

ཐུག་པ་ལྷན་ཁྱེན་ཆེན་པོ་གི་བཀའ་བཀྲིན།

ཡུ་བཞི་ལ།

བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཁྱིམ་པའི་ དགའ་སྟོན།

ཁྱེན་པ་ལྷན་ཁྱེན་ཆེན་པོ།

Kamtsang Prayers

ཚུམ་བ་པོ་འདྲ་བར།

བཤམ་པ་ལྟ་བུ་ལྟོ་ལྟོ་མཁུན། རྩ་པ་མཁས་པ་པལ་ལྟོ་ལྟོ་མཁུན།

ཀམ་ལི་ཕུག་གིས།
སྤྱང་བཅན་སྒྲུབ་པོ་
ལ་སོགས་མིང་སྤྱིང་
རིམ་བྱུང་རྣམས།

བཤམ་པ་ལྟ་བུ་ལྟོ་ལྟོ་མཁུན། རྩ་པ་མཁས་པ་པོ་ལོན་ཏན་པའམ་པ།

ཡོན་ཏན་ཕུག་གིས།
མགོན་པོ་རྣམ་ཐུལ་
ལ་སོགས་མི་རྣམས་
རིམ་གཞན།

ནང་དོན་གནད་བསྟུས།

གངས་རིའི་པང་དུ་མ་ཡིས་ཀྱང་ཞོས་བསྐྱེད། །
 མི་ཆེའི་མདུན་ལམ་གཞན་གྱི་ཡུལ་དུ་བཅའ། །
 ཡིག་རྩིང་བསྐྱགས་ཀྱང་ལྟ་བ་གསར་པ་རྟེན། །
 རྒྱལ་ཁབས་འགྲིམས་ཀྱང་རང་གི་སྡེ་ལ་ཞེན། །

སྒོལ་རྒྱན་རིག་གཞུང་རིག་གསར་སྒྲོག་དུ་སྦྱངས། །
 དེང་རབས་ཤེས་བྱ་རྒྱལ་ཁབས་ཀྱན་ནས་སྤངས། །
 རང་སྡེའི་རིགས་ལ་དགོས་པའི་རིག་གཞུང་འགར། །
 དཔུང་པའི་རྣམ་བཤད་ཤུ་ཉི་བདུན་ཕྱག་གཉིས། །

གནའ་རབས་མཁས་པའི་གཞུང་འགྲེལ་བསྐྱར་དུ་བསྟ། །
 དེང་རབས་ཆོན་རིག་གཞན་གྱིས་བཤད་སྒྲོས་འཆོལ། །
 ཡིག་རིགས་གང་འདོད་སྒྲོབ་མའི་སྤྱག་རྩེས་བཀོད། །
 མཁན་སྤྱལ་མཁས་པའི་གསུང་དང་འདི་མི་འདྲ། །

གཞུང་གི་ལས་གཞི་སྤེར་གྱིས་བདག་བཟུང་བྱེད། །
 དཔུང་འབྲས་གང་དགོས་གཞན་གྱི་ལག་ནས་ཉོ། །
 ཞིབ་འཇུག་མེད་ཀྱང་དཔུང་ཚོམ་ཆར་ལྟར་འབབ། །
 སྒྲོབ་གྲུའི་དཔོན་རིགས་ཚོམ་དང་འདི་མི་འདྲ། །

རིག་པའི་གནས་ཀྱན་ཅུས་པའི་བཅུད་དུ་སྤངས། །
 དོན་གྱི་གནས་ལུགས་ཤེས་རབ་སྒྲོང་ནས་བཅའ། །
 ཡིག་འབྲུ་རེ་བཞིན་སྤྲད་པའི་ཚ་ལམ་བརྒྱད། །
 རྒྱངས་ཁྱག་དོན་མོས་བསྐྱེད་པའི་དཔུང་ཚོམ་ཡིན། །

ཁོ་ཙོག་ཞེན་ཅུའི་ཅུས་སུ་རིག་གནས་གསར་བརྗེའི་སྐབས་དང་འཁེལ་ཡོད་ཀྱང་སྒྲོག་དུ་

དགོ་ཆུན་ཐང་སྒྲ་ཆོ་དབང་དང་། རྒྱལ་ཆོ་ཕན་བདེ། ཡོན་ཏན་སྤྱན་ཆོགས། ཡོན་ཏན་
དཔལ་བཟང་། དབུ་མཛེད་བཟོད་པ་སོགས་སྒྲིབ་གཉེར་སྒྲོབ་དཔོན་ལ་བརྟེན་ནས་སྤྱི་
རྒྱལ་དག་གསུམ། རྟན་ངག་། རྒྱུ་ཅིས་དང་འབྱུང་ཅིས། གསོ་བ་རིག་པ་སོགས་སྤྱན་མོང་
རིག་གནས་དང་། གཞུང་བཀའ་ཤོད་ལྟ་དང་། རང་བརྟག་རྒྱུད་གསུམ། ཆོ་ག་ཆོས་སྦྱོར་
སོགས་ལའང་བག་ཆགས་ཅམ་འདྲིལ་པའི་སྒྲོབ་གཉེར་བྱས། བཅོས་བརྒྱུར་སྒོ་འབྱེད་ཀྱི་སྐབས་
སྤྱི་ཁྱོན་ཁིང་ཆེན་པོད་ཡིག་སྒྲོབ་གྲུའི་ནང་དུ་ཞུགས་ཏེ་པོད་ཀྱི་སྒྲོལ་རྒྱུན་རིག་གནས་ཀྱི་སྒྲོབ་
ཆོན་རྣམས་ལ་སྒྲོབ་སྦྱོར་མཐར་ཕྱིན་པར་བྱས། སྤྱི་ལོ་༡༧༥༥ལོར་སྒྲོབ་གྲུ་ནས་ཐོན་རྒྱུ་ལ་
ཅིང་གྲུང་དབྱང་མི་རིགས་སྒྲོབ་གྲུ་ཆེན་མོའི་ནང་དུ་དགོ་ཆུན་གྱི་ལས་ཀ་ཐོབ། སྤྱི་ལོ་༡༧༥༥ལོ་
ནས་ད་བར་ལོ་ལྷུར་ལོ་རྒྱུད་དང་། ཨ་རི་སོགས་ལུབ་སྤྱོད་ཀྱི་སྒྲོབ་གྲུ་ཆེན་མོ་ཁག་ལ་ཕན་
ཚུན་རིག་གནས་བརྒྱུ་ལེན་གྱི་བཀོ་སློང་དང་ཞིབ་འཇུག་གི་འབྲེལ་བ་རྒྱུན་མ་ཆད་པ་ཆགས།
དེར་བརྟེན་དེར་རབས་རིག་གནས་ཀྱི་བསམ་སྒྲོ་དང་། འཕེལ་སྤྱོད་རྣམས་ལ་སྒྲོབ་སྦྱོར་དང་
ཞིབ་འཇུག་གི་འགོ་ལམ་གསར་པ་ཞིག་བརྒྱུད་ནས་སྤྱི་ཁྱོན་དེ་པོད་ཀྱི་སྒྲོལ་རྒྱུན་རིག་གནས་
རྣམས་འཛིན་སློང་སྤྱི་རིག་གནས་དང་བརྟེན་ཞིང་། རྣམ་རབས་དང་མཐུན་པའི་སྤྱོད་རྣམས་དོར་
བཅུད་ལེན་གྱི་རྒྱུ་དུ་ཞིབ་འཇུག་བྱས་ནས་བརྒྱུད་ལ་སོགས་པོད་ཀྱི་རིག་གནས་རྣམས་དེར་
རབས་ཆོན་རིག་དང་མཐུན་པའི་རིག་གཞུང་གི་འབྲེལ་བཤད་གསར་པ་ཞིག་བྱས་ཡོད། །

འདི་ནི་པོད་ཀྱི་སྒྲོལ་རྒྱུན་རིག་གནས་ནང་དུ་དེར་རབས་ཆོན་རིག་དང་མཐུན་པའི་ལྟ་བ་
དང་འབྲེལ་བཤད་རྣམས་རང་སོར་བཞག་ཅིང་། རྣམ་གྱིས་རྒྱུན་པའི་གནའ་པོའི་འབྲེལ་རྒྱུ་གི་
འབྲེལ་བཤད་གང་ཡོད་དེར་རབས་ཆོན་རིག་གི་རྣམ་བཤད་ལྟར་ལེགས་བཅོས་བྱས་ཏེ། ལྷང་
རིགས་གཉིས་ཀྱི་སྒོ་ནས་མཐའ་དབྱུང་བཏང་སྟེ་བྲིས་ཡོད་སྟབས། བརྟན་བཅོས་སོ་སོ་ལ་ཐུན་
མིན་གྱི་ཁྱད་ཆོས་ལྟན་པ་ཤ་སྟག་ཡིན། །

༡ སྤྱི་རྒྱལ་རྒྱལ་འབྲེལ་པའི་ཁྱད་ཆོས། གཙོ་བོ་སི་རུའི་འབྲེལ་ཆེན་གྱི་དཀའ་གནད་ཀྱི་
འབྲེལ་བཤད་ཡིན་པ་གཞིར་བཅས། རྒྱལ་ཀྱི་འཇུག་པའི་ལས་ཆོག་སྐབས་སྤྱི་རུའི་འབྲེལ་
ཆེན་ལས་བྱ་བྱེད་ཐ་དད་མིན་ཞེས་པ་དང་། བདག་གཞན་ཤེད་མཚུངས་མིན་ཞེས་པ་གཉིས་
དོན་ལ་གཅིག་ཡིན་པའི་དགོངས་འབྲེལ་དང་དཔེར་བཞིན་ལ་ཞིབ་དུ་བརྟགས་ནས་བྱ་བྱེད་ཐ་
དད་པ་ཞེས་པ་ནི། ལས་ཆོག་རང་གི་དོན་ནས་བདག་གཞན་གྱི་དབྱེ་བ་ཡོད་པ་སྟེ། ལས་ཆོག་
ད་ལྟ་བ་དང་མ་འོངས་པ་གཉིས་ཡིག་གཟུགས་ཐ་དད་ཡོད་པ་དེ་བྱ་བྱེད་ཐ་དད་པའམ་བདག་
གཞན་ཤེད་མཚུངས་པ་དང་། དེ་གཉིས་ཡིག་གཟུགས་ཐ་དད་མེད་པ་ནི་བྱ་བྱེད་ཐ་མི་དད་པ་
ཡིན་པར་ངོས་འཛིན་དང་འབྲེལ་བཤད་གསལ་པོར་བྱས་ཡོད། །བྱ་བྱེད་ལས་གསུམ་ངོས་
འཛིན་ཡང་དེར་རྣམ་བཤད་སྦྱོར་རིག་པའི་ནང་གི། བྱེད་ཅིས་པ།主語 ལས་ཞེས་པ།谓语 བྱ་

ཞེས་པ། 冥語 དང་དོན་གཅིག་ཡིན་པ་འགྲེལ་བཤད་གསལ་པོར་བྱས་ཡོད་པ་འདི་ཡིས་རྟགས་
 འཇུག་གི་དཀའ་རྒྱུ་མཐའ་དག་སེལ་རུས། ལྷག་པར་དུ་ལྷན་རྟེན་གསལ་གྱི་བརྗོད་བྱ་མཐའ་དག་
 གྱི་བ་དྲིས་ལན་གྱི་སྒྲིབ་ཀྱིས་གསལ་བཤད་དང་། ཚད་མའི་རིགས་ལམ་གྱི་སྒྲིབ་ཀྱིས་མཐའ་དབྱེད་
 བཀོད་ཡོད་པ་ནི་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་ཏུ། བརྗོད་རིག་པའི་བརྗོད་བྱ་མཐའ་དག་རིགས་ལམ་
 གྱི་སྒྲིབ་ཀྱིས་གསལ་བཤད་བྱས་པ་ཐེངས་དང་པོ་ཡིན། །

༩ ལྷན་རྟེན་འགྲེལ་པའི་ཁྱད་ཆོས། ལྷན་རྟེན་མེ་ལོང་མའི་གཞུང་གི་ཆ་ཚིག་ལ་ཆོག་
 འགྲེལ་མདོར་བསྟུན་གྱི་སྒྲིབ་བྱས། ལྷན་རྟེན་ལ་སོགས་གོ་དཀའ་བའི་རིགས་རྣམས་ལ་
 འབྲུག་ཁམས་སྤུལ་དང་། འཇུ་མི་པམ་སོགས་ཀྱི་འགྲེལ་བཤད་ལ་གཞིར་བཟུང་ནས་ཅུང་ཟད་
 རྒྱས་འགྲེལ་བྱས་ཤིང་དོན་གསལ་བར་བྱས། ཁྱད་ཆོས་གལ་ཆེ་བ་ཞིག་ནི་བོད་མཁས་པའི་
 དཔེར་བརྗོད་ཆ་ཚང་ལ་གོ་དཀའ་བའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་རྒྱབ་ལྗོངས་ཡོད་པ་དང་། གལ་ཆོག་རྣམས་
 ཐང་ལྷོ་ཆོ་དབང་མཉུན་ནས། ལྷན་བརྒྱུད་ཀྱི་བྱིད་རྒྱན་རྣམས་སྤྲས་གསང་མེད་པར་ཡི་གེར་
 བཀོད་ཡོད། །

༩ ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ཁྱད་ཆོས། བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་སྤྱི་དོན་པར་རྒྱ་རྒྱ་གའི་ལྷུ་མིག་ཅིས་པ་འདི་ནི།
 དེར་དུས་འཛམ་གླིང་གི་ལོ་རྒྱུས་སློབ་དེབ་ཀྱི་སྒྲིབ་གཞིར་ནང་དུ། བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཡིག་ཚང་
 རྣམས་བརྟག་ཅིང་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་དུས་རིམ་མི་འདྲ་བ་དག་ལྷུ་དགུར་སྤྲས་ཡོད་པ་འདི་ནི་བོད་ཀྱི་
 ལོ་རྒྱུས་ཐོག་ཏུ་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ཡིག་ཚང་གི་རྣམ་པ་གསར་པ་ཞིག་ཡིན། དེབ་འདི་ནི་བན་བོན་
 གཉིས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཡིག་ཚང་རྟིང་པ་དག་དང་། རྒྱུ་ཡིག་ཚང་རྟིང་པ། དབྱིན་ཡིག་ཐོག་ཡོད་
 པའི་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས། ས་འོག་ནས་ཐོན་པའི་རྒྱ་ཆ་རྟིང་པ་བཅས་ལོ་རྒྱུས་ཞིབ་འཇུག་ལ་དགོས་
 པའི་མཐུན་ཆེན་རྣམས་མ་ཆང་བ་མེད་པར་བྱས་ཏེ། ལོ་རྒྱུས་སྤྱི་ལྷན་ལྷན་གྱི་བོད་ཀྱི་ཤེས་
 རིག་འཕེལ་རྒྱས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཤིག་བསྒྲིགས་ཡོད། །

༡༠ ལོ་རྒྱུས་བྱིས་པའི་དཀའ་རྒྱུ་ལྷན་གྱི་ཁྱད་ཆོས། པར་རྒྱ་རྒྱ་གའི་ལྷུ་མིག་གི་ཡན་ལག་ཏུ་ལྷན་
 པའི་གཙོ་བོ་རིག་གནས་འཕེལ་རྒྱས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཤིག་ཡིན། འདི་ནི་བོད་ཡིག་སློབ་མ་ལས་དང་
 མོ་བ་རྣམས་ཀྱིས་ཤེས་སྤྲོད་བའི་ཆེད་དུ། ལོ་རྒྱུས་པར་རྒྱ་རྒྱ་གའི་ལྷུ་མིག་ནང་དུ་ལྷང་རིགས་ཀྱིས་
 བསྐྱབས་ཐེན་པའི་ཞིབ་འཇུག་གི་འབྲས་བུ་རྣམས། སྤྱི་གསལ་བསྐྱེད་ཀྱི་སྒྲིབ་ཀྱིས་ཀྱན་གྱི་གོ་བདེ་
 པའི་དག་སྦྱར་ཐོག་ཏུ་བྱིས་ཡོད། གཞན་ཡང་བོད་ཀྱི་རིག་གནས་སྤྱི་དོན་མཐུན་པའི་ཆེད་དུ།
 ཆོགས་བཅད་ཀྱི་སྒྲིབ་ཀྱིས་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ཆ་བ་ཞིག་གསར་བསྐྱེད་བྱས་ཡོད། །

༡༡ བྱིས་པའི་དཀའ་རྒྱུ་ལྷན་གྱི་ཁྱད་ཆོས། འདི་ནི་གནའ་པོའི་བསྐྱེད་པ་ཡ་ཐོག་ནས་ཉེ་དུས་
 པར་ཀྱི་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་བརྒྱུད་རིམ་ལྷན་པ་ཞིག་རྒྱ་ཡིག་ཏུ་བྱུང་པ། ཐེངས་དང་པོ་ཡིན་པ་མ་
 ཟད། རྒྱ་ཡིག་ཏུ་བསྐྱར་བའི་གོ་རིམ་ནང་དུ་བོད་ཀྱི་ཡིག་ཚང་ནང་དུ་མེད་པར་རྒྱ་ཡིག་ནང་དུ་

གསལ་བའི་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་སྐོར་མང་པོ་ཞིག་བྱུང་མཆན་བཏབ་ཡོད། །

༤ ཁམས་ཀྱི་ས་གནས་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་བྱད་ཆོས་ནི། ལོ་རྒྱུས་ཐོག་ཁམས་ཞེས་པའི་རིག་གནས་ཀྱི་ས་ཁོངས་དེ་ཆོད་གཞི་གང་ཡིན། བོད་རྒྱ་གཞིས་ཀྱི་ཡིག་ཆ་ནམས་སུ་འཁོད་པ་ནམས་ལྟན་ཅིག་ཏུ་སྤྱད་ས་བསྐྱེད་ས་བྱས་ཏེ་མིག་སྒར་ཁམས་ཀྱི་རིག་གནས་ས་ཁོངས་གང་ཡིན་ཐེངས་དང་པོར་གཏན་འབེབས་བྱས་པ་ཞིག་ཡིན། གཞན་ཡང་སྡེ་དགའི་ལོ་རྒྱུས་དང་། མི་ཉག་ལྷོ་ཤེའི་ལོ་རྒྱུས་གཞིས་ནི་རྒྱ་བོད་ཡིག་ཆ་དག་གིས་སུ་སྒར་ཡོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ནམས་གཞིར་བཞག །དེའི་ཐོག་ཏུ་ཁམས་སྤྱད་ས་ཀྱི་མཁས་དབང་ནམས་ཀྱི་རྣམ་ཐར་དག་གིས་ཁ་བསྐྱངས། ཁམས་སྤྱད་ས་ཀྱི་ཆུན་པོ་ཤེས་ཡོན་པ་ནམས་ལ་བཅར་འདྲི་བྱས་ཏེ། ཡིག་ཐོག་ཏུ་མ་འཁོད་པའི་ཉེ་རབས་ལོ་རྒྱུས་སྐོར་ནམས་ཀྱང་ཁ་སྤྱོད་བྱས་ཡོད། །

༥ གསོ་རིག་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་བྱད་ཆོས། འདི་ནི་（国家社科基金-重大项目） རྒྱལ་ཁབ་སྤྱི་ཚོགས་ཚན་རིག་གི་གཤམ་ཆེའི་ལས་གཞི་དང་། ཁམས་པའི་རིག་གནས་ཞིབ་འཇུག་ཁང་བྱང་འབྲེལ་གྱི་ལས་གཞི་གཤམ་ཆེན་ཞིག་ཡིན། གསོ་རིག་ལོ་རྒྱུས་འདི་ནི་སྤྱི་ལོ་ཕྱི་ལོ་༡༩༠༠ ལས་མས་ཅམ་ནས་འགོ་བརྒམས་པའི་ཞང་ཞང་གི་གསོ་རིག་བྱང་ཚུལ་དང་། བྱང་བའི་རྒྱུ་རབས་ནམས་གནའ་བོའི་སྤྱི་རིག་གི་གསོ་རིག་ལོ་རྒྱུས་དང་། བན་ཚུན་གོ་བསྐྱར་གྱིས་སྐོ་ནས་དབྱེད་པ་བྱས་ཤིང་། དེ་ནས་རྒྱུ་རབས་རིམ་བྱང་ནམས་སུ་ཞང་བོད་གསོ་རིག་དང་། ཞང་ཞང་བོད་བཅན་པོས་དབང་བསྐྱར་བྱས་པ་ནས། བོད་ལུལ་སྤྱོད་སྤྱད་བར་གསུམ་ཏུ་གསོ་བ་རིག་པ་རི་ལྟར་འཕེལ་རྒྱས་བྱང་ཚུལ་དང་། མཁས་དབང་གང་ཞིག་བྱོན་ཚུལ་སོགས་ལོ་རྒྱུས་དངོས་གཙུག་སྤྱི་བའི་ལྟ་བར་གཞི་བཟུང་ནས་ཞིབ་འཇུག་བྱས་པའི་བོད་ཀྱི་གསོ་རིག་གི་ལོ་རྒྱུས་ཡང་དག་པ་ཞིག་ཡིན། ཞིབ་འཇུག་གི་ཐབས་ལམ་གཙུག་པོ། གནའ་བོའི་གསོ་རིག་བྱང་ཚུལ་ལ་མི་རིགས་རིག་པ་དང་། གནའ་རྒྱུས་རྒྱུ་ཞིབ་རིག་པ། ལོ་རྒྱུས་རིག་པ་བཅས་རིག་ཚན་ཁག་མང་བྱང་འབྲེལ་གྱི་སྐོ་ནས་ཞིབ་འཇུག་བྱས་པ་ཞིག་ཡིན།

༦ འབྲུང་ཅིས་ཀྱི་བྱད་ཆོས་ནི། འབྲུང་ཅིས་ནི་གཙུག་པོར་གནའ་བོའི་བོད་ཀྱི་དམངས་སྤྱོལ་རིག་གནས་ཤིག་ཡིན་པ་མ་ཟད། དངོས་པོའི་ཁམས་ལ་འབྲུང་བའི་རྒྱལ་རིག་གི་རྒྱས་པ་ཞིག་ཡོད་པའི་བསམ་སྒྲོ་ཐོག་མར་རྟེན་པའི་རིག་གནས་རྟེན་པ་ཞིག་ཀྱང་རེད། དེས་ན་འབྲུང་ཅིས་ཉེར་མཁོ་བྱམ་བཟང་ནང་གི་ཆོད་སྤྱོད་ཀྱི་ཐ་སྣང་ནམས་ལ་འབྲེལ་བཤད་དང་། གོ་དཀའ་བའི་རིགས་ནམས་ལ་རེ་བྱ་མིག་གིས་འབྲེལ་བཤད་བྱས་ཡོད། དེའི་ཐོག་ཏུ་བག་སྤྱོད། གཤམ་ལས། ས་དབྱེད་སོགས་དམངས་སྤྱོལ་གཤམ་ཆེ་བའི་རིགས་འགའ་ཞིག་ཀྱང་སྤྱད་ས་བསྐྱེད་ས་བྱས་ཡོད། །

༧ སྐར་ཅིས་ཀྱི་བྱད་ཆོས་ནི། བོད་ཀྱི་སྐར་ཅིས་ནི་གནའ་བོའི་མེས་པོ་ནམས་ཀྱིས་རང་བྱུང་ཁམས་ཀྱི་སྤྱང་ཚུལ་ལ་བརྟགས་ནས། སྤྱད་ས་བསྐྱེད་ས་བྱས་པའི་ཆོད་རིག་གི་གཞུང་ལུགས་ཤིག་

རེད། དེ་བའི་དེ་འདྲི་ནང་གནས་པོའི་ཞང་ཞུང་རྒྱ་པོའི་ངག་རྩིས་སྐྱེས་པ་རང་བྱུང་ཁམས་ལ་
 དབྱུང་པའི་གནས་གཤིས་རིག་པ་དང་། དཔལ་རྩལ་གྱི་འཁོར་ལོའི་སྐར་རྩིས་ལེན་པོད་ཡིག་རྩ་
 བསྐྱར་བའི་གྲངས་རྩིས་སྒྲོ་ནས་གཟུང་སྐར་གོ་ལའི་རྒྱང་འགྲོས་(公转) དང་། རང་འགྲོས་(自
 传) གྱི་ཐུར་བུལ་གྱི་གྲངས་ཆོད་རྣམས་ཨང་གྲངས་དང་སྐྱར་ནས་བོད་གྱི་ཡུལ་རྩལ་དང་བསྐྱར་
 པའི་རྩལ་རྣམས་གནས་དབྱུང་གཏན་འབེབས་བྱེད་ཐབས་ཤིག་རེད། དེ་བའི་དེ་འདྲི་ནང་རྩ་གཙོ་
 བོའི་བྱུང་ཆོས་དེ། ལྷ་བསྐྱེས་དང་། གཟུང་ལྷ། ཞག་གསུམ་རྣམ་དབྱེ། གོ་ལའི་རྣམ་བཤད་
 བཅས་དང་རབས་རྩིས་རིག་གི་ཨང་རྩིས་གྱི་སྒྲིམ་ཆ་ཆོད་ཞིག་བཞོད་ཡོད། གཞན་ཡང་
 རྩལ་ཕྱིས་རྒྱ་དཀར་ནག་ནས་བསྐྱར་བ་དང་། བོད་གྱི་དམངས་ཁྲོད་གྱི་སྒྲོལ་དང་གྱི་བསམ་སྒྲོ་
 སལ་ཆེར་ཕྱིར་དོར་བྱས་ཤིང་། གནས་ས་གོ་ལའི་ཆགས་ཚུལ་དང་ཉི་ཟླ་གཟུང་འཛིན་སྐོར་
 རྣམས་དང་རབས་གནས་ས་གོ་ལའི་རྣམ་བཤད་དང་གཅིག་གྱུར་བྱས་ཡོད། །

༡༠ གསེ་བ་རིག་པའི་རྣམ་བཤད་གྱི་བྱུང་ཆོས་ནི། དང་པོ། བོད་གྱི་གསེ་རིག་གཞུང་གི་
 ཉེས་པ་གསུམ་(三因) དང་། འབྱུང་བ་བཞི་(四大元素) རྣམས་དང་རབས་གསེ་རིག་ནང་
 གི་རྣམ་རིགས་དང་སྐྱར་ནས། འགྲེལ་བཤད་བྱས་པའི་དཔེ་དེ་བའི་ཐོག་མ་དེ་ཁོ་བོའི་དཔེ་ཆ་འདྲི་
 ཡིན། སྤྱི་ལོ་༡༩༧༥ལོར་ཁོ་བོ་སྤྱི་རྒྱལ་ལ་བོད་སློབ་སྒྲིབ་བྱིད་བྱེད་སར་འགྲོ་སྐབས། དེའི་གོང་གི་
 རྒྱལ་སྤྱི་ནང་གཉིས་སྤྱི་བཞུགས་པའི་བོད་གྱི་སློབ་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཉེས་པ་གསུམ་དང་། འབྱུང་བ་
 བཞི་ཟེར་བ་དེ། ལྷས་གྱི་ནང་གི་རང་བཞིན་གྱི་རྩལ་པ་ཞིག་ཡིན་པ་ཅམ་ལས་རྣམ་རིགས་ཡིན་
 པར་འགྲེལ་བཤད་བྱེད་ཤེས་མཁན་སྤྱི་ཡང་བྱུང་མི་འདུག །རྒྱ་མཚན་དེས་བོད་སློབ་ལ་ཞིབ་
 འཇུག་བྱེད་མཁན་སྤྱི་རྒྱལ་བ་རྣམས་ཀྱིས་དེའི་སྐོར་ལ་འདྲི་བཅུད་མང་པོ་ཞིག་བྱུང་བར་བརྟེན།
 ཁོ་བོས་འདི་དག་ནི་དང་རབས་གསེ་རིག་གཞུང་རྩ་བཤད་པའི་ལྷས་གྱི་ཁྱབ་ཆའི་ནང་གི་འབྱུང་
 བའི་སྤྱ་རྣམས་(微量元素) ཟེར་བ་འདི་དང་གཅིག་པར་ཡིན་པ་ཤེས་ནས་འགྲེལ་བཤད་བྱས་པ་
 ཞིག་ཡིན།

གཉིས་པ། བོད་སློབ་གཞུང་གི་མངལ་ཆགས་པའི་རྩལ་དང་དང་རབས་ལྷགས་གཉིས་རྒྱབ་
 འགལ་ཏག་ཏག་བྱུང་ཡོད་པ་རེད། ཁོ་བོས་ཡིག་འབྲུག་གཅིག་གི་འགྱུར་བ་ལ་བརྟེན་ནས་བོད་
 ལྷགས་དང་། དང་རབས་ལྷགས་གཉིས་མངལ་ཆགས་པའི་རྩལ་ཆོགས་གཅིག་མཐུན་རྩ་དོས་
 འཛིན་བྱས་ཡོད། བཤད་རྒྱུད་ལས། མངལ་ཁ་བྱེ་ནས་ཞག་ནི་བརྒྱ་གཉིས་བར། ཞེས་དང་
 རབས་ལྷགས་གྱི་མངལ་ཆགས་པའི་རྩལ་དང་རྒྱབ་འགལ་བྱུང་བ་དེ། བར། པར་ལ་བསྐྱར་
 པས་དང་རབས་ལྷགས་དང་ལྷ་ཚུལ་གཅིག་མཐུན་བྱུང་ཡོད། །

གསུམ། ཟུར་མཁར་བ་དང་། དེལ་དམར་བ་རྣམས་ཀྱིས་སློབ་རྣམས་ཀྱི་དོ་ཤོ་འབྱུང་བ་ས་
 ཚུ་མི་རྒྱུད་རྣམས་སན་ཚུན་འདུ་འབྲུད་མི་འདུ་བའི་དབང་གིས་རྩལ་པ་(药效) དང་། ཡོན་ཏན་

(功能) མི་འདྲ་བར་རྒྱུར་པའི་རེའུ་མང་པོ་ཞིག་ཡོད་པ་གསུངས་ཡོད་ཀྱང་དེར་ཁུ་རྟེན་དཀའ། དེས་ནས་ཁོ་པོས་བཤད་རྒྱུ་འགྲེལ་པ་《མིས་པོའི་ཞལ་ལུང་》དང་། བོན་གྱི་གསོ་རིག་ཡིག་ཚང་《འབྲུམ་བཞི》 འབྲུག་པ་པད་དཀར་གྱི་བཤད་རྒྱུ་འགྲེལ་པ་《གཞན་ལ་ཕན་པའི་གཏེར་》ནམས་ཕན་ཚུན་གོ་བརྩུར་བྱས་ཏེ། བཞེད་པ་མི་འདྲ་བ་ཡོད་པ་ནམས་སོ་སོར་བཀོད་དེ་འབྲུང་བའི་ཁུས་པ་རེའུ་མིག་བརྒྱ་དང་ད་བཞི་ཅན་(元素周期表) སོགས་རེའུ་མིག་གསར་པ་འགའ་ཞིག་གསར་བཅོ་བྱས་ནས་དཔེ་སྟུན་བྱས་པ་ཡིན། །

༡༡ དབྱིན་ཡིག་དུ་བྱིས་པའི་བོད་སྐད་གྱི་ཁྱད་ཆོས། འདི་ནི་《བོད་སྐད་འབྲུང་ཆས་ཞིབ་འཇུག》(书名——藏医元素研究) ཅིས་པ་འདི་ནི་ཕྱི་རྒྱལ་བ་ནམས་ལ་བོད་སྐད་རྩོད་བྱེད་བདེ་བའི་ཆེད་དུ་རྒྱུར་མཁྲིས་བད་ཀན་གསུམ་པ་དང་། འབྲུང་བཞི་ཁུས་པ་བརྒྱད། མེ་དྲོད། ལས་རྒྱུད་དང་། ཡེ་རྒྱུར་སོགས་ཀྱི་ལྷན་གྱི་གྲུབ་ཆའི་འབྲུང་བའི་ཆས་ནམས་ཕྱི་ལྷགས་ཀྱི་ཆས་འབྲུར་དང་། རྒྱུ་དངོས་ཀྱི་མིང་ནམས་བཤད་རྒྱུ་ཅིང་། འཆད་ཁྲིད་བྱས་པའི་བེན་བྱིས་ནམས་ལྟན་ཅིག་དུ་བརྩུས་པ་ཞིག་ཡིན། །

༡༢ བོད་རིག་པའི་སྒྱི་བཤད་ཀྱི་ཁྱད་ཆོས། འདི་ནི་ཀྱང་དབྱར་མི་རིགས་སློབ་གྲྭ་ཆེན་མོའི་211ལས་གཞི་ཞིག་ཡིན། བརྗོད་དོན་གཙོ་བོར་བོད་ཀྱི་ལུས་ཁམས་དང་། མིའི་འགྲོ་བ། རིག་གནས། ལུས་སྒོལ། རི་རྒྱ་སོགས་མདོར་བསྟུས་པའི་སྒྲིག་པོ་རྩོད་བྱས་པ་ཞིག་ཡིན། འདིའི་ནང་དུ་ཆོད་མའི་སྐོར་འདི་ནི་ཀྱང་དབྱར་མི་རིགས་སློབ་གྲྭ་ཆེན་མོའི་སློབ་དེབ་ཆེད་དུ་ས་པའ་ཆོད་མ་རིགས་གཏེར་གྱི་རབ་བྱེད་ཐོག་མ་བཞིའི་འགྲེལ་བཤད་དང་། རིགས་ལམ་ནམས་ར་སྐོར་མཁན་སོ་སྐབ་ནོར་གྱི་མཐུན་ནས་ཐོབ་པའི་ཞལ་གསུང་ནམས་བེན་བྱིས་བཏབ་པ་ཞིག་ཡིན། འདིའི་རིགས་ལམ་སྐོར་ནམས། རྗོད་རྒྱུ་བྲག་འགོ་དགེ་བཤེས་སློ་བཟང་དོན་གྲུབ་ཀྱི་རིགས་ལམ་གྱི་ལྷགས་ལྟར། བརྗོད་བྱ་སུམ་རྟགས་གཉིས་པོ་ཆ་ཆོད་བ་ཞིག་བཀོད་ཡོད་པ་འདི་ནི་བསྟུས་པའི་རིགས་ལམ་ནང་དུ་སྐར་མེད་པའི་ཁྱད་ཆོས་ཞིག་ཡིན། །

༡༣ ཟབ་མོ་ནང་དོན་གྱི་འགྲེལ་པའི་ཁྱད་ཆོས། གསར་སྐྱེས་ནང་གི་རྩོགས་རིམ་གྱི་སྐབས་སུ་ཅ་ཐིག་རྒྱུར་གསུམ་གནད་དུ་བརྩུན་ཏེ། ལུས་སྒྱུར་བྱེད་པ་ལ་ལུས་དངོས་པོའི་གནས་ལྷགས་ཤེས་དཔོན་པ་ནི་ཏ་ཅང་གལ་ཆེན་ཞིག་རེད། ལུས་སྒྱུར་འདི་ནི་སྐར་ལྷགས་ལྟར་གསར་རྒྱུ་མ་བྱས་པར་ཀན་པོ་ནམས་ལ་ལུས་ཁམས་བདེ་ཐང་གི་ཆེད་དུ། ལག་ལེན་གྱི་མཐུན་རྒྱུན་བརྩུན་ན་རིང་འཆོ་ཆེ་ཡི་བརུད་ལེན་གྱི་ཡན་ལག་ཅིག་རེད། འོན་ཀྱང་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་ལུས་དངོས་པོའི་གནས་ལྷགས་ཤེས་མཁན་གྱི་མཁས་པ་རེ་བྱུང་ལས་བྱུང་མི་འདུག །ཀམ་པ་རང་བྱུང་དོ་རྩེ་དང་། ཟུར་མཁར་བ་སློ་གྲོས་རྒྱལ་པོ་སོགས་སྐད་སྐྱེས་གཉིས་ཀ་ལ་མཁས་པ་རེ་འགའ་བྱུང་ཡོད་པ་དེ་དག་ནི་གསར་སྐྱེས་ཉམས་ལེན་ཅན་གྱི་ནལ་འབྱོར་པ་འབྲུལ་མེད་ཡིན་པ་སྟོན་མ་

དགོས། འོན་ཀྱང་ཐོད་ཀྱི་བསྐྱོན་བྱིན་པལ་ཆེར་སྟོང་སྟོན་ཅམ་ལས། ལུས་ཀྱི་ནང་གི་ཚ་དབུ་
 རྒྱུ་རྩེ་གསུམ་ཅམ་ཡང་། རོས་འཛིན་ཡང་དག་པར་བྱེད་ཐུབ་མཁན་དགོན་པོ་ཞིག་ཆགས་
 ཡོད་པ་རེད། དེས་ན་འགྲེལ་བཤད་འདིའི་ནང་གི་ཚ་དབུ་རྒྱུ་རྩེ་གསུམ་དང་། ཐོད་ཀྱི་གས་
 བ་རིག་པའི་གྲུབ་པ་ལུས་ཀྱི་ལེའུ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་ལུས་ཀྱི་སྒྲིགས་བཞི་མཆོམས་བརྒྱད་ལ་
 གནས་ཤིང་ཡན་ལག་གི་རྒྱུ་རྩེ་རྒྱ་བའི་ལམ་གྱུར་པའི་ཚ་སྒྲུམ་བསྟོར་མ་དང་། རྒྱལ་བའི་ཚ་
 དང་། ཀྱན་འཕྱངས་མ་དང་། དབང་པོའི་ཚ་རྣམས་སོ་སོ་གང་ཡིན་ཅུབ་ལུགས་གསོ་རིག་དང་
 རྒྱུར་ནས་རོས་འཛིན་བྱས་ཡོད། །

༡༥ མཐའ་དབུད་མེད་གཉི་ར་རོ་ནི། མི་ལོ་སྒྲུམ་ཅུ་ཅམ་གྱི་རིང་ལ་རང་གི་འོས་འགན་གྱི་
 སྟོབ་ཆོན་ལོ་རྒྱུས་དང་། བརྒྱ་སྟོན་སྒྲིགས་ཀྱི་རིག་གཞུང་རྣམས་ལ་ཞིབ་འཇུག་བྱས་པའི་དབུད་
 ཚོམ་རྣམས་ C རིམ་པའི་རིག་གཞུང་དུས་དེབ་དང་། སྟོན་ཤིང་གི་རིག་གཞུང་དུས་དེབ (C 刊
 有、核心刊物) རྣམས་སུ་བཀོད་བྱིན་པ་ཁག་གཅིག་སྟོན་པ་བསྟན་བྱས་པ་ཞིག་ཡིན། དེ་ལྟར་
 མི་ལོ་བཞི་ཅུ་ལྷག་ཅམ་གྱི་རིང་ལ་ཐོད་ཀྱི་རིག་གཞུང་ལ་ཞིབ་འཇུག་བྱས་པའི་འབྲས་བུ་དེ་དག་
 ལས་མིག་སྤར་སྟེ་ཆོགས་ཐོག་བེད་སྟོད་ཡོད་རིགས་རྣམས། བོ་སྤྱོད་པའི་ཆོག་གིས་བཀལ་ཡོད་པ་
 འདི་ཡིས་ཐོད་རིགས་གཞོན་ཅུ་རྣམས་ལ་སྟོ་སྟེད་ཅུང་ཟད་སྟོབ་པའི་གསོས་སྒྲུབ་དུ་འགྱུར་བའི་
 རེ་སྟོན་དང་། ཕྱི་རབས་ཐོད་རིགས་གཞོན་ཅུ་རྣམས་ཀྱིས་དབུད་གཞི་དང་། བསྟོ་སྟེད་གི་གར་
 རྟེགས་ཤིག་དུ་འགྱུར་བའི་རེ་སྟོན་ཡོད། གཞན་ཡང་གཞོན་ཅུའི་སྐབས་སུ་སྟོབ་སྟོད་བྱས་པའི་
 རྒྱུ་རྩེ་ཆོས་ཀྱི་གཞུང་ཀ་ཐོད་རྣམས་ལས། དབུ་མ་འཇུག་པ་དང་། སྟོད་འཇུག་སྒྲིགས་ལ་ཆོག་
 འགྲེལ་ཅམ་ཞིག་བྲིས་ན། པལ་ཆེར་དེད་དུས་མཁན་སྤྱལ་ལ་སྒྲིགས་གྲགས་ཆེན་འདི་དག་གིས་
 བྲིས་པའི་གཞུང་འགྲེལ་གྲགས་པ་དེ་དག་ལས་གོ་བདེ་བ་ཞིག་འབྲི་ཐུབ་ཆོད་འདུག་ཀྱང་། རང་
 རྒྱུད་ལ་ཉམས་ལེན་མེད་པའི་ཁ་བཤད་སྟོང་པས། གཞན་ལ་པན་ཐོགས་དཀའ་བ་སྟམ་ནས་རེ་
 ཞིག་བཏང་སྟོམས་སུ་བཞག་པ་ཡིན། ད་ལན་ཁམས་པའི་རིག་གནས་ཞིབ་འཇུག་ཁང་གིས་
 ཡན་རྒྱུར་ཏེ། ཁོ་བོའི་མི་ཆོའི་ཞིབ་འཇུག་གི་ལས་ཀའི་གྲུབ་འབྲས་རྣམས་པར་སྟན་དང་།
 འགྲེམས་སྟེལ་གནང་བ་ལ་སྟིང་ཐག་པ་ནས་སྟུགས་རྩི་ཆེ་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། ཞེས་ཐོད་ཀྱི་རིག་གཞུང་
 རྒྱ་བའི་རྒྱལ་ཁམས་པ་སྟབ་བསྟན་སྟན་ཆོགས་དེས་ལྟོ་ཅུབ་མི་རིགས་སྟོབ་ལྷ་ཆེན་མོའི་རང་ཤག་
 དུ་བྲིས་སོ། །

内 容 提 要

非为大师与大官，
云游四海求学问，
一生钻研诸文献，
获得不少新观点。

儿时隐蔽听旧学，
青年云游长见闻，
融合古今探藏学，
汇成文集十四册。

登上宝座说道法，
抄袭古文弄玄妙，
糊涂论说蒙自他，
此说非同他人说。

陋室书籍堆如山，
积累妙语如觅食，
此无过目费解语，
此论非同他人论。

求取知识之精华，
找出智慧之真谛，
字字经过深思书，
故为心血之结晶。

我小时候，遭遇文化大革命运动，学习文化知识必须得隐蔽。我秘密拜唐拉泽旺、晓钦潘德、颜登彭措、颜登巴桑、乌则瑟巴等著名藏族大学者们为师，系统地学了藏文文法、藏文修辞学、藏族历算、藏医藏药等藏学通用学科理论，以及五部大论、内观三续、功课仪轨等

少量的佛教理论。改革开放以后，我到四川省藏文学校，系统地学习了藏族传统文化十明学科的理论知识。公元1986年，我毕业分配到北京中央民族大学任教，成为一名普通的高校教师。公元1994年至今，我有幸赴欧洲、北美等西方众多的大学，陆续开展学术访问、学术交流和学术研究工作，我的学术视野得以拓宽，我的现代文化和学术观念得以成熟，我因此步入了新的学习与研究之路。此后，我能够把藏族传统文化和世界其它文化对比起来研究，能够对藏族传统文化做取其精华和去其糟粕的研究。我先后撰写《藏文文法》等藏学理论著作，尽最大可能地用现代科学理论来诠释藏族传统学科知识，使其跟上现代文明发展的步伐。

今天，我再次仔细修改完善我的所有文章和著作，其中符合现代科学理论的观点和说法没有作变动，因为时代背景原因出现明显违背现代科学理论的错误观点和错误说法，作了修改与完善。我的所有文章和著作，都经过了文献依据与逻辑理论的再三推敲，应该具有非同一般的特色。

1 《藏文文法通论》：在继承《司徒文法》当中文法释难理论的基础上，《藏文音势论》当中的及物动词与不及物动词的分别方面，经过仔细研究《司徒文法》当中的相关理论与列子，得出新结论是：动词本身在现在式与未来式当中有变化，则为及物动词；动词本身在现在式与未来式当中没有变化，则为不及物动词。我把藏文文法当中的动作、作者及能所与现代语法当中的主语、谓语及宾语结合起来诠释，很好地排除了其中的疑惑与困难。

2 《藏文文论与诗学明鉴》：对《诗学明镜》进行通俗易懂的阐释之余，语音多义的修辞手法等难点，结合珠康楚的《修辞学明镜注释》与居米旁的《修辞学明镜注释》等的观点，作了仔细深入地阐释。在解读博克巴的《修辞学明镜列子诗句》方面，结合作者的时代历史文化背景作了具有充分说服力的还原释读，其中的隐喻诗句，根据恩师唐拉泽旺的讲解，作了正本清源的解读。

3《藏史纲要》：以世界历史为时空背景，把藏族历史纳入现代世界历史的理论框架内，以全篇九章的大信息量创新性地诠释了藏族历史。为了撰写这部新的历史著作，我查阅了藏传佛教本教与班迪（指

非本教的宗派)等各宗各派的大量文献,研究了汉文史籍和英文史书当中与藏族历史有关的文献资料,研究了大量的考古文物,最终形成了这部叙述藏族六千余年文明发展史的历史著作。

4.《藏史简论·少年史纲》:是《藏史纲要》的通俗浓缩版,主要是为了满足藏史初学者们学习藏族历史知识的需求而编写。减掉大量的文献引用、繁复的理论解释和复杂的逻辑论证之后,以少年儿童容易接受的话语,娓娓道来藏族文明发展历史的大致脉络。

5.《藏史简论·少年史纲》:汉文版:这是第一本描绘藏区从原始社会到近现代发展的通俗史学作品。本书对照汉藏文献,在翻译的过程中增补了许多藏文史书并未记载却可见于汉文史书的一些珍贵的历史资料。

6:《康巴地区史》:从藏汉历史文献中寻找康巴的文化区域,叙述康巴地区的人文史。其中德格地方史与木雅西夏史方面,在研究梳理藏汉史书中相关记载的基础上,查阅和研究众多相关人物的传记作了文献依据的补充。除此之外,访问康巴地区名人和学者,对康巴地区的近代史作了补充。

7《藏医药历史》:这部著作是我承担国家社科基金重大项目与康巴文化研究院科研项目的成果之一。藏医药起源于公元前1800年左右的古代象雄地区(今西藏阿里及周边地区),其与古代希腊医药学有不少相似之处,我把这两者联系起来作了对比研究。针对古代象雄邦国并入吐蕃帝国之后,藏医药学怎样传播到藏区各地,期间整个藏区出现了哪些藏医药大师等问题,我严格按照历史唯物主义观点和方法,仔细梳理和研究现存文献资料和文物后,给出了符合科学规律的解答。

8《藏族民族与元素历算教程》:元素算在藏区具有悠久的起源发展历史,是非常重要的藏族民间文化。针对《元素算相关知识宝瓶》当中疑难术语,我作了通俗易懂的解释,并且配有令人耳目一新的表格。除此之外,我还增加了《婚事元素算》、《丧事元素算》、《风水知识》等相关文献诠释。

9《藏族楚派历算通论》:历算是藏族先辈经过长期观察大自然种种现象,不断总结经验后形成的一套科学理论知识。这部著作里,通过正确解读《象雄古历算》当中的观察自然天文历算理论,以及译成

藏文之《时轮金刚历算》当中的行星公转与自转的速度计算法等，结合藏区特有的季节变化与气候规律推出了符合青藏高原地域的历算解说。其中，舍去了晚期从印度和汉地翻译过来的迷信说法，增加了现代科学解释宇宙起源、星球运行、日食月食等的理论知识。

10《藏医药学人体与疾病研究》：一、经过长期研究后，我首次提出了结合古今中外医药学的藏医三因、四大元素诠释论。公元1994年，我到国外传授藏医藏药理论与实践的时候，国内外还没有把三因和四大元素解释清楚，且误认为它是人体的某种能量或功能，不清楚它是人体的物质元素。针对种种疑惑和提问，我向国内外藏医药研究人员，从微量元素论的角度详细解释了藏医三因、四大元素理论。二、以前，藏医的胚胎形成时间论与现代医学胚胎形成时间论有矛盾。我通过一个字的改写纠正，把藏医的胚胎形成时间论与现代医学胚胎形成时间论做到完全一致的解读。三、藏文文献记载，苏喀巴与迪玛巴就藏药的地、水、风、火属性不同，合成药物服用后产生不同的药效与功能的问题，造有一目了然的图表。可是今天的我们找不到这些图表，我根据《藏医释续注疏先辈导言》、《本教四部医经》、珠巴·白玛噶波所著《释续注疏》等文献的比较研究，重新汇编出版了104格的藏医元素周期图表。

11 《藏医元素研究》英文版：本书主要是面向国外学者与学生讲解藏医学中人体构造、物质元素论和藏药药材元素成分论等讲稿的汇编。

12 《藏学概论》：本书是中央民族大学的211项目，主要探讨了藏区地理、人文、民俗文化、山水文化等。因明学部分是用于中央民族大学教学教材，其中重点阐释了萨迦大学士《理量宝藏论》前四章的要点，逻辑论证源于恩师然果·图诺堪布的讲课笔记，辩证法源于炉霍格西洛桑丹珠的讲课笔记。把藏文文法理论纳入因明逻辑框架里面，是本书的一大特色。

13《人体与心理》：是一种保健医学的辅读物，修炼密宗深密圆满次第时，知晓气、脉、明点所在身体的内外结构、运动规律等极为重要，以前这些都处于保密当中，为了帮助老年朋友通过身心锻炼达到健康的目的，我作了公开的著书解释。过去，真正知晓人的身体结构与活动规律的学者不多，噶玛巴·让炯多吉和苏喀·洛珠加波二者

是其中的佼佼者，他们无疑属于密宗瑜伽行者。藏区的诸多修行开示法，强调观修空性，清楚知晓人体内左、中、右三脉的也不多。我在本书中，结合现代西医理论阐释了人体的左、中、右三脉，藏医的人体结构论，气在人体各个部位运行的通道，神经网络的布局和功能作用等。

14《思辨狮子吼》：本书收录有本人近30年教学科研成果，主要是藏族历史与藏医、藏文文法等的研究论文。系已经发表在各类学术C刊及核心期刊当中的论文。

本人近40年从事藏学与藏族文化研究的成果，为了使藏族青年学子们容易理解，都作了通俗易懂的阐释。希望这部文集能够成为未来藏族青年学子们的重要参考资料，以及经常进行讨论的焦点。本人年轻的时候系统学习过佛教理论著作《入中观论》、《入菩萨行论》等，对这些论著作一个浅显易懂的阐释，可以胜过现在很多的活佛与堪布，但是没有经过亲自修持与具备修炼经验的夸夸其谈，并不能帮助他人，所以没有做徒劳的事情。

我衷心地感谢康巴文化研究院赞助、我毕生从事的教学科研成果，汇成文集出版发行！

土登彭措
书于西南民族大学家中

Abstract

A Tibetan world vagabond who has never obtained
Such status as an enthroned lama or high official,
The core of my life immersed in the swamp of textual archives,
Finding new perspectives from within old texts.

I interpreted and explained Tibetan culture and knowledge
By synthesizing in fourteen distinct volumes
The traditions I learned secretly in my childhood
And the things I saw and heard while traveling the world in my youth.

These books are unlike contemporary scholar productions,
Such as religious preaching with symbolic gestures from high thrones,
Or the copying of ancient scriptures by today's students
Without understanding those difficult points themselves.

They are unlike contemporary scholarly research,
Such as piling up textual archives like mountains in offices,
Compiling diverse papers like various grains,
Which can be viewed with one's eyes, but not seen with the brain

They are instead scholarly works produced with warm blood,
Extracting all the fields of knowledge as its marrow,
Seeking the fundamental reality from the matrix of wisdom,
And each syllable running through brain's neural pathways.

At a young age, I had the opportunity to familiarize with the common fields of Tibetan knowledge such as linguistics, literature, astronomy, and medicine and Buddhist fields of knowledge such as the Five Volumes of Sutra, Tibetan commentaries of Tantra such as the Profound Inner Meaning by the Third Karmapa, as well as ritual practices through studying secretly with my main teacher Thanglha Tsewang, Kyapché Pendé, Yönten Pelzang, the then lead-chanter Zöpa, and so forth during the 1960-70s. During the Reform and Opening era, I have studied Tibetan traditional fields of knowledge systematically at the Sichuan Provincial Tibetan School. In 1986, right after graduation from the school, I was recruited to teach at the Central University for Nationalities (now Minzu Univeristy of China) in Beijing. Since 1994, I have been able to visit many universities in the West, such as Europe and North America, to carry out academic exchanges and research. Therefore, I was able to study and research the ways of modern knowledge systems and their development, through and against which I have compared and analyzed Tibetan knowledge traditions to sustain and improve them. I

thus have attempted to offer new interpretations on Tibetan culture and knowledge according to the contemporary sciences and epistemologies in this collection of writings.

In particular, I have kept the views and interpretations in Tibetan knowledge traditions that are accordant with modern scientific understandings intact while improving the outdated understandings and misconceptions that contradict the scientific views today. The books are further produced with thorough analysis through the means of logics and citations. Each book thus has its own unique characteristics, which I have briefly introduced below:

Book 1, Commentary of Tibetan Grammar

This is mainly a commentary on the difficult points in the Sidu's Grand Commentary of Tibetan Grammar. Particularly, after having carefully analyzed Sidu's point that whether or not "action" (bya) and "agent" (byed) are separable (tha dad pa) is equivalent to whether or not "self" (dbag) and "other" (gzhan) forms of a verb has the same capacity (shed mtshung pa) and the examples he gave in his Grand Commentary, I have concluded and explained clearly that a verb that is "tha dad pa" can be understood as a verb's "self" and "other" forms has the same capacity, that is, if the verb has different present and future forms it is a separable or "tha dad pa" and its "self" and "other" forms have the same capacity. If the verb has the same form of present and future tenses, it is then inseparable or "tha mi dad pa". Additionally, I have identified the categories of bya or action, byed or agent, las or object in Tibetan grammar as verb, subject, and object in modern linguistics respectively, which should have clarified some of confusions and difficulties in Tibetan grammar.

Book 2, Commentary of Mirror of Poetry and Tibetan literature

This book offers a concise and simple interpretation on the root text of Mirror of Poetry or snyan ngag me long ma. Particularly, I use commentaries by Druk Khamtrül and Ju Mipam to elaborate on certain embellishments that are considered more difficult in general. Another unique feature of the book is that it openly documents the historical contexts of all the examples and riddles written by Ji Mipam that I have orally received from my teacher Thanglha Tsewang.

Book 3, The Ruby Lotus Key. A Comprehensive History of Tibet

This book has exemplified a new way of historical writing in the history of Tibet as it presents Tibetan historical texts and narratives in the contemporary frameworks of historiography. It engages a wide range of source materials including Tibetan archives of both Buddhist and Bonpo sources, Chinese archives on Tibet, sources written in English as well as archeological artifacts excavated in Tibet to represent the history of Tibetan civilization spanning 6,000 years.

Book 4, The Celebrations of Children: A History of Tibetan Civilization

As a branch of the History of Tibet, this book is intended for elementary Tibetan students. Therefore, it synthesizes the main arguments from The Ruby Lotus Key in simple and colloquial Tibetan. Like other Tibetan literary treatises, the book is also unique in providing root texts written in verse followed by commentaries of the root text in prose.

Book 5, A History of Tibetan Civilization (Chinese Translation)

This book consists of not only the translation of The Celebrations of Children: History of Tibetan Civilization but also of interpretations of and annotations on the accounts of Tibetan imperial history that are only available in Chinese language in the New and Old Books of Tang and Zizhi Tongjian (Comprehensive Mirror in Aid of Governance).

Book 6, The Regional History of Kham

This is the first scholarly work that demarcates the cultural region of Kham based on the previous accounts of Kham as a cultural region in Tibetan and Chinese historical sources. In addition to the history of Degé Kingdom and Minyak Tangut Empire that are available in Tibetan and Chinese accounts, biographies of Tibetan scholars from Kham are used to supplement the writing of this regional history of Kham. Furthermore, I have conducted interviews with elite figures and intellectuals of the region to compose the recent history of Kham.

Book 7, History of Tibetan Medicine

This is a result of a major national project funded by the Chinese National Social Sciences Foundation and collaborated with the Institute of Kham Cultural Studies. I have analyzed the history of Tibetan history that began in approximately the year 1800 BCE in Zhangzhung Empire and its development by comparing it with the history of Greek medicine in this book. Using historical materialism approach, I then attempted to present an objective account on the development of Tibetan medicine and the important learned medicinal doctor/scholars lived in Zhangzhung and Tibet before and throughout Tibet once Zhangzhung was incorporated into Tibet during imperial Tibet.

Book 8, The Nectar Stream: An Exposition of Tibetan Elemental Astrology

Tibetan elemental astrology is a folk culture that has roots in ancient Tibetan society. I have interpreted and explicated the terminologies and difficult tabulates in the Virtuous Vase of the Necessary Elemental Astrology ('byung rtsis nyer mkhor bum bzang) as well as compiled important aspects of the Tibetan elemental astrology regarding wedding, funeral, and geomancy.

Book 9, The Earthly Radiance: An Exposition of Tibetan Tshur Astronomy

Tibetan astronomy is a science that our ancestors have articulated through long term observations of natural phenomena surrounding them. I have determined the ways to

measure and interpret time and seasons that are unique to the Tibetan plateau based on Tibetan accounts of old astronomies such as the Oral Astronomy of Zhangzhung Elders and the calculations of orbital speeds of stars' rotation in Kalachakra astronomy. Additionally, I have cleared the misconceptions in the later astronomy texts that were translated from India and China and incorporated the contemporary astronomical studies of stars and the universe.

Book 10, The Radiance of Snow Mountains: An Exposition of Tibetan Medicine

There are several special features to this work: First, this is the first book that explains the concepts of three humors (nyes pa gsum) and four elements ('byung ba bzhi) in Tibetan medicine in comparison to chemical elements in the western medicine. Tibetan medicine doctors in and outside of the country had always understood three humors and four elements of Tibetan medicine only as internal abilities of one's body not as chemical elements prior to 1994 when I started to teaching Tibetan medicine in western universities. As a result, foreign researchers of Tibetan medicine have persistently inquired about it. I thus have argued that the three humors and four elements of Tibetan medicine are similar to microelements in the western medicine. Secondly, I have corrected a serious contradiction with regard to the time of embryonic formation in Tibetan medicine and the western medicine by simply changing one syllable in the Tibetan medicine text, namely, changing བར (of མངལ་ཁ་བྱེ་ནས་ཞག་ནི་བརྩ་གཉིས་བར།) into བར། in the Instructional Tantra (bshad rgyud). Thirdly, I have created charts of elemental combinations of medicinal materials and their efficacies. Although Tibetan medicine scholars such as Zurkharpa and Delmarpa have mentioned the existence of charts detailing medicinal abilities and efficacies of different elemental combinations, such charts are hardly available today. I thus have compiled a chart consisting of 154 frames that documents the different views on elemental combinations and their abilities by comparing and contrasting various commentaries of Instructional Tantra such as Oral Instructions of Ancestors (mes po'i zhal lung) and Drukpa Pékar's Commentary of Instructional Tantra ('brug pa pad khar gyi bdad rgyud 'grel pa) as well as Bumzhi medical texts of Bon tradition.

Book 11, Elements for the Study of Tibetan Medicine

This is a collection of lectures that I have given to foreign scholars and students on elements of human body and elements of medicinal materials in Tibetan medicine tradition.

Book 12, A General Introduction to Tibetan Studies

As a part of "project 211" at the Minzu University of Beijing, this book generally introduces Tibetan geography, the history of human inhabitation in Tibet, Tibetan civilization, customs, and landscape and ecological systems. In particular, the chapter on Tibetan epistemology is based on my own notes on teachings of Sakya Pandita's

Treasury of Epistemology by Khenpo Rakor Thubnor. The path of reasoning in this perspective is alike that of Drango Geshi Lobsang Dondrub. It is also unique in including a complete grammar session in the path of reasoning in the elementary level of Tibetan epistemology.

Book 13, The Illuminating Mirror: On the Relationship Between Body and Mind

In the generation stage of Tantric practice, it is very important to understand the ways of material body when doing bodily practices by pressing key points of channels (rtsa), essence (thigle, and wind (rlung). Unlike previous traditions of restraining the access to these practices, if they are made available to ordinary people, it could benefit their health and quality of life. However, there were only a few scholars who have really mastered the ways of how material body work in Tibetan history. It is undoubtful that masters such as Kamarpa Rangjung Dorjé and Zurkhar Lodrö Gyelpo were truly great masters of medicine and Tantric practices. However, most of the Tibetan meditation teachings are on the nature of emptiness; few can correctly identify the different channels (tsa dbu rkya ro). Therefore, I have explained the three main channels, anatomy of human body in Tibetan medical texts, and various other channels through which five winds travel from four cardinal directions and eight intermediate directions of the body along with modern western medicine.

Book 14, A Lion's Roar: A Collection of Academic Papers and Public Scholarship

This book is a collection of academic papers that are the results of my teaching and researching for over 30 years in the academy. Many of them have been published in key academic journals before.

In conclusion, in these books, I have tried to make the scholarly work of my past 40 some years on Tibetan culture and knowledge systems that are valuable for today's society accessible to the public. It is my hope that they will become a source of courage and enlightening for young Tibetans and that they will serve as a platform for intellectual analysis and discussions for the future generations of Tibetan people. Additionally, I may be able to write a commentary on the Buddhist main teachings such as Introduction to the Middle Way and Ways of Bodhisattva based on my studies in youth that is more accessible than many of the commentaries written by contemporary reincarnated lamas and Khenpos. However, due to my lack of actual practices of these teachings, a commentary from mere intellectual understandings will be unlikely useful, I thus put it aside for now. I

sincerely thank the Khamba Institute for publishing and disseminating the fruit of my life's research and education.

Written by Thubten Phuntsok at his home at the Southwest University for Nationalities

དཀར་ཆགས

- བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ཙུང་བཀའ་..... (1)
- ལེའུ་དང་པོ། བསྐྱེད་པ་ཡ་ཐོག་གི་སྒྲོམ་..... (59)
- ལེའུ་གཉིས་པ། མངའ་མཛད་བྱུང་བའི་རྩལ་རབས་སྒྲོམ་..... (67)
- ས་བཅད་དང་པོ། རྩལ་ཆེན་ཕྱེ་ལྷ་བཤད་པ།..... (67)
- ས་བཅད་གཉིས་པ། རིག་པའི་དཔལ་ཡོན་འཁེལ་ཚུལ་སྒྲོམ་..... (73)
- ས་བཅད་གསུམ་པ། བོན་དང་རིག་གཞུང་གི་ཡིག་ཆ་བྱུང་བའི་སྒྲོམ་..... (84)
- ལེའུ་གསུམ་པ། སྤྱ་རྒྱལ་གྱི་རྩལ་རབས་..... (96)
- ས་བཅད་དང་པོ། སྤྱ་རྒྱལ་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་ཁམས་བྱུང་ཚུལ།..... (96)
- ས་བཅད་གཉིས་པ། སྤྱ་རྒྱལ་བཅན་པོའི་རྒྱལ་ཁམས་འཛོམས་ཚུལ།..... (119)
- ལེའུ་བཞི་པ། ཆོས་ལུན་རྒྱལ་རབས་སྐབས་..... (146)
- ས་བཅད་དང་པོ། བོད་བཅན་པོའི་རྒྱལ་ཁབ་བསྐྱར་གསོ་བྱུང་ཚུལ།..... (146)
- གཅིག་གི་སྤོང་བཅན་སྐམ་པོས་བོད་གཅིག་གུར་བྱས་པ།..... (146)
- གཉིས། བོད་ཀྱི་ཁྲིམས་བཅས་པ།..... (152)
- གསུམ། མཐའ་འདུལ་གྱི་རྩ་སྐར་བརྩམས་པའི་གཉིས་སྐབས་..... (167)
- བཞི། རྩོགས་བཞིར་བྱི་འཁེལ་བཅུགས་པ།..... (175)
- ལྔ། བོད་དམག་གིས་བཅུགས་པའི་ལྷགས་བཟ།..... (180)
- ས་བཅད་གཉིས་པ། བྱང་ལྷོགས་རྒྱལ་པོན་དག་ལ་དཔུང་འཁུག་བྱས་པ།..... (190)
- ས་བཅད་གསུམ་པ། བན་བོན་འབྲུགས་ཤིང་བསམ་ཡས་བཞེངས་པའི་སྒྲོམ་..... (198)
- ས་བཅད་བཞི་པ། རྒྱ་གར་རིག་གནས་བོད་ཡིག་ཏུ་བསྐྱར་བ།..... (207)
- ས་བཅད་ལྔ་པ། བོད་ཁམས་དབུལ་ཕྱག་ཐེངས་གསུམ་སྟོམས་པ།..... (210)
- ས་བཅད་དྲུག་པ། ཆོས་སྒྲུབ་སྐབས་བོན་གྱི་རིག་གནས་རྣམ་པར་བསྐྱར་བ།..... (213)
- ས་བཅད་བདུན་པ། བོ་རེ་ལྷ་མོ་ཆོས་དུ་རྒྱུད་ལྟར་བྱས་པའི་སྒྲོམ་..... (220)
- ས་བཅད་བརྒྱུད་པ། ཁྲི་སྤོང་གཤེགས་རྩིས་ཀྱི་དོན་རྒྱུ་འགའ་།..... (224)
- གཅིག་གི་ལུ་ཏིག་དང་ལུ་ཏུག་རྣམས་གཉིས་ཀྱི་མཛད་རྩིས་..... (224)
- གཉིས། ཁྲི་རལ་པའི་མཛད་རྩིས་དང་སྤྱ་བཤོངས་པའི་སྒྲོམ་..... (228)

༡ བོད་ཀྱི་འདུམ་པའི་རྩོམ་པ་འཛུགས་པ།	(229)
༢ བཀའ་བཅད་དང་ཆོག་མཛོད་ཐོག་མའི་སྒྲིབ།	(230)
༣ བོད་ཀྱི་ལ་བཀོངས་པའི་སྒྲིབ་གཞིའི་སྒྲིབ།	(233)
གསུམ། རྒྱལ་པོ་སྐུང་དར་མ་བཀོངས་པའི་སྒྲིབ།	(237)
ལེའུ་ལྷ་པ། བོད་ཁམས་སེལ་བྱེད་འཛུགས་པའི་སྒྲིབ།	(240)
ས་བཅད་དང་པོ། བོད་ཀྱི་ལ་བཅད་པས་བོད་ཁམས་འཛུགས་པའི་སྒྲིབ།	(240)
གཅིག །འབངས་ཀྱི་ལོག་བྱས་པས་ཀྱི་སྒྲིབ་པ།	(240)
གཉིས། བསྐྱོད་པ་ལྷི་དར་གྱི་སྒྲིབ།	(246)
༡ རྒྱུ་ལྷུ་ལྷི་སྒྲིབ་ཀྱི་སྒྲིབ།	(246)
༢ རྒྱ་ལྷུ་ལྷི་སྒྲིབ་པའི་སྒྲིབ།	(247)
༣ རྒྱུ་ལྷུ་ལྷི་སྒྲིབ་ཀྱི་སྒྲིབ།	(248)
༤ རྒྱ་ལྷུ་ལྷི་སྒྲིབ་པའི་སྒྲིབ།	(249)
ས་བཅད་གཉིས་པོ། མདོ་ཁམས་ཕྱོགས་སུ་ཀྱི་སྒྲིབ་པ།	(251)
གཅིག །སྒྲིབ་པའི་སྒྲིབ་པའི་སྒྲིབ།	(251)
གཉིས། མི་ཉལ་ཀྱི་སྒྲིབ་པའི་སྒྲིབ།	(254)
ས་བཅད་གསུམ་པ། བོད་ཀྱི་སྐུ་ལྷུ་ལྷི་སྒྲིབ་པའི་སྒྲིབ།	(260)
གཅིག །ཆེ་བ་བཞི་ལྷན་ཞུ་པ།	(263)
གཉིས། ལྷ་ཆོས་བདུན་ལྷན་བཀའ་གདམས་པ།	(264)
གསུམ། འབྲུམ་ཕྱག་གསུམ་བརྒྱུད་པོ་དོང་པ།	(266)
བཞི། བཀའ་བཅད་བཞི་ལྷན་བཀའ་བརྒྱུད་པ།	(270)
ལྷ། གསེར་ཆོས་ལྷ་ལྷན་ཤངས་པ་བ།	(279)
དུག །ལམ་སྒྲིབ་དགུ་བརྒྱུད་སྒྲིབ་པ།	(282)
བདུན། བདག་འཛིན་དབྱིངས་སྒྲིབ་གཅོད་ལྷུ་པ།	(285)
ས་བཅད་བཞི་པ། རྒྱན་ཅིས་སྐྱོད་པའི་སྒྲིབ།	(289)
ས་བཅད་ལྷ་པ། སྐྱོད་པའི་སྒྲིབ་པའི་སྒྲིབ།	(296)
ལེའུ་དུག་པ། སྐྱོད་པའི་སྒྲིབ་པའི་སྒྲིབ།	(307)
ས་བཅད་དང་པོ། སྐྱོད་པའི་སྒྲིབ་པའི་སྒྲིབ།	(307)
གཅིག །འཕྲོ་མགོན་འཕགས་པ་ཆོས་གསུམ་དཔོན་དུ་བསྐྱོད་པ།	(307)
གཉིས། ཆོས་ཁ་གསུམ་དང་ཁྱི་སྒྲིབ་པའི་སྒྲིབ།	(315)

གསུམ།	ས་སྐྱའི་ཁྱི་འཛིན་རིམ་ཕྱོན་གྱི་ལོ་རྒྱུས་གནད་བསྟུལ།	(319)
ས་བཅད་གཉིས་པ།	ཚོས་དང་རིག་གནས་དང་ཚུལ།	(328)
གཅིག་པ།	ཁེས་དོན་མཐར་ཐུག་རྩོམ་པ།	(328)
གཉིས་པ།	ཡན་ལག་སྐུམ་ལྡན་བསྟེན་སྐབ་པ།	(331)
གསུམ་པ།	སྒྲ་མའི་ཡང་སྤྱོད་ཐོག་མར་དོས་འཛིན་པ།	(333)
བཞི་པ།	དུལ་ཚུ་བཅོ་བཀྱའི་ལག་ལེན་དར་པ།	(334)
ལྔ་པ།	སྒྲ་དང་སྟན་ངག་བོད་ཡིག་བསྐྱར་བའི་སྐོར།	(336)
དྲུག་པ།	ཁག་འཁྱུར་དང་བསྟན་འཁྱུར་གྱི་དབྱེ་བ་བྱེས་པ།	(337)
བདུན་པ།	དུས་འཁོར་སྐར་ཅིས་དར་སྟེལ་བྱུང་པ།	(338)
ས་བཅད་གསུམ་པ།	སྟེ་གཟུང་ནང་འཁྱུག་གི་སྐོར།	(338)
གཅིག་པ།	འབྲི་བྱང་གྲིང་ལོག་པ།	(338)
གཉིས་པ།	ས་སྐྱའི་སྒྲ་བྱང་ཁག་བཞིར་བྱེས་པ།	(340)
གསུམ་པ།	གཡའ་ཕག་གཉིས་གདུག་བཤེར་བྱས་པ།	(342)
བཞི་པ།	ས་སྐུམ་གཡོ་སྐྱའི་སྐོར་ནས་ཕག་གྱུ་འཛིན་བཟུང་བྱས་པ།	(344)
ལྔ་པ།	ཕག་མོ་གྱུ་པས་ས་སྐྱའི་སྤྱོད་དབང་བཅོམ་པ།	(350)
ལེའུ་བདུན་པ།	ཕག་གྱུའི་སྤྱོད་སྐྱོར་སྐབས།	(354)
ས་བཅད་དང་པོ།	ཕག་གྱུའི་སྤྱོད་གཞུང་གི་སྤྱོད་སྐྱོར་དང་སྤྱིག་ཁྱིམ་སྐོར།	(354)
གཅིག་པ།	ཁྱེད་ས་གྱི་གདུང་ལ་ཕག་གྱུའི་མིང་ཐོག་ས་ཚུལ།	(354)
གཉིས་པ།	ཁྱིམ་ལོག་དང་ལས་བྱེད་པའི་སྤྱིག་སྐོར།	(357)
གསུམ་པ།	ཕག་གྱུའི་ཐོང་མ་རིམ་ཕྱོན་གྱི་ལོ་རྒྱུས་གནད་བསྟུལ།	(360)
ས་བཅད་གཉིས་པ།	ཚོས་ལྷགས་རིག་གནས་དང་ལག་ཚུལ་སྐོར།	(374)
གཅིག་པ།	ཁག་འཁྱུར་གྱི་སྐྱུ་གསུང་སྟགས་རྟེན།	(374)
གཉིས་པ།	བཀའ་འཁྱུར་གྱི་སྐྱར་ཤིང་།	(375)
གསུམ་པ།	ཀྲ་པའི་སྐར་ཆེན་འཛམ་གྲིང་རྒྱན།	(376)
བཞི་པ།	ལམ་གཅོ་རྒྱལ་གསུམ་དགེ་ལྡན་པ།	(378)
ལྔ་པ།	གྲུབ་མཐའ་ཁག་གི་མི་སྣ་གྲགས་ཆེན་མཆོན་བྱེད།	(381)
དྲུག་པ།	རྒྱན་གཤོང་མའི་དབུ་སྒྲ་ཚོས་རྩོམ་གསུམ།	(383)
ས་བཅད་གསུམ་པ།	རྒྱན་མོང་གི་རིག་གནས་འཕེལ་རྒྱས་སྐོར།	(384)
གཅིག་པ།	ཁག་ཐོང་གི་བྱང་བྱར་རྒྱས་གཉིས།	(384)

གཉིས། སྐར་ཅིས་མཚུར་ཕྱག་རྒྱས་གཉིས།	(388)
གསུམ། ལྷ་བཟོ་སྐར་སྒྲན་རྒྱས་གཉིས།	(392)
བཞི། ལོ་རྒྱུས་ཡིག་ཚང་གྲགས་ཆེན་ལག་	(396)
ལྷ། ཟུར་མཁར་བས་རྒྱད་བཞིའི་ལོ་རྒྱུས་དག་ཐེར་གནང་བ།	(398)
ས་བཅད་བཞི་པ། རྗེ་གཟར་ནང་འབྲུག་གི་སྐོར།	(402)
གཅིག། འིན་པག་གཉིན་འབྲེལ་གྱི་གོང་ཆག་	(402)
གཉིས། རྗེ་མཁར་གཟར་འགའ་ཞིག་གི་སྐོར།	(406)
ལེའུ་བརྒྱད་པ། གཙང་པ་རྒྱལ་པོའི་སྐབས།	(418)
ས་བཅད་དང་པོ། གཙང་པ་རྒྱལ་པོའི་མཛད་ཆེན་སྐོར།	(418)
གཅིག། གཙང་པས་བོད་ཁམས་དབང་ཏུ་བཅུས་ཚུལ།	(418)
གཉིས། བསམ་འགྲུབ་པོ་བྱང་གི་ཁྱད་ཆོས་སྐོར།	(425)
གསུམ། མཛད་ཆེན་ལྷ་དང་དཔག་དོན་གིས་སྐྱོལ་སྐོར།	(428)
ས་བཅད་གཉིས་པ། བོད་ཡུལ་གྱི་གནས་ཚུལ་ཤུན་ཆོགས་སྐོར།	(431)
གཅིག། འབྲུག་རྒྱལ་ཁབ་བྱང་ཚུལ།	(432)
གཉིས། ལུ་གེ་རྒྱལ་རབས་འཛིག་ཚུལ།	(433)
གསུམ། དབུས་སོག་སྐོག་འབྲེལ་བྱས་ཚུལ།	(434)
བཞི། སོག་པོ་དང་རྗེ་དགེ་མཐུན་འབྲེལ་བྱང་བ།	(436)
ལྷ། གཙང་པ་རྒྱལ་པོ་མྱིད་དབང་ཤོར་བ།	(437)
ལེའུ་དགུ་པ། དགའ་ལྡན་པོ་བྱང་གི་སྐབས།	(440)
ས་བཅད་དང་པོ། རྒྱལ་བ་ལྷ་པས་མྱིད་སྐྱོང་སྐབས།	(440)
ས་བཅད་གཉིས་པ། བོད་མྱི་སྐྱོང་མྱིད་སྐྱོང་རྒྱལ་མྱི་མཚན་གྱི་	(452)
ས་བཅད་གསུམ་པ། བོད་སོག་དཔོན་རིགས་འབྲུག་ཚོད།	(453)
ས་བཅད་བཞི་པ། བསྐལ་བཟང་རྒྱ་མཚོའི་མྱིད་སྐྱོང་འཕེ་འབྱུང་སྐོར།	(464)
ས་བཅད་ལྷ་པ། མན་ཆིང་གོང་མས་བཀའ་ཤག་མྱིད་གཞུང་བཅུགས་པ།	(484)
ས་བཅད་རྒྱལ་པ། ར་བཤད་རྗེ་གསུམ་སོགས་མྱི་དུས་འབྲུག་སྐོར།	(508)
ས་བཅད་བརྒྱན་པ། རྒྱལ་བ་ཐུབ་བཅུན་རྒྱ་མཚོའི་སྐབས།	(531)
ས་བཅད་བརྒྱད་པ། ར་སྟག་གཉིས་མྱི་མྱིད་སྐྱོང་སྐབས།	(569)
མཐུག་ཚུལ།	(591)

བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཙུ་བ་གངས་རིའི་སྤྲིང་ནོར།

དང་པོ་བསྐལ་པ་ཡ་ཐོག་གི་སྐབས།
 གངས་ཅན་མཁས་པའི་ཐུག་སོར་ལས། །
 བསྐྱེད་པའི་ལོ་རྒྱུས་དབྱར་གྱི་ར། །
 ཕྱི་རབས་གཞོན་ནུའི་སྒྲན་དབང་དུ། །
 དལ་གྱིས་སྐལ་བའི་ལས་ལ་བྲེལ། །
 ས་ཡི་གོ་ལ་རིལ་པོའི་ངོས། །
 སྤྲིང་ཆེན་ལྷ་ལས་ཞེ་ཞིའི་ཡའི། །
 མདོ་དབྱས་མཐོ་སྐང་ཁྱོན་ཀུན་ལ། །
 གངས་ཅན་བོད་ཀྱི་ཡུལ་ཞེས་གྲགས། །
 འཇིག་རྟེན་ཐོག་མར་ཆགས་པའི་སྐབས། །
 ཡུལ་འདི་རྒྱ་མཚོ་དང་ཉེ་བར། །
 ས་ཁད་དམར་ཞིང་ནགས་ཚལ་རྒྱས། །
 འབྲས་དུག་སྤྱོད་ཞིང་སྟོག་ཆགས་མང། །
 ཡུལ་དེའི་ཉེ་མ་ལྟོ་སྟོགས་ན། །
 ཅིང་ཐང་གོང་པོའི་ནགས་ཁྲོད་ན། །
 རྒྱ་དང་སྤྱུའི་བྱ་ཆོགས་ཆོགས་རྣམས། །
 བཟའ་བརྒྱུང་བཅའ་ཞིང་བགས་ཡངས་རྒྱ། །
 རྣམ་ཞིག་དུས་ལ་བབས་པ་ན། །
 ཤ་ཁྲག་བཟའ་སྤྱོད་རིགས་དང། །
 ཤིང་འབྲས་བཟའ་སྤྱོད་རིགས་གཉིས། །
 འདུས་པའི་རྒྱུད་ལས་མི་རིགས་བྱང། །

མི་མིན་སྤྱི་མིན་རིགས་དེ་དག །
 མང་རྒྱ་འཕེལ་མཐར་འབྲས་རིགས་ནམས། །
 ཟད་པས་བཟའ་བརྟུང་མ་རྟེན་པས། །
 བཀྱིས་སྒྲིམ་གརྟུང་བས་འོ་དོད་བྱས། །
 རྒྱུ་གཤིས་ཅན་གྱིས་ལོ་རྟོག་དང་། །
 རྒྱ་གཤིས་ཅན་གྱིས་རྩོན་ལ་བཙོན། །
 སོ་ནམ་བྱས་པས་སྤྱི་ཡང་བྱ། །
 གྲུང་ཅ་རྒྱས་ཤིང་ར་མ་ཆད། །
 རིགས་ལ་དད་ཅིང་རྒྱད་ལ་གཅིས། །
 མ་ཆན་གཅིག་པའི་བྱ་ཆོགས་ནས། །
 བྱ་པའི་རིགས་གྱིས་བྱིས་པ་བསྐྱུངས། །
 དར་མ་ནམས་གྱིས་བཟའ་བརྟུང་འཆོལ། །
 གྲང་ན་ཤིང་གི་ལོ་མ་གྱོན། །
 རྟོགས་ན་མ་ཆོས་འབྲས་བཟང་བ། །
 རྟག་རྒྱ་ཤིང་སྟོང་ཡལ་འདབ་དང་། །
 བྱ་གི་ཕྱག་ལ་གནས་གཞིས་བཟུང་། །
 རྒྱ་པོའི་རྒྱན་དང་ཤིང་གི་འབྲས། །
 མ་ཆོས་སྤྱིས་པའི་ལོ་རྟོག་སོགས། །
 རང་བྱུང་ཁམས་ཀྱི་རྒྱ་ཆ་ནམས། །
 བདག་འཛིན་མེད་པར་བྱན་མོང་སྟོང་། །
 དཔོན་དང་གཡོག་གི་རིམ་པ་མེད། །
 དབུལ་དང་ཕྱག་གི་ཐ་སྦྱང་མེད། །
 རྒྱུང་དང་ངའི་ཞེས་བདག་པོ་མེད། །
 ས་འདིར་བྱན་མོང་སྤྱི་ལོར་ཡིན། །
 དེ་ལྟའི་བསྐྱལ་པའི་དུས་རབས་ལ། །

བོད་ལྷགས་བསྐལ་པ་ཡ་ཐོག་དང་། །
 དེར་རུས་ལོ་རྒྱུས་སྤྱོད་པ་ཆོས། །
 གདོད་མའི་སྤྱི་ཆོགས་ཞེས་སུ་འབོད། །
 རུས་རིམ་དེ་དང་ལྟན་ཅིག་ཏུ། །
 འགྱུར་བའི་ས་གནི་རིལ་པོ་ཡང་། །
 མཆོ་ཆེན་བཞི་དང་གྲིང་ལྷ་ཏུ། །
 རུས་བྱུར་གྱུར་ཏེ་ཐ་དད་བྱུང་། །
 རོ་མོ་སྤང་མའི་རི་རྒྱུད་སྤྱོད། །
 ཁ་བ་ཅན་གྱི་རྒྱ་མཆོ་བྱི། །
 མདོ་དབྱུས་མཐོ་སྤང་རིམ་བཞིན་འཕགས། །
 གངས་ཅན་བོད་ཀྱི་ལྷོངས་ཞེས་བྱུང་། །
 བསྐལ་པ་ཡ་ཐོག་ལོ་རྒྱུས་རྫོགས། །

གཉིས་པ་མངའ་མཛད་བཅུ་གཉིས་སྐབས།
 དེ་ནས་རིམ་བཞིན་རིགས་རུས་དང་། །
 རྟེ་ཆོན་དཔོན་གཡོག་བྱུང་པར་སོགས། །
 རྟེ་རིག་ཆལ་གྱི་བྱུང་པར་ལས། །
 བྱུང་བའི་གོ་རིམ་འདི་ལྟར་སྟེ། །
 དང་པོ་གངས་རིའི་ལྷོངས་འདི་ན། །
 སོ་ནམ་བྱས་པས་འབྱུ་རིགས་དང་། །
 སོ་ལྷགས་གསོས་པས་ཞོ་འོ་མར། །
 འབྱུར་བ་ལ་སོགས་བཟའ་ཆས་བྱུང་། །
 སྤྱི་རིགས་ཐོན་རྫས་སྤྱོད་བྱུང་དང་། །
 བྱུང་པ་སྤྱོད་བྱུང་བྱི་བྱུང་རིགས། །
 བགས་པའི་གོས་གདན་ལ་སོགས་པ། །

ཤེས་རབ་ཆལ་གྱི་ཐོན་རྫས་བྱུང་། །
 ད་ལྟ་དགོས་པ་ད་ལྟ་བཅའ། །
 དེ་རིང་ཐོབ་པ་དོ་དགོང་སྐྱད། །
 རང་གིས་བཟུང་གཞན་ལའང་སྟེར། །
 མ་འོངས་པ་ཡི་ཕྱི་བསམ་མེད། །
 དེ་ནས་སྐྱུང་གྱུང་ལྡན་པ་འགས། །
 ཟས་གོས་གསོགས་པས་ཕྱག་པོར་གྱུར། །
 བཀྲེས་ལྟོགས་ཅན་གྱི་དབུ་ལ་སྤངས་ནམས། །
 གཞན་ལ་རེ་བའི་གཡོག་ཏུ་གྱུར། །
 སློ་རིག་བྱུང་གྱིས་དབུ་ལ་ཕྱག་དང་། །
 དབུ་ལ་ཕྱག་བྱུང་པས་དཔོན་གཡོག་གི། །
 དབྱེ་བས་རིམ་བཞིན་དཔོན་འབངས་གྱི། །
 ཐ་སྙད་ཐོག་མར་དེ་ནས་བྱུང་། །
 སྐ་འགྲུ་དབྱ་ལྟོང་ཏུ་ཆེན་བཞི། །
 ལུ་པོ་དབས་བརྗེ་གཉིས་དང་རྒྱག། །
 ཐོད་གྱི་མིའུ་གཏུང་རྒྱག་ཅེས། །
 ཏུས་རིགས་ཐོག་མར་འདི་ནས་གྱེས། །
 ཆོ་རྒྱག་བདག་ཏུ་བབྱུང་བ་ལས། །
 ཏུས་ཆེན་ཡལ་འདབ་ཐོད་ཁམས་བྱབ། །
 ཡང་ན་སྐ་འགྲུ་དབྱ་ལྟོང་སྟོ། །
 ཤིང་མེ་ས་ལྷགས་ཆུ་ལྟར་སྐྱར། །
 དང་པོ་དམར་འཇམ་ལྟ་ཡིས་བབྱུང་། །
 གཡའ་རི་གངས་དཀར་ཆེ་ལ་གནས། །
 ཡལ་མིང་ལྟ་ཡལ་གྱུང་ཐང་ཟེར། །
 མི་དང་རྒྱུ་འགོ་མཐུན་ལམ་ཆེ། །

མི་ལོ་འབྲུམ་ཕྱག་རུ་མའི་མཐར། །
 གཉིས་པ་མ་སངས་གཉན་གྱིས་བཟུང། །
 ཡུལ་མིང་གཉན་ཡུལ་གསེར་སྟོང་ཟེར། །
 རྩ་སྤང་ནགས་སོགས་གནས་བཟུང་ཞིང། །
 རུད་འགོ་བསད་ཅིང་ཟས་གོས་བསྐྱབ། །
 གསུམ་པ་སྐྱ་ཡིས་དབང་བྱས་ཏེ། །
 ཡུལ་མིང་ན་ར་གསེང་སྟོན་ཟེར། །
 རྩ་སྤང་འགུམ་རུ་གནས་བཅས་ཤིང། །
 ཏྲ་ཕྱགས་ཞོན་ཞིང་ལྟ་སྐྱ་མཆོད། །
 བཞི་པ་བཅན་གྱིས་མངའ་དབང་བྱས། །
 གདོང་དམར་བཅན་གྱི་ཡུལ་ཞེས་འཛོད། །
 ཐག་དང་ནགས་ལ་གནས་བཅས་ཤིང། །
 མངའ་གཞུ་སྟོང་ཅིང་འབྲུགས་ཚོད་དར། །
 ལྟ་པ་སྟོན་པོས་དབང་བྱས་ཤིང། །
 ཡུལ་མིང་སྟོན་ཡུལ་ནག་པོ་ཟེར། །
 ཐག་དང་ནགས་ཀྱི་བཅན་ས་བཟུང། །
 སེམས་ཅན་བསད་ཅིང་ཤ་ཁྲག་སྟོང། །
 ལྷགས་རིགས་སྟོན་ཞིང་སྐྱ་རིགས་འཐག
 གདོང་དམར་ཤ་གཟན་སྟོན་རིགས་ཞེས། །
 རུས་པའི་མཆོན་དང་ལུར་རྩོད་བཞོས། །
 སྟོན་སྟོན་ཡུལ་ལྟ་དམར་གྱིས་མཆོད། །
 རུག་པ་ནག་པོ་བརྟུང་གྱིས་བཟུང། །
 ཡུལ་མིང་ཁ་རགས་རྩོད་དཔྱ་ཟེར། །
 རྩ་ཤིང་བསྐྱེས་པའི་རྩོད་ཁང་བཞེགས། །
 མཆོན་ཆ་དག་སྐྱ་ཆེན་མོ་བཞོས། །

སྤྱིགས་མཚམས་ཀྱན་ལ་ངག་དམག་ཆས། །
 རུས་རབས་མང་པོ་དེ་ལྟར་གནས། །
 བརྟན་པ་འགོང་པོ་སྤྱན་དགུས་བཟུང་། །
 ཡུལ་མིང་ངམ་ཡུལ་ནག་པོ་ཟེར། །
 རྩ་ཀ་བཞོས་ཤིང་རྩ་ཡུར་དྲངས། །
 རྩ་མ་ཚོས་ཤིང་རྩ་ཅམ་འཐགས། །
 བརྟུང་པ་ཡུལ་དེ་རྩ་ཡིས་བཟུང་། །
 མདུང་ཞགས་གཉིས་གྱི་སོ་ནམ་དར། །
 དག་པོ་འཛིན་ཞིང་རི་དྲགས་བསད། །
 རྩ་ཡི་རྒྱད་པས་ཞང་ཁྱུང་བྱལ། །
 དག་པ་མ་སངས་སྤྱན་དགུས་བདག །
 ཡུལ་མིང་ཐོད་ཁམས་གཡའ་དྲུག་གྲགས། །
 ཏ་ལ་ཞོན་ཞིང་རྒྱན་ཆས་སྤྲུལ། །
 མདའ་མདུང་གཡས་ལ་དོང་རལ་གཡོན། །
 གོ་ཆ་བགོས་ཤིང་སྤྱབ་རྒྱུང་ཐོགས། །
 ཕྱོ་རྒྱན་ཅིས་ཤིང་བྲེ་སྤང་བཅོས། །
 ཡུལ་འབྲོག་བར་ན་ཉོ་ཆོང་འཕེལ། །
 ཉི་ཟླའི་འགོས་ལ་བརྟག་དབྱེད་ནས། །
 ལོ་ཟླ་ཞག་རུས་ནམ་བཞག་ཤེས། །
 རུས་དེར་ལོ་སྟོར་སྤར་སྟེ་སོགས། །
 འབྱུང་ཁམས་ཅིས་པའི་མོ་ལྷང་དར། །
 བརྟུང་པ་བ་རམས་སྟེས་དྲུག་བྱུང་། །
 ཐོད་ཁམས་སྟོང་སྟེ་བཅོ་བརྟུང་གྲགས། །
 མགོ་རྒྱན་འདོགས་ཤིང་སྤྱ་གར་དང་། །
 མི་མང་འདུས་པའི་དགའ་སྟོན་དར། །

རྩོམ་པ་ཤིང་བཟོ་མཁས་པ་མང་། །
 ཤིང་སྒྲིལ་ས་བདག་རྒྱུད་རྒྱལ་གྱིས། །
 ལོ་སྐོར་བཅུ་གཉིས་འབྱུང་བ་ལ། །
 རྒྱུར་བའི་ལོ་རྒྱུད་དུག་ཅུ་བཤད། །
 གལ་ཅེ་ཁྱ་མོའི་ཚིས་ཁྱ་བཀོད། །
 བཅུ་གཅིག་གངས་ཅན་བོད་ཡུལ་འདིར། །
 རྒྱལ་སྐོར་སིལ་མ་བཅུ་གཉིས་བྱུང་། །
 བོད་ཁམས་སྤར་ཁ་ཆེ་བརྒྱད་ཟེར། །
 སྤར་གསུམ་སྤྱད་དང་ཞེ་ས་དར། །
 རྒྱུད་དང་ལྷུས་རིག་གནས་སྒྲིལ། །
 སྤྱ་བྲེག་ཐག་བཏགས་ལག་རྩལ་གྱིས། །
 མི་རྒྱལ་ཆས་ཤོས་གསར་དུ་མངོས། །
 མཆིམས་ཡུལ་ཞང་ཞུང་མུང་རོ་གཞུབས། །
 ཉུང་རོ་གྱི་རི་ངམ་ཤོད་དང་། །
 འོལ་སྤྱ་སྒྲིབས་ཡུལ་དུགས་ཀོང་ཉུང་། །
 རྒྱལ་སྐོར་སིལ་མ་བཅུ་གཉིས་ཡིན། །
 ཤིང་བྱིར་གངས་དཀར་ཉི་མའི་མཇུན། །
 ཞང་ཞུང་འོལ་མོ་ལུང་རིང་ན། །
 བོན་གྱི་སྟོན་པ་གཤེན་རབ་འབྱུངས། །
 རིག་པའི་གནས་ལ་མཁས་པར་སྦྱངས། །
 སྤྲན་ཚིས་བོན་སོགས་གཞུང་མང་བཅུམས། །
 བདུད་རྒྱུད་ཀོང་པོའི་ཡུལ་དུ་གནས། །
 བདུད་དམག་ཞང་ཞུང་ཡུལ་དུ་ཆས། །
 རྩོ་བོ་བཞི་འདུས་མགོ་མཇུག་བར། །
 དམག་དཔུང་འདྲེན་ཞིང་རྟ་རྒྱ་བཅད། །

གཤེན་རབ་ན་ཁྱའི་ར་མདའི་ཆེད། །
 ཀོང་པོར་ཐེབས་ཏེ་རྒྱལ་འབྲུལ་གྱིས། །
 བརྟུང་མོ་འབྲུལ་བས་ཀོང་རྗེ་དད། །
 ཀོང་བཟའ་བྲི་ལྷ་མ་ཁབ་ཏུ་ལུལ། །
 ཀོང་པོ་པོན་རིའི་གནས་སྒོ་ཐྱེས། །
 རྟོས་བཟའ་རྒྱ་བཟའ་ཀོང་བཟའ་སོགས། །
 ཁབ་ཏུ་བཞེས་པས་རྒྱལ་ཕྱན་ནུམས། །
 བལ་ཆེར་གཤེན་གྱི་གྲོགས་སྲ་ཐོབ། །
 བཅུན་མོ་དགུ་ལ་སྲས་བརྒྱད་འབྲུངས། །
 གཏུང་སྲས་དབྱེད་བྱ་བྲི་ཤེས་ལ། །
 གསོ་རིག་སྒྲུན་གྱི་གདམས་ངག་གནང་། །
 གཏུང་སྲས་ཟེ་ཀོང་འབྲུལ་རྒྱུང་ལ། །
 རྒྱང་མཐོང་ཆེས་གྱི་མན་ངག་སྒྲེལ། །
 ཤིང་བྱིར་གངས་དགར་ཏི་སེའི་རུབ། །
 རྒྱུད་རྗེ་ཀོང་ཆེ་རྒྱ་ཡུལ་ཏུ། །
 ཀོང་ཆེ་འབྲུལ་གྱི་རྒྱལ་པོ་བལྟམས། །
 གཏོ་མདོས་ཡས་སྲུང་ཆོ་གའི་རིགས། །
 གཏོ་རྒྱུད་སྲུང་བརྒྱ་དྲུག་ཏུ་བཅུམས། །
 རི་ལྷ་རྒྱ་ལྷ་ཤིང་ལྷ་སོགས། །
 ཁོར་ཡུག་སྲུང་བའི་ཆོ་ག་དང་། །
 སྤེ་སྟོད་ནང་བརྟུང་ཐམས་ཅད་གྱི། །
 འབྲུང་བཞི་མཐུན་པའི་སྦྱོར་བ་བཅུམས། །
 རྒྱལ་ཕྱན་སིལ་མ་བཞི་བརྟུ་ནི། །
 སིལ་མ་བརྟུ་གཉིས་དབང་ཤུགས་ཉམས། །
 ཡང་ཕྱན་འཕོར་བས་བཞི་བརྟུ་བྱང་། །

དུལ་མིང་བོད་ཁམས་སྤིང་དག་ཟེར། །
 ལྷ་རྟེན་བཅེགས་ཤིང་རྟེན་གསུམ་བཞིངས། །
 བོན་ལ་སྐྱབས་གསོལ་ཐར་པ་བསྐྱབ། །
 རྒྱག་དགོན་རི་ཁྲོད་ཤིང་བྱང་སྐགས། །
 བཀའ་ཐུབ་ཅན་གྱི་བྱང་སྐྱོད་བྱང་། །
 མ་ལོ་གཡུ་ལོ་ལྷ་ཆོ་སྐགས། །
 ཉམས་ལེན་ཅན་གྱི་བོན་པོ་བྱང་། །
 རྒྱལ་སྐན་བཞི་བརྒྱ་དེ་དག་ནི། །
 གསལ་གཙོད་དགའ་ཞིང་འབྲུགས་ཆོད་བྱེད། །
 འབངས་ལ་བཀྲོན་འབེབས་བཙོན་རར་འཇུང། །
 རུས་དེར་བོད་ལ་དག་ཐག་མང་། །
 རྒྱགས་བཞིར་རྒྱལ་པོས་རྟག་ཏུ་གཙོར། །
 འཐབ་ན་མི་སྐྱབ་དམག་གངས་ཀྱང་། །
 རྒྱགས་གཞན་བྲོས་ན་དཔོན་གྱིས་བཀག། །
 ཐང་ལ་མི་ཆགས་རི་བྲག་ལ། །
 ཁང་བྱིམ་བརྒྱང་ཞིང་བཙན་ས་འཛིན། །
 བཟའ་བཏུང་མི་རྟེན་བཀྲོས་སྒྲིམ་མནར། །
 བོད་དུལ་མི་ནམས་སྤྱག་བསྐྱལ་ཆེ། །
 མངའ་མཛད་བརྒྱ་གཉིས་ལོ་རྒྱུས་རྫོགས། །

གསུམ་པ་ལྷ་རྒྱལ་བཙན་པོའི་སྐབས།
 དེ་ནས་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ལས། །
 རྒྱལ་པོ་ཐོག་མར་བྱང་རྩལ་ནི། །
 རྒྱལ་སྐན་སེལ་མ་བཞི་བརྒྱའི་སྐབས། །
 ལྷ་དཔོན་འབྲུག་ཅིང་དག་ཐག་ཆོད། །

བྱ་རྒྱལ་གསོད་གཅོད་བརྒྱུད་ཚྭ་གས་དང་། །
 འབྲུག་ཉོག་སྤྱུག་བསྐྱེད་འཛེར་བའི་རུས། །
 སྤྱོད་པའི་ཡུལ་ནས་མང་སྤྱོད་བྱ། །
 ལྷ་ལྷེ་ར་ཡིས་འགོ་བྱིད་ནས། །
 བྱ་གཡོག་ཆོ་པས་ཡུལ་དཔོན་ལ། །
 བྱ་ལོག་བྱས་མཐར་ཡར་ལུང་བོས། །
 གཡའ་ལེ་གོང་རུ་ཡར་སྤྱང་གི། །
 བྱ་གཡོག་ལྷ་དང་ལྷ་གཅིག་འདུས། །
 དེ་རྒྱལ་བཀོས་པས་ལྷ་ལྷེ་ལ། །
 དཔོན་རུ་བཅོལ་ནས་ཡར་སྤྱང་བྱ། །
 ཀྱན་གྱིས་བཀྱར་བས་རྒྱལ་པོར་གྱུར། །
 མཆོན་ལ་གཉའ་བྲི་བཅན་པོ་གསོལ། །
 པོ་བྱང་ཡུལ་བྱ་སྤྱོད་བཞེངས། །
 བྱང་པ་སྤྱུག་ཅེར་འདུག་ནས་བརྒྱུད། །
 ཆད་གཉིས་བཞེད་ལཱ་ཁྲིམས་སྤོལ་བསྐྱུགས། །
 གསང་གོས་རྒྱལ་གསུམ་སྤྱིག་གཞི་འདུགས། །
 དཔའ་ཆོན་བརྒྱད་ཀྱི་གཞེངས་རྒྱགས་དང་། །
 ཡིག་ཆ་ལྷེ་དགའི་གོ་གནས་བཅོས། །
 མདོ་དབྱས་ཁམས་ཀྱི་རྒྱལ་སྤན་རྒྱལ། །
 གཅིག་བསྐྱེད་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་ཁབ་དང་། །
 སྤྱོད་པའི་གཉའ་བྲི་བཅན་པོ་ཞེས། །
 བོད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཐོག་མར་བྱང་། །
 ཡུལ་ཁམས་བདེ་ཞིང་འབངས་རྒྱལ་སྤྱོད། །
 རུས་དེར་མངའ་རིས་བསྐྱོར་གསུམ་གྱི། །
 རྒྱལ་སྤན་མ་ལུས་གཅིག་བསྐྱེད་པར། །

ཞང་ཞུང་ཞེས་པའི་རྒྱལ་ཁབ་བྱུང་། །
 མདོ་དབུས་མཐོ་སྐང་ཡུལ་གྱི་འདིར། །
 བོད་དང་ཞང་ཞུང་གཉིས་སུ་ཆད། །
 དེ་སྐུལ་ཕྱི་ཁྱི་བཅན་པོ་ནི། །
 བོན་དང་རིག་གནས་ཀུན་ལ་མཁས། །
 འདུ་གནས་སུ་མ་ཅུ་སོ་བདུན་བཅུགས། །
 བོད་ཀྱི་ཡིག་གཞུགས་ལགས་བཅས་བྱས། །
 བོན་གྱི་སྐད་རྒྱུད་གྲུ་ན་བཞུགས། །
 དེར་བྱི་སོ་བྱི་མེར་བྱི་དང་། །
 གདགས་བྱི་སྤྱི་བས་བྱི་བཅན་པོ་རྣམས། །
 མ་ཡི་རུས་ལས་རིགས་མཆན་བཞེས། །
 གནམ་གྱི་བྱི་བདུན་ཞེས་སུ་གྲགས། །
 སྐྱ་གཤེན་ཞང་ཞུང་ཡུལ་ནས་དྲངས། །
 རུས་དེར་གྱུ་བ་ཐོབ་གཤེན་དགྲ་དང་། །
 མཁས་པ་དགྲ་དང་མཐུ་ཆེན་དགྲ། །
 བོན་གྱི་ལྷགས་ལ་སྟོན་གྲགས་ཆེ། །
 རྒྱལ་པོ་གྱི་གུམ་བཅན་པོའི་སྐབས། །
 ཆབ་སྲིད་སློན་ནས་རྒྱས་པའི་རྟགས། །
 ཁ་ཆེའི་ཡུལ་ལ་དམག་དཔུང་བཤམས། །
 མགར་གྱི་ལག་རྩལ་འཕེལ་བའི་རྟགས། །
 དགྲ་བྱི་ཞེས་པའི་རལ་གྱི་མགར། །
 རྒྱལ་སྲིད་བོན་ལ་ཤོར་དོགས་གིས། །
 བོན་ཆོས་བསྐྱབས་ཤིང་བོན་གཤེན་བསྐྱད། །
 གཙང་གི་རྒྱལ་སྐོར་ལོ་ངམ་གྱིས། །
 གཟའ་སྐར་ངན་པའི་རུས་བསྐྱེན་ནས། །

རྒྱལ་པོ་ཐེབས་པའི་དགའ་བསུ་བྱ།
 གཡོ་རྒྱས་གཤམ་པའི་མཛད་སྒྲིའི་ཁྲིང་།
 རྒྱལ་པོ་བཀོངས་ཤིང་རྒྱལ་སྲིད་འཕྲོག་།
 ལྷན་གསུམ་དྲགས་ཀོང་ཡུལ་དུ་བྱོས།
 ལོ་རྒྱུ་བཅུ་གསུམ་མཐའ་མ་བྱ།
 རུ་ལས་སྒྲིལ་བྱི་དམག་དཔུང་གིས།
 ལོ་ངམ་བཙོམ་ཞིང་རྒྱལ་སྲས་ཆེ།
 སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་ལྷན་ལས་དངས།
 རྒྱལ་སྲིད་བཟུང་ཞིང་བོན་གཤེན་བཀྲར།
 སྤྱིང་པ་སྤྱག་ཆེར་སྤྱི་མཐར་བཞེངས།
 མཛད་སྒྲིའི་སྤྱི་མཐར་མ་རུ་ལས་སྒྲིལ།
 སྤྱི་ལོ་ལྷན་ལས་པས་ཁོར་ཡུག་བྱུང།
 མཛད་སྒྲིའི་སྤྱི་ལས་གཏེར་དོ་བཅུས།
 གསེར་དཔུང་ལ་སྤྱི་ལས་ལྷན་ལས་རིགས་བཏོན།
 ཆོན་པ་དོར་བསྐྱབས་ས་ཞིང་བསྐྱེད།
 ཞིང་ལ་རྒྱ་དངས་ལོ་ལོགས་རྒྱས།
 མགར་དང་ཤིང་བཟོ་ཞིང་ལས་སྤྱི་ལས།
 ཚན་རིག་ལག་རྒྱལ་རིམ་བཞིན་འཕེལ།
 འདི་ལ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་གཉིས་ཟེར།
 དེ་རྒྱུས་ས་ཡི་ལོགས་དུག་ནི།
 ཞི་ཤོ་ལོགས་དང་དེ་ཤོ་ལོགས།
 སྤྱི་ཤོ་ལོགས་དང་ཤོང་རུ་ལོགས།
 འཕྲོང་ཞི་ལོགས་དང་ཟ་ནམ་ལོགས།
 མིང་མཁུག་པ་ཡི་རུས་མིང་བྱུང་།
 སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་བཅས།

རིག་པའི་གནས་ལཱའི་སྡེ་ཚན་ཕྱིས། །
 ཐོག་མ་ཨེ་ཤོ་ལེགས་ཀྱི་རུས། །
 མཛེས་སྒོན་ལྷ་བྱ་མགོ་དཀར་ཡིས། །
 ཞིང་འབྲོག་དབྱལ་ཁུལ་ཞིབ་རྒྱ་བཀོད། །
 ས་ཞིང་ནོར་ལྷགས་འབངས་ལ་དབང་། །
 འབངས་ཀྱིས་དབྱལ་ཁུལ་དཔོན་ལ་འཇལ། །
 བྱིས་ཀྱི་བྲན་གཡོག་འབངས་སུ་བསྐྱར། །
 དེ་རྗེས་ཆུ་ལ་སྡེ་བརྒྱད་ཅེས། །
 རྒྱལ་པོ་སོ་སོའི་རུས་མིང་རྣམས། །
 ཐོག་མ་བཞི་པོའི་མིང་ཡིག་བཞི། །
 རུས་ཡིག་མིང་གི་མཇུག་རྒྱ་ཡོད། །
 ཐ་མ་བཞི་པོའི་མིང་ཡིག་གསུམ། །
 རུས་རྣམས་མིང་གི་ཐོག་མར་བཀོད། །
 རུས་འདིར་རྒྱལ་པོའི་མངའ་ཐང་ཞན། །
 ལུལ་སྡེ་རྣམས་ནི་རིམ་བཞིན་འཛོར། །
 གཅིག་གྱུར་དབང་པའི་སྟོབས་ལྷགས་ཉམས། །
 དེ་རྗེས་ཚིགས་ལ་བཅན་ལྷ་བྱང་། །
 གཅིང་སྟོད་བྱེ་མ་གཡུང་བྱང་རྒྱ། །
 ལྷན་གྲུབ་དབྱིངས་ཀྱི་ལྷ་ཁང་བཞེངས། །
 ཆུ་བྱ་ཐོ་རི་བོད་རྒྱལ་གྱུར། །
 རུས་དེར་བལ་པོའི་པརྟེ་ཏ། །
 གྲོ་སེམས་འཆོ་དང་ལོ་རྩེ་བ། །
 ཐེ་ལེ་སེ་གཉིས་བོད་རྒྱ་ཐེབས། །
 བོད་ཡིག་བྲིས་པ་བོད་རྒྱལ་ལུལ། །
 ཐོ་བྲང་མཆོད་པའི་རྟེན་རྒྱ་ཉར། །

དེ་ནས་འོག་གི་བཅན་བཞིའམ། །
 ལུག་སུམ་ཚྲིགས་པའི་བོན་རྒྱལ་བཞི། །
 རྒྱལ་པོ་འབྲོང་གཉན་ཕྱེའུའི་སྐབས། །
 གསེར་དབུལ་ཆང་གི་བཞེས་པོར་ཆབ། །
 བོད་རྒྱ་དཀར་ཡོལ་སྡེ་ཚྲིགས་བཅོས། །
 རུས་དེར་གསོ་རིག་ལག་རྩལ་གྱིས། །
 ཡོང་བའི་མིག་ལ་བཤག་བཅས་དང་། །
 རིམས་ཀྱི་ནད་ལ་སྡོན་འགོག་སྟགས། །
 མཛེངས་སྟོན་གསུམ་པ་མོང་གི་བྱས། །
 གྲེ་སྤང་བཅས་ནས་ཚོང་ལས་དང་། །
 རོང་འབྲོག་བར་གྱི་འབྲེལ་འདྲིས་འཕེལ། །
 རྒྱལ་པོ་སྟག་རི་གཉན་གཟིགས་སྐབས། །
 ཡབ་མེས་བཀའ་ལས་འདའ་བའི་ཁོངས། །
 བན་པོ་རྩེ་དང་འཁྱེར། །
 དྲང་ག་རྩེ་དང་བྱིང་པོ་རྩེ། །
 མངའ་དབང་བསྐྱར་བའི་ལས་འགོ་ཚུགས། །
 ལྷོ་བྲག་རྒྱལ་པོ་གོ་མོན་རྩེས། །
 ལྷག་རི་གཉན་གཟིགས་བཅོན་རྒྱ་བརྒྱུད་། །
 ཟིང་རྩེའི་སྟོན་པོ་དབང་དང་ཚུང་། །
 ཆེས་པོ་ནགས་སང་གྲོགས་བཀུག་ནས། །
 ལྷག་རི་གཉན་གཟིགས་ཞབས་ལ་གཏུགས། །
 ཟིང་རྩེའི་དག་ལན་མ་འབྲོད་གོང་། །
 ལྷག་རི་གཉན་གཟིགས་དབྱང་རྒྱ་གཤེགས། །
 རྒྱལ་པོ་གནམ་རི་སྤྲོང་བཅན་སྐབས། །
 གྱིམ་བཏང་ཆང་བུས་འཕྲིན་བཞུས་གྱང་། །

ཡུན་རིང་མ་འགོར་དུས་ལས་ཡོད། །
 དེ་ནས་གནམ་རི་སྒོར་བཅན་གྱིས། །
 རྒྱུང་དབང་མཐོན་དང་ཆེས་པོ་བཅས། །
 ལྟན་ཅིག་ཟིང་རྩེ་དབང་དུ་བཅུས། །
 སྒོན་ཆེན་རྒྱག་ལ་སྡེ་འབངས་བསྐྱུལ། །
 ངས་ཡུལ་མིང་དུ་འཕན་ཡུལ་བསྐྱར། །
 རྒྱུང་པོ་སྤྱང་སད་བྱ་ཅེ་ཡིས། །
 གཙང་རྩེ་བཀུམ་ནས་གཙང་དུད་བྱིས། །
 ཉི་ཁྱི་བཅན་པོའི་ཕྱག་དུ་སྤུལ། །
 སྒོན་ཆེན་སང་མགོ་བྱི་ཆེན་གྱིས། །
 དུགས་པོའི་སྡེ་འབངས་དབང་དུ་བཅུས། །
 རྒྱལ་སྤྱི་དེ་རིམ་བཞིན་དར་བའི་ཆོ། །
 བྱང་སྒོར་སྒོན་འབངས་གཡོ་ཐབས་གྱིས། །
 རྒྱུང་དུག་གསོལ་བས་རྒྱལ་པོ་བཀོངས། །
 སྤྱི་རྒྱལ་བཅན་པོའི་ལོ་རྒྱུས་རྒྱུ་གས། །

བཞི་བ་ཆོས་ལྷན་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་སྐབས།
 ས་སྤང་སྒོར་བཅན་གྱི་ལོ་འཁོད། །
 དབང་དང་རྒྱུང་དང་མགར་དང་གསུམ། །
 རྒྱུང་པོ་བཅས་པའི་དབྱང་ཆོགས་གྱིས། །
 ཐོག་མར་ཡབ་ཀྱི་སྤྱད་གྲ་རྒྱུ་ལས། །
 དུག་པོས་འདུལ་ཞིང་དེ་རིམ་བཞིན་དུ། །
 དབྱས་གཙང་ཁམས་ཀྱི་ཡུལ་གྱུ་རྒྱུ་ལས། །
 བཀའ་བྱིས་བཅན་པོའི་མངའ་འོག་བཅུག། །
 མོང་བཟའ་བྱི་ལྷན་རྒྱུ་ཡོངས་བཟའ། །

ཞང་ཞུང་བཟའ་བཅས་ཁབ་རུ་བསྐྱུས། །
 རྒྱལ་ས་དབུ་རུ་ལྟ་སར་སྤྱོད། །
 དམར་པོའི་རི་ལ་ལོ་བྱང་བཞེངས། །
 རྒྱ་ལྷག་བལ་བཟའ་བྱི་བཅུན་བསྐྱུས། །
 རྒྱ་ལྷལ་བོད་ལྷག་སྒོ་གསལ་རིགས། །
 སམ་རྩོུ་འཁོགས་རྒྱ་གར་བཏང་། །
 རྒྱ་སྐད་བསྐྱབས་ཤིང་ནང་ཆོས་རྣམས། །
 བོད་རུ་བྱིར་ཞིང་བོད་སྐད་བསྐྱར། །
 ཤིང་རྩ་རྒྱ་དང་གཉེན་འབྲེལ་གཏམ། །
 གཉེན་མ་སྤྱོར་བས་སྤྱོད་བཅན་བྱིས། །
 གཙུང་པོ་གུང་རི་གུང་བཅན་ལ། །
 རྒྱལ་ས་གཏད་ནས་རྒྱ་བོད་མཆོམས། །
 དམག་དབུང་དྲངས་བས་ཐང་ཕྱེ་བཅོམ། །
 བོད་ཐང་ལོ་རོ་བརྒྱད་ལ་འབྲུགས། །
 ས་བྱི་དབུང་རི་གུང་བཅན་གཤེགས། །
 ལོ་དེར་དཔོན་སྤྱུང་མང་སྤྱོད་འབྲུངས། །
 ས་མག་བལ་བཟའ་བྱི་བཅུན་བྱིས། །
 གཙུག་ལག་ཁང་གི་རྒྱང་གཞི་བཏིང་། །
 ཞང་ཞུང་རྒྱལ་པོ་དབང་རུ་བསྐྱུས། །
 མངའ་རིས་ཞེས་པའི་ཡུལ་མིང་ཆགས། །
 ལྷགས་སྤང་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་བྱིམས་བཅས། །
 བྱིམས་ཆོན་སྤུམ་རུ་སོ་རྒྱག་ལས། །
 ཡིག་ཆང་རྒྱག་དང་སྤྱག་རྒྱ་རྒྱག། །
 དཔའ་ཆོན་རྒྱག་དང་རྒྱེན་རྒྱག་སོགས། །
 གཏན་ལ་ཕབས་ཤིང་ཡོངས་ལ་བསྐྱགས། །

ལོ་དེར་གོང་རྩོམ་པོ་དེ་དུ་བསྟུལ། །
 བོད་ཡུལ་ཅུ་ཆེན་ལྔ་ཅུ་ཁྱེས། །
 དམག་གི་ཅུ་སྐར་བརྒྱད་དུ་བཏབ། །
 ཅུ་དར་ཅུ་རྩ་གཏན་ལ་ཕབས། །
 ཡུལ་གྱི་དབང་རིས་བཙོ་བརྒྱད་ཁྱེས། །
 རྒྱུ་གྱི་སྤྲོད་སྤྱོད་རེ་གཅིག་དང་། །
 གཡུང་ལ་རྩེ་བུ་རིས་ལྔ་ཁྱེས། །
 དཔལ་སྤེ་གསུམ་གྱིས་སོ་ཁ་སྟུང་། །
 ཞང་གསུམ་སློན་བཞིས་གཙོ་བྱས་པའི། །
 དགུང་ནང་བཀའ་ཡི་སློན་ཆེན་བསྐོས། །
 དབུས་གྱི་མཁུན་ས་ཆེན་མོ་བཙུགས། །
 མཛེངས་སློན་བཞི་པས་བརྒྱ་སྟོང་བཙུགས། །
 ལ་པས་རི་བྱིས་སྟུང་དུ་ཕབ། །
 བོད་གྱི་སྤྲོད་སྤྱོད་གསར་དུ་བཙོས། །
 བོད་ཁམས་དབང་བརྒྱར་སྤྱོད་ལས་གནས། །
 མཐའ་འདུལ་ཡང་འདུལ་ཅུ་གཞོན་གྱི། །
 སྟུགས་མཐར་དམག་སྐར་བཙུ་གཉིས་བཙུགས། །
 སྤྱི་འབྲུལ་རིག་གསུམ་གཅིག་དུ་སྤྱེལ། །
 དཀར་ནག་རྒྱ་དང་བལ་པོ་དང་། །
 ལི་ཡུལ་ལ་སོགས་མཐའ་བཞིར་འབྲེལ། །
 ས་སྤྱེལ་རྒྱ་ནག་གསེར་ཡིག་པ། །
 རྒྱ་གར་སློན་པོ་ཨུ་ནས། །
 བཙོས་རྩེས་བོད་ལ་རེ་བ་བྱས། །
 བོད་དམག་སྤྱོད་ཆོ་རྒྱ་གར་ཆས། །
 རྒྱ་གར་ཡུལ་སྤེ་མང་པོ་བཙོས། །

ཡུལ་འཁོར་བཅས་སྐྱ་ནག་སྤང་།
 བོད་རྒྱལ་སྤོང་བཅན་སྐམ་པོའི་སྐབས།
 རྒྱ་པར་སྐྱ་ནག་ཏུ་བྱིག་བཅས།
 སྐམ་པ་པོས་ཏེ་བཀོ་སྤྱོད་གནང་།
 ལྷགས་ཆེན་གསུམ་གྱི་གསོ་རིག་དར།
 ག་ལེ་ལོས་གྱི་རུས་མིང་ལ།
 མཛོ་རོ་བསྐྱར་ནས་སྤྲ་སྐྱ་བཞུགས།
 བོད་ཀྱི་དམངས་རིགས་སྤོབ་མ་བཞིར།
 གསོ་རིག་བསྐྱབས་ནས་སྤྲ་པ་བསྐྱར།
 ལྷགས་ཀྱི་སྤོང་བཅན་དགུང་ཏུ་གཤེགས།
 ལོ་དེར་དཔོན་སྐུ་སྤྱོད་ཁྱིམ་འཁོད།
 འཕྲོ་བཟའ་བྲི་མ་ཁབ་ཏུ་བཞེས།
 ཤིང་གྱི་སྤོང་བཅན་ལྷལ་བཟུང་འདས།
 བཅན་སྤྲ་སྐུ་བྱས་སྤོབ་ཆེན་བྱས།
 ལོ་དེར་རྒྱལ་ལྷལ་དམག་དགུང་དྲངས།
 ལྷགས་ཟམ་བཅུགས་ཤིང་འབྲི་ཆུ་བཀལ།
 འཇང་གི་ཆོ་ཁག་བཅུ་གཉིས་དང་།
 རྒྱ་ཡི་ཞིང་ཆེན་མང་པོ་བཅོམ།
 མི་གྱི་འདུས་སྤོང་མང་རྩེ་འབྱུངས།
 དཔོན་སྐུ་མང་སྤོང་དགུང་ཏུ་གཤེགས།
 མང་སྤོང་གཤེགས་རྩེས་འཕྲོ་བཟའ་ཡིས།
 རྒྱལ་སྤྱོད་བསྐྱུངས་པས་མངའ་ཐང་རྒྱས།
 རྒྱལ་པོ་འདུས་སྤོང་མང་རྩེ་ཡིས།
 རྒྱང་མོ་བྲི་བཅུན་མཆིམས་བཟའ་གཉིས།
 ཁབ་ཏུ་བཞེས་ནས་རྒྱལ་སྤྱོད་བསྐྱུངས།

རྩ་ལ་བོ་ཆེ་ཡི་མི་བརྟན་བྱུང་། །
 ས་བྱི་བྱི་ལྷེ་གཙུག་བརྟན་འབྱུངས། །
 ས་པག་མགར་ལ་བཀའ་ཉིན་བཏང་། །
 མགར་སློན་བཅན་སྟོང་འཁོར་དང་བཅས། །
 ཐང་གི་ཁབ་ལ་མགོ་འབྲུལ་ཞུས། །
 རྩ་ལོས་འབྲུག་སྟོང་འཇང་ཡུལ་ཐེབས། །
 འཇང་གི་ཏ་ལི་ལ་སོགས་པའི། །
 ཡུལ་གྱ་མང་པོར་དབང་དུ་བྱས། །
 ཡངས་པའི་གཙང་པོར་ལྷགས་ཟམ་བཙུགས། །
 ཤིང་འབྲུག་བཅན་པོ་འཇང་ཡུལ་གྲོངས། །
 སྐུ་རྒྱུས་སྟོང་ལ་ཚོད་པའི་མཐར། །
 ཤིང་རྒྱལ་བྱི་ལྷེ་ཕུ་གཙུག་བརྟན་ཉིད། །
 སྟོང་བྱིར་བཀོད་ཅིང་སྐར་ཡང་དུ། །
 སྟོང་དབང་བྱི་མ་ལོད་ཀྱིས་བབྱུང་། །
 རྩ་བྱིར་བྱི་ལྷེ་ཕུ་གཙུག་བརྟན་གྱིས། །
 བཅན་པོ་བོད་ཀྱི་རྩལ་སྟོང་སྟོང་། །
 ཅིང་བྱིན་གོང་རོ་བོད་དུ་འབྱོར། །
 ས་འབྲུག་མཚོ་སྟོན་རྩལ་སྟོགས་སུ། །
 ཐང་བོད་བར་དུ་དམག་འབྲུག་ལངས། །
 ས་རྒྱལ་རྒྱག་རྒྱའི་དམག་དཔུང་གིས། །
 རྩ་ཡི་བཀའ་བྱིག་གོང་བྱིར་བཅོམ། །
 རྩལ་པོ་བྱི་གཙུག་ལྷེ་བཅན་སྐབས། །
 ཁོམ་དང་ལི་ཡུལ་དབང་དུ་བྱས། །
 བོ་རི་བཅན་པོའི་སྐྱ་སྐྱན་དངས། །
 སྐ་དཔུང་འཚོ་བའི་མདོ་ཞེས་བསྐྱིགས། །

ལྷུང་པོ་ཅི་ཅི་ལ་སོགས་པས། །
 ལྷན་དཔུང་ལྷ་པའི་ལྷལ་པོ་བཅས་ས། །
 ཞང་དང་སྟོང་དང་བྲང་ཉི་ཅམས། །
 མདོ་ཁམས་ས་ལྷུང་དམག་དཔུང་གི། །
 ལྷན་པ་བཏང་རྗེས་ལྷ་ལྷན་བཀུར། །
 ས་ཡོས་ཅིན་ཁིན་ཀོང་རྩོ་སྟོངས། །
 རྒྱ་རྩ་བྱི་སྟོང་ཕྱེུ་བཅན་འཁྱུངས། །
 ཤིང་ལྷག་བྱི་ཕྱེ་གཙུག་བརྟན་ཉིད། །
 འབལ་དང་ལང་གིས་སྟོག་རྩ་བཀོངས། །
 བྱི་སྟོང་ཕྱེུ་བཅན་ལྷལ་སར་བཀོད། །
 བཅན་པོ་བོད་ཀྱི་དམག་དཔུང་གིས། །
 ལྷ་ཏ་བཅོམ་ཞིང་ཟས་ཞོར་དྲངས། །
 བོ་ཏར་བསམ་ཡས་དཀོར་ལྷུང་བསྟོས། །
 ཁྱོམ་དང་མི་ཡུལ་དབང་རྩ་བྱས། །
 བཅན་པོས་ལོ་ཐང་ལྷ་སྟེས་ལྷངས། །
 ལྷོན་རྣམས་ཆོས་བོན་སྟོགས་གཉིས་ཚོད། །
 མ་ཞང་ལྷོན་པོ་སྟོམ་པ་སྟེས། །
 བོན་ལ་དགའ་ཞིང་དབང་བྱགས་ཆེ། །
 འགོས་ཀྱི་ལྷོན་པོ་བྱི་བཟང་དང་། །
 ཞང་གི་ལྷོན་པོ་ཉ་བཟང་དང་། །
 ལྷ་ཡི་ལྷོན་པོ་གསལ་སྤང་སོགས། །
 ཆོས་ལ་དད་པའི་ལྷོན་པོ་ཡིན། །
 འགོས་ཀྱིས་གཡོ་ལས་མ་ཞང་བཀོངས། །
 བོན་ཆོས་བསྐྱབས་ཤིང་དམ་ཆོས་སྟེལ། །
 མ་ཁན་ཆེན་ཞི་འཆོ་བོད་རྩ་དྲངས། །

བོད་ལ་རིམས་དང་སད་སེར་ལྡང་། །
 བོད་འབངས་གྱེན་ལོག་ལས་འགྲལ་གྱིས། །
 མཁན་ཆེན་བལ་པོའི་ཡུལ་ཏུ་སྐྱེལ། །
 རྒྱལ་པོས་ཐབས་གྱིས་བོད་འབངས་ནྟམས། །
 བསམ་ཡས་བཞེངས་པའི་ལས་ལ་སྐྱེལ། །
 གུ་རུ་པད་འབྱུང་བོད་ཏུ་དྲངས། །
 མན་ངག་ལྟ་བའི་སྤྲོང་བ་གསུངས། །
 བསམ་ཡས་གྲུབ་རྗེས་མཆོད་རྟེན་བཞེངས། །
 རྒྱ་རྩེ་དང་རྒྱ་གར་ཡུལ་ནས་དྲངས། །
 མ་ག་རྩ་ཏུ་བོད་དམག་ཆས། །
 བཅོམ་ལྡན་རིང་བསྐལ་བོད་ཏུ་དྲངས། །
 གརྱའི་འགམ་ཚུན་བོད་གྱིས་བབྱང་། །
 ས་མཆོམས་ལྷགས་གྱི་རྩེ་རིང་བཅུགས། །
 རྒྱ་ཡོས་བོད་གྱི་དམག་དབྱང་གིས། །
 ཐང་གི་རྒྱལ་ས་ཁྲང་ཨན་བབྱང་། །
 ས་བྱར་སྐྱ་བསྐྱར་སྐོབ་སྤྲིང་བཅུགས། །
 སྐྱ་ཅོག་ཞང་གསུམ་གཅོས་བྱས་པའི། །
 ལོ་རྒྱུ་མཁས་པས་བཀའ་བསྟན་བསྐྱར། །
 ས་ཡུག་སད་མི་རབ་ཏུ་བྱང་། །
 འཆོ་བ་རྒྱལ་པོས་བླ་ནས་སྐྱར། །
 དེར་བརྟེན་རབ་བྱང་རབ་ཏུ་འཕེལ། །
 མགོས་གྱི་སྟོན་པོ་བྲི་བབྱང་གིས། །
 འབངས་ལ་བྲིམས་གྱི་ཞལ་ཁྱེ་བཀོད། །
 ལྷགས་སྐལ་བྲི་སྤྲོང་སྐོམ་ལ་ཞུགས། །
 ལུ་ནེ་བཅན་པོས་རྒྱལ་སྤྲིང་སྐྱར། །

ལུ་ཏིག་བཅན་པོས་ཞང་སློན་བཀོངས། །
 དགའ་གསུམ་ཞེས་པའི་གྲིམས་བཅད་གནང་། །
 ལུ་ནི་བཅན་པོ་རྒྱལ་སར་བཀོད། །
 རྒྱལ་སྲིད་ལོ་རྒྱུ་བརྟན་སྤངས། །
 བྱང་ཕྱོགས་རྒྱལ་ཕྱོད་ཟིལ་གྱིས་གཞོན། །
 བོད་འབངས་བདེ་སྤྱད་འདྲ་མཉམ་ཆེད། །
 དབུལ་ཕྱག་ཐེངས་གསུམ་སྟོན་པ་བཞོས། །
 སློན་ཆེན་སྤྱད་བཅན་གདོང་གཟིགས་གྱིས། །
 བོད་འབངས་ཡོངས་ལ་ཆ་སྟོན་གྱིས། །
 སྤྱོད་ཕྱགས་གསོ་བའི་ལས་བཀོད་གནང་།
 ས་འབྲུག་པོ་བྱང་ལྷན་དཀར་དུ། །
 བཀའ་བསྟན་གང་འབྱུར་དཀར་ཆག་བརྒྱགས། །
 བེ་རོས་བོན་གྱི་སྤྲན་ཅིས་ནམས། །
 བོན་ཆོས་འདྲེས་མའི་ནམ་པར་བསྐྱར། །
 འཛོ་རོ་བི་རི་མཐའ་བཞི་སོགས། །
 རྒྱལ་ཁམས་ལྷའི་མཁས་རྒྱལ། །
 བརྒྱད་ནས་གསོ་རིག་སློབ་རྒྱན་སྤེལ། །
 རུས་བཞི་མི་འབྱུར་གཏན་འབེབ་ཆེད། །
 ར་བཞིའི་ཁྲ་ལོར་ཁྲ་བཤོལ་བཏོན། །
 ཞང་ཞུང་རྒན་པོའི་ངག་ཅིས་དང་། །
 རྒན་མོ་བལ་མའི་ཁྲ་ཅིས་སོགས། །
 མུང་ཅིས་རུས་རྟགས་ཆོས་ཁོངས་བཀོད། །
 རྒྱ་གར་མཁས་པའི་ཕྱ་མ་ཡིས། །
 བེ་རོ་རྒྱལ་མོ་རོང་དུ་བསྐྱད། །
 བྱི་སྟོང་གཤེགས་པའི་ཕྱི་ལོ་ལ། །

ཆོ་སྤྲོད་སྤྱོད་ཀྱིས་ལུ་ནི་བཀོངས། །
 ལུ་ཏིག་བཅན་པོ་རྒྱལ་སར་བཀོད། །
 དམག་གི་དབྱང་ཤུགས་རྩལ་དུ་བཀོད། །
 རྒྱ་གར་རྒྱལ་པོ་བཅན་དུ་བབྱང་། །
 རྒྱ་ནག་ཁིང་ཆེན་མང་པོ་བཅོམ། །
 བྱང་སྤྱོད་སྤྱོད་ཁོམ་སྤྱོད་སྤྱོད་ཀྱིས་གཞོན། །
 ཤིང་སྤྱོད་རྒྱལ་པོ་རྒྱ་གར་འདས། །
 ཁི་ཁྱེ་སྤྲོད་བཅན་རྒྱལ་སར་འཁོད། །
 ཤར་སྤྱོད་རྒྱ་དང་ཆིངས་འདུམ་བྱས། །
 མ་རྒྱུད་ཤོད་ན་ཟམ་པ་བཅུགས། །
 མཆིམས་ལུར་བཅུགས་པའི་བཀའ་བཅུན་རྣམས། །
 དཀར་ཆག་བཅིགས་པ་མཆིམས་ལུ་མ། །
 འཕང་མང་བཅུགས་པའི་བཀའ་བཅུན་ལ། །
 དཀར་ཆག་འཕང་མང་མ་ཞེས་བཅིགས། །
 ཤིང་ལུག་ཁི་རལ་སྤྱོད་ཁིར་འཁོད། །
 བཅན་ཀ་དཔལ་ལོན་སྤྱོད་ཆེན་བསྐྱོས། །
 ཤར་སྤྱོད་མང་དང་ཁི་ཆིངས་བཅིགས། །
 ས་ལྷག་ལྷ་ལྷན་གཅུག་ལག་མཐུན། །
 བོད་རྒྱ་མཐུན་མའི་རྩི་རིང་བཅུགས། །
 སྤྱོད་བཅན་པོ་གཉིས་པ་ཞེས། །
 ཡིག་བསྐྱར་ཐབས་ཀྱི་བཀའ་བཅིགས་བཅས། །
 བྱེ་བྱག་རྩིག་བྱེད་ཆེན་མོ་ཞེས། །
 ལེགས་བོད་ཤན་སྤྱོད་ཆིག་མཛོད་བཅིགས། །
 དམ་པའི་ཆོས་ལ་དད་གུས་ཆེ། །
 རབ་བྱང་རྣམས་ལ་ཤུག་གིས་བཀུར། །

བྱིས་དུང་བརྟན་རེས་རབ་བྱུང་རེ། །
 གསེས་པས་སྤྱིད་ཀྱི་སྟོབས་འབྱོར་ཉམས། །
 སྟོན་ནམས་རྒྱལ་པོ་བཀོངས་ཐབས་གྲོས། །
 ལྷ་སྐས་གཙང་མ་མོན་ཡུལ་སྤྱུག། །
 བཅུན་མོ་རང་རྩལ་ཁ་ཡོག་ཕྱེབས། །
 བཅ་ཀ་དཔལ་ཡོན་ཉེས་མེད་བསད། །
 མི་པགས་བཤུས་སྟེ་གསོབ་དུ་བརྒྱབས། །
 ཡེར་པ་རྒྱུང་གི་སྤྱང་མར་གྱུར། །
 མེ་འབྱུག་དབས་དང་ཕྱོག་རོ་སོགས། །
 སྟོན་པོ་གསུམ་གྲིས་རྒྱལ་པོ་བཀོངས། །
 ལྷ་སྐས་སྤང་དར་བྲི་ལ་འཁོད། །
 མེས་པོའི་སྟོལ་བཞིན་དམ་ཚིས་སྟེལ། །
 ལྷགས་བྱ་རབ་བྱུང་འདུས་སྟེལ། །
 རང་ཁ་རང་གསོའི་སྤྱིད་རྒྱས་བསྐྱགས། །
 སྤྱ་ནས་སྦྱོར་བའི་འཆོ་སོག་བཅད། །
 ལོ་དེར་ལྷ་ཡུང་དཔལ་རྣོར་གྲིས། །
 སྟོག་མདའ་བརྒྱབས་ཏེ་བོད་རྒྱལ་བཀོངས། །
 སྟེ་བལྟས་མེད་པར་མདོ་སྤྱད་བོས། །
 བོད་ཁམས་མགོ་མེད་སེལ་བྱར་འཛོར། །
 ཚོས་ལྷན་རྒྱལ་རབས་ལོ་རྒྱུས་རྣོགས། །

ལྷ་པ་བོད་ཁམས་སེལ་བྱའི་སྐབས།

དབུ་ཅུ་སྟོགས་གྲིས་ཡུམ་བཟན་དང་། །
 གཡོ་ཅུའི་སྟོགས་གྲིས་འོད་སྤྱང་འཛིན། །
 རྒྱལ་སྤྱིད་འབྱུགས་པའི་གཞི་མར་གྱུར། །

ས་སྤང་འབངས་མི་གྱེན་ལོག་གིས། །
 བོད་ཁམས་མགོ་མེད་སིལ་བྱར་འཁོར། །
 མ་གཡོ་གཙང་གསུམ་དབྱུས་ནས་སྒོས། །
 མེ་བྱ་བྱད་བྱ་ལ་སོགས་པའི། །
 རུས་ཚོ་ཆེ་བཞིས་གྲོས་བསྐྱུས་ནས། །
 བོད་རྒྱལ་ནམས་ཀྱི་བར་སོ་སྤྱུས། །
 རྒྱ་གི་རྩེ་འབངས་སོ་སོར་བྱེ། །
 རྒྱལ་ཁྱིམས་ཤིག་ཅིང་ཚོས་ཁྱིམས་ཉམས། །
 སྤྱི་ཡི་སོ་ཁ་དག་ལག་ཤོར། །
 རིག་གཞུང་འཆད་ཉན་རྒྱན་སྒོལ་ཆད། །
 གཙུག་ལག་ཁང་ནམས་མ་ཁྱིས་བརྩུང། །
 ལྷ་རྟེན་ཕལ་ཆེར་ཆོད་རྟེན་གྱུར། །
 བོད་སྤང་གདུང་རྒྱུད་སྟོད་སྟོགས་སྤྱ། །
 འཕེལ་བར་སྟོད་ཀྱི་མགོན་གསུམ་དང་། །
 སྤང་རུ་འཕེལ་བར་ལྷེ་གསུམ་གྲགས། །
 ཡུམ་བརྟན་རྒྱུད་པ་དབྱུས་སྤྱ་བཞུགས། །
 དཔོན་རྒྱུད་རིམ་བཞིན་འཇའ་ལྟར་ཡལ། །
 བོད་ཁམས་འབྲུག་པས་ས་གཞི་འདར། །
 མི་ནམས་ཐང་ཆད་ཤེས་རིག་དད། །
 མེ་ལྷག་སྤྲ་ཆེན་རབ་རུ་བྱུང། །
 བརྟན་པ་མདོ་སྤང་སྟོགས་ནས་སོས། །
 ཚོན་ཡེ་ཤེས་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས། །
 དབྱུས་གཙང་མི་བརྩུ་མདོ་སྤང་མངགས། །
 རབ་རུ་བྱུང་བས་སྤང་འདུལ་དར། །
 ས་ལྷག་འོད་སྤང་བརྒྱུད་པ་ལས། །

བྱ་གེ་རྒྱལ་པོ་སྤྲོད་རེ་འབྱུངས། །
 ཆོས་དང་རིག་གནས་དར་སྤེལ་གནང་། །
 རིན་ཆེན་བཟང་པོ་ལ་སོགས་པའི། །
 གཞོན་ནུ་ཉེར་གཅིག་རྒྱ་གར་བརྒྱུད་ས། །
 མདོ་སྤགས་ཆོས་རྣམས་བོད་རྒྱ་བརྒྱུད་། །
 ཞང་ཞུང་རྒྱལ་བའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས། །
 དུ་ལ་གསུམ་གྱི་ཕྱོམ་རྒྱན་ཞུས། །
 དེ་ལས་སྟོད་འདུལ་རྒྱད་པ་འཕེལ། །
 ས་སྤང་རྒྱལ་པོ་སྤྲོད་རེ་མཆོག །
 རབ་རྒྱུང་སྟེ་ཆོས་ལོག་དགག །
 ལྷ་སྤྲེལ་ཤེས་འོད་ཅས་གྲགས། །
 རྣམ་ཆོ་ཚུལ་བྲིམས་རྒྱལ་བ་ལ། །
 རྩོ་པོ་འདྲེན་པའི་བཀའ་ལྷང་གནང་། །
 དགའ་འབྱུང་རྒྱ་མ་བརྒྱད་པའི་མཐར། །
 རྩོ་པོ་གངས་ཅན་བོད་རྒྱ་དྲངས། །
 རབ་བྱུང་དང་པོའི་ས་སྤྲེལ་ལོར། །
 སྤྲོད་རེ་གེ་སར་རྒྱལ་པོ་འབྱུངས། །
 མདོ་ཁམས་སྤྲོད་གི་བསྟན་པ་རྒྱས། །
 མི་ཉག་ག་རྩ་རྒྱལ་པོ་ཡིས། །
 ལྷོ་བྱང་སྤང་དམག་མཐར་བསྐྱེད་ནས། །
 ཤར་གྱི་མི་ཉག་རྒྱལ་ཁབ་བཙུགས། །
 བོད་ཁམས་སེལ་བའི་རུས་སྐབས་འདིར། །
 སྤྲོལ་དབང་བའི་དཔོན་སྐལ་ཆད། །
 སྤྲོད་ལ་ཉམས་རྒྱད་ཆེན་འདྲ། །
 བོད་ཀྱི་ཆོས་དང་རིག་གཞུང་རྣམས། །

དུས་འདིར་དར་རྒྱས་ཆེ་བར་བྱུང་། །
 དབུས་གཙང་གཞོན་ཅུ་རྒྱ་གར་ཕྱིན། །
 རྒྱ་ཚོས་བོད་དུ་བྱངས་ནས་བརྒྱུར། །
 མདོ་ཁམས་མི་རྣམས་དབུས་སུ་ཕྱིན། །
 བོད་ཁམས་སལ་ཆེར་དགོན་སྡེས་གང་། །
 ཆེ་བ་བཞི་ལྷན་ཞུ་ལུ་པ། །
 ལྷ་ཚོས་བདུན་ལྷན་བཀའ་གདམས་པ། །
 འབུམ་ཕྱག་གསུམ་བརྒྱད་པོ་དོང་པ། །
 བཀའ་བབ་བཞི་ལྷན་བཀའ་བརྒྱད་པ། །
 གསེར་ཚོས་ལྷ་ལྷན་ཤངས་པ་བ། །
 ལམ་སྐོར་དགུ་བརྒྱད་ས་རྒྱ་པ། །
 བདག་འཛིན་དབྱིངས་སྐྱེལ་གཙོད་ལུ་པ། །
 དེས་དོན་མཐའ་ཐུག་རྩོད་ནང་པ། །
 གདམས་ངག་སལ་ཆེར་དུས་འདིར་བྱུང་། །
 དཔལ་ལྷན་དུགས་པོ་བཀའ་བརྒྱད་ལས། །
 ཀློང་པག་གྲུ་འབའ་རོམ་པ། །
 ཚལ་པ་བཀའ་བརྒྱད་ཆེ་བཞི་བེར། །
 བཀ་གུའི་ཐུན་མིན་ཞལ་གདམས་ལས། །
 འབྲི་སྐྱག་ཁྲི་སྒྲིང་གཡའ་ཤུགས་དང་། །
 སྒྲར་ཡོར་བཀའ་བརྒྱད་རྒྱུད་བརྒྱད་གསུམ། །
 སྒྲིང་རས་ཞལ་སྒོ་བ་རྒྱ་རས་ཀྱི། །
 རྒྱན་འཛིན་འབྲུག་པ་བཀའ་བརྒྱད་བྱུང་། །
 དེ་ལ་སྟོན་སྟོན་བར་གསུམ་གྱེས། །
 ཀམ་པ་དེ་བཞིན་གསེགས་པ་ཡི། །
 སྟན་རྒྱུད་རྒྱར་མང་བཀའ་བརྒྱད་དང་། །

རྒྱལ་མཆོག་ཆོས་དབྱིངས་ནི་རྩེ་ཡི། །
 ཞལ་སློབ་ཀྱི་ཆུ་ཆགས་མེད་ཀྱིས། །
 གནས་མདོ་བཀའ་བརྒྱུད་ལམ་སློབ་བྱེས། །
 ལམ་འབྲས་ལྷགས་སློབ་བཅོ་བརྒྱུད་ཀྱི། །
 བརྒྱུད་འཛིན་དཔལ་ལྷན་ས་སྐྱ་པ། །
 དེ་ལ་ས་ལྷགས་དོར་ལྷགས་དང་། །
 ཆོར་ལྷགས་ཞེས་པ་རྣམ་གསུམ་དབྱེ། །
 ལོ་ཆེན་རིན་བཟང་ཞལ་སློབ་ལས། །
 སུ་རངས་སྒྲན་པ་མི་བཞི་བརྒྱུད། །
 དབྱུས་གཙང་མཁས་པ་མི་དགུ་བྱུང་། །
 བོད་ཁམས་གསོ་རིག་བསྟན་པ་དར། །
 གཤུ་ཐོག་ཡོན་ཏན་མགོན་པོ་ཡིས། །
 རྒྱུད་བཞི་ཁྱུས་ཞིང་གསེར་མཆན་བཏབ། །
 མེ་ཡོས་རྩས་འཁོར་བོད་རྩ་བརྒྱུར། །
 གྲངས་རྩིས་ཅན་གྱི་གནམ་དབྱུང་དར། །
 ལྷགས་བྱི་སོག་དམག་བོད་རྩ་སླེབས། །
 རྩབ་སྒྱུགས་བལ་བོད་ས་མཆོམས་ནས། །
 རྩོ་སྒྱུགས་མོན་ཡུལ་ཚུན་ཆད་ཀྱི། །
 བོད་ཁམས་པལ་ཆེར་དབང་རྩ་བརྒྱས། །
 ཤིང་འབྲུག་ས་པའ་སོག་ཡུལ་ཐེབས། །
 དབྱུས་གཙང་ཡོངས་ལ་བསྐྱབ་བྱའི་གཏམ། །
 ཡུལ་རྩས་བསྟན་པའི་བཀའ་ཡིག་སྤྲིངས། །
 རྩེ་ཉིད་གོ་དན་མཆོད་གནས་བཞུགས། །
 རྩེ་སྤང་སོག་རྒྱལ་ཁུ་པི་ལས། །
 འགྲོ་མགོན་འཕགས་པར་མཇལ་འཕྲད་གནང་། །

བོད་ཁམས་སེལ་བུའི་ལོ་རྒྱུས་རྫོགས། །

བྱུག་པ་ས་རྒྱའི་མིང་དབང་གི་སྐབས།
 དེ་ནས་སོག་རྒྱལ་ཁུ་བི་ལེས། །
 དབང་བསྐྱར་ཐེངས་གསུམ་ཁུས་པའི་ཡོན། །
 འགོ་མགོན་ཆོས་རྒྱལ་འཕགས་པ་ཉིད། །
 ཆོལ་ཁ་གསུམ་གྱི་དཔོན་ཏུ་བསྐྱོས། །
 ཆོས་སྲིད་ཟུང་འབྲེལ་བསྟན་པ་དར། །
 བོད་དོན་འཇའ་ས་ནམ་གཉིས་བསྐྱུགས། །
 ཤིང་སྤང་འཕགས་པ་བོད་ཏུ་ཐེབས། །
 ས་རྒྱའི་མིང་དབང་དངོས་སུ་བཅུགས། །
 ཁུ་བི་ལི་ཡིས་བཀའ་བཀོད་ལྟར། །
 དབུས་གཙང་ཁྱི་སྐྱོར་བཅུ་གསུམ་སྤྱེས། །
 བོད་ཡུལ་ཆོལ་ཁ་གསུམ་ཏུ་བཀོས། །
 མི་ཅིས་ཏུད་བགྲངས་ཐེངས་གསུམ་བྱས། །
 འཇའ་མོ་ཉི་ཤུ་ཅུ་བཏུན་བཅུགས། །
 སྟོན་པོ་མགར་གྱི་གཏུང་རྒྱུད་ལ། །
 མདོ་ཁམས་སྟོང་དཔོན་ཐོབ་དབང་བསྐྱེལ། །
 དཔོན་རིགས་ནང་འཁོན་སོག་དམག་དྲངས། །
 འཕགས་པ་བཀོངས་ཤིང་དཔོན་ཆེན་བརྒྱགས། །
 རྣམ་སྤུ་ལས་སྲིད་དབང་བསྐྱུངས། །
 བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་རྒྱལ་སྤྱུགས། །
 གཏུང་རྒྱུད་ཆད་སྐབས་བོད་ཏུ་དྲངས། །
 རྒྱ་བོད་ཉོར་གསུམ་བཅུན་མོ་བཏུན། །
 ཁབ་ཏུ་བཞེས་ཏེ་གཏུང་རྒྱུད་སྤེལ། །

གཏུང་སྤྲུལ་ཕོ་ཕོ་བཅུ་བཏུན་བྱུང་། །
 ཁྱི་འཛིན་འགོ་མགོན་ཆོས་འཕགས་དང་། །
 རིན་ཆེན་རྒྱལ་མཆོན་རྣམས་སྤྱ། །
 འཇམ་དབྱངས་རིན་ཆེན་རྒྱལ་མཆོན་དང་། །
 བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་བཟང་པོ་དཔལ། །
 མཁས་བཅུན་ནམ་མཁའ་ལེགས་པ་དང་། །
 འཇམ་དབྱངས་དོན་ཡོད་རྒྱལ་མཆོན་དང་། །
 ལྷ་མ་བསོད་ནམས་རྒྱལ་མཆོན་བཅས། །
 ས་སྐྱའི་ཁྱི་འཛིན་ནམ་བུ་དྲུག་ཀྱིས། །
 སྲིད་དབང་ལོ་རྒྱུ་བཅུ་བཟུང་། །
 དཔོན་ཆེན་ཉི་ཤུ་ཅ་གཉིས་བྱུང་། །
 ཀུན་སྤངས་ཐུགས་རྩེ་བཙོན་འགྲུས་ཀྱིས། །
 རེས་དོན་མཐར་ཐུག་རྩོད་ནང་སྤེལ། །
 གྲུབ་ཐོབ་ཆེན་པོ་ཨོ་རྒྱན་པས། །
 ལྷ་མའི་ཡང་སྲིད་སྤྱལ་སྤྱུ་དང་། །
 བསྟོན་སྤྱབ་པ་ཡི་གདམས་ངག་སྤེལ། །
 དུལ་ཚུ་བཙོ་བཤའི་ལག་ལེན་གནང་།
 མོང་དཔང་ནམ་གཉིས་ལ་སོགས་པས། །
 ས་སྐྱའི་གཙུག་ལག་ཁང་ཆེན་དུ། །
 སྤྱོད་དང་སྟོན་ངག་གཞུང་མང་བསྐྱར། །
 བཙོམ་ལྷན་རིག་རལ་ལ་སོགས་པས། །
 བཀའ་དང་བསྟན་བཙོས་སོ་སོར་བྱས། །
 སྤྱར་ཐང་གཙུག་ལག་ཁང་དུ་བཞུགས། །
 རྒྱལ་དབང་རང་བྱུང་རྩོམ་ཆེ་ཡིས། །
 དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་མན་ངག་ནམས། །

གཅིག་བཟུས་ཅིས་ཀྱང་བཟུས་པ་བཙམས། །
བུ་སྟོན་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཡིས། །
ཅིས་འགྲེལ་མཁས་པ་དགའ་བྱེད་མཛད། །
དུས་འཁོར་སྐར་ཅིས་བཟུན་པ་རྒྱས། །
ས་འབྲི་འབྲུག་པས་བོད་ཁམས་གཡོ། །
ལྷགས་སྟག་ཚོལ་གསུམ་དམག་དཔུང་དང་། །
སྟག་དམག་བཅས་པས་འབྲི་གྲང་བཙམ། །
ལྷ་ཁང་ཆེན་པོ་མེར་བསྐྱེགས་གཏོང་། །
རྒྱ་མེར་བྲི་ཆོའི་སྟོག་དབང་ཤོར། །
འབྲི་གྲང་ཡབ་སྐུས་གོང་པོར་བློས། །
དེ་ལ་འབྲི་གྲང་གླིང་ལོག་བླེར། །
ས་སྤྱིད་གཏུང་རྒྱུད་འབྲུག་པས་ཉམས། །
ས་དབང་དཔོན་ཆེན་ནམས་ཀྱིས་བཟུང་། །
ས་རྒྱའི་བླ་བྲང་ཁག་བཞིར་བྱས། །
གཡའ་ཚོལ་གཉིས་ཀྱིས་ཐག་གྲུ་བཙམ། །
གཡའ་ཐག་ཁ་མཆུ་ས་རྒྱས་གཏམས། །
ས་རྒྱའི་གཡོ་བཟུས་ཐག་མགོ་བརྟུངས། །
དཔོན་ཆེན་དབང་ལྷག་བཙོན་འབྲུས་ཀྱིས། །
བྲང་ཆུབ་རྒྱལ་མཚན་བཙོན་དུ་བཟུང་། །
གཡའ་ཐག་འཐབ་པས་ཐག་གྲུ་རྒྱལ། །
ས་རྒྱས་གཡའ་ཚོལ་མནའ་འགྲེལ་བཙུགས། །
གཡའ་ཐག་གདོང་གཞིར་སྦྱོང་གིས། །
ཁྲ་གཏུག་བྱས་མཐར་བཀའ་ཐམ་བསྐྱེགས། །
ན་ལྷག་བཞུས་རྗེས་བཙོན་ལས་ཤག །
སྟོ་གདོང་འབངས་མིས་དགའ་བསྟུ་བྱས། །

དཔོན་ཆེན་ནང་འགལ་གོ་སྐབས་བཅུ་།
 བག་གྲུའི་དམག་གིས་དབུས་གཙང་ཁེངས།
 གཡའ་ས་སོགས་ཀྱི་དམག་དབུང་པམ།
 བག་གྲུའི་དམག་དབུང་ས་སྐྱར་ཆས།
 རྒལ་བཟང་ས་སྐྱར་རང་གིས་བཀོངས།
 དབང་ཕྱུག་བཙོན་འགྲུས་པག་གྲུའི་བཟུང་།
 བག་སྒྲིའི་འཕྲུལ་གྱིས་ས་སྐྱར་རྒྱུག་།
 བོད་ཁམས་པག་གྲུའི་དབང་ཏུ་བཟུང་།
 ས་སྐྱར་སྐྱོད་ཏུ་ལོ་རྒྱུས་རྒྱུགས།

བཟུམ་པ་པག་གྲུའི་སྐྱོད་དབང་གི་སྐབས།
 བག་གྲུའི་གདན་ས་རྒྱངས་གྱིས་བཟུངས།
 རྒྱངས་ལ་པག་གྲུའི་མིང་གིས་བཟུན།
 བྱང་རྒྱལ་རྒལ་མཆོན་བྱི་དཔོན་བཙོན།
 ས་སྐྱར་ཆོལ་གསུམ་དབང་ཏུ་བཟུང་།
 ཆེད་ཐང་བཤད་གྲ་གདན་ས་ཐེལ།
 རྩེ་གདོང་པོ་བྱང་ནམ་གསུམ་པོ།
 བག་གྲུའི་སྐྱོད་དབང་ལྷེ་གནས་ཡིན།
 ཏུ་སི་བྱང་རྒྱལ་རྒལ་མཆོན་ནམ།
 རྩེ་སྐྱོད་པག་མོ་གྲ་པར་གྲགས།
 བྱིས་པ་ཡིག་ཞལ་ལྷེ་བཙོན་ལྷ་ཡིས།
 བོད་འབངས་བྱིས་པ་ཀྱི་ལམ་ཏུ་བཟུངས།
 མི་དོན་རྒྱིག་སྒོལ་གདན་འབེབས་གྱིས།
 རྩེ་ནང་ལས་བྱིད་རྒྱིག་ཏུ་བཟུག་།
 རྒལ་ཏུ་བཅག་ཅིང་ཐོན་རྒྱུད་སྐྱེལ།

མངའ་ལོག་འབངས་ལ་བདེ་སྲིད་བསྐྱུན། །
 སྤེ་གདོང་ཚེ་དང་གདན་ས་ཐེལ། །
 ཚེད་ཐང་བཤད་གྲ་སྲིད་དབང་ལྷ། །
 བག་གྲུའི་གོང་མ་བཅུ་གསུམ་ནི། །
 ཏུ་སི་བྱང་ཚུབ་རྒྱལ་མཆན་དང་། །
 གྲུ་སྤི་ཤུག་རྒྱལ་མཆན་གཉིས། །
 སྤྱན་སྤེ་གྲགས་པ་བྱང་ཚུབ་གསུམ། །
 བསམ་གདོང་བསོད་ནམས་གྲགས་པ་བཞི། །
 གོང་མ་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཆན་ལྷ། །
 བག་གྲུའི་མངའ་དབང་རྒྱས་དུས་ཡིན། །
 གོང་མ་གྲགས་པ་འབྱུང་གནས་གཅིག །
 ཆེ་ས་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཆོ་གཉིས། །
 གོང་མ་ཀུན་དགའ་ལེགས་པ་གསུམ། །
 སྤྱན་སྤེ་ངག་གི་དབང་པོ་བཞི། །
 སྤེ་ནང་འཁྲུག་ཚོད་དུས་སྐབས་ཡིན། །
 རིན་སྤངས་མཆོ་སྤེས་རྩི་རྩི་ཡིས། །
 དཔོན་ཆབ་ཐེལ་གདོང་ལོ་བཅུ་བཟུང་། །
 ངག་དབང་བཀ་ཤིས་གྲགས་པ་དང་། །
 གོང་མ་སྤྱན་སྤེ་གྲགས་འབྱུང་བ། །
 ཞབས་བྱང་ངག་དབང་གྲགས་པ་གསུམ། །
 སྤེ་ཚུལ་ཙམ་གྱི་སྲིད་སྤྱོད་ཡིན། །
 ལོ་རྩིས་བརྒྱ་རེ་དགུ་ཙམ། །
 བག་གྲུས་བསྐྱུངས་པའི་སྲིད་དབང་ཡིན། །
 གསེར་དདུལ་བྲིས་པའི་བཀའ་འགྱུར་དང་། །
 གསེར་བྱངས་བསྐྱུན་པའི་ལྷ་ཆེན་དང་། །

ཐང་སྟོང་རྒྱལ་པོའི་ལྷགས་ཐམ་དང་། །
 ཤིང་སྤར་ཐོག་མའི་བཀའ་འཁྱུར་དང་། །
 ཀམ་པ་ཡི་ཚོས་སྤར་ནམས། །
 བཀ་གྲུའི་སྤྱིད་སྦྱོང་རྒྱས་འདྲིར་བྱང་། །
 དགེ་ལྷན་པ་ཡི་གྲུབ་མཐའ་དར། །
 མདོ་རྒྱད་མཁས་པའི་ཆེར་སོན་ཆོ། །
 དགའ་ལྷན་གྱི་པའི་སྤྱོད་ལྷགས་དང་། །
 རྒྱ་ནག་གོང་མའི་དབུ་ལྷ་ཅ། །
 ཆོས་རྩེ་ནམ་གསུམ་མཚན་སྟན་བཀ། །
 བྱང་རྒྱར་ལྷགས་ཀྱི་གསོ་རིག་དང་། །
 རྒྱལ་མཚུར་དབྱེ་བའི་ཆོས་ཀྱི་གཞུང་། །
 སྤར་སྟན་གཉིས་ཀྱི་ལྷ་རིས་སྤྱོད། །
 རྒྱལ་རབས་དབྱེད་པའི་དེབ་ཐེར་སོགས། །
 སྤར་ལ་མེ་ཏྲོག་བཀ་བཞིན་རྒྱས། །
 ལྷགས་ལྷག་ལ་ཐོག་རྒྱར་མཁར་བས། །
 གསོ་རིག་ལོ་རྒྱུས་དག་ཐེར་གནང་། །
 རྒྱད་བཞི་སངས་རྒྱས་བཀའ་རྒྱབ་ལ། །
 ལྱང་རིགས་གཉིས་ཀྱིས་དགག་པ་གནང་། །
 སྟོད་ལྱང་འཆོ་བྱེད་ཀྱན་ལེགས་ལ། །
 དྲིས་ལན་སྟོ་གསལ་འཇུག་དོགས་བརྩམས། །
 ཀྱན་ལེགས་བཀའ་ལ་དད་ཞིན་ཆོ། །
 འོན་ཀྱང་རྒྱབ་བྱེད་ལྱང་རིགས་དབེན། །
 རྒྱད་བཞི་བཀའ་རྒྱབ་བྱེད་ཆེད་དུ། །
 རྒྱན་དཔང་གཡུ་ཐོག་རྟིང་མ་དང་། །
 རྩམ་ཐར་བཀའ་རྒྱ་མ་ཞིས་བརྩམས། །

རིན་པག་གཉིན་བསྐྱེད་པ་ལྟུག་གཞིར་གྱུར། །
 ཤིང་སྟག་སྟག་ལོ་ལྷོ་སྟེ་གཟར་དང་། །
 མེ་པག་ཚེད་ཐང་སྟེ་གཟར་དང་། །
 ལྷགས་བྱི་ཡར་སྤྲངས་སྟེ་གཟར་དང་། །
 རྒྱང་རོ་སྟེ་རྒྱུ་རྒྱས་ཉེས་སོགས། །
 རུས་ལྟུགས་རྒྱན་མི་ཆད་པའི་མཐར། །
 དཔོན་ཆོབ་ཐེལ་གཏོང་ལོ་དགུ་བྱས། །
 པག་ལྷགས་རིན་སྤྲངས་སྟེ་པས་འཛིན། །
 ས་ལྷག་ཐོང་མ་སྤྱིད་ཁྲིར་བཀོད། །
 ལྷགས་རྟ་ངག་དབང་རྣམ་རྒྱལ་གྱིས། །
 སྟེ་སྤྱིད་བཀའ་ཡང་མ་བཅིས་ནས། །
 གཡེ་པའི་ཕྱོགས་སུ་དམག་དྲངས་པས། །
 དཔོན་སྟོན་འཁོན་གཞི་རྩེ་ཆེར་སོང་། །
 ཤིང་པག་བསམ་སྟེ་ལྷོ་སྟེ་གཟར་དང་། །
 སྟེ་སྤྱིད་རིན་སྤྲངས་སྟེ་གཟར་སོགས། །
 ལྟུག་ཚོད་རྒྱན་མི་ཆད་པའི་མཐར། །
 རྒྱལ་དབྱུང་གཙང་བར་འདུམ་གྱི། །
 ཆེངས་རྒྱ་མི་ལོ་བཙོ་ལྷ་བཞག །
 འོན་ཀྱང་འབྲི་སྟག་དམར་སེར་སོགས། །
 དབྱུང་ཕྱོགས་ནང་ལྟུག་རྒྱན་མ་ཆད། །
 ས་ཁྲིར་སྤྲང་ཡང་རིན་སྤྲངས་པས། །
 སྟེ་གཟར་བསྤྲངས་ཀྱང་ཐོབ་ཤོར་རྒྱུང་། །
 པག་གིས་དབྱུང་དང་རིན་གྱིས་གཙང་། །
 སོ་སོར་བསྤྲངས་མཐར་གཉིས་ཀ་ཉམས། །
 ས་སྤྱེལ་གཞིས་ཚེད་རྫོང་དཔོན་དུ། །

ཞིང་ཤག་ཆེ་བརྟན་རྩོ་རྩེ་བསྟོན། །
 མོང་མ་འགྲོ་མགོན་མོང་དཀར་བཞུགས། །
 གཏུང་སྐས་ངག་དབང་གྲགས་པ་འབྱུངས། །
 དཔོན་ས་འཕྱོངས་ཆེས་ཟེར་བུན་གྱིས། །
 ཆེ་ལ་དཔུང་གི་སྦྱོར་བ་བཤམས། །
 ཞབས་བྱང་རེ་ཞིག་སྲིད་ཁྲིར་བཞུགས། །
 གྲགས་འབྱུང་ཐེལ་གྱི་གདན་སར་ཐེབས། །
 ཐུགས་དམ་ཟབ་བཞེས་རྟགས་ཐོན་ཟེར། །
 རྒྱལ་གཡས་རྩ་བྱང་སྡེ་ལ། །
 ས་རིན་བྱང་གི་དམག་དཔུང་ཆས། །
 ལོ་དེར་འབངས་མི་གྱེན་ལོག་གིས། །
 གཙང་རོང་ཕྱོགས་སུ་དམག་འབྱུག་ལངས། །
 ཐུགས་སྐས་པརྟ་དཀར་པོ་བཀོངས། །
 དེ་རྩེས་རིན་སྤངས་སྡེ་པ་ཡིས། །
 སྤར་ཐང་སོགས་ལ་དམག་བྱངས་ཀྱང་། །
 གཡུལ་ཉེས་བསྐྱེད་མས་རིན་སྤངས་ཉམས། །
 ཤིང་སྤང་སྡེ་པ་ཞིང་ཤག་པས། །
 གཙང་སྤྱོངས་པལ་ཆེར་དབང་རྩ་བཅུས། །
 རྩུ་གཏོང་གྲགས་འབྱུང་མིང་གིས་བརྒྱན། །
 གཙང་སྡེ་ཞིང་ཤག་པ་ཡིས་བབྱང་། །
 ཐུགས་རྟ་ལ་དམག་གྲ་གིར་སྟེབས། །
 ས་རྟག་གྲ་གའི་དམག་དཔུང་གིས། །
 ཟུང་དགོན་སྡེ་འབངས་བཙོན་རྩ་བྲིད། །
 རུས་དེར་རྟག་ཚང་སྤ་མ་ཡིས། །
 ལ་རྟགས་རྒྱལ་པོ་ཕྱོགས་སུ་སྟན། །

བརྒྱུད་པ་གཙང་པ་རྒྱལ་པོའི་སྐབས།
 རྩལ་སྤྱོད་སྤྱོད་ཆོག་སྤྱོད་རྩལ་རྒྱལ་གྱིས། །
 གཙང་སྤྱོད་བཞེས་ཤིང་ཡར་རྒྱལ་བཟུང་། །
 རྩལ་གཙང་དམག་དབུས་སྤྱོད་བཞེས། །
 རྩལ་བ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོ་ཡིས། །
 མཛོད་སྤྱོད་བརྒྱལ་གྱིང་རྩལ་མཛོད་རྩལ། །
 མཛོད་སྤྱོད་དམག་དབུས་སྤྱོད་པོར། །
 རྩལ་སྤྱོད་སྤྱོད་དམག་དབུས་གིས། །
 རྩལ་ཐམས་ཐམས་ཅད་དབང་རྩལ། །
 རྩལ་སྤྱོད་གཙང་པོ་དམག་གིས་བཟུང་། །
 རྩལ་སྤྱོད་ཐམས་ཅད་ཡོད་པའི་རྩལ་ཐམས་ཅད། །
 རྩལ་ཐམས་ཅད་དམག་གིས་གཙང་དང་། །
 རྩལ་གཙང་དང་རྩལ་ཆོས་ལམ་བཟུང་། །
 རྩལ་སྤྱོད་ཆོག་སྤྱོད་རྩལ་རྒྱལ་གྱིས། །
 རྩལ་གཙང་གཙང་གི་དབུས་ཆོག་གཤམས། །
 རྩལ་སྤྱོད་ཐམས་ཅད་ཐམས་ཅད་བརྒྱུད་གཙང་། །

དབུས་གཙང་མདོ་ཁམས་སྐང་རྒྱལ་དང་། །
 ལྷོ་མོན་ཁ་བཞི་བདེ་ལ་བཀོད། །
 རྫོང་དང་རྫོང་སྤུན་གཏན་འབེབས་གནང་། །
 གཙུག་ལག་ཁང་ལ་ཞིག་གསོས་དང་། །
 མཐའ་འདུལ་ཁག་ལ་མཆོད་རྒྱན་སྟེལ། །
 འབའ་རེངས་བསྟན་བཞིག་དག་སྦྱོང་རྣམས། །
 ཆོས་སྡེ་ཁག་ནས་གནས་དབྱུངས་གཏོང་། །
 རུས་དེར་སེར་འབྲས་སྤྱིང་ལོག་བྱང་། །
 རྩལ་སྟེལ་གཙང་པ་རྒྱལ་པོའི་སྟེལ། །
 བསྟན་སྦྱོང་དབང་པོ་སྤྱིད་ཁྱིམ་འཁོད། །
 གཙང་སྤྱིད་ལོ་རྩེ་ཉེར་བཞིའི་རིང་། །
 ཆོས་སྤྱིད་རྒྱང་འབྲེལ་ལམ་སྟོལ་ཆད། །
 རྒྱལ་པོའི་ལམ་ལུགས་བསྐྱར་རྟུ་དར། །
 དམག་གི་སྤྱིག་གཞི་གཏན་ལ་ཕབས། །
 སོག་དམག་འདུལ་ཞིང་སྡེ་འབང་བསྐྱུངས། །
 ཡབ་ཆེན་རྒྱལ་པོའི་དགོངས་རྒྱུ་སྟུ། །
 དགོན་སྡེ་ཁག་ལ་ཞུས་གསོས་དང་། །
 འདུས་སྡེ་ཁག་ལ་མཆོད་འདུལ་སྟོས། །
 བརྩེད་སྟན་བསམ་འགྲུབ་པོ་བྱང་ལ། །
 མི་དབང་དབྱང་གི་ཆོགས་བཅས་བརྩེད། །
 ཁོར་ལུག་ཡངས་པའི་ཆལ་བཞི་མཛེས། །
 རྩལ་སྟེལ་མི་འགྱུར་རྫོང་བཞི་བཅན། །
 མཛོད་ཆེན་རྣམ་ལུང་སྤྱིན་ལས་བསྐྱུངས། །
 སྤྱི་དག་འདུལ་བའི་དམག་བཀོད་དང་། །
 ནང་འཁོར་སྤང་བའི་སོ་མཁར་བཙུགས། །

ཞལ་མྱེ་བརྩ་རྩག་གཏན་ལ་པལས། །
 པའ་ཆེན་སྒོ་བཟང་ཆོས་རྒྱན་མཆོག་ །
 སོ་རྒྱལ་ཡི་ཆོས་ཁྲིར་བཞུགས། །
 འབྲུག་པ་རག་དབང་རྣམ་རྒྱལ་གྱིས། །
 མོན་ཡུལ་བཀའ་བརྒྱན་བསྟན་པ་སྟེལ། །
 ཆོས་སྤྱིད་བྱང་ལ་དབང་བརྒྱར་བས། །
 མོན་པར་འབྲུག་གི་རྒྱལ་ཁབ་གྲགས། །
 ལ་རྩགས་སེང་གེ་རྣམ་རྒྱལ་གྱིས། །
 སྤྱིར་རྩ་སྟག་སེངས་འགར་བཅོམ། །
 ས་སྤུལ་ལ་རྩགས་དམག་དཔུང་གིས། །
 ལུ་གེ་རྒྱལ་སོ་བཅོན་རྩ་བཟུང་། །
 དེ་རྗེས་ལ་དམག་དཔུས་སྤྱར་བས། །
 གཙང་པ་རྒྱལ་སོས་མཛའ་མཐུན་གནང་། །
 ས་ཡོས་ལུ་གེའི་ཡུལ་དམག་གིས། །
 བྱང་རྫོང་པལ་ཅིང་བཅོན་པ་བཏོན། །
 ཞིང་གི་བསོད་ནམས་རབ་བརྟན་གྱིས། །
 གཙང་རྫོལ་སྤྱིར་རྩ་སྟག་དམག་ལ། །
 སྟོག་འབྲེལ་ཆེད་རྩ་བང་མི་བཏང་། །
 ཞིང་པག་སྟག་སོ་ཞར་ས་ལང་། །
 ལུ་གེ་ཏན་དང་མནའ་འབྲེལ་བྱས། །
 མེ་སྤང་ལུ་གེའི་དམག་དཔུང་གིས། །
 ཆ་ཏར་པལ་ཅིང་མཆོ་སྟོན་བཟུང་། །
 ས་ཡོས་སྟག་དམག་ཁམས་སྤྱགས་འབྱོར། །
 ལྷགས་མོ་མདོ་སྟེང་དགོན་པ་གཏོར། །
 སྤེ་དགེ་བྱམས་པ་སྤུན་ཆོགས་གྱིས། །

སྤྱིང་ས་བཅོམ་པའི་སྐབས་དང་འཁེལ།
 རྩེ་སོག་མཐུན་འབྲེལ་དམག་དབུང་གིས།
 བེ་རུ་བཅོམ་ཤུལ་སྤེ་དགེར་སྟོབ།
 སོག་དམག་སློ་བྱར་དབུས་སུ་འབྱོར།
 ལྷ་སློབ་དགོངས་བཞེད་རུང་ཟད་གྱིས།
 ཞལ་ངོས་དབུས་ཀྱི་དམག་དབུང་སྐྱུག།
 དབུས་སོག་གཉིས་ཀྱིས་གཙང་སྤྱིང་བཅོམ།
 གཙང་པ་རྒྱལ་པོའི་ལོ་རྒྱུས་རྫོགས།

དབྱེ་ལ་དགའ་སྟོན་པོ་བྱང་གི་སྐབས།
 རྩེ་རྟ་དགའ་སྟོན་པོ་བྱང་བཅུགས།
 མཛེད་སློ་བསམ་འབྲུབ་པོ་བྱང་སྤེལ།
 རྒྱལ་བ་ཤོང་ས་ལུ་པ་མཆོག།
 ཆོས་སྤྱིང་གཉིས་ཀྱི་བྱི་ལ་བཞུགས།
 སྤྱིང་སློང་བསོད་ནམས་རབ་བརྟན་བསྟོས།
 སྤྱིང་དོན་གྱི་ཤི་ཏན་གྱིས་སློང་།
 རོ་བཀའ་གཉིས་ཀྱི་བརྟན་པ་བརྟུབས།
 ལོ་དེར་ཕུན་ཆོགས་རྣམ་རྒྱལ་གྱིས།
 འབྲས་སྤྱོངས་རང་གི་རྒྱལ་ཁབ་བཅུགས།
 རུས་དེར་ལྷ་བྱང་ཤོང་འོག་འགལ།
 འབྲས་སྤྱངས་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཆོན་བཀྲོངས།
 རྩེ་འབྲུག་རྒྱལ་བ་ལུ་པ་ཆེ།
 རྩེ་ནག་རྒྱལ་པོས་མགོན་རུ་བསྟུས།
 ཤིང་རྩེ་གྱི་ཆེ་རུས་བྱས།
 སོག་པོའི་དབང་ཤུགས་དབྱིངས་སུ་ཡལ།

བོད་སོག་དཔོན་ནམས་འགལ་བར་བྱར། །
 ས་སྤེལ་བོད་དམག་འབྲུག་ལ་དྲངས། །
 འབྲུག་པ་དབང་བསྐྱར་དོན་མ་གྲུབ། །
 ཤིང་སྟག་ཁང་ཤིས་རྒྱལ་སྟོན་འབྲུགས། །
 ཐབས་ཀྱིས་གཉིས་ཀའི་ཕྱགས་ལས་གཡོལ། །
 སོག་དཔོན་མཁའ་འགྲོས་ས་མཆོམས་དགྲུགས། །
 རྒྱལ་མཆོག་ལྷ་པ་ཆེན་པོ་ཡིས། །
 ཁང་ཤིས་བཀའ་བཞིན་མཁའ་འགྲོ་ལུད། །
 སོག་པོ་དགའ་ལྷན་ཆོ་དབང་གིས། །
 བསྐྱབ་སྟོན་བསྐྱར་ཞིང་དམག་དཔོན་བྱས། །
 ལ་དྲུགས་རྒྱལ་པོ་དབང་དུ་བསྐྱས། །
 རྒྱ་བྱི་ལྷ་པ་ཆེན་པོ་གཤེགས། །
 རྟེན་སྲིད་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཆོ་ཡིས། །
 གསང་རྒྱ་བྱས་ནས་སྲིད་དབང་བཟུང་། །
 དགའ་ལྷན་པོ་བྱང་སྲིད་རྒྱུང་ལས། །
 སོག་མར་རྒྱལ་བ་ལྷ་པ་བཞུགས། །
 རྟེན་སྲིད་བསོད་ནམས་ཆོས་འཕེལ་དང་། །
 སྤང་སྦྱད་སྟོན་ལས་རྒྱལ་མཆོན་དང་། །
 རྟེན་སྲིད་ལྷོ་བཟང་མཐུ་སྟོབས་དང་། །
 རྟེན་གདོང་ལྷོ་བཟང་རྒྱན་པ་དང་། །
 རྟེན་སྲིད་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཆོ་ནམས། །
 ལྷ་པའི་འོག་གི་སྲིད་རྒྱུང་ཡིན། །
 དེ་རྗེས་བོད་ཀྱི་སྲིད་རྒྱུང་ནམས། །
 དག་དབང་རིན་ཆེན་སྟག་ཅི་བ། །
 བསྐྱལ་བཟང་རྒྱ་མཆོ་པོ་ལྷ་བ། །

འཁྱར་མེད་ནམ་རྒྱལ་སྤར་ཡང་དུ། །
 རྒྱལ་བ་བསྐྱལ་བཟང་རྒྱ་མཚོ་དང་། །
 དེ་མོ་བདེ་ལེགས་རྒྱ་མཚོ་དང་། །
 ཙུ་མེ་དག་དབང་ཚུལ་བྱིས་ས་དང་། །
 རྒྱལ་བ་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཚོ་དང་། །
 ཉ་ཚག་བསྟན་པའི་མགོན་པོ་དང་། །
 དེ་མོ་འཇིགས་མེད་རྒྱ་མཚོ་དང་། །
 མོ་སྤྱིང་འཇམ་དཔལ་ཚུལ་བྱིས་ས་དང་། །
 པའ་ཆེན་བསྟན་པའི་ཉི་མ་དང་། །
 རྩ་སྤྱིང་དག་དབང་ཡེ་ཤེས་དང་། །
 རྒྱལ་བ་མཁས་རྒྱལ་རྒྱ་མཚོ་དང་། །
 སྤར་ཡང་རྩ་སྤྱིང་མྱིད་སྤྱིང་དང་། །
 བཤད་སྤྱིང་དབང་ཕྱག་རྒྱལ་པོ་དང་། །
 སྤྱིང་ཕྱག་མཁུན་རབ་དབང་ཕྱག་དང་། །
 རྒྱལ་བ་སྤྱིན་ལས་རྒྱ་མཚོ་དང་། །
 ཉ་ཚག་དཔལ་ལྷན་ཡེ་ཤེས་དང་། །
 དེ་མོ་སྤྱིན་ལས་རབ་རྒྱས་དང་། །
 རྒྱལ་བ་རྒྱལ་བསྟན་རྒྱ་མཚོ་དང་། །
 བྱི་ཆེན་ལྷོ་བཟང་རྒྱལ་མཚན་དང་། །
 ཙུ་མེ་དག་དབང་རྒྱལ་མཚན་དང་། །
 སྤར་ཡང་རྒྱལ་བསྟན་རྒྱ་མཚོ་དང་། །
 རྩ་སྤྱིང་འཇམ་དཔལ་ཡེ་ཤེས་དང་། །
 ལྷག་ལྷག་དག་དབང་གསུང་རབ་དང་། །
 རྒྱལ་བ་བསྟན་འཇིན་རྒྱ་མཚོ་བཅས། །
 ཡོ་རོ་སྤྱུལ་བརྒྱ་བརྒྱ་བརྒྱུན་ལ། །

རྒྱལ་དབང་གོང་ས་ལྷ་པ་ནས།
 དགའ་ལྷན་པོ་བྱང་མཆོག་རྒྱུགས་བར།
 སྲིད་རྒྱུང་སྲིད་རབས་ཉིད་དུག་དང་།
 སྲིད་ཆོལ་སྲོང་ག་རྣམ་གཉིས་བྱང་།
 ལྷ་པའི་སྐབས་སུ་ཕྱེ་སྲིད་ལ།
 སངས་རྒྱལ་རྒྱ་མཚོ་སྲིད་རྒྱུང་དངོས།
 ལྷ་བཟང་ཉན་གྱིས་པོད་སྲིད་བཙམ།
 རྒྱ་གར་དྲུང་ཉི་ལྷ་བཟང་བཀུམས།
 རྒྱ་དམག་དན་པའི་འཆལ་སྲྲིད་གྱིས།
 ཕྱེ་འབངས་བསྟན་དགོན་ཐམས་ཅད་བཙམ།
 རྒྱ་དམག་དྲུང་ས་པས་སོག་དམག་བྱོས།
 ཉུག་ཅེ་བ་སོགས་སྐྱེ་སྲོག་ཤོར།
 རྒྱལ་བ་བསྐལ་བཟང་རྒྱ་མཚོ་ཆེ།
 ཆོས་སྲིད་གཉིས་ཀྱི་བྱི་ལ་བཀོད།
 ད་ལུམ་རྒྱུར་གསུམ་ཁང་ཆེན་པ།
 ཕོ་ལྷ་བ་བཅས་བཀའ་སློན་བསྐྱས།
 མེ་ལུག་བཀའ་སློན་ནང་འགལ་གྱི།
 ནང་དམེ་བྱས་མཐར་ཕོ་ལྷ་བས།
 གཙང་དམག་དབྱུས་ཀྱི་སྲོགས་སུ་དྲངས།
 རྒྱ་དམག་དབྱུང་གི་རྒྱབ་རྒྱུར་ཤོས།
 ས་སྤེལ་པོད་ལུལ་སྲོགས་གསུམ་ནས།
 རྒྱ་དམག་ཆིག་བྱི་ལྷ་རྒྱུང་འཕྱོར།
 རྒྱལ་བ་ཡབ་སྐུ་རང་ལུལ་བརྒྱངས།
 ད་ལུམ་རྒྱུར་གསུམ་བྱིས་ལ་སྤྱར།
 ཕོ་ལྷ་རྒྱན་མང་མཚན་གྱིས་བརྒྱན།

སྲིད་སྦྱོར་ལས་རོགས་ཨམ་བན་བསྐྱོས། །
 དེ་ལ་སྟོང་དམག་གསུམ་གྱིས་བསྐྱུངས། །
 མེ་ཡོས་རབ་བྱུང་བཅུ་གསུམ་པར། །
 སོ་ལྷ་གཤེགས་ཤུལ་དེའི་སྐྱུ་། །
 འགྱུར་མེད་ནམ་རྒྱལ་སྲིད་བྱིར་བཀོད། །
 ས་ཤུལ་བྱས་འཛིན་རེ་བཀོད་གནང་། །
 རྩ་མང་འགྱུར་མེད་ནམ་རྒྱལ་གྱིས། །
 རྩལ་སྦྱོང་སྡེ་ལ་ཞིང་སྤྱ་འཁོར་མནར། །
 ཨམ་བན་བསྐྱུང་པའི་རྩས་བཀོད་གྱི། །
 བསམ་སྦྱོང་རྟོགས་རྗེས་དུ་ཞིན་གྱིས། །
 ཁོམ་གཟིགས་ཁང་དུ་ཐབས་གྱིས་བཀོད་སྤྲོད། །
 རྒྱལ་བའི་བཀའ་ཡང་མ་བཅིས་པ། །
 སློ་བཟང་བཀའ་ཤིས་སློ་སྟོབས་རྒྱས། །
 ཐོད་རྒྱ་འབྲུགས་པས་བར་བསྐྱོར་ཁེངས། །
 ཨམ་བན་རྩ་ཆེན་གཙོས་བྱས་པའི། །
 ཞབས་འབྲིང་བརྒྱ་ལྷག་ཉིན་གཅིག་བསང། །
 བསྐལ་བཟང་རྒྱ་མཚོའི་བཀའ་ཤོག་ལྟར། །
 བཀའ་སྟོན་རྟོ་རིང་སྤྱ་འཁོར་གྱིས། །
 འཕྲོས་ལུས་རྒྱ་དཔོན་ཆོང་པ་ལོགས། །
 སོ་དུ་ལར་བཅུག་སྤང་སྦྱོབ་གནང་། །
 སློ་བཟང་བཀའ་ཤིས་སྤྱ་འཁོར་འཛིན། །
 མན་ཆིང་དཔོན་ལ་ཆེས་འབྲལ་ཞུས། །
 རྒྱལ་རོང་རྩ་ཆེན་དམག་དཔུང་དང་། །
 རྒྱ་ནག་ཞིང་ཆེན་བརྒྱད་གྱི་དམག། །
 འཐབ་འབྲུག་མི་ལོ་གསུམ་ལ་བྱས། །

སྐར་ཡར་བསྐལ་བཟང་ཆུ་མཚོ་མཚོག།
 སྲིད་ཁྱིམ་འཁོད་ནས་སྲིད་སྦྱོང་གི།
 སྐྱིག་ཁྱིམ་འགའ་ཞིག་གཏན་འཁེབས་བྱས།
 བོད་ཁམས་དུམ་བུ་ལྟ་བུ་བཅད།
 དུས་དེར་བཀའ་ཤག་སྲིད་གཞུང་བཙུགས།
 མེ་སྐར་དེ་མོས་སྲིད་སྦྱོང་གནང་།
 ལྷགས་ཡོས་ཆུ་དང་ཆུལ་རྩེ་བར།
 དམག་འབྲུག་མི་ལྟ་བུ་བྱས།
 ཆུ་དམག་ཆིག་བྱི་བཞི་སྟོང་དང་།
 ཆུ་དཔོན་ཆེ་ཆུང་དགུ་བཅུ་གི།
 བོད་གྲོང་ཉིས་བཅུ་མེ་ལ་བསྐྱེད།
 བོད་དམག་ཉི་བྱི་ཙམ་ཞིག་གོངས།
 ཐ་མར་ཆུ་ཡིས་དབང་དུ་བསྐྱུར།
 མེ་བྱ་ཤར་ཅེའི་མཁན་ཆེན་མཚོག།
 དག་དབང་ཚུལ་ཁྱིམ་སྲིད་ཁྱིམ་འཁོད།
 ཆོས་སྲིད་གཏུགས་དཀར་མཁའ་ལ་བསྐྱེད།
 ལྷགས་སྐར་གོང་མའི་དབུ་སྐར་ཐེབས།
 འངམ་དཔལ་ཆུ་མཚོ་སྲིད་ཁྱིམ་བཞུགས།
 གོར་བོད་འབྲུགས་པས་བོད་སྲིད་ཉམས།
 རྩ་ཆག་རྩེ་དུང་སྲིད་རྒྱལ་བསྐྱོས།
 མེ་ལྷག་གོར་དམག་བོད་དུ་འཁྱེད།
 རྩེ་བཞི་བཟུང་རྩེས་ཞི་ཆིངས་འགྲིགས།
 ལྷགས་ཐག་གཏའ་ནང་འདུམ་མ་གཏམ།
 བོད་ཆུའི་དཔོན་རིགས་བལ་ལུལ་བཟུང་།
 བོད་དམག་ཆུ་སྦྱོར་ཆུ་དམག་དཔུང་།

ཆིག་བྱི་བརྟན་སྟོང་མཐའ་མཆམས་སྒྲིབས། །
 མོར་དམག་པམ་པས་མི་རྒྱ་རྣམས། །
 གཏོར་བརྒྱག་མེད་པར་གནང་དུ་སྤངས། །
 ཤིང་བྱི་རྩ་ཆག་སྲིད་བྱིར་འཁོད། །
 ས་འབྲུག་མགོ་ལོག་དཔོན་ཁག་གིས། །
 ཐོད་གཞུང་བཀའ་ཡིག་སྤྲུང་མེད་གཏོང་། །
 བཤད་སྒྲ་དོན་གྲུབ་རྩོ་རྩེ་ཡིས། །
 དབུས་དམག་དབུང་དང་སྡེ་དགེ་ཡི། །
 ཡུལ་དམག་ཆོ་བཅས་མགོ་ལོག་འབྲུག། །
 ཡུད་ཅམ་ཞིག་ན་ནི་འཇགས་བྱས། །
 བྱེད་གཏེ་འགའ་ཞིག་གནས་དབྱུང་བཏང་། །
 ལྷགས་ལྷག་དེ་མོ་སྲིད་བྱིར་འཁོད། །
 ཤིང་པག་རྒྱལ་བའི་རྒྱུང་སྲིད་གཤེགས། །
 རང་ལྷགས་ཡང་སྲིད་བཅའ་འཆོལ་སྟོར། །
 མོར་མ་ཅ་ཆིང་སྟན་སྟོན་ཁྱུས། །
 ཡང་སྲིད་བཀའ་ཐག་མ་ཆོད་པར། །
 ས་ཡོས་དེ་མོ་ཞིང་དུ་གཤེགས། །
 འཇལ་དཔལ་ཚུལ་བྱིས་སྲིད་སྟོང་བསྟོས། །
 རྒྱ་རྩ་ཏའོ་ཀང་བཀའ་ཡིག་ལྟར། །
 གསེར་བུམ་དགྲུགས་ནས་ཡང་སྲིད་བདམས། །
 ལྷགས་སྟག་བྲལ་ཞིབ་ཡིག་ཆང་བརྒྱན། །
 ཤིང་ལྷག་སྟོ་ཐོའི་སྡེ་འབྲུགས་ལངས། །
 ལྷགས་སྤང་རྒྱལ་བའི་ཡང་སྲིད་མཆོག། །
 མཁས་གྲུབ་རྒྱ་མཆོ་གསེར་བུམ་དགྲུགས། །
 རྒྱ་ཡོས་ཐོད་སིང་དམག་འབྲུག་ལངས། །

བོད་དམག་རྒྱལ་བས་བསྐྱོར་གསུམ་བཟུང་། །
 ཤིང་འབྲུག་སྲིད་སྐྱོང་གནས་དབྱུང་བཏང་། །
 གནས་སྐབས་པའ་ཆེན་སྲིད་ཁྲིར་བཞུགས། །
 ཤིང་རྒྱལ་རྩ་སྐྱོང་སྲིད་ཁྲིར་འཁོད། །
 རུལ་སྤངས་དཔོན་པོའི་ཁྲལ་ལོག་གིས། །
 བོད་འབངས་ཉམས་ཐག་མཐར་སྤྱང་ཆོ། །
 མི་ལྷག་ཁྲལ་མོ་ཞིབ་གཞུང་བཟོས། །
 ས་མཆོམས་ཀྱན་ལ་ཟར་ཟིང་ལངས། །
 མོན་པ་ཤེས་རབ་གྲགས་པ་ཡིས། །
 དབྱིན་དམག་ཁྲིད་ནས་རྟ་དབང་སླེབས། །
 ས་བྱ་ཉག་སྐྱོང་ལ་མགོན་གྱིས། །
 ཉག་སླེ་ཡོངས་རྫོགས་དབང་རུ་བསྐྱས། །
 བོད་སྲིད་བཅས་པའི་རྩས་གཞི་བཀོད། །
 རྒྱ་བོད་གཉིས་ལ་མགོ་མ་སྐྱར། །
 མདོ་ཁམས་དཔོན་རིགས་འཇིགས་སྤངས་ཆོ། །
 ཤིང་ཡོས་རྒྱལ་བ་བཅུ་གཅིག་པ། །
 སྲིད་ཁྲིར་བཞུགས་ཀྱང་ལོ་དེར་གཤེགས། །
 སྐར་ཡང་རྩ་སྐྱོང་སྲིད་སྐྱོང་བཞུགས། །
 རུས་དེར་གོར་དམག་བོད་རུ་འཇུག། །
 པད་ཆེལ་དཔའ་བོས་གོར་དམག་འདུག། །
 མི་འབྲུག་གོར་བོད་ཆེངས་ཡིག་བཞག། །
 ས་རྟ་རྒྱལ་བའི་ཡང་སྲིད་མཆོག། །
 གསེར་བུམ་དཀྱུགས་ནས་གསེར་ཁྲིར་བཀོད། །
 བཤད་སྐྱས་རྩ་སྐྱོང་སྐྱོང་གཙོད་འཁོག། །
 རྩགས་སྐྱེལ་བཤད་སྐྱ་བཙོན་རུ་བཅུག། །

ཡེ་དེར་དགའ་ལྡན་ཕྱག་མཛོད་ཀྱིས། །
 དགའ་འབྲས་དུང་སྤྱི་ཚོགས་པ་བཅུགས། །
 ར་སྒྲིང་ཁྱེན་ལོག་ལས་འབྲལ་སྟེལ། །
 རྒྱ་བྱི་བཤད་སྤྱི་སྤྱི་བྱི་འཁོད། །
 རྩོམ་མེར་ཁག་ལྷ་ལི་ལྷགས་གཉིས། །
 རྩེ་དགོ་བཅས་པས་བོད་གཞུང་ལ། །
 རྩག་རྩོད་འདུལ་རྒྱུ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ། །
 རྒྱ་པག་མདའ་དཔོན་བྱི་སྒྲོན་བས། །
 དམག་དཔུང་བྱི་དེ་ཁམས་སུ་ཆས། །
 བྱི་བྱི་མཁེན་རབ་དབང་ཕྱག་གིས། །
 བོད་བྱི་ཚོས་སྤྱི་དབང་སྤྱི་བྱས། །
 བྱི་སྤྱང་མཁོན་པོ་རྩལ་རྒྱལ་བདུལ། །
 མདོ་ཁམས་སྤྱི་བྱས་ཉག་ཁོག་བཅུགས། །
 མདོ་སྤྱི་ཕོགས་དཔོན་སྤྱི་རབ་བསྐྱོས། །
 དཔོན་རིགས་ཁག་གཅིག་གོ་གནས་སྤྱར། །
 སྤྱི་མཁན་དཔལ་ལྡན་དོན་གྲུབ་བསྐྱོས། །
 གཞུང་ཚིས་ཞིབ་བཤེར་ལས་ཁྱུངས་བཅུགས། །
 རྩལ་ཁྱུངས་དཔོན་ལ་བཀའ་ཆད་མྱི། །
 སྤྱི་མཁན་དཔལ་ལྡན་དོན་གྲུབ་ཀྱིས། །
 སྤྱི་གཙོད་ཐལ་བས་སྤྱི་དོན་དགྲུགས། །
 སྤྱི་སྤྱི་བཀའ་ལི་ཆད་པ་བསྐྱོས། །
 ལ་སྤྱི་སྤྱི་འཁོར་དགའ་ལྡན་པོས། །
 རྒྱ་སྤྱི་འཇམ་མཁོན་གོང་སྤྱི་ལྱིས། །
 མདོ་སྤྱི་སྤྱི་རབ་བཀའ་ཁྱུང་ལྷོ། །
 ཉག་ཁོད་དུལ་རྒྱ་བཙོ་བྱས་སྟེལ། །

རྒྱ་བྱར་རྒྱལ་དབང་སྲིད་ཁྲིའི་འཕོད་། །
 རྒྱ་ཁའི་ཕྱོགས་སུ་གནས་གཟིགས་ཐེབས། །
 དབུལ་རྒྱ་བཙོ་བཤུའི་སྤྱོད་གནང་། །
 འངས་མགོན་ཀོང་སྤུལ་སྤྲོན་སྦྱོར་ཆེད། །
 དབུས་ཐེབས་དགོས་པའི་བཀའ་ནན་ཐེབས། །
 ཤིང་པག་རྒྱལ་བ་སྦྱོར་བྱར་གཤེགས། །
 སྲིད་དོན་བཀའ་ཤག་གཞུང་གིས་བསྐྱུངས། །
 ལོ་དེར་རྟ་ཚག་སྲིད་སྦྱོང་བསྐྱོས། །
 པའ་ཆེན་རིན་པོའི་བཀའ་ལུང་བཞིན། །
 རྒྱལ་བའི་ཡང་སྲིད་ཁྲི་སྤྲོན་གནང་། །
 ས་སྤྱག་དབྱིན་རིའི་ལྷ་ཞིབ་པ། །
 བོད་དུ་ཡོང་རྒྱུ་རེ་ཞུ་བཀའ། །
 ས་ཡོས་རྒྱ་ནག་གོང་མ་ཡིས། །
 དབྱིན་མགོན་བོད་བསྐྱོད་ཚག་མཆན་སྤྲོར། །
 ཟིང་ལིང་འབྱོར་སྐབས་བོད་ཀྱིས་བཀའ། །
 མ་ཁྲིའི་དེ་མོ་སྲིད་སྦྱོང་བསྐྱོས། །
 བོད་འབྲས་བར་གྱི་ལུང་ཐུར་ལར། །
 སོ་ཁང་བཞེངས་པས་དབྱིན་རི་ཁྲོས། །
 རྒྱ་ནག་གཞུང་ལ་བཀའ་ཡིག་བཏང་། །
 མན་ཆིང་གོང་མ་སྤངས་སྤྱག་གིས། །
 སོ་ཁང་གཏོར་རྒྱུ་བཀའ་ཐེབས་ཀྱང་། །
 རྒྱེ་པ་གཞུང་གིས་ཁས་མ་བླངས། །
 མདའ་དཔོན་ལྷ་སྤྱིང་སྤྱོད་འཕོར་གྱིས། །
 ཁམས་དམག་ཁྲིད་དེ་ས་མཚམས་བསྐྱོད། །
 འབྲས་ལྗོངས་མཐུ་སྤྱོད་སྤྲོད་རྒྱལ་གྱིས། །

བོད་དབྱིན་བར་ལ་འདུམ་མ་བྱས། །
 ས་བྱིར་བོད་དབྱིན་འབྲུག་པ་ལངས། །
 རྒྱ་དཔོན་ཅིང་ཐའེ་རྒྱ་གར་ཕྱིན། །
 དབྱིན་ཇིའི་གཞུང་དང་རྒྱ་དཔོན་བར། །
 བོད་དོན་ཆིངས་ཡིག་རྣམ་གཉིས་ལ། །
 རྒྱ་སེར་ཀུན་གྱིས་ཁས་མ་བླངས། །
 ཤིང་ལྷག་ཐུབ་བསྟན་རྒྱ་མཚོ་ཆེ། །
 ཆོས་སྲིད་གཉིས་ཀྱི་བྲི་ལ་འཁོད། །
 མེ་ཁྲེལ་རྒྱ་དཔོན་ཀྱང་རི་ཡིས། །
 ཉག་སྒྲིད་བཙམ་ཞིང་སྡེ་དགེ་ཡི། །
 རྒྱལ་པོ་རྒྱ་འཁོར་སྡེ་དུར་འདེད། །
 ཅེ་མཁོན་ལྷོ་བཟང་སྡེ་ལས་སོགས། །
 བེ་ཅིང་ཐེབས་ནས་གདུགས་བཤེར་བྱས། །
 རྒྱལ་སྐུས་རྒྱ་འཁོར་སྡེ་དགེ་དུངས། །
 གཅེན་པོ་རྩོ་རྩེ་སེང་གེ་ལ། །
 རྒྱར་ལྷགས་རྒྱལ་པོའི་ཐོབ་ཐང་བསྟུལ། །
 རྒྱ་གཞིན་འངམ་དཔལ་རིན་ཆེན་མཚོག། །
 ཆོས་སྒྲོར་ཞུགས་པའི་བཀའ་ཐག་བཅད། །
 དུས་དེར་མདུན་སྒྲོར་ཕྱོགས་གཉིས་བྱས། །
 ཞ་ཞུགས་ཀྱང་གསུམ་ཤོག་གཅིག་ལ། །
 བ་བྱ་བྲེ་གསུམ་ཕྱོགས་ཁག་གཅིག། །
 སྲིད་དབང་ཚོད་པའི་གཞི་མར་བྱར། །
 ས་བྲི་ཐུབ་བསྟན་རྒྱ་མཚོ་ཡིས། །
 ཞོ་རོ་སོག་དང་འབྲེལ་བ་ལ། །
 བཀའ་ལྷོན་རྣམས་གྱིས་བཀག་འཁོག་ཞུས།

ས་པག་དེ་མོ་སྐྱེ་འཁོར་གྱིས། །
 སྐྱེ་འདུན་བཀོད་ཅིས་གཡོ་རྒྱུ་བཅོལ། །
 བཅོལ་རྒྱུ་སྤྱིང་པ་གཞུང་བཞིས་དང་། །
 སྤྱིང་རྒྱུ་བཟང་བཅོལ་བྱིས་ཐག་བཅད། །
 རྒྱུ་ཡོས་དབྱིན་དམག་བོད་ཏུ་སྤྱོད་པས། །
 དབྱིན་འགོག་གམ་པ་རྒྱུ་ཏུ་སྤྱོད་པས། །
 ཞི་ཆེད་འདོད་པའི་བཀའ་སྤྱོད་ལ། །
 བཀའ་ཆད་ཐོག་སྤྱོད་རྒྱུ་ཏུ་བཀའ། །
 སྤྱོད་འབྲུག་བོད་དབྱིན་དམག་འབྲུག་ལངས། །
 བོད་དམག་པམ་སྤྱོད་རྒྱུ་ཏུ་སྤྱོད་པས། །
 ཐུབ་བཅོལ་རྒྱུ་མཆོག་ཐོག་ཡུལ་བྱིས། །
 སྤྱོད་བཟང་རྒྱུ་མཆོག་སྤྱིང་དོན་བསྐྱེད་པས། །
 རྒྱུ་དཔོན་སྤྱོད་ཆོན་འབའ་པས་བསད། །
 མེ་རྒྱུ་ཐོང་མས་ཀྱའི་འེར་སྤྱོད། །
 ཁམས་སྤྱོད་པས་བཟང་སྤྱོད་ཁམས་པ་འདུལ། །
 ཆོས་སྤྱོད་དཔོན་དང་དགེ་འདུན་བཅས། །
 སྤྱོད་ཅིག་ཅམ་གྱིས་མེ་ལ་བསྤྱོད་པས། །
 ཡུལ་དཔོན་རྒྱུ་བསྐྱེད་ལས་འབྲུག་སྤྱོད། །
 བོད་འབངས་ཉེས་མེད་སྤྱོད་སྤྱོད་བཅད། །
 རུས་མིང་བསྐྱེད་ཞིང་རྒྱུ་སྤྱོད་བསྐྱེད་པས། །
 ཨ་རྒྱུ་དབྱུག་ཐེབས་རང་ཡུལ་འབྱོར། །
 མཇེད་སྤྱོད་འཆལ་བས་འདུལ་སྤྱོད་ཁག། །
 སྤྱོད་པས་གཉིས་གྱིས་པས་ནང་འབྲུག་བྱུང་། །
 བ་བྱའི་དམག་གིས་ཐོ་བྱང་བསྐྱེད། །
 ཨ་རྒྱུ་སྤྱོད་འཁོར་འབའ་ཐང་བྱིས། །

གྲའ་ཨིར་སྤྱིང་ལ་རྟགས་སྦྱར་ཞུས། །
 མེ་རྩ་གྲའ་དམག་སྤེ་དགེར་འབྱོར། །
 དུལ་དཔོན་རྒྱར་བསྐྱར་འབྲལ་སྤེལ། །
 བ་བྱས་སེར་ཤུལ་དུལ་སྤེ་བརྒྱང་། །
 སྤེ་འབྲལ་རྒྱུན་བྱིས་ས་ཞིང་སྦྱངས། །
 ཨ་ལྷགས་བྱང་དང་གྲའ་དམག་གིས། །
 བ་བ་འཛིན་ཞིང་བཙོན་དུ་བརྩལ། །
 བ་བྱ་བྱེ་གསུམ་དམག་དབྱང་གིས། །
 ཐབས་བྱིས་རྒྱལ་སྤྱས་བཙོན་ནས་བཏོན། །
 རྩ་དུལ་མ་མོའི་མཁར་མདོ་ལ། །
 གྲའ་དམག་པམ་ཉེས་ཆབས་ཆེན་བཏང་། །
 བ་བ་སྦྱ་འཁོར་སྦྱ་འབྲམ་བསྦྱང། །
 ཐུབ་བསྟན་རྒྱ་མཆོའི་སྦྱབས་འོག་རྒྱུད། །
 བ་བར་བོད་ཀྱི་མདའ་དཔོན་ཐོབ། །
 བྱ་མོད་ཆོ་དབང་སྦྱོལ་མ་སོགས། །
 སྦྱ་འཁོར་ཉུང་བསུས་དབྱས་སུ་བོས། །
 ཨ་ར་གནས་སྐབས་འབའ་ལ་བཞུགས། །
 འབའ་ཐང་མན་ཆེན་སྦྱོབ་གྲུ་ལ། །
 རྒྱབ་སྦྱོར་གནང་བས་ལོང་མ་ཡིས། །
 གཞེངས་བསྦྱོད་ས་སྤེ་འགའ་ཞིག་དང་། །
 རྒྱལ་རྒྱུད་འཛིན་པའི་ཆོག་མཆན་གནང་། །
 ཤིང་རྟག་རང་དུལ་སྤེ་དགེར་ཐེབས། །
 ས་བྱ་ཐུབ་བསྟན་རྒྱ་མཆོ་མཆོག། །
 ལྷ་ལྷན་དབྱས་སུ་ཞབས་སོར་འཁོད། །
 རྒྱ་བྱི་གྲའ་དམག་དབྱས་སུ་ཆས། །

དབུས་ཕྱོགས་མི་བདེ་ཁྲག་བཞིན་དགུགས། །
 རྒྱལ་བ་བྱབ་བསྟན་རྒྱ་མཚོ་མཚོག། །
 ཉིན་ལོ་ཆེད་དུ་རྒྱ་གར་བྲོས། །
 ངག་དབང་རྒྱལ་མཚན་སྲིད་ཚབ་བསྐྱོས། །
 ཞོ་རོ་སོག་དང་དབྱིན་གཞུང་ལ། །
 རོགས་སྐྱོར་ཐོབ་པའི་རེ་བྱས་མཛད། །
 ལྷགས་པག་རྒྱལ་པོའི་གཞུང་རྫོགས་ཤིང་། །
 ཀྲང་རྩ་མི་སེར་རྒྱལ་ཁབ་བཙུགས། །
 རྒྱ་བྱིར་རྒྱལ་བ་བོད་དུ་ཐེབས། །
 ལོ་དེར་བོད་སོག་ཆིངས་ཡིག་དང་། །
 རྒྱ་སྤང་སིམ་ལའི་ཆིངས་ཡིག་བཞག། །
 འབངས་ལ་ས་ནིང་འདེབས་སྐྱུལ་དང་། །
 རྒྱག་ཁང་ཏར་ཁང་ལ་སོགས་བཙུགས། །
 རིམ་བཞིན་དེང་རབས་སྲིད་ལྷགས་བཙོན། །
 ཀ་དང་ནས་ནི་མ་དང་བར། །
 དམག་གི་དུ་སྐར་བཙོན་ལྷ་བྲེས། །
 ས་རྩ་ཉག་ཁོག་རྒྱ་ཡིས་བབྱང་། །
 མདོ་སྤྱི་ཆབ་མདོར་གནས་སྤོར་བྲས། །
 བསྐལ་པ་ས་རྩའི་དུས་འགྱུར་ཞིས། །
 དེང་དུས་རྒན་པོའི་ཁ་ལ་སྤྱིང་། །
 དབུས་གཙང་ཁལ་གྱིས་འགལ་བ་ཡིས། །
 ཤིང་བྱིར་པར་ཆེན་རྒྱ་ནག་བྲོས། །
 མེ་ལོས་སྐལ་བཟང་ཆོ་རིང་གིས། །
 ཁམས་པ་རང་སྤྱོད་ལས་གཞི་བཀོད། །
 «ཞིའི་ཁམས་གཞོན་ལུ» དུས་དེབ་སྤེལ། །

ལྷགས་ལྷག་གོ་མིན་སྲིད་གཞུང་གིས།
 ཁམས་དཔོན་སྐལ་བཟང་ཆོ་རིང་བསྐོས།
 རྒྱུ་ལྷོ་ལ་ཁམས་པས་ཁམས་སྐྱོང་གིས།
 ལིང་དམག་འབའ་ཐང་ཡུལ་ནས་བསྐྱད།
 གངས་དཀར་སྒྲ་མའི་ཆོ་འཕྲུལ་གྱིས།
 འབའ་དང་བོད་དམག་འཐབ་འཁྲུག་བྱང་།
 སི་ཁྲོན་དམག་དཔུང་ཉེར་བཞི་པས།
 སྐར་ཡང་འབའ་པར་མནར་གཅོད་བྱས།
 ལྷགས་ཏྲ་དར་བེར་དོན་རྒྱུན་གྱིས།
 རྒྱ་བོད་དམག་གི་འཁྲུག་ཚོད་སྐྱོང་།
 རྒྱུ་ལྷོ་ལ་མིང་ཁ་ཆེའི་དམག།
 སྒོ་བྱར་ཕྱེ་དགའི་མངའ་ཁོངས་འཁྱུལ།
 ཕྱེ་དགའི་ལས་དམག་དགྲ་ལ་ཆས།
 ཡུད་ཅམ་ཉིད་གྱིས་ཁ་དམག་རྒྱུག།
 ལོ་དེར་ཁྲོན་དམག་ཕྱེ་དགའ་འཁྱོར།
 འབྲི་རྒྱུ་ཤར་ལྷུ་ཕྱེ་མཆོམས་སྤྱེས།
 སི་ཁྲོན་བཟུང་དམག་རང་ཡུལ་བཏང་།
 ཞི་མཐུན་ཀམ་ཐོག་ཆིངས་ཡིག་བཞག།
 རྒྱ་བྱར་ཐུབ་བསྟན་རྒྱ་མཆོ་མཆོག།
 དམ་སེལ་ཅན་གྱིས་སྤྱོར་རན་དྲངས།
 ལོ་དེར་རྩ་སྤྱོད་སྲིད་བྱིར་འཁོད།
 ཤིང་བྱིར་བཀའ་སྟོན་ལུང་ཤར་བས།
 བོད་སྲིད་བཅས་རྒྱུ་བསམ་འཆར་ཞིག།
 སྤྱི་ཁོག་ཨ་རིའི་ལྷགས་ལྷར་བཏོན།
 སྤྱན་རླུང་དེ་ཡི་བཀའ་ཆད་ཐོག།

ཤིང་ཕག་ཕགར་ར་སྒྲ་མ་དང་། །
 སྒྲིམ་མདའ་རྩོ་རྩོ་ལ་སོགས་པས། །
 ཁམས་ཀྱི་སྒྲོབས་ཤུགས་སྒྲ་སྒྲིལ་ཆེད། །
 རུབ་ཁམས་ཞོན་སྒྲ་སི་ཞེས་བཅུགས། །
 ཁམས་པ་རང་བདག་ལས་འགུལ་སྒྲེལ། །
 དེ་ལ་བྱ་ཆོད་སྒྲོབས་ལྡན་ཞུགས། །
 ལུ་ལུ་མེན་རུ་ལེ་ཡིས་བསྐྱོ་མངགས་པའི། །
 སྒྲེ་དགེ་འདན་སོག་རྣམ་གཉིས་ཀྱི། །
 རྩོང་དཔོན་བསད་རྩོས་དགོངས་དག་ཞུས། །
 ཤིང་ཕག་དམར་དམག་ཚུ་ཆེན་འབྱོར། །
 རྒྱལ་རོང་ཀྱ་ཅུ་སྒྲེ་ཤོག་གི། །
 སྒྲི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཁམས་སུ་བཅུགས། །
 སོན་པའི་བསོད་ནམས་ལུན་ཐར་དང་། །
 ཏུང་སན་བཀྱ་ཤིས་དབང་ལྷག་བཅས། །
 ཁམས་སྤྱག་ཁག་གཅིག་དམར་དམག་ཞུགས། །
 མེ་བྱིར་དམར་དམག་དཀར་མཛེས་སྒྲོབས། །
 དམག་སྒྲི་ཆེན་པོ་ཀྱ་ཅུ་ཏེ་ཡིས། །
 དཀར་མཛེས་པོད་པ་སྒྲིད་གཞུང་བཅུགས། །
 དགེ་སྤྱག་སྒྲུལ་སྒྲུ་སྒྲིད་གཙོ་དང་། །
 བྱ་ཆོད་སྒྲོབས་ལྡན་ལ་སོགས་པའི། །
 སྒྲིད་ཀྱི་སྒྲོན་ཆེན་འགའ་ཞིག་བསྐྱོས། །
 ས་ཡོས་ལུན་ཆོགས་དབང་རྒྱལ་གྱིས། །
 ལྷན་ཅིང་སྒྲོབ་གྲུ་ཆེན་མོའི་ནང་། །
 སྒྲོབ་གྲོགས་མཐུན་ཆོགས་མིང་ཐོག་ནས། །
 པོད་པ་གུང་ཁབ་ཆོགས་པ་བཅུགས། །

བྱང་ཆེང་སྤྱུ་ལོན་གཞུང་ཆོས་དང་། །
 བྱང་གོའི་བྱང་ཁུན་ཏང་ཆོགས་ལ། །
 འབྲེལ་ནས་གསར་བརྗེའི་ལས་འགུལ་སྤེལ། །
 བྱིང་བྱར་ཐོད་གྱི་གཞོན་ནུ་ཆོས། །
 བྱར་ཐོད་དམངས་གཙོའི་སྲོལ་ཡིག་ཁྱིག། །
 ཁམས་གྱི་བདེ་ཆེན་ཡུལ་ནས་བསྐྱུགས། །
 རྩལ་ལྷན་འབྲུག་རྩ་སྤྱོད་སྤྱུ་རྩུབ། །
 བསྐྱེན་སྤྱོད་བཅད་རྒྱ་ལོ་གསུམ་བཞུགས། །
 རྩལ་སྤྱུལ་སྤྱུག་བྲག་སྤྱིད་བྱིར་འཁོད། །
 བྱིང་སྤྱོལ་རྩ་སྤྱོད་སྤྱུ་མཆོམས་གྲོལ། །
 སྤྱིད་དོན་ཚོད་པས་རྩ་སྤྱུག་འགལ། །
 རྩ་བྱར་གཉིས་བྱིས་རྩ་སྤྱོད་བཟུང་། །
 རྩ་སྤྱོད་རྒྱབ་ཚ་སེར་ལངས། །
 སེར་གྲུ་བརྒྱ་བྲག་ཤི་ཆས་རྗེས། །
 དག་དབང་རྒྱ་མཆོ་ཁམས་སྤྱོགས་བྲོས། །
 མི་ཕག་རྩ་སྤྱོད་དུག་གིས་བཀྲོངས། །
 ས་བྱིར་ཅིས་དཔོན་ལྷ་སྐབ་དང་། །
 སྤོམ་མདའ་བྱར་ཁང་ལ་སོགས་པ། །
 ནན་ཅིང་ཨ་རིའི་གཞུང་ཆོས་ལ། །
 སྤོག་འབྲེལ་བྱས་ཏེ་ཐོངས་མཆན་བྱས། །
 ཨ་རིའི་ཡུལ་དང་དབྱིན་ཡུལ་སོགས། །
 ཆོང་འབྲེལ་བྱིར་དུ་བསྐྱོར་བསྐྱོད་བྱས། །
 ས་སྤྱང་བྱང་ཁུན་ཏང་གི་གཞུང་། །
 མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་བཙུགས། །
 རྩལ་སྤྱུག་སྤྱོད་བྱང་ལམ་གཉིས་བཟུང། །

བཅིངས་འགྲོལ་དམག་མི་བོད་བསྐྱོད་བྱས། །
 ལུབ་བྱང་དམག་དཔུང་བྱང་བསྐྱོད་སྒྲོར། །
 ཞིབ་པ་ནག་ཚང་ཞི་ལུར་གཟིགས། །
 ལྷོ་ལུབ་དམག་དཔུང་ཁམས་ནས་ཆས། །
 ཞིའི་ཁམས་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ལྷོངས། །
 ཁམས་ཀྱི་དར་ཆེ་མདོ་ཕ་བཅུགས། །
 ཆབ་མདོའི་མདོ་སྐྱིད་དམག་གིས་བཟུང་། །
 སྤྱིད་སྐྱོང་སྐྱག་བྲག་སྤྱིད་ལས་གཡོལ། །
 བསྟན་འཛིན་རྒྱ་མཚོ་སྤྱིད་བྲིར་བཀོད། །
 ལྷགས་ཡོས་བོད་ལྷོངས་ཞི་བ་ཡི། །
 གོས་མཐུན་དོན་ཚན་བཅུ་བདུན་བཀོད། །
 ཤིང་རྩ་རྒྱལ་པའ་རྩམ་གཉིས་བཅས། །
 སྐྱེ་འཁོར་རྒྱ་ནག་པེ་ཅིང་ཐེབས། །
 ཏང་དང་རྒྱལ་ཁབ་དབུ་བྲིད་མངལ། །
 མི་དམངས་འཐུས་མི་ཚོགས་ཆེན་ཞུགས། །
 མི་སྤྱིལ་རྒྱལ་པའ་སྐྱེ་འཁོར་བཅས། །
 རྒྱ་གར་ཐེབས་ཏེ་སངས་རྒྱས་ཉིད། །
 ཉིས་སྟོང་ལྷ་བརྒྱའི་དྲན་གསོ་ཞུགས། །
 མི་སྤྱིལ་དོན་ཚན་བཅུ་བདུན་ལྟར། །
 བོད་དམག་བཅིངས་འགྲོལ་དམག་ལ་བསྐྱར། །
 མི་བྱར་མདོ་ཁམས་དུས་བྱིང་ལངས། །
 ཡུལ་བྱོལ་ཁག་གཅིག་ལྷ་སར་འབྱོར། །
 ཡི་ཐང་ཨ་འབྲུག་ལ་སོགས་པས། །
 མདོ་ཁམས་རྒྱ་བཞི་སྐྱང་དུག་བཅུགས། །
 ས་ཕག་དམངས་གཙོ་བོས་བསྐྱར་བྱས། །

དགའ་ལྷན་ལོ་བྱང་ལོ་རྒྱུས་རྫོགས། །

མཐུག་བྱང་།

སྤྱི་མཐུན་ཆོས་བཤད་ཡོན་གྱི་ཆེད། །

འབྲོག་སྒྲེའི་མགོ་བོ་གཏུགས་ལྟར་བསྐྱོར། །

དཔོན་པའི་བྲིམས་བཤད་དབང་གི་ཆེད། །

ཡིན་མིན་རྒྱུ་གྱིས་ཁ་ལོ་བསྐྱར། །

སྲིད་པའི་གངས་དང་ལྷན་ཅིག་དྲ། །

སྲིད་འབྲོར་རིག་གསུམ་བྱང་ཚུལ་གྱི། །

སྲིད་ན་སྟན་པའི་ལོ་རྒྱུས་གཏམ། །

སྲིད་མཐར་ཉལ་འདིར་སྐྱོ་བའི་རྒྱ། །

རང་རིགས་ཞེན་པའི་ལྷག་བསམ་གྱིས། །

རང་སྒྲེའི་ཆོས་སྲིད་ལོ་རྒྱུས་འདི། །

རང་ཡུལ་སྤྱོད་བའི་རྒྱལ་ཁམས་པས། །

རང་རིགས་གཞོན་ནུའི་ཆེད་དུ་སྒྲེལ། །

ཞེས་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ཆ་ཆོག་《བྲིས་པའི་དགའ་སྟོན་》ཞེས་པ་འདི་ནི།

དེར་དུས་བོད་ཡུག་གཞོན་ནུ་རྣམས་ཀྱིས་རང་གི་ལོ་རྒྱུས་རགས་རིམ་ཙམ་སྒྲིལ་

ངས་བདེ་བའི་ཆེད་དུ་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་སྤྱི་བའི་རྒྱལ་ཁམས་པ་ཐུབ་བཟུན་སུན་

ཆོགས་དེས། སྤྱི་ལོ་༡༩༧༧ལོའི་དབྱིད་དུས་སུ། རྒྱ་ནག་ཁྲིམ་དུའི་གོང་གི་སྟོན་ལྟར་མི་

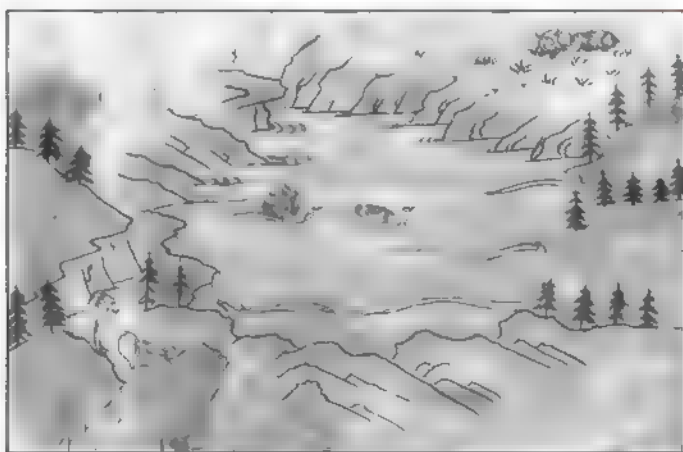
རིགས་སྒྲོབ་གྲ་ཆེན་མོའི་ནང་དུ་རྫོགས་པར་བྲིས་སོ། །

ལེའུ་དང་པོ། བསྐྱེད་པ་ཡ་ཐོག་གི་ལོ་རྒྱུས།

གངས་ཅན་མཁའ་པའི་བྱུག་མོར་ལས། །
བསྐྱེད་པའི་ལོ་རྒྱུས་དབྱར་གྱི་ར། །
ཆི་རབས་གཞན་རྒྱུ་ལྷན་དབར་བྱ། །
དལ་གྱིས་སྤྱུང་པའི་ལས་ལ་བྱེལ། །
ས་ཡི་གོ་ལ་རིལ་མོའི་རོས། །
སྤྱིར་ཆེན་ལྷ་ལས་ཨེ་ག་པའི། །
མདོ་དབྱུས་མཐོ་སྒང་ཚྭ་ཀྱན་ལ། །
གངས་ཅན་པོད་ཀྱི་སྤྱུང་ཞེས་བྱས། །
འཛིག་རྟེན་ཐོག་མར་ཆགས་པའི་སྐབས། །
སྤྱུང་འདི་རྒྱ་མཚོ་དང་ཉེ་བར། །
ས་ཁད་དམའ་ཞིང་ནགས་ཚལ་རྒྱས། །
འབྲས་བྱུག་མྱོན་ཞིང་སྟོག་ཆགས་མང། །

པོད་ལྷལ་ཞེས་པ་གང་ལ་བེར་ཞེ་ན། ས་གཞི་རིལ་མོའི་གར་རོས་དང་། སྤྱིར་
ཆེན་ལྷ་ལས་ཨེ་ག་པའི་སྤྱིར་གི་རྒྱ་མཚོའི་རོས་ཚད་མཐོ་ཤོས་ཀྱི་སྤྱུང་གྲ། དེར་རྒྱས་
མདོ་དབྱུས་མཐོ་སྒང་ཞེས་པའི་ས་ཆ་འདི་དག་ལ། གངས་ཅན་པོད་ཀྱི་སྤྱུང་ཞེས་
བྱེར། གནའ་པོའི་རྒྱས་སུ་འཛིག་རྟེན་ཐོག་མར་ཆགས་པའི་སྐབས། དེར་རྒྱས་པོད་
ཀྱི་སྤྱུང་འདི་ས་ཁད་དམའ་བའི་རོང་སྤྱུང་གི་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡིན། རྒྱ་མཚོ་
དེའི་འགམ་རུ་ཆ་རོང་ས་སྤྱུང་རུ་སྒྲིབ་པའི་ཆེ་ཤིང་དང་། ནགས་ཚལ་བཅས་ཡོད་
པ་དེའི་ཁྲོད་རུ་སྟོག་ཆགས་ཀྱི་རིགས་མི་འདྲ་བ་སྤྱོད་ཆོགས་འཚོ་གནས་བྱེད་ཅིང་།
ས་སྤྱུང་དེ་ནི་སྟོག་ཆགས་ཀྱི་རིགས་ཐོག་མར་འཚོ་གནས་བྱེད་པའི་སྤྱུང་ཡིན་ལ།
ང་ཚོ་པོད་མི་རིགས་ཀྱི་མེས་པོ་སྤྱི་དང་། སྤྱི་དེ་དག་རིམ་བཞིན་མིར་འགྱུར་བའི་

གོ་རིམ་བརྒྱད་ནས་འཆར་ལོངས་བྱུང་བའི་ས་ཆ་ཡང་ ཡིན།།

ཡུལ་དེའི་ཉི་མ་རྩོལ་གསུམ་ན། །
 ཆེད་ཐང་མགོན་པོའི་ནགས་ཁྲོད་ན། །
 རྩ་དང་རྩེའི་རྩ་ཆོགས་ནམས། །
 བཟའ་བུར་བཅའ་ཞིང་བག་ཡངས་རྒྱ། །
 ནམ་ཞིག་ཏུས་ལ་བཤས་པ་ན། །
 བ་ཁག་ཟླ་བའི་རྩ་རིགས་དང་། །
 བྱིང་འབྲས་ཟླ་བའི་རྩལ་རིགས་གཉིས། །
 འདུས་པའི་རྒྱད་ལས་མི་རིགས་ལྔ་། །

དེ་ནས་ལོ་གངས་ཁྲི་ཆོ་མང་པོ་བརྒྱད་རང་བྱུང་ཁམས་ཀྱི་ས་གཤིས་འགྱུར་བ་ལ་
 བརྟེན་ནས་པོད་ཡུལ་གྱི་རྩ་མཆོ་ཆེན་པོ་དེའི་ནང་ནས་ཉི་མ་ལ་ཡའི་རི་རྒྱད་འདི་
 རིམ་བཞིན་རྩེས་ནས་སྐམ་ས་རེ་ཆེར་སྤྱོན་ཁིང་མཆོ་རྣམས་མེད་པར་གྱུར། དེ་
 དང་དུས་མཆོངས་སྟུ། དེང་དུས་ལྟོ་ཁའི་ཆེད་ཐང་མགོན་པོ་རིའི་ནགས་ཁྲོད་དུ་
 གནས་པའི་རྩ་མོ་དང་། རྩེའི་གཉིས་འདུས་པའི་རིགས་རྒྱད་ལས་པོད་མིའི་འགོ་བ་
 འདི་བྱུང་བར་བཤད། དེ་ལྟར་སྤྱད་དང་རྩེའི་གཉིས་འདུས་པའི་རྩལ་རིགས་མི་འདྲ་
 བ་དེ་དག །ཤིང་ཐོག་ཏུ་ཅང་མོད་པོ་ཡོད་པའི་ནགས་མ་བྱ་ཆོགས་ཞེས་པའི་

ནགས་ཁོད་དེར་གནས་བཅས་ནས་ལོ་ཁ་ཤས་སྤྱོད་པ་དང་། ཁོ་ཚོས་ཤིང་སྤྱོད་
དང་ཤིང་ཕྱན་ནམས་གང་ཕྱུང་གིས་བཅག་རྒྱལ་བཏང་ཁིང་ཤིང་ཐོག་ནམས་ཅི་
དགར་ཐོས་ཆེས། ཤིང་སྤྱོད་ནམས་ལ་ཆས་སྤྱོད་ཐོག་སྤྱོད་ཤིང་ཐོག་རི་ཁྱུང་རྒྱ་
སྤྱོད། དེས་ན་ཁོ་ཚོ་ཟ་རྒྱ་མེད་པ་ཆགས་ཏེ་བཤེས་སྒོམ་གྱིས་མནར་བའི་ཚོ། ས་
སྤྱོད་ཆན་གྱིས། ཅི་ཤིང་གི་འབྲས་བྱ་ནམས་ས་ཐོན་བཏབ་སྤྱོད་ལོ་འབྲས་གསར་པ་
བཟོ་བྱུང་པའི་རིག་པ་རྟེན། དེ་ནས་སྤྱོད་ཕྱག་ནམས་ལ་ས་ཁིང་འདེབས་འཇུགས་
གྱི་ལས་ཀ་བསྐབས་པ་རེད། དེ་ནས་བཟུང་ཁིང་ལས་གྱི་འཚོ་བ་སྤྱོད་མཁན་ཐོག་
མར་བྱང་བ་རེད།

མི་མིན་སྤྱོད་མིན་རིགས་དེ་དག །
མང་རྒྱ་འཕེལ་མཁའ་འབྲས་རིགས་རྣམས། །
ཟད་ནས་བཟུང་བྱུང་མ་རྟེན་པས། །
བཤེས་སྒོམ་གྱུང་བས་ལོ་དོད་བྱས། །
སྤྱོད་གཤིས་ཅན་གྱིས་ཚོ་རྟག་དང་། །
སྤྱོད་གཤིས་ཅན་གྱིས་ཚོ་རྟག་ལ་བཟོན། །
ཚོ་རྟག་བྱས་པས་སྤྱོད་པར་བྱ། །
ཡུང་ཚ་བྱས་ཤིང་ར་མ་ཆད། །

རིགས་ལ་དང་ཅིང་རྒྱད་ལ་གཅིས།
 མ་ཚན་གཅིག་པའི་ལྷ་ཚོགས་ནས།
 བཞུགས་པའི་རིགས་ཀྱིས་ཀྱིས་པ་བསྐྱེད་ས།
 དང་མ་རྒྱུས་ཀྱིས་བཟའ་བུར་འཛོལ།
 ཡང་ན་ཤིང་གི་ལོ་མ་ཁྱོན།
 རྩོགས་ན་མ་རྒྱས་འབྲས་བཟང་ཟ།
 རྩལ་ཏུ་ཤིང་ལྗང་ལལ་འདབ་དང་།
 ཡག་གི་ཕྱག་ལ་གནས་གཞིས་བཟུང་།

བཀྱེས་རྩོགས་ཀྱིས་མཐར་པའི་སྤྱེལ་རིགས་དེ་དག་གིས་ཤིང་རྟོག་དང་། འབྲུ་
 རིགས་འདེབས་འཇུགས་ཀྱི་ལས་ཀ་བྱས་པས་རིམ་བཞིན་ཤིང་རྟོག་དང་རྩ་འབྲས་
 རྒྱུས་མང་ཏུ་སྤྱོད་ཏེ་ཁོ་ཚོ་འཛོལ་གནས་བྱེད་ཐུབ་པར་བྱུང་བ་དང་། ཁོ་ཚོས་ཐུ་
 མཐུད་ནས་རྩ་འབྲས་དང་ཤིང་འབྲས་རྒྱུས་འདེབས་འཇུགས་བྱེད་པས་འཛོལ་
 སྤྱེལ་གྱིས་པའི་རིག་པ་དང་། ལག་རྩལ་རིམ་བཞིན་ཡར་རྒྱས་སྤྱོད་ཡོད། དེ་ལྟར་
 ཏུས་རྩལ་ཏུ་ལས་ཀ་བྱས་པའི་སྤྱོད་ཀྱིས་སྤོ་རིག་བཀྱེད་ཁྱེད་ལུས་ཀྱི་སྤྱོད་རྒྱུས་ཀྱི་
 མ་ཡང་ཆད་དེ་བསྐྱེད་པ་ལ་སྤོག་གི་མིའམ་གདོད་མའི་སྤྱོད་ཚོགས་ཀྱི་མིའི་རིགས་
 དེ་བྱུང་། ཏུས་དེར་མ་ཚན་གཅིག་པའི་མི་རྒྱུས་རང་སྤྱོད་ཀྱི་སྤྱོད་ལྗང་ལྟེ་
 རྒྱུས་སྤྱོད་དང་སྤྱོད་ཚོགས་ཀྱི་མིའི་སྤྱོད་དང་། ཡག་ཕྱག་སྤོགས་སྤྱོད་
 གནས་བཅས། བཟའ་བུར་འཛོལ་མི་ཐུབ་པའི་ཀུན་རིགས་རྒྱུས་སྤྱོད་ཀྱི་
 རྒྱུས་བསྐྱེད་ཤིང་། གཞིན་ཏུ་རྒྱུས་ཀྱིས་འཛོལ་ཐབས་ཀྱི་ཟས་གོས་འཛོལ་སྤྱོད་
 བྱེད་ཅིང་། ཉིན་མོ་ལུས་ལ་ཤིང་ལོ་དང་དགོང་མོ་མལ་ལ་ཤིང་སྤྱོད་སྤྱོད་ནས་
 འཛོལ་སྤྱོད་ཁྱེད་ཡོད། མི་དང་སེམས་ཅན་གཞན་རྒྱུས་པན་རྩལ་གཅིག་གིས་
 གཅིག་ལ་འཛོལ་མེད་པར། ཐུན་མོང་ཏུ་འདྲ་མཉམ་ཅན་གྱི་འཛོལ་བསྐྱེད་ནས་
 བསྐྱེད་ཡོད་པ་རེད། 《ཚོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་》ལས།

ལོ་རྟོག་ཐོས་པས་དེ་ཀུན་མི་ཉིད་ཀྱུར།
 མ་ཚོས་འབྲུ་ཟ་གོས་སྤྱོད་ཤིང་ལོ་སྤྱོད།

ནགས་ལ་རི་རྒྱས་ལྟ་བུ་གནས་པ་ཡི།
 ལྷོ་དང་མོན་ལྟར་ལྷོད་པས་བོད་ལུལ་གང་།
 ལྷན་ཁྱེད་པ་རིགས་མ་རིགས་གཉིས་ལྟ་གནས།
 ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་གནད་པོའི་བོད་ཀྱི་ཡིག་རྒྱུ་རྒྱུ་རྒྱུ་གི་ནང་དུ། འགྲོ་བ་མིའི་
 རིགས་ཐོག་མར་རི་ལྟར་བྱུང་ཚུལ་དང་ཁོ་ཚོའི་ལྷོ་རིག་དང་། འཚོ་བའི་ཁ་རྒྱལ་
 ཡར་རྒྱས་བྱུང་ཚུལ་སོགས་གསལ་བོར་བཤད་ཡོད།

ཆ་ཚོའི་རྒྱན་དང་གིང་གི་འབྲས།
 མ་ཚོས་སྤྲོས་པའི་ལོ་རྒྱུ་སོགས།
 རང་རྒྱུ་ཁམས་ཀྱི་རྒྱ་ཆ་རྒྱལ།
 བདག་འཛིན་མེད་པར་ལྷན་མོར་སྤྱོད།
 དཔེ་དང་གཤམ་གི་མི་པ་པ་མེད།
 དཔུལ་དང་རྒྱལ་གི་ཁ་རྒྱུ་མེད།
 རྒྱུ་དང་པའི་ཞེས་བདག་པོ་མེད།
 མ་འདྲུ་རྒྱན་མོར་སྤྱོད་མོར་མེད།
 དེ་རྒྱུ་པ་རྒྱུ་པ་པའི་རྒྱུ་པ་པས་ལ།
 མོད་ལྷན་པ་རྒྱུ་པ་པ་པོ་ག་དང་།
 དེར་རྒྱུ་པོ་རྒྱུ་པོ་པ་ཚོས།
 གཤོད་མེད་སྤྱོད་མེད་ཞེས་ལེན་པོ་མེད།

སྐབས་དེའི་མི་རྒྱལ་ས་ཀྱིས་ས་གནི་རིལ་མོའི་ཚོགས་གི་རང་བྱུང་ཁམས་ཀྱི་འབབ་
 རྒྱ་དང་། ཆེ་ཤིང་ནགས་ཆེལ། ལོ་རྒྱུས་འབྲས་རིགས་སོགས་ཐུན་མོང་དུ་བེད་
 སྤྱོད་བྱེད་ཅིང་། དཔོན་གཡོག་གི་གྲལ་རིམ་དང་། ས་ཁོངས་དང་སྡེ་རིས་ཀྱི་
 བྱང་པར། བུ་རུ་དང་གཉེན་ཉེའི་ཐ་སྟེན། དག་སྡེ་དང་རང་སྡེའི་ཆགས་སྡང་།
 གོང་དང་བྱིས་ཆང་གི་རྒྱུ་པ་གང་ཡང་མེད་པར། མི་ཐམས་ཅད་ཐོབ་ཐང་འདྲ་
 མཉམ་གྱི་སྒོ་ནས་འཆོ་བ་སྦྱེལ་ཞིང་། ད་ལྟའི་ས་གནི་རིལ་མོ་འདི་ཉིད་ཐུན་མོང་
 གི་སྤྱི་ནོར་དུ་གྱུར་ཏོ། །དེ་ལྟར་མི་ལོ་འབུམ་ཕྲག་མང་པོ་བརྒྱུད་རྗེས་མི་དེ་དག་གི་
 ཉམས་ཚུངས་རིམ་བཞིན་ཐུན་སྦྲུམ་ཆོགས་སུ་བྱུང་བ་དང་། སྤྱི་རིག་ཀྱང་ཡར་རྒྱས་
 སོང་ནས་དོ་དང་། ཤིང་གི་ལག་ཆ་སྒྲ་ཆོགས་བཟོ་ཤེས་པ་དང་། བན་ཚུན་སྐད་
 ཆ་བཤད་ཤེས་པས་འབྲེལ་འདྲིས་ཀྱང་རྗེ་ཆེར་བྱུང་ཏོ། །རང་རང་གི་ཆོགས་པ་ཡོད་
 པའི་སྤྱི་ཆོགས་ཀྱི་ཆང་གཞི་ཞིག་ཆགས་ཡོད། རུས་དེར་མི་རྒྱལ་ས་དབྱར་རུས་
 རྫོང་ཆེ་བའི་སྐབས་སུ་གཡལ་རི་དང་། གངས་རིའི་ཉེ་འདབས་སུ་འཆོ་སྤྱོད་བྱེད་
 ཅིང་། དཔུན་རུས་གང་ལྟགས་འཕེལ་བའི་སྐབས་སུ་ནགས་སྤྱང་གི་ཁྲོད་དུ་གནས་

སྒོ་ནས་འཆོ་སྤྲོད་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། རུས་སྐབས་དེར་བསྐལ་པ་ཡ་ཐོག་གི་རུས་
སྐབས་ཟེར་ཞིང་། དེར་རུས་ལོ་རྒྱུས་སྒྲུབ་ཆོས་གདོད་མའི་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་རུས་
རབས་ཞེས་ཟེར།

རུས་རིམ་དེ་དང་ཕྱན་ཆིག་ཏུ།
འབྱུར་བའི་ས་གཞི་རིམ་མོ་ཡང་།
མཆོ་ཆེན་བཞི་དང་སྤྱིར་ཁྲུ།
རུས་བྱར་བྱར་ཏེ་ཐ་དད་བྱུང་།
རྩོམ་སྒྲུབ་མའི་རི་རྒྱུད་སྤྱི་སྒྲུབ།
ཁ་བ་ཅན་གྱི་རྒྱ་མཚོ་ལྟེ།
མདོད་རུས་མཐོ་སྒྲུབ་རིམ་བཞིན་འཕགས།
གངས་ཅན་མོད་ཀྱི་སྤྱོད་ས་ཞེས་བྱུང་།
བསྐལ་པ་ཡ་ཐོག་ལོ་རྒྱུས་རྩོགས།

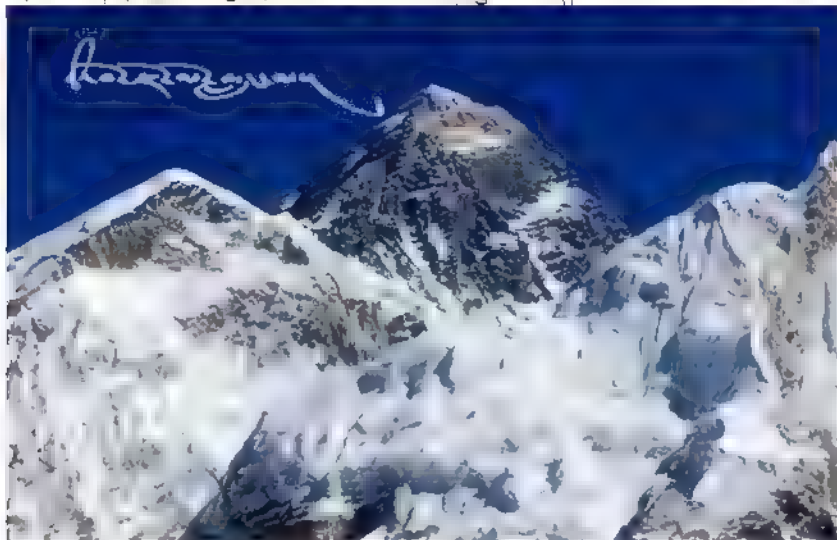
དེ་ནས་རིམ་བཞིན་ས་གཞིས་ལ་འབྱུར་སྤྱོད་བྱུང་སྟེ་ཏི་མ་ལ་ཡའི་རི་རྒྱུད་འདི་
སྤྱི་འགོ་ཚུགས་པ་དང་། དེར་རུས་ཀྱི་ས་གཞི་རིམ་མོ་འདི་ཡང་འབྱུར་བ་ཕྱིན་ཏེ་
མཆོ་ཆེན་བཞི་དང་སྤྱིར་ཆེན་ལུང་ཆགས་པ་དང་། བོད་ཡུལ་འདི་འང་མཆོ་རྣམས་
འི་ནས་སྐམ་སར་གྱུར་ཏེ། རྒྱ་མཚོའི་ངོས་ལས་མཐོ་ཆོད་རེ་མཐོར་ཕྱིན་པས་བོད་
ཁ་བ་ཅན་གྱི་ཡུལ་སྤྱོད་ས་ཞེས་པ་ཤར་རྒྱ་ནག་། རྩོམ་གསུམ་། རུབ་ཏེ་ཐིག་། བྱུང་གི་
སར་བཅས་ཀྱི་ཡུལ་གྱི་རྣམས་ཀྱིས་བསྐོར་བའི་དབུས་ན། དེར་རུས་མདོད་དབུས་
མཐོ་སྒྲུབ་ཞེས་པའི་ས་ཆ་འདི་ཆགས་སོ། 《ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་》
ལས།

མཆོ་དེ་འཕོལ་བ་ཞི་ཞིང་རབ་རུ་བསིལ།
གོང་གི་རྒྱ་བརྒྱུག་ཅེས་བྱའི་ཚོམས་ཕྱེ་བས།
རུ་བཞི་རྒྱ་ཡིས་གང་བ་དེ་རུ་ཐིམ།
བོད་ཁམས་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་གསལ་པོར་དོད། ཅེས་སོ།

འཛམ་གླིང་གི་མཆོད་པའི་གླིང་ལུང་མ་ཁ།

༥ གླིང་ཆེན་ལྷ་ཟེར་པའི་རྒྱ་མཆོན་གང་ཞིན། ས་གཤིས་རོས་སུ་གླིང་ཆེན་བདུན་དང་མཆོ་
 ཆེན་བཞི་ཟེར་བ་ཡོད་ཀྱང་། ཡོངས་གྲགས་ཀྱིས་དོན་བསྟུས་ཏེ་འགྲེལ་སྟོལ་ལ་མཆོ་བཞི་གླིང་
 ལྷ་ཟེར། དེ་ནི་ཨ་ཤི་ཤེ་ཡའི་གླིང་དང་། ཨ་མེ་རི་ཁའི་གླིང་། ཨ་ཕྱི་རི་ཁའི་གླིང་། ཡོལ་རོ་གླིང་།
 རྒྱ་མཆོ་ཆེན་མོའི་གླིང་བཅས་ལྷ་ལ་ཟེར། དེ་ལས་ཨ་མེ་རི་ཁའི་སྟོ་བྱང་གི་གླིང་གཉིས་གཅིག་ཏུ་
 བསྟོལ་སྟེ། རྒྱ་མཆོའི་ས་ཁུལ་དུ་མའི་འགོ་བ་འཆོ་སྟོད་བྱེད་མཁན་མེད་པས་ཡོངས་གྲགས་ཀྱི་
 ལོ་རྒྱུས་འགྲེལ་བཤད་སྐབས་སུ་གླིང་ལྷ་ཟེར་བ་འདི་བྱང་ཡོད།

ལེའུ་གཉིས་པ།
མངའ་མཛད་བྱང་བའི་རུས་རབས།

ས་བཅད་དང་པོ། རུས་ཆེན་ཕྱི་ལྷ་བཤད་པ།

དེ་ནས་རིམ་བཞིན་རིགས་རུས་དང་། །

ཕྱི་ཆེན་དཔོན་གཤེག་བྱང་པར་སྐྱེས། །

སྒྲི་རིག་ཆལ་ཕྱི་བྱང་པར་ལས། །

བྱང་པའི་གོ་རིམ་འདི་རྣམ་ཏེ། །

དང་པོ་གངས་རི་འོ་སྒྲི་ལ་འདི་ན། །

སྐྱེ་ནས་བྱས་པས་འབྲུ་རིགས་དང་། །

སྐྱེ་རྒྱལ་གསལ་པས་ཞོ་འོ་སྐྱེ། །

འབྲུ་པ་ལ་སྐྱེ་གསལ་པས་ཆས་བྱང་། །

བྱེ་རིགས་ཞོན་རྒྱས་བྱེ་བྱང་དང་། །

བྱང་པ་རྒྱལ་བྱེ་བྱེ་འདི་རིགས། །

ལགས་པའི་གོ་སྐྱེ་གངས་ལ་སྐྱེ་གསལ་པ། །

ཕྱི་ལྷ་པ་ཆལ་ཕྱི་བྱེ་རྒྱས་བྱང་། །

ད་རྣམས་པ་ད་རྣམས་པ། །

དེ་ཡིང་ཞོ་པ་དོ་དཔོན་བྱང་། །

རང་གིས་ཟུ་ཞིང་གཞན་ལ་འདྲེས། །

མ་ཞིང་པ་པེ་བྱེ་བསམ་མེད། །

མངའ་མཛད་ཐོག་མར་བྱང་བ་ཞེས་པ་ནི་མི་ཡིས་མི་ལ་དབང་སྐྱུར་བྱེད་པའི་
རུས་རབས་ཀྱི་འགོ་ཚུགས་པ་ལ་ཟེར། དེ་ལྟར་བསྐྱེལ་པ་ལ་ཐོག་གི་འཆོ་བ་དེ་ལོ་
ངོ་འབྱུང་ཐུག་མང་པོ་ཞིག་བརྒྱད་པའི་མཐར་མི་རྣམས་ཀྱི་ཞིང་འགྲོག་ལས་ཀའི་
ཉམས་སྦྱང་རྗེ་ལགས་དང་། སྒོ་རིག་རྗེ་བཀྲའི་དབང་གིས་ཐོན་རྒྱས་རིགས་མང་

པོ་ཐོན་ཡོད། དེ་ཡང་ས་ཞིང་སྤོངས་སུ་འདེབས་འཇུགས་བྱེད་ཅིང་ལོ་
 ཉོག་བཟུ་ལེན་བྱེད་མཁན་གྱི་ཞིང་པའི་སྡེ་དང་། སེམས་ཅན་འཛིན་བཟུང་བྱེད་
 ཅིང་བོག་དང་། ར་ལུག་ལ་སོགས་པ་སྤོངས་སུ་གསོ་ཞིང་འོ་མ་བཞོས་ཏེ་མར་
 འཆུར་སོགས་དཀར་རིགས་ཀྱི་ཐོན་རྫས་དང་། སེམས་ཅན་གསོད་པའི་ཤ་ཁྲག་
 སོགས་དམར་རིགས་ཀྱི་བཟུང་ཆས་བྱུང་། གཞན་ཡང་ཞིང་འབྲོག་མཉམ་བཞེས་ས་
 ཀྱི་ལག་ཅེས་བྱིས་སྐྱབས་དང་། བྱིང་པ་དང་། ཐེ་གུ། ལྷམ་བུའི་རིགས་སོགས་སྐྱ་
 རིགས་ཀྱི་ཐོན་རྫས་དང་། བགས་སྒྲག་དང་། ཀོ་ལྷམ་སོགས་བགས་རིགས་ཀྱི་ཐོན་
 རྫས་བཟོ་མཁན་གྱི་ཞིང་འབྲོག་ལས་སྤོངས་སྤོངས་བྱུང་ཡོད། ཆེས་ཐོག་མའི་དུས་
 སུ་མི་རྣམས་ཀྱིས་གང་ཡོད་སྟོང་ཅིང་། གང་དགོས་དུས་ཐོག་དུ་བཅའ་བ་ལས་
 མ་འོངས་པའི་ཆེད་དུ་གསོག་འཛིན་བྱེད་སྟོང་ཆེར་མེད་པར་བཤད། །

① འདིར་གོང་སྐུལ་རྣམ་ཐར་ལས། འཆུར་བ་དང་། དཔལ་སྐུལ་རིན་པོ་ཆེས་འཆུར་བ་བྱིས་འཇུག

དེ་ནས་སྤྱད་བྱུང་ཐུག་པ་འགས། །
 ཟས་གོས་བསགས་པས་སྤྱག་ཁོར་བྱུང། །
 བཤེས་སྒྲིགས་ཅན་གྱི་དབྱེ་མངས་རྣམས། །
 གཞན་ལ་ཏེ་བའི་གཞིག་ཏུ་བྱུང། །
 སྒྲིག་བྱུང་གིས་དབྱེ་སྤྱག་དང་། །
 དབྱེ་སྤྱག་བྱུང་བས་དཔོན་གཞིག་གི། །
 དབྱེ་བས་ཏེ་མ་བཞིན་དཔོན་འབངས་ཀྱི། །
 བ་སྒྲིག་ཐོག་མར་དེ་ནས་བྱུང། །

རྒྱུ་རྒྱ་རིམ་བཞིན་ཟས་གོས་ཀྱི་སྤྱག་མ་གསོག་འཛིག་བྱེད་ཤིས་པ་བྱུང་བས།
 ཟས་གོས་སོགས་སྒྲིག་སྤྱག་མ་མང་ཅམ། གསོག་འཛིག་བྱེད་སྤྱབ་མཁན་
 དེས་ཟས་གོས་མེད་པའི་མི་རྣམས་བརྟན་པས་གཞིག་ཏུ་བཀོལ་བས་སྤྱག་པོ་དང་
 དབྱེ་པོ་འི་བ་སྒྲིག་བྱུང་ཞིང་། དབྱེ་སྤྱག་གི་བྱུང་བས་དཔོན་དང་གཞིག་གི་
 རིམ་པ་ཡང་བྱུང། དེ་སྤྱར་རིམ་བཞིན་དཔོན་གཞིག་གི་འབྲེལ་བ་ཅན་གྱི་ཆོ་པ་
 ཁག་རྣམས་ཆགས་པ་དང་། ཆོ་པ་དེ་དག་གི་བར་ཏུ་ཕན་ཚུན་རྟག་པར་ས་ཆ་
 དང་ཡུལ་རིས་ཆེད་ཏུ་འབྲུག་ཚོད་ཤོར་ཞིང་། གལ་ཏེ་དམག་འབྲུག་བྱས་ཏེ་ཆོ་པ་
 གཞན་གྱི་མི་འཛིན་བཟུང་བྱུང་པ་ན། རང་གི་བྱན་ཏུ་བཀོལ་བས་བྱན་གཞིག་
 ལམ་ལུགས་ཟེར་བ་དེ་ཐོག་མར་བྱུང་བ་རེད། །

སྤྱ་འབྲུ་དབྱ་སྒྲིག་ཏུ་སྤྱ་ཆེན་བཞི། །
 ལྷ་མོ་དབས་བརྟན་གཉིས་དང་བྱུག །
 སྤྱ་ཀྱི་མི་ཏུ་གྱུར་བྱུག་ཅེས། །
 ཏུ་སྤྱ་ཤིགས་ཐོག་མར་འདི་ནས་བྱུགས། །
 ཆོ་བྱུག་བདག་ཏུ་བཟུང་བ་ལས། །
 ཏུ་སྤྱ་ཆེན་ལམ་འདབ་སྤྱ་ཁམས་བྱུག། །

ལྷ་ག་ཆོར་སྒྲིག་པ་དཔལ་འབྱོར་བཟང་པོའི་《ལྷ་པོ་དེ་ཡིག་ཆོར་》དང་། དཔལ་པོ་
 གཙུག་ལག་སྤེང་བའི་《ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་》 འབྲུ་བཀྲ་ཤིས་ལྷ་

མཆོའི་《རུས་མཛོད་མེ་ཏོག་སྐྱེད་ཚལ་》བཅས་དང་། གཞན་ཡང་འབྲུང་ཅིས་ཀྱི་
གཞུང་ནམས་སུ་འཁོད་པའི་བོད་ཀྱི་རུས་ཚན་གྱིས་ཚུལ་སྐོར་གྱི་སྒྲིང་དོན་ནམས་
མདོར་བསྟུས་ནས་བཤད་ན། བསྐལ་པ་ཡ་ཐོག་ཐུན་མོང་གི་འཆོ་བ་སྦྱོད་པའི་
རུས་མཐུག་ཅུ་ལ། ཐོན་རྩིས་ཀྱི་ལྷག་མ་གསོག་འཛོག་བྱེད་སྟེལ་བྱུང་བའི་རྒྱུ་
གྱིས་མི་ནམས་པན་ཚུན་མ་མཐུན་པར་ས་ཆ་སོ་སོར་གྱིས་པ་ལས་སྐྱ་འབྲུ་སྐྱ་སྟོང་
བཞི་ཞེས་པའི་རྩ་བའི་རུས་ཆེན་བཞི་དབྱེ་སྟེལ་འདི་བྱུང་ཡོད། ཡིན་ནའང་འདི་ལ་
བགྲངས་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་དང་། ཡི་གེ་འབྲི་སྒྲུངས་མི་འདྲ་བ་ཡོད་པ། དང་པོ་
བགྲངས་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་ནི་སྐྱ་འབྲུ་སྐྱ་སྟོང་བཞི་ལ། སེ་སྐྱ་སྟོང་སྟོང་བཞི་བགྲངས་
སྟེལ་ཡོད་ཀྱང་སེ་དང་ཁྱུང་དང་སྐྱ་ནམས་རུས་ཚན་གཅིག་སྟུང་དང་། སྐྱ་ནམས་
རུས་ཚན་གཅིག །སྟོང་དང་། འབྲུ་ཞེས་པ་རུས་ཚན་གཅིག་ཡིན་སྟབས་དོན་རྩ་
རུས་ཚན་བཞི་རུ་མ་འདུས་པ་མེད།

གཉིས་པ་ཡི་གེ་འབྲི་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་ནི། སྟོང་དང་གདོང་གཉིས། བསེ་དང་
སེ་གཉིས། སྐྱ་དང་དབྱ་གཉིས། འབྲུ་དང་འབྲུ་གཉིས། སྐྱ་དང་དམུ་གཉིས།
སྐྱ་དང་སྐྱ་གཉིས་བཅས་བྱུང་ཡོད་པ་འདི་དག་དོན་གཅིག་རྩ་སྟུང་། 《རྒྱ་བོད་
ཡིག་ཆ་ཆེན་མོ་》ལས། དེའང་སྟོན་དང་པོ། དུལ་དམའ་ཁ་ཤུལ་གཡག་
ཁུར་གྱི་གོང་ཁ་བྱ་བར། སྟིད་པའི་རྒྱལ་བུ་ཐིང་གི་ཞེས་པ་ལ། བུ་གསུམ་བྱུང་
བ། རྒྱ་བོད་ཏྲུ་བ་①གསུམ་རྩ་གྱིས་པའི། བོད་མི་བྲི་དོ་ཆེན་པོ་བྱ་བ་དེ་ལ། བུ་
རྩ་བྱུང་བ་ནི། དབྲའ་འབྲུ་སྟོང་གསུམ་སྐྱ་དང་བཞི། །རྩ་བོ་དབས་བཟའ་
གཉིས་དང་རྩ་བ། བོད་ཀྱི་མི་རྒྱུད་རྩ་བ་པོ་དེས། །དམའ་ཁ་ཤུལ་ས་འདེབས་སྟག་པ་

ཚུམ་པ་པོའི་མཆན། དེར་རུས་རྒྱ་བེར་བ་རྒྱ་དཀར་ནག་གཉིས་པོ་གང་བྱང་ཞིག་ལ་དོས་བཟུང་བ་
དང་། ཏྲུ་བེར་ཆད་སོག་པོ་ལ་དོས་བཟུང་བ་ནི་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཡིག་ཆ་གསལ་ཞིབ་རྩ་མ་བཞུས་པའི་
སྟོན་རྩ་སྟུང་། འདིར་རྒྱ་བོད་ཏྲུ་བ་གསུམ་བེར་བ་ནི་རྒྱལ་པོ་གཉའ་བྲི་བཅན་པོའི་གོང་རྩ་བྱུང་བའི་བོད་
འདིར་རྒྱལ་སྐན་སེལ་མ་བཅུ་གཉིས་ལས། རྒྱ་དང་ཏྲུ་བེར་བ་ཡོད་པ་འདི་དག་ནི་དེར་རུས་མངའ་རིས་
ས་ཁུལ་གངས་ཉི་མའི་ཉེ་སྐོར་རྩ་གནས་པའི་རྒྱལ་སྐན་དག་གི་མི་ཡིན་པ་ཐོན་གྱི་དཔེ་རྒྱུང་དག་ལས་
གསལ། དེས་ན་འདིར་གསལ་རྒྱ་བོད་ཏྲུ་བ་གསུམ་ནི་སྟོང་ལྷགས་ཀྱི་རྩ་ཆོད་ག་གི་མིང་ཡིན་པར་ཤེས་
དགོས།

དེར། བོད་མི་གསུམ་བུ་རྒྱལ་ས་བཤོས་བྱས། རྫོང་གིས་པ་མ་ལེ་པང་ཐོབ། །
 དབྱ་ཡིས་དབྱ་མོ་རབ་བཀྲ་ཐོབ། འབྲུ་ཡིས་འབྲུ་མོ་སྦྱོམ་སྦྱོམ་ཐོབ། སྐྱ་ཡི་གླར་
 མ་མེ་པོ་ཐོབ། །དབས་བདས་རྒྱ་བོད་ས་མཚམས་སུ། །མཚམས་ཀྱི་མདའ་
 དར་ལོང་མ་བཟུང་། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ན།

1. སུ་བོ་ལྷོང་གི་རྒྱུད་པ་དང་མངའ་ཁོངས་ནི། བོད་མི་བྲི་དོ་ཆེན་པོ་བྱ་བ་
 དེའི་རྒྱུད་མ་རྣམས་ལ། རིམ་བཞིན་བྱ་རྒྱུས་པ་དེ་དག་ནང་མ་འཆམས་
 པའི་སྐབས་སུ། ཡབ་བྲི་དོ་བཅན་པོས་དམའ་ཁ་ཤུ་རབས་འདེབས་ཞེས་པའི་ས་
 ཆ་དེར་བོས་ནས་ས་བཤོས་བྱས་པ་ལ་སུ་བོ་ལྷོང་ལ་པ་མ་ལེ་པང་ཞེས་པའི་ས་ཆ་
 དེ་ཐོབ། དེའི་མངའ་ཁོངས་སུ་ཆགས་པའི་མི་རྒྱུད་ལ་སུ་བོ་ལྷོང་གི་རྒྱུ་རྒྱུད་
 ཅས་ཟེར། དེ་ཡང་སུ་བོ་ལྷོང་གིས་བཟུང་བའི་ཡུལ་ནི་《རུས་མཛོད་》ལས་
 གསལ་བ་ལྟར་ན། མི་ཉག་གི་ཡུལ་ཏེ་ཁམས་ཀྱི་ཤར་སྟོ་གཉིས་སུ་གནས་པའི་
 ཡུལ་གྱི་འདི་དག་ལ་ཟེར། དེ་ལ་དབྱེ་བ་དཀར་པོ་ལྷོང་དང་། བྱ་པོ་ལྷོང་།
 ཁ་བོ་ལྷོང་། རྒྱལ་པོ་ལྷོང་སོགས་ཡོད་པར་གྲགས།

2. སེ་བྲུང་རྒྱའི་སྒོར་ལ། མཐུ་ཆེ་དམ་ཆོག་མ་ཉམས་པ། སེ་བྲུང་རྒྱ་ཡི་བྱ་
 རྒྱུད་ཡིན། ཞེས་པའི་བོད་མི་བྲི་དོ་ཆེན་པོའི་བྱ་གཉིས་པ་ལ་དབྱ་མོ་རབ་བཀྲ་
 ཞེས་པའི་ས་ཆ་དེ་ཐོབ་ནས། དེའི་མངའ་ཁོངས་སུ་ཆགས་པའི་མི་རྒྱུད་ལ་སེ་བྲུང་
 རྒྱ་ཡི་རྒྱུ་རྒྱུད་ཅས་ཟེར་ཞིང་། རུས་མཛོད་ལས། ཡུལ་འདི་ཁང་ཁུང་གི་ཡུལ་
 ཏེ། མངའ་རིས་དང་ལ་དུགས། གཙང་སྟོད་བཅས་ལ་ཟེར།

སེ་བྲུང་རྒྱ་ཡི་ཡན་ལག། མཆེད་བཅུན་སྤེལ་མ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ཡུལ་ནི། ཁང་
 ཁུང་དང་། ཁུང་པོ། མར་པ། སྤུ་རངས། རེ་ཁོ། ཉག་ལ། ཆེ་ཤ། ཆེ་ཆན།
 བྱ་བྱ དོར་ཉ། ཁོ་པོ། ཁོ་དབྱ་བཅས་ཡིན་ཞིང་། ཁང་ཁུང་དང་ཁུང་པོ།
 མར་པ་དང་སྤུ་རངས་རྣམས་ནི་དེང་སང་ཡང་མིང་དེ་གར་འབོད་པའི་བོད་ཡུལ་
 རུབ་སྟོགས་ཀྱི་ས་ཁུལ་འདི་དག་ཡིན་ལ། གཞན་རྣམས་ཀྱང་བོད་ཡུལ་སྟོད་སྟང་
 བར་གསུམ་གྱི་ས་གནས་ཁག་ཏུ་ཞིབ་དཔྱད་བྱས་ན་ངེས་ཆེད་ཐུབ་པར་སེམས།

3. ཨ་ལྷགས་འབྲུ་ཡི་སྒོར་ལ། དཔའ་རྒྱ་སྟག་མཆེ་སྟེར་མ་ཉམས་པ། ཨ་

ལྷགས་འབྲུ་ཡི་བྱ་རྒྱུད་ཡིན། ཞེས་པའི་གྲི་དོ་ཆེན་པོའི་བྱ་གསུམ་པ་ཨ་ལྷགས་འབྲུ་
ལ་འབྲུ་མོ་སྟོན་སྟོན་ཞེས་པའི་ས་ཆ་དེ་ཐོབ། དེའི་མངའ་ཁོངས་སུ་ཆགས་པའི་
མི་རྒྱུད་ལ་ཨ་ལྷགས་འབྲུ་ཡི་མི་རྒྱུད་ཅེས་ཟེར། རུས་མཛོད་ལས། སུམ་པའི་
ཡུལ་ཏེ། ཁམས་ཀྱི་རྒྱལ་བྱང་སྟོགས་ཀྱི་ཡུལ་གྱི་ནམས་དང་། ལྷ་སའི་བྱང་སྟོགས་
ཀྱི་ཡུང་པ་འདི་དག་ལ་ཟེར།

4. ལྷ་ཆ་སྒྲ་ཡི་སྒྲོང་ལ། སྤྱགས་གཡང་མོའི་མཁའ་ཆོལ་མ་བྱེ་བ། ལྷ་ཆ་སྒྲ་
ཡི་བྱ་རྒྱུད་ཡིན། ཞེས་པའི་སྤྱི་དོ་ཆེན་པོའི་བྱ་བཞི་པ་ལྷ་ཆ་སྒྲ་ལ་སྒྲར་མ་མེ་པ་
ཞེས་པའི་ས་ཆ་དེ་ཐོབ། དེའི་མངའ་སྡེ་ངས་སྤྱུ་ཆགས་པའི་རྒྱུད་པ་ལ་ལྷ་ཆ་སྒྲ་ཡི་
རྒྱས་རྒྱུད་ཅིས་ཟེར། རྒྱས་མཛོད་ལས། འ་ཞའི་ཡུལ་ཏེ། བྱང་སྒྲ་པ་ནས་ཤར་
རྒྱ་རོང་བར་གྱི་ཡུལ་གྱི་འདི་དག་ལ་ཟེར།

5. ལུ་པོ་དབས་བརྒྱ་གཉིས་ཀྱི་སྒྲོང་ལ། 《ལུ་པོ་ད་ཡིག་ཆང་ཆེན་མོ་》ལས།
 དབས་བརྒྱ་ལུ་པོ་ད་ས་མཚམས་སུ། །མཚམས་ཀྱི་མདའ་ར་གོང་མ་བཟུང་།
 ཞེས་གསུངས་ཅིམ་ལས་ལུ་པོ་ད་གང་གསལ་བཤད་མི་འདུག །རུས་ཆེན་སྡེ་ལུ་བཤད་
 པའི་སྐབས་སུ། སྒྲོང་ནི་ས་ཁམས་ལྷ་བ་ལྷ། །འཇུ་མི་ཆུ་ནི་ཆུ་ཁམས་གཤག་ལ་
 ལྷ། །དབ་ནི་ལྷགས་ཁམས་རྒྱུང་ལ་ལྷ། །སྒྲོ་ནི་མེ་ཁམས་ར་ལ་ལྷ། ལྷ་ནི་ཤིང་ཁམས་
 ལྷག་ལ་ལྷ། ཞེས་པའི་ཞང་པོ་སྒྲོ་ཞེས་པ་དེ་ནི། རུས་སྐྱེ་ལུ་པོ་དབས་ལྷ་གཉིས་
 ལས། དབས་ཡི་རིགས་ལ་ཐོག་མའི་ཞང་པོ་དང་། ལྷ་ཡི་རིགས་ལ་ཆོ་བོ་བྱུང་བས།
 ཆོ་ཞང་གཉིས་ཀྱི་རིགས་ཀྱང་ཟེར་བས་ཆོ་ཞང་ཡང་ཤལས་སོ། །དབས་ཡི་རིགས་
 ལ་གཤང་དང་འཕེལ་ཆོ་སྐྱེས་རུས་སྐྱེ་མང་པོ་ཞིག་བྱུང་ལ། ལྷ་ཡི་རིགས་ལ་
 འོང་ཁེ་དང་སྒྲོ་སྐྱེས་ཀྱི་རུས་སྐྱེ་མང་པོར་འཕེལ་བ་ད་ལྟའི་དམངས་རིགས་
 ཆོ་ཞང་གི་རིགས་འདི་ཐམས་ཅད་ཡིན། ཞེས་གསུངས་སོ། །

ཅ་བའི་རུས་དེ་དག་ལས་མཆེད་པའི་རུས་ཆེན་ནི། གཞན་ཡང་རུས་མངོན་གྱི་
ཡིག་ཆར་ནམས་སུ་སྤྲོད་གི་ར་ཆེན་བཙེ་བར་བརྒྱད། ཆ་ཆེན་བཙེ་བར་བརྒྱད། རྩལ་ཆེན་
བཙེ་བར་བརྒྱད་སོགས་སུ་ལམོད་ཡོད་པ་དེ་དག་ལས། སྤྲོད་གི་རུས་ཆེན་བཙེ་བར་བརྒྱད་
ནི། །ཡབ་སྤྲོད་ཆེན་པོ་སྤྲོས་དྲོ་ཡིན། །དེ་ལས་རུས་རིགས་བཙེ་བར་བརྒྱད་བྱུང་། །ཅོག་

དང་ཅག་ཅེ་ཅག་རོ་གསུམ། །

སྤང་གི་ཞིང་དང་འདྲ་བའི་བྱ་གསུམ་ཡིན། །འབྲོང་དང་བྱུང་པོ་ཟླ་བ་གསུམ། །
དཔལ་བའི་མིག་དང་འདྲ་བའི་བྱ་གསུམ་ཡིན། །འབྲིང་དང་ལྷ་ལྷུང་ལྷ་ཅེ་གསུམ། །
ལག་པ་གཡས་དང་འདྲ་བའི་བྱ་གསུམ་ཡིན། །བྱང་དང་དགོས་པ་ཁུ་ན་གསུམ། །
ལག་པ་གཡོན་དང་འདྲ་བའི་བྱ་གསུམ་ཡིན། །ཉ་དང་ཆོ་སྤང་ལུ་ནག་གསུམ། །
ལྷས་དང་ཁོག་པ་དང་འདྲ་བའི་བྱ་གསུམ་ཡིན། །སྒྲིང་དང་ཕོ་མོང་ཐག་བཟང་
གསུམ། །ཁོག་པའི་སྒྲིང་དང་འདྲ་བའི་བྱ་གསུམ་ཡིན་ཞེས་གསུངས། །

ལྷོང་གི་ཆ་ཆེན་བཙོ་བརྒྱད་ནི། བྱག་ཆོ། མོག་ཆོ། མགོ་ཆོ། སྤྱ་ཆོ། ཉོག་ཆོ།
གཡི་ཆོ། ཟངས་ཆོ། རེབ་ཆོ། དཔལ་ཆོ། ཀང་ཆོ། གཅན་ཆོ། རོམ་ཆོ། གཤེན་ཆོ།
ཆར་ཆོ། བྱག་ཆོ། ཉ་ཆོ། རྒྱ་ཆོ་རྣམས་ཡིན། །

ལྷོང་གི་ཤུལ་ཆེན་བཙོ་བརྒྱད་ནི། སྤྱན་ཤུལ། ཡུལ་ཤུལ། བརྟུང་ཤུལ། རག་
ཤུལ། བན་ཤུལ། དབལ་ཤུལ། ཆོས་ཤུལ། བན་ཤུལ། མགོན་ཤུལ། བྱག་ཤུལ།
དཔལ་ཤུལ། རྒྱ་ཤུལ། རི་ཤུལ། ཉན་ཤུལ། བྱི་ཤུལ། ལོ་ཤུལ། འགོ་ཤུལ།
ཡབ་ཤུལ། རྟ་ཤུལ་རྣམས་ཡིན་ལ། རྒྱས་མིང་འདི་དག་མདོ་སྤང་གི་ཡུལ་གྱ་རྣམས་
སྤྱ་དང་རྒྱས་གྱང་ལ་ལ་ནི་ཡུལ་མིང་དང་། ལ་ལ་ནི་རྟུང་ཆང་གི་མིང་རྟུ་འབོད་
ཀྱིན་ཡོད་པ་རེད། །

ས་བཅད་གཉིས་པ། རིག་པའི་དཔལ་ཡོན་འཕེལ་ཚུལ་སྟོར།

དང་པོ་དམར་འཇམ་ལྷ་ཡིས་བབྱང་། །

གཡའ་རི་གངས་དཀར་ཆེ་ལ་གནས། །

ཡུལ་མིང་ལྷ་ཡུལ་གྱང་ཐང་ཟེར། །

མི་དང་རྟུང་འགྲོ་མཐུན་ལམ་ཆེ། །

མི་ལོ་འབྱམ་བྱག་རྟུ་མ་གནས། །

བོད་ཀྱི་ཡིག་ཆ་རྒྱུང་པ་དག་ལས། ཆེས་ཐོག་མའི་རྒྱས་བོད་ཀྱི་ཡུལ་འདིར་མི་
ཡི་འགྲོ་བ་བྱུང་ནས་རྒྱས་ཡུན་རིང་པོ་ཞིག་ལ་མི་རྣམས་གཡའ་རི་དང་། གངས་

རིའི་ཞོལ་རྒྱ་གནས་བཅའ་ཞིང་རྒྱད་འགྲོ་རྣམས་ལ་འཆོ་བ་མི་བྱེད་ཅིང་། སན་
ཚུན་མཐུན་ལམ་གྱི་སྒོ་ནས་འཆོ་བ་སྐྱེལ་ཞིང་ཡོད་པ་དང་། སྐབས་དེར་ཡུལ་གྱི་
མིང་ལ་ལྷ་ཡུལ་གྱུང་ཐང་ཞེས་ཟེར།

གཉིས་པ་མ་སངས་གཉན་གྱིས་བཟུང་། །

ཡུལ་མིང་གཉན་ཡུལ་གསེར་ལྗོན་ཟེར། །

ཆ་ཡུང་ནགས་སོགས་གནས་བཟུང་ཞིང་། །

རྒྱད་འགྲོ་བསད་ཅིང་ཟས་གོས་བཟུངས། །

མི་ལོ་འབུམ་སྟག་མང་པོ་དེ་ལྟར་གནས་ཤིང་འཆོ་བའི་གོ་རིམ་ནང་རྒྱ་མི་རྣམས་
གྱི་སྒོ་རིག་ཡར་རྒྱས་དང་། ཉམས་ཚུང་མང་པོ་བསགས་པ་ལ་བརྟེན་ཏེ་རྡོ་ཆས་
དང་དབྱུག་པ་སོགས་གྱི་ལག་ཆ་བཟོ་ཤེས་པ་བྱུང་བ་དང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་རི་
རྒྱལ་ས་བརྡོན་པ་དང་། ལོ་རྟག་མོ་འདེབས་བྱས་སྟབས་རིམ་བཞིན་ཉམས་ཚུང་རྗེ་
མང་རྒྱ་སོང་སྟེ། རྡོ་ཆས་ལ་ཤིང་གི་ཡུ་བ་ཡོད་པའི་སྟེ་རེ་དང་། འཛོར་རམ་ཀག་
ལེ་^①སོགས་སྟར་ལས་ཡར་ཐོན་ཅན་གྱི་ལག་ཆ་བཟོ་ཤེས་པ་བྱུང་ལ། སེམས་ཅན་
བསད་པའི་ཤ་བ་བ་དང་། སགས་པས་གོས་བཟོ་བ། རུས་པས་གྱི་དང་ཁབ་ལ་
སོགས་པའི་འཆོ་བའི་ཡོ་བྱད་ཀྱང་བཟོ་ཤེས་པ་བྱུང་ཡོད། དེ་ལྟར་བསྐལ་པ་ལ་
སོག་གི་མི་རྣམས་གྱིས་ལོ་རྟག་མོ་འདེབས་བྱས་པ་ནི་བོད་གྱི་ཞིང་ལས་གྱི་སོག་མ་
ཡིན་པ་དང་། ཐོན་གྱི་ཡིག་ཆ་རྣམས་སུ་འདི་ལ་མ་སངས་གཉན་གྱི་རུས་རབས་
ཞེས་ཟེར། །

གསུམ་པ་ལྷ་ཡིས་དབང་བྱས་ཏེ། །

ཡུལ་མིང་ན་ར་གསེར་ལྗོན་ཟེར། །

ཆ་ཡུང་འབུམ་རྒྱ་གནས་བཅས་ཤིང་། །

རྒྱ་རྒྱལ་ས་བཞོན་ཞིང་སྟེ་ལྷ་ཡི་མཆོད། །

དེ་ནས་མི་རྣམས་གྱིས་ས་འགྲུལ་དང་། སྟག་རི་ཉིལ་བ། རྒྱ་ལོག་རྒྱུག་པ།

^① ཀག་ལེ། འཛོར་དང་དོན་གཅིག

ཉ་ནག་འབྲངས་རྒྱལ་པ།^① ཚོག་དང་ཐན་པ་^② ཤར་བ་སོགས་རང་བྱུང་ཁམས་ཀྱི་
གནད་འཛའི་རྒྱ་རྒྱུན་གསལ་པོ་མ་ཤེས་སྟབས། དེ་བྱེད་མཁན་ལྟ་འདྲེ་རུས་ལྟན་
ཞིག་ཡོད་པ་ངོས་འཛིན་ནས། ལྟ་མཛོད་པ་དང་། འདྲེ་བཀར་བ་སོགས་གདོད་
མའི་ཚོས་ལྷགས་ཀྱི་བསམ་སྒྲོ་སྟོག་མར་བྱུང་ཞིང་། སྐབས་དེར་མཚོ་དང་། རྩང་
བྱ། རྩ་ཁྱུང་བཅས་ཀྱི་འགམ་རུ་གནས་བཅས་ནས་སྟོད་མཁན་མི་རྣམས་ཀྱིས་རྟ་
སོགས་སེམས་ཅན་འགའ་ཞིག་བཟུང་ནས་བཞོན་པ་དང་། མི་སྤྱགས་ལ་ན་ཚ་
བྱང་ཚོ་མཚོ་དང་རྩང་བྱའི་འགམ་རུ་སྟ་མཚོ་དང་སྟ་གསལ་བྱེད་པའི་སྟོལ་དར།
རུས་དེར་ཡུལ་གྱི་མིང་ལ་སྟ་ཡུལ་ན་ར་སེང་སྟོན་ཟེར་ཞིང་། རུས་རབས་དེ་ལ་
འཕྱེ་བོ་སྟ་ཡི་རུས་རབས་ཞེས་ཟེར། །

བཞི་པ་བཅན་གྱིས་མངའ་དབང་བྱས། །

གདོད་དམར་བཅན་གྱི་ཡུལ་ཞེས་འཛོད། །

བྲག་དང་ནགས་ལ་གནས་བཅས་ཤིང་། །

མངའ་གཞུང་ལྷོ་ཅིང་འབྲུག་ཚོད་དར། །

དེ་ལྟར་ལོ་ངོ་བྲི་སྤྱག་མང་པོ་བཟུད་པའི་ནང་རུ་སེམས་ཅན་འགའ་ཞིག་བཟུང་
ནས་བདག་ཉར་བྱས་ཏེ། འོ་མ་བཞོས་ནས་བཟའ་བདུང་གི་རིགས་གཡོ་ཤེས་པ་
དང་། སྟ་བཏོགས་ནས་ཞགས་ཐག་དང་། ཁུར་ཐག་ལ་སོགས་ཐི་གྱའི་^③རིགས་
བཟོ་བ་དང་། སྤྱང་པ་དང་སྟུང་བྱའི་རིགས་བཏགས་ནས་གྱོན་ཆས་བཟོ་ཤེས་པ་
སོགས་འཚོ་བའི་ཁ་སྟབས་རིམ་བཞིན་ཡར་རྒྱས་སྟོན་པ་དང་། རྟ་ཚོད་ཁ་ཕབ་

^① ཉ་ནག་འབྲངས་རྒྱལ་པ། དབྱར་རུས་ཆར་རྒྱ་འབབ་དྲགས་པའི་རྒྱ་རྣམས་རི་ངོགས་ཀྱི་ས་འོག་རུ་
ཐིམ་ཞིང་རིམ་པར་འདམ་རྒྱུ་འགྱུར་ཏེ་རི་ངོས་ཤིག་ཐུར་རུ་བྱེད་དེ། སྟང་ཚོ་རྣམས་ལ་གནད་སྟོན་
བྱེད་པའི་རང་བྱུང་ཁམས་ཀྱི་འཚོ་བ་ཞིག་འདམ་རྫོང་རྒྱ་ཅད་ལ་ཟེར།

^② ཚོག་དང་ཐན་པ། འདི་གཉིས་སྟེ་དང་བྱེ་སྤྱག་གི་ཁྱུང་པར་ཡིན། ཚོག་ནི་ཆར་དཀོན་པ་སོགས་ཀྱིས་
རྒྱུན་བྱས་པའི་ལོ་རྟོག་གི་ནད་རིགས་བྱེ་སྤྱག་པ་ཞིག་གི་མིང་ཡིན། ཐན་པ་ནི་ཆར་དཀོན་པོར་ཐུར་
པའི་མིང་ཡིན།

^③ ཐག་པ་ཕྱ་ཕོ།

ནས་ཞོན་ཏེ་ཕྱི་ཕྱོད་པས། འགྲིམ་འགྲུལ་ཐད་ལ་སྒྲུབ་ས་བདེ་བ་དང་ལས་སྒྲུབ་ཕྱིན་ཡོད། དེ་ལྟར་སེམས་ཅན་འགའ་ཞིག་འཛིན་བཟུང་བྱས་ནས་སྒོ་སྒྲུགས་སྒྲུབ་གོལ་བ་ནི་ཐོད་གྱི་འཕྲོག་ལས་གྱི་ཐོག་མ་ཡིན། དེ་ནས་རྒྱུ་ཡུན་རིང་པོ་ཕྱིན་པ་དང་། མི་རྣམས་རྟག་པར་ཕན་ཚུན་འབྲུག་ཅོད་དང་། འཕྲོག་བཅོམ་གྱི་ལས་རྒྱུན་མི་ཆད་པར་བྱས་པས། ས་གཞི་ཡངས་པའི་བདེ་ཐང་གི་གནས་སྒྲུབ་སྒྲུབ་དག་དག་རྒྱུ་རྒྱུ་གསུམ་གྱི་གཞི་འཛིན་འབྲུང་སྒྲུབ་དང་། དག་ལ་ཆོལ་ལན་སྒོག་དགའ་བ་བཅས་པའི་རྒྱ་རྒྱུ་གྱིས་མི་རྣམས་བྲག་རི་དང་། གནས་ཁོད་རྣམས་སྒྲུབ་གནས་བཅས། དག་འགོག་རང་སྒྲུབ་གི་ཐབས་མང་པོ་བྱ་དགོས་བྱུང་ཡོད། །རྒྱུ་དེར་མི་རྣམས་གྱི་གདོད་མའི་ཆོས་ལུགས་གྱི་བསམ་སྒྲོ་བྱུགས་ཆེ་ཕྱིན་ཏེ་ཡུལ་སྒྲུབ་གཞི་བདག་ལའང་། ལྷ་དང་། ལྷ་དང་། ལྷ་དང་། བཅོན་སོགས་གྱི་དབྱེ་བ་རྣམས་འཛིན་བྱས་པ་དང་། ས་རོལ་གྱི་དག་པོ་ལྷུང་རྒྱ་བརྒྱགས་པ་དང་། རང་ལ་མགོན་སྒྲོབ་འཕྲོག་པའི་ཆེད་རྒྱ་བཅོན་མཆོད་དང་། བཅོན་གསལ་བྱེད་པའི་སྒོལ་དར། སྐབས་དེར་ཐོན་རྒྱུ་གསར་པ་མདའ་དང་གཞུགས་པ་གཏོད་བྱས་ཤིང་བེད་སྤྱོད་གཏོང་ཤིས་པ་བྱུང་ཞིང་། དཔོན་དང་གཡོག་གི་གུལ་རིམ་གྱི་རྣམ་པའང་ཐོན་ཡོད། སྐབས་དེར་ཡུལ་གྱི་མིང་ལ་གདོང་དམར་བཅོན་གྱི་ཡུལ་དང་། རྒྱུ་རབས་དེ་ལ་གཞི་འཛིན་བྱེད་བཅོན་གྱི་རྒྱུ་རབས་ཞེས་ཟེར། །

- ལ་པ་ཕྱིན་པོས་དབང་བྱས་ཤིང་། །
- ཡུལ་མིང་ཕྱིན་ཡུལ་ནག་པོ་ཟེར། །
- བྲག་དང་ནགས་གྱི་བཅོན་ས་བཟུང། །
- མཐུས་ཅན་བསད་ཅིང་གཞུགས་སྒྲོད། །
- པགས་ཤིགས་ཕྱོན་ཞིང་ལྷ་ཤིགས་འབྲག་གཏོང་དམར་པ་གཞུགས་ཕྱིན་ཤིགས་ཞེས། །
- རྒྱུ་ལའི་མཆོན་དང་ལྷུང་རྒྱ་བརྒྱགས། །
- ཕྱིན་སྒྲོག་ཡུལ་ལྷ་དམར་གྱིས་མཆོད། །

རུས་དེར་མི་རྣམས་ཀྱི་ལས་ཀ་གཙོ་པོ་རྩོན་ལས་དང་། བཟའ་ཆས་གཙོ་པོ་ཤ་ཁྲག་
 ཡོངས་སྤྱོད་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་སྟབས། གདོང་དམར་ཤ་བཟན་སྲིན་པོའི་རིགས་ཞེས་
 འབོད་སྲོལ་བྱུང་བ་དང་། འགལ་སྡེན་བར་ཆད་སེལ་བའི་ཆེད་དུ་ཡུལ་ལྷ་གཞི་
 བདག་རྣམས་ལ་ཤ་ཁྲག་གི་མཚོད་པ་འབུལ་བའི་སྲོལ་རྒྱ་ཆེར་དར་བས། སྐབས་
 འགར་རི་དྲགས་དང་། བྱ་རིགས་སོགས་གསོན་པོ་བཟུང་ནས་ཡུལ་ལྷ་ལ་མཚོད་
 པ་སོགས་དམར་མཚོད་ཀྱི་སྲོལ་རྒྱ་ཆེན་པོ་དར། སྩོན་རྣམས་གཙོ་པོ་ཁྱུར་རྩོད་དང་།
 ཞགས་ཐག་བཅོས་ཤིང་ཁྱུར་རྩོད་སྤྱོད་ནས་དགུ་འབུལ་བ་དང་རི་དྲགས་གསོད་པ།
 ཞགས་ཐག་གིས་སེམས་ཅན་རིགས་དང་། དགུ་པོ་སོགས་འཛིན་བཟུང་བྱེད་པའི་
 ལག་རྩལ་དར་ཡོད། རུས་དེའི་ཡུལ་གྱི་མིང་ལ་སྲིན་ཡུལ་ནག་པོ་ཟེར་བ་དང་།
 སྲིན་གྱི་ཡིག་རྟིང་རྣམས་སྤྱི་འདི་ལ་གདོང་དམར་སྲིན་པོའི་རུས་རབས་ཞེས་ཟེར།

བྱག་པ་ནག་པོ་བཟུང་བྱིས་བཟུང་།

ཡུལ་མིང་ཁ་རྒྱུ་མཛོད་དགུ་ཟེར།

རྩོན་པོ་འཛིན་པའི་རྩོད་ཁང་བཞེགས།

མཚོན་ཆ་དག་ལྟ་ཆེན་པོ་བཟོས།

སྤྱོད་པ་མཚམས་ཀྱན་ལ་རྒྱག་དམག་ཆས།

རུས་རབས་མང་པོ་དེ་རྣམས་ཤིགས།

དེ་ནས་ས་ཁྲུལ་རྩོ་ས་དང་ལོ་རྟག་སྤྱི་འབྲུད་ཆེ་སའི་ཡུལ་རྣམས་སུ་ཤིང་ཁང་
 དང་རྩོ་ཁང་བརྩིགས་ནས་མི་རྣམས་གཏན་སྡོད་གྱི་གཞིས་དང་གྲོང་ཆོ་ཆགས་པ་
 དང་། བྱང་ཐང་གི་མི་རྣམས་ཀྱང་དབྱར་དགུན་སྟོན་དབྱིད་བཞིའི་རུ་ས་པལ་ཆེར་
 གཏན་འཁེལ་རུ་ཆགས་ནས་སྡོད་སྟོལ་བྱང་བ་དང་། ཐོན་སྤྱིད་གྱི་ལག་ཆ་གསར་
 པ་དག་སྟ་ཞེས་སྟ་རེ་སོ་ཁམས་ཆེན་པོ་^① ཞིག་བཟོས། སྐབས་དེའི་ཡུལ་གྱི་མིང་
 ལ་བརྟུང་ཡུལ་ཁ་རགས་རོང་དགུ་ཞེས་ཟེར་བ་ནི་གོང་པོའི་ཡུལ་ཡིན། དེར་རུས་
 གྱི་སྟོ་པོ་བྲབ་ཆོག་དང་། རྩ་ཡུལ། མི་རྟག་བཅས་གྱི་ས་སྟོགས་འདི་རྣམས་སུ་
 སྡོད་པའི་མི་དེ་དག་དགུ་ལྷགས་ཆེ་ཞིང་། ཡུལ་དེའི་མི་རྣམས་གོས་ནག་པོ་སྟོན་
 ཞིང་རྩ་ནག་པོ་ལ་ཞོན་པ་མང་བ་དང་། སྐབས་འགར་མི་ནག་རྩ་ནག་གི་དམག་
 དབྱང་འཆོགས་ནས་ཡུལ་གཞན་རུ་འཕྲོག་བཅོམ་བྱེད་པར་འགྲོ་ཡི་ཡོད། ཁོ་ཆོས་
 འབྲུག་ཚུངས་སྐབས་སུ་ནོར་རྩལ་དང་། སྟོ་ལྷགས་འཕྲོག་བཅོམ་བྱས་པ་མ་ཟད་
 སྐབས་འགར་མི་ཡང་འཛིན་བཟུང་བྱས་ཏེ་རང་ཡུལ་རུ་བྱིད་ནས་བཞག་གཡོག་རུ་
 བཀོལ་གྱི་ཡོད། སྐབས་དེར་ཡུལ་གྱི་མིང་ལ་བརྟུང་ཡུལ་ཁ་རགས་རོང་དགུ་ཟེར་
 ཞིང་། སྡོན་གྱི་ཡིག་རྟིང་ནང་རུ་སྐབས་དེར་བརྟུང་གྱི་རུས་རབས་ཟེར། །

བརྟན་པ་འགོར་པོ་རྒྱན་དགུས་བཟུང་། །

ཡུལ་མིང་རམ་ཡུལ་ནག་པོ་ཟེར། །

ཆ་ཀ་བཟོས་ཤིང་ཆ་ཡུར་བྱངས། །

ཆ་མ་ཆོས་ཤིང་ཆ་ཆ་མ་འབྲག །

^① སྟ་རེ་ཁམས་ཆེན་པོ། སྟ་རེ་མོ་ཞིང་ཆེན་པོའི་མིང་ཡིན།

དུས་སྐབས་འདིར་མི་ནམས་ཀྱི་འཚོ་བའི་ནང་དུ་རྒྱ་ཡི་རྒྱས་པ་བེད་སྤྱོད་གཏོང་བའི་ཤེས་རིག་དར་བས། ཁིང་ནང་དུ་རྒྱ་འདྲེན་ནས་ཁིང་རྒྱ་མ་ཚོས་པས་^①ལོ་རྒྱུ་སྤྱོད་འབྲུད་ཆེ་བ་དང་། ཚིག་དང་། ཐན་པའི་གཞོན་སྤྱོད་སེལ་ཐུབ་པ་བཅས་བྱུང་། རྒྱ་ཡུར་དུ་འདྲེན་ཁིང་ཤུགས་ཀྱིས་རང་འཐག་བསྐྱར་ནས་ཚམ་པ་བཏགས་པའི་ལག་རྩལ་བྱུང་བ་ལ་རྒྱ་མཆིག་གམ་རྒྱ་འཐག་ཅེས་པ་དེ་བྱུང་བ་སོགས་རོང་ཁྲལ་གྱི་སོ་ནམ་ལས་ཀ་ཡར་རྒྱས་གང་འཚམས་བྱུང་བའི་དུས་རབས་ཤིག་ཡིན། སྐབས་དེར་ཡུལ་གྱི་མིང་ལ་ངམ་ཡུལ་ནག་པོ་ཟེར་ཁིང་། དབང་བསྐྱར་བྱེད་པའི་མིང་ལ་འགོང་པོ་སྤྱན་དགུ་ཞེས་ཟེར།

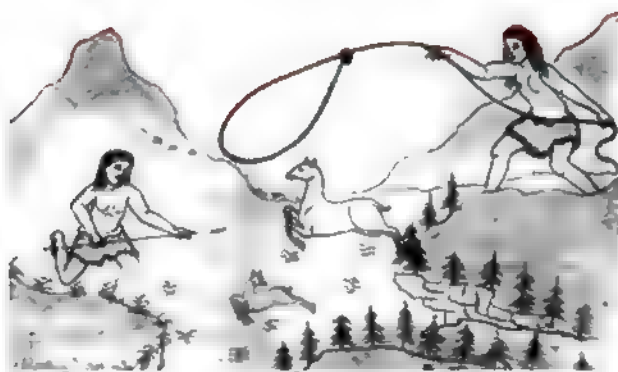
བརྒྱད་པ་ཡུལ་དེ་རྒྱ་ཡིས་བཟུང་། །

མདུང་ཞགས་གཉིས་ཀྱི་སོ་ནམ་དང་། །

དགུ་པོ་འཛིན་ཁིང་རི་དྲགས་བསང་། །

རྒྱ་ཡི་རྒྱད་པས་ཁང་ཁྱང་བྱུང་། །

^① ཁིང་རྒྱ་མ་ཚོས་པ། ཁིང་ཁའི་ནང་དུ་རྒྱ་གཏོང་། ལོ་རྒྱུ་འདེབས་སྤྱོད་ཐུས་པའི་དོན་ཡིན།

དེ་ནས་ཡུལ་འདིར་ཁྱ་རྗེ་ལོ་རྒྱུས་བྱིས་པ་དབང་ཤུགས་དར་བ་དང་། མཉུང་དང་།
 ཞགས་པ་བཅས་གསར་བཟོ་བྱས་ཤིང་། དམག་འཁྲུག་སྐབས་སུ་དག་པོ་ལ་མཉུང་
 བཅུགས་པ་དང་། ཞགས་པ་འཕངས་ནས་མི་གསོན་པོ་འཛིན་བཟུང་བྱེད་ཅིང་
 རང་ཡུལ་དུ་ཁྱིད་པའི་སྟོལ་དར། གཞན་ཡང་མཉུང་དང་ཞགས་པ་འབྲེལ་བའི་
 ལག་ཆ་ཞེས་མཉུང་ཡུལ་ཐག་པ་བཏགས་ཏེ་ཐག་རིང་ཅམ་ན་མཉུང་གཡུག་ཆོག་
 པའི་མཉུང་ཞགས་བྱང་ཞིང་། དེས་དག་འཐབ་པ་དང་། རི་དྲགས་ཚོན་པ་སོགས་
 གྱི་སྐབས་སུ་ཐག་རིང་ཅམ་ནས་མཉུང་ཞགས་འཕེན་ཏེ་གསད་ཆོག་པ་དང་། དེ་
 ནས་རི་དྲགས་ནམས་ཞགས་པས་འཛིན་བཟུང་བྱེད་སྟོལ་བྱུང་། སྐབས་དེར་ཡུལ་
 གྱི་མིང་ལ་ངམ་ཡུལ་དང་། དབང་བཟུར་བྱེད་པའི་མིང་ལ་ཁྱ་རྗེ་ལོ་རྒྱུས་ཟེར།

དག་པ་མ་སངས་ཐུན་དགས་བདག །

ཡུལ་མིང་ཡོད་ཁམས་གཡའ་རྒྱག་བྲགས། །

རྟ་ལ་ཞོན་ཞིང་རྒྱན་ཆས་ཐུས། །

མདའ་མཉུང་གཡས་ལ་དོང་རལ་གཡོན། །

གྲ་ཆ་བགོས་ཤིང་ཡུལ་རྒྱང་ཞོགས། །

ཉི་ཁྲའི་འཁྲོས་ལ་བརྟག་དབྱད་ནས། །

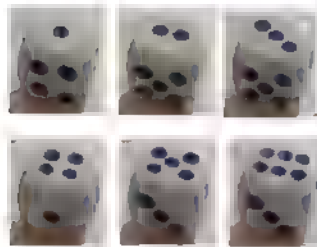
ཡོ་རྒྱ་ཞག་དྲུག་ནམ་འཕགས་ཤིས། །

སྟོ་རྒྱན་ཆེ་ཞིང་ཁྲི་བྱང་བཙོས། །

ཡུལ་འཁྲོག་བར་ན་རྟ་ཆོང་འཕེལ། །

རྒྱལ་དེར་ལོ་སྟོན་གྱི་རྒྱལ་རབས། །

འབྱུང་ཁམས་ཆེན་པའི་ལོ་སྟོན་དང་། །

ཏ་ལམ་གྱི་ལོ་སྟོན་གྱི་རྒྱལ་རབས་ལྟ་བུ་ཅན་བོད་ཡུལ་འདིར་དབང་བསྐྱར་
བྱེད་མཁན་གཙོ་བོ་མ་སངས་རྒྱལ་དགུ་ཞེས་པ་ཞིག་བྱང་ཡོད་པ་རེད། མ་སངས་
རྒྱལ་དགུ་ནི། ༡. གཉན་གཡའ་སྤང་སྒྲིལ། ༢. གར་ཏིང་ནམ་ཚ། ༣. སྤོང་ན་ལམ་
ཅང་སྒྲིལ། ༤. རྩ་ཐོ་གར་སྒྲིལ། ༥. ཤེ་ཐོ་གར་ནམ་ཚང་། ༦. མེ་པད་སྒྲིལ། ༧. གསང་
གི་འབྲུལ་ཆེ། ༨. དྲང་པ་དྲངས་མ་མགུར། ༩. བཀོད་སྟོར་ནམ་ཚ་བཅས་དགུ་ལོ། །

སྐབས་དེར་ཡུལ་གྱི་མིང་ལ་བོད་ཁམས་གཡའ་རྒྱག་ཟེར་ཞིང་། བོད་ཅེས་པའི་
མིང་ཐོག་མ་རྒྱལ་འདི་ནས་བྱུང་། སྐབས་དེ་ནས་བོད་ཀྱི་རིག་གནས་དང་ལག་
རྩལ་ལ་ཡར་རྒྱས་ཆེན་པོ་བྱུང་ཡོད་ཀྱི། མངའ་ཁྱབས་ལ་དོང་རལ་དང་། མཚོན་
འགོག་བྱེད་ཀྱི་གོ་ཆ་ལ། སྤུང་ཅེས་པའི་ཡོ་བྱང་འདི་དག་བཅོས་ཡོད་པ་མ་ཟད།
ལྷས་ལ་རྒྱན་ཆའི་རིགས་སྒྲ་ཆོགས་འདོགས་པ་དང་། ཤོ་དང་རྒྱན་ལ་བརྟེན་ནས་
དངོས་པོ་བཀོ་བཤའ་བྱེད་པ། གྲེ་སྤང་གསར་རྒྱ་བཅོས་ནས་དངོས་པོ་ཉོ་ཆོང་དྲང་
བཞག་དང་། ཁི་པམ་འདྲ་མཉམ་བྱ་རྒྱ་སོགས་ཆོང་ལས་དར་རྒྱས་ཆེན་པོ་བྱུང་
ཡོད་པ་རེད། །

མི་རབས་མང་པོས་རང་བྱུང་ཁམས་ལ་བརྟག་པས། བོད་ཀྱི་ཡུལ་འདིར་རི་པོ་
མཐོན་པོ་མང་པོས་བསྐོར་བའི་ཡུང་ཤོད་རྣམས་སུ། ཤོང་སྡེ་ཆགས་ཡོད་སྟབས།
ཆེས་གནའ་བོའི་རུས་ནས་ཉི་ལྔ་འཆར་བཤོད་ཀྱི་སྤང་ཚུལ་ལ་བརྟགས་ནས་ལོ་རྒྱུ
ཞག་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་དང་། སོ་ནམ་མོ་འདེབས། ལོ་ཐོག་བསྟུ་ལེན། འཕྲོག་
པའི་རུ་བ་སྐྱུས་སྟོར་བཅས་ཀྱི་རུས་ཚོད་ནམ་རན། ཉི་མའི་འཕྲོས་ལ་བརྟེན་ནས་
གཏན་འཁེལ་བྱེད་སྟོལ་བྱུང་འདུག །དེ་ལྟར་འཆོ་བའི་རྒྱན་སྟོལ་གཏན་འཁེབས་
བྱ་བའི་ཆེད་རུ་ལོ་ཐོ་གསར་གཏོད་བྱས་པ་ནི་རང་བྱུང་ཚན་རིག་ལ་རྟོག་ཞིབ་བྱ་
བའི་འགོ་ཚུགས་པ་ཞིག་རེད། །དམངས་ཁྲོད་ཀྱི་ཉམས་སྦྱང་བསགས་པའི་ཆིས་
རིགས་དཔེར་ན། ཞང་ཁྱུང་ཆན་པོའི་རག་ཆིས་དང་། ཆན་མོ་བལ་མའི་རྒྱ་ཆིས་
སྟེ་བྱ་རྣམས་སོ། །

རུས་རབས་དེ་ཅུམ་ན་དྲུང་སྟོང་ཡོད་པོ་ཞེས་པའི་མཁས་པ་ཞིག་བྱུང་བ་དེས་
འབྱུང་བཞིའི་ཁམས་ཀྱིས་གནམ་ས་རི་རྒྱུང་སོགས་འཇིག་རྟེན་ཁམས་ཆགས་ཚུལ་
བཤད་པ་དང་། དེའི་རྗེས་སུ་ཆིས་ཀྱི་སྟོབ་དཔོན་ས་བདག་ནག་པོ་ཞེས་པ་ཞིག་
བྱོན་ནས་དེས་སྤར་ཁ་བརྒྱད། ཟླ་བ་དགུ། ལོ་སྟོར་བཅུ་གཉིས་སོགས་བྱུང་ཚུལ་
ཀྱི་རྒྱུང་མང་པོ་བརྒྱམས་ནས་མི་རྣམས་ལ་བཤད་དེ་ཤེས་རིག་གི་རྒྱན་སྟོབ་གཏམ་
ལ་བརྟེན་ནས་སྟེལ་བའི་རུས་རབས་ཞིག་ཡིན། རྒྱུང་སྡེ་འུ་བོན་གསུམ་གྱིས་རྒྱལ་
སྤྱི་རྒྱུང་ཟེར་བ་དེའང་རུས་འདི་སྟོར་ཞིག་གི་རིག་གནས་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་པ་
ཞིག་ཡིན་པར་སེམས། སྐབས་དེར་བོད་ལ་ཡི་གེ་མེད་པས་ལོ་རྒྱུས་ཟླ་རྒྱུས་
རོས་འཇིན་བྱེད་ཐབས་ལ་རྟེན་དཀར་ནག་གི་གྲངས་བཤོད་ནས་རོས་འཇིན་སྟོལ་
དར་ཡོད་པ་བཤད། སྟོན་གྱི་ཡིག་ཚང་རྣམས་སུ་འདི་ལ་མ་སངས་རུས་དགའི་
རུས་རབས་ཟེར། །

བཙུ་ལ་ཟ་རམས་སྒྲིམ་བྱུག་བྱུང་། །

བོད་ཁམས་སྟོང་སྡེ་བཙོ་བརྒྱད་བྲགས། །

མགོ་རྒྱན་འདོགས་ཤིང་སྟུ་གར་དང་། །

མི་མང་འདུས་པའི་དགའ་ལྗོངས་དང་། །

རྒྱ་ལོ་ལྷོ་ཁྱ་གྱི་དུས་རབས་པ་ཅམ་གྱི་སྐབས་སུ་བོད་འདིར་དབང་བསྐྱར་

ཤིང་མཁན་བླ་མ་སྐྱེས་ཀྱིས་ཅེས་པ་ཞིག་བྱང་བ་དང་། ཡུལ་གྱི་མིང་ལ་བོད་

མཁན་སྐྱོང་མེ་བཙུང་ཅེས་འབོད་སྲོལ་བྱང་། དུས་སྐབས་དེར་བོད་ཡུལ་

འདིར་འཚོ་སྡོད་བྱེད་པའི་མི་རྣམས་ཀྱིས་མགོ་རྒྱ་དང་རྒྱ་འདོགས་པ་དང་།

སྐུ་ལེན་པ་དང་གར་འཆམ་པ་བྱེད་པ། གཟུང་ཆས་སྤྲོས་པ། དེ་བཞིན་ཆེད་མོ་

ཆེ་བའི་རིག་གནས་ཡང་དར་རྒྱས་ཆེན་པོ་བྱང་ཡོད། སྐབས་དེར་རྫོ་བཙོ་དང་།
ཤིང་བཙོ་ལག་རྩལ་ཡག་པོ་ཐོན་ཞིང་། རྒྱ་ལོ་ལྷོ་ཁྱ་གྱི་པེང་ལྷོ་ལོར་
ཆེས་ཀྱི་སྲོལ་དཔོན་ས་བདག་རྒྱང་རྒྱལ་འབྱུངས། དེས་ལོ་སྐྱོར་བཅུ་གཉིས་དང་།
འབྱུང་བ་སྐྱུར་ནས་ལོ་རྒྱུ་རྒྱ་ཅུ་འུ་སྲོལ་བཏོད་པ་དང་། མི་རྣམས་ཀྱིས་བདེ་
སྐྱུ་ལེགས་ཉེས་བརྟགས་ཤིང་། ཉི་ཟླ་གཟུང་སྐར་ལོགས་རང་བྱུང་ཁམས་ཀྱི་སྐྱ་
རྣམས་ལ་འཕྲོན་བཙོལ་དང་བདེན་བདར་བྱེད་ཅིང་། གཟུང་སྐུ་བརྒྱ་རྒྱུ་ཅུ་
ཆེས་ཁྱ་བཏོད་པའི་སྲོལ་བཏོད། ཆེས་ཕུ་སྐབས་ཆེས་པ་དེ་ཁང་གི་དེ་ལོ་ལོན་
སྤྱོད་སྐྱུ་གདན་ཞིག་བཏོངས་ནས་བཞུགས། ཆེས་པའི་གཡས་སུ་ཆེས་གཞི་དཀར་
པོ་ཞིག་བཏོང་། དེའི་ཐོག་ཏུ་སྡོད་ཆས་འབྱུ་ཡིས་གང་བ་ཞིག་གི་ཐོག་ཏུ་མདའ་
དར་བཅུགས་པ་དང་། གཡོན་སྤྱོད་སྐྱུ་ཆེས་གཞི་ནག་པོ་བཏོངས་ཤིང་དེའི་ཐོག་
ཏུ་ཡུག་ལྷགས་ཤིག་དང་ར་སྤྱོད་སྐྱུ་བཞུགས། ཆེས་པ་དེའི་མདུན་ཏུ་ཆེས་ཀྱི་
གཟུང་སྐུ་མོ་དེ་བཟུང་ནས་ཆེས་རྒྱ་གི་ཡོད་པ་རེད། རྒྱ་ལོ་ལྷོ་ཁྱ་གྱི་ཡིག་ཆ་རྣམས་སུ་
འདིར་བླ་མ་སྐྱེས་ཀྱིས་ཅེས་པ་དུས་རབས་བེད།

ས་བཅད་གསུམ་པ། མོན་དང་རིག་གཞུང་གི་ཡིག་ཆ་དང་བྱང་བའི་སྟོན།

བཙུག་ཅིག་གངས་ཅན་ཁོད་ཚུལ་འདིར།

ཚུལ་ཚུན་སྐལ་ལ་བཙུག་གཉིས་ལྷུང་།

ཁོད་ཁམས་ལྷུང་ཁ་ཆེ་བཙུག་ལྷུང་།

ལེ་རྟགས་ཚུལ་དང་ཞེས་དེར།

ལྷུང་དང་ཞེ་རྟགས་རིག་གནས་ལྷེལ།

ལྷེ་ལྷེ་གས་འཁྱག་བཟླ་གས་འཁྱག་ཆུ་ལྷེལ།

མི་རྒྱལ་ཆས་ལོས་གསར་བྱ་ལྷེལ།

མཆོག་ལྷུང་ལྷུང་ལྷུང་ལྷུང་ལྷུང་ལྷུང་།

ལྷུང་ལྷུང་ལྷུང་ལྷུང་ལྷུང་ལྷུང་།

ལྷུང་ལྷུང་ལྷུང་ལྷུང་ལྷུང་ལྷུང་།

ལྷུང་ལྷུང་ལྷུང་ལྷུང་ལྷུང་ལྷུང་།

ཏ་ལམ་སྟེ་ལོའི་སྟོན་གྱི་རྟལ་རབས་༡༡པ་ཅམ་ནས་རྟལ་རབས་༡༢པའི་བར་

ཅམ་ན་བོད་ཀྱི་ཡུལ་འདིར་དབང་བསྐྱར་བྱེད་པའི་དུས་རབས་ལ་རྒྱལ་སྤྱོད་སེལ་
མ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་སྐབས་ཞེས་བྲམ། ཡུལ་གྱི་མིང་ལ་བོད་ཁམས་སྤར་ཁ་ཆེ་བརྒྱད་
བྲམ། བོན་དང་རིག་གནས་དར་རྒྱས་བྱུང་བས་ཡུས་གུས་པས་སྤྱག་དང་། དག་
གུས་པས་ཞེས་འབོད་སྟོལ་བྱུང་ཞིང་། བོན་སྤྱོད་ལག་རྩལ་གཙོ་བོར་ལོར་དང་ར་
ཡུག་གི་སྤྱོད་པ་དང་ཁུ་ཡུ། བལ་བཅས་ལས་བལ་གྱིས་སྤམ་བུ་འཐག་པ་དང་།
ཅིད་པས་རེ་བྱར་བཏགས་ཏེ་བྱ་ར་དང་སྤྱ་བྱར་བྱེད་པའི་ལག་རྩལ་དར་བྱབ་བྱུང་
ཡོད། སྐབས་དེར་བོད་ཀྱི་ཡུལ་གྱི་འདིར་རྒྱལ་སྤྱོད་སེལ་མ་བཅུ་གཉིས་ཆགས་
ཡོད་པ་སྟེ། ༡. མཆིམས་ཡུལ་གྱི་བཞི། ༢. ཞང་ཞུང་། ༣. རྩུང་རོ་རྩུང་དཀར།
༤. གཞུབས་ཡུལ་གྱི་དགུ། ༥. ཉང་རོ་ཤམ་པོ། ༦. ཀྱི་རི་ཀྱི་སྟོན། ༧. ངམ་ཤོད་ཁ་
སྤ། ༨. འོལ་སུ་སྤང་མཁར། ༩. སྤེབས་ཡུལ་རལ་གོང་། ༡༠. ཀོང་ཡུལ་བྲེ་སྤ།
༡༡. ཉང་ཡུལ་རྩམ་གསུམ། ༡༢. དུགས་ཡུལ་གྱི་བཞི་བཅས་སོ། དུས་དེར་ཡུལ་
སྤྱི་མིང་ལ་བོད་ཁམས་སྤར་ཁ་ཆེ་བརྒྱད་ཅས་བྲམ། །

ཤིང་བྱིར་གངས་དཀར་ཏེ་སེའི་མདུན།

ཞང་ཞུང་འོལ་མོ་ཡུང་རིང་ན།

བོན་གྱི་སྟོན་པ་གཤེན་རབ་མི་བོ་ཆེ་སྤྱ་འབྱུངས།

རིག་པའི་གནས་ལ་མཁས་པར་སྤྱུངས།

སྤྱོད་ཅིས་བོན་མོགས་གཞུང་མང་བཅུམས།

རྒྱལ་སྤྱོད་དེ་དག་གི་ནང་ནས་རིམ་བཞིན་སྟོབས་འཕྱོར་མངའ་མང་ཆེ་ཤོས་ཏེ་
ཞང་ཞུང་རྒྱལ་སྤྱོད་ཆགས་པ་རེད། སྐབས་དེའི་ཞང་ཞུང་རྒྱལ་སྤྱོད་ནི་དེར་དུས་
མངའ་རིས་སུ་རངས་ཀྱི་ཡུལ་འདིར་ཡིན་ཞིང་། སྤྱི་ལོའི་སྟོན་གྱི་༡༡༧༧ པ་ཤིང་གི་
ལོར་གངས་ཏེ་སེའི་མདུན། མཚོ་མ་པམ་གྱི་འགམ། ཞང་ཞུང་འོལ་མོ་ཡུང་
རིང་དུ་བོན་གྱི་སྟོན་པ་གཤེན་རབ་མི་བོ་ཆེ་སྤྱ་འབྱུངས། ཁོང་ནི་དམུ་གཤེན་གྱི་
གདུང་རབས་ཏེ་བྱ་པ་ཡིན་པར་བཤད། དུས་འདིར་དབྱངས་གསལ་སོ་བཞི་ཅན་
གྱི་ཡི་གེ་བོད་སྟོན་ཅིང་ཡོད་པ་བོན་གྱི་ཡི་གེའི་མདོ་ལས་གསལ། བོན་དང་རིག་
གནས་སྟོར་གྱི་དཔེ་ཆ་མང་པོ་བཅུམས། སྐབས་དེར་རྒྱལ་སྤྱོད་རྩམས་ཀྱི་དུ་

ཕན་ཚུན་འབྲུག་ཚེད་དང་། འཕྲོག་བཅོམ་གྱི་དུས་འདའ་བ་ལ་ཞང་ཞུང་སྟོན་པ་
གཤེན་རབ་གྱིས་རྒྱལ་ཕྱན་བཅུ་གཉིས་གྱི་ནང་ནས་འགའ་ཞིག་གི་སྤྲུལ་མོ་ཁབ་དུ་
བཞེས་ནས་གཉེན་གྱི་འབྲེལ་ལམ་ཆགས་པས་གཤེན་རབ་གྱི་དབང་ཐང་དང་།
སྟོབས་ཤུགས་རི་རྒྱས་སུ་ཕྱིན། དེ་ལྟར་སྤྱོད་གཞོན་ཅུའི་དུས་སུ་སྟོན་པ་གཤེན་རབ་
གྱི་སྤྱོད་ཡི་རྣམ་པ་རི་ལྟར་ཞིག་ཡོད་པའི་སྐོར་ལ། ཐོན་གྱི་མདོས་ཆོག་གིད་པ་སྤྱི་
མདོས་ལས་གསལ་བར་ལྟར་ན། །

གཤེན་རབ་མི་པོ་ཆེ།

སྤྱོད་མདངས་དུང་ཆེ་འདྲ།

འཕྲུལ་མདངས་མེ་རེ་རེ།

སྤྱོད་ཀྱི་ལས་བཟིང་།

ལྟ་ཐིང་རལ་པ་ནི།

ལྟ་འོད་ལྷགས་སེ་ལྷགས། །

སྤྱོད་ལ་ཅི་གསོལ་ན།

མོད་ལྷལ་ལྷམས་སེ་ལྷམས།

ཞེས་གསུངས་པར་གཞིགས་ན་ཐོན་གྱི་སྟོན་པ་གཤེན་རབ་མི་པོ་དེ་སྤྱོད་གཞོན་
ཅུའི་སྤྲུལ་སྤྱོད་ཐོད་ལྷལ་འཕྲོག་པའི་པོ་གཞོན་མངོས་ལྷག་དང་ལྟན་པའི་རྣམ་པ་
ཞིག་ཡོད་པ་གསལ་བཤད་བྱས་ཡོད། །

བུད་རྒྱུད་ཀོང་པོའི་ལྷལ་དུ་གནས། །

བུད་དམག་ཞང་ཞུང་ལྷལ་དུ་ཆས། །

ཆ་པོ་བཞི་འདུས་མགོ་མཆུག་བར། །

དམག་དཔུང་འདྲིན་ཞིང་རྟ་རྟ་བཅད། །

གཤེན་རབ་རྟ་རྒྱུའི་ར་མདའི་ཆེད། །

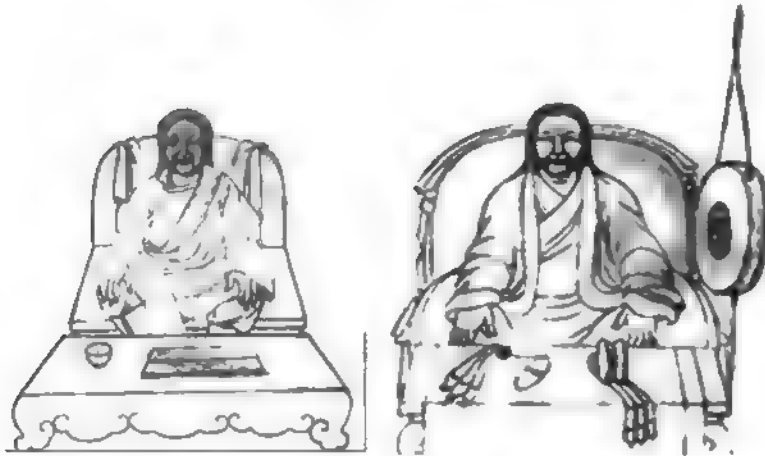
ཀོང་པོར་ཐེབས་ཏེ་རྒྱ་འབྲུལ་གྱིས། །

བུད་མོ་འདུལ་བས་ཀོང་རྒྱུད་དད། །

ཀོང་བཟའ་ཁྱི་རྒྱུ་ཁབ་དུ་ལྷལ། །

ཀོང་པོ་ཐོན་རྩེའི་གནས་སྟོན་ཕྱིས། །

ཉིས་བཟའ་ཁྱ་བཟའ་ཀོང་བཟའ་མོགས། །
 ཁབ་ཏུ་བཞུགས་པས་ཁྱུ་ལྟན་ནམས། །
 སེམ་ཆེར་གཤེན་གྱི་ཕྱོགས་ལྟ་ཐོབ། །
 བཟུན་མོད་ཀྱི་ལྟ་ལྟས་བཟུང་བཟུངས། །

གཤེན་རབ་གཞོན་ཀྱ།

གཤེན་རབས་ལྷགས་པ།

སྐབས་ཤིག་ན། ཀོང་པོའི་ཡུལ་ནས་བརྟུང་དམག་ཆས་ཏེ། བོད་ཀྱི་ཆུ་བོ་བཞི་
 འདུས་ཀྱི་འགོ་དང་རུས་མངའ་རིས་ཡུལ་གྱི་གངས་རི་ཏི་མའི་ཉེ་སྐོར་བར་དམག་
 བྱངས་ནས་གཤེན་རབ་ལ་དོ་བརྟོ་ཤིང་། གཤེན་གྱི་རྩ་ཁྱུ་གཅིག་བརྟུང་དམག་
 གི་རྒྱ་པས་དེད་ནས་ཀོང་ཡུལ་རུ་ལོག། ཁྱོན་པ་གཤེན་རབ་རྩ་འཕྱུལ་གྱིས་ར་
 མདར་^① ཐེབས་པའི་ལམ་བར་ཀོང་པོར་འབྱོར་སྐབས། བརྟུང་དམག་གིས་རྩ་
 འཕྱུལ་གྱིས་བརྟུང་རི་ནག་པོས་ལམ་བཀག། ཁྱོན་པས་མཐེབ་རྒྱུང་གཡོན་པས་
 བརྟུང་རི་དེ་སྒྲངས་ཏེ་སྐང་ཀ་སྒྲུམ་མདོར་བཞག། མདུང་ཆེ་འདྲ་བའི་སྐུལ་པའི་
 རི་ཞིག་ལྷ་རི་གྲང་ཐོའི་བྱར་ལ་བཞག་པས་མཚན་ཡང་བོན་རི་ཆེན་པོར་བཏགས་
 པ་དེ་དང་སང་གི་ཀོང་བོན་རི་འདི་ཡིན་པར་བཤད། ཡང་དེ་ནས་མར་བྱོན་པ་

^① ར་མདའ། རྩིས་འདོད།

ལ་བརྟུང་མོའི་རིགས་བྱང་མེད་གཞིན་རྒྱ་མ་མཛེས་མ་མང་པོས་གསོལ་ཆས་ལ་
རྒྱག་སྐྱུར་ཏེ་བྱངས་པ་ལ། རྟོན་པས་ཐལ་མོ་བཟངས་པས་བརྟུང་མོ་ནམས་མི་
རྒྱག་པའི་ཆུན་མོ་སྲིན་མོ་བརྒྱ་རུ་སོང་བ་ལ། དེར་སང་ཡང་སྲིན་མོ་ཐོན་ཐང་རུ་
གྲགས་པ་དང་། དེ་ནས་རྟོན་པ་ཀོང་ཡུལ་རུ་ཐེབས་པས་བརྟུང་རྩེ་འཁོར་བཅས་
རྟོན་པ་ལ་དད་ནས་ཀོང་བཟའ་བྲི་ལྷམ་བཅུན་མོར་ཕུལ་བས་ཞང་བརྟུང་བར་རུ་
གཉེན་གྱི་འབྲེལ་བ་ཆགས་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཆགས་ཡོད། རྟོན་པ་གཤེན་རབ་མི་པོ་
ཆེས་རྒྱལ་ཤུན་གཞན་ནམས་དང་མཐུན་ལམ་བསྐྱིགས་པ་དང་། ཐོན་ཆོས་དང་
རིག་གནས་ནམས་དར་བྱུང་ཆེན་པོ་གནང་བས། གཡུང་བྱང་ཐོན་གྱི་སྒྲིལ་འབྲེད་
ཀྱི་སྒྲོ་བ་དཔོན་ཆེན་པོར་གྱུར། དེ་ནས་བཟུང་སྟོ་བཞི་མཛོད་ལྷ་ལ་སོགས་ཐོན་
ཆོས་ཀྱི་རིག་གཞུང་མང་པོ་བརྩམས་གནང་བ་མ་ཟད། བཟོ་དང་། གསོ་རིག །
གཏོ་མདོས་སོགས་རིག་གནས་མང་པོ་དར་སྤེལ་གནང་ཞིང་། དེ་དག་གི་གདམས་
ངག་སོ་སོའི་རྒྱན་འཛིན་པའི་ཆེད་རུ་སྲས་ནམས་ལ་རང་རང་གི་འོས་འགན་རིག་
གནས་སྡེ་རེ་སྡེ་ལ་དགོས་པའི་བཀའ་སྒྲོ་བ་ཁྱད་གནང་བ་རེད། རྟོན་པ་གཤེན་རབ་
ཀྱིས་ཁབ་རུ་བཞེས་པའི་བཅུན་མོ་དེ་དག་ལ་བརྩོམས་པས་སྲས་བརྒྱད་འབྱུངས།
དེ་དག་ལས་ཀོང་བཟའ་བྲི་ལྷམ་གྱི་སྲས་གཡུང་བྱང་དབང་ལྷན་ནི་དཔུ་གཤེན་གྱི་
གདུང་རྒྱུད་འཛིན་མཁན་དང་། ཉོས་བཟའ་རྒྱལ་མའི་སྲས་དབྱེད་བྱ་བྲི་ཤེས་ཀྱིས་
གསོ་བ་རིག་པའི་རྒྱན་འཛིན་པ་དང་། སྲས་གཏོ་བྱ་འབྲུམ་སངས་ཀྱིས་གཏོ་མདོས་
སོགས་ཆོ་གའི་རྒྱན་འཛིན་པ། དཔོ་བཟའ་ཐང་མོའི་སྲས་ཡུང་འབྲེན་གསལ་བས་
མདོ་ཡུགས་རྒྱན་འཛིན་པ། རྒྱུད་འབྲེན་སྟོན་མས་སྐྱགས་ཡུགས་ཀྱི་རྒྱན་འཛིན་
པ། གསལ་བཟའ་ངང་རིང་གི་སྲས་འོ་རྒྱག་ཐང་པོས་ནི་སྐུ་མཁར་དང་། སྐུ་བརྟན་
སོགས་བཟོ་རིག་པའི་རྒྱན་འཛིན་པ། རྒྱ་བཟའ་འཕུལ་རྒྱུར་གྱི་སྲས་འཕུལ་བྱ་རྒྱུང་
ངམ་ཟེའུ་ཀོང་འཕུལ་རྒྱུང་གིས་ནི་ཆེས་རིག་པའི་རྒྱན་འཛིན་པ། རྒྱ་བཟའ་ཁྱད་
རྒྱག་གི་སྲས་ལུ་ཆོ་ལྷེམ་རྒྱག་ནི་ཐོན་ཆོས་ཀྱི་གདུང་གསོ་བ་རུ་གྱུར་པ་སོགས་སྲས་
ནམས་ལ་རང་རང་སོ་སོའི་འོས་འགན་སྤྱད་ནས་རྟོན་པ་གཤེན་རབ་གང་ཉིད་
ཀྱིས་གཡུང་བྱང་ཐོན་གྱི་རྟོན་པའི་སྐུ་བཞེངས་པ་རེད།

གྲུང་ཕྱུང་དབྱང་པའི་ཤེས་ལ།
 སྒྲན་གྱི་མན་ངག་《འབྲུམ་བཞི》གནང་།
 གསེ་རིག་བརྟན་པའི་ཉི་མ་གསུམ་།
 འབྲུམ་ཕྱུང་ཐུག་པའི་འབྲུམ་ཕྱུང་ལ།
 སྒྲན་འབྲུང་ཙེས་གྱི་གདམས་ངག་ཞེས།
 འབྲུང་བ་ཀྱུང་གྱི་འཁོར་མོ་བསྐྱེད།

སྒྲན་པ་དབྱང་པའི་ཤེས་

སྤྱི་ལོའི་སྔོན་གྱི་༡༥པ་ཤིང་སྤྱི་ལོར་གསེ་རིག་འབྲུམ་བཞིའི་ཚྭ་པ་པོ་དབྱང་
 པའི་ཤེས་འབྲུངས། དེས་ཡབ་གྱི་གདམས་ངག་དང་། སྤྱི་ཚྭ་གསེ་རིག་ཉམས་སྤྱོད་།
 རྒྱལ་ཕྱུང་སོ་སོའི་ཡུལ་དུ་བེད་སྤྱོད་དར་བའི་རྩ་སྒྲན་དང་། ཤིང་སྒྲན་། རྩ་སྒྲན་
 སོགས་སྒྲན་སྒྲན་བརྒྱ་མོར་ཅེས་དང་། བསྐྱེད་མཉེ་དང་། ཉོར་གྱི་མེ་བཅའ། རྒྱལ་
 དབྱང་བ། གཏར་ཁ་དང་། རྒྱལ་ས་དང་། རྒྱལ་པ་སོགས་གྱི་ལག་རྩལ་

ནམས་སྟོགས་གཅིག་ཏུ་བསྐྱུས་པའི་གསོ་རིག་འབྲུམ་བཞི་སྟོགས་བསྐྱིགས་མཛད།
 དེ་ནས་བཟུང་བོད་གྱི་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་གསོ་རིག་གཞུང་ལུགས་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་བྱང་
 ཞིང་། ནད་རིགས་ཡང་བ་ལ་ཟས་སྟོམ་གྱིས་བཅོས་པ། དེས་མ་འཆོས་ན་སྟོད་ལམ་
 འོགས་ཐོན་བྱས་ཏེ་བཅོས་པ། དེས་ཀྱང་བཅོས་མ་ཐུབ་ན་སྟན་བསྟུ་སྟོར་བྱས་ཏེ་
 བཅོས་པ། དེས་ཀྱང་བཅོས་དགའ་བའི་རིགས་ལ་མེ་སྲིག་པ་དང་། བྲག་གཏར་བ།
 རྟགས་བྱེད་པ། ལུས་སོགས་དབྱེད་རིགས་སྣ་ཆོགས་གྱིས་བཅོས་པའི་ལག་ལེན་
 དང་། མན་ངག་ནམས་བྱང་། སྤྱི་ལོའི་སྟོན་གྱི་༡༥༡༥་ས་བྱི་ལོར་ཅིས་རིག་མཁས་
 པ་ཟེའུ་ཀོང་འཕྲུལ་རྒྱུང་འབྱུངས། དེ་ལ་ཡབ་སྟོན་པ་གཤེན་རབ་མི་བོ་ཆེས་སྟངས་
 མཛོང་ཅིས་གྱི་རིག་པ། གཤེན་རབ་མི་བོ་ཆེས་ཀྱི་མེ་ལོང་། སྤར་ཁ་སྟེ་བའི་སྤྱིང་སྟོར།
 འབྱུང་བ་རུས་གྱི་འཁོར་ལོ། རྩ་ཞག་རྟེན་འབྲེལ་ལས་ཅིས་ནམས་རང་གི་སྤྱིས་
 འཕྲུལ་བྱ་རྒྱུང་སོགས་གྱིས་ཁྱུས་པའི་དོར་གསུངས། །སྟངས་མཛོང་ཅིས་གྱི་རིག་པ་
 ཞེས་པ་ནི། གཤེན་རབ་མི་བོ་ཆེས་སྟོད་བཅུད་གྱི་ཁམས་ནམས་ལ་བརྟགས་ནས་
 དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་སྟེད་བྱེད་གྱི་རྒྱུའི་གཙོ་བོ་གཟུགས་གྱི་རྒྱུང་མ་ཕྱ་རབ་གྱི་རུལ་
 ཡོད་པ་ཤེས་རྟོགས་བྱུང་སྟེ། དེ་ལ་བྱེད་ལས་གྱི་ཆ་ནས་འབྱུང་བ་ཞེས་པ་དང་།
 རིགས་མི་འདྲ་བ་དབྱེ་བའི་ཆ་ནས་ས་རྒྱ་མེ་རྒྱུང་ཞེས་མིང་བརྟགས། དེའང་འབྱུང་
 བ་སོ་སོའི་བྱེད་ལས་ལ་བརྟགས་ནས། ས་ཡི་ཁམས་གྱིས་འགྲུབ་བྱེད་གྱི་རྒྱ་བྱེད་པ་
 དང་། རྒྱ་ཡི་ཁམས་གྱིས་གཅིག་ཏུ་སྟེད་པར་བྱེད་པ། མེ་ཡི་ཁམས་གྱིས་སྟོན་པར་
 བྱེད་པ། རྒྱུང་གི་ཁམས་གྱིས་འཕེལ་བར་བྱེད་པ། འབྱུང་བ་དེ་དག་ཕན་ཚུན་ཆ་
 སྟོམས་ཤིང་ནམ་པ་ལུགས་འབྱུང་གི་རྩལ་རུ་བྱུང་བ་ན། སྟོད་བཅུད་གྱི་དངོས་པོ་
 ཐམས་ཅད་སྟེད་བྱེད་གྱི་རྒྱ་དང་། ནམ་ཞིག་འབྱུང་བའི་རྩལ་དེ་དག་ཕན་ཚུན་
 འགལ་འཕྲོད་གྱི་དབང་གིས་ཆ་མ་སྟོམས་ཤིང་ནམ་པ་ལུགས་སྟོག་གི་རྩལ་རུ་རྒྱ་
 བའི་ཆོ་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་འཇིག་པའི་རྒྱ་ཆགས་ཤིང་ཡོད་པའི་གནས་ལུགས་
 ཤིག་རྟེན་ནས་རང་གི་སྟོབ་མ་ནམས་ལ་བསྟན་ཡོད་པ་རེད། །

གཤེན་རབ་མི་བོ་ཆེས་ནི། ལོ་གཅིག་ལ་དབང་བའི་ལོ་ཟླ་ཞག་རུས་ལ་དབང་
 བྱེད་པའི་ལྷ་སྤྱུ་ས་བདག་ལ་སོགས་པ་ཐུན་མོང་གི་སྟངས་དོར་མཛོན་རུ་མ་གྱུར་པ་

ནམས། གནས་པའི་ཡུལ། བཤོད་པའི་ལམ། རྒྱ་བའི་དུས་ལ་སོགས་པའི་གནད་གསང་ནམས་གསལ་བར་སྟོན་པར་བྱེད་པའི་ཅིས་ཀྱི་རིག་པ་དེ་དག་ལ་ཟེར། །

སྤར་ཁ་སྤེ་བའི་སྤྱིང་སྤྱོར་ཞེས་པ་ནི། སྤྱིང་པ་འཇིག་རྟེན་འདི་ཉིད་མཚན་བྱེད་དུ་ལིང་ཆོ་དགའི་ཁོངས་སུ་སྤེ་བ་དགུ་བཤོད་པ་དང་། སྤྱོགས་མཚམས་བརྒྱད་དུ་སྤར་ཁ་བརྒྱད་བཤོད་དེ་ལོ་ཟླ་ཞག་དུས་དང་། བཙེ་བྱའི་ཁམས་ནམས་ཕན་ཚུན་སྤར་ཏེ་ལེགས་ཉེས་བྱུང་དོར་གྱི་འབྲས་བུ་སྟོན་པའི་རིག་པ་ཞིག་ལ་ཟེར། །

འབྱུང་བ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ཞེས་པ་ནི། འབྱུང་བའི་ཁམས་དང་འབྲེལ་བའི་ལོ་སྟོར་བཅུ་གཉིས་དང་། བམ་ཟླ་དུས་བཞི། གཟའ་སྐར་གྱི་གནས་སྐྱངས་སོགས་ལ་བརྟགས་ནས་སྤྱི་རོལ་ཡུལ་གྱི་འབྱུང་བ་ནམས་རྟོགས་པར་བྱེད་ཅིང་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་སོ་ནམ་གྱི་ལས་བྱེད་པ་དང་། བང་བཅུད་སེམས་ཅན་གྱི་ཁམས་ལ་འདྲ་བ་འཕེལ་ཟད་འབྲགས་གྱི་ཚུལ་ནམས་རྟོགས་པར་བྱེད་ཅིང་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་གསོ་བར་བྱེད་པའི་གཞུང་པའི་ཐབས་སྟོན་པ་སྟེ། མདོར་ན་སྟོན་བཅུད་ཀྱི་འབྱུང་ཁམས་ནམས་ཕན་ཚུན་འཕྲོད་སྦྱར་མི་འདྲ་བའི་དབང་གིས་ལེགས་ཉེས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ཅི་རིགས་ཤིག་འབྱིན་ཐུབ་ཀྱི་ཡོད་པ་སྟོན་པའི་ཤེས་རིག་ཅིག་རེད། །

རྩ་ཞག་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་ཅིས་ཞེས་པ་ནི། མི་ནམས་ཐོག་མར་འཇིག་རྟེན་འདིར་སྤྱི་བའི་སྐབས་ཀྱི། ལོ་ཟླ་ཞག་དུས་ཀྱི་འབྱུང་ཁམས་སོ་སོའི་གནས་ལྷགས་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཆོ་འདིར་ལེགས་ཉེས་ཀྱི་རྒྱུ་ཅི་དང་། ཅི་ཞིག་ཡོད་པ་སྟོན་པ་སྟེ་ཆོ་རབས་ལས་ཅིས་དང་། སོ་སོའི་འབྱུང་ཁམས་དང་ལོ་རེ་བཞིན་གྱི་གནས་ལོའི་འབྱུང་ཁམས་གཉིས་འཕྲོད་སྦྱར་ལ་བརྟེན་ནས། ལོ་གཅིག་གི་རིང་ལ་ལེགས་ཉེས་ཅི་དང་ཅི་ཡོད་པར་སྟོན་པ་སྟེ་ཀེགས་ཅིས་དང་། སོ་མོ་གཉིས་ཀྱི་སྟོག་ལུས་དབང་ལྷུང་སོགས་ཀྱི་འབྱུང་ཁམས་ནམས། ཕན་ཚུན་འཕྲོད་སྦྱར་ལ་བརྟེན་ནས་ལེགས་ཉེས་ཅི་དང་ཅི་ཞིག་ཡོད་པར་སྟོན་པའི་བག་གཞུང་གྱི་ཅིས་དང་། གཤིན་པའི་ཁམས་དང་། ཤི་དུས་ཀྱི་ལོ་ཟླ་ཞག་དུས་གཟའ་སྐར་སོགས་ཀྱི་འབྱུང་ཁམས་འཕྲོད་སྦྱར་ལ་བརྟེན་ནས་ལེགས་ཉེས་ཅི་དང་། ཅི་ཞིག་ཡོད་པར་སྟོན་པ་གཤིན་ཅིས་བཅས་ལ་ཟེར། །

བྱི་ལོ་གངས་དགའ་ཉི་མའི་རྒྱལ།
 སྐད་རྩེ་གོང་ཅེ་བྱ་ཡུལ་དུ།
 གོང་ཅེ་འབྲུལ་གྱི་རྒྱལ་པོ་བཞུགས།
 གཏོ་མཛེས་ཡས་ཐུང་ཆོ་གའི་རིགས།
 གཏོ་རྒྱུད་ལྷན་བཟུངས་ཐུང་བཅས།
 རི་ཕྱོ་ཕྱོ་ཕྱོ་ཕྱོ་ཕྱོ་ཕྱོ་ཕྱོ།
 ཁོར་ཡུལ་ཐུང་བའི་ཆོ་ག་དང་།
 ཡི་ཐུང་ནང་བཟུང་བམས་ཅད་ཀྱི།
 འབྲུང་བཞེས་ཐུང་བའི་རྒྱུད་པ་བཅས།

གོང་ཅེ་འབྲུལ་རྒྱལ།

རྒྱུ་ལོ་སྟོན་གྱི་༡༥༥པ་ཤིང་བྱི་ལོར། གངས་ཉི་མའི་རྒྱལ་ཕྱོགས་སྐད་རྩེ་
 གོང་ཅེ་རྒྱུ་ཡུལ་དུ་གོང་ཅེ་འབྲུལ་གྱི་རྒྱལ་པོ་འབྲུངས། དེས་འབྲུང་ཕྱིས་རིག་པ་
 ལ་བཞེན་ནས་བྱི་སྟོན་འཛིན་ཅིན་དང་། བྱང་བཅུད་སེམས་ཅན་འབྲུང་བ་ཆ་སྟོན་
 པར་བྱེད་པའི་ཐབས་སུ་གཏོ་དང་། མདོས། ཡས། ཐུང་བཅས་གྱི་ཆོ་ག་མང་པོ་

བཅུམས། རིག་གནས་དེ་དག་ལག་ལེན་བྱེད་ཐབས་དང་། འདོན་ཆོག་སྐོར་གྱི་
དཔེ་ཆ་མང་པོ་བཅུམས་པ་ལ་གོང་ཚའི་གཏོ་ཆོག་སུམ་བུ་རྒྱག་ཅུ་ཟེར་བ་བྱུང་།
སྐབས་དེར་ཆོས་དང་རིག་གནས་ལ་ཡར་རྒྱས་ཆེན་པོ་བྱུང་སྐབས། མི་རྒྱུས་ཀྱིས་
ཆན་པོ་དང་ཡོན་ཏན་ཅན་ལ་གྲུས་བཀྱར་ཆེན་པོ་བྱེད་སྒོལ་དར་།

དེ་ནས་རིམ་བཞིན་རྒྱལ་ཡུན་རྒྱུས་།

དབང་ཕྱགས་ཉམས་པས་ཕྱལ་ཕྱོང་།

རྒྱལ་ཡུན་སེལ་མ་བཞི་བཅུ་ལྟར་།

ཕྱལ་ཕྱོང་ཁོད་ཁམས་སྤྱིར་དགྲ་ཟེར་།

ལྷ་རྟེན་བཞེད་པ་ཤིང་རྟེན་གསུམ་བཞེད་ས།

ཐོན་ལ་སྐྱབས་གསོལ་མར་ལ་བསྐྱབས།

ཐག་དགོན་རི་ཁོད་ཤིང་བྱང་སོགས།

བཀའ་སྐབ་ཅན་གྱི་བྱང་སྤྱོད་ལྟར་།

མ་ལོ་གཡུ་ལོ་ལྷ་ཆོ་སོགས།

ཉམས་ལེན་ཅན་གྱི་ཐོན་པོ་བྱུང་།

ཏུ་ལམ་སྤྱི་ལོའི་སྔོན་གྱི་དུས་རབས་བཅུ་གཉིས་པ་ཙམ་ནས་བོད་གངས་ཅན་
གྱི་ཡུལ་གྱི་འདིར་དབང་བསྐྱར་བྱེད་མཁན་རྒྱལ་ཡུན་སེལ་མ་བཞི་བཅུ་བྱུང་ཡོད།
སྐར་ཡོད་གྱི་རྒྱལ་ཡུན་སེལ་མ་བཅུ་གཉིས་པོ་དེ་དག་གི་རྒྱས་པ་ཉམས་ནས་རིམ་
བཞིན་འཛོར་ཏེ། རྒྱལ་ཡུན་སེལ་མ་བཞི་བཅུར་ཆགས། སྐབས་དེར་ཡུལ་གྱི་
མིང་ལ་བོད་ཁམས་སྤྱིར་དགྲ་ཟེར་།

སྤྱི་ལོའི་སྔོན་གྱི་༡༧༢༤ པའི་ལྷགས་རྟག་ལོར་མཁས་པ་ཏ་པི་ཇི་ཙམ་གཙུག་
གཤེན་རྒྱལ་དང་། དྲང་སྟོང་རྒྱལ། མ་ལོ། གཡུ་ལོ། ལྷ་ཆོ་སྤེམ་རྒྱག་བཅས་ལ་དྲང་
སྟོང་གི་སྒྲིམ་པ་གནང་། དེ་ནས་བཟུང་མི་ལོ་སུམ་བུ་ཉེར་ལྔའི་བར་ཞང་ཞུང་གི་
ཡུལ་དུ་བྲག་དགོན་པ་དང་། རི་ཁོད་དང་། ཤིང་བྱང་སོགས་ལ་དཀའ་སྐབ་ཀྱིས་
ཉམས་ལེན་བྱེད་མཁན་དང་། ལྷ་རྟེན་བཞེད་པ་མཁན་མང་པོ་བྱུང་།

སྤྱི་ལོའི་སྔོན་གྱི་༡༧༥༥པའི་མེ་སྐྱལ་ལོར་ག་ཅུ་གཙུག་ཕུང་རྒྱལ་བ་དང་། དེའི་སྔོན་

མ་ཡ་གོང་ཡི་ཤེས་རྒྱལ་བ། སམ་ཤིན་དཔལ་གྱི་དབང་ཕྱག་རྣམས་གྱིས་སོ་ཐར་གྱི་
སྡེ་པ་བཅུགས་ཤིང་འདུལ་བསྟན་སྡེལ་ཞིང་ལྷ་ཁང་ཡང་བཞེངས་པར་བཤད། །

རྒྱལ་ཕྱན་བཞི་བཅུ་དེ་དག་ནི། །

གསོད་གསོད་དགའ་ཞིང་འབྲུག་ཆོད་བྱེད། །

འབངས་ལ་བརྟུན་འཁེབས་བཅོན་རར་བརྟུད། །

དུས་དེར་ཐོད་ལ་དབྱ་རག་མང། །

ཚུགས་བཞིར་རྒྱལ་པོས་རྟག་ཏུ་འཛེར། །

འཐབ་ན་མི་བྲལ་དམག་གྲངས་ཉུང་། །

ཚུགས་གཞན་ཚྲོས་ན་དཔོན་བྱིས་བཀག །

ཐང་ལ་མི་ཆགས་དེ་བྲག་ལ། །

ཁང་ཁྱིམ་བརྒྱར་ཞིང་བཅན་ས་འཛིན། །

བཟའ་བུར་མི་ཆོད་བཤེས་སྒོམ་མནར། །

ཐོད་ལྷལ་མི་རྣམས་ལྷག་བཟལ་ཆེ། །

མངའ་མཇར་བཅུ་གཉིས་ལོ་རྒྱུས་རྫོགས། །

སྤྱིར་བཏང་གནའ་ཐོད་རུས་གྱི་མངའ་མཇར་ཐོག་མར་བྱང་བ་ནས་རིམ་
བཞིན་རུས་རྟག་ཏུ་དབྱ་རག་དམག་འབྲུག་གི་ལས་བྱེད་ཅིང་། རྒྱལ་ཕྱན་གཞན་
གྱི་འབངས་དང་དམག་རྣམས་ལག་ཏུ་ཐིན་ཆེ་བྲན་གཡོག་བྱེད་རུ་འཇུག །དེ་ལྟར་
བྲན་གཡོག་གི་མི་འཁོར་ཆེས་ཆེར་སོང་བ་དང་། རྗེ་ཐོ་དང་རྒྱལ་ཕྱན་དག་གིས་
སོ་སོའི་ཐོབ་ཐང་དང་བསྟན་པའི་བྲན་རུ་བཀོལ་བ་དང་། འབངས་མི་རྣམས་
བཅན་ཤེད་གྱིས་བྲན་རུ་བཀོལ་ཏེ། བྲན་ཕྱོག་བྱེད་མཁན་བྱང་ན་སྟོག་ཆད་གཅོད་
པ་སོགས་འབངས་མི་རྣམས་ལ་རང་དབང་ཏིལ་འབྱུ་ཅམ་ཡང་མེད་པའི་འཚོ་བ་
སྤྱོད་པའི་རུས་དེར། མཐའ་འཁོར་གྱི་སྟོགས་བཞིན་ཤར་རུ་རྒྱ་ནག་རྒྱལ་པོ། ལྗོར་
རྒྱ་ནག་རྒྱལ་པོ། ལུབ་རུ་ཏ་ཟིག་ནོར་གྱི་རྒྱལ་པོ་^① བྱང་རུ་ཁྱོམ་གེ་སར་དམག་གི་

^① དེང་སང་ཨ་རབ་ཁ་ཆེའི་ཡུལ།

རྒྱལ་པོ་^① བཅས་ནས་བོད་ཡུལ་གྱི་རྒྱལ་ཕྱན་རྣམས་སྤར་ཡང་སེལ་བྱར་འཁོར་བའི་
 སྐབས་དང་བསྐྱུན་ནས། རང་གི་ས་མཚམས་གྱི་རྒྱལ་ཕྱན་དེ་དག་གིས་རྟག་པར་
 བཅོན་འཇུག་བྱས་ཏེ་འཕྲོག་བཅོམ་བྱས་ནའང་། བོད་གྱི་ཡུལ་སྡེ་རྣམས་རང་ལ་
 དམག་གུངས་ཤིན་ཏུ་ཉུང་ཞིང་ཉེ་འཁོར་གྱི་རྒྱལ་ཕྱན་རྣམས་དང་འཐབ་མི་ཐུབ་
 ཅིང་། འོག་གི་འབངས་མི་རྣམས་ས་གནས་གཞན་དུ་བྲོས་བྱེད་སྐྱམ་ན་ཡང་
 རང་གི་དཔོན་གྱི། རྒྱལ་ཕྱན་དེ་དག་གིས་བདག་ཏུ་བབྱང་ནས་འགོ་རུ་མི་སྟེར།
 ཞིང་འཕྲོག་གི་ལས་ཀ་བྱས་ནས་ཡུལ་དུ་ཕྱོད་ཆོ། རྟག་པར་ཕྱི་ཡི་དག་ཅག་གིས་
 བཅོས་ཏེ་རི་བྲག་སོགས་སུ། བཅོན་ས་བབྱང་ནས་བསྐྱད་དགོས་གྱི་ཡོད་སྟབས།
 བཟའ་བདུང་གི་རིགས་ཆད་དེ་བཀྲོས་སྒྲོམ་གྱི་ཕྱག་བསྐུལ་ཆད་མེད་པ་ཞིག་ཐུང་
 དགོས་བྱུང་བའི་སྐབས་དེར། བོད་གྱི་རྒྱལ་པོའི་སྲ་བ་གཉའ་བྲི་བཅོན་པོ་བྱོན་
 བས་དེ་དག་པལ་ཆེར་གཅིག་གྱུར་བྱས་པས། སུ་རྒྱལ་པོད་གྱི་རྒྱལ་ཁམས་ཞེས་པ་
 བྱུང་བ་དང་། དུས་མཚུངས་སུ་ཞང་ཁུང་རྒྱལ་པོས་མངའ་རིས་བསྐྱོར་གསུམ་གྱི་
 རྒྱལ་ཕྱན་རྣམས་དབང་དུ་བསྐྱུས་ནས་གཅིག་གྱུར་བྱས་པས་ཞང་ཁུང་རྒྱལ་ཁམས་
 ཞེས་པ་བྱུང་ཞིང་། དེ་ནས་བབྱང་རྒྱལ་ཕྱན་དེ་དག་བོད་ཞང་གཉིས་གྱི་མངའ་
 ཁོངས་སུ་གྱུར་པ་རེད། །

^① དེང་སང་ཡུ་གུར་རིགས་གྱི་ཡུང་པ། གནས་དུས་རྒྱ་སྐད་དུ། 西域 ཞེས་པའི་ཡུལ་གྱི་བྱེ་བྲག་ཅིག

ལེའུ་གསུམ་པ།
སྤྱ་རྒྱལ་གྱི་རུས་རབས།

360.B.C-629.A.D

ས་བཅད་དང་པོ། སྤྱ་རྒྱལ་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་ཁམས་བྱང་ཚུལ།
 དེ་ནས་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ལས། །
 རྒྱལ་པོ་ཐོག་མར་བྱང་ཚུལ་ནི། །
 རྒྱལ་ཕྱན་སེལ་མ་བཞི་བརྒྱའི་སྐབས། །
 རྩེ་དཔོན་འབྲུག་ཅིང་དབྱ་རྒྱ་ཡོད། །
 བྱན་རྒྱམས་གསོད་གཅོད་རྒྱང་རྫོག་དང་། །
 འབྲུགས་རྫོགས་རྒྱལ་བཟུལ་གཅོད་བའི་རུས། །
 རྒྱ་པོའི་^①ཡུལ་ནས་མང་སྤྱིའི་བྱ། །
 ཡུལ་པོ་པེས་འགོ་བྱིད་ནས། །
 བྱན་གཤོག་ཚེ་པས་ཡུལ་དཔོན་ལ། །
 བྱན་ལོག་བྱས་མཐར་ཡར་བྱང་གྲོས། །
 རྒྱལ་པོ་གནམ་གྱི་ཁྱི་བྱེན་གྱི་རུས་རབས།

དེ་ལྟར་བོད་ཀྱི་ཡུལ་འདིར་རྒྱལ་པོ་ཐོག་མར་བྱང་ཚུལ་ནི། ཡུལ་འདིར་རྒྱལ་
 ཕྱན་སེལ་མ་བཞི་བརྒྱས་བརྒྱང་ཞིང་། རྩེ་འབངས་རྒྱམས་ལ་བྱིའི་དབྱ་དང་ནང་
 གི་དཔོན་གྱིས་འཕྲོག་བཅོམ་དང་མནར་གཅོད་དབྱ་པོའི་རྒྱལ་བཟུལ་གྱིས་གཅོས་
 བཞིན་པའི་སྐབས་དེར། ཤར་སྤྱོདས་སྤྱ་བོའི་ཡུལ་སྤེ་ནས་དཔལ་ཆལ་དང་སྤྱིང་
 ལྷོབས་ལྷན་པའི་པོ་གཞོན་མང་སྤྱ་ཡུལ་པོ་པེས་པ་ཞིག་བྱང་། དེས་ཡུལ་དཔོན་གྱི་
 གཏུག་རྒྱུབ་ལ་བྱན་ལོག་བྱིད་ཅིང་ཡུལ་ཡར་བྱང་རུ་གྲོས་པ་དང་། ཡར་བྱང་གི་

^① རྒྱ་པོ། དེང་སྤོ་བོའི་ཡུལ་ལ་ཟེར།

བྲན་གཡོག་ནམས་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་ཡར་སྐྱང་སྡེ་དཔོན་གྱི་དབང་ཤུགས་
 སྟོགས། ཐོག་མར་ཟུ་བེ་རས་ཡར་སྐྱང་གི་ཆུལ་པོ་བྱས་ཤིང་། རིམ་བཞིན་སྐྱ་བོ་
 དང་། དུགས་པོ། ཀོང་པོ་སོགས་གྱི་བྲན་གཡོག་བདག་པོ་ནམས་དབང་ཏུ་
 བསྐྱུས་ནས་སྐྱ་ཆུལ་བོད་ཀྱི་ཆུལ་ཁམས་ཞེས་པ་དེ་དབུ་བརྟེས་པ་རེད། སྐབས་
 དེར་བོད་ཀྱི་ཡུལ་འདིར་ཆུལ་སྐན་སིལ་མ་བཞི་བརྩུར་ཐོར་ནས་གནས་ཡོད་ཅིང་།
 ཟུ་བེ་ར་འབྲངས་པའི་ཡུལ་འདིར་དབང་བསྐྱར་བྱེད་མཁན་གྱི་ཆུལ་སྐན་ནི་སྐྱ་བོ་
 སྡེ་པའི་འགོ་དཔོན་ཡིན། ཐེུ་རང་མང་སྟེ་ཟུ་བེ་རའི་བྱིམ་ཆང་དེ་ལུ་སྐྱན་མང་བ་
 དང་། ཆུང་ཐ་ཟུ་བེ་ར་ནི་རང་གཤིས་གྱི་དུས་སྟེང་། ཁོས་རྟག་པར་ཡུལ་དཔོན་གྱི་
 བཀའ་ལ་བྱེད་ལྟོག་བྱེད་པ་མ་ཟད། ཡུལ་གྱི་མི་མེད་ནམས་ལ་ཡུལ་དཔོན་གྱིས་
 གཉའ་གནོན་དང་མནར་གཅོད་བྱེད་སྐབས་ཁོས་ཡུལ་མི་ཚོ་ལ་རོགས་པ་བྱས་
 བས་ཡུལ་དཔོན་ལ་འགོག་ཚུལ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། ཐེུ་རང་མང་སྟེ་ཆང་གི་ལུ་
 སྐྱན་ཚོས་ཡུལ་གྱི་འགོ་པའི་བཀའ་ལ་རྟག་པར་བྱེད་ལྟོག་དང་འཐབ་ཚོད་བསྐྱད་
 མར་བྱས་ཀྱང་། སྐྱ་བོའི་ཡུལ་དཔོན་ལ་དམག་མང་པོ་ཡོད་སྟེ་ཁོས་མཐར་མང་སྟེ་
 ཏུང་གིས་མ་བརྟན་པར་ཟུ་བེ་ར་སྐྱ་བོ་ནས་ཐོན་ཏེ་བོད་ཡུལ་ཡར་སྐྱང་སྟོགས་སུ་
 ཡུལ་བྱོལ་དུ་འགོ་བའི་ལམ་བར་བྱང་ལམ་གཡའ་ལེ་གོང་གི་རི་འགོར་སྟེ་བས་
 སྐབས། ཡར་སྐྱང་གི་འགོ་དཔོན་གྱི་མནར་གཅོད་འོག་ནས་སོས་བྱོལ་ཡོང་བའི་
 བྲན་གཡོག་ཚོ་པ་གཅིག་དང་འབྲད། བཞིན་གྱི་མདངས་མཛོས་ཤིང་། ལུས་
 ལྟོབས་རྩལ་དང་ལྷན་པའི་པོ་གཞོན་དེ་ཉིད་ཡར་སྐྱང་གི་བྲན་གཡོག་ཚོས་མཐོང་
 བ་དང་ཁོ་ཚོས་ཡིད་སྤྲོད་དང་བཅས་པའི་སྟོན་སྟེ་བྱོད་སུ་ཡིན། ཡུལ་གང་ནས་
 འོངས། ད་གང་དུ་འགོ་ཞེས་དྲིས་པར། ཟུ་བེ་ར་ན་རེ། “ང་ཐེུ་རང་མང་
 སྟེ་བྱོལ་ཡིན། སྐྱ་བོའི་ཡུལ་ནས་འོངས། ད་བོད་ལ་འགོ་བྱས། དེ་ནས་ཁོ་
 ཚོས། “འོ་ན་བྱོད་ལ་རུས་པ་ཅི་ཡོད་”དྲིས་པར། “ང་ཕོ་ཚོད་པས་ཡུལ་དཔོན་ལ་
 བྱེད་ལྟོག་བྱས་ནས་ཡུལ་བྱོལ་དུ་འོང་བ་ཡིན”ཟེར། དེ་ནས་ཡར་སྐྱང་གི་བྲན་
 གཡོག་ཚོས་“འོ་ན་བྱོད་ཀྱིས་ང་ཚོའི་ཆུལ་པོ་བྱེད་པར་ཁྱེད་ཅེས་ནས་གུས་བཀུར་
 དང་བཅས་ཏེ་གཉའ་བར་བཏེགས་ནས་ཡར་སྐྱང་གི་སྟོགས་སུ་བྱིན།

གཡའ་ལེ་གོང་རྒྱ་ཡར་སྤྱང་གི།
 བྱན་གཡོག་རྒྱ་དང་ལྷན་གཅིག་འབྲས།
 དེ་ནས་ལྷ་པོས་པས་ལྷ་པོ་ལ།
 དཔོན་རྒྱ་པོས་ནས་ཡར་སྤྱང་ལྷིན།
 ལྷན་གྲིས་པའུར་པས་རྒྱལ་པོར་སྤྱང།
 མཆན་ལ་གཉའ་ཁྲི་པའུར་པོ་གསལ།
 སྤྱང་སྤྱང་ལྷ་སྤྱང་པའུར་སྤྱང།

དེ་ནས་ལྷ་པོར་འཁོར་དང་བཅས་པ་ཡུལ་ཡར་སྤྱང་གི་ཕྱོགས་སུ་སྤྱོད་པ་
 དང་། ཐོག་མར་ཡར་སྤྱང་གི་བྱན་གཡོག་བདག་པོ་ལ་ཚོལ་ལན་བསྐྱོགས་ཏེ་བོད་
 གྲི་རྒྱལ་སྤན་དེ་ཉིད་དབང་རུ་བསྟུས། ཡུལ་སྡེ་ཐམས་ཅད་གྲིས་གོང་རུ་བཀྱར་
 ནས་བོད་གྲི་རྒྱལ་པོའི་ཐོག་མ་གཉའ་ཁྲི་བཅན་པོ་ཞེས་པའི་མཆན་ཐོགས། ཁོང་གི་
 བཞུགས་གནས་ལ་ཕོ་བྲང་གི་ཐོག་མ་ཡུམ་བུ་སྤྱང་བཞེངས། དེ་ནས་སྤྱང་བོ་དང་།
 ཀོང་པོ། དུགས་པོ་སོགས་ཐམས་ཅད་དབང་རུ་བསྟུས། སྤྱང་གྲི་དག་པོ་ཐམས་
 ཅད་འབངས་སུ་བཀྱུག །དེ་རྗེས་རིམ་བཞིན་དབྱུག་གཙང་དང་། མདོ་ཁམས་
 ཕྱོགས་སུ་གནས་པའི་རྒྱལ་སྤན་ཐམས་ཅད་དབང་རུ་བསྟུས། སྤྱི་ལོ་ལྔ་ལྔ་གྲི་ལོ་
 160ལོ་ཙམ་ན་ཞང་ཁྲུང་སྤྱང་པའི་བོད་ཁམས་ཡོངས་གྲི་བདག་པོར་གྱུར། །དེ་

དང་རྒྱུ་མཚུངས་ལྷ་ཁང་ཁྱེད་ཀྱུལ་པོས་མངའ་རིས་བསྐྱོར་གསུམ་རྒྱ་གནས་པའི་
 ཀྱུལ་ཕྱན་དེ་ནམས་དབང་རྒྱ་བཟུས་ནས་ཁང་ཁྱེད་ཀྱུལ་ཁམས་ཞེས་པ་དེ་བྱུང་།
 སྐབས་དེའི་ཁང་ཁྱེད་གི་ཀྱུལ་ས་དེ་གངས་ཉི་མའི་ཞོལ་དང་། མཚོ་མ་པམ་གྱི་
 འགམ་རྒྱ་ཡོད་པར་གྲགས་པས་དེར་མངའ་རིས་ལྷ་གའི་ཁྱེད་ལྱང་དབུལ་མཁར་
 ཟེར་བའི་གནའ་བྱུལ་འདི་ཡིན་པར་གྲགས། །

ཁྱེད་བ་ལྷ་ཆེར་འབྱ་གནས་བཟུང་། །

ཆད་གཉིས་བཞེད་ལྷའི་ཁྱེད་ཀྱུལ་ཕྱན་བཟུགས། །

གསར་ཤོས་རྒྱམ་གསུམ་ཁྱེད་གཞི་བཟུགས། །

དཔའ་ཆན་བཟུང་གྱི་གཞིར་ས་ཉི་གས་དང་། །

ཡིག་ཆར་ལྷེ་དབྱའི་གོ་གནས་བཟོས། །

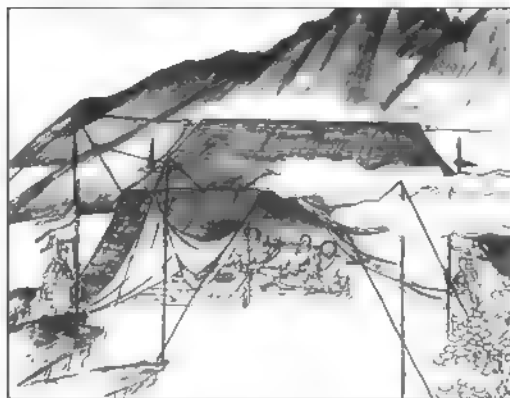
མདོ་དབུས་ཁམས་ཀྱི་ཀྱུལ་ཕྱན་རྒྱམས། །

གཞིག་བཟུས་ཤོད་གྱི་ཀྱུལ་ཁམས་དང་། །

ལྷ་ཀྱུལ་གནའ་ཁྱི་བཅན་པོ་ཞེས། །

ཤོད་གྱི་ཀྱུལ་པོ་ཞོག་མར་བྱུང་། །

ལྷུང་ཁམས་བདེ་ཞིང་འབངས་རྒྱམས་ཁྱེད། །

ཤོད་གྱི་ཀྱུལ་པོ་གནའ་ཁྱི་བཅན་པོས་ཤོད་ཁམས་དབང་རྒྱ་བཟུས་པ་དང་།
 རང་གི་མཚན་ཁབ་དབྱང་རོགས་ལ་ཡིད་ཆེས་པའི་མི་གཉིས་བསྐྱོར་གཞག་མཛད་

པ་ལ་ཕྱག་ཚང་ཞེས་པའི་གོ་གནས་གནང་། དེ་ནས་རྒྱལ་སྲིད་རྒྱུང་པ་ལ་མེད་ཏུ་
མི་རུང་བའི་བྲིམས་དང་ལས་ཀའི་སྒྲིག་གཞི་བཅས་པའི་དགོས་པར་གཟིགས་ནས་
རང་གི་ནང་སློན་ཆེ་ཆུ་རྣམས་དང་ལྟན་ཅིག་ཏུ་སྲིད་བ་སྟག་ཅེར་ཐེབས། སྲིད་
པའི་གུར་ནང་ཏུ་སློན་ཆེན་ཆེ་ཆུ་རྣམས་འཛོགས་ཤིང་། ཕྱི་ནས་སྐྱ་སྐྱར་དང་། བྱ་
ར་བ་རིམ་པ་མང་པོས་བསྐོར་ནས་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་སྲིད་རྒྱུང་ཐབས་ཀྱི་བྲིམས་དང་
ལས་ཀའི་བྲིམས་རྣམས་གཏན་འབེབས་གནང་། །

ལས་ཁུངས་ཀྱི་སྒྲིག་གཞིའི་སྐོར་ལ། སྲིད་ཀྱི་རྒྱུས་གཞི་བཞོད་པའི་སྒྲིག་གཞི་
མཐོ་ཤོས་ལ་ “གསང་གྲོས་རྣམ་གསུམ་” ཟེར། དེའི་ལས་འགན་གཙོ་བོ་ནི་རྒྱལ་
ཁབས་ཡོངས་ཀྱི་ཆབ་སྲིད་དང་། དཔལ་འབྱོར། དམག་དོན། ཆོས་ལུགས། རིག་
གནས་བཅས་ཀྱི་ཐད་ལ་འགྱུར་བ་གལ་ཆེན་བྱུང་ཆོ། དེ་ལ་དབུད་པ་དང་གྲོས་
མོལ་གནང་ཞིང་གནས་ལུགས་གཏན་ལ་ཕབ་སྟེ་ཕྱི་ནང་གི་དམིགས་དབྱེ། དེའང་
གནད་དོན་གྱི་ངོ་བོ་གལ་ཆེ་ཆུང་དང་བསྟན་པ་སོགས་ཀྱི་དབྱེ་བས་གསང་གྲོས་
ལས་ཁུངས་ལའང་མཐོ་དམན་རིམ་པ་གསུམ་ཏུ་བྱེས་ཡོད་པ་ལ་གསང་གྲོས་རྣམ་
གསུམ་ཟེར། ཆོས་དང་རིག་གནས་ཀྱི་ལས་ཀ་བྱེད་ས་ལ་གཙུག་ལག་ཁང་ཟེར།
དེའི་ནང་གཙོ་བོ་བོན་གྱི་རིག་གཞུང་རྣམས་སློབ་སྦྱང་བྱེད་ཅིང་། ལྷ་གསལ་བ་
དང་། གཡང་སྐུབ་པ། གཏོ་འཕེན་པ། ཡས་རྒྱུང་བ་བཅས་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་བྱེད་
སྟོན་ཆོགས་ཡོད་པ་མ་ཟད། རྒན་པོ་ཆོས་སྤར་བོད་མིའི་འགོ་བ་བྱུང་ཚུལ་དང་།
མངའ་མཛད་དཔོན་པོ་བྱུང་ཚུལ། ཆོས་དང་རིག་གནས་དར་ཚུལ་སོགས་ཀྱི་སྦྱང་
གཏམ་བཤད་ནས་བྱིས་པ་དང་། ལོ་གཞོན་རྣམས་ལ་རིག་གནས་ཀྱི་རྒྱ་རྒྱེལ་
ཞིང་ཡོད་པ་དང་། རྟེན་ཞེས་པ་སློ་རིག་འཕེལ་ཐབས་སུ་གབ་ཆོག་འདྲི་བ་དང་།
ཁིད་འཛོག་པ་སོགས་རིག་པ་མང་པོ་ཅེ་སྟེ་སྟོལ་བྱུང་ཡོད། །

བྲིམས་ཀྱི་སྐོར་ལ། ཆོས་ལུགས་བྱེད་སྟོན་དང་། རིག་གནས་དར་སྟེལ་བྱེད་
ཚུལ་རྣམས་སྤར་བོན་གྱི་སྟོན་པ་གཤེན་རབ་ཀྱི་ལུགས་ལྟར་ལག་ལེན་མཛད། བྱ་
བ་ཡག་པོ་བྱེད་མཁན་ལ་བསྟོད་བསྐྱེད་དང་དཔལ་དར་གནང་དགོས་པ་དང་།
མི་དགེ་བའི་བྱ་བ་སྟག་པོ་བྱེད་མཁན་ལ་དམའ་འབེབས་དང་། ལུས་ལ་གཙོད་

རྒྱུ་དང་། གོ་ལ་འཕྲོག་ལེན་བྱ་རྒྱུ་ལྷགས་སྒོལ་གཏན་འབེབས་གནང་བ་ལ་
 “ཆད་གཉིས” ཞེས་གྲགས། “ཡིག་ཆང་ཐེ་དགུ” ཞེས་པ། ཀླུ་པོ་འི་གཞུང་ལ་བྱས་
 རྒྱུ་ཆེ་བའི་མི་དེའི་བྱིས་ཆང་ལ་གོ་གནས་སྤྲོད་པ་དང་། བྱས་རྒྱུ་ཆེ་ཆུང་ལྟར་
 གོ་གནས་ཀྱི་རིམ་པ་དགུ་བྱས་ཡོད། དེ་དག་ཞིབ་སྤྲི་མིང་མི་འདུག་གྱུང་ཀླུ་པོ་
 སྤྲོད་བཅན་སྐམ་པོ་འི་སྐབས་ཁྲིམས་ཡིག་ནང་དུ་ཡོད་པའི་གསེར་ཡིག་དང་། གཡུ་
 ཡིག་། དདུལ་ཡིག་། རྩ་མན་ཡི་གེ། ཟངས་ཡིག་། རྩལ་ཡིག་སོགས་རིམ་པ་དགུ་
 གཏན་འབེབས་གནང་བ་དེ་དག་དང་གཅིག་ཡིན་ངེས། དམག་དང་གཡུལ་ལ་
 ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་དཔའ་རྟགས་ཅན་གྱི། དཔའ་པོ་རྣམས་ལ་གཟེངས་བསྟོད་
 བྱ་བའི་ཆེད་དུ་ “དཔའ་ཆོན་རྣམ་བཞུད” ཅེས་པའང་། རྟག་སྟོད་རྟག་སྟོད་
 གཉིས། ཟེར་ཆོན་ཟེར་ཆུང་གཉིས། གམ་རས་རྟག་སྟོག་གཉིས་ཟེར་བ་སྤྲོད་བཅན་
 སྐབས་སུ། དཔའ་ཆོན་རྟག་གཏན་འབེབས་བྱས་ཡོད་པ་དེ་དག་ཡིན་པར་ངེས།
 མདོར་ན་གཉའ་བྲི་བཅན་པོས་བོད་ཁམས་བདག་དུ་བཟུང་རྒྱུ་། སྤྲོད་སྤྲོད་
 ལམ་ལྷགས་ཀྱི་ཁྲིམས་དང་། སྤྲིག་གཞི་གསར་དུ་གཏན་འབེབས་གནང་ངོ་། །

དུས་དེར་མངའ་རིས་བསྐྱོར་གསུམ་གྱི།

ཀླུ་ཐུན་མ་ལུས་གཅིག་བཞུས་པར།

ཞང་ཞུང་ཞེས་པའི་ཀླུ་ཁམས་བྱུང་།

མདོ་དུས་མཐོ་མང་ཕུལ་བྱ་འདིར།

ཐོད་དང་ཞང་ཞུང་གཉིས་ལྷ་ཆད།

ཀླུ་པོ་གཉའ་བྲི་བཅན་པོས་མདོ་དུས་མཐོ་མང་གི་ཤར་སྤྲོགས་ཀྱི་ཀླུ་ཐུན་
 རྣམས་གཅིག་གྱུར་གྱིས་དབང་དུ་བསྐྱུས་རྒྱུ་ཀླུ་པོ་དེ་གྱི་ཀླུ་ཁམས་ཞེས་པ་
 བྱུང་བ་དང་། བོད་ཀྱི་བྱུ་བ་སྤྲོགས་མངའ་རིས་བསྐྱོར་གསུམ་དུ་གནས་པའི་ཀླུ་
 ཐུན་དེ་དག་ཞང་ཞུང་ཀླུ་པོས་གཅིག་གྱུར་བྱས་ཏེ་ཞང་ཞུང་ཀླུ་ཁམས་བྱུང་བ་
 རེད། དེ་ལྟར་ཀླུ་ཐུན་སིལ་མ་བཞི་བརྒྱུད་ཐོར་བའི་བོད་འབངས་དེ་དག་མཐར་
 བོད་དང་ཞང་ཞུང་ཞེས་པའི་ཀླུ་ཁམས་གཉིས་སུ་གྱུར་པ་རེད། །

༡ སྤུ་རྒྱལ་ཐོག་མ་གཉའ་བྲི་བཅན་པོ་ནི། བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་གི་རྒྱལ་པོ་དང་པོ་
 ཡིན། དེ་ཡང་སྤྱི་ལོའི་སྟོན་ཀྱི་ལོ་༡༧་པ་ཤིང་བྱི་ལོར་སྤུ་བོའི་ཡུལ་དུ། ཡབ་ཐེའུ་
 རང་མང་སྟ་དང་། ཡུམ་མི་མོ་བཅུན་གཉིས་ཀྱི་སྲས་ཐེའུ་རང་སྤུན་དགུ་རྒྱུས་པའི་
 རྒྱུ་ཤོས་ཐེའུ་རང་མང་སྟ་ཟུ་བེ་ར་བྱ་བ། ཟུས་གདོང་གི་དཀྱིལ་ལ་ཁོར་ཁེབས་པ་
 ཟུག་སོར་དུ་བ་འབྲེལ་བ། རུས་མཐུ་ཤིན་དུ་ཆེ་བ་ཞིག་བྱང་། སྤུ་ནར་སོན་པ་དང་
 ཟུགས་རྒྱད་ཀྱིང་ཞིང་སྟོབས་རྩལ་ཆེ་སྟབས་ཡུལ་དཔོན་དང་འཐབ་འཛིང་བྱས།
 མཐར་སྤུ་བོ་ཡུལ་ནས་བོད་དུ་ཡུལ་བྱུང་སྟེ། ལམ་བར་དུ་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་སྤུན་གྱི་
 གཉའ་གཞོན་འོག་ནས་ཐོས་བྱོལ་བྱས་ཏེ་མགོན་དང་དབྱང་གཉིན་འཛོལ་དུ་འགྲོ་
 མཁན་བོད་མི་ཁག་གཅིག་དང་འབྲུད་དེ་མཉམ་དུ་བོད་ཡུལ་དུ་སྟེན། ཐོག་མར་
 བོད་ཡུལ་ཞེས་པའི་ཡར་ཁྲུང་གི་རྒྱལ་སྤུན་དེ་ཉིད་དབང་དུ་བཟུས། སྤྱི་ལོའི་སྟོན་
 ཀྱི་༡༩་ལོར་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཐོག་མར་བྱུར། སྤུ་མཁར་ཡུམ་བུ་བླ་སྐང་བཅིགས།

དེ་ནས་ཞང་ཁྱུང་ཕུང་པའི་བོད་ཀྱི་ཡུལ་གྱི་ཕལ་མོ་ཆེ་དབང་དུ་བསྟུས། བོད་ཀྱི་
བཅན་པོ་ཞེས་པའི་མཆན་སྟན་ཐོག་མར་བཞེས། མཆན་ཁེབ་ ཀྱི་སྟོན་ཆེན་སྟོ་
དང་སྟགས་གཉིས་ཀྱིས་བྱས། བོན་པོ་མཆོ་མི་སྟུ་ཆུལ་དང་། ཅོ་མི་སྟག་གར་
གཉིས་སྟུ་གཤེན་དུ་བསྟེན། ཕྱིར་བ་སྟག་ཅེར་ཐེབས་ཏེ་བྲིམས་དང་ལས་ཀའི་
སྒྲིག་གཞི་བཟོས། གནམ་ཐུག་ཐུག་གམ་ཐུ་ཆོ་བཟའ་ཁབ་དུ་བཞེས། སྟུ་ཐུ་བྲི་
བཅན་པོ་འབྲུངས་སྐབས་སྟུ་ན་བཤེས་པས་སྟུ་ཀྱིས་ཆེབས་ཁ་ཐུབ་ཅམ་ན་སྟུ་
ལའི་སྟོན་གྱི་ལོ་༡༥༧༥་ཤིང་ཕག་ལོར་སྟུ་གཤེགས་སོ། །

དེ་སྟུ་སྟུ་ཁྱི་བཅན་པོ་ནི། །

མོན་དང་རིག་གནས་ཀྱན་ལ་མཁས། །

འབྲུ་གནས་སྟུ་མ་ཆུ་མོ་བུན་བཟུགས། །

མོད་ཀྱི་མིག་གཟུགས་ལེགས་པཅོས་བྱས། །

མོན་གྱི་ཁྲ་ཆུད་ཀྱལ་ན་བཟུགས། །

དེར་ཁྱི་མ་ཁྱི་མོར་ཁྱི་དང་། །

གདགས་ཁྱི་ཁྱི་བས་ཁྱི་བཅན་པོ་རྒྱམས། །

མ་ཡི་དུས་ལས་རིགས་མཆན་བཞེས། །

གནམ་གྱི་ཁྱི་བུན་ཞེས་སྟུ་བྱགས། །

སྟུ་གཤེན་ཞང་ཁྱུང་ཕུང་ནས་བྱངས། །

ཀྱས་དེར་བྱལ་ཐོབ་གཤེན་དཀྱ་དང་། །

མཁས་པ་དཀྱ་དང་མཁུ་ཆེན་དག། །

མོན་གྱི་ལྷགས་ལ་སྟུ་ན་བྱགས་ཆེ། །

① མཆན་ཁེབ་ཅེས་པ་དཔྱད་རྟགས་དང་། ཞབས་འཁྱིང་ལ་བྲེས།

༡ རྒྱ་རྒྱལ་གཉིས་པ་ལུ་བྱི་བཅན་པོ་ནི། ཡབ་གཉའ་བྱི་བཅན་པོ་དང་ཡུམ་ལུ་
 ཚོ་བཟའམ་གནམ་ལུག་ལུག་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་སྤྱི་ལོ་ལོ་རྒྱུ་ལོ་༡༡༥༥་མེ་སྟག་
 ལོར་སྐྱེ་འབྱུང་ས། སྐྱེ་གཤེན་གཙོ་ལྷན་ཚས་མཛད། གསལ་ཁང་ཁོ་མ་ནི་ལྷ་ཆུང་
 བཞེང་ས། བོན་གཤེན་ནམ་མཁའ་སྤང་བ་མདོག་ཅན་ལས་ཁོ་བོ་དབང་ཆེན་གྱི་
 རྒྱུད་ཁྱུས། ལྷ་རི་གྲང་ཐོ་ལ་སྐྱབ་པ་བྱས། ཁང་ཁྱུང་ནས་མཁས་པ་ཆེན་པོ་བརྒྱ་ཙུ་
 བརྒྱད་གདན་དྲངས་ནས། བོད་རྒྱ་བོན་གྱི་འདུ་གནས་ཆེན་པོ་སུམ་རུ་ཙུ་བརྒྱན་
 བཅུག་ས། འདུ་གནས་དེ་དག་སྒྲོང་བའི་གཤེན་པོ་རྒྱལ་རུ་ཙུ་བརྒྱན་བྱུང་ཡོད་པ་ནི།
 གྲུབ་པ་ཐོབ་པའི་གཤེན་དག། མཁས་པ་མི་དག། མཐུ་བོ་ཆེ་མི་དག། བོན་
 ཆེན་བཞི་བརྒྱ་རྒྱུ་སྐྱབས་འདི་ནས་རིམ་པ་བཞིན་བྱུང་ཡོད་ལ། ལྷག་པར་རྒྱ་
 བོན་གྱི་གྲུབ་པ་ཐོབ་པའི་གཤེན་དགའི་ཐོག་མ་རྒྱལ་བོ་ལུ་བྱི་བཅན་པོ་ཡིན། ༡ ལུ་
 བྱི་བཅན་པོ། ༢ རྒྱ་རྒྱུ་ལོ་ལོ་ལོ། ༣ ལྷག་ཐེང་ལོ་ལོ། ༤ ལྷ་རྒྱུ་འབྲས་ཐག ༥
 སད་ནེ་གཤུ། ༦ རིངས་པ་མཐུ་ཆེན། ༧ སྤེ་བོན་ཐོག་འབྲུལ། ༨ སྤེ་བོན་
 ཐོག་ཆེ། ༩ ཐད་མི་ཐད་ཀེ་བཅས་སོ། བོད་ཀྱི་ཡིག་གཞུགས་ལ་ལེགས་བཅོས་
 ཐེངས་དང་པོ་བྱས། སྤྱི་ལོ་ལོ་རྒྱུ་ལོ་༡༡༥༥་ས་སྤང་ལོར་སྐྱེ་གཤེགས།

༡ ཐུ་ཁྱུ་ཁྱི་གསུམ་པ་དིང་བྲི་བཅན་པོ་ནི། ཡབ་ཐུ་བྲི་བཅན་པོ་དང་ཡུམ་
ས་བཟའ་དིང་དིང་མ་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་སྐྱུ་ལ་བྱུངས། ཐུ་གཤེན་གཅེའུ་སློན་དཀར་
གྲིས་མཛད། གསས་མཁར་ཁོ་མ་ཡང་ཅེ་བཞིངས། སོ་བཟའ་ཐམ་ཐམ་མ་ཁབ་
ཏུ་བཞེས།

༢ ཐུ་ཁྱུ་ཁྱི་བཞི་པ་སོ་བྲི་བཅན་པོ་ནི། ཡབ་དིང་བྲི་བཅན་པོ་དང་ཡུམ་
སོ་བཟའ་ཐམ་ཐམ་མ་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་སྐྱུ་ལ་བྱུངས། ཐུ་གཤེན་གཅེའུ་འོད་དཀར་
གྲིས་མཛད། གསས་མཁར་རྒྱ་ར་དགུ་བྱུང་བཞིངས། དོག་བཟའ་ཐེར་ཐེར་མ་
ཁབ་ཏུ་བཞེས།

༥ སྤྱ་རྒྱལ་ལྷ་པ་མེར་བྲི་བཅན་པོ་ནི། ཡབ་མོ་བྲི་བཅན་པོ་དང་། ཡུམ་དོག་
བཟའ་མེར་མེར་མ་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་སྐྱུ་ལསྐྱུངས། སྤྱ་གཤེན་མཆོ་མི་བྱུང་སྟེན་
ཀྱིས་མཛད། གསས་མཁར་ཚོ་པོ་བྱུང་ལག་བཞེངས། གདགས་ལྷ་དཀར་མོ་ཁབ་ཏུ་
བཞེས། །

༦ སྤྱ་རྒྱལ་བྱུག་པ་གདགས་བྲི་བཅན་པོ་ནི། ཡབ་མེར་བྲི་བཅན་པོ་དང་ཡུམ་
གདགས་ལྷ་དཀར་མོ་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་སྐྱུ་ལསྐྱུངས། སྤྱ་གཤེན་དག་པ་མི་ཆེན་
ཀྱིས་མཛད། གསས་ཁང་གཡུང་བྱུང་ལྷ་ཆེ་བཞེངས། སྤྱིབས་ལྷ་སྟོན་མོ་ཁབ་ཏུ་
བཞེས། །

ལྷ་ཐུ་ཁྱུ་བདུན་པ་སྤྱི་བཅན་པོ་ནི། ཡབ་གདགས་ཁྱི་བཅན་པོ་དང་
 དུམ་སྤྱི་བཅན་ལྷ་ཐོན་མོ་གཉིས་ཀྱི་སྐུ་སྐྱེ་འབྱུངས། ཐུ་གཤེན་གཅེའུ་ཞལ་དཀར་
 ཁྱིས་མཛད། གསལ་ཁང་ཁོ་མ་རུ་རིང་བཞེངས། ས་བཅན་ཐུ་རྩེ་ཁབ་རུ་བཞེས།
 སྤྱི་ལོ་ཐོན་ཀྱི་ལོ་༡༥་མེ་བྱ་ལོར་ཐུ་གཤེགས། འདི་ཡན་ཀྱི་ཁྱུ་རབས་ནམས་ཐུ་
 གཤེགས་རྩེས་སྤྱི་ལོ་ཐོན་ཐུ་ཐག་ལ་འབྱུངས་ནས་གནམ་རུ་གཤེགས་པའི་སྤྱིར་གནམ་
 ཀྱི་ཁྱི་བདུན་ཞེས་པའི་མཆོན་བྱང་བར་གྲགས། འདི་ཡན་ཐུ་ཐུང་ས་ལ་སྐས་པའི་
 སྤྱི་ལོ་མེད་སྐབས་ཁྱུ་པོ་ནམས་ལ་བང་སོ་མེད་དོ། ཁྱུ་པོ་གནམ་ཀྱི་ཁྱི་བདུན་
 ཀྱི་སྐབས་སྤྱི་ལོ་འདིར་གསང་སྐགས་ཀྱི་ཆོས་དར་བའི་སྤྱིར་ལ། ཐུ་ཁྱུ་གདུང་
 རབས་གཉིས་པ་ཐུ་ཁྱི་བཅན་པོས་གཤེན་ནམ་མཁའ་སྤྱང་བའི་མདོག་ཅན་ལ་ཁྱོ་
 པོ་དབང་ཆེན་ཀྱི་རྒྱུད་གཞུང་ཆ་ཆོང་ཞུས་ནས། ལྷ་རི་གྲང་ཐོ་ལ་སྐབ་པ་རྟགས་
 ཐོན་གནང་བ་དང་། གཞན་ཡང་སྐབས་དེར་ཞང་ཞུང་གི་ཡུལ་ནས་མཁས་པ་
 ཆེན་པོ་བརྒྱ་ཙུ་བརྒྱད་གདན་དྲངས་ནས་བོད་རུ་བོན་ཀྱི་འདུ་གནས་ཆེན་པོ་སྐུ་
 རྩེ་ཙུ་བདུན་བཅུགས་པ་དེ་དག་གང་དང་གང་རུ་ཡོད་པ་གོང་རུ་བཤད་པ་ལྟར་
 དང་། འདུ་གནས་དེ་དག་སྤྱིར་བའི་གཤེན་པོ་དུག་རྩེ་ཙུ་བདུན་བྱང་ཡོད་པ་ནི།
 གྲུབ་པ་ཐོབ་པའི་གཤེན་དགུ། མཁས་པ་མི་དགུ། མཐུ་པོ་ཆེ་མི་དགུ། པོན་
 ཆེན་བཞི་བཅུ་ནམས་སོ། །

གྲུབ་པ་ཐོབ་པའི་གཤེན་དགུ་ནི། ①ཐུ་ཁྱི་བཅན་པོ། ②ཏཱ་ར་ཅི་པ། ③སྤྱི་

མེར་ལེ་མེར། ⑤ ལ་རུ་འབྲུག་ཐག ⑥ སང་ནི་གཟུ ⑦ ཟེངས་པ་མཐུ་ཆེན།
 ⑧ སྤེ་བོན་ཐོག་འབྲུལ། ⑨ སྤེ་བོན་ཐོག་ཆེ། ⑩ ཐང་མི་ཐང་གེ་བཅས་སོ། །

མཁས་པ་མི་དགུ་ནི། ① རྒྱུད་ལྷུང་མན་ངག་ལ་མཁས་པ་སེ་ཤ་རི། ② རྒྱལ་ས་
 གྱི་གཤམ་གསང་ལ་མཁས་པ་རྟེན་གྱིས་ཆོ། ③ ཆོགས་སྤྱ་བཅད་པའི་མདོ་སྤེ་ལ་
 མཁས་པ་མེ་ཉག་མཁར་བུ། ④ འབུམ་གྱི་འགྲེལ་རྒྱུ་ལ་མཁས་པ་མཐའ་བཞི་
 བུམ་བུ་ཆོངས། ⑤ རིགས་བསྐྱེ་ལ་མཁས་པ་སྤེ་བོན་གཏོ་རྒྱལ། ⑥ དགྱེལ་འཁོར་
 སྤེ་ནང་གསང་གསུམ་ལ་མཁས་པ་རྒྱ་བོན་འཁྱི་ཐ་སྤྱ་པ། ⑦ རྒྱ་སྐད་བྱེ་བྲག་ལ་
 མཁས་པ་དཔྱ་གཤེན་ཏིང་མེར། ⑧ སྤྱོ་བསྐྱུར་དོན་ལ་མཁས་པ་འགྲོ་མགོན་ལྷ་
 དཔལ་ལྷ་རིང་། ⑨ ལྷ་སྐྱོམ་སྤྱོད་པ་ལ་མཁས་པ་བྱུང་པོ་བྱེར་ལྷ་མེད་རྣམས་སོ། །

མཐུ་བོ་ཆེ་མི་དགུ་ནི། ① གངས་རི་སོར་མོས་འདེགས་པའི་ལི་བོན་ལུ་ཆོ།

② ཆི་ཤིང་རང་རྒྱུད་བྱེད་པའི་གཙོ་གྱིས་བུ་ལན་ཆོ། ③ གནམ་ས་གོ་བསྐྱོག་རུས་
 པའི་རྒྱ་བོན་ལུ་ཆོ། ④ རྒྱ་མཆོ་བལ་འདབས་ལ་སྤྱར་བའི་སུམ་པ་ལུ་ལྷ། ⑤ ཉས་
 སེ་རི་མེའི་ཞགས་པས་བཅིངས་པའི་བྱ་བོན་མཐོང་གྲགས། ⑥ བདུད་སྤོན་དངོས་
 ལུ་བཀུག་པའི་ཞང་ཞུང་ལུ་ཆོ། ⑦ ཡར་ཆབ་བྱེན་རུ་བསྐྱོག་པའི་ལྷང་ཆོ་འཕེན་
 ལྷང་། ⑧ རི་རབ་མཚུབ་ཆེས་གསོར་བའི་འཇང་བོན་འཕེན་ལྷང་། ⑨ རྒྱུ་གཙང་
 གོམས་པས་འཇལ་བའི་མ་བོན་ཐུགས་དཀར་བཅས་སོ། །

བོན་ཆེན་བཞི་བརྒྱ་ཙ་གཉིས་ནི། རྒྱལ་གྱི་སྤྱ་འཆོ་བའི་གཤེན་བརྒྱ། སྤོན་
 གྱི་གྲོས་འཆོ་བའི་གཤེན་བརྒྱ། རྒྱ་བོད་གྱི་མཐའ་སྤྱང་བའི་གཤེན་བརྒྱ། སུམ་པ་
 སྤོང་སྤེའི་སྤྱད་ན་སྤྱང་བའི་གཤེན་བརྒྱ། བཀྲ་ཤིས་གཡང་ལེན་དོ་སྤྱོད་གཉིས་ཏི་
 བཞི་བརྒྱ་ཞེ་གཉིས་སོ། །

རྒྱལ་པོ་གྱི་བུམ་བུ་ཆེན་པོའི་སྐབས། །

ཆབ་ལྷིང་ལྷ་ནས་རྒྱས་པའི་རྟགས། །

ཁ་ཆེའི་ལྷལ་ལ་དམག་དཔྱར་བཤམས། །

མགར་གྱི་ལག་རྩལ་འཕེལ་པའི་རྟགས། །

དགུ་མེ་ཞེས་པའི་རལ་གྱི་མགར། །

ཀྲལ་ཤིང་མོན་ལ་མོར་དོགས་ཀྱིས།
 མོན་ཚུལ་བཟུངས་ཤིང་མོན་གཤེན་བཟུང།
 གཙང་གི་ཀྲལ་ཕྱན་མོར་སྤྲོས།
 གཙང་སྤྲོས་དེ་ཀྲལ་ཕྱན་ཕྱུག་ནས།
 ཀྲལ་ཕྱ་ཕྱེས་ཕྱི་དགའ་བཟུང།
 གཤེན་ཕྱུག་བཟུངས་ཕྱི་མཚུང་མཚུང་ཤིང།
 ཀྲལ་ཕྱ་བཟུངས་ཤིང་ཀྲལ་ཤིང་ཕྱེས།
 ཕྱུག་གཤེན་དུགས་ཤིང་ཀྲལ་ཕྱེས།

༡ ཐུ་ཀྲལ་བཟུང་པ་གི་གུམ་བཙན་པོ་ནི། ཡབ་སྲིབས་ཀྱི་བཙན་པོ་དང་ཡུམ་ས་
 བཙན་ཀྱ་རྩེ་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་སྐྱུ་ལསྐྱུངས། སྐྱ་གཤེན་གཅེའུ་ཚེམས་དཀར་གྱིས་
 མཛད། གསས་མཁར་ས་ལེ་བྱེ་ཚང་བཞེངས། རྒྱ་སྲིང་མེར་ལྷུ་ཁབ་དུ་བཞེས།
 རྒྱ་ལོ་ལྷོ་ཀྱི་ལོ་༡༡པའི་ལྷགས་བྱི་ལོར་ལོ་ངམ་གྱིས་བཤོངས། སུར་བཅངས་ཀྱི་
 གཏུའི་ནང་དུ་བཅུག་ནས་རྒྱུར་བཞུར། ལོ་བཅུའི་རྩེས་སུ་བྱིར་བཏོན་ནས་ས་ལ་
 སྤྲོས་སོ། རྒྱ་ལོ་ལྷོ་ཀྱི་ལོ་༡༥པ་མེ་བྱི་ལོར་ཡབ་སྲིབས་ཀྱི་བཙན་པོ་སྐྱ་གཤེགས་
 པ་དང་། བོད་ཀྱི་ཀྲལ་པོར་བྱུར། ཆབ་སྲིད་དང་། རིག་གནས། ལག་རྩལ་བཙས་

དར་རྒྱས་ཆེན་པོ་བྱུང་ཡོད། བོད་ཀྱི་རལ་གྱི་དགུ་བེ་ཞེས་སྐད་གཤམ་ཅན་དེ་དུས་
 སྐབས་དེར་བྱུང་ཞིང་། རལ་གྱི་དགུ་བེ་རིགས་མི་འདྲ་བ་སོ་སོའི་རྫོན་གསུམ་གྱི་
 མི་འདྲ་བ་ཡོད་དེ། “དགུ་བེ་བྱིས་པ་རྣམས་དགུ་ནི། བཅ་མཁའི་སྤྱོད་ཆོད། དགུ་
 ལྟའི་གར་ཆོད། བོང་ཁྲ་དགུ་ཆོད། རྒྱ་ནང་ཉ་ཆོད་དང་། གལ་ཆེའི་རྩ་ཆོད།
 བྱེ་ཞེའི་གདོང་ཆོད། ངན་ཐོའི་སྐད་ཆོད། ཨོ་ཆའི་བསམ་ཆོད། བོང་བོའི་
 སྤག་ཆོད་བྱ་བ་དེ་དག་དགུ་ལོ། །

དེ་རྣམས་བྱིས་པ་འང་གཉིས་གྱུར་ཡོད། དགུ་བདག་བྱིས་པ་རྣམས་གསུམ་ནི།
 ཤང་དཀར་ཤང་ནག །ཟ་ཁྱག་ཅན་དང་གསུམ། དགུ་བེའི་སྤྱོད་ཆོད་དེ་ལས་མིང་།
 ཅེས་དགུ་བེའི་རིགས་དང་རྫོ་ཆོད་བཅས་བཤད་ཡོད། བོན་གྱི་རིག་གནས་དར་
 ཞིང་སྤྱོད་གཤེན་རྣམས་སྤྱོད་བང་ཆེ། རྒྱལ་སྤྱི་ལ་ཐེ་གཏོགས་ཆེན་པོ་བྱས་སྤྱབས།
 གྱི་གུམ་བཅན་པོས་བོན་བསྐྱབས། དེ་ཡང་རྒྱལ་པོའི་ཞལ་ནས། “སྤྱོད་གཤེན་
 རྣམས་གསོན་དང་། ང་ཡི་རྒྱལ་སྤྱི་དང་། ཁྱོད་ཀྱི་བོན་སྤྱི་གཉིས་ ཅམ་
 མངའ་རིས་འདི་རྩ་མི་ཤོང་བ་འདྲ་བས། ལྷ་བོན་སྤྱོད་བཞི་དང་། གེ་ཁེད་ཐིས་
 འཐེན་དང་། གཙོ་གྱིམ་སུ་ལན་ཆ་རྣམས་བདག་གི་སྤྱོད་སྤྱང་རྩ་བཞག་འཆོལ། བྱི་
 མ་རྣམས་བོད་རྩ་བཞི་ལས་འདས་པར་གཤེགས་ཤིག” ཅེས་གསུངས། བོན་གཤེན་
 རྣམས་བོད་ཡུལ་རྩ་བཞིར་འདུག་མི་ཆོག་པར་ཕྱིར་ཕྱད། བོན་གྱི་དཔེ་ཆ་རྣམས་

རི་བྲག་ཤིང་ནགས་སོགས་སྟ། སྤྲུལ་བསྐྱེད་ས་བྱས་ཤིང་ཕོན་གཤེན་རྣམས་ཡུལ་
གཞན་ཏུ་འོས། སྤྲུ་གསུང་བྲགས་རྟེན་སྤྲུལ་བསྐྱེད་ས་བྱས་པ་ལ་གཏིང་ཏུ་སྤྲུལ་པ་
ཞེས་པའི་ཐ་སྣང་སོགས་མ་འདི་ནས་བྱུང་། དེའི་ཆེ་ཏུ་བྱིག་གི་གྱུར་མ་ཏུ་ཞེས་པའི་
ཡུལ་ནས་ཏུ་བྱིག་ཡུལ་གྱི་ཆོས་ལྟགས། བོད་སྐད་ཏུ་བསྐྱེད་ཏེ་རྒྱལ་པོའི་སྤྲུལ་མཆོད་
ཏུ་བཀྲམ། བར་སྐབས་ཤིག་ན་ཏུ་བྱིག་དང་མ་འཆམས་པས་གྱི་གྱུམ་བཅན་པོས་
ཁ་ཆེའི་ཡུལ་ཏུ་དམག་དྲངས་ནས་གཡུལ་འབྲུག་བྱས། གཡུལ་ལས་རྒྱལ་ནས་བོད་
ཏུ་ཕྱིར་ལོག་པའི་ལམ་བར་གཅིང་གི་ཐུང་ཡུལ་ཏུ་སྤྲེབས་སྐབས། གཅིང་གི་རྒྱལ་
ཕན་ལོང་མ་རྟ་རྩིས་གཤོ་བྲལ་གྱིས། དགའ་བསུའི་མཛོད་སྒོའི་ཁྲོད་ཏུ་མདའ་
འཕངས་ཏེ་སྤྱི་ལོའི་སྔོན་གྱི་ལོ་༡༡པ་ལྟགས་བྱི་ལོར་རྒྱལ་པོ་བཀོངས། ལུར་བྲངས་
གྱི་གཏུའི་ནང་ཏུ་བཅུག་སྟེ་ཐུང་རྒྱུའི་ནང་ཏུ་བསྐྱེད། དམག་རྣམས་ཕམ་པར་བྱས་
ཏེ་ཐུ་རྒྱལ་གྱི་རྒྱལ་སྤྱིད་སོགས། རྒྱལ་སྤྲུལ་གསུམ་དྲགས་ཀོང་གི་ཡུལ་ཏུ་འོས།
སྤྲུལ་ཆེ་བ་ཤ་བྲིས་ཀོང་པོའི་རྩེ་པོ་བྱས། དེར་རུས་ཀོང་པོ་རྒྱ་མདའ་ཀོང་པོ་ཉིང་
བྲི་བཅས་གྱི་ས་ཁུལ་འདི་དག་ཡིན། སྤྲུལ་འབྲིང་བ་བྱ་བྲིས་སྤྱི་པོའི་རྩེ་པོ་མཛོད།
དེར་རུས་སྤོ་པོ་བྲབ་ཆོག་གི་ཡུལ་འདི་དག་ཡིན། སྤྲུལ་རྒྱུང་བ་ཉ་བྲིས་ཉང་པོའི་
རྩེ་པོ་མཛོད་ནས་རེ་ཞིག་བཞུགས། དེར་ཀོང་པོ་རྒྱ་མདའ་རྩོད་གི་བྱང་སྟོགས་
ཉང་པོ་སྟེ་ཤོག་གི་ས་ཁུལ་འདི་དག་ཡིན། སྤྲུལ་མོ་བཅན་དབང་གིས་རྒྱུང་མར་
ལྷུར། བཅུན་མོ་གཤོག་ཏུ་བཀོལ། དེ་ནས་བོད་གྱི་རྒྱལ་སྤྱིད་ལོ་བཅུ་གསུམ་ཙམ་
ལོ་ངམ་གྱིས་བཟུང་།

ལོ་རྒྱུ་བཅུ་གསུམ་མཐའ་མ་རྟ།

རྒྱ་ལས་སྤྲེལ་གྱི་དམག་དྲུང་གིས།

ལོ་ངམ་བཅོམ་ཞིང་རྒྱལ་ཁྲུས་ཆེ།

རྒྱ་དེ་རྒྱ་པོའི་ཡུལ་ནས་དྲངས།

རྒྱལ་སྤྱིད་བཟུང་ཞིང་ཕོན་གཤེན་བཀྲམ།

ཕྱིར་བ་ཉ་ག་ཆེའི་སྤྲུལ་མཐར་བཞེངས།

མཛོད་སྤྱིར་སྟོན་སོགས་རྒྱ་ལས་སྤྲེལ།

མཉན་པའི་བྱ་གསུ་པ་མ་ཁོར་ཕྱག་བྱུང། །
 མཉན་ཆེས་མོལ་བས་གཏོར་རྒྱུ་བྱུང། །
 གམས་དྲུང་ལ་མ་ཁོར་ཕྱག་སྐྱེས་ཤིགས་བཏོན། །
 མཉན་པ་ཁོར་བཞེད་མ་ཁོར་བཞེད། །
 ཞིང་ལ་ཕྱག་དྲུང་ལོ་ལོ་གསུ་བྱུང། །
 མགས་དྲུང་ཤིང་བཞེད་ཞིང་ལས་མོགས། །
 མཉན་ཤིག་ལག་རྒྱུ་ཤིག་བཞེད་ལེལ། །
 ལའི་ལ་མཉན་ཀྱི་ཕྱིར་གཉིས་ཟེར། །

༡ སྤྱ་རྒྱལ་དགུ་པ་སྤྱ་ཤེའུ་གྲང་རྒྱལ་ནི། ཡབ་གྱི་གུམ་བཙན་པོ་དང་ཡུམ་སྤྱ་
 སྤྱིང་མེར་ལྷུ་མ་གཉིས་ཀྱི་སྤས་འཁྱིང་བར་སྤྱ་འཁྱུངས། མོག་མའི་མཚན་ལ་བྱ་བྱི་
 ཟེར། སྤྱ་ན་གཞོན་པའི་སྤབས་སྤྱ་ཡབ་རྒྱལ་པོ་ཉིད་ལོ་ངམ་གྱིས་བཀོངས་ཏེ་རྒྱལ་
 སྤྱིད་ཤོར་སྤབས་སྤྱ་པོའི་ཡུལ་དུ་བྱོས་བྱོལ་ལ་ཐེབས། ཡུལ་དེའི་རྩེ་པོར་བཀྱར།
 ལོ་བརྒྱ་གསུམ་རྩེས་ལ་སྤར་ཡང་རྒྱལ་སྤྱིད་ཐོབ། རྒྱལ་པོ་འདི་གཉིས་བྱོངས་རྩེས་
 བང་སོ་ས་ལ་བཏབ་པོ། གྱི་གུམ་བཙན་པོའི་རྒྱལ་སྤྱིད་ཤོར་ནས་ལོ་ངོ་བརྒྱ་གསུམ་
 འདས་པའི་སྤྱི་ལོའི་མོན་ཀྱི་ལོ་༥༥པ་རྒྱ་སྤང་ལོར་སྤྱ་རྒྱལ་གྱི་གཉིན་ཚན་དུ་གྱུར་པ་

བཀྲགས་གྱི་རྩལ་ལ་གཏོགས་པའི་རྩལ་སྐྱེས་ཀྱིས་རྩལ་འདྲེན་བྱས་ཏེ་གཙང་ཁུལ་
 རྩལ་ལ་ངམ་ལ་དམག་དྲངས། བཀའ་བྱང་རོ་ཤམ་པོ་ཅེ་ནས་པལ། ལོ་ངམ་
 འཁོར་དང་བཅས་པ་བསད། དེ་ནས་སྐྱེས་གསུམ་པོ་རྒྱལ་ས་ལ་སྐྱེན་དྲངས་པའི་
 ཆོ། གཅེན་གཙུང་གཉིས་ནི་གཤེགས་མ་འདྲོད། འབྲིང་པོ་བྱ་བྱི་སྐྱོ་བོའི་ཡུལ་ནས་
 ཐེབས་ཏེ་སྐྱར་ཡང་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་སྲིད་བསྐྱེད་སྤྱོད། མཆོན་ལ་སྐྱོ་དེ་གྲང་རྒྱལ་གསོལ།
 ཞང་ཞུང་གི་ཡུལ་ནས་ཁྱུང་པོ་སྐྱུང་རྒྱུན་དང་། ལྷ་ཁྱུང་རྒྱུན་སྐྱེད་གཉིས་
 གདན་དྲངས་ནས་བོན་གྱི་བསྟན་པ་སྐྱར་ཡང་དར་བར་བྱས། སྤྱིང་བ་སྐྱག་ཅེ་རྩ་
 ཐེབས་ནས་སྐྱོ་མཁར་དངོས་སུ་བཅིགས། སྐྱོ་གཤེན་གཅེ་ལྷ་གཉའ་བཞེད་ཀྱིས་
 བྱས། གསས་ཁང་བྱི་སྐྱོར་བཞེདས། འོ་མ་ཐང་སྐྱན་མཆོ་ཁབ་རྩུ་བཞེས། རྩ་
 ལས་སྐྱེས་ཀྱིས་སྐྱོན་པོ་བྱས། །

སྐྱོན་པོ་རྩལ་སྐྱེས་ནི་མཇངས་སྐྱོན་བདུན་གྱི་དང་པོ་རྟེ། འདི་ཡིས་ཤིང་
 བསྐྱེགས་ཏེ་ཆེད་གཏད་རྩལ་ལ་བ་བཅོས། སོལ་བའི་མེ་ཤུགས་ལ་བཞེན་ནས་རོ་
 རིགས་མི་འདྲ་བ་རྣམས་བཞུས་ཤིང་དེ་དག་གི་སྦྱིང་པོ་གསེར། དེལ་ཟངས།
 ལྷགས་རྣམས་བཏོན། དེས་བོད་ཀྱི་ཡུལ་རྩུ་གསེར་དེལ་ཟངས་ལྷགས་གྱི་དངོས་
 པོ་རྣམས་བེད་སྤྱོད་བྱ་རྒྱུའི་གྲངས་འཁོར་དང་རྒྱ་ཁྱོན་ཆེས་ཆེར་ཕྱིན་ཏེ། དངོས་

རྒྱུ་བརྒྱུ་ལོན་སྐབས་ཀྱི་རིན་ཐང་འཇལ་བྱེད་དང་། མཛེས་བྱེད་ཀྱི་རྒྱན་ཆ། ཉེར་
 མཁོའི་སྟོན་སྟུང་། ཐོན་སྐྱེད་ལག་ཆ། དྲག་པོའི་མཚོན་ཆ་སོགས་བོད་འབངས་ཀྱི་
 འཚོ་བའི་ཡོ་བྱེད་རྣམས་ཡར་རྒྱས་སྟོན་པའི་རུས་རབས་གསར་པ་ཞིག་ཏུ་སླེབས་
 པ་རེད།

རྒྱུ་བོད་འདྲིར་གསེར་དབུལ་བཅས་ལྷགས་སོགས་ཀྱི་དངོས་པོ་བེད་སྟོན་བྱེད་
 པའི་ལོ་རྒྱུས་དེ་སྤུ་མ་ཞིག་ནས་ཡོད་པ་གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར་དང་། ལྷག་པར་དུ་
 ལོ་ངམ་གྱིས་རྒྱལ་པོ་གི་གྲུམ་བཅན་པོ་བཀོད་སྟེ་རྒྱུ་བཅས་ཀྱི་གཙུག་ནང་དུ་
 བཅུག་སྟེ། ལྷགས་གཟེར་བཏབ་ནས་ཐུང་ཆུའི་ནང་དུ་དབུགས་པའི་ལོ་རྒྱུས་ལ་
 གཞིགས་ན་གི་གྲུམ་བཅན་པོ་ཡན་ཆད་ནས་ལྷགས་དང་བཅས་ཀྱི་རིགས་རྣམས་
 མགར་བའི་ལག་རྩལ་གྱི་ཆོད་དེ་མཐོན་པོ་ཞིག་ཏུ་སླེབས་ཡོད་པ་ཤེས་བྱུང་། ཆོན་
 རིག་ལག་རྩལ་ཡར་རྒྱས་གཏང་རྒྱུ་དོ་སྤང་ཆོན་པོ་བྱས། ཞིང་ལས་ཀྱི་ལག་རྩལ་
 ཡར་རྒྱས་བཏང་སྟེ། གཉའ་ཤིང་དང་ཐོང་གཤོལ་གསར་དུ་བཟོས་ཏེ་མཛོ་དོར་ལ་
 བརྟེན་ནས་ས་ཞིང་ཚོས་པས་སྤར་ལས་མཁྱོགས་པ་དང་སྤྲ་བ་བྱུང་ཡོད། སྐབས་
 དེར་མི་རྣམས་ཚུ་བརྒྱལ་བར་དཀའ་ངལ་མང་པོ་འབྱུང་པས། ཁོང་གིས་ཚུ་བརྒྱལ་
 བདེ་བའི་ཆེད་དུ་བཅུ་པ་མང་པོ་བཅུགས། སྐབས་དེ་ནི་བཟོ་ལས་ལག་རྩལ་དང་
 ཞིང་ལས་ཐོན་སྐྱེད་ཡར་ཐོན་ཆེ་ཤོས་ཀྱི་རུས་རབས་ཤིག་ཡིན། །

A black and white portrait of a woman wearing a traditional turban. She has a serene expression and is looking slightly to the side. The image is framed within a circular border.

༡ སྤྱ་རྒྱལ་བཅུ་པ་ཨེ་ཤོ་ལེགས་ནི། ཡབ་སྤྱ་ལྷུ་གུང་རྒྱལ་དང་ཡུམ་འོམ་
ཐང་སྤྱན་མཚོ་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སྤྱ་སྤྱ་འབྲངས། སྤྱ་གཤེན་སྟོབས་ར་ཤིབས་ཤང་གིས་
མཛད། གསས་ཁང་ས་ལེ་སྟོན་ཕྱག་བཞེངས། སྤྱ་ལྷུ་མ་བྲ་མ་ཁབ་ཏུ་བཞེས། མཁས་
པའི་དཀའ་སྟོན་ལས། མཁར་བྱིང་བ་སྤྱག་ཅེ་རྒྱལ་པོ་འདྲིའི་སྐབས་སྤྱ་བཞེངས་
པར་བཤད། རྒྱལ་པོ་འདྲིའི་རིང་ལ་བོད་སྟོན་མཛདས་མི་བདུན་གྱི་གཉིས་པ་ཏུ་
ལས་སྤྱེས་ཀྱི་བྱ་ལྷ་བྱ་མགོ་དཀར་ཞེས་པས་ཏུ་ལས་སྤྱེས་གོངས་རྗེས་སྟོན་པོ་བྱས།

སྟོན་པོ་ལྷ་བྱ་མགོ་དཀར་ནི། མཛདས་སྟོན་མདུན་གྱི་གཉིས་པ་ཡིན། སྐབས་
འདྲིར་བོད་ཀྱི་ཆབ་སྲིད་ལ་འགྱུར་བ་ཆེན་པོ་བྱུང་ཞིང་། རྒྱལ་པོའི་མངའ་འོག་གི་
ས་ཁིང་རྒྱམས་རོང་ཁྲལ་གྱི་འབངས་མི་རྒྱམས་ལ་བགོས་ནས་ཁིང་ཁྲལ་བཀོད་པ་
དང་། འོར་ཕྱགས་རྒྱམས་འབྲོག་ཁྲལ་གྱི་འབངས་མི་རྒྱམས་ལ་བགོས་ནས་འབྲོག་
ལས་ཀྱི་ཁྲལ་བཀོད་དེ་བཀས་བཀོད་རྒྱུ་འདྲིའི་ཀྱི་ལམ་ལུགས་ཆ་ཡོངས་སྤྱ་ཆང་
བ་ཞིག་དར་སྟོལ་བྱུང་། དེའང་ཁིང་ལ་དོར་ཅིས་ཞེས་པ། མཛོ་དོར་གཅིག་གིས་
ཉིན་མོས་ཀྱི་ས་ཁིང་ལ་འབྲུ་ཁྲལ་བྱེ་རི་ཅམ་འཇལ་དགོས་པ་གཏན་འཁེབས་བྱས་
པ་དང་། འབྲོག་ལ་སྤྱལ་ཅིས་ཞེས་པ། འབྲི་བཞོན་མའི་གངས་དང་བསྟན་ནས་

ཤེ་བབ་གྱི་ཁྱལ་གཏན་འཕེབས་བྱས་པ་ལ་ཟེར། ཞིང་པས་འབྲུ་ཁྱལ་འཇལ་བའི་
ལྷག་མ་དང་། འབྲོག་པས་ཤེ་ཁྱལ་འཇལ་བའི་ལྷག་མ་ནམས་ཁོ་རང་ཚོ་སྐར་ལ་
དབང་བའི་ཁོར་རྩལ་སྲུ་གུར་བ་རེད།

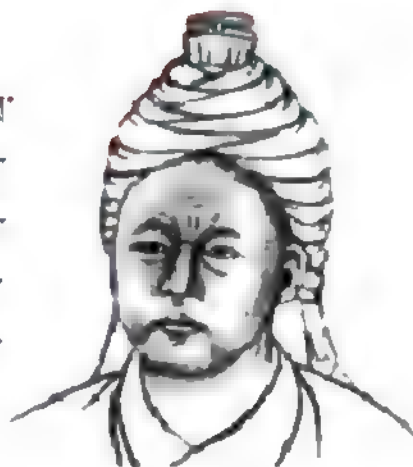

༡ ཐུ་ཁྱལ་བཅུ་གཅིག་པ་དེ་ཤོ་ལེགས།
ཡབ་ཁྱལ་ཨེ་ཤོ་ལེགས་དང་། དུམ་ཁྱུ་
ལྷམ་བུ་མ་གཉིས་གྱི་སྲས་སྲུ་འབྲུངས།
ལྷའི་སྲུ་གཤེན་མི་མོ་ཆུང་གིས་མཛད།
གསས་ཁང་ཁོ་མ་ཡང་ཆེ་བཞེངས། སྲུ་
ལྷམ་མེར་མ་ཁབ་དུ་བཞེས། མཁས་
པའི་དགའ་སྟོན་ལས། གསས་ཁང་
མཆིང་བ་ཚོད་ཆེ་བཞེངས། ཞེས་ཟེར།

༡ ཐུ་ཁྱལ་བཅུ་གཉིས་པ་མི་ཤོ་ལེགས། ཡབ་
དེ་ཤོ་ལེགས་དང་། དུམ་ཁྱུ་ལྷམ་མེར་མ་
གཉིས་གྱི་སྲས་སྲུ་འབྲུངས། སྲུ་གཤེན་འཛིན་
པོན་ཁོག་དེར་གྱིས་བྱས། གསས་ཁང་ས་ལེ་
བང་བང་བཞེངས། བཅུན་མོ་བཅན་མོ་གང་
སྟན་ཁབ་དུ་བཞེས། ཞེས་སོ།

༤ སྤྱ་རྒྱལ་བཅུ་གསུམ་པ་གོང་རུ་ལེགས། ཡབ་
མི་ཤོ་ལེགས་དང་། ཡུམ་བཅོན་མོ་གུང་སྤྲུན་
གཉིས་ཀྱི་སྲས་སྤྱ་འབྲུངས། སྤྱ་གཤེན་མཆོས་
པ་གནམ་འདུལ་གྱིས་མཛད། གསལ་ཁང་
མཆིང་བ་བྱི་ཅེ་བཞེངས། མཆོ་སྤྲུན་འབྲོང་
མ་ཁབ་རུ་བཞེས། ཞེས་སོ། །

༥ སྤྱ་རྒྱལ་བཅུ་བཞི་པ་འབྲོང་ཞི་ལེགས།
ཡབ་གོང་རུ་ལེགས་དང་། ཡུམ་མཆོ་སྤྲུན་
འབྲོང་མ་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སྤྱ་འབྲུངས། སྤྱ་
གཤེན་ལྷ་བོན་ཡེ་གཤེན་བདུད་འདུལ་གྱིས་
མཛད། གནམ་སྤྲུན་བུ་མོ་ཁབ་རུ་བཞེས།
མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་ལས། གསལ་ཁང་
ཅེ་མོ་གུང་རྒྱལ་བཞེངས། ཞེས་ཟེར།

༦ ཐུ་ཁྱལ་བཙེ་ལུ་པ་ཟ་ནམ་ལེགས། ཡབ་
ཡབ་འཁོར་ཞི་ལེགས་དང་། ཡུམ་གནམ་
མཉན་བུ་མོ་གཉིས་སུ་སྐྱུ་འབྱུངས། སྐྱུ་གསེན་
ཨ་ལ་དུན་ཅུ་ག་གིས་མཛད། སྐྱུ་ལྷམ་མང་
ལེགས་ཁབ་དུ་བཞེས། གསས་མཁར་གྱི་
བརྩིགས་འབྲུམ་གདུགས་བཞེངས། ཁྱལ་པོ་
འདི་དུག་སྐྱུ་གསེགས་རྗེས་བང་སོ་གཡའ་
སྤང་མཚམས་སུ་བདུབ་པས་སའི་ལེགས་
དུག་ཟེར། ཞེས་སོ། །

ས་བཅད་གཉིས་པ། ཐུ་ཁྱལ་པོད་གྱི་ཁྱལ་ཁམས་འཁོར་ཚུལ།

དེ་རྗེས་ཚུལ་རྗེ་བརྒྱུད་ཅིས། །

ཁྱལ་པོ་མོ་མོ་པོ་ལྷམ་མིང་རྣམས། །

ཐོག་མ་བཞི་པོ་མིང་མིག་བཞི། །

ལྷམ་མིག་མིང་གི་མཆུག་ཏུ་ཡོད། །

ཐ་མ་བཞི་པོ་མིང་མིག་གསུམ། །

ལྷམ་རྣམས་མིང་གི་ཐོག་མར་བཞོད། །

ལྷམ་འདིར་ཁྱལ་པོ་མོ་མང་འབྲུག་ཞན། །

ཡུལ་རྗེ་རྣམས་ནི་དེ་མ་བཞིན་ཐོད། །

གཅིག་སྐྱུར་དབང་བའི་རྣམས་ལྷུགས་ཉམས། །

༡ སྤྱ་རྒྱལ་བཅུ་དྲུག་པ་བླ་མ་བྱིན་ལྷེ། ཡབ་
བླ་མ་ལེགས་དང་། ཡུམ་རྒྱ་ལྷ་མ་མང་ལེགས་
གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་འབྱུངས། སྤྱ་གཤེན་བོན་པོ་
གཡུང་རྒྱུད་རྒྱལ་པོས་མཛད། མཚོ་སྤུན་ཁྱི་
དཀར་ཁབ་ཏུ་བཞུགས། རྒྱལ་ལྷེ་བརྒྱུད་ནས་
བཅུ་མས་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་རབས་འཁོར་ཞིག་མྱིན་
ཡོད་འདུག་པས་རྒྱ་མཚན་དཔུང་པོས།

སྐབས་འདིར་བོད་ཉམས་གུང་འགོ་རྒྱུན་ལ་སོགས་པའི་བོད་སྐྱོར་དང་། དེ་ནས་
བོད་ཀྱི་རྒྱལ་རབས་ཉེར་བརྒྱུད་པ་ལྷ་མོ་མོ་རི་གཉན་བཅན་བར་བན་བོན་གཉིས་
ཀའི་ཡིག་ཚང་ནང་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་སྐོར་གང་ཡང་འཁོད་མི་འདུག །འཛམ་གླིང་
གསོ་རིག་ལོ་རྒྱུས་ལ་བལྟས་ན། སྐབས་དེར་བོད་ཀྱི་བྱུང་སློབ་སྤྱི་ཡོད་པའི་རྒྱལ་
ཁབ་རྒྱལ་སྤྱི་བརྒྱུད་མར་ནད་ཡམས་མང་པོ་ཞིག་བྱུང་སྟེ། རོ་མ་བཅན་རྒྱལ་
དང་། ཤར་རོ་མ་བཅན་རྒྱལ་རྒྱལ་སྤྱི་བཞུགས་འཁོར་ཞིག་སོང་བའི་ལོ་རྒྱུས་
བལྟས་ན། བོད་ཡུལ་ལའང་རིམ་མ་ནད་ཀྱིས་འཛིགས་པས་རྒྱལ་རབས་མང་པོའི་
རིང་ལ་མི་ཁོར་ཐམས་ཅད་ཉམས་གུང་མྱིན་ཡོད་པར་སེམས། བོད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་
འཁོར་གཉན་ལྡུང་དང་། ལྷག་རི་གཉན་གཟིགས་རྒྱལ་སྤྱི་སྐབས་སུ་ཁོ་ཚོས་
བདག་ཏུ་བཟུང་བའི་ཡུལ་ཁོངས་དེ་ཡུམ་བྱ་སྤྱོད་དང་། འཁོར་རྒྱས་འཁྱུང་
པ་ལྷག་ཅེ་ཉེ་སྐོར་ཏེ། དེར་དུས་ལྷོ་ཁའི་ས་སྤྱོད་ཀྱི་འདི་ཅམ་མ་གཏོགས་མེད་པ་
གསལ་ཏེ། གནམ་རི་སྤོང་བཅན་གྱིས་བྱིང་པོ་རྩེ་ལ་དམག་རྒྱུ་སྐབས་ལྷ་ས་
དང་། འཕན་ཡུལ་རྒྱལ་སྤྱི་བོད་བཅན་པོའི་ཁོངས་སུ་མེད་པར་གསལ།

༡ ཐུ་ཁྱལ་བཅུ་བརྒྱན་པ་འཕྲུལ་ནམ་གཞུང་
ལྡེ་ནི། ཡབ་བ་ནམ་བིན་ལྡེ་དང་། ཡུམ་མཚོ་
སྐྱན་གྱི་དཀར་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་སྐྱུ་འབྱུངས།
སྐྱུ་གཤེན་ཁང་ཁྱུང་མཚོ་མི་ཀུན་སྐྱུང་གིས་
མཛད། སེ་གཉན་མེར་མོ་ཁབ་རྩ་བཞེས།
ཁྱལ་པོ་འདི་སྐབས་སུ་གསལ་ཁང་བཞེངས་
པ་ལ་སོགས་པ་འི་མཛད་རྗེས་གཞན་གང་
ཡང་མ་རྟེན།

༢ ཐུ་ཁྱལ་བཅོ་བརྒྱད་པ་སེ་སྤོལ་གནམ་
ལྡེ་ནི། ཡབ་འཕྲུལ་ནམ་གཞུང་ལྡེ་དང་།
ཡུམ་སེ་གཉན་མེར་མོ་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་
སྐྱུ་འབྱུངས། ཐུ་མོ་མེར་མོ་ཁབ་རྩ་བཞེས།
ཁྱལ་པོ་འདི་འི་སྐབས་ཀྱི་མཛད་རྗེས་གཞན་
མ་རྟེན།

༤ ལྷ་རྒྱལ་བཅུ་དགུ་པ་སེ་སྟོལ་པོ་ལྷེ་ནི།
ཡབ་སེ་སྟོལ་གནམ་ལྷེ་དང་། ཡུམ་སྟུ་མོ་
མེར་མོ་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སྟུ་ལྟུངས། སྟུ་
གཤེན་ཁང་ཁྱུང་ཨ་སོ་གཙུག་པུད་ཀྱིས་
མཛད་། འོ་བཟའ་ཉེ་མོ་མཚོ་ཁབ་ཏུ་
བཞེས། སྐབས་འདིའི་ལོ་རྒྱུས་ཡིག་ཚང་
གཞན་མ་ཆེད།

༥ ལྷ་རྒྱལ་ཉི་ཤུ་པ་ལྷེ་སྟོལ་ནམ་ནི།
ཡབ་རྒྱལ་པོ་སེ་སྟོལ་པོ་ལྷེ་དང་། ཡུམ་
འོ་བཟའ་ཉེ་མོ་མཚོ་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སྟུ་
སྟུ་ལྟུངས། སྟུ་གཤེན་ཁང་ཁྱུང་ཨ་
ལ་དན་ཅིས་མཛད་། ཁི་སྟོན་རྗེ་མོ་
ཁབ་ཏུ་བཞེས། མཛད་རྗེས་གཞན་
མ་ཆེད།

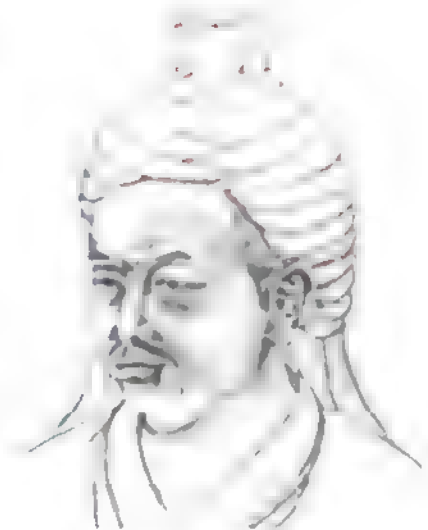

༤ ཐུ་ཁྱུ་ལ་ཉེར་གཅིག་པ་ལྟེ་སྒྲུབ་པོ་ནི།
ཡབ་ཁྱུ་ལ་པོ་ལྟེ་སྒྲུབ་པོ་དང་། ཡུམ་གྱི་
སྒྲུབ་རྩེ་མོ་གཉིས་ཀྱི་སྒྲུབ་སྒྲུབ་ལས་ལྷུང་སྒྲུབ་
སྒྲུབ་གཤེན་ཞུང་ཞུང་དར་མ་ཏ་རིས་
མཛད། བྱི་སེ་བཅུ་ལྟ་མོ་ཁབ་ཏུ་བཞུགས་
མཛད་ལྟེ་གཞན་གྱི་ཡིག་ཆ་མ་རྟེན་དུ་

༥ ཐུ་ཁྱུ་ལ་ཉེར་གཉིས་པ་ལྟེ་ཁྱུ་ལ་པོ་ནི།
ཡབ་ཁྱུ་ལ་པོ་ལྟེ་སྒྲུབ་པོ་དང་། ཡུམ་གྱི་
སེ་བཅུ་ལྟ་གཉན་མོ་གཉིས་ཀྱི་སྒྲུབ་སྒྲུབ་
ལས་ལྷུང་སྒྲུབ་གཤེན་ཞུང་ཞུང་དར་མ་ཏ་
རིས་མཛད། སྒྲུབ་བཅུ་ལྟ་ལྟ་སྒྲུབ་
ཁབ་ཏུ་བཞུགས་ ལྟེ་ཁྱུ་ལ་གཞན་མ་རྟེན་དུ་

༡ སྤྱ་རྒྱལ་ཉེར་གསུམ་པ་ལྟེ་སྤྱིན་བཅན།
 ཡབ་རྒྱལ་པོ་ལྟེ་རྒྱལ་པོ་དང་། ཡུམ་སྤྱན་
 བཅན་ལྷག་སྒོང་མ་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་སྤྱ་
 འབྲུངས། སྤྱ་གཤེན་ཁང་ཁྲུང་ལུ་ལ་མ་
 ཉོས་མཛད། གཉན་བཅན་མང་མོ་རྩེ་
 ཁབ་རྩ་བཞིས། འདི་རྣམས་ཀྱི་བང་སོ་
 རྒྱ་བོའི་གཞུང་ལ་བཏབ་པས་ན་རྒྱལ་ལྟེ་
 བརྒྱད་ཅེས་གྲགས། ཞེས་སོ། །

འདི་ཡན་གྱི་མ་ཡུམ་རྣམས་ལྟ་མོ་དང་། ལྷ་མོ་ཡིན་པས་སྲས་ཀྱི་མཆན་ལ་
 ཡང་ལྟ་སྲས་དང་། ལྟེ་སྲས་ཟེར། རྒྱལ་པོ་འདི་དག་གི་སྐབས་སུ་བོད་ཁམས་
 ཡོངས་ལ་མངའ་དབང་བསྐྱར་པའི་སྟོབས་ཤུགས་ཉམས་ཏེ། འཕྲོངས་རྒྱས་དང་
 ཡར་སྐྱེང་ཅེས་ལ་དབང་སྐྱར་བྱས། ཡུལ་གྱི་གཞན་རྣམས་སྤར་ལྟར་རྒྱལ་སྤན་
 འགའ་ཞིག་རྩ་མོར། རྒྱལ་པོ་འདི་དག་གི་བང་སོ་རྒྱ་བོའི་གཞུང་རྩ་བཏབ། རྒྱ་
 རྩར་ཐོག་མར་འདི་ནས་བྱུང་བར་གྲགས། འདི་སྤྱིན་ཆད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་རྣམས་
 འབངས་དང་གཉེན་བསེས་པས། སྲས་རྣམས་ཀྱི་མཆན་ལ་ལྟེ་ཞེས་པའི་ཆབ་རྩ་
 བཅན་པོ་ཞེས་བཏགས་པའི་སྟོལ་དར་བས་འདིའི་འོག་གི་རྒྱལ་རབས་རྣམས་ལ་
 ཆོགས་ལ་བཅན་ལྟ་དང་། འོག་གི་བཅན་བཞི་སོགས་ཟེར་སྟོལ་བྱུང་། 《མཁས་
 པའི་དགའ་སྟོན་》ལས། དེ་ནས་རྒྱལ་པོ་ལྟེ་བརྒྱད་ཅེས་པ་བྱུང་། ཡུམ་རྒྱ་རྩམ་
 མང་ལེགས། མཆོ་སྤྱན་ཁྲི་དཀར། སེ་གཉན་མེར་མོ། ལྷ་མོ་མེར་མོ། འོ་མ་ཏེ་མོ་
 མཆོ། ཁྲི་སྤྱན་རྩེ་མོ། ཁྲི་སེ་བཅན་གཉན་མོ། སྤྱན་བཅན་ལྷག་སྒོང་རྣམས་ཀྱི་སྲས།
 ཟ་ནམ་ཟིན་ལྟེ། འཕྲུལ་ནམ་གཞུང་བཅན་ལྟེ། སེ་སྟོལ་ནམ་ལྟེ། སེ་སྟོལ་པོ་ལྟེ། ལྟེ་
 སྟོལ་ནམ། ལྟེ་སྟོལ་པོ། ལྟེ་རྒྱལ་པོ། ལྟེ་སྤྱིན་བཅན་ལྟེ་བརྒྱད་ཏོ། ལྟེ་བརྒྱད་བང་སོ་

ཆུ་པོ་འཁྱུང་ལ་བཏབ། །མཆོ་ལ་ཁ་བ་བབ་པ་འདྲ་འོས། ཅེས་གསུངས། འོན་
ཀྱང་དེར་དུས་འཕྱང་རྒྱས་བར་སོ་འོ་ནང་དུ་ཁྱུ་པོ་འདི་དག་གི་བར་སོ་ཡིན་པར་
གཤམ་པ་འགའ་ཞིག་འདུག་པས་དཔྱད་འོས།

དེ་རྗེས་ཆོགས་ལ་བཅན་ལྟུང་། །

གཙང་རྩྭ་ཕྱེ་མ་གཙང་བྱང་བྱ། །

རྩྭ་ཕྱེ་བྱང་མ་ཕྱེ་མ་བཞེངས། །

ཆ་ཕྱེ་མ་ཕྱེ་བྱང་རྩྭ་ཕྱེ། །

བྱེ་ཕྱེ་བཙང་མ་ཕྱེ་མ་ཕྱེ། །

ཕྱེ་ཕྱེ་མ་ཕྱེ་བྱང་ཕྱེ་མ། །

ཕྱེ་ཕྱེ་མ་ཕྱེ་བྱང་བྱེ་ཕྱེ། །

ཕྱེ་ཕྱེ་མ་ཕྱེ་བྱང་རྩྭ་ཕྱེ། །

ཕྱེ་ཕྱེ་མ་ཕྱེ་བྱང་ཕྱེ་ཕྱེ། །

༡ ཐུ་ཁྱུ་ཁྱེ་ར་བཞི་པ་རྒྱལ་ཏོ་རེ་ལོང་བཅན་ནི།
ཡབ་ལྷེ་རྩྭ་བཅན་དང་། ཡུ་མ་གཉན་བཅན་
མང་མོ་རྗེ་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་སྐྱེ་འཁྱུངས། སྐུ་
གཤེན་ཁང་ཁྱུང་ཏ་ར་ལ་ཏ་རིས་མཛད། ཐོན་
མི་འབྱོར་པོ་རྒྱལ། རྒྱལ་སྐྱོན་ད་རེ། རྩྭ་
འདར་རྗེ་རྩྭ་ཕྱེ་སྐྱོན་པོ་བྱས། འོ་མ་ལྷེ་
བཟའ་ཁྱི་བཅན་བྱང་མ་ཁབ་དུ་བཞེས། བཅན་
པོ་འདི་འཁྱུང་པོ་ལྷ་བ་ནག་ཅེས་པ་ཐང་མཆོམ་
ས་སུ་པབ། དེ་འཁྱུང་ལ་ཁང་ལྷ་གཙང་པ་ཞེས་
གཤམ་སོ། །

༡ སྤྱ་རྒྱལ་ཉེར་ལྷ་པ་བྱི་ནམ་བཅན་ནི།
ཡབ་རྒྱལ་ཏི་རེ་ལོང་བཅན་དང་། ཡུམ་
འོ་མ་ལྷེ་བཟའ་བྱི་བཅུན་བྱང་མ་གཉིས་
བྱི་སྤྱས་སྤྱ་སྤྱ་ལུངས། སྤྱ་གཤེན་ཁང་
ཁྱེད་ལྷ་ལ་ཏ་རྒྱལ་གྱིས་མཛད། སྤྱ་བས་
གཉེར་དོར་གཅུག་དང་། སྤྱས་བྱི་
བྱང་མོང་ཁོང་གིས་སྟོན་པོ་བྱས།
སྤྱན་བཟའ་བྱི་དགར་ཁབ་ཏུ་བཞེས།

༡ སྤྱ་རྒྱལ་ཉེར་ལྷ་པ་བྱི་སྤྱ་དཔུང་
བཅན་ནི། ཡབ་བྱི་ནམ་བཅན་
དང་། ཡུམ་སྤྱན་བཟའ་བྱི་དགར་
གཉིས་བྱི་སྤྱས་སྤྱ་སྤྱ་ལུངས། སྤྱ་
གཤེན་ལྷ་ལ་ཏ་རྒྱལ་གྱིས་མཛད།
མགར་སྤྱ་རྩི་ལྷ་དང་། མོན་མི་
སྤྱ་མང་དྲེད་པོས་སྟོན་པོ་བྱས།
སྤྱན་བཟའ་སྤྱ་སྤྱེད་ཁབ་ཏུ་བཞེས།

༤ ཐུ་ཁྱུ་ལ་ཉེར་བརྟན་པ་ཁྱི་ཚོགས་རྩེ་
བཅན་ནི། ཡབ་ཁྱུ་ལ་དཔུང་བཅན་
དང་། དུམ་སྒྲན་བཟའ་ལྟ་ཉེར་
གཉིས་ཀྱི་སྐུ་སྐུ་ལུང་ལས། མགར་
གཉེར་བཅན་སྒྲེམ་བྱ་དང་། ཁྱུ་ལས་
སྐུ་ལ་ཚོགས་རྩེ་མོར་བཅན་ཀྱིས་ལྟོན་པོ་
བྱས། རུ་ཡོངས་བཟའ་ལྟོར་ཁྱུ་ལ་མོ་
མཚོ་ཁབ་རུ་བཞེས། །

༥ ཐུ་ཁྱུ་ལ་ཉེར་བརྟན་པ་ལྟ་མོ་མོ་རི་
གཉན་བཅན་ནི། ཡབ་ཁྱུ་ལ་པོ་ཁྱི་ཚོགས་རྩེ་
བཅན་དང་། དུམ་རུ་ཡོངས་བཟའ་ལྟོར་
ཁྱུ་ལ་མོ་མཚོ་རྩམ་གཉིས་ཀྱི་སྐུ་སྐུ་
ལོ་༢༠༩་པ་ཤིང་ན་ལོར་སྐུ་བཞུགས། ཁྱུ་
གཤེན་གཅེར་གཡང་སྐྱེས་དང་། མཚོ་མི་
ལུ་ལམོ་གཉིས་ཀྱིས་མཛད། རྩོ་བཟའ་
མང་དགའ་ཁབ་རུ་བཞེས།

ཀྱལ་པོ་འདིའི་རྒྱལ་སྐྱེ་ལོ་༤༩༩༥་ཚུ་བྱ་ལོར་བལ་པོའི་ཡུལ་ནས་པརྟེ་ཏ་སྟོ་
 སེམས་འཆོ་དང་། ལོ་ཚུ་བ་ཐི་ལེ་སེ་གཉིས་ཀྱིས་སྤང་སྟོང་ཕྱག་བརྒྱ་པ་དང་མདོ་
 རྟེ་བཟ་ཏོག་གི་སྐྱེགས་བམ་གཉིས། གསེར་གྱི་མཆོད་རྟེན་གཅིག །ལུ་དྲའི་ཕྱག་རྒྱ་
 ཞེས་པ་ནོར་བུའི་རིགས་ཀྱི་རྩོམ་ཡིག་དུག་རང་བྱོན་ཅན་ཆོད་ཁྱུ་གང་ཅམ་ཡོད་
 པ་གཅིག །ཅིན་ཏ་མ་ཁིའི་སྟོས་པོར་ཞེས་པ་བརྒྱ་གཅིག་ཞལ་ཡིད་བཞིན་ནོར་
 བུའི་གཟུགས་ཀྱི་སྟོས་པོར་གཅིག །སྟོང་པོ་ཡི་གེ་དུག་པ་བཅས་བྱིར་ནས་བོད་
 རུ་འོངས་ཏེ། པོ་སྤང་ཡུམ་བུ་སྤང་རུ་བཞུགས་པའི་སྐྱེ་ཀྱལ་ལྟ་སོ་སོ་རི་གཉན་
 བཅོན་ལ་གསེར་སྐྱེམས་དང་གཡུ་སྟོན་གྱིས་མཆོད་པ་མཛད། མཆོན་གཉན་པོ་
 གསང་བ་ཞེས་གསོལ། ཀྱལ་པོས་ཕྱག་དང་བཀྱར་སྟེ་རྒྱ་ཆེར་གནང་བས་བོད་རུ་
 སངས་རྒྱལ་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་དབུ་དེ་ནས་བརྟེས་པར་གསུངས། སྐྱེ་ལོ་༤༩༩༥་ཚུ་བྱ་
 ལོར་སྐྱེ་གཤེགས། དེ་ལྟར་བཅོན་ལྟ་པོའི་མཆོད་པ་འམ་བང་སོ་འཕྱིར་ལུང་དར་བ་
 ཐང་རུ་བཏབ་སྟེ་རྒྱ་འདྲ་བའི་ས་ལུང་བྱས་ཡོད་དོ། །

དེ་ནས་འོག་གི་བཅན་བཞི་འམ། །
 ལུན་ལུམ་ཆོགས་པའི་འོད་རྒྱལ་བཞི། །
 ཀྱལ་པོ་འཕྲོང་གཉན་ཆེའུའི་སྐབས། །
 གསེར་དཀྱལ་ཆང་གི་བཞེས་པོར་ཆབ། །
 འོད་རྒྱ་དཀར་པོ་ལྟ་ཆོགས་བཟོས། །
 ལུམ་དེར་གསོ་རིག་ལག་རྩལ་གྱིས། །
 འོར་བའི་ཐིག་ལ་གསལ་བཅོས་དང་། །
 རིམ་སྐྱེ་ནད་ལ་ཐོན་འགོག་སྐྱེས། །
 གསོ་བ་རིག་པའི་བརྟན་པ་རྒྱས། །
 མཛངས་སྟོན་གལ་པོ་མོར་གྱི་ལུས། །
 ལྟ་ལྟར་བཅོས་ནས་ཆོང་ལས་དང་། །
 རོར་འཕྲོག་བར་གྱི་འབྲེལ་འབྲིས་འཕེལ། །

༡ ཐུ་ཁྱུ་ལ་ཉེར་དགུ་པ་ཁྱི་གཉན་གཟུང་བཅན་ནི། ཡབ་ཁྱུ་ལ་པོ་ལྷ་ཐོ་ཐོ་རི་གཉན་བཅན་དང་། ཡུམ་རྩོ་བཟའ་མང་དགའ་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་སྐྱུ་འབྱུང་ས། ཐུ་གཤེན་ཞང་ཞུང་ཆ་ལ་ཞེས་པས་མཛད། སྲས་སྤང་གཞིར་ལྷ་བཅན་དང་། མགར་ཁྱི་འབྲིང་གཉིས་ཀྱིས་སློན་པོ་བྱས། སྤྱི་ལོ་༡༡༩༥་ཆུ་བྱ་ལོར་བོད་ཀྱི་ཁྱུ་ལ་པོར་གྱུར། ཁྱུ་ལ་པོས་རང་གི་མའི་མིང་པོ་ལ་ཞང་ཞེས་བོས་པས་དེའི་ཕྱིན་ཆད་མ་ཡི་མིང་པོ་ལ་ཞང་རུ་འབོད་པའི་སྲོལ་བྱུང་ཞིང་། དེའི་ཡན་གྱི་རུས་སུ་ཞང་ལ་རྩོ་པོ་ཞེས་འབོད་སྲོལ་ཡོད། འཕྲོ་བཟའ་མོ་རུང་ཡང་གཞིར་ཁབ་རུ་བཞེས། སྤྱི་ལོ་༡༡༩༥་མེ་སླེལ་ལོར་གཤེགས། ཐུ་གཤེགས་རྗེས་བང་སོ་དོན་མཁར་མདའ་རུ་བཅིགས་ཤིང་དེ་ཡང་ཐུ་ལ་མེད་ས་ཐུང་བརྟལ་བ་འདྲ་བ་ཞིག་ཡོད་དོ།

༡ སྤྱ་རྒྱལ་སྤུམ་རྩ་པ་འབྲོང་གཉན་མེའུ་བཅན་ནི། ཡབ་ཁྱི་གཉན་གཟུང་
 བཅན་དང་། ཡུམ་འབྲོ་བཟའ་མོ་རུང་ཡང་གཞེར་གཉིས་ཀྱི་སྤྱལ་སྤྱ་ལྟུངས།
 སྤྱ་གཤེན་ཕོན་པོ་མ་རུང་གིས་མཛད། མཆིམས་བཟའ་སྤྱ་རྒྱལ་ཁབ་རུ་བཞེས།
 སྤྱ་གས་ཐང་པ་ཡར་རྩེས་སྟོན་པོ་མཛད། སྤྱི་ལོ་༥༡༥པའི་མེ་ཁྲིལ་ལོར་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་
 པོར་གྱུར། སྤྱ་གཞོན་པའི་རུས་སྤྱ་སྤུམ་པའི་ཡུལ་རུ་བྱོན་སྐབས་ཕོན་པོ་ཞིག་གི་
 རྒྱུང་མ་རྒྱ་མོ་ཆ་ལྷམ་བྱ་བ་ཞིག་དང་འབྲེལ་བ་བྱུང་ནས་སྤྱལ་སྤྱ་ལོ་རིང་པོ་ཞེས་
 པ་ཞིག་འཁྱུངས་ཀྱང་ངོས་མ་སྤྱངས། རྩེས་སྤྱ་རྒྱལ་པོར་མཛོ་ནད་ཕོག་པ་དང་།
 བཅུན་མོར་ཡང་སྤྱལ་དམུས་ལོང་ཞིག་འཁྱུངས། དེ་རྒྱུང་ཟད་ཆེར་ལོངས་པ་ན་
 ཡབ་ཀྱིས་ཞལ་ནས། “ཁྱོད་ཀྱིས་འ་ཞའི་ཡུལ་ནས་སྤྱན་པ་བོས་ཏེ་མིག་ཐྱེས་ལ་རྒྱལ་
 ས་ཟུངས། གལ་ཏེ་མིག་འབྱེད་མ་ཐུབ་ན་སྤུམ་པའི་ཡུལ་རུ་ཕོན་པོའི་རྒྱུང་མ་རྒྱ་
 མོ་ཆ་ལྷམ་བྱ་བ་ལ་ངའི་བུ་སྤུམ་རི་རིང་པོ་ཞེས་པ་ཡོད་པ་དེ་བོས་ནས་ཁྱོད་རང་
 གཤེགས་རྩེ་བྱིས་ལ་ཁོ་རྒྱལ་སར་རྒྱག་ཅེས་གསུངས་ཏེ། ཡབ་ཡུམ་གཉིས་སྟོན་པོ་
 སྤྱ་གས་ཐང་པ་ཡར་རྩེ་དང་བཅས་པ་གཏུང་རྒྱུད་ལ་འགོས་ནད་མི་ཕོག་པའི་ཆེད་
 རུ་ཡར་སྤྱང་ཞང་མདར་བང་སོ་བཅིགས་ནས་གསོན་པོར་རུར་རུ་བཞུགས་པར་
 གཤགས་ཤིང་། བང་སོའི་མིང་ལ་ཡང་གསོན་མཆད་རྒྱུམ་པོ་ཞེས་ཟེར་རོ། སྤྱ་རྒྱལ་

ལུས་ཅུ་པ་འབྲང་གཉན་ལྡེའུའི་རིང་ལ་བོད་དུ་དཀར་ཡོལ་བཟོ་རྒྱའི་ལག་རྩལ་
དར་བའི་སྒོར 《རྒྱ་བོད་ཡིག་ཆང་ཆེན་མོ》 ལས།

དེའི་རྗེས་སུ་བྱང་བའི་དཀར་ཡོལ་གཉིས། །
འགོ་བརྒན་ལྡེའུ་རྒྱའི་རིང་ལ་བོད་དུ་དར། །
རྒྱལ་པོའི་གསོལ་ཞལ་དབང་པོའི་གཏེར་དུ་སྤྲས། །
དེ་ཡི་རྒྱུ་ལ་རྒྱུ་རྩལ་འཕུལ་རྒྱལ་དུས། །
མཁས་པའི་བཟོ་བོས་སོ་ནག་ཐང་པོ་ཆེར། །
འཆིང་བའི་རྒྱ་ལ་རྩ་སྤོས་དཔེ་བྱས་ནས། །
ལུས་ཅུ་ཅ་གཉིས་ཆེ་རྒྱུང་འབྲིང་གསུམ་སྟོན། །
རབ་དང་འབྲིང་དཀར་ཐ་མ་སྟོ་ཤས་ཆེ། །
བོད་ཡུལ་དབུས་གཙང་མཐིལ་ན་ནོར་བུ་ལས། །
ལྷ་པོའི་འབྲུག་བརྒྱུ་གསུམ་པ་དེ་རྩལ་ལོ། །
འདི་ལ་ཡོན་ཏན་དཔག་མེད་ལྡན། །
སྤལ་ལྡན་རྩལ་གྱིས་འདི་རྒྱུངས་ཤིག །
དེ་ལ་རྒྱ་པོ་གསུམ་ཡོད་དར་ཅེ་དང་། །
འདོལ་ལ་བྱང་རྒྱ་གསུམ་དུ་གསུམ་པ་ཡིན། །
དེ་རྩལ་བོད་དུ་བྱང་བའི་དཀར་ཡོལ་ཡིན། །

ཞེས་སོགས་བོད་དུ་དཀར་ཡོལ་བྱང་བའི་དུས་ཆེད་དང་། དཀར་ཡོལ་བཟང་

ངན་བརྟག་ཐབས་སོག་གསལ་པོར་གསུངས་པོད། །

རྒྱལ་པོ་ཉལ་ཏི་གཉན་གཟིགས་སྐབས། །

ཡབ་མེས་པགས་ལས་འདའ་བའི་ཁོངས། །

བན་པོ་ཁྱེ་དང་འ་ཞེ། །

ཤར་གཤམ་ཁྱེ་དང་ཁྱེ་པོ་ཁྱེ། །

མར་འ་དབང་བཟུང་བའི་ལས་འགོ་ཞུགས། །

ཞུ་བྱ་རྒྱལ་པོ་མོན་མོན་ཁྱེས། །

ཉལ་ཏི་གཉན་གཟིགས་པལོན་ཏུ་བཞུང་། །

ཁྱེ་ཁྱེ་འོ་ཁྱོན་པོ་དབང་དང་ཟུང་། །

མས་པོ་ནགས་མེད་ཀྱོགས་བཀྲག་ནས། །

ཉལ་ཏི་གཉན་གཟིགས་ཐབས་ལ་གཏུགས། །

ཁྱེ་ཁྱེ་འོ་དབྱ་མན་མ་འཕྱོད་ཀྱང་། །

ཉལ་ཏི་གཉན་གཟིགས་དབྱར་ཏུ་གསེགས། །

༡ སྤུ་རྒྱལ་སོ་གཅིག་པ་སྤྲུག་རི་གཉན་གཟིགས་ནི། ཡབ་འབྲོང་གཉན་མྱེའུ་
བཅན་དང་། དུམ་མཆིམས་བཟའ་སྤུ་རྒྱལ་གཉིས་ཀྱི་སྤྲུག་སྤུ་འབྲུངས། འདི་ཉིད་

བརྒྱམས་པའི་རྒྱལ་ཁབ་དཔྱད་པའི་རྒྱུ་ལ་བལྟ་། འཁོའི་ཡུལ་ནས་སྒྲུབ་པ་པོས་ཏེ་
 མིག་སྟེང་པས། རྟག་མོ་རི་ལ་རི་རྣམས་གཉེན་འགྲོ་བ་གཟིགས་སྟབས་ལྟར་བཟུང་བས་
 མཚན་ལ་རྟག་རི་གཉེན་གཟིགས་སྟུགས་ལ་བར་བྱས། སྤྱི་ལོ་༡༩༥༥ལ་ཤིང་མཁ་
 ལོར་པོད་ཀྱི་རྒྱལ་པོར་བྱུང་། སྐབས་དེར་རྒྱལ་ཁབ་ལོང་མ་རྣམས་ཀྱི་རྒྱལ་ཁབ་
 འཕོར་སྟེན་པའི་སྡེ་འབངས་རྣམས་སྤར་ཡང་མངའ་ཁོངས་སྟུང་བྱུང་། བན་པོ་ཆེ།
 འ་ཁ་ཆེ། ཏུང་གར་ཆེ། ཟིང་པོ་ཆེ། ཞང་ཁུང་ཆེ་རྣམས་འདུལ་བའི་འགོ་ཚུགས།
 ཉང་སྤུས་གཞོན་གསུམ་འབངས་སྟུང་། བྱི་དང་སྟལ་སྤང་བཅོས། འབྲུ་མར་
 རྣམས་ཚད་ལ་བཅལ་བ་སོགས་ཚོང་ལས་ཡར་རྒྱས་ཏེ་ཅང་ཆེན་པོ་བྱུང་བའི་རྒྱལ་
 རབས་ཤིག་ཡིན། སྤྱི་གཤིན་ར་སངས་ཁྱི་ནི་ཁོད་ཀྱིས་མཛད། ཉེད་བཅུན་འགྲོ་
 དཀར་ཁབ་རྒྱ་བཞིས། རྩ་ནམ་མང་གཉེན་དང་། སྤྱི་ཁྱི་བྱང་ལན་པ་གཉིས་ཀྱིས་
 སྟོན་པོ་མཛད།།

[illegible]

ཐམས་ཅད་བརྒྱལ་ལོ། །དེར་ལྷགས་སྟོག་གཤེན་གྱི་རལ་པས་བཅད་ནས། རྗེ་ཁྱི་
 ལུན་དོང་ནས་བཏོན། ཆེབས་ཟག་ཀར་མང་བོད་ལ་བསྟོན་ནས་བྲོས་པས་ཐར་
 རོ། །སྐྱ་གཤེན་རང་བྱ་ཚོད་གཅིག་ཏུ་སྐྱལ་ནས་བྱོན་ནོ། །དེ་ལྟར་རྗེ་བཙུན་དོང་
 ཏུ་མ་འགོངས་བ་བོན་གཤེན་སྐྱ་སྐྱར་བྲིད་ནས་ཆོག་པ་བོན་གྱི་དྲིན་ལགས་སོ། །
 དེ་ནས་རྒྱལ་བོས་སྐྱ་གཤེན་ལ་བསྟོད་པ། གེ། མན་ངག་ལུང་དང་ལུན་པའི་
 གཤེན་པོ་བྱོད། །མཐུ་སྟོབས་ལུན་པས་ལྟ་སྟོན་བན་ཏུ་འཁོལ། །རྩུ་འཕྱལ་ཐབས་
 ལུན་བདུད་ལྷགས་སྟོན་པོ་བཅད། །ཐུགས་རྗེ་ཆེ་བས་ཁྱི་ལུན་དོང་ནས་བཏོན། །
 གསུངས་ནས་ཐུག་འཆལ་ལོ། བོན་དང་རྒྱལ་བོ་མཉམ་པས་གཤེན་རྒྱལ་ལོ། བོན་
 གྱི་གསས་ཁང་མང་པོ་ཡང་བཞེངས་སོ། །དྲིན་ལན་དང་ཆེ་ཐབས་སུ་བོན་གྱི་སྐྱ་
 གཤེན་ལ་གཅིགས་བྱིན་པ། གལ་གཡས་གལ་གྱི་རྩེ་ལ་སྐྱ་གཤེན་དེ་འཛོག་ །བ་
 སོའི་ཁྱི་དང་ཟ་འོག་གི་གདན་བཏིང་། ཡིག་ཚང་ཏུ་གསེར་གྱི་ལུང་བུ་དང་མཐིང་
 གི་བུམ་པ་ཡང་གནང་ངོ། །སྐྱ་གཤེན་སྟོང་བཟང་ལྟ་སྐྱུག་དང་། འོད་ཏུ་འཕེན་
 དུག་ནམས་བྱིས་བྱས། ཁབ་ཆོ་སྐྱར་བཟང་འབྲི་མ་བོད་དཀར་ཡིན། ཞེས་སོགས་
 གསལ་བ་ལྟར་རོ། །

གནའ་ཏུས་ཁྲིམ་གྱི་ཡུལ་ཏུ་འབོད་པ་དེར་ཏུས་ཤིན་ཅང་གི་ས་འོག་ནས་ཐོན་
 པའི་ཁྲིམ་ཡིག་ལས། ལྷག་བུ་སྟོན་གཟིགས་སྐབས་སུ་རྣམ་བུ་ལ་ཡི་གེ་འཐགས་ཏེ་
 ལྟོ་བྲག་རྒྱལ་བོ་ལ་སྐྱུལ། ཞེས་གསལ་བ་འདི་ནི་ཏ་ཅང་གི་ལོ་རྒྱུས་དོན་ཆེན་ཞིག་
 ཡིན་ཏེ། ལུ་མི་སམ་རྩོ་ཏ་མ་བྱོན་པའི་མི་རབས་གསུམ་གྱི་གོང་ནས་བོད་ཀྱི་དཔོན་
 རིགས་ནམས་ཐན་ཚུན་ཡི་གེ་བཏང་རེས་བྱས་ཡོད་པའི་བདེན་དཔང་གི་རྩི་རིང་
 ཞིག་རེད། །ཡིག་ཚང་དེའི་མ་ཡིག་དཔེ་བཤུས། “རྩོ་ཆོ་མདོ་ཆུ་ལ། ལེགས་ཆོན་
 གྱིས་གསོལ་བལ། རྩོ་ཆོ་བརྒྱལ་བཞུད་ན། རྣམ་བུ་ལ་ཡི་གེ་བཐག་སྟེ། སྤང་ན་སུ་
 ལ་གཏད་པ་ལ། ལྟོ་བྲག་སྟེ་སྐྱུང་ལེགས་ཆོན་ལ་སྐྱུལ།” ཞེས་སོ། །

ཀྲུལ་པོ་འདིའི་དུས་བོད་ཀྱི་མཛེངས་སློན་བདུན་གྱི་གསུམ་པ། བློ་འདྲེ་སྒྲུབ་པ་
བཅོད་མང་གིས་བྲི་དང་། སྤུལ་དང་། སྤྲང་རྒྱུ་ལྟེང་ལྟེང་གིས་བཅོས་བྱས་ཤིང་། ཞིང་
པའི་ས་ཁུལ་ནས་ཐོན་པའི་འབྲུ་རིགས་རྒྱུ་ལྟེང་ལྟེང་གིས་འཛུལ་ནས་སློང་ལེན་བྱེད་པ་
དང་། འབྲུ་པའི་ས་ཁུལ་ནས་ཐོན་པའི་མར་སྟགས་སྤྲང་ལ་འཛུལ་ནས་སློང་
ལེན་བྱེད་ཐོས་པའི་གཏན་འབེབས་བཅོས།

འཕྲོངས་ཀྲུས་ཕྱིང་པ་སྤྲུག་ཅེའི་པོ་སྤྲང་ན་ཀྲུལ་པོ་སྤྲུག་རི་གཞན་གཟིགས་
བཞུགས་པ་དང་། ཉེན་ཁར་རྒྱུང་པ་ཞེས་པ་དེང་དུས་མལ་གྱི་གོང་དཀར་གྱི་ཡུལ་

འདིར་བྱིང་པོ་རྩེ་རྣམས་སྐྱོ་བོ་བཅུགས། བྱིང་པོ་རྩེ་ལ་ས་རྒྱ་ཆེན་པོ་དང་སྡེ་འབངས་
 མང་པོ་ཡོད་པ་སྟེ། སྐར་བའི་ཡུ་སྤྱོད་ཞེས་པ་གོང་པོ་ཡན་ཆད་དང་། རྣམས་སྐྱོ་
 བོའི་ཡུལ། ཡུལ་ཡེ་རབ་སྡེ་བཞི། སྐུམ་ལ་གསུམ་རྣམས་བྱིང་པོ་རྩེའི་ས་ཆ་ཡིན་
 ཞིང་། ཡུལ་གྱུ་དེ་དག་གི་ནང་དུ་ཁོ་ལ་དབང་བའི་སྡེ་འབངས་ཁྲི་གསུམ་རྣམས་
 ཅམ་ཡོད། སྐབས་ཤིག་ན་བྱིང་པོ་རྩེས་བྱ་བ་ཅི་ལ་ཡང་ཕྱིན་ཅི་ལོག་པ་ཤ་རྣམས་
 བྱེད་ཅིང་། ལེགས་པར་ཉེས་པར་བཅུག། ཁོ་རང་ལ་སློ་སེམས་དཀར་ཞིང་གྲོས་
 བཏོན་པའི་མི་རྣམས་ལ་མི་ཉན་ཞིང་། གཅམ་བྱ་①དང་ངོ་དགའ་བྱེད་ཅིང་
 སྐད་ཆ་སྟན་པོ་ཤོད་མཁན་རྣམས་ལ་ཅི་མཐོང་བྱེད། སྐབས་དེར་བྱིང་པོ་རྩེས་
 ཆོས་དང་སྲིད་གྲི་ལས་ཀ་ལོག་པ་ཁོ་ན་བྱས་ཀྱང་། མི་སྐྱེ་ཞིག་གིས་ཀྱང་གྲོས་
 བཏོན་མ་མོད། དེ་ལྟར་གོང་གི་རྒྱལ་པོ་སྐྱོས། ལོག་གི་འབངས་མི་ཐོར། མི་
 རྣམས་པན་ཚུན་ཡིད་ཆེས་མི་ཐོད་པར་འབྲེལ་བ་རྒྱག་དུ་ཕྱིན། ཡུལ་གྱི་བདེ་
 འཇགས་དང་འབངས་མིའི་འཆོ་བ་ཉིན་རེ་ལས་ཉིན་རེ་རྩལ་དུ་ཕྱིན་པས། མི་
 ཐམས་ཅད་གྲིས་བྱིང་པོ་རྩེ་ལ་སློག་བཤད་ཤ་རྣམས་བྱེད་པའི་སྐབས་དེར། བྱིང་པོ་
 རྩེའི་སློན་པོ་གཉན་འཛི་བྱང་ནག་པོས། བྱིང་པོ་རྩེ་ལ་གསོལ་བར། “རྩེ་པོས་
 ལས་དང་བྱ་བ་ཅི་ལ་འང་ལོག་པ་ཤ་རྣམས་མཛོད་པས། རང་རེའི་སྲིད་གྲི་ཐབས་
 རྒྱས་དང་། ཆོས་གྲི་མཛོད་པ་ཐམས་ཅད་ཕྱིན་ཅི་ལོག་དུ་ཕྱིན་རྒྱབས། གོང་གི་
 སྲིད་གྲི་སྟོབས་ལྷགས་ཉམས། ལོག་གི་འབངས་མི་རྣམས་དབུལ་པོར་འགྱུར།
 འདི་ལྟར་ཡུན་རིང་ན། རང་རེའི་ཡུལ་ཁམས་འདི་སལ་ཆེར་མི་རིང་བར་འཐོར་
 བརྒྱག་དུ་འགོ་ཉན་འདུག་ཅེས་ཞུས་པར། བྱིང་པོ་རྩེས་གྲོས་གཞིར་མི་མཉན་
 པ་མ་བཟད། དེ་ལྟར་བཤད་པ་ཏ་ཅང་མོར་འབྲེལ་ཅན་གྱི་སྐད་ཆ་ཡིན་ཟེར་ནས།
 གཉན་འཛི་བྱང་ལ་ཆད་པ་བཅད་པ་རེད། དེར་གཉན་འཛི་བྱང་ཡིད་མ་རངས་
 ཏེ། ཁོ་པས་ཀྱང་བྱིང་པོ་རྩེ་དང་མཉམ་དུ་སྦྱོད་པ་ངན་པ་ཤ་རྣམས་བྱས་ཏེ་བྱིང་
 པོ་རྩེ་ལ་གང་དགའ་བཤད་པས། བྱིང་པོ་རྩེ་ཤིན་དུ་མགྱུ་ནས། གཉན་འཛི་

① གཅམ་བྱ། བཅོས་མའམ། རྒྱན་མ། རོལ་སྦྱོར་ལ་བེར།

ཟུང་ལ་བྱ་དགར། ཐུམ་ཡ་གསུམ་གྱི་སྒྲིབ་ཕྱོགས་ཀྱི་ཕྱི་འབངས་ཐམས་ཅད་བྱིན་
 པས་ཁོ་ཡུལ་སྡེ་དེའི་དཔོན་པོར་གྱུར། ཡུལ་དེའི་ནང་དུ་བྱིང་པོ་རྗེའི་སློན་པོ་
 ཟུང་ཅེང་སྐྱ་ཡང་འདུས་ཡོད་པས། སྐབས་དེར་གཉན་འཛི་ཟུང་གི་ཆུང་མ་པ་
 ཚེ་བ་བཟས་ཟུང་ཅེང་སྐྱ་ལ། ཁེངས་དྲེགས་ཀྱི་སློན་པོ་བརྟན་བཅོས་མང་པོ་བྱས་
 པར། ཟུང་ཅེང་སྐྱ་ཡིད་མ་རངས་ཏེ་བྱིང་པོ་རྗེ་ལ་སྟུན་གསན་ཞུས་པར། བྱིང་
 པོ་རྗེ་ན་རེ། “ང་ལ་སློན་པོ་གཉན་འཛི་ཟུང་འདྲ་བ་སློ་དཀར་སེམས་དཀར་
 ཅན་མེད། དེས་ན་ཁོས་ཁྱོད་བྱན་དུ་བཀོལ་བར་མ་རུང་བ་ཅི་ཡོད། ཁོའི་ཆུང་
 མས་ཁྱོད་ལ་བརྟན་བཅོས་བྱས་པ་དེ། མོ་རང་ལ་བརྟན་བཅོས་བྱ་རྒྱུའི་དབང་ཆ་
 དང་ཐོབ་ཐང་ཡོད་པས་མོ་རང་ལ་ཉེས་པ་མེད།” ཅས་དེ་ལྟར་སྐྱས་པས་ཟུང་
 ཅེང་སྐྱ་ནི་བྱིང་པོ་རྗེ་ལ་ཡིད་ཆད་དོ། །དེ་ཙམ་ན། དབའ་ཏོ་རེ་བྲུ་གུ་དང་།
 གཤེན་ཁྱི་གཤེན་འདོན་ཀོང་གཉིས་འཕྲེན་པའི་རྒྱུ་ཁར་འཐབས་ནས། གཤེན་
 གྱིས་དབའ་བསད་པ་ལ། དབའ་ཡི་སྐུ་པོ་མངས་ཏོ་རེ་དབྱི་ཚབ་གྱིས། “ཅུ་པོ་
 གཤེན་གྱིས་བསད་པ་ལ་སྟོང་གནང་བར་འཆལ་” ཞེས་བྱིང་པོ་རྗེ་ལ་གསལ་བར།
 བྱིང་པོ་རྗེས། “གཤེན་ཁྱི་གཤེན་ནི་ངའི་ནང་སློན་གལ་ཆེ་ཤོས་ཤིག་ཡིན། མི་
 ཡག་པོས་མི་སྐྱག་པོ་བསད་ན་ནག་ཉེས་མེད།” ཅས་བཀའ་ལན་གནང་བར།
 དབའ་དབྱི་ཚབ་ཀྱང་མ་རངས་ཏེ་ཡིད་ཆད་དོ། །དེ་ནས་ཟུང་ཅེང་སྐྱ་དང་།
 དབའ་དབྱི་ཚབ་གཉིས་ཀ་ཡིད་ཆད་དེ་མཉམ་དུ་འགྲོགས་ནས་ཕྱིར་བྱིས་དུ་ཡོག
 དེར་ཁོང་གཉིས་ལམ་དུ་དབྱི་ཚབ་སློན་དང་། ཅེང་སྐྱ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བཞིན་ཡོད་པ་
 ལ། ཟུང་ཅེང་སྐྱའི་སེམས་ནང་དུ་ཡར་སྐྱང་གཙང་པོའི་ས་འགམ་ན་འབངས་ལ་
 བྱམས་ཤིང་དྲང་བདེན་ཅན་གྱི་དཔོན་པོ་སྐྱག་རི་གཉན་གཟིགས་བཞུགས་པ་དེ་
 ལ་མགོ་བཏགས་ན་དགའ་ས་རེད། ཅས་དྲན་པ་དེ་ངག་ནས་ཁེར་ལབ་ཤོར་
 བར། །

ཆུ་པོ་འདི་ཡི་ས་རོལ་ན།

ཡ་ཆབ་གཙང་པོའི་ས་རོལ་ན།

མི་ནི་མི་ཡི་སྐུ་ཡིན་ཡང་། །

དོན་ལ་ལྟ་ཡི་སྤྲུལ་པོ་བཞུགས།

བདེན་པའི་རྒྱལ་པོས་གཡོག་ཏུ་བཀོལ་ན་དགའ།

བདེ་བའི་སྐྱ་ཁྱི་རྒྱལ་ཏུ་བསྟངས་ན་དགའ།

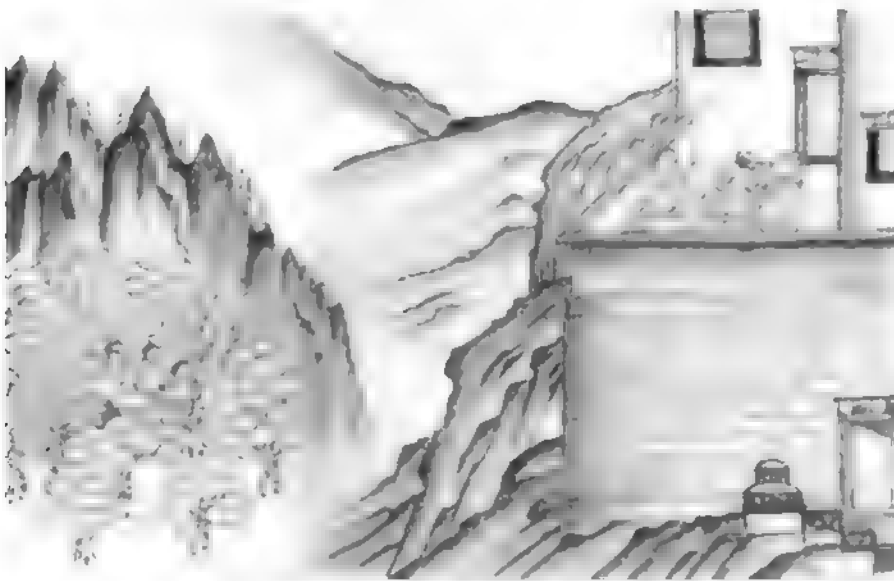
ཞེས་སེམས་ནང་དྲན་པ་ཁ་ནས་ཤོར་སོང་བ་དེ། དབའ་དབྱི་ཚབ་སྟོན་
དུ་འགོ་བཞེན་ཡོད་པའི་ན་བར་ཐོས་པ་དང་། ཁོས་དེའི་དོན་གང་ཡིན་ཡིད་ལ་
ལྟངས་ཅེས་གསལ་ནས། “ཅོང་སྤྱ། ཁྱོད་རང་གི་གཏམ་དེ་དངོས་གནས་བདེན་པ་
རེད་ཡ། ང་རང་གི་བསམ་ཚུལ་ཡང་ཁྱོད་དང་འདྲ་རེ”ཞེས་མནའ་བོར་རོ། །
དེར་ཐུང་དང་དབའ་གཉིས་ཀ་བེད་པོ་རྩེ་ལ་སེམས་ལོག་སྟེ། མཁར་ཐིང་བ་སྟག་
ཅེར་བཅན་པོ་སྤྱ་རྒྱལ་སྟག་རི་གཉན་གཟིགས་ལ་སློ་སེམས་གཏད་དེ། དེ་ལ་མགོ་
འདོགས་ཞུ་རྒྱུའི་དམ་བཅའ་དང་ཁས་ལེན་བྱས་སོ། །

དེ་བས་དབའ་དབྱི་ཚབ་གྱིས་རང་གི་ཁང་པོ་མཚོན་བཟང་ཏོ་རེ་སྟོན་བེད་པོ་
རྩེའི་སྟོན་པོ་བྱས་པ་དེར། སློ་ཐུགས་གཏད་དེ་བེད་རྒྱལ་ལ་ངོ་ལོག་རྒྱུའི་དམ་
བཅས། འོན་ཀྱང་མི་རིང་བར་མཚོན་བཟང་ཏོ་རེ་ཤི་ནས་དེའི་སྤྱ་མཚོན་པང་
གསུམ་འགོན་པོས་བེད་པོ་རྩེའི་ནང་འཁོར་བྱེད་པ་ལས་སློ་ལ་བཏགས་ཏེ་མནའ་
བོར་རོ། །

ཐུང་ཅོང་སྤྱའམ་ཐུང་སྟོན་ཏོ་རེས་བེད་རྩེའི་སྟོན་ཆེས་པོ་ནགས་སང་ལ་སློ་

ཕུགས་བཅོལ་ནས་ཟིང་རྩེ་ལ་ངོ་ལོག་རྒྱུ་དམ་བཅས། དེ་ནས་ཁོང་རྣམས་ཀྱིས་
 ཆེས་པོ་ནགས་སེང་བརྒྱད་ནས་ཐུ་རྒྱལ་སྟག་རི་གཉན་གཟིགས་ལ་འགོ་འདྲགས་
 ཞུ་རྒྱུ་འཕྲིན་ཕུལ་བར། སྟག་རི་གཉན་གཟིགས་ཀྱི་ཞལ་ནས། “ངའི་སྤྱིང་མོ་
 ཞིག་ཟིང་པོ་རྩེའི་ཁབ་ཏུ་ཡོད་ཀྱང་། ད་ལོ་ན་ཁྱོད་རང་གིས་ཟེར་བ་བཞིན་ངས་
 མགོ་ལེན་ཆོག་གསུངས། དེ་ནས་མཚོན་པར་གསུམ་འགོན་པོ་དང་། ཟུང་ཅིང་
 སྟ། དབའ་དབྱི་ཆོབ་གསུམ་སྟག་རི་གཉན་གཟིགས་ཀྱི་མདུན་ཏུ་མགོ་འདྲགས་
 ཞུ་བར་མཁར་ཕྱིང་བ་སྟག་ཅེར་འགོ་སྐབས། མི་གཞན་དག་གིས་མཐོང་བར་
 དྲགས་ནས་ཉིན་མོ་ཕག་ཆལ་གྱི་ཤིང་ནགས་ནང་ཏུ་གབ་ནས་བསྐྱད་པ་དང་།
 མཚོན་མོ་ཕྱིང་བ་སྟག་ཅེར་རྒྱལ་པོའི་མདུན་ཏུ་བསྒྲོད་དེ། མགོ་འདྲགས་ཞུས་ཤིང་
 ཕྱིན་ཆད་སློང་གར་བྱེད་པའི་དམ་བཅའ་རྣམས། རེ་རེ་བཞིན་ལབ་སྟེང་ཞུས་ནས་
 ཉིན་འགའ་ཤས་འགོར། སྐབས་དེར་འབངས་རྣམས་ཀྱིས་གནས་ཚུལ་དེ་མཐོང་བ་
 དང་། ཁོ་ཚོས་སྤྱ་ཅ་སྤངས་ཏེ་གོང་ཏུ་སྟན་གསན་ཞུས་པར། །

མི་མཚོས་ལ་རྟ་ཡང་བཟང་བ་ཞིག།

ཉིན་རེ་བཞིན་པག་ཚལ་ནགས་ན་ཕྱོད།

མཚན་རེ་བཞིན་ཕྱིར་བའི་མཁར་དུ་འགྲོ།

དག་དང་སྟོགས་གང་ཡིན་ཆ་མ་འཚལ། ཞེས་སོ།

འོན་ཀྱང་སོ་ཚོ་མགོ་འདོགས་ཁྱས་ནས་མི་རིང་བ་ཞིག་ན། ཟིང་པོ་རྩེ་ལ་དག་
ལན་མ་སྐྱ་པའི་ ① བོད་དུ་སྤྱི་ལོ་༡༠༥༥པའི་ས་འབྲུག་ལོར་སྤྱ་རྒྱལ་རྟག་རི་གཉན་
གཟིགས་སྤྱ་གཤེགས། བང་སོ་དོན་མཁར་མདའ་རྩ་བཅིགས། གལ་ནི་བྲི་གཉན་
གཟུང་བཅན་གྱི་བང་སོའི་གཡོན་ན་ཡོད། དེ་ཡང་སྤུལ་མེད་ས་སྤང་བནལ་བ་
འདྲ་ཞེས་སོ།

རྒྱལ་པོ་གནམ་རི་སྤྱོད་བཅན་སྐབས།

ཁྱིམ་བཟར་རྒྱང་ལྷན་འབྲིན་བཞུས་ཀྱང་།

ཕུན་ཤིང་མ་འགོར་བྱས་ལས་ཡོད།

དེ་ནས་གནམ་རི་སྤྱོད་བཅན་ཁྱིམ།

ཕྱང་དབང་མཚན་དང་ཆེས་པོ་བཅས།

རྟན་ཅིག་ཟིང་རྩེ་དབང་རྩ་བཟུས།

ཁྱོན་ཆེན་བྲག་ལ་ཕྱེ་འབངས་བཟུལ།

ངས་ཕྱལ་མིང་རྩ་འཕན་ཕྱལ་བཟུང།

① རྟན་པ། ལན་སྟོག་པའམ་ལན་རྒྱག་པའི་དོན།

༤ ཐུ་ཀྲུལ་ལོ་གཉིས་པ་གནས་རིམ་སྤྱི་བཅའ་ནི། ཡབ་རྟག་རི་གཉན་གཟིགས་
 དང་། ཡུམ་སྟོང་བཅའ་འདྲི་དཀར་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་སྤྱི་ལོ་༥༥༥་ཆུ་བྱི་ལོར་སྐྱ་
 འབྲུངས། ཆུང་དུ་རི་དུས་སུ་ཁྱི་སྟོན་བཅའ་ཞེས་མཚན་གསལ། གཙུང་ལ་སྟོན་
 ཀོལ་ཞེས་པ་བྱུང་། སྤྱི་ལོ་༦༠༥་པ་ས་འབྲུག་ལོར་ཐོད་ཀྱི་ཀྲུལ་པོར་གྱུར། སྐྱ་གཤེན་
 ཟ་ལྟ་དབང་སྐྱུག་གིས་མཛད། འབྲི་བཟའ་ཐོད་དཀར་ཁབ་དུ་བཞེས། སྲས་སྟོང་
 བཅའ་སྐམ་པོ་དང་གྲང་རི་གྲང་བཅའ་། སྲས་མོ་སད་མ་ཀར་བཅས་མིང་སྤྱིང་
 གསུམ་འབྲུངས། སྤྱི་ལོ་༦༥༥་པ་ས་གྲང་ལོར་ནང་འཁོར་རྣམས་ཀྱིས་ངོ་ལོག་བྱས་
 ཏི་གནས་རིམ་སྤྱི་བཅའ་ལ་དུག་དྲངས་ནས་བཀོངས། སྐར་ཀྲུལ་པོ་རྟག་རི་གཉན་
 གཟིགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་དབང་དབྱི་ཚབ་ལ་སོགས་ཀྱིས་ཐུ་ཀྲུལ་ལ་མགོ་འདོགས་ཞུ་
 རྒྱུ་འབྲེལ་བ་དེ་ཆེས་པོ་ནགས་སེང་གིས་བྱེད་ཅིང་། རྟག་རི་གཉན་གཟིགས་སྐྱ་
 གཤེགས་པ་དང་ནགས་སེང་གི་ཞབས་ཕྱི་སྐྱུག་གིས་བཏང་ཆང་བྱས་ལས་ཀ་དེའི་
 འགན་ཁུར། གིམ་བཏང་ཆང་བྱས་དོན་དེར་ཏུ་ཅང་གིས་དོགས་ཟོན་བྱས། ཁོང་
 ཆོའི་གྲོས་གཏམ་རྣམས་གཉིད་གཏམ་དུ་བརྗོད་དོགས་ནས་མཚན་མོ་ཁོ་རང་ཁྱོ་
 མོ་ ① དང་མཉམ་དུ་ཉལ་མ་ཐོད་པར་རི་ལ་ཉལ་ཞིང་དེ་ཡང་རྒྱབ་རིམ་ལ་ཉལ་ས་
 རིམ་འཕྲོས། གིམ་བཏང་ཆང་བྱས་ཁོ་རང་གི་ཁྱོ་མོ་ལ། “ང་ལ་གདོན་འདྲེ་འདྲ་
 པོ་ཞིག་ཞུགས་ཡོད་པ་འདྲ་བས། མི་གཞན་སུ་ལའང་མ་ཟེར་ཞིག”ཅེས་མངགས།
 ཉན་ཞིག་ཁྱོ་མོས་ཁོའི་གནས་ཚུལ་ཅུང་ཅམ་ཆོད་ཐིག་པས་ཁོང་གཉིས་འབྲུག་པ་
 ཤོར། ཁྱོ་མོས། “ཁྱོད་རང་གཡོ་སྐྱུ་འབྲུབ་ཅིང་འདུག ཁྱོད་ལ་གདོན་འདྲེ་
 ཞུགས་མིད་པ་ངས་ཤེས། ཁྱོད་ཆོས་སྤྱིད་བསྐྱུར་གྱི་གཡོ་སྐྱུ་གཤམ་ཞིང་ཡོད་པ་
 འདྲ་” ཞེས་བཤད་པས། དེ་ལ་ཁོ་ཁོང་ཁྱོ་ལངས་ཀྱང་དེའི་རྒྱབ་མོ་མོ་རང་དང་
 མཛའ་བར་བྱས་ཏི། ཞག་གཉིས་གསུམ་ཅམ་རྟུན་ཅིག་དུ་ཉལ། དེ་ནས་ཁྱོ་མོའི་
 རྩེ་ལ་སོ་བཏབ་རྩེ་རྩེ་བཅད་པས་ཁོའི་ཁྱོ་མོ་གྲོངས། ཁོང་རྣམས་ཀྱིས་ད་དུང་
 ཟིང་པོ་རྗེ་ལ་དག་ལན་བྱས་སྐབས་མིང་སྐབས་དེར། གིམ་བཏང་ཆང་བྱ་ནད་

① ཁྱོ་མོ། ཆུང་མ།

གྱིས་བཏབ་ནས་སྟོངས། ཁོ་ལ་བྱ་རྒྱུ་མེད་པས་གཏུང་རབས་ཆད། །

དེ་ནས་རྒྱལ་པོ་གནམ་རི་སྟོང་བཅན་གྱིས་བྱིང་པོ་རྗེའི་འབངས་སློན་རྣམས་གྱི་
མགོ་སྐངས་ཤིང་། བྱང་ཅོང་སྐྱ་དང་། དབའ་དབྱི་ཆབ། དབའ་བྱེས་སྤང་།
དབའ་བྱ་ཆབ། མཚོན་འགོན་པོ། ཆེས་པོ་ནགས་སེང་རྒྱག་གིས་མགོ་བཏགས་ཞུས་
པའི་དམ་བཅའི་སློ་ཆོག་ནི། “དེང་པན་ཆད་བྱིང་པོ་རྗེ་རྒྱལ་བྱ་མི་འདོར་རེ།^① སྐྱ་
རྒྱལ་པང་བྱ་མི་ལེན་རེ། ཐེ་ཆོམ་བྱེད་རེ། སློ་ཐག་ཐད་གཅོད་མི་བྱེད་རེ། སློག་
སྟོངས་མི་འཆལ་རེ། བཅན་པོ་སྟོན་བཅན་གྱིས་བཀའ་ངེ་བསྐྱལ་བ་བཞིན་མི་
མཉན་རེ། གཞན་སྐས་བསྐྱས་ཀྱང་མཉན་རེ།” ཞེས་དམ་བཅའི་ཆོག་རྣམས་ཡི་
གེར་བཏབ་ཏེ་ཁས་སྐངས། དེ་ནས་བཟུང་བྱང་ཅོང་སྐྱ་སོགས་མི་རྒྱག་པོ་དེ་སྐྱ་
རྒྱལ་གནམ་རི་སྟོང་བཅན་གྱི་སྟོན་པོར་བསྐོས་སོ། །

གནམ་རི་སྟོང་བཅན་དབྱ་ལ་ཆས་བ།

དེ་ནས་རྒྱས་ཆད་བྱས་ཏེ་རྒྱལ་པོ་གནམ་རི་སྟོང་བཅན་གྱིས་གཏུང་སྟོན་གོ་ལ་
དང་། ཡུམ་སྟོང་བཅན་གཉིས་ལ་ཡུལ་གྱི་གཉེར་ཁ་བཅོལ་ནས། བཅན་པོ་རང་
ཉིད་དམག་དཔོན་མཛད་དེ་དམག་གི་དང་བཅས་ཏེ་བྱིང་པོ་རྗེ་བཅོམ་པར་ཆས་
སོ། །བྱང་ཅོང་སྐྱ་དང་། མཚོན་འགོན་པོ་གཉིས་སྟོན་ལ་བྱིན་ཏེ་སྐྱག་པ་ཤ་རུ་ལ་
ཚུན་ཆད་ལ་སོ་དང་བྱ་ར་བྱས། དབྱི་ཆབ་དང་ནགས་སེང་གཉིས་གྱིས་བཅན་

① རེ། དགག་ཆོག་དང་ལྷན་བྱ་ཞུགས་ན་སྐྱལ་པའི་དོན། རེ་ཆོག་རྒྱང་པས་དགག་པའི་དོན་སྟོན།

པོའི་དམག་སྡེ་དངས་ཏེ། རྒྱ་པོ་རབ་རྒྱ་བཅད། ས་མཚམས་གྱི་རྒྱ་གཏོར་ཏེ་མཁར་
ཡུ་སྡེ་ནི་ཕབ། ཟིང་པོ་རྩེ་ནི་བསད། དུས་དེར་མང་པོ་རྩེ་སུམ་སུ་ནི་བྱ་གུའི་ཡུལ་
རྒྱ་སྟོན། ཕག་གི་ཡུང་བ་མན་ཆད། རྒྱུ་སྡེ་ཡན་ཆད་ཐུ་རྒྱལ་གནམ་རི་སྟོང་
བཅོན་གྱི་ཕྱག་རྒྱ་སྟོན། དེ་ནས་བཅོན་པོ་གནམ་རི་སྟོང་བཅོན་གྱིས་བཀའ་བསྩལ་
ཏེ། ཡུལ་ངས་པོ་བྱ་བ་ལ་འཕན་ཡུལ་ཞེས་མིང་སྟོན། འཕན་ཡུལ་གྱི་འབངས་
དབའ་དབྱི་ཆབ་ལ་སོགས་པས་པོད་བཅོན་པོ་ལ་བསྟོད་བསྐྱེད་དང་བཅས་ཏེ་
མཚན་གསོལ་བ། ཆབ་སྲིད་ནི་གནམ་ལས་མཐོ། དབུ་མོག་ནི་རི་བས་བཅོན།
མཚན་ལ་གནམ་རི་སྟོང་བཅོན་ཞེས་གསོལ་ལོ། །དེ་ལྟར་བྱང་དང་། དབའ།
མཚན་གསུམ་གྱིས་ཟིང་པོ་རྩེའི་སྲིད་ཐུ་རྒྱལ་བཅོན་པོའི་ཕྱག་རྒྱ་ཡུལ་ཏོ། །

དེ་ནས་གནམ་རི་སྟོང་བཅོན་གྱིས། དབའ་དབྱི་ཆབ་གྱི་བྱ་དགར། ཟ་གང་
གཤེན་གྱི་ཡུལ་དང་། མལ་རྩོ་སྟོགས་ནས་བྱ་བྱིམ་སྟོང་དང་ལྷ་བརྒྱ་གནང་།
བྱང་ཅོང་སྟེའི་བྱ་དགར། གཉན་འཛི་བྱང་གི་མཁར་སྟེ་བ་དང་། བྱ་བྱིམ་སྟོང་
དང་ལྷ་བརྒྱ་བསྩལ། ཆེས་པོ་ནགས་སེང་གི་བྱ་དགར། འོན་གྱི་སྟོན་མཁར་གྱི་བྱ་
བྱིམ་སུམ་བརྒྱ་ཐམ་པ་གནང་། མཚན་འགོན་པོའི་བྱ་དགར། ལྷ་ཁོ་རང་གི་ཕུ་
ལུས་བདག་རྒྱ་བབྱང་བའི་ཡུལ་མཁར་གཙོ་བོར་བྱས་པའི་བྱ་བྱིམ་སྟོང་དང་ལྷ་
བརྒྱ་བསྩལ། དེ་ལྟར་བྱང་། དབའ། མཚན། ཆེས་པོ་བཅས་ལུས་བྱིམ་བཞི་པོ་བཅོན་
པོའི་སྟོན་པོར་བསྟོས་ཏེ། བྱ་བྱིམ་མང་པོ་དང་། ཡུལ་གྱ་རྒྱ་ཆེན་པོ་གནང་ངོ་། །

ལྷང་པོ་ལྷང་སང་བྱ་ཅེ་ཡིས། །

གཙང་རྩེ་བཀྱམ་ནས་གཙང་རྒྱུ་བྱིམ། །

ཉི་ཁྱི་བཅན་པོའི་ཡུག་རྒྱ་ཡུལ། །

སྟོན་ཆེན་སེང་མགོ་སྟོན་ཆེན་གྱིས། །

དུགས་པོའི་ལྷེ་འབངས་དབང་རྒྱ་བརྒྱས། །

རྒྱལ་སྲིད་རིམ་བཞིན་དར་བའི་ཆེ། །

ནང་སྐར་སྟོན་འབངས་གཡོ་བབས་གྱིས། །

ལྷང་རྒྱ་གསོལ་བས་རྒྱལ་པོ་བཀྱངས། །

ཐུ་རྒྱལ་སྐབས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་རྒྱུགས། ༡

དེ་རྗེས་ཁྱུང་པོ་སྤང་སང་བྱ་ཅེས་གཙང་བོད་ཀྱི་རྗེ་པོ་མར་ཐུན་གྱི་མགོ་བཙད་དེ།
 གཙང་བོད་ཀྱི་དུད་ཁྱིམ་ཁྱི་གཉིས་བཙན་པོ་གནམ་རི་སྤྱང་བཙན་གྱི་ཕྱག་ཏུ་ཐུལ་
 བས། བཙན་པོ་དབྱེས་ནས་གཙང་ཁྱིམ་ཉི་ཁྱིའི་དཔོན་པོར་ཁྱུང་པོ་སྤང་སང་བྱ་
 ཅེ་བསྐོ་གཞག་གནང་། སྤོན་པོ་མོང་སྤོན་པོས་བཙན་པོ་གནམ་རི་སྤྱང་བཙན་
 དང་། སྤོན་ཀོལ་སྤོན་མཆེད་གཉིས་ལ་ངོ་ལོག་སྟེ་སྤོན་ཀྱི་བཀོང་ཅིས་བྱེད་པའི་
 འཆར་གཞི་བཏིང་བ་དེ། ཁྱུང་པོ་སྤང་སང་བྱ་ཅེས་ཤེས་ནས་རྒྱལ་པོ་ལ་ཞུས་མོང་།
 སྤོན་པོའི་སྤོན་གཡོ་མ་གྲུབ་པར་ཁོ་རང་འཛིན་བཟུང་བྱས་ཏེ་སྤོན་ཆད་བཏང་། །
 དེའི་རྗེས་སུ་སྤང་རྒྱལ་པོ་གནམ་རི་སྤྱང་བཙན་གྱི་འབངས་སུ་ཡོད་པའི་དུགས་པོ་
 བ་རྣམས་ངོ་ལོག་བྱས་པ་ལ། རྗེ་སྤོན་རྣམས་འདུས་ཏེ། དུགས་པོ་འདུལ་བའི་
 དམག་དཔོན་སུ་འགོ་དཀོས་པའི་སྐོར་བཀའ་གོས་གནང་སྐབས། སེང་མགོ་མྱི་
 ཆེན་གྱིས། “དུགས་པོ་འདུལ་བའི་དམག་དཔོན་ཁོ་བོ་འགོ་ཞེས་ཁས་སྒྲངས། དེ་
 ལ་ཁྱུང་པོ་བྱ་ཅེ་ན་རེ། “ཁྱོད་ཉེ་བྱས་དམག་དཔོན་འོང་ངམ། མི་མཛངས་པ་བྱ་
 བ་དེ། མྱི་ནང་དུ་སྤྱང་བྱ་བཅུག་པ་དང་མཚུངས་པར་ཅེ་མོ་ཕྱིར་ཐོན་པ་ཞིག་
 དཀོས། ཁྱོད་བཙན་པོའི་ཞབས་མྱི་བྱས་ནས་ལོ་དུ་མ་ཞིག་ལོན་ན་ཡང་། སེང་མགོ་
 མྱི་ཆེན་མི་མཛངས་པ་དང་འཛིན་ཐང་ཅན་རེད་ཅེས་མི་གཅིག་གིས་ཀྱང་བསྟོད་
 བསྐྱེད་བྱས་པ་ཁོ་བོས་ཐོས་མ་མྱོང་། དེས་ན་མི་འོང་བཞིན་དུ་ཁས་ལེན་ནམ་
 ཞེས་སྒྲུས་པས། མྱི་ཆེན་ན་རེ། “མི་སྤྱས་ཀྱང་ཁོ་བོ་ལ་སྤོན་པར་མི་བཟོད་པ་
 ཡང་བདེན། ཁོ་བོ་སྤོན་སྤྱིའི་ནང་དུ་ཞུགས་ཀྱང་མ་ཞུགས། ཅེ་མོ་ཕྱིར་མ་སྤྱངས་པ་
 ཡང་བདེན། གལ་ཏེ་ཁོ་བོ་སྤོན་ཆད་སྤྱིའི་ནང་དུ་ཞུགས་ཟིན་ན། ཅེ་མོ་མ་བཟང་
 དུ་བ་ཡན་ཆད་ཕྱིར་སྤྱངས་ཟིན་པ་རེད། དེའི་ཕྱིར་ཁོ་བོས་སྤོན་ཆད་མཛངས་
 པའི་ལས་གང་གི་ནང་དུ་ཡང་མ་ཞུགས། ད་ལན་དུགས་པོ་འདུལ་བའི་དམག་
 དཔོན་ཁས་སྒྲངས་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡང་དེ་ཡིན་ཞེས་སྒྲུས་པ་རེད། རྒྱལ་པོ་གནམ་
 རི་སྤྱང་བཙན་གྱིས་ཀྱང་སེང་མགོ་མྱི་ཆེན་གྱིས་ཞུས་པ་བཞིན་གནང་སྟེ། ཁོང་
 དུགས་པོ་འབངས་སུ་དགུག་པའི་དམག་དཔོན་དུ་བསྐོ་གཞག་གནང་བ་རེད། །

དེ་ནས་མེད་མགོ་ཁྱི་ཆེན་གྱིས་དམག་དྲངས་ཏེ་དུགས་པོ་ལྟ་དེ་ལ་ཡན་ཆད་གྱི་
 ཡུལ་སྡེ་ཐམས་ཅད་འབངས་སུ་བཀུག། རུས་དེར་ཉིན་གཅིག་ལ་དུགས་པོ་མི་བརྒྱ་
 བསད་པར་གྲགས་པའི་དམག་འབྲུག་ལ་ཆུལ་ཁ་ཆེན་པོ་ཐོབ། གཡུལ་འབྲུགས་
 རྗེས་འབངས་མི་དང་ཡུལ་སྡེ་རྣམས་དབང་དུ་བྱས་པས། རྣམས་དེར་མི་རྣམས་
 གྱིས། “མེད་མགོ་ཁྱི་ཆེན་གྱིས། མདུང་མོ་ཐེབས་གཅིག་གིས། འབྲོག་མོ་ཐང་
 གང་ཐོབ།” ཅེས་ཟེར་སྟོལ་བྱང་ཡོད། དེ་ནས་མེད་མགོ་ཁྱི་ཆེན་གྱི་བྱ་དགར།
 གསེར་ཁུང་རེའུ་ཆུལ་གྱི་མི་དང་འབྲོག་རུད་བཅས་ཏེ་བསྐྱལ་རྒྱ། །དེའི་རྗེས་སུ་
 བྱང་སྟོན་རྒྱ་རྩེ་ཅོང་སྐུའི་^① བྱ། བྱང་ཞང་སྤང་བྱ་བ་བཅན་པོའི་ཞབས་འབྲིང་གི་
 གལ་དུ་ཚུད་ཐུབ་པར་ངང་སྐྱབ་བྱས་ཏེ་སྟོད་པའི་རྣམས་དེར། ཉིན་ཞིག་ཆུལ་པོ་
 གནམ་རི་སྟོང་བཅན་གྱིས་རྗེ་འབངས་དབྱེས་སྐྱེམས་སྟོན་མོ་གསོལ་བའི་ཆོ།
 ཁྱུང་པོ་སྤང་སད་བྱ་ཅེས་སྐྱ་བྲངས་ཏེ། ཁོ་རང་ནི་གཙང་སྡེ་པོད་བཅན་པོའི་ཕྱག་
 དུ་ཐུལ་མཁན་གྱི་སྟོན་པོ་བྱས་རྗེས་ཅན་ཡིན་ཚུལ་སོགས་ངོམ་ངོམ་བྱས་པར།
 མང་པོ་རྗེ་ཞང་སྤང་གིས་ལན་བཏབ་པས་བཅན་པོ་ཐུགས་མཉེས་ཏེ། ཞང་སྤང་
 སྟོན་པོའི་གལ་དུ་བཅུག་ཅིང་། སྟོན་པོའི་གོ་གནས་ཀྱི་མཆན་རྟགས་དཔུལ་གྱི་ཕྱག་
 རྟགས་ཆུང་བ་ཞིག་གནང་བ་རེད། །

① འདི་ནི་མོང་གི་བྱང་ཅོང་སྐུ་དང་མི་གཅིག་ཡིན་འདུག

ལེའུ་བཞི་པ།
ཚོས་ལྷན་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་སྐབས།

629-841

ས་བཅད་དང་པོ། བོད་བཅན་པོའི་རྒྱལ་ཁབ་བསྐྱར་གསོ་བྱུང་བ།

གཅིག་ རྫོང་བཅས་སྐམ་པོས་བོད་གཅིག་བྱུང་བྱས་པ།

ས་སྐྱང་རྫོང་བཅན་ཁྱིམ་འཁོད། །

དབའ་དང་ལྷུང་དང་ཨགར་དང་གཞུམ། །

ལྷུང་པོ་བཅས་པའི་དབྱར་ཚོགས་ཀྱིས། །

ཚོགས་མར་ཕབ་ཀྱི་ལྷ་དབྱ་རྒྱུས། །

དག་པོས་འདུལ་ཞིང་རིམ་པའི་ན་ཁ། །

དབྱས་གཙང་ཁམས་ཀྱི་ལྷལ་བྱ་རྒྱུས། །

བཀའ་ཁྱིམས་བཅན་པོའི་མངའ་ཁོག་བཅུག །

མང་བཟའ་ཁྱིམས་ཏུ་མངས་བཟའ། །

ཞང་ལྷུང་བཟའ་བཅས་ཁབ་ཏུ་བསྐྱས། །

རྒྱལ་ས་དབྱ་ཏུ་ལྷ་མར་ཞོས། །

དམར་པོའི་རིམ་པོ་བྱང་བཞེངས། །

1. སྤྱི་ཆུ་ལ་སོ་གསུམ་པ་ཚོས་ཆུ་སྤྱོད་བཅན་སྐམ་པོ་ནི། ཡབ་གནམ་རི་སྤྱོད་བཅན་དང་། ཡུམ་འབྲི་བཟའ་ཐོད་དཀར་གཉིས་ཀྱི་སྐུ་སྤྱི་ལོ་༡༧པའི་མེ་སྤང་ལོར་ཆུ་མ་ནང་གི་སོ་བྱང་བྱམས་པ་མི་འགྱུར་གྱིང་དུ་སྤྱོད་བཅན་སྐམ་པོ་འགྱུར་པའི་རྗེས་སུ། ཡབ་གནམ་རི་སྤྱོད་བཅན་གྱིས་སྤར་ཡབ་མེས་སྐབས་བན་པ་རྗེ་དང་། བྱང་གར་རྗེ་ལ་སོགས་པའི་ཆུ་ལ་སྤྱོད་འགའ་ཞིག་དབང་དུ་བསྟར་བའི་འགོ་ཚུགས་པའི་མཛད་རྗེས་བསྐྱེད་ཏེ། ཐོག་མར་དབུས་སྤྱོགས་ཀྱི་བྱིང་པོ་རྗེ་དང་། གཙང་གི་ཆུ་ལ་པོ་མར་ལུན། དུགས་པོ་ས་ཁུལ་སོགས་མངའ་ཁོངས་སུ་བཅུག་སྟེ། ཡབ་མེས་གོང་མ་གཉེན་གྱི་བཅན་པོ་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་དབང་དུ་བྱས་པའི་ཆུ་ལ་སྤྱོད་ཆམས་སྤར་ཡང་། གཅིག་གྱུར་གྱིས་དབང་དུ་བསྟར་པའི་གཞི་བཏིང་བ་དང་། ཕྱི་རི་ཆུ་ལ་སྤྱོད་དང་སྟེ་འབངས་ཁག་ནས་རོ་རྒྱལ་བྱས་པར་མ་བཟད། བྱང་སྤྱོད་ཀྱི་ཡབ་འབངས་དང་། ཡུམ་འབངས་བཅས་ཀྱིས་གྱུན་ལོག་བྱས་ཏེ། མཐར་དག་གཉིན་ལག་འབྲེལ་གྱིས་སྤོང་བཅན་དགུང་ལོ་བཅུ་གསུམ་སོན་པའི་སྤྱི་ལོ་༡༩པའི་ས་སྤང་ལོར་ཆུ་ལ་པོ་གནམ་རི་སྤྱོད་བཅན་དུག་དྲངས་ནས་བཀོངས། སྐབས་དེར་ཆུ་ལ་སྤྱོད་བཅན་སྐམ་པོ་དེ་ཉིད། སྤོན་ཆེན་ལྷང་མང་པོ་རྗེ་ཞང་སྤྱོད་དང་། མགར་མང་ཞམ་སུམ་སྤྱོད་དང་། ལྷང་པོ་སྤྱོད་སད་བྱ་ཅེ། དབང་དེའི་ཆོབ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཞབས་ནས་བཏིགས་ཏེ་བཅན་པོའི་བྱི་ལ་མངའ་གསོལ། ཏ་ཅང་ཨ་དུག་ཆེ་བའི་ཆབ་སྤྱོད་དང་དམག་དོན་གྱི་ཡོ་ལང་ནང་དུ། ཆུ་ལ་པོ་སྤྱོད་གཞོན་ཡང་ཁྱུ་པ་མེད་པའི་སྤྱོད་སྟོབས་ཀྱི་གོ་ཆ་བཅན་པོར་བསོས་ཏེ། བྱང་སྤྱོད་ཀྱི་སྤོན་པོ་རྣམས་དང་བཀའ་གྲོས་གནང་ཞིང་ཐབས་ཤེས་སྤྱོད་ཚུགས་ལ་བརྟེན་ནས་ཐོག་མར་སྤྱོད་འགྱུར་གྱི་གཡོ་རྒྱས་འགོད་མཁན་དེ་དག་ཆར་བཅད། དུས་མཚུངས་སུ་ཡབ་གནམ་རི་སྤྱོད་བཅན་ལ་དུག་འདྲེན་མཁན་རྣམས་ཐམས་ཅད་འཛིན་བཟུང་བྱས་ཏེ་བྱིམས་ལ་སྤྱོད་ཏེ་གཙང་དག་བཞོས་པས། སྤྱི་པོ་མི་བསྟན་པ་རྣམས་རང་ཤུགས་ཀྱིས་དཔའ་འཁུམས། དེ་ནས་རིམ་བཞིན་ཡབ་མེས་དུས་སུ་རོ་ལོག་བྱས་པའི་ཆབ་འབངས་མཐའ་དག་སྤར་ཡང་བཅན་པོའི་མངའ་འོག་དུ་བཅུག སྤྱི་ལོ་༡༩པའི་

ལྷགས་སྟག་ལོར་མོང་བཟའ་བྱི་ལྷམ་ཁབ་རྩ་བཞིས། དེའི་སྤྱི་ལོར་མི་ཉག་གཟའ་
རྩ་ཡོངས་སྟན་དང་། ཞང་ཞུང་བཟའ་ལི་ཐིག་སྟན་གཉིས་ཁབ་རྩ་བསྟུས། བོད་
ཀྱི་ཤར་སྟོགས་སྟུང་པའི་ཡུལ་ ① རྩ་སྟོན་ཆེན་པོ་བྱང་མང་པོ་རྗེ་ཞང་སྟང་གིས་
དམག་རྒྱུ་མ་དགོས་པར། རྩལ་ཁམས་ཡོངས་རྫོགས་ཐབས་མཁས་ཀྱི་བྱ་བ་ལ་
བརྟེན་ནས། ཆོ་པའི་འགོ་དཔོན་དག་ལ་སྟན་པའི་གཏམ་དང་ཞི་བའི་གྲོས་བཏབ་
སྟེ་ཡུལ་ཚན་སོ་སོའི་ཐུང་གཅིག་གྱུར་མ་ལུས་པ་དང་། ཐོར་གྱུར་མེད་པར་
བོད་བཅན་པོའི་ཆབ་འབངས་ཁོངས་སུ་བཅུག དེའི་རྗེས་སུ་བཅན་པོ་རང་ཉིད་
སྐྱ་དངོས་བྱང་རྩ་ཐེབས་ནས། དམག་དབུང་གིས་གཡུལ་བཤམས་མ་དགོས་པར་
བྱང་དོས་ཀྱི་རྒྱ་དང་འཁས་དབྱ་བྲལ་འཇལ་ཞིང་། དེ་ནས་བཟུང་འཁྱེད་པོ་དང་
ཀྱི་ཆབ་འབངས་སུ་ཚུད་དོ། །

དེ་ནས་བོད་ཡུལ་གཅིག་གྱུར་ཀྱི་རྩལ་སྤྱི་སྟོང་བ་ལ་དགོས་པ་རྩ་མའི་དབང་
གིས་རྩལ་ས་ལྷ་སར་སྟོར་རྒྱའི་བཀའ་བསྟོས་གནང་། བོད་དབུས་འཁྱུར་ཀྱི་ལྷོངས་
འདིར་ཡུལ་གྱི་བཀོད་པ་དང་ས་དབུང་ལ་སོགས་ལ་བརྟེན་དབུང་ཞིབ་མོ་མཛད་
མཐར། དབུ་རྩ་ཤོད་ཆེན་གྱི་སའི་ལྟེ་བ་འོ་ཐང་གི་མཆོའུའི་འགམ་དེར། ས་གཞི་
ཁོད་སྟོམས་པའི་དབུས་སུ་གཡས་གཡོན་གྱི་རི་རྒྱུད་གཞན་དང་མ་འདྲེས་པའི་རི་
དེའུ་སང་གི་གནམ་ལ་འཕྱོ་བ་ལྷ་བྱ་སྟེ། ད་ལྟའི་ཕོ་བྲང་ཆེན་མོ་པོ་ཏ་ལ་ཆགས་
ཡུལ་དམར་པོ་རི་འདི་ཉིད་ས་དབུང་བྱང་རྩ་འཕགས་ཤིང་། དེའི་ཅེ་མོ་ནས་ཁོར་
ཡུག་གི་སྟང་ཚུལ་ཚང་མ་ལག་མཐིལ་རྩ་སྤངས་པ་ལྟར་མཐོང་ཐུབ་པ་སོགས་པ་
པ་རོལ་གཞན་སྟེ་རྩམ་པར་གཞོན་པའི་དགེ་མཚན་དང་ཡང་ལྷན་པར་གཟིགས་
ནས། དམར་པོ་རིའི་ཐོག་རྩ་ཕོ་བྲང་མཐོ་ཞིང་བཅན་པ་ཞིག་བཞེངས་ཏེ་རྩལ་
སྟོན་དབུང་དང་བཅས་པ་དེར་བཞུགས་ནས་བོད་ཡོངས་ལ་དབང་རྒྱུར་བྱས་སོ། །

① སྟུང་པའི་ཡུལ། དེང་རྩལ་ཁམས་མདོ་སྟོད་ཀྱི་རྒྱུད།

ཆུ་འབྲུག་པལ་བཟའ་བྱི་བཅུན་བསྟུལ། །

ཆུ་ལྷལ་པོ་དུ་ལྷག་སྟོན་གསལ་ཤིགས། །

སམ་རྩོ་ཏ་མོགས་ཀྱ་གར་བཏང་། །

ཁྱ་སྐད་བསྐྱབས་ཤིང་ནང་ཆོས་རྒྱལ། །

ཐོང་ཏུ་ཁྱེད་ཞིང་ཐོང་སྐད་བསྐྱར། །

སྤྱི་ལོ་༡༣༩༥་ཆུ་འབྲུག་ལོར་བལ་པོ་ཀྱལ་པོ་དང་འབྲེལ་བ་བཅུགས་ཏེ་བལ་པོ་
 ཀྱལ་པོའི་སྐུ་མོ་མོ་བལ་བཟའ་བྱི་བཅུན་ཁབ་ཏུ་བསྟུལ། སྤྱི་ལོ་༡༣༩༥་ཆུ་ལྷལ་ལོར་
 རྩ་མི་སམ་རྩོ་ཏ་མོགས་པའི་པོ་དུ་ལྷོན་པོའི་བྱ་རིག་པ་ནོ་བ་བཅུ་དྲུག་ལ་གསེར་
 རྩོ་རྒྱུ་པ་དང་བཅས་ཀྱ་གར་ཏུ་ཡི་གེ་བསྐྱབ་ཏུ་བཏང་ཡང་། ལ་ལ་ལམ་
 བཟོད་པ་དཀའ་བ་ལ་འཛིགས་ནས་འགྲོ་མ་ཅུས། ལ་ལ་ཀྱ་གར་ཏུ་སླེབས་ཀྱང་
 ཆོད་པས་ཤི། ལ་ལ་ཀྱ་སྐད་ཤེས་མ་ཐུབ་པར་ཕྱིར་ལོག་པ་བཅས་བྱུང་། རྩ་མི་
 སམ་རྩོ་ཏ་མོ་སྟོན་ག་བྱུར་དང་། ཅུ་གང་། ཅན་དན་སོགས་བསྟེན་པས་ཆོད་
 པས་མ་གཞོད། ཀྱ་གར་གྱི་ཀྱལ་པོ་དཔལ་ཆེན་སྟོན་པུ་ཆེན་ཆེན་ཞེས་པ་ལ་སྟེས་
 དང་བཅས་པས་མངལ་ཁ་ཞུས། ཀྱ་གར་སྟོ་སྟོགས་གྱི་མཁས་པ་ཆེན་པོ་བྲམ་བེ་
 ཡི་བྱིན་ཀ་ར་ལས་སློལ་ཏེ་སྐད་ཡིག་སོགས་བསྐྱབས་ནས་མཁས་པར་བྱུང་། པཱི་
 ཏ་ལྷ་རིག་པའི་སང་གེ་ལས་ལེགས་སྐྱར་གྱི་ཡི་གེ་དང་། སྐ་ཀ་ཅན་དབྱངས་གསུམ་
 སོགས་ལེགས་སྐྱར་གྱི་བརྗོད་རིག་པའི་གཞུང་རྒྱས་ལ། ལོ་ངོ་དྲུག་གི་བར་ཏུ་
 འབད་བཅོན་ཆེན་པོས་གསན་སྦྱོང་གནང་བས་མཁས་པའི་ཆེར་སོན། རྩ་མིས་ཀྱ་

པོ་ཆེའི་ཏོག་མདོ་བཅས་ཏོག་བཞོད་པ། སྤྱན་རས་གཟིགས་ཀྱི་མདོ་རྒྱུད་ཉི་ཤུ་
ཙུ་གཅིག་། དགེ་བ་བཅུའི་མདོ་ལ་སོགས་པའི་རྒྱུད་པེ་རྣམས་ཀྱང་ཆབས་ཅིག་
བསྐྱམས་ནས་ཐེབས་པ་དང་། རྒྱལ་པོ་སྟོང་བཅོན་སྐམ་པོས་ཐུགས་དགུས་ཆོར་
ཆེན་པོས་བསུ་བ་གནང་། ལྷ་སའི་སྤྱོད་མཁར་མ་རུ་ཞེས་པ་དེར་སང་པ་ཐོང་ཁ་
བྱ་བའི་ཡུལ་འདིར་བྱ་མིས་བཞུགས་གནས་བཅས། དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་མདོ་རྒྱུད་
རྣམས་ཐོད་སྐྱད་རུ་བསྐྱར་པ་དང་། ལེགས་སྦྱར་གྱི་བརྒྱུད་རིག་པའི་གཞུང་ལ་
གཞིར་བབྱང་ནས་སྤྱུ་རྟགས་ལ་སོགས་ཐོད་ཀྱི་བརྒྱུད་རིག་པ་སྐབས་བརྒྱད་
ཅན་ཞིག་བཙམས། །

ཤིང་རྟར་རྒྱུད་དང་གཉེན་འབྲེལ་གཏམ། །

གཉེན་མ་ལྷེར་བས་ཐོང་བཙན་ཁོས། །

གཙུང་པོ་བྱང་རི་བྱང་བཙན་ལ། །

རྒྱལ་པ་གཏད་ནས་རྒྱ་ཐོད་མཚམས། །

དམག་དབྱར་དྲུག་པས་ཐང་ལྷེ་བཙོམ། །

ཐོད་ཐང་ལྷོ་རོ་བརྒྱུད་ལ་འབྱུགས། །

ས་ཁྱིམ་བྱང་རི་བྱང་བཙན་གཤེགས། །

ལྷོ་དེར་དཔོན་ཤུས་མང་ཐོང་འབྱུངས། །

ས་ལག་བལ་བཟའ་ཁྱི་བཙན་གྱིས། །

གཙུག་ལག་ཁང་གི་མང་གཞི་བཞིང་། །

ཞང་ཞུང་རྒྱལ་པོ་དབང་རུ་བརྟུས། །

མངའ་རིས་ཞེས་པའི་ཡུལ་མིང་ཆགས། །

སྤྱི་ལོ་༦༣༥པའི་ཤིང་རྟ་ལོར་ཤར་སྟོགས་ཐང་གི་རྒྱལ་པོ་དང་འབྲེལ་བ་བྱས་ཤིང་
སྤྱུ་མོ་ཁབ་རུ་བསུ་བའི་གྲོས་མ་མཐུན་ནས་སྟོང་བཅོན་སྐམ་པོ་རང་གིས་དམག་
དཔོན་བྱས་ཤིང་ཐང་ལ་དམག་དྲངས། གཙུང་བྱང་རི་བྱང་བཙན་གྱིས་རྒྱལ་སྤྱིད་
བསྐྱངས། དེ་ནས་ཐོད་ཐང་བར་ལོ་བརྒྱད་དམག་འབྱུག་བྱས། །

2. རྒྱལ་པོ་གྲུང་རི་གྲུང་བཅན་ནི། ཡབ་རྒྱལ་པོ་གནམ་རི་སྟོང་བཅན་དང་།
 ཡུམ་འབྲི་བཟའ་མོང་དཀར་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་སྐྱེ་ལོ་༡༣༡༧པའི་ལྷགས་རྒྱལ་ལོར་སྐྱ་
 བལྟམས། དགྲུང་ལོ་བཅུ་བཞི་སོན་པའི་ཤིང་རྩ་ལྷེ་སྐྱེ་ལོ་༡༣༤༤ལོར་གཅེན་སྟོང་
 བཅན་སྐམ་པོ་དམག་ལ་ཕེབས་པའི་ཚབ་དུ་རྒྱལ་སྲིད་བསྐྱུངས། སྐྱ་གཤེན་ཞང་
 རྒྱང་རྒྱང་སྐར་གྱིས་མཛད། འ་ལ་བཟའ་མོང་རྩེ་བྱི་དཀར་ཁབ་དུ་བཞེས། ཟུང་
 མང་པོ་རྩེ་ཞང་སྐང་དང་། ལྷུབས་བཅན་རྟོ་རེ་གཉིས་ཀྱིས་སྟོན་པོ་བྱས། སྲས་
 མང་སྟོང་མང་བཅན་སྐྱ་བལྟམས་པའི་ས་བྱི་ལོ་ལྷེ་སྐྱེ་ལོ་༡༣༤༤ལོར་དགྲུང་ལོ་བཅོ་
 བརྒྱད་ལ་ཕེབས་པ་དང་ནང་གི་འགལ་རྒྱུ་གྱི་དབང་གིས་སྐྱ་གཤེན་ས། བང་སོ་
 དོན་མཁར་མདའ་དུ་གནམ་རི་སྟོང་བཅན་གྱི་གཡོན་དུ་བཞུགས་སོ།།དེ་ནས་ཞང་
 རྒྱང་རྒྱལ་པོ་ལི་མིག་རྒྱལ་གྱིས་སྟོང་བཅན་གྱི་སྲིང་མོ་སད་མ་དཀར་ལ་སྐྱིང་བཅེ་
 བར་མ་བྱས་པའི་ལྷུབས་ཀྱིས། སྲིང་མོས་བཅན་པོ་སྟོང་བཅན་སྐམ་པོ་ལ་འཕྲིན་
 བཏང་ནས་དམག་འབེབས་ཤིང་། ཞང་རྒྱང་མངའ་འོག་དུ་བསྐྱ་དགོས་པའི་བར་
 ལྷར་ཐོད་དམག་བཏང་སྟེ་ཞང་རྒྱང་མངའ་འོག་དུ་བསྐྱས། །

གཉིས། ཐོད་གྲི་བྱིས་པ་བཅས་པ།

ལྷགས་རྒྱང་ཐོད་གྲི་རྒྱལ་བྱིས་པ་བཅས་པ།

བྱིས་པ་ཚན་སྐམ་པ་ཚ་སོ་བྱུག་ལས། །

ཡིག་ཚང་བྱག་དང་ལྷག་ཀྱི་བྱག་།

དཔའ་ཚན་བྱག་དང་ཆེན་བྱག་ལོགས།།

གཏན་ལ་ཕབ་ཅིང་ཡོངས་ལ་བརྒྱགས།།

ལོ་དེར་ཀོང་ཁྱོ་བོད་ཏུ་བསྐྱུས།།

ལྷགས་སྤང་སྤྱི་ལོ་༡༧༩༡ལོར་རྒྱལ་པོ་སྤོང་བཅན་སྐམ་པོས་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་སྐོན་དང་
ཚོ་པ་ཐམས་ཅད་གཅིག་ཏུ་བསྐྱུས་ནས། བོད་ཡོངས་གཅིག་གྱུར་བྱེད་པའི་སྤྱིད་
དབང་བཅུགས་པ་དེ་སྤྱི་བཟན་ཡོང་བ་དང་། སྤྱོད་སྤྱོད་དང་ལྷན་པ། སྤྱི་ཚོགས་
བདེ་འཇགས་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་ཞིང་འབྲོག་ཐོན་སྐྱེད་གོང་འཕེལ་ཡོང་བ་དང་། མཐའ་
མཚམས་སུ་བཟན་པོ་ཡོང་བ་བཅས་དགོས་པ་ཏུ་མའི་ཆེད་ཏུ་ཡིན་པ་ནི་སྤོས་མ་
དགོས། སྐབས་དེར་བྲིམས་ཡིག་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་སྒྲོ་རྒྱུ་ལ་《ཚོས་འབྱུང་མཁས་
པའི་དགའ་སྤྱོད་》ལས་གསལ་བ་རྣམས་གོ་སྤྱི་བའི་དག་གིས་བཀྲལ་ན། དེ་ལྟར་
རྒྱལ་པོས་སྤོན་པོས་སྤོན་ཆེན་རྣམས་ལ་ཁོད་^① བཅའ་དགོས་པའི་རྒྱ་མཚན་དང་།
ཁོད་བཅའ་ཡུལ་གྱི་ས་གནས། ཁོད་དཔོན་རྣམས་གཏན་ལ་ཕབ་པ་ནི། བོད་ཀྱི་
ཁོད་བཅའ་ཡུལ་སྤྱི་ཤོད་མ་ར་དང་། ཁོད་དཔོན་སྤོན་ཆེན་པོ་མགར་སྤོང་བཅན་
ཡུལ་བཟུང་། ཁང་ཁྱུང་གི་ཁོད་བཅའ་ཡུལ་ཁྱུང་ཁྱུང་རྒྱལ་མཁར་དང་། ཁོད་
དཔོན་ཁྱུང་པོ་སྤང་སྤྱི་བཟན་ཅེ། ལྷན་པའི་^②ཁོད་བཅའ་ཡུལ་ནི་ནམ་ར་ཞ་མདོ།
ཁོད་དཔོན་ཉོར་བྱ་ཁྱུང་པོ། ཆེབས་ཀྱི་ཁོད་བཅའ་ཡུལ་ནི་གུམ་པ་ཚལ་དང་།
ཁོད་དཔོན་དབང་བཅན་བཟང་དཔལ་ལེགས། མཐོང་བྱབ་^③ཀྱི་ཁོད་བཅའ་
ཡུལ་ནི་བོ་གཡའ་དམར་དང་། ཁོད་དཔོན་ཅོག་རོ་རྒྱལ་མཚན་གཡའ་གོང་
རྣམས་བསྐོས། ཁོད་དཔོན་དེ་དག་གིས་ཀྱང་རང་སྤྱོད་སྤྱོད་གཅོད་ཀྱིས་ཁོད་མ་
བཅས་པར། མང་ཚོགས་ཀྱི་ནང་ཏུ་སྤྱོད་རིག་གྱུང་ལ་ཉམས་སྦྱོང་ཆེ་བའི་མི་ཡོད་
པ་དེ་དག་ལས་བསམ་འཆར་བསྐྱེལ་བྱས་ཏེ་བྲིམས་ཡིག་དོན་ཚན་སོ་རྣམས་གསལ་

^① ཁོད་ཅེས་པ་བྲིམས་ཀྱི་དོན།

^② བོད་ཡུལ་ཤར་སྤྱོད་མདོ་ཁམས་ཀྱི་ཡུལ་གྱི།

^③ མ་སྤོས་ར་མན་ཆད་དེང་རྒྱས་ལ་མདོའི་ཡུལ་རྣམས།

ཁོད་སོ་རྒྱལ་ཅེས་པ་དེ་བཅས་ཡོད་པའི་ཚུལ་《ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་》
ལས། གློན་པོ་མགར་གྱིས་འཕན་ཡུལ་གྱི་དར་རྒྱལ་མང་པོ་རྗེ་དང་། མཆིམས་
མང་བཞེར་རན་པ་ཞེས་པའི་ལྷག་རྗེ་བཅས་ལ་ཁོད་བཅའ་སྤངས་སྐོར་གྱི་གཏམ་
དང་སྐད་ཆ་རྣམས་པའི་ཚུལ་གྱི་ལོ་རྒྱུས་གཏམ་རྒྱུད་དང་འབྲེས་མ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་
ལས་ཤེས་ཐུབ། ལོ་དེར་རྒྱ་ནག་ཐང་གི་རྒྱལ་པོའི་སྲས་མོ་ལྷན་ཤིང་ཀོང་ཙོ་བོད་
རྒྱ་གདན་དྲངས། སྐབས་དེར་རྒྱལ་པོ་སྤྱིར་བཙན་སྐམ་པོའི་སྐབས་སུ་གཏན་
འབེབས་བྱས་པའི་སྤྱི་གསལ་སྐོར་ལ།

ཡིག་ཆ་དྲུག་ནི། ①གསེར་ཡིག ②གཡུ་ཡིག ③དབྱལ་ཡིག ④སྤྲ་མན་གྱི་
ཡི་གེ། ⑤ཟངས་ཡིག ⑥ལྷགས་ཡིག་སྟེ་རྒྱལ་ཡིན་ལ། འདི་ནི་གློན་པོ་སོ་སོའི་གོ་
གནས་ཀྱི་རིམ་པ་མཆོན་བྱེད་དང་། རྒྱལ་པོའི་འབངས་མིའི་ཁོངས་སུ་རྒྱུད་པའི་
རྟགས་མཆོན་ཞིག་ཀྱང་ཡིན།

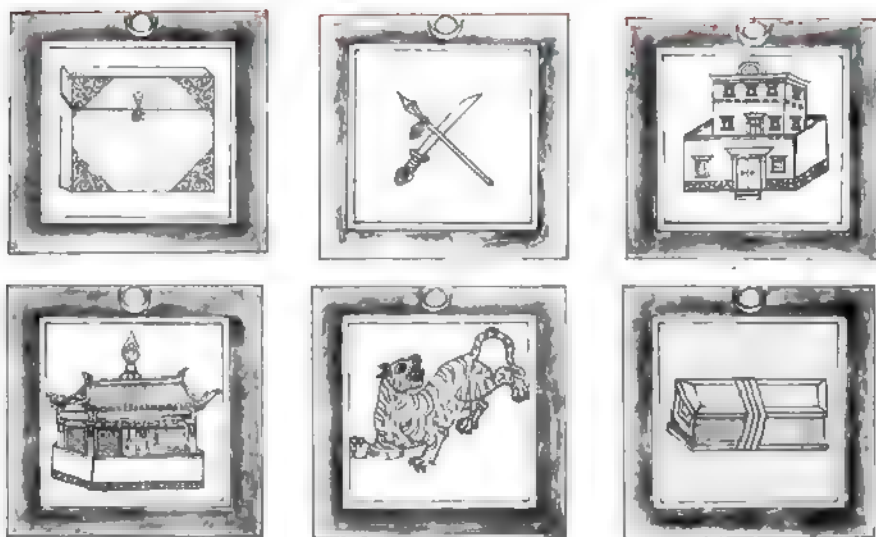
དེ་ཡང་《ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་》ལས། “ཡིག་ཆ་ནི་རབ་གསེར་
གཡུ་གཉིས། འབྲིང་དབྱལ་དང་སྤྲ་མན་གཉིས། ཐ་མ་ཟངས་ཡིག་ལྷགས་ཡིག་སྟེ་
རྒྱལ་པོ་རེ་རེ་ལ་ཆེ་ཆུང་གཉིས་རེ་དབྱེ་བས་བརྒྱ་གཉིས་སོ།།དེ་ཡང་གྲང་གློན་ཆེན་
མོ་ལ་གཡུ་ཡིག་ཆེན་མོ་གནང་། གྲང་གློན་འབྲིང་དང་ནང་གློན་ཆེན་པོ་ལ་གཡུ་
ཡིག་ཆུང་རུ། གྲང་གློན་ཐ་ཆུང་དང་ནང་གློན་ལ་འབྲིང་པོ། བཀའ་ཡོག་ལ་འཆོས་
པ་ཆེན་པོ་གསུམ་ལ་གསེར་ཡིག་ཆེན་མོ་དང་། ནང་གློན་ཐ་ཆུང་དང་བཀའ་གློན་
འབྲིང་ལ་གསེར་ཡིག་ཆུང་རུ། བཀའ་གློན་ཐ་ཆུང་ལ་སྤྲ་མན་གྱི་ཡི་གེ་གནང་།
གཞན་ཡང་ཆོས་གྲུའི་སྟོབ་དཔོན། སྤྱི་རྒྱལ་མཁན། རྟོད་སྦྱང་གྱི་དབང་གློན་
རྣམས་ལ་དབྱལ་གྱི་ཡི་གེ་ཆེན་མོ་བྱིན། སྤྱི་འཆོ་བའི་བོན་པོ། གཟིམ་མལ་བརྟེན་ས་
ཁག་གྱུང་ཐང་གི་ས་མཁན། བཟའི་སོ་ཁ་སྤྱང་བ་དང་། སྤྱི་མཁར་གྱི་ཆེ་སྤྱང་
སོགས་ལ་དབྱལ་ཡིག་ཆུང་བ། ཡབ་འབངས་རྩས་རྒྱལ་སོགས་ལ་འཁར་བའི་ཡི་གེ།
རྟོད་དཔོན་རྩ་དཔོན་སོགས་ལ་ཟངས་ཡིག་དང་། གཡུལ་རྩ་དཔའ་བ་ལ་ལྷགས་
ཡིག །ཡང་ཐ་ཤིང་སྤྱི་རྒྱ་རྒྱ་རིས་ཀྱི་ཡི་གེ་འབངས་པལ་པ་ལ་གནང་སྐད།” ཞེས་སོ།
ཤིང་སྤྱི་རྒྱ་རྒྱ་རིས་ཀྱི་ཡི་གེ་ནི་རྒྱལ་པོའི་འབངས་སུ་གཏོགས་པ་ཐམས་ཅད་ལ་ཡོད་

དགོས་པ་དེར་རྩལ་འབངས་མིའི་ལག་བྱེད་དང་འདྲ་བ་ཞིག་ཡིན་པར་སྒྲུལ། །

རྒྱལ་པོའི་སློན་འབངས་ནམས་ལ་སོ་སོའི་སྒོ་བ་ཐང་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ཡི་གེ་གནང་
ཚུལ་གོང་གི་དེ་ལས་ཁ་གསལ་བ་ཞིག 《མཁའ་པ་སྤེལ་མཛད་པའི་ཆོས་འབྱུང་》
རྩ་བཤད་པ་དེ་གོ་བདེ་བར་བྱས་ན། ཡི་གེ་ཆེ་བ་ཅན་གྱི་དཔོན་ཁྱུ་ཞི། ༡ སྤྱི་
སྤྱུགས་མཁན། ༢ བཀའ་ཡོ་འགལ་འཆོས་པ། ༣ གནས་བརྟན་ཆེན་པོ། ༤ ཆོས་
སྤྱི་སློབ་དཔོན། ༥ རྟོན་སྤྲད་དབང་སློན། ༦ དབྱུང་གི་གྲང་སློན་བཅས་སོ། །
ཡི་གེ་འབྲིང་པོ་སྒོ་བ་པའི་སློན་ཁྱུ་ཞི། ༡ སྤྱི་འཆོ་བའི་པོན་པོ། ༢ གཟིམས་མལ་
འཆོས་མཁན། ༣ ཆིབས་ཁ་བྲིད་མཁན། ༤ བཅུ་བྱེད་ཀྱི་མེ་འབྲིན་མཁན། ༥ ཁལ་
མཛོ་འགལ་མཁན། ༦ བྱང་ཐང་གི་ས་མཁན་བཅས་སོ། །

ཡི་གེ་རྒྱུང་བ་ཁྱུ་ཞི། ༡ དརུལ་ཡིག་སྒོ་བ་ཐང་བརྟན་ཆ་གཅིག་ཞི། མཐའི་
སོ་མཁར་སྤྲད་མཁན་དང་། སྤྱི་མཁར་གྱི་ཆེ་ནས་སྤྲད་མཁན་ནམས་སོ། ༢ ར་
གན་ཡི་གེ་ཅན་བརྟན་བརྟན་ཞི། ཡབ་འབངས་རྩལ་ཁྱུ་བཀོད་པ་ནམས་སོ། །
༣ འཁར་བའི་ཡི་གེ་ཅན་ཞི། འབངས་མཁན་དགྲ་དང་། རྩི་བརྟན་བཅས་སོ། །
༤ ཟངས་ཡིག་ཅན་བརྟན་ཆ་གཅིག་ཞི། རྟོན་དཔོན་ནམས་དང་། རྩི་དཔོན་ནམས་
སོ། ༥ ལྷགས་ཡིག་ཅན་ཞི། གཡུལ་རྩ་དཔའ་བའི་དཔའ་པོ་ནམས། ༦ ཤིང་སྤྱི་
རྒྱ་རིས་ཀྱི་ཡི་གེ་ཅན་ཞི། འབྲིག་ཏོ་སྤུལ་བརྟན་ཁྱུ་ཅུ་དང་། མོན་སྤེ་བཞི་ལ་
སོགས་བཅོན་པོའི་འབངས་སྤྱི་རྒྱུད་པ་ནམས་སོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

ཕྱག་རྒྱ་ཁྱུ་ཞི། ①སྤྱོམ་བྱ། ②རྩ་མཚོན། ③ སྤྱི་མཁར། ④ལྷ་ཁང་། ⑤ལྷག་
སློག ⑥ཡིག་ཚང་སྤེ་ཁྱུ་ཡིན་ལ། འདི་ནི་ལས་ཆོན་སོ་སོའི་དབང་རྟགས་མཚོན་
བྱེད་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་སྤེ་དེར་རྩལ་གྱི་སྤེལ་ཅོ་དང་གཅིག་ཡིན་འདུག །དེ་ཡང་《ཆོས་
འབྱུང་མཁའ་པའི་དགའ་སྟོན་》ལས། “བཀའ་རྟགས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་སྤྱོམ་བྱ། ཁྲོམ་
རྟགས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་རྩ་མཚོན། ཡུལ་རྟགས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་སྤྱི་མཁར། ཆོས་རྟགས་ཀྱི་
ཕྱག་རྒྱ་ལྷ་ཁང་། དཔའ་རྟགས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་སྤྱུགས་སློག །མཛད་སྟགས་ཀྱི་ཕྱག་
རྒྱ་ཡིག་ཚང་རྩ་བཅད་དོ། ” ཞེས་གསལ་བ་འདི་དག་ནི་གོང་གསལ་སྤེ་ཆོན་ཁག་
གི་ཕྱག་དམ་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་རྟགས་སྤྱི་བཀོད་པའི་རི་མོ་ཡིན་པར་ངས། །

ཁྱེན་རྒྱལ་^①ནི། ①གུང་དང་སྟག ②མ་ལྷ ③ལྷ་ཆོས། ④ཐགས་དང་བོན།
 ⑤ཡིག་ཆང་། ⑥ཁྱེན་མ་བཅས་རྒྱལ་ཡིན་ལ། འདི་ནི་བཟང་པོ་ལ་གཟེངས་
 བསྟོད་ཀྱི་རྟགས་མ་དང་། ངན་པ་ལ་དམའ་འབེབས་པའི་རྟགས་མ་ཞིག་ཡིན་
 འདུག དེ་ཡང་《ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་》 ལས། “དཔའ་བའི་ཁྱེན་
 རྒྱུང་དང་སྟག །སྤར་མའི་ཁྱེན་རྒྱ་ལྷ་ཆོས། གཡུང་
 བོའི་ཁྱེན་རྒྱ་ཐགས་དང་བོན། མཛངས་པའི་ཁྱེན་རྒྱ་ཡིག་ཆང་། ངན་པའི་ཁྱེན་

① ཁྱེན་རྒྱལ། །འདི་ནི་མི་བཟང་པོ་ལ་བྱ་དགའ་དང་། ངན་པ་ལ་ཆད་པ་དང་དམའ་འབེབས་མཆོན་
 བྱེད་ཀྱི་རྟགས་མཆོན་ཞིག་ཡིན། ༡ དཔའ་བོ་ལ་གུང་དང་སྟག་གི་གཟུགས་རིས་ཡོད་པའི་བྱ་དགའ། ༢
 སྤར་མ་ལ་ལའི་རྩ་མ་མཐོ་ལ་བཏགས་ནས་ཁྱེན་རྒྱ་བཏང་ནས་དམའ་འབེབས་བྱེད་པ། ལྷགས་སྟོལ་
 འདི་རྒྱས་ཕྱིས་བར་རྒྱ་བོད་ཀྱི་ས་ཁུལ་འགའ་ཞིག་ལ་གནས་ཡོད། ༣ མི་ཡ་རབས་མཆོན་བྱེད་རྒྱ་ལྷ་ཆོས་
 ཞེས་པའི་དམིགས་བསལ་གྱི་རྟགས་རིས་ཤིག་དང་། ༤ གཡུང་བོ་ཆོད་པོ་ལས་གོ་ལྷག་པ་ཡིན་པས་
 འབངས་མི་ཞི་རྒལ་ཅན་མཆོན་བྱེད་རྒྱ་ཐགས་དང་བོན་ཞེས་པའི་རྟགས་རིས་ཤིག ༥ མཛངས་པ་སྟེ་
 མཁས་གྲུང་ལྷན་པའི་མི་མཆོན་བྱེད་རྒྱ་ཡིག་ཆང་རྟགས་རིས་ཅན་གྱི་བྱ་དགའ་ཞིག ༦ མི་ངན་པ་སྟག་
 ཅག་མཆོན་བྱེད་རྒྱ་ཁྱེན་མ་ཞེས་པ་ངན་པ་མཆོན་བྱེད་ཀྱི་རྟགས་རིས་ཤིག་བཅས་ཡོད་སྟོལ་འདུག
 འདིར་ལྷ་ཆོས་དང་། ཐགས་དང་བོན། ཁྱེན་མ་ཞེས་པའི་རྟགས་རིས་ཇི་ལྟར་ཡིན་པར་ཁྱེན་མཁྱེད་
 དཔུང་དགོས་པའོ།

དུ་རྒྱན་མཐོ། ” ཞེས་གསལ་བ་འདི་ནི་ལས་ཆེན་སོ་སོའི་མི་སྣ་རྣམས་ལ་བཟང་
ངན་གྱི་དབྱེ་བ་བྱས་པའི་རྟགས་སུ། དངོས་པོ་དང་མིང་གི་སྟོན་མཆོན་རྟགས་
རེ་གནང་སྟེ་བཟང་ལ་བསྟོད་བསྐྱེད་དང་། ངན་ལ་དམའ་འཕེབས་བྱེད་པའི་
སྟེལ་ལུགས་ཤིག་ཡིན། །

དཔའ་མཆོན་དུག་①ནི། ①སྟག་སྟོང་། ②སྟག་སྟོང་། ③ཟེར་ཆེན་།
④ཟེར་ཆུང་། ⑤གམ་རས། ⑥སྟག་སྟོག་བཅས་དུག་ཡིན། འདི་ནི་གཙུག་པོ་
རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་བདེ་འཇགས་དང་། མཐའ་མཆོམས་བརྟན་སྲུང་སྟགས་དམག་
དོན་གྱི་བྱ་བར་ལག་རྟེན་ཡོད་པའི་དམག་དཔོན་རིམ་པ་སོ་སོའི་ཐོབ་ཐང་མཆོན་
བྱེད་དོ། །

ཐོང་ཕུལ་ཏུ་ཆེན་ལྷ་ཏུ་བྱེས། །

དམག་གི་ཏུ་མར་བརྒྱན་ཏུ་བཅུང་། །

ཏུ་དར་ཏུ་རྟ་གཏན་ལ་ཡབ། །

ཕུལ་གྱི་དབང་རིས་བཙུག་བརྒྱན་བྱེས། །

ཆོད་གྱི་ཚོང་ཚེ་རེ་གཅིག་དང་། །

གཡུང་ལ་རྩེ་བྱ་རིམ་ལྷ་ཏུ་བྱེས། །

དཔའ་ཚེ་གསུམ་གྱིས་སོ་ཁ་བྱང་། །

[[ཐོང་ཕུལ་ཏུ་ཆེན་ལྷ་ཞེས་པ་ནི]] གཙུག་པོ་གཡུང་ཏུ་དང་ཏུ་ལག །
དབུས་ལ་དབུ་ཏུ་དང་གཡོ་ཏུ། ཡན་ལག་སུམ་པའི་ཏུ་བཅས་ལྷ་ཏུ་བྱེས། དེ་
དག་སོ་སོའི་ས་ཁོངས་ནི། 《ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་》 ལས། (1)
དབུ་ཏུ་ནི། ཤར་འོལ་ཁའི་ཤུག་པ་སུན་བདུན། སྟོ་མ་ལ་ལ་བརྒྱད། ལུབ་

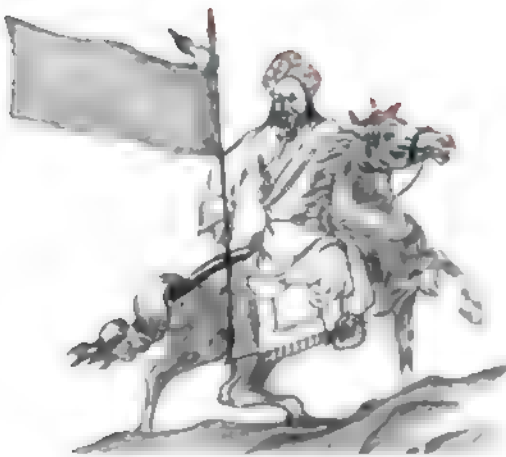
① དཔའ་མཆོན་དུག འདིར་དམག་དཔོན་རིམ་པ་སོ་སོའི་ཐོབ་ཐང་མཆོན་བྱེད་ཅིག་ཡིན་འདུག
སྟག་སྟོང་ཅེས་པ་སྟག་སྟོང་གི་སྟོང་གོས། སྟག་སྟོང་ཅེས་པ་སྟག་སྟོང་གི་སྟོང་གཡོགས། ༡ ཟེར་
ཆེན་ཞེས་པ་སྟག་སྟོང་གི་གོང་བརྒྱན་ཆེ་བ། ༢ ཟེར་ཆུང་ཞེས་པ་སྟག་སྟོང་གི་གོང་བརྒྱན་ཆུང་བ། ༣
གམ་རས་ཞེས་པ་སྟག་སྟོང་གི་མཐའ་ཤར། སྟག་སྟོག་ནི་སྟག་སྟོང་གི་ཕྱོད་གོས་བཅས་མིན་ནམ་
སུམ་པས་དབུ་དཔོན་སོ།

གཞུ་སྟེ་མོ། བྱང་ཕྱགས་གྲི་སྒྲང་མ་གྱར་ཕུབ། དབུས་གྲི་ཚད་ལྷ་ས་ར་མོ་ཆེ།
 (2) གཡོ་ཅ་ནི། ཤར་གོང་ཡུལ་བྱེས་སྒྲ། རྩོམ་ཤུག་སྟག་སྒྲོ། རུབ་ཁ་རག་གངས་ཆེ།
 བྱང་ཆ་ལ་ལ་བརྒྱད། དབུས་ཚད་ཡར་སྒྲང་ཁ་འབྱུག (3) གཡས་ཅ་ནི། ཤར་
 ཕྱགས་གྲི་སྒྲང་མ་གྱར་ཕུབ། རྩོམ་གཉའ་ནང་གཡག་པོའི་སྒྲ། རུབ་བྱེ་མ་ལ་དགུ།
 བྱང་སྒྲི་ཉི་ཆུ་ནག །དབུས་ཚད་ཤར་སྒྲི་ཞོང་པ་ཚལ། (4) ཅ་ལག་ནི།
 ཤར་འཇམ་ན་བཀ། རྩོམ་པ་པོ་སྒྲང་སྒྲ། རུབ་ལ་གེམ་གཡག་མིག །བྱང་བྱེ་
 མ་ལ་སྟོན། དབུས་སྒྲས་གྲི་རུར་པ་སྒྲ། (5) སུམ་པའི་ཅ་ནི། ཤར་གཉེ་ཡུལ་
 སུམ་ནག །རྩོམ་སྒྲི་ཆུ་ནག །རུབ་ཡེལ་འབས་སྒྲིངས་པོ་ཆེ། བྱང་ནགས་
 ཤོད་གཟི་འབྲང། དབུས་ཚད་རྒྱ་ཤོད་སྟག་པ་ཚལ། དེ་ལྟར་གཙང་ལ་གཡས་
 ཅ་དང་ཅ་ལག །དབུས་ལ་དབུ་ཅ་དང་གཡོ་ཅ། ཡན་ལག་སུམ་པའི་ཅ་སྟེ་
 ལྷར་བྱེའོ། །

[[དམག་གི་ཅ་ཆེན་བརྒྱད་ཅེས་པ་ནི]] དེ་ཡང་དམག་སྐར་མོ་མོའི་དམག་
 དཔོན་གྲི་མིང་དང་། དཔའ་རྒྱ་དཔུང་རོགས་གྲི་མིང་། དམག་གི་ཅ་དར་གྲི་ཁ་
 རོག་དང་ཐུན་མོང་མིན་པའི་བྱད་ཆོས། དམག་རྩེའི་ཁ་རོག་བཅས་གསལ་པོར་
 བཤད་ཡོད་པ་གཤམ་གསལ།

༡ དབུ་ཅ་སྟོད་གྲི་དམག་སྐར།
 དབུ་ཅ་སྟོད་གྲི་དམག་དཔོན་སྟོན་ནམ་
 རྒྱལ་ཆེན། དཔའ་རྒྱ་འཕེལ་དཔུང་རོགས་
 གཞོན་འཕན་གསུམ། ཅ་རྩེ་དགར་རྩ་
 སྒྲ། ཅ་དར་དམར་པོ་ཆེ་ཁ་པོ། དམག་
 གི་བཞེད་པ་ནི་མཆོ་ལ་ཁ་བ་འབབ་
 བཞེན་རུ་འོང་སྟེ།

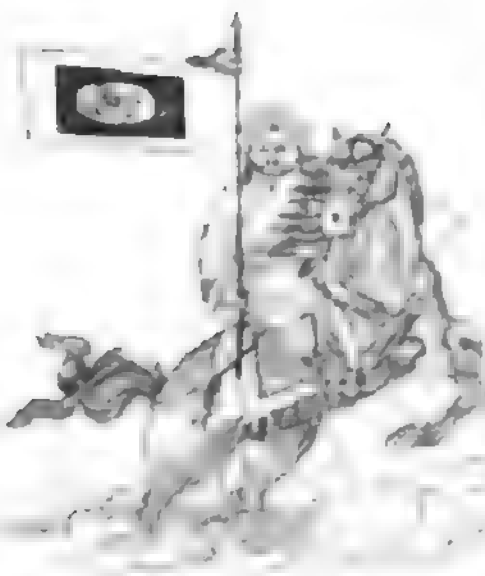
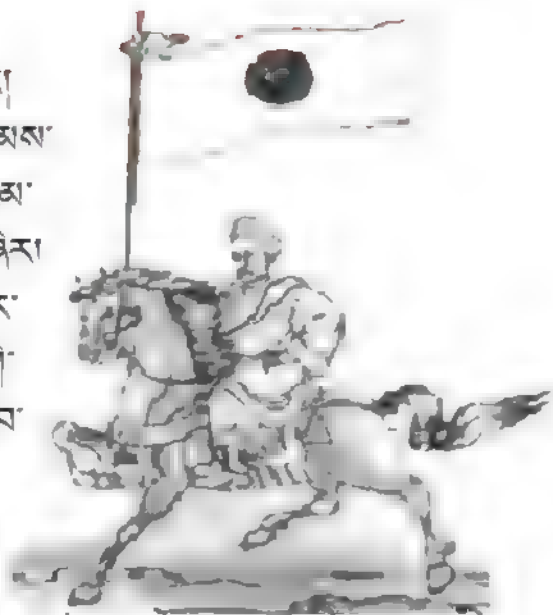

༧ དབུ་ཅ་སྒྲིབ་ཀྱི་དམག་སྐར།
དབུ་ཅ་སྒྲིབ་ཀྱི་དམག་དཔོན་ནི།
དབས་སྒྲིབ་བཟང་སྟག་སྒྲི། དཔལ་
ལྷའམ་དཔུང་རོགས་ཤུད་བྱ་ཁོད་
བཅོན། ཅ་རྟ་མཆོལ་བྱ་གཟིག་
རིས། ཅ་དར་དཔལ་དར་དམར་
པོ། དམག་གི་བཞིན་པ་ནི་མཆོ་
ལ་གངས་འབབ་པ་བཞིན་ནོ།

༨ གཡོ་ཅ་སྒྲིབ་ཀྱི་དམག་སྐར།
གཡོ་ཅ་སྒྲིབ་ཀྱི་དམག་དཔོན་ལྷུང་
སྟག་གཟིག་གཡུལ་བཅོན། དཔལ་
ལྷའམ་དཔུང་རོགས་གཡས་མང་
བཞིན། ཅ་རྟ་མོག་རོ་བུན་བུན། ཅ་
དར་མེད་མེ་དམར་པོ། དམག་གི་
བཞིན་པ་ནི་མཆོལ་སྒྲུང་ཆར་བབས་
པ་བཞིན་ཅ་འོང་རོ།

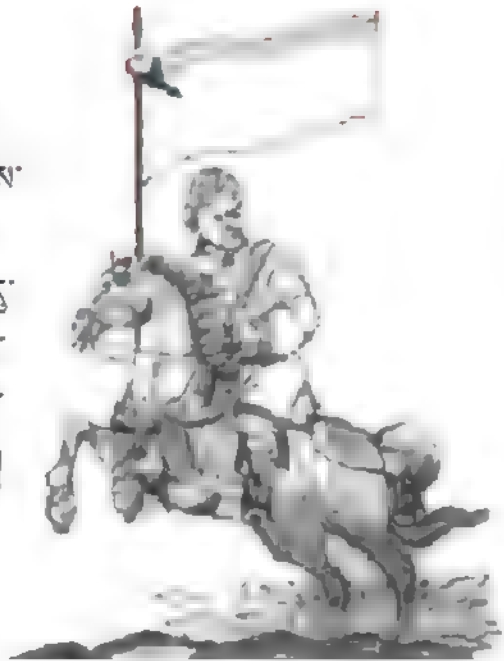

༡ གཡོ་ཅ་སྒྲོད་ཀྱི་དམག་སྐར།
 གཡོ་ཅ་སྒྲོད་ཀྱི་དམག་དཔོན་མཆིམས་
 རྒྱལ་གཟིག་ཕྱད་རིང་། དཔལ་རྒྱལ་མ་
 དཔུང་རོགས་ནི་སོ་གད་གཉེན་བཞིར།
 ཅ་རྩ་མཆོལ་བྱ་རྟིང་དགར། ཅ་དར་
 དར་དགར་སྟིང་ནག །དམག་གི་
 བཞིད་པ་ནི་མཆོ་ལ་སྒྲུང་ཆར་འབབ་
 པ་བཞིན་ནོ། །

༢ གཡས་ཅ་སྟོད་ཀྱི་དམག་སྐར།
 གཡས་ཅ་སྟོད་ཀྱི་དམག་དཔོན་ལྷུང་
 རོ་ལྷག་བཟང་ཉ་སྟོང་། དཔལ་རྒྱལ་མ་
 དཔུང་རོགས་ནི་སྒྲུང་བ་མཆོ་བཞིར་
 ཅང་ལོད། ཅ་རྩ་མཆོལ་བྱ་མེ་ལྷག །
 ཅ་དར་དར་ནག་སྟིང་དགར་ལ་བྱ་
 ལྷུང་བྱིས་པ། དམག་གི་བཞིད་པ་ནི་
 ལྷུང་ལ་མེ་ལྷུང་མཆིད་པ་བཞིན་ལོང་ངོ།

༡ གཡས་ཅུ་སྤྲད་ཀྱི་དམག་སྐར།
 གཡས་ཅུ་སྤྲད་ཀྱི་དམག་དཔོན་མགོས་
 ཁྱི་གཉེན་ཡང་འཕྱོས། དཔའ་རྒྱུའམ་
 དཔུང་རོགས་ནི་ལང་པ་མགོན་ནི། ཅུ་
 ཉ་སྤོན་པོ་གཡུ་རྩ། ཅུ་དར་སྤྱུ་ཁ་གོང་
 ཁ། དམག་གི་བཞིན་པ་ནི་སྤང་ལ་མེ་
 རྩེ་མཆེད་པ་བཞིན་འོང་བར་བཤད།

༢ ཅུ་ལག་སྤོད་ཀྱི་དམག་སྐར།
 ཅུ་ལག་སྤོད་ཀྱི་དམག་དཔོན་འཕྱོ་
 རྒྱལ་མཆོན་སེང་ག། དཔའ་རྒྱུའམ་
 དཔུང་རོགས་གནམ་སྤེ་གུར་ཆོབ། ཅུ་
 ཉ་ངང་པ་ཕུད་དམར། ཅུ་དར་སེང་
 དཀར་གནམ་འཕྱོ། དམག་གི་བཞིན་
 པ་ནི་གངས་ལ་སེར་བ་འགྲིམ་པ་
 བཞིན་འོང་སྐད་དོ།

མ ཅུ་ལག་སྤྲེད་ཀྱི་དམག་སྐར།
 ཅུ་ལག་སྤྲེད་ཀྱི་དམག་དཔོན་ཁྱུང་པོ་
 གཡུ་ཡི་ཟུར་ཕུད། དཔལ་རྒྱའམ་
 དཔུང་རོགས་མཆིམས་བཅན་བཞེར་
 རྩ་གཟིགས། ཅུ་རྩ་རག་པ་རྩོག་ནག།
 ཅུ་དར་དཔལ་དར་ནག་པོ། དམག་
 གི་བཞེད་པ་ནི་གངས་ལ་སེར་བ་འགྲིམ་
 པ་བཞིན་འོང་སྐད་དོ། །

[[ཡུལ་གྱི་དབང་ཤིས་རྣམ་པ་བཅོ་བརྒྱད་ཅེས་པ་ནི]] ཆོས་རྒྱལ་སྤོང་
 བཅན་སྐམ་པོའི་སྤྲིད་དབང་གི་མངའ་སྐོངས། མདོ་དབུས་མཐོ་སྐང་གི་ཡུལ་གྱུ་
 འདི་ཉིད་རྒྱལ་པོའི་སྤྲིད་དབང་གི་འོག་ཏུ་གནས་པའི་ཡུལ་གྱུ་དེ་དག་ཡུལ་ཆེན་
 ཁག་བཅོ་བརྒྱད་ཏུ་སྦྱོར་ཏེ། ཡུལ་ཆེན་སོ་སོའི་དཔོན་པོ་རྣམས་ཀྱིས་གོང་གི་
 བཅན་པོའི་བཀའ་ལྟར་ལ་བཙེ་བཀུར་དང་། ཁྲལ་གྲིམས་ཁྱུར་ལེན་བྱེད་པའི་ཆ་
 རྒྱུན་འོག །འབངས་མི་དང་ས་ཁིང་ལོར་སྤྱགས་སོགས་གང་འཆམ་རེ་བདག་པོ་
 བྱས་ནས་རྒྱལ་པོ་ལ་སྤྱི་ཞུ་རྒྱུ་བྱིན་ཡོད་པའི་སྡེ་ཤོག་རྣམས་ཏེ་རྒྱས་པ །《ཆོས་
 འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་》དང་། 《མཁས་པ་ལྷེའུས་མཛད་པའི་ཆོས་འབྱུང་》
 དག་ལས་གསལ་བ་ལྟར་རོ། །

[[དཔལ་སྡེ་གསུམ་ནི]] སྟོན་གྱི་དཔལ་སྡེ། སྟོ་སྟོགས་རྒྱ་གར་དང་། ལུབ་
 སྟོགས་ཏ་ཟིག་གི་ས་མཆོམས་སྤུང་བའི་དཔལ་སྡེ་རྣམས་ནི། མཁས་པའི་དགའ་
 སྟོན་ལས། “རི་བྱང་སྟག་པ་གོང་ཡན་ཆད། མོན་འབྲལ་ཁ་བཞི་མན་ཆད་ན།

འཕྲོ་དང་། ལྷུང་། མགར། རྩུབས། གཉན་བཅས་ལྷ་པོས་གྲུ་གི་དང་། ཅོག་
ལ་གཉིས་ལ་ཐེ་ཆོ་ལྷ་ཡོད་པ་དེའི་དཔོན་པོ་བྱས། གྲུ་གྲུ་གསེར་མིག་ཅན་གྱི་ཆུང་
མ་ཉོར་མོ་བང་མདུང་ཅན་བྱ་བ་རྩུ་མ་གཡས་པ་མི་བཅས་བསྐྱེད་ཀྱི་འཛིགས་
རམ་སྟོན་ཅིང་། མདའ་སྟེར་མོ་གསུམ་གྱི་མགོ་ཅམ་པ་འཕེན་པའི་ཆོ་ན་རྩི་ལེབ་
ལའང་རུར་ཉེ་འགོ་བ་① འཛིགས་པ་ཅན་ལ་རི་མི་སྟུམ་པར་འཐབས་ཆོ། དཔལ་
ཚན་རུ་སྟག་གི་སྦྱིལ་བུ་ཕུབ། འོག་རྟ་གཡུལ་ས་དེ་ཁར་བསད། གདོང་བྲག་
གིས་བྱགས་ཉེ་སྐར་མི་ཕྱོག་པའི་ཕྱིས་སུ་བྱས་ནས་ཆོལ་བས་གྲུ་གྲུ་བཏུལ། དཔལ་
རྟགས་སྐངས། འང་ཁྱུང་སྟོང་སྟེའི་ནང་གི་བོད་དང་སུམ་པའི་མཆོམས་ན་ཡོད་
པའི་གྲག་ཅོག་སྟོང་སྟེ་གཉིས་སོ།”

བར་གྱི་དཔལ་སྟེ། ཤར་སྟོ་འཇང་གི་ས་མཆོམས་གྱི་དཔལ་སྟེ་རྣམས་ནི།
མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་ལས། “རི་པེ་ནམ་ལུང་ཡན་ཆད། ཆ་སྟོར་དར་བས་
མན་ཆད། ལུལ་དེ་ན་སྐས་རྒྱ་སྟེ་བཅུ་གཉིས་གནས་པས་ནགས་ཤོད་གྱི་དཔོན་
བྱས་ཉེ། ལྷུང་མོ་ཐག་མདུང་གི་ཆེ་མོ་བཅུ་གས་ནས་དམག་གསེབ་རུ་རྒྱག་པ་ལ་
ཆོལ་བའི་ཆོ་དཔལ་ཚན་རུ་རལ་གྱི་ལ་རི་མོ་བྱིས།② རུར་རྒྱགས་སྟོར་བོས།③ ཆོ་
སྟོག་རྒྱབ་རུ་གོན་ཉེ་མི་སྟག་པའི་ཆས་སུ་བྱས་ནས་ཆོལ་བས་ལྷུང་བཏུལ་ལོ། །
སུམ་པ་རུ་ཆེན་གྱི། བྲགས་ཤོད་སྟོང་བུ་ཆུང་གི་སྐས་སྟེ་བཅུ་གཉིས་བྲགས་ཤོད་
གྱིས་དཔོན་བྱས།”

སྐད་གྱི་དཔལ་སྟེ། ཤར་སྟོགས་ཐང་གི་ས་མཆོམས་གྱི་དཔལ་སྟེ་རྣམས་ནི།
མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་ལས། “ཆ་སྟོམ་ར་མན་ཆད། ཀ་ཐང་བྲུ་ཆོས་ཡན་ཆད་
ན་མཐོང་བྲུབ་སྲིད་སྟེ་དགུ་དང་འ་ཁ་སྟོང་སྟེ་རུག་གནས་པ་ལ། རྒྱུ་ལོ་མཁར་
གྱི་ལྷགས་རིའི་སྟེང་རུ། རྟ་པ་དགུ་སྟེ་རྒྱགས་སུ་བྱས་པའི་ནང་ནས་མི་མཁར་ཐུང་ཅམ་
གྱིས་སྟེ་རིའི་ཁ་བྲུ་རི་ཅམ་པ་ཐོགས་ཉེ་ཆོལ་བའི་ཆོ། རྟོང་རྟོང་གི་བུ་སྟགས་

① རུར་ཉེ་འགོ་བ། ཐལ་བུང་རུ་སྟག་པ།

② རལ་གྱི་ལ་རི་མོ་བྱིས། རལ་གྱི་བཀོལ་དགོས་དོན་མེད་པའི་མཆོན་རྟགས།

③ རུར་རྒྱགས་སྟོར་བོས། འཆི་རྒྱུར་ཐག་བཅད་པའི་མཆོན་རྟགས།

མཆོམས་བྱིས་དཔོན་བྱས། དཔལ་ཚན་དུ་རལ་གྱི་འཁྲུག་པ་བཅས་ཀྱི་ཁ་ཆེམས་
གཉེན་ཉེ་ལ་བཞག། །ཁུ་སྐྱོད་ཉེ་དྲུང་ལ་བཅོལ་ཏེ་སྐྱོད་དམག་ས་ནས་མི་སྟོག་
པའི་ཆེས་བྱིས་ཆོལ་བས་རྒྱ་ཐུལ་པའི་དཔལ་རྟགས་སྤངས། །ཞེས་སོ། །

ཞང་གསུམ་སྟོན་བཞིས་གཙུག་བྱས་པའི།

དགུང་ནང་བཀའ་ཡི་སྟོན་ཆེན་བསྐྱོད།

དབུས་ཀྱི་མཁུན་ས་ཆེན་མོ་བཅུགས།

མཆོངས་སྟོན་བཞི་པས་བརྟེན་སྟོན་བཅུ་མས།

ལྷ་པས་རི་ཆེན་ཐུང་དུ་ལག།

པོད་ཀྱི་སྤྱོད་ཐེ་གསར་དུ་བཅོས།

[[སྤྱི་ཀྱི་རྒྱུག་གཞི་སྟོན]] ཞང་གསུམ་སྟོན་བཅས་དབུས་ཀྱི་འདུན་ས་འཛིན་
ཞེས་པའི་ཞང་གསུམ་སྟོན་དང་བཞི་ནི། 《མཁུས་པའི་དགའ་སྟོན་》 ལས། “སྟོན་
ན་འགྲོ་རྒྱལ་མཆོན་སེང་ག། སྐྱོད་ན་མཆོམས་སྐྱེས་བཟང་སྟག་སྟ། བར་ན་སྟ་
ནས་རྒྱལ་ཐན། སྟོན་པོ་སྐྱེས་སྐྱེས་བཟང་སྟག་སྟ་བཅས་ཞང་གསུམ་དང་། སྟོན་
པོ་གཅིག་བཅས་བཞི་ལ་ཞང་གསུམ་སྟོན་བཞི་བེར་” ཞེས་གསལ། ཡང་《ལྷུ་ཆོས་
འབྱུང་》ནང་། “ཞང་གསུམ་ནི། རྩ་ནམ། མཆོམས། འགྲོ་གསུམ་དང་།
སྟོན་བཞི་ནི། ཁུ་དང་། མགར། སྐྱེས། འགྲོས་བཅས་ཡིན་” ཞེས་གསལ། དཔོན་
རིགས་དེ་དག་གིས་གཙུག་པོར་བྱས་པའི། སྤྱི་སྟོན་བའི་རྒྱུག་གཞི་རིམ་པ་མི་འདྲ་
བ་དང་། ལས་འགན་རིགས་མི་འདྲ་བའི་གྲོས་ཆོགས་ཁག་ནི།

༡ དགུང་སྟོན་ནི། སྟོན་བཅོན་སྐམ་པོའི་སྐབས་སུ་དགུང་སྟོན་ཆེ་བཞི་ལམ་མེད་
ཐབས་མེད་པའི་སྟོན་ཆེན་བཞི་ནི། མགར་སྟོན་བཅོན། ཐུ་མི་སམ་རྩོ་ཏ། འབྲི་
སེ་རི་ཤུང་ཐུན། སྟགས་ཁྱི་བཟང་ཡང་སྟོན་བཅས་ཡིན། དགུང་སྟོན་གྱི་འོས་
འགན་ནི། ཕྱི་དྲུག་འདུལ་ཞིང་། ཆོས་དང་རིག་གནས་སྟེལ་བའི་ཐབས་རྒྱས་
བསྐྱུང་དགོས་པའོ།

① རལ་གྱི་འཁྲུག་པ་བཅས་ རལ་གྱི་བཀོལ་མཆོམས་མི་འཛིན་པའི་རྟགས།

(1) ཐུ་མི་སམ་རྩོལ། བོད་ཀྱི་བར་སྐྱོད་རིག་པའི་གཞུང་ཐོག་མར་ཚོམ་པ་པོ་
 ཐུ་མི་སམ་རྩོལ་ནི། གྱི་ལོ་༤༡༥པ་ས་སྟག་ལོར་བོད་ཡུལ་གཡོར་པོ་ཡུལ་དགའི་
 རང་ཚོན་གཉལ་གྱི་ཤོང་ཏུ་སློན་ཆེན་པོ་ཐུ་མི་ཨ་ཁུའི་སྐུ་ལ་འབྱུངས། རྒྱུ་ཏུས་
 རས་སློ་རིག་བྱ་བས་སློབ་གཉེར་ལ་མཁས་པར་ཆགས། དགུང་ལོ་བརྒྱ་དྲུག་པ་
 རྒྱ་ཡུལ་ལོར། གྱི་ལོ་༤༣༥ལོ་ཆོས་རྒྱལ་སྤོང་བཅན་སྐམ་པོས་ཐུ་མི་སམ་རྩོལ་གཙོས་
 པའི་སློ་རིག་བྱ་བའི་གཞིན་ཏུ་བརྒྱ་དྲུག་རྒྱ་གར་ལ་སློབ་སྦྱོར་ཏུ་མངགས། ལ་
 ལ་ལམ་ཏུ་དཀའ་ངལ་མ་བཟོད་པར་སྤྱིར་ལོག། འགའ་ཞིག་རྒྱ་གར་ཏུ་སླེབས་ཀྱང་
 ཚད་པའི་ནད་ཀྱིས་འཆི། ཐུ་མི་སམ་རྩོལ་ཉིད་རྒྱ་གར་ཏུ་ལོ་ངོ་བདུན་བཞུགས་
 རས་པ་རྩི་ཏུ་ལྟ་རིག་པའི་སེང་གེ་དང་། བམ་བེ་ལི་བི་ཀ་ར་ནམ་གཉིས་ལས་རྒྱ་
 གར་གྱི་སྐད་ཡིག་བསྐྱབས། སལ་ཆེར་གྱི་ལོ་༤༤༠པ་ལྷགས་གྱི་ལོ་ཅམ་ན་སྐྱ་རིག་
 པའི་རྒྱ་དཔའི་གཞུང་ནམས་དང་། འདུས་པ་རིན་པོ་ཆེའི་ཏོག་མདོ་བམ་ཏོག་
 བཀོད་པ། རྒྱན་རས་གཟིགས་ཀྱི་མདོ་རྒྱུད་ཉེར་གཅིག་སོགས་ནང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱ་
 གཞུང་འགའ་ཞིག་སྤྱིར་ནས་སྤྱིར་བོད་ཏུ་ཕེབས། དེའི་སྤྱི་ལོར་ལྷ་སའི་སྐུ་མཁར་མ་
 ཏུ་ཞེས་བྱ་བ་ད་ལྟའི་པ་བོད་ཁ་འདིར་བཞུགས་གནས་བཅས་ཏེ་རྒྱ་གཞུང་ནམས་
 བོད་ཡིག་ཏུ་བསྐྱར་པ་དང་། བོད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་དང་། སློན་ཆེན་འགའ་ཞིག་ལ་
 ལགས་སྐྱར་གྱི་སྐད་ཡིག་སློབ་བྱིད་གནང་བར་གསལ། དེ་ནས་བཟུང་བོད་འདིར་
 རྒྱ་གར་གྱི་ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་ཆོས་དང་རིག་གཞུང་ནམས་བོད་ལ་དར་བའི་
 འགོ་ཆུགས། འོན་ཀྱང་ཆོས་རྒྱལ་སྤོང་བཅན་སྐམ་པོ་འདས་རྗེས་ཀྱི་ཐུ་མི་སམ་རྩོལ་
 རའི་མཛད་རྗེས་དང་། བོད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་མང་སྤོང་མང་བཅན་གྱི་སྐབས་སུ་ཐུ་མི་
 མཛད་སྤོན་གང་དང་། ཏུས་ནམ་ཅམ་ཞིག་ན་སྐུ་གཤེགས་པ་སོགས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་
 ད་བར་མ་རྟེན།

(2) མགར་སློན་སྤོང་བཅན་ཡུལ་སྤྱང་། རྒྱར་བོད་རྒྱལ་སྤོང་བཅན་པོ་སྐམ་པོ་
 དང་དགུང་མཉམ་ཅམ་སྐབས་ཀྱི་སློན་ཆེན་ཞིག་ཡིན་ཞིང་། གྱི་ལོ་༤༣༥ལོར་ཐང་
 བོད་འབྲེལ་བའི་པོ་ཉ་གཙོ་བོ་དང་། དེ་ནས་ཐང་བོད་དམག་འབྲུག་གི་ཏུ་འདྲེན་
 པ་གཙོ་བོ། གྱི་ལོ་༤༤༠ལོར་བོད་ཀྱི་བྱིམས་བཅས་པའི་སྐབས་བོད་ཡུལ་དཔུས་ཀྱི་

ཁོད་དཔོན་དང་། སྐར་ཐང་བོད་གཞིན་འབྲེལ་གྱི་ཀོང་ཚོ་བོད་རྒྱ་གདན་དྲངས་མཁན་བཅས་ཀྱི་སློན་ཆེན་གཙོ་བོ་ཞིག་ཡིན། སྤྱི་ལོ་༥༥༠ལོར་སྟོང་བཅན་སྐམ་པོ་སྐྱ་གཤེགས་པའི་རྒྱུ། དཔོན་སྐམ་ཐང་སྟོང་ཐང་བཅན་གྱི་སློན་པོ་བྱས། ལ་ལྷག་ལོར། སྤྱི་ལོ་༥༥༥ལོ་བཅན་པོ་ཐང་སྟོང་ཐང་བཅན་སྐྱགས་ཀྱི་ཤར་ན་བཞུགས་སྐབས། སློན་ཆེན་མགར་སྟོང་བཅན་གྱིས་བོད་དམག་ཆིག་སྟོང་ཅམ་བྲིད་ནས་འ་ཞའི་ཡུལ་དུ་བྱོན། དེར་སང་ཨ་མདོ་ཚོ་སྤྱི་ལོ་སྟོང་ཅམ་ཆོ་ནག་དུ་གྲགས་པའི་ཡུལ་དེར་དམག་འཁྲུག་བྱས། བོད་དམག་ཆིག་སྟོང་གིས་ཐང་དམག་བརྒྱད་བྲི་པམ་དུ་བརྒྱག་སྟེ་རྒྱལ་ཁ་ཐོབ། སྤྱི་ལོ་༥༥༥པ་རྒྱ་ཁྱི་ལོར་སློན་པོ་མགར་སྟོང་བཅན་གྱིས་གྲུ་གུའི་ཡུལ་དུ་དམག་དྲངས། སྤྱི་ལོ་༥༥༦པ་མེ་ཡོས་ལོར་བཅན་པོ་ལོར་ཐང་དུ་གཤེགས་ཏེ། སློན་པོ་མགར་སྟོང་བཅན་འབྲས་ནད་གྱིས་འདས། །

(3) འབྲི་མེ་རི་གོང་ཐུན། ཆོས་རྒྱལ་སྟོང་བཅན་སྐམ་པོའི་མེད་ཐབས་མེད་པའི་སློན་ཆེན་བཞིའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་ཡིན། རྒྱ་བཟའ་ཀོང་ཚོ་བོད་རྒྱ་དྲངས་པའི་སྐབས་མགར་སྟོང་བཅན་དང་མཉམ་དུ་ཡོད། དེ་བ་མེར་དབྱིད་ཀྱི་རྒྱལ་མོའི་སྐུ་དབྱངས་རྩར་ན་འབྲི་མེ་རི་གྲུང་ཐུན་གྱིས་རྒྱ་བཟའ་གདན་དྲངས་ཏེ། སློན་པོ་མགར་རེ་ཞིག་རྒྱ་ཡུལ་དུ་བཞུགས་པར་བཤད་པ་ཅམ་ལས་ལོ་རྒྱུས་ཞིབ་ཆ་མ་རྟེན།

(4) སྐྱགས་བྲི་བཟང་ཡང་སྟོན་ ོ། སྟོང་བཅན་སྐམ་པོའི་སྐབས་ཀྱི་སློན་ཆེན་ཞིག་འབྲུལ་སློན་མཛངས་མི་བརྟན་གྱི་ལྷ་པ། བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཡིག་ཆ་དང་། འདི་ཉིད་གྱིས་མཛངས་པའི་ལས་སྤྱི་འབྲེལ་སྐྱུངས་སྤྱི་པམ། སྟོ་མཐོ་མཁར་དུ་བཅེགས་ནས་གོང་བྲིར་བཅོས། འདི་ཡན་བོད་ཀྱི་ཁང་བྲིམ་རི་ལ་ཡོད། དེའི་ཕྱིར་བོད་ཀྱི་མཛངས་མི་ལྷ་པ་ཡིན། ཞེས་གསལ་བར་སློན་པོ་འདི་ཡིས་རི་མགོའི་ཁང་བྲིམ་རྒྱལ་སྐྱུང་ཐང་དུ་པལ་ནས་གོང་སྟེ་བཅོས། སྐབས་དེ་དུས་བོད་འདིར་གོང་བྲིར་གྱི་རྒྱལ་པ་གསར་དུ་བྱུང་། །

① སྤྱི་ལོ་629-650 བར།)

༡ ནང་སློན་ནི། སྤང་བཅན་སྐམ་པོའི་སྤྱུ་རྒྱུ་སྤང་སློན་ཆེན་པོ་རྒྱལ་ཡོད་པ་
ནི། འཕྲུལ་གྱི་སྤྱུ་ཆེན་རིགས་བཟང་། ཞང་པོ་རྒྱལ་གྱི་ཁྱིམ་བཟང་། ཅག་ར་
རིག་པའི་སྤྱང་བཟང་། ལྷ་གཟིགས་ཤོག་པོ་བརྟན་བཟང་། སྤྱི་གཞུག་སྤྱང་
འཕེལ་བཟང་། སྤྱི་ཅང་དཔལ་གྱི་ལེགས་བཟང་བཅས་ནང་སློན་བཟང་པོ་རྒྱལ་
ཡོད། ནང་སློན་གྱི་ལས་འགན་ནི། བང་མཛོད་གསོག་སྤྱང་དང་། འབངས་གྱི་
འཆོ་ཆོས་ལ་ལྷ་སྤྱང་བྱ་དགོས་པའོ།

༢ བཀའ་ཡོག་ལ་འཆོས་པའི་སློན་པོ་ནི། བཀའ་སློན་ཆེ་འབྲིང་ཆུང་གསུམ་རྣམས་
སོ། །སློན་པོ་དེ་དག་གི་ལས་འགན་ནི། རྒྱལ་ཁྱིམ་དང་བདེན་གྱི་སྤྱོད་སྤྱང་
དགོས་དགོས་པའི་ཁྱིམ་ལུགས་དེ། ལག་ལེན་དངོས་སྤྱོད་བསྟར་ཁིང་ཡོད་མེད་
སྤྱོད་ལ་ལྷ་ཞིབ་བྱེད་དགོས། དཔེར་ན། ལེགས་ན་དགའི་བྱས་ལེགས་ཀྱང་བྱ་
དགའ་གསོལ། ཉེས་ན་རང་གི་བྱ་ལ་ཡང་ཉེས་ཆད་གཅོད། ཅས་པའི་བཀའ་
སློན་གྱི་ལས་འགན་ནི། བཀའ་ཁྱིམ་ལག་ལེན་བསྟར་ཁིན་དང་། ཉེས་ན་སྤྱོད་
བཟོད་དང་། ཡོ་བསྟར་བྱེད་པ་དང་། ཉེས་དོན་དྲང་པོའི་ལམ་ནས་ཐག་གཅོད་
བྱེད་པར་ལྷ་སྤྱང་བྱ་དགོས་པའོ།

གསུམ། མཐའ་འདུལ་གྱི་རུ་སྐར་བཅུ་གཉིས་ལྷ་ཁང་འགའ་བཞེངས་པ།

ཐོད་ཁམས་དབང་བསྟར་ཕྱིན་ལས་གནས།

མཐའ་འདུལ་ཡང་འདུལ་བྱ་གཞོན་གྱི།

ཚུགས་མཐའ་དམག་སྐར་བཅུ་གཉིས་བཅུགས། །

མིང་འབྱོར་རིག་གསུམ་གཅིག་ཏུ་སྒྲེལ། །

སྲིད་འཛིན་ས་གནད་བཅུ་གཉིས། རུས་དེར་ཆོས་རྒྱལ་སྲོང་བཙན་སྐམ་པོས་
མདོ་དབུས་མཐོ་སྐར་གི་ཡུལ་གྱི་མཐའ་དག་ལ་དབང་སྐྱར་བྱེད་ཅིང་། རྒྱུ་རིང་
གི་ཚུགས་མཐའ་རྣམས་སུ་སྲིད་དབང་དོ་དམ་བྱ་ཡུལ་མཐའ་འདུལ་དང་། ཡང་
འདུལ། རུ་གཞོན་བཙས་གྱི་སྲིད་འཛིན་ས་གནད་བཅུ་གཉིས་བཅུགས་ཡོད་པ་དེ་
དག་བྱིས་གྱི་ལོ་རྒྱུས་ཡིག་ཆར་རྣམས་སུ་ཆོས་གྱི་གཙུག་ལག་ཁང་ཞེས་བསྐྱར་ཡོད་
འདུག །སྲོང་བཙན་སྐབས་སུ་ནང་ཆོས་དར་མེད་པས་ཆོས་གྱི་གཙུག་ལག་ཁང་
བཞེངས་མེད་པ་ནི་བྱུར་བལྟས་ལེབ་མཐོང་རེད། །

1 མཐའ་འདུལ་གྱི་དམག་སྐར་བཞི་ནི། ༡ ཡར་ལུང་ཁྲ་འབྲུག་ལྷ་ཁང་། སྲིན་
མོའི་དབུང་འགོ་གཡོན་གཞོན་པ་ལ་ཡར་ལུང་ཁྲ་འབྲུག་བྱམས་པ་མི་འགྱུར་བའི་
ལྷ་ཁང་བཞེངས། འདི་ད་ལྷ་ལྷོ་ཁའི་སྡེ་གདོང་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད། ༢ དབུ་རུ་ཀ་
ཆལ་གྱི་ལྷ་ཁང་། སྲིན་མོའི་དབུང་འགོ་གཡས་གཞོན་པ་ལ་དབུ་རུ་ཀ་ཆལ་གྱི་ལྷ་
ཁང་བཞེངས། འདི་ད་ལྷ་ལྷོ་ཁའི་མལ་གྲོ་གུང་དཀར་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད། །

༣ གཡས་རུ་གཙང་འགམ་ལྷ་ཁང་། སྲིན་མོའི་དབྱི་འགོ་གཡས་གཞོན་པ་ལ་
གཡས་རུ་གཙང་འགམ་གྱི་ལྷ་ཁང་བཞེངས། འདི་ད་ལྷ་གཞིས་ཅེ་འི་རྣམ་སྲིད་
རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད། ༤ གོམ་པ་རྒྱུ་གི་ལྷ་ཁང་། དབྱི་འགོ་གཡོན་གཞོན་པ་ལ་
རུ་ལག་རུ་གོམ་པ་རྒྱུ་གི་ལྷ་ཁང་བཞེངས། འདི་ད་ལྷ་གཞིས་ཅེ་ལྷ་ཅེ་རྫོང་ཁོངས་
སུ་ཡོད། དེ་དག་ནི་མཐའ་འདུལ་གྱི་གཙུག་ལག་ཁང་བཞི་ཡིན་ནོ། །

2 ཡང་འདུལ་གྱི་དམག་སྐར་བཞི་ནི། ༡ ཀོང་པོ་བྱ་རྒྱུང་ལྷ་ཁང་། སྲིན་མོའི་གྲུ་
མོ་གཡས་པ་གཞོན་པ་ལ་ཀོང་པོ་བྱ་རྒྱུང་ལྷ་ཁང་བཞེངས། འདི་ཉིད་ད་ལྷ་ཉིང་
ཁྲི་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད། ༢ ལྷོ་བྲག་ཁོ་ཐིང་ལྷ་ཁང་། གྲུ་མོ་གཡོན་པ་གཞོན་པ་
ལ་ལྷོ་བྲག་ཁོ་ཐིང་ལྷ་ཁང་བཞེངས། འདི་ད་ལྷ་ལྷོ་ཁའི་ལྷོ་བྲག་རྫོང་ཁོངས་སུ་
ཡོད། ༣ མང་ཡུལ་དགེ་རྒྱས་ལྷ་ཁང་། སྲིན་མོའི་དུས་མོ་གཡོན་གཞོན་པ་ལ་
མང་ཡུལ་བྱམས་རྒྱན་དགེ་རྒྱས་ལྷ་ཁང་བཞེངས། འདི་ད་ལྷ་གཞིས་ཅེ་འི་སྲིད་

གྲོང་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད། ༥ བྱང་སྤ་རུག་ཅེའི་ལྷ་ཁང་། སུས་མོ་གཡས་གཞོན་
 བ་ལ་བྱང་སྤ་རུག་ཅེའི་ལྷ་ཁང་བཞེངས། འདི་ད་ལྷ་གཞིས་ཅེའི་འབྲོང་བ་རྫོང་
 ཁོངས་སུ་ཡོད། དེ་ནམས་ནི་ཡང་འདུལ་གྱི་གཙུག་ལག་ཁང་བཞེང་ཡོན་ནོ། །
 3 རུ་གཞོན་གྱི་དམག་སྐར་བཞི་ནི། ༡ ཁམས་སྟོང་ཐང་སྟོལ་མ་ལྷ་ཁང་། སྲིན་
 མོའི་ལག་མཐིལ་གཡས་གཞོན་བ་ལ་ཁམས་སྟོང་ཐང་སྟོལ་མ་ལྷ་ཁང་བཞེངས།
 འདི་ད་ལྷ་ཁམས་སྟོང་ཐང་འདི་ཁོངས་སུ་ཡོད། ༢ མོན་སྟེར་ཚུ་ལྷ་ཁང་། ལག་
 མཐིལ་གཡོན་གཞོན་བ་ལ་མོན་སྟེར་ཚུ་ལྷ་ཁང་བཞེངས། འདི་ད་ལྷ་འབྲུག་བ་
 རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ཁོངས་སུ་ཡོད། ༣ མཚལ་རིགས་སྟོལ་མ་ལྷ་ཁང་། སྲིན་མོའི་རྒྱང་
 མཐིལ་གཡས་གཞོན་བ་ལ་མཚལ་རིགས་སྟོལ་མ་ལྷ་ཁང་བཞེངས། འདི་ད་ལྷ་
 མངའ་རིས་ས་སུ་ཡོད། ༤ ཆངས་བ་རྒྱང་གཞོན་གྱི་ལྷ་ཁང་། རྒྱང་མཐིལ་
 གཡོན་གཞོན་བ་ལ་ཆངས་བ་རྒྱང་གཞོན་གྱི་ལྷ་ཁང་བཞེངས། འདི་ད་ལྷ་བལ་
 དུལ་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་མངའ་ཁོངས་སུ་ཡོད། དེ་དག་ལ་རུ་གཞོན་གྱི་ལྷ་ཁང་བཞེ་
 བེས་བྲགས། །

བཅུན་མོ་ནམ་ལའི་མཛད་རྒྱུ། 《ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་》ལས།
 སླ་ཐོན་གྱིས་སྒྲ་གཡང་འགྲགས། རྒྱལ་པོ་དང་བཅུན་མོ་དབུ་སྒྲ་སྒྲིལ་སྒྲུང་ཁེལ་
 སྟོན་མཛད། ཤ་ཁུ་དང་སྒྲིམས་གསོལ་རེས་དང་གཡང་རིལ་དང་མར་ཁུའི་སྒྲ་རྩེ་
 ལེན་བྱེད་སྐད། གཞན་ཡང་གཙུག་ལག་ཁང་བཞེངས་པ་དང་ལྷ་སྐྱུ་སྒྲུང་པའི་
 སྤྱིར་ཁང་ཁུང་གི་རྒྱལ་པོའི་མིག་སྒྲུའི་སྐྱུ་མོ་ཁང་ཁུང་བཟའ་ལི་མིག་དམན་དང་།
 མི་ཉག་གི་རྒྱལ་པོའི་བུ་མོ་ལྷ་ཡོངས་བཟའ་རྒྱལ་མོ་བཅུན་དང་། སྟོན་ལུང་མོང་
 བས་ཁང་སྟོན་གྱི་བུ་མོ་མོང་བཟའ་བྱི་ལྷ་མ་སྟེ་སྤྱིར་བཅུན་མོ་ལྷ་ཁབ་ཏུ་བཞེས།
 ཞེས་གསུངས་། ཆོས་རྒྱལ་སྟོང་བཅུན་སྐམ་པོས་སྟོན་རྩེས་སུ་རྒྱལ་སྤྱིད་གྱི་ཁབ་ཏུ་
 བཞེས་པའི་བཅུན་མོ་ལྷ་ནི།

མོང་གི་རྒྱལ་ལས་མོད་ལྷལ་དབྱུག་ལྷ་མེས། །

མཛེས་མའི་ཉམས་ཀྱིས་བཅན་པོའི་ཡིད་དབང་འཛོལ། །

རྒྱལ་མིང་ཁབ་ཏུ་ལྷན་པའི་གྲགས་པས་བྱུང། །

མདངས་མའི་ནམ་ཐང་སྤྱུ་རྒྱལ་མོད་ཏུ་གྲགས། །

༡ ཚོས་རྒྱལ་སྲོང་བཅན་སྐམ་པོའི་བཅུན་མོ་དང་པོ་མོང་བཟའ་བྱི་ལྷམ་ནི། བོད་
ལྷལ་དབྱུག་སྤྱོད་མོང་གི་བྱིམ་རྒྱུད་ཏུ་འབྱུངས། རྒྱལ་པོ་སྲོང་བཅན་སྐམ་པོའི་ཁབ་
ཏུ་ཕྱིན། མཛེས་མའི་གཙོ་བོར་བྲག་ཡེར་པའི་ལྷ་ཁང་བཞེངས། སྐབས་དེར་
བན་བོན་གང་གི་ལྷགས་ཡིན་མ་གསལ། དེར་དུས་ནང་པའི་ཚོས་ལྷགས་ཀྱི་རྒྱབ་
གནས་གྲགས་ཆེ་བ་ཞིག་ཡིན། །

མི་སྤྱན་དབྱང་འདྲིམས་བྱ་བོད་དམག་དབྱང་གིས།

ཚུགས་བཞིའི་རྒྱལ་ཡུན་དབང་ཏུ་བྱུང་བའི་ཆེ།

ཚུགས་གཉིས་ཡང་ཆོ་མད་བྱང་ཏུ་ཡོངས་བཟུང་།

ལྷ་གཅིག་སྤོང་བཅན་སྐམ་པོའི་ཁབ་ཏུ་བསྐྱས།

༩ རྒྱལ་པོ་སྤོང་བཅན་སྐམ་པོའི་བཅུན་མོ་གཉིས་པ་མི་ཉག་བཟུང་ཏུ་ཡོངས་
བཟུང་ནི། མདོ་ཁམས་མི་ཉག་གི་ཡུལ་ཏུ་འབྱུངས། ཆོས་རྒྱལ་སྤོང་བཅན་སྐམ་
པོའི་ཁབ་ཏུ་བྱིན། མཛད་རྒྱུས་གཙོ་བོར་བྲག་མགོན་པོའི་ལྷ་ཁང་བཞེངས། ལྷ་
ཁང་དེ་ཡང་ནང་པའི་ལུགས་ཀྱི་ལྷ་ཁང་ཞིག་ཡིན་པར་གྲགས།

ཞང་བོད་མཁའ་བཟུང་གི་པའི་རྟ་ལྷ་ཁང་ཞེས།

ཞང་བྱང་རིག་གནས་བོད་ཀྱི་མེས་པོའི་མཛོད།

ཞང་བཟུང་ཡི་ཞིག་གངས་རིའི་ལྷ་ཁང་འབྱུངས།

ཞང་རྒྱལ་མངའ་ཐང་བོད་ཀྱི་ཁབ་རྒྱ་བངས། །

༩ རྒྱལ་པོ་སྲོང་བཙན་སྐམ་པོའི་བཙུན་མོ་གསུམ་པ་ཞང་ཞུང་བཟའ་ལི་ཐིག་
སྐམ་ནི། གངས་ཏི་མའི་ཞོལ། མཚོ་མ་པམ་པའི་འགམ་རུ་ཞང་ཞུང་རྒྱལ་པོའི་
སྐམ་མོ་རུ་འབྱུངས། སྲོང་བཙན་སྐམ་པོའི་སྲིང་མོ་སང་མ་ཀ་ཞང་ཞུང་རྒྱལ་པོའི་
བཙུན་མོར་ཕྱིན་པ་དང་རུས་མཚུངས་ཅམ་ན། ལི་ཐིག་སྐམ་སྲོང་བཙན་སྐམ་
པོའི་བཙུན་མོར་བསུས། མཛད་རྒྱུ་གཙོ་བོར་ཐེམ་བྱ་སྐྱོག་གི་ལྟ་ཁང་བཞེངས།
དེ་ནི་ཞང་ཞུང་བོན་ལུགས་ཀྱི་ལྟ་ཁང་ཞིག་ཡིན་པར་གསུངས་པ་ཅམ་ལས་དེང་
རུས་གནས་ལུལ་གང་ཡིན་ཤེས་མཁན་མེད་པར་སྤང་། །

བོད་རྒྱལ་ཁབ་རྒྱ་བལ་བཟའ་ལི་བཙུན་བཙུས། །

གངས་མིའི་སྲོང་སྐམ་རྒྱལ་པོའི་སྐམ་བཙུན་བངས། །

སྐམ་པོ་སྲོང་རུ་སྐམ་ལྷུང་མཛད་བཞེངས། །

དམ་ཚུལ་བོད་རྒྱ་དང་བའི་སྐམ་འཁྱོམ་ན། །

༡༠ རྒྱལ་པོ་སྲོང་བཙན་སྐམ་པོའི་བཙུན་མོ་བཞི་པ་བལ་བཟའ་ཀྱི་བཙུན་ནི།
དེང་རུས་བལ་པོའི་རྒྱལ་ས་ཀ་ཏི་མན་རུར་བལ་པོ་རྒྱལ་པོ་འོད་ཟེར་ཀྱི་བཙན་གྱི་
སྐམ་མོ་རུ་འབྱུངས། སྤྱི་ལོ་༩༩༩ པ་ཤིང་འབྲུག་ལོར་སྲོང་བཙན་སྐམ་པོའི་ཁབ་
རྒྱ་ཐེབས། མཛད་རྒྱུ་གཙོ་བོར་སྤྱི་ལོ་༩༩༩ པ་ས་པག་ལོར་གཙུག་ལག་ཁང་ར་

ས་འབྲུལ་སྤང་ཞེས་པ་ད་ལྟའི་ལྷ་སའི་གཙུག་ལག་ཁང་འདི་བཞེངས། ལྷ་ཁང་
འདི་ནི། བལ་བཟའ་ཁྱི་བཙུན་གྱིས་གདན་དྲངས་པའི་ཇོ་བོ་མི་བསྐྱེད་ཇོ་ཇེའི་སྐུ་
རྟེན་བཞུགས་གནས་ཀྱི་ཆེད་དུ་བཞེངས་པ་སྟེ། བོད་དུ་རྒྱ་གར་གྱི་ནང་པ་སངས་
རྒྱུ་པའི་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་ལྷ་ཁང་དང་པོ་ཡིན། རྒྱ་བཟའ་ཀོང་ཇོས་བྱིར་ཡོང་པའི་
ད་ལྟའི་ལྷ་སའི་ཇོ་བོ་འདི་ནི། སྐབས་དེར་རྒྱ་ར་མོ་ཆེའི་ལྷ་འདིའི་བཞུགས་ཡོད་
ཟེར། བྱིས་སྐུ་དུས་འགྱུར་གྱི་དབང་གིས་ཇོ་བོའི་ལྷ་རྣམ་གཉིས་བཞུགས་ལུལ་བཞེ་
པོར་བྱས་པའི་སྐོར་གྱི། རྒྱང་མང་པོ་ཞིག་བཤད་སྟོལ་ཡོད་འདུག་ཀྱང་ལོ་རྒྱུས་
དངོས་གཙོ་སྤྱི་བའི་ལྷ་བའི་ངོས་ནས་དབྱད་འོས་པ་ཞིག་རེད། །

བཙན་པོ་འོད་ཀྱི་ཕོ་བྲང་དམར་པོའི་ཁབ། །

ཆེན་པོ་ཐང་གི་སྐམ་ཕོ་བྲངས་པའི་ཆེ། །

ཡིང་པོ་ཕོ་རྒྱར་བཟའ་པའི་གཟུལ་འབྲུག་དེ། །

འདམ་པོའི་དར་དང་བཙན་ཏེ་ཞི་བདེ་ཆགས། །

༥ རྒྱལ་པོ་སྟོང་བཙན་སྐམ་པའི་བཙུན་མོ་ལྷ་པ་རྒྱ་བཟའ་ཀོང་ཇོ་ནི། རྒྱ་ནག་

ཐང་གི་ཀླུ་པོ་ཐང་ཐའེ་ཚུང་གི་སྐུ་མོ་ཅུ་འབྲངས། བོད་ཀྱི་ཀླུ་པོ་འཁ་ཏུ་
ཐེབས། མཛེད་རྗེས་གཙོ་བོར་ཀླུ་སྐྱུ་ར་མོ་ཆེདི་ལྷ་ཁང་བཞེངས། ལྷ་ཁང་འདི་
ནི་ལྷགས་པག་ལོ་སྟེ་སྟེ་ལོ་༥༥༡ ལོར་བཞེངས་པར་གསལ། འདི་ནི་ཀླུ་བཟའ་གོང་
རོས་གདན་དྲངས་པའི། རོ་བོ་ཤུག་ལུ་ནེདི་སྐྱུ་བརྟན་གྱི་བཞུགས་ལུ་ཆེད་ཏུ་
བཞེངས་པ་ཞིག་ཡིན། །

བཞི། རྩོགས་བཞིར་གྱི་འབྲེལ་བཅུགས་པ།
དཀར་ནག་ཀླུ་དང་བལ་པོ་དང་། །
འི་ལྷུ་ལ་ལ་མོགས་མཐའ་བཞིར་འབྲེལ། །
ས་རྒྱལ་ཀླུ་ནག་གཤེར་མིག་པ། །
ཀླུ་གར་ལྷོན་པོ་ལྷུ་ནས། །
བཙོམ་རྗེས་འོད་ལ་རྟེ་བ་ལྷུ་ས། །
འོད་དམག་ལྷོད་ཆོ་ཀླུ་གར་ཆས། །
ཀླུ་གར་ལྷུ་ལྷོ་ལྷུ་པོ་བཙོམ། །
ལྷུ་འཁོར་བཙམ་ཀླུ་ནག་ལྷོད། །
འོད་ཀླུ་ལྷོད་བཙན་སྐུ་འོད་སྐབས། །
ཀླུ་གར་ཀླུ་ནག་ཏུ་རྒྱིག་བཙས། །
སྐུ་པ་པོ་ལྷོ་བཙོ་སྐྱོད་གནང་། །
ལྷགས་ཆོན་གཞུག་གྱི་གསོ་རིག་དང་། །
འི་རྒྱུ་འོད་ཀྱི་དམར་ས་རིགས་ཀྱི། །
ལྷུ་པ་བཞི་ལ་གསོ་རིག་བསྐྱབས། །
མཛོད་མན་ཀྱན་གྱི་སྐུ་པ་བསྐྱར། །
ལྷགས་ལྷོད་ལྷོད་བཙན་དཀྱང་ཏུ་གསོགས། །

དེ་ལྟར་ཚོས་ཀླུ་ལྷོད་བཙན་སྐུ་པོ་སྐབས་ལྷ་གར་རྩོགས་ཐང་གི་ཀླུ་ཁབ་
དང་། རྩོ་ཀླུ་གར། རྩོ་ལྷུ་པལ་པོ། ལྷུ་ལྷོད་ལི་ལྷུ་ལོགས་མཐའི་ཀླུ་ཁམས་

ནམས་སྤྱི་ཚེས་དང་རིག་གནས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་བཅུགས། ལྷག་པར་དུ་རྒྱ་གར་ནས་
 སྤྱན་རས་གཟིགས་ཀྱི་མདོ་རྒྱུད་ཉེར་གཅིག་སོགས། གདན་དྲངས་ནས་བོད་ཡིག་
 ཏུ་བསྐྱར་ནས་ནང་ཚིག་བོད་ཏུ་དར་བའི་དབུ་བརྟེས། །

[[བལ་པོ་བོད་འབངས་སུ་གྱུར་ཚུལ་སྐོར]] སྤྱིང་བཅན་གྱི་སྤྱི་ཚེས་སྤྱི་ཚེས་ལ་
 བལ་ཡུལ་གྱི་རྒྱལ་ཁམས་དེ་བོད་ཀྱི་མངའ་འབངས་སུ་གྱུར་ཏེ། ཏུས་ཡུན་རིང་པོ་
 ཞིག་གནས་ཡོད་པའི་ཚུལ་《དེབ་ཐེར་དཀར་པོ་》 ལས། “བལ་ཡུལ་ནི་སྤྱིང་
 བཅན་གྱི་སྤྱི་ཚེས་སྤྱི་ཚེས་ལ་དབང་དུ་རྒྱག་ཅིང་། དེ་ནས་བཟུང་ཡུན་རི་སྤྱིང་
 ཅིག་གི་བར་དུ་བོད་འབངས་སུ་གནས་པའི་ལོ་གྲངས་སོགས་ལ་བྱི་རྒྱའི་མཁས་པ་
 རྣམས་ཁ་མི་མཐུན་ཏེ། འགའ་ཞིག་གིས་འདུས་སྤྱིང་མང་པོ་རྗེའི་སྤྱི་ཚེས་ལ་
 བལ་པོ་རོ་ལྷག་ཅེས་བྲེ། འགའ་ཞིག་གིས་དེའི་ཡང་གོང་ནས་ཡིན་བྲེ། འོན་
 ཀྱང་ལོ་ཡུལ་ནས་འཕོན་པའི་རྒྱལ་རབས་དེར། བྱི་མེད་གཙུག་བཅན་གྱིས་བྱི་
 ལོ་འདྲེན་པའི་སྐབས་སུ་ཡང་། རྒྱའི་ལོ་ལ་བཅན་པོ་བལ་པོ་ན་བཞུགས་སོགས་
 ལན་དུ་མར་བྱང་བས། བལ་ཆེར་བྱི་སྤྱིང་གི་གོང་རོལ་བར་བོད་འབངས་སུ་ཡོད་
 དམ་སྟེ། ཡུལ་འདི་བོད་ཀྱི་ཆབ་འོག་དུ་རྒྱུད་པའི་སྤྱི་རྒྱལ་སྤྱི་ཡོད་པ་། ཁོ་
 ཚོའི་སྤྱིང་ན་ཅང་¹⁾དང་། སྤྱི་མ་དང་། ར་ཡེ་རྒྱ་མ་²⁾ལ་སོགས་པའི་མིང་ཅན་
 ཀྱི་དཔལ་རྒྱལ་ལྷན་པའི་མི་སྤེམ་མང་དུ་ཡོད་པ་འདི་ཀྱན། ཚོས་ལྷགས་ཀྱང་བོན་
 དང་འདྲེས་པའི་ནང་པ་བྱེད། རྒྱད་ཀྱང་བོད་རྒྱད་བརྟེན་ཉིང་འབའ་ཞིག་སྤྱི་
 རིགས་རྒྱུད་ཀྱང་བོད་ནས་མཆེད་པ་ཁོང་ཅག་རང་ལ་གྲགས། དེར་མ་བཟོད་
 བལ་ཡུལ་མཐིལ་དུ་ཡང་། བམ་ཐང་དང་བོད་ཐང་ལ་སོགས་པ་བོད་ཀྱི་ཐ་སྤྱིང་
 ཆགས་པའི་ས་མིང་མང་པོ་ཡོད། ཆེས་གསལ་བའི་རྒྱལ་གཞན་ཡང་། བོད་
 རྗེ་འདུས་སྤྱིང་སོགས་དང་ཏུས་མཉམ་པའི་བལ་རྒྱལ་ན་རྗེ་དེ་བ་མི་དབང་ལྷའི་
 སྤྱི་ཤི་ལ་དེ་བ་ཚུལ་བྱིམས་ལྷའི་རྗེ་རིང་ལ་ཡང་། བོད་ལ་ཁྲལ་འཇལ་བའི་རྒྱ་

¹⁾ གཙང་ཡིན་ནམ་སྟེ།
²⁾ རྒྱ་དམག་བྱ་བ་བྱུར་ཆགས་སྟེ།

མཆན་གྱིས་ལོ་ལྟར་ཁུར་ཅ་པ་ནམས་ལས་བྱེད་ལྟ་པོས་བཟུང་བར་བྱ་ཏེ་ སྐུ་སྐྱེས་པ་ཡོད། གཞན་ཡང་བལ་པོ་ནམས་ཀྱི་རང་སྐད་དུ་ཡང་། མིག་ལ་མི་ག། ལྷ་ལ་སྒྲེ་པོ། ལག་པ་ལ་ལག་སྐུ་སྐྱེས་པོད་སྐད་ཟུར་ཆག་ཤིན་དུ་མང་པོ་འདྲིས་པ་ ཞིབ་དུ་བརྟགས་པས་ཤེས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན་ནོ། །

[[ཁྱ་གར་ལ་དམག་བརྒྱབ་པའི་སྐོར]] འདིར་འཕགས་པོད་བར་དུ་དྲག་པོའི་ གཡུལ་འབྱེད་ཀྱི་དོན་ཚུན་བྱང་ཚུལ་སྐོར་ལ། མོག་མར་བོད་དམག་གིས་ཁྱ་གར་ ལ་དཔུང་འཁྱུག་བྱས་པའི་དུས་ནི། སྤྱི་ལོ་648པའི་ས་སྤེལ་ལོར་ཁྱ་གར་གོང་ མས་གསེར་ཡིག་པ་མང་ཏེན་ཅེ་ (王玄策) ཉ་པ་སུམ་ཅུ་དང་བཅས་ཁྱ་གར་གྱི་ རྒྱལ་པོ་ལ་སྤྲོས་འབུལ་དུ་བཏང་སྐབས་རྒྱལ་པོ་གོངས་པའི་སྐབས་དང་འཁོལ་ བས་སྒོན་པོ་ཨུ་ན་ (阿罗顺那) བྱ་བས་སྤིང་དབང་བཟུང་ཞིང་རྒྱ་ཡི་གསེར་ཡིག་ པ་བཅོམ། དུས་དེར་མང་ཏེན་ཅེ་མཆན་ལ་བྲོས་ཏེ་བོད་ལ་སྐྱབས་བཅོལ་ཞུས། བོད་ཀྱི་བཅན་པོས་བོད་དམག་གོ་དྲག་ཆེག་སྟོང་ཉིས་བརྒྱ་དང་། བལ་དམག་ ཉ་པ་བདུན་སྟོང་དང་བཅས་པ་ཁྱ་གར་དུ་བཏང་ནས་ཁྱ་གར་གྱི་རྒྱལ་པོ་ཨུ་ན་ བཅོམ་ཞིང་ཡུལ་ཉི་ར་ཉི་ར་བོད་ཀྱིས་བཟུང་བའི་ཚུལ་ནམས་གོང་དུ་བཤད་པ་ ལྟར་དང་། ཡུལ་འདི་བོད་དང་འབྲེལ་བ་ཆེན་པོ་ཡོད་ཚུལ་ནི་ «དེབ་ཐེར་ དཀར་པོ་» ལས། «ཉི་ར་ཉི་ར་ནི་གང་གཞི་བྱང་ནས་རི་ནག་པོའི་བརྒྱུད་ལ་ཐུག་ གི་བར་ཡུལ་སྤྱི་ལ་ཟེར་ཞིང་ད་ལྟར་ཡང་མིང་དེ་གར་གནས། ཡུལ་དེའི་སོངས་ སྤྱ་བྱུང་དང་། ཤྱ་བྱུང་དང་། ལི་ཅ་བི། བི་ཇི། ཀ་ཀུའུ་ལ་སྐུ་སྐྱེས་པའི་མིང་ཆེན་ དུ་མ་ཡང་འདུས། འོན་ཀྱང་སྤྱི་གས་དེ་ཆ་བའི་ཡུལ་དུ་སོང་གཤིས་བོད་དམག་ རྒྱན་སྟོད་སྐུ་སྐྱེས་ཡུན་རིང་དུ་མ་བྱུང་བར་མངོན་ལ། སྐར་ཡང་བྱི་སྟོང་གི་དུས་སུ་ བསམ་ལས་མཆོད་ཏེན་དཀར་པོའི་ནང་རྫོངས་སུ་རིང་བཞེལ་སྤྱན་འདྲེན་པ་ སྐུ་སྐྱེས་ཀྱི་ཆེད་དུ་མ་གཟུང་ལ་བོད་དམག་དྲངས། ཚུལ་སྤྱོད་ཀྱི་གསུངས་ འོག་དུ་གསལ་ལྟར་རོ། །

ལེ་ཡུལ་ལ་སྐུ་སྐྱེས་བྱང་སྤྱི་གས་ཀྱི་རྒྱལ་ཕུན་འདི་དག་ལོ་རོ་བརྒྱ་ལྷག་ཙམ་གྱི་ རིང་ལ་བོད་བཅན་པོའི་མངའ་འོག་དུ་བསྐྱུས་འོག་དུ་མེས་ཨག་ཆོམ་དང་། བྱི་

སྲོང་ལྷུ་བཅན་ཡབ་སྲས་རྣམས་ཀྱི་བསྐྱབས་བཤད་པ་བྱལོ། །

[[ལུགས་ཆེན་གསུམ་གྱི་གསོ་རིག་དར་ཚུལ་སྒྲེར]] སྐབས་འདིར་བོད་ཀྱི་གསོ་
རིག་དང་ཡུལ་གཞན་གྱི་གསོ་རིག་བར་བསྐྱོར་བྱུང་པའི་སྒྲེར་ཤེས་བྱ་ཀྱན་ཁྱབ་
ལས། སྲོང་བཅན་རུས་སུ་ལུགས་ཆེན་གསུམ་གྱི་གཞུང་། ཞེས་སྲོང་བཅན་སྐམ་
པོའི་སྐུ་རིང་ལ་རྒྱ་གར་ནས་ལྷ་ར་རྩ་ཇོ། རྒྱ་ནག་ནས་རྒྱ་མང་རྒྱུང་། ༥་ཟིག་ནས་
ག་ལེ་རུས་ཞེས་བྱ་བའི་སྐུ་པ་གསུམ་སྐུ་དྲུངས། རྒྱ་གར་གྱི་སྐུ་གཞུང་འབྱ་
ཤག་མ་སུ་ཆེ་ཆུང་། རྒྱ་ནག་གི་སྐུ་གཞུང་རྒྱ་དཔུང་ཐོར་བུ། ༥་ཟིག་གི་སྐུ་
གཞུང་མགོ་སྟོན་བསྐྱུས་པ་རྣམས་དང་། དེ་སྤྱི་མ་བུ། བེ་ཙོ་གསུམ་གསུམ་གྱི་
དཔུང་རྣམས་དོན་འབྱུར་བྱས་ཤིང་དཔུང་གཞི་གཞུང་ནས། 《ལུགས་ཆེན་གསུམ་
གྱི་གཞུང་མི་འཛིགས་པའི་མཆོན་ཆ་》 ཞེས་པའི་བོད་སྐུ་གྱི་གཞུང་ཞིག་བཙུངས་
པ་གསུངས་ཀྱང་དེར་རུས་མཐོང་ཐོས་ཀྱི་ཡུལ་རུ་མ་གྱུར། །ག་ལེ་རུས་ཁབ་བཞེས་
ནས་བོད་རུ་བཞུགས་པའི་སྐུ་བརྒྱད་ལ་འཇོ་རོ་ཞེས་པ་བོད་ཀྱི་སྐུ་པའི་རིགས་
བརྒྱད་བྱང་ཞེས་གསུངས། འདིའི་བརྒྱད་པ་ལས་སྐུ་པ་བེ་ཇི་བྱང་བར་བཤད་པ་
ནི་ཁོར་འབྲུལ་ཡིན་ཞེས་འབེ་ལོ་ཆོ་དབང་ཀྱན་ཁྱབ་ཀྱི་གསོ་རིག་ཆོས་འབྱུང་ལས་
གསུངས། སྐབས་དེར་སྐུ་པ་རྣམས་ནི་གཙོ་བོ་དཔོན་རིགས་སོགས་སྟོབས་ལྡན་
རུས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་སྐུ་པ་ཡིན་སྟབས། ཉམས་ཆུང་དབུལ་པོ་རྣམས་ལ་སྐུ་པ་
དཀོན་པོ་ཡོད་སྟབས། ག་ལེ་ནོས་ཀྱིས་སྟོབ་མ་རིགས་ངན་པ་ཞེས་པ་བྱིམ་ཆང་
དབུལ་པོའི་སྐུ་གྱ་རྣམས་ལ་དམིགས་བསལ་རུ་དབུལ་པོ་ནད་པ་བཙོས་མཁན་གྱི་
སྐུ་པ་བསྐྱབས་པ་ནི། རིག་དམན་པ་རྒྱག་དང་། འཇང་དང་། རྩེགས་དང་།
ཆོངས་བཅས་བཞི་ལ་སྐུ་དཔུང་བསྐྱབས་ནས། རིགས་བཟང་ངན་མེད་པར་
འཆོས་ཤིག་ཅེས་བསྟོས་ནས་འཆོ་བྱེད་སྐུ་པའི་མིང་བཏགས། བྱ་དགའ་ལ་
གཙོགས་ཆེན་པོ་དགྲ་དང་གཙོགས་སྐར་གསུམ་སྟེ་བཙུ་གཉིས་གནང་ཞེས་ཟེར་
ཡང་གཙོགས་དེ་དག་གང་ཡིན་རེ་རེ་བཞིན་བགྲངས་པ་ནི་མ་མཐོང་། །

५५' ५५' ५५'

ཉན་མང་ཉང་།

ག་ལེ་ནས།

ହେଉ

REF:

॥॥॥

美二五

རུས་དེར་པོད་ཀྱི་གསོ་རིག་དར་རྒྱས་འགྲོ་བའི་ནགས་ཤིག་ནི། པོད་ཀྱི་ལྷ་རྩེ་
 ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱིས་པོད་རང་གི་གསོ་རིག་གཞུང་དང་ལག་ལེན་ཤེས་དགོས་པ་མ་
 ཟད་ལྷགས་ཆེན་གསུམ་ཀྱི་གཞུང་ལྷགས་ལ་མ་སྦྱངས་པ་ཞིག་ཡིན་ན་སྤྲོན་པ་ཆེན་
 པོའི་གྲལ་དུ་བགྱངས་མི་ཆོག་པར་འབེ་ལོའི་གསོ་རིག་ཆོས་འབྱུང་ལས། དེ་ལས།
 ལྷགས་ཆེན་གསུམ་པོའི་ཚུལ་དག་མ་རྟོགས་ན། སྤྲོན་པ་ཆེན་པོའི་གྲངས་སུ་མི་
 འགྲོ་ཏེ། བདག་དང་གཞན་ལ་སུ་པར་མི་རུས་པས། བར་སྤྱང་མཁའ་ལ་རི་ལྟར་
 མཐོ་བསྐྱབ་བཞིན། །སྟར་རྒྱ་རྒྱ་དྲང་སྤྱང་ཆེན་པོ་དང་། ག་ལེ་ལོས་ནི་རྒྱལ་ཆབ་ཐུ་
 པོ་དང་། ཏན་མེན་ཏང་དེ་ས་བདག་དབང་བསྐྱར་བ། འཕྲུལ་ཆེན་གསུམ་པོ་
 བདུད་ཅིའི་བུམ་པར་བསྐྱགས། ཞེས་གསོ་དབྱུད་ཐམས་ཅད་ལྷགས་སྡེ་གསུམ་དུ་
 བསྐྱས་ནས་འཆད་དོ། དེ་ནས་གཞན་གཞིས་ནི་སོ་སོའི་ཡུལ་དུ་བཞུད་ཅིང་། ག་ལེ་
 ལོས་ཀྱིས་སྤྲོ་སྤྲོན་དུ་བཞུགས་ཤིང་ཁབ་བཞེས་པ་ལས། རུས་མིང་བསྐྱར་ནས་མཛོ་
 འོར་ཞེས་བྱ་བར་གྲགས་པར་སྤྱང་། ཞེས་གསུངས། །སྟེ་ལོ་༥༥༠ པའི་ལྷགས་ཀྱི་

ལོར་རྒྱལ་པོ་སྟོང་བཅན་སྐམ་པོ་སྐུ་གཤེགས། སྐབས་དེར་དགུང་ལོ་སོ་བཞི་ཡིན།
བང་སོ་ད་ལྷའང་འཕྲོངས་རྒྱས་བཅན་པོའི་བང་སོའི་ཁྲིད་ཏུ་ཡོད། །

ལ། ཐོད་དམག་གིས་བཙུགས་པའི་རྩྭ་གས་ཐམ།
ཨ་དེར་དམོན་ཐམ་སྟོང་ཁྲིར་འཛོད། །
འཁྲོ་བཟའ་ཁྲི་མ་ཁབ་ཏུ་བཞུགས། །
ཕིར་ཁྲིར་སྟོང་བཅན་ཕྱལ་བཟུང་འདས། །
བཅན་སྟོ་སྟོམ་ཏུ་སྟོན་ཆེན་བྱས། །
ཨ་དེར་རྒྱ་ཕྱལ་དམག་དཔུང་བྱུངས། །
རྩྭ་གས་ཐམ་བཙུགས་ཕིར་འཁྲི་རྩ་བཟུངས། །
འཁར་གི་ཆོ་ཁབ་བརྒྱ་གཉིས་དང་། །
རྒྱ་ཕི་ཞིང་ཆེན་མང་པོ་བཙོན། །
ཨ་ཁྲིར་འཏུས་སྟོང་མང་ཆེ་འཁྲུངས། །
དམོན་ཐམ་མང་སྟོང་དགུང་ཏུ་གཤེགས། །

3. རྒྱལ་པོ་མང་སྟོང་མང་བཅན་ནི། ཡབ་རྒྱལ་པོ་གུང་རི་གུང་བཅན་དང་།
ཡུམ་འ་ཁ་བཟའ་མོང་རྩེ་བྱི་དཀར་གཉིས་ཀྱི་སྐས་སྟ། སྤྱི་ལོ་༡༣༤༥་ས་གྲི་ལོར་སྐུ་

བལྟམས། སྤྱི་ལོ་༥༥༠པ་ལྷགས་ཀྱི་ལོར་རྒྱལ་པོ་སྤོང་བཅན་སྐམ་པོ་སྤྱ་གཤེགས་
 པ་དང་གཏུང་སྐས་མེད་སྐབས། ཁོང་གི་ཆ་བོ་དཔོན་པོ་གུང་རི་གུང་བཅན་གྱི་
 སྐས་དགུང་ལོ་བཅུ་གསུམ་ལོན་པ་དང་རྒྱལ་སྤོང་ལ་འཁོད། སྤྱ་གཤེན་བྱང་པོ་
 ལྷག་སྐས་མཛད། འགྲོ་བཟའ་བྱི་ལོད་ཁབ་རུ་བཞེས། མགར་སྤོང་བཅན་ཡུལ་
 སྤོང་དང་། མཆིམས་མང་གཉེར་གྱིས་སློན་པོ་མཛད། ཏུང་ཏོང་ཡིག་ཆང་ལས།
 ས་ཡུག་ལོར་ཞེས། སྤྱི་ལོ་༥༥༥ལོར་བཅན་པོ་མང་སྤོང་མང་བཅན་སྐྱགས་ཀྱི་ཤར་
 བ་བཞུགས་ཤིང་། སློན་ཆེན་མགར་སྤོང་བཅན་གྱིས་བོད་དམག་ཆེན་སྤོང་ཅམ་
 བྱིད་ནས་འཁའི་ཡུལ་རུ་སླེབས། ཞེས་མགར་སྤོང་བཅན་གྱིས་དམག་བོད་ཀྱི་ཤར་
 སྐྱགས་ན་བཞུགས་ཡོད་པ་དང་། སྤྱི་ལོ་༥༥༧པ་མེ་ཡོས་ལོར་བཅན་པོ་ལོར་མང་
 རུ་ཕེབས་ཏེ། དེ་ལོར་སློན་པོ་མགར་སྤོང་བཅན་ཡང་འབྲས་ནད་གྱིས་འདས།
 ཞེས་གསལ། མགར་ལ་བྱ་བཞི་^①སྟེ། མགར་བཅན་སྤྱ་སྤོང་བྱ། མགར་བྱི་འབྲིང་།
 མགར་བཅན་བོད་། སློན་བྱི་མདོ་ཡེ་རྣམས་ལས་ཆེ་བ་མགར་བཅན་སྤྱ་སྤོང་བྱས་
 ཡི་ཤོ་ས་བཟུང་། བྱ་གཞན་གསུམ་པོས་དམག་དཔོན་བྱས་ཏེ། ལོ་དེ་རང་ལ་
 རྒྱུ་ས་མཆོམས་སུ་དམག་དྲངས། འཇང་གི་རིགས་ཀྱི་ཁིང་ཆེན་བཅུ་གཉིས་
 བཅོམ། སྤྱི་ལོ་༥༦༠པ་ལྷགས་རྟ་ལོར་སྤོང་ཡང་བོད་དམག་སླེབས་ཏེ་རྒྱུ་ཁིང་
 ཆེན་བཅོ་བརྒྱད་ཅམ་བཅོམ། བྱ་ཅིའི་སྤོང་བྱིར་གྱི་ལྷགས་རི་ཡང་བཤེགས། དེ་
 བྱས་རྒྱུ་ཁིང་ཆེན་བཞི་བོད་ཀྱི་ལག་རུ་ཤོར། ཏུས་དེ་ཅམ་ན་དེང་གི་འབའ་ཡུང་
 (维西) དང་། ས་ཐམ (丽江) ཅན་ཁྲོན (剑川) བཅས་ཀྱི་སྤྱགས་ཐམས་
 ཅད་བོད་དམག་གིས་བཟུང་བར་མ་ཟད། སྤྱ་འཕེལ་གྱི་འབྲི་རྒྱུ་ཁ་ནི་དམག་
 འབྲུག་གི་ཐབས་རྒྱས་འགོད་ཡུལ་གཙོ་བོ་ཡིན་པ་དང་། ཡུན་ནན་དང་སི་ཁྲོན་
 སྤྱགས་སུ་པར་ཆོལ་བྱེད་པའི་དམག་མི་གཏོང་ལེན་བྱེད་སའི་ལྷེ་གནས་ཤིག་ཡིན་
 སྐབས། བོད་དམག་གིས་འབྲི་རྒྱུ་ཁ་རྒྱུ་ཁ་ཐམ་བཅུགས། ཟམ་པ་བཅུགས་

^① མགར་ལ་སྐས་གསུམ་ཡོད་པ་དང་། བཞི་ཡོད་པ་ཡིག་ཆང་རྣམས་མི་མཐུན་པ་འགའ་ཞིག་འདུག་
 པས་དཔྱད་འོས།

ཡངས་པའི་གཙང་པོར་ལྷན་པ་ལྷན་པ་ །

ཤིང་འབྲུག་བཅན་པོ་འཇང་ཕྱུ་པ་ །

4. འཕྲོ་བཟའ་བྱི་མ་ཡོད་ནི། རྒྱུ་ལོ་༤༧༤པ་མེ་བྱི་ལོར་རྒྱལ་པོ་སྐུ་གཤེགས་པ་
དང་པོད་བྱི་རྒྱལ་སྤྱིད་བསྐྱེད་པ། མགར་བཅན་སྐྱ་ལྷོ་མ་བྱ་དང་། དབས་ཏ་ར་ཁོང་
ཡོད་གཉིས་བྱིས་ལྷོ་པོ་མཛད། རྒྱུ་ལོ་༤༧༥པོར་སྐུ་གཤེགས་བྱི་ལ་བཀོད། རྒྱུ་ལོ་༥༥པ་
ལྷན་པ་འབྲུག་པོར་འཇང་གི་སྐུ་འཕེལ་ས་ཁྲལ་རུ་པོད་བྱིས་འབྲི་ཆུའི་དམག་སྐར་
ཞེས་པ་བཅུགས་ནས་ཤར་ཕྱོགས་སུ་དམག་ཤུགས་རྒྱ་བསྐྱེད་དེ། དེར་དུས་ཡུན་
ནན་ས་ཁྲལ་བྱིས་ཆ་དང་ཕྱི་འབངས་མང་པོ་བཟུང་། རྒྱུ་ལོ་༤༥པོར་སྐར་པོད་
འབངས་སུ་ཡོད་པའི་འཇང་པ་ཆོ་ཁག་ནམས་ངོ་ལོག་བྱས། རྒྱུ་ལོ་༤༧པོར་འཇང་
ཡུལ་རུ་དམག་བཏང་། རྒྱུ་ལོ་༤༧པོའི་ཡས་མས་ཅམ་བར་རྒྱལ་སྤྱིད་བསྐྱེད་པ།
རྒྱུ་ལོ་༥༥པོར་འདུས་སྤྱིད་གཤེགས་སྐབས་བྱི་ཕྱི་གཙུག་བཅན་སྐུ་ན་སྐུ་སྐབས་བྱི་
ནང་གི་ཆབ་སྤྱིད་ལྷན་པ་འགན་འཕྲོ་བཟའ་བྱི་མ་ཡོད་བྱིས་སྐར་ཡང་བཞེས། དུས་
དེར་ལྷོ་པོ་འབངས་ཁག་གཅིག་གིས་ངོ་ལོག་བྱས་པར་དྲག་གཞོན་བཏང་བ་དང་།

ཁྱུ་མང་པོ་རྗེ་ལྷ་བྱུང་སྟོན་ཆེན་པོར་བསྐོས་གཞག་གནང་། འོན་ཀྱང་སྤྱི་མོ་བྲི་མ་
ལོད་ཀྱི་སྟོན་རུ་བྲམ་མ་བྱུང་བས་རིང་པོར་མ་ལོན་པར་སྤྱིང་རིང་ཆལ་རུ་ཁྱུ་མང་པོ་
རྗེ་ལྷ་བྱུང་ལ་བྲིམས་ཉེས་པའ་ནས། དེའི་ཆབ་རུ་དབས་བྲི་གཟིགས་ཁང་ཉེན་
སྟོན་ཆེན་རུ་བསྐོས། གཞན་ཡང་སེ་རིབ་ཅེས་པའི་རྒྱལ་ཕྱན་སྟགས་ནས་ངོ་ལོག་
བྱས་པ་ནས་ཀྱང་དམག་དང་བྲིམས་བྱིས་མཉན་ཅིང་། ས་བྱ་སྤྱི་ལོ་༡༡༧༧ལོར་སེ་
རིབ་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཡང་གསོན་བཟུང་བྱས་སྟབས་པ་སྟགས་བོད་བཅན་པོའི་ཆབ་སྲིད་
རྗེ་བརྟན་དང་། བོད་ཡུལ་བདེ་འཇགས་སུ་གནས་རྒྱུར་མཛད་རྗེས་ཆེན་པོ་བཞག་
གནང་ཡོད། རྒྱ་བྱི་སྤྱི་ལོ་༡༡༧༩ ལོར་བཅན་མོ་འབྲོ་བཟའ་བྲི་མ་ལོད་སྤྱི་ལོ་འདས་པར་
གྲགས།

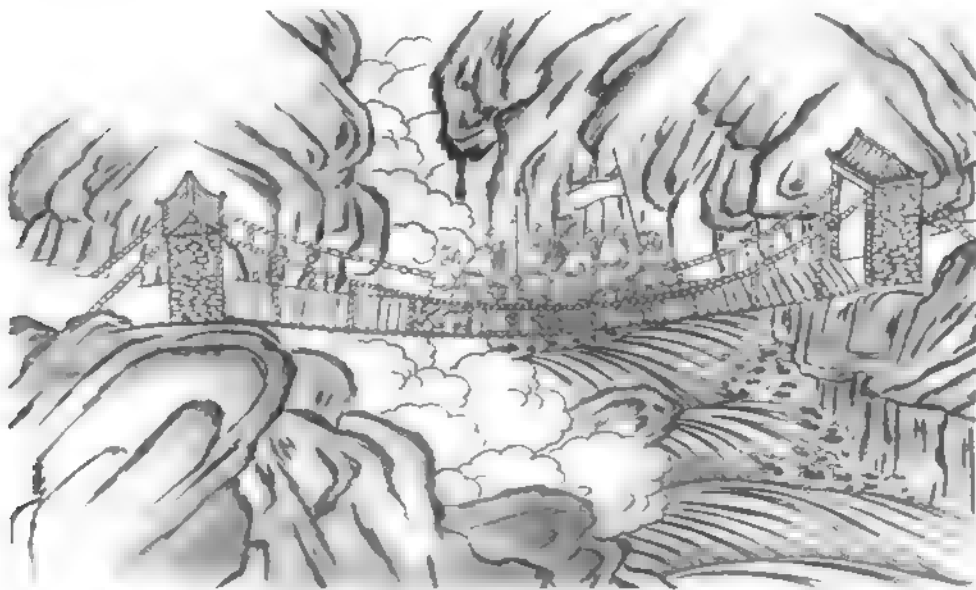
5. རྒྱལ་པོ་འདུས་སྤྱིང་མང་རྗེའམ་རྒྱུང་ནས་འཕུལ་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ནི། ཡབ་མང་
སྤྱིང་མང་བཅན་དང་། ཡུམ་འབྲོ་བཟའ་བྲི་ལོད་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་སྤྱི་ལོ་༡༡༩༥པ་
མེ་བྱི་ལོར་འབྱུངས། ལོ་ངོ་བཞི་ལ་སོན་པའི་ས་ཡོས་ཏེ་སྤྱི་ལོ་༡༢༡༧ལོར་མཚན་
ཚོབ་ཅམ་ཀྱི་རྒྱལ་པོའི་བྲི་ལ་འཁོད། སྤྱི་གཤེན་སྤྱི་ནི་གྲ་ཡིས་མཛད། ཆབ་སྲིད་
ཀྱི་འགན་དབང་གཙོ་བོ་མ་ཡུམ་བྲི་མ་ལོད་ཀྱིས་བསྐྱུངས། སྤྱི་ལོ་༡༢༤༧ལོར་སྤྱི་ལོ་འདས་པར་
གྲགས།

པོད་འབངས་སུ་གྱུར་པའི་འཇང་པ་ཚོ་ཁག་ནམས་གྱེན་ལོག་བྱས་པས། དེའི་ཕྱི་
ལོར་འདུས་སྡོད་མང་རྗེ་ཀླུ་པོའི་བྱི་ལ་བཞུགས་ཤིང་དམག་གི་རུ་འདྲེན་མཛད་
ནས་འཇང་ཡུལ་དུ་ཕེབས་ཏེ་འཇང་པ་བ། འཇང་ཡུལ་དབང་དུ་འདུས་ཤིང་ལྡང་
རྗེའི་སྲས་མོ་ལྡང་མོ་བྱི་བཅུན་ཁབ་དུ་བྱངས་ཏེ་པོད་དུ་ཕྱིར་ཕེབས། དེ་ནས་
བཟུང་ཀླུ་པ་སྲིད་དངོས་སུ་བསྐྱུངས། ལྡང་མོ་བྱི་བཅུན་དང་། མཆིམས་བཟའ་
བཅན་མོ་མེ་ཏོག་གཉིས་ཁབ་དུ་བཞེས་པ་དང་། ལྡང་མོ་བྱི་བཅུན་ལ་སྲས་ཆེ་བ་
ལྡང་ཆ་ལྟ་དཔོན་འབྱུངས། མཆིམས་བཟའ་ལ་སྲས་ཆུང་བ་མེས་ལག་ཆོམ་
འབྱུངས། །

མགར་གྱི་བྱི་མ་རྒྱད་ལ་བཀའ་ཆད་བཅད་པ། ཀླུ་པོ་འདིའི་དུས་སུ་མགར་
བྱི་འབྲིང་སྐྱོན་མཆེད་ནམས་ཀྱིས། པོད་གྱི་དམག་སྲིད་གཉིས་ཀའི་དབང་ཤུགས་
གཙོ་པོར་བཟུང་། བྱི་འབྲིང་ནི་ཀླུ་པོའི་ཕོ་བྲང་དུ་སྲིད་གྱི་ལས་ལ་བྲེལ་ཅིང་།
ཁོང་གི་མཆེད་ཟླ་ནམས་ཚུགས་གྱི་དམག་དཔོན་ནམས་ལ་བསྐོས། མགར་བཅན་
པོད་ཀྱིས་ཐང་དང་འབྲེལ་བའི་ཤར་ཚུགས་གྱི་ས་ཆ་བདག་དུ་བཟུང་། ལོ་རྒྱུ་
སུམ་ཅུ་ལྟ་ག་གི་རིང་ལ་ཐང་ཀླུ་ཁབ་གྱི་ས་མཆོམས་གྱི་གཤམ་སུ་གྱུར། ས་པག་
ལོར། སྤྱི་ལོ་༡༧༧༧ལོ་བཅན་པོ་འདུས་སྡོད་མང་པོ་རྗེས་སྐོན་ཆེན་ལོན་ཡན་དང་
སྐོག་སྐོས་བྱས་ཏེ། རི་དྲགས་རྩོན་དུ་འགྲོ་བ་ལ་ཁ་གཡར་ནས་དམག་བསྐྱུས་ཏེ།
མགར་བྱི་འབྲིང་ཕྱི་ཚུགས་སུ་ཡོད་པའི་སྐབས་དང་བསྐྱོན་ནས། བྱི་འབྲིང་དང་
སྤྱིང་ཉེ་བའི་དམག་མི་ཉིས་སྟོང་ལྟ་བུ་བཟུང་ནས་བསད། མོ་ཉ་བ་མངགས་ཏེ་བྱི་
འབྲིང་དང་བཅན་པོད་གཉིས་ཀླུ་པོའི་མདུན་དུ་སྐད་བཏང་ཡང་། བྱི་འབྲིང་
གིས་དམག་ཤུགས་ལ་བརྟེན་ནས་བཀའ་མ་བཅིས། དེར་བཅན་པོས་རུ་སྐྱ་བྱངས་
ཏེ་མགར་ལ་དམག་པ་བ། མགར་གྱིས་གཡུལ་མ་རྒྱད་པས་མགར་བྱི་འབྲིང་གི་
དཔུང་ཐོར། བྱི་འབྲིང་གིས་རང་སྟོག་བཅད། ཁོ་ཡི་སྒོ་ཐུབ་སྤྱིང་ཉེ་བ་བཟུ་ལྟ་

¹ ལྡང་གྱི་ཡིག་ཚང་ནམས་སུ་འཇང་དང་ལྡང་གཉིས་ཀ་གང་བདེ་བྱིས་འདུག །དེར་དུས་གཅིག་གྱུར་
བྱིས་འཇང་འབྲི་སྐོས་ཡོད།

ཀྱང་ཉིན་དེར་རང་སྟོག་བཅད་དེ་ཤི། སྐྱོན་བཅན་བྱོད་དང་། དམག་དཔོན་
 སྟག་ར་ཁོང་ལོད་གཉིས་བྱིས། རང་གི་འཁོར་སྟོང་ཕྱག་གཅིག་ལྟག་དང་གཅིན་
 པོའི་སྐས་མང་པོ་རྗེ་སྟག་ཆབ་སོགས་བྲིད་དེ་ཐང་ལ་མགོ་འདྲགས་སུ་བྱིན། ལྷུ་
 ཅེ་ཐེན་བྱིས་སྐྱ་སྐྱ་ཆེ་བས་དམག་མཁར་གྱི་ཕྱི་རོལ་དུ་མངགས་ཏེ་བསུ་བ་བྱས།
 བཅན་བྱོད་ལ་ལྷུ་གོ་དམག་དཔོན་ཆེན་མོ་དང་། བེན་ཡུག་ཐེ་དམག་དཔོན་
 ཆེན་མོ་འཕ། ཀོས་ཏེ་ཅུན་མང་སོགས་གྱི་ཆོ་ལོ་སྒྱར་ཅིང་། སྟེ་ལེན་བཟང་པོ་
 དང་བཅས་སྐྱེས་མང་པོ་བསྐྱལ། དེ་ནས་བཅན་བྱོད་ལ་རང་གི་འཁོར་དང་བཅས་
 ཏུང་ཡོན་ཀྱུ་བྱ་བར་སོང་ནས་བྱོད་དང་འཐབ་དགོས་པའི་བཀའ་ཕབ། དེ་ནས་
 ཏུས་ཡུན་རིན་པོ་ར་མ་ལོན་པར་བཅན་བྱོད་གྲོངས། སྟེ་ལོ་༡༠༣༥་ཆུ་ལོས་ལོར་
 བཅན་པོ་སྐྱ་དངོས་བྱིས་འཇང་ཡུལ་དུ་དམག་དྲངས་ཏེ་འཇང་པ་རྣམས་ཆམ་ལ་
 ཕབ། ཡངས་པའི་གཙང་པོ་ལ་ལྷགས་ཟམ་བཅུགས་ཏེ་འཇང་ཏ་ལིའི་གྲོང་བཟུང་།
 ཐང་ཅིུ་ཀེན་བྱིས་དམག་དྲུང་ཕམ་པར་བཞོས། སྟེ་ལོ་༡༠༤༥་ཤིང་འབྲུག་ལོར་
 འཇང་ཡུལ་དུ་དམག་འབྲུག་གི་གཡུལ་རར་སྐྱ་གཤེགས། བང་སོ་ཡབ་གྱི་བང་
 སོའི་གཡོན་དུ་བཅིགས་སོ། །

རྒྱལ་པོ་འདིའི་སྐབས་སུ་རྩལ་པོ་ཆེའི་ལྷོན་འབངས་བརྒྱན་བྱུང་བ་ནི། ① རྩོག་
 རིང་ལ་ནག་པོས་སྒྲང་པོ་ཆེ་ཐེག་ ② རྩོག་སྒྲིང་ཁམས་གྱིས་གཡག་སྒྱུས་པོ་ཆེ་ཐེག་
 ③ གནོན་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་མདའ་སྟོང་ཁ་མས་བྱ་བྲ་སྟེད་པ་བཅད། ④ སྒྲས་སྟོང་
 གདོང་ཅན་གྱིས་མིག་རྒྱང་གསུམ་ལ་མདའ་རྒྱང་རེས་སྒྲེབས། ⑤ མགོས་གཡག་
 རྒྱང་གིས་ཤ་བའི་ལྷུང་བྱ་ ① བྱེ་མས་བཀང་སྟེ་སྒྲང་ལ་སྟོར། ② ཅོག་རོ་འཕྲོང་
 གཤེར་གྱིས་འཕྲོང་བྱུང་རྒྱག་པ་གྱེན་རྒྱ་འཐེན་རུས། ③ གནོན་གྱི་བརྒྱན་གཡུ་
 བྱེན་གྱིས་སྟོབས་རྩལ་ལ་རྟ་བཟང་པོ་གཡང་ལ་མཚོངས་པ་གྱེན་ལ་འདྲེན་རུས་པ་
 བཅས་བྱུང་ཞེས་ལོ་རྒྱུས་ཡིག་ཚང་ནམས་སུ་བཀོད་འདུག །

ལྷ་རྒྱལ་མཚན་མེད་ལ་ཚོད་པའི་མཐུན།
 བེད་རྒྱལ་ཁྱི་ཁྱེུ་གཙག་བཅན་ཉིད།
 མིང་ཁྱིར་བཀོད་ཅིང་སྒྲུང་ཡང་བྱ།
 མིང་དབང་ཁྱི་མ་ཚད་གྱིས་བཟུང་།
 རྒྱ་ཁྱིར་ཁྱི་ཁྱེུ་གཙག་བཅན་ཉིད།
 བཅན་པོ་པོ་དྲི་རྒྱལ་མིང་ཚོར་།
 ཅིང་ཁྱིན་ཀྱང་ཁྱི་པོ་དྲི་འཕྲོང་།
 ས་འབྲུག་མཚོ་ཚོན་རྒྱལ་ཕྱོགས་ལ།
 ཐང་པོད་བཟང་བྱ་དམག་འབྲུག་ཡང་ས།
 ས་རྒྱལ་ལྷག་རྒྱའི་དམག་དཔུང་གིས།
 རྒྱ་ཕྱི་གན་ཡུལ་② ཁྱོད་ཁྱོད་བཅོམ།
 རྒྱལ་པོ་ཁྱི་ཁྱེུ་གཙག་བཅན་སྐབས།
 ཁྱོམ་དང་ཕྱི་ཕྱུལ་དབང་བྱ་བས།
 བེ་ཁྱི་བཅན་པོ་ཁྱི་རྒྱན་བྱངས།

① ལྷུང་བྱ། ཁྱིད་བྱའང་ཟེར། རྒྱལ་བ་དང་དོན་གཅིག་

② གན་གྱུལ། འདི་སྐབས་དེའི་ས་མིང་རྟིང་པ་ཞིག་རྒྱ་སྐད་རྒྱ་ 甘州 ཟེར་བ་དེ་ཡིན།

ཐུ་དབྱུང་འཛོལ་པའི་མདོ་ཞེས་བཞུགས། །
 ཐུ་པོ་ཅི་ཅི་ལ་མེད་པ་ལས། །
 ཐུན་དབྱུང་ཐུ་པའི་རྒྱལ་པོ་བཅས་ས། །
 ཞེད་དང་ཐོད་དང་ཐུང་ཏི་རྟེན་ས། །
 མདོ་ཐུན་ས་ཐུང་དམག་དབྱུང་གི། །
 ཐུན་པ་བཟང་ཆེས་ཐུ་ཐུན་བཟུང། །
 མ་པོས་བྱིས་ཤིང་ཤོད་ཆ་ཐུང་ས། །

6. རྒྱལ་པོ་བྱི་ཕྱེ་ལུ་གཙུག་བརྟན་ནམ་མཁའ་ལག་ཚུལ་ནི། ཡབ་རྒྱལ་པོ་འདུས་
 སྟོང་མང་རྗེ་དང་། ཡུམ་མཆིམས་བཟའ་བཅན་མོ་མེ་ཏོག་གཉིས་བྱི་སྐས་སུ་སྦྱི་
 ལོ་༡༧༥༥་ས་བྱི་ལོར་ལོ་བྱང་ལྷན་དགའ་རུ་སྦྱ་འབྲུངས། དགྲུང་ལོ་བརྟན་པའི་
 ཤིང་འབྲུག་ལོར་ཡབ་འཇང་ཡུལ་རུ་སྦྱ་གཤེགས། ལྷང་བཟའ་དང་མཆིམས་བཟའ་
 གཉིས་བྱི་སྐས་ནམ་གཉིས་སྟིང་ཁྲིར་ཚོད་པའི་མཐར། སྦྱི་ལོ་༡༧༥༥་ཤིང་རྒྱལ་ལོར་
 བྱི་ཕྱེ་ལུ་གཙུག་བརྟན་རྒྱལ་པོའི་གསེར་བྱི་ལ་མངའ་གསོལ།

སྦྱ་གཞོན་རུའི་སྐབས་སུ་ཆབ་སྟིང་གཙོ་བོ་སྦྱི་ལོ་འཕྲོ་བཟའ་བྱི་མ་ལོད་བྱིས་
 བསྐྱུངས། སྦྱི་ལོ་༡༧༥༥་ཆུ་བྱི་ལོར་རྒྱ་བཟའ་བྱིས་ཤིང་གོང་རྫོགས་རུ་བཞུགས། དེ་
 རྗེས་སྦྱ་ནམ་བཟའ་ཁབ་རུ་བཞུགས། སྐས་སྦྱེས་བཟའ་སྟོང་བཅན་དང་། མཆིམས་

རྒྱལ་གཞིགས་ལྟ་ཏིང་། འཕྲོ་ཆུ་བཟང་ལོར་མ་བཅས་ཀྱིས་སློན་པོ་བྱས། ཆབ་སྲིད་
མཐའ་བཞིར་བསྐྱེད། སྤྱི་ལོ་༡༥༥༥་ས་འབྲུག་ལོར་མང་ཆུན་སློབ་བྱ་བས་དམག་
དྲངས། མཆོ་སློན་པོའི་རྩལ་སྤྱོད་སྤྱོད་དམག་པམ། བོད་ཀྱི་གོ་ཆ་དང་རྟ་
ལུག་མང་པོ་སློབ་སྤྱི་ཕྱིར་ལོག། །དེ་ཡང་སློག་མར་བོད་ཀྱི་དམག་དཔོན་ཆེན་མོ་
སྤྱག་སྐྱེ་བྱ་བས་ཏ་ཏིག་ཀུའུ་བྱ་བར་དམག་དྲངས། དེ་ལྷན་སྤྱོད་ཀན་ཀུའུ་ལ་དམག་
དྲངས་ཏེ་མཁར་རྒྱལ་ས་བསྐྱོད། མང་ཆུན་སློབ་པོས་བོད་ཀྱི་དམག་ལྷན་ལ་ཞེད་
ནས་འཐབ་མ་ཐུབ། རུས་དེ་ཙེ་ན་ཁ་བ་ཆེན་པོ་བབས་པས་བོད་དམག་མང་པོ་
འབྲུགས་ཤི་ཐེབས། དེ་ནས་བོད་དམག་ཅི་ཉི་ཆུན་གྱི་གཡས་སྤྱོད་ནས་ཕྱིར་
ལོག། །མང་ཆུན་སློབ་པོས་སྤྱོད་ནས་བོད་ཀྱི་ས་ཆར་དམག་མི་མངགས་ཏེ། བོད་
དམག་ཕྱིར་ལོག་པའི་ལམ་གྱི་རྩ་ས་རྒྱལ་ས་ལ་ཐེ་བརྒྱབ། སྤྱག་སྐྱེའི་འཁོར་རྒྱལ་ས་
ཏ་ཉི་ཁོན་ལ་སྤྱོད་པས་རུས། བོད་དམག་གི་རྩ་འཛུགས་དང་ལ་གསོ་བ་ལ། རྩ་ས་
མེར་ཤོར་བས་རྩ་མང་ཆེ་བ་སྤྱོད་ཀྱིས་ཤི། མང་ཆུན་སློབ་པོ་ཆེན་ཀྱི་གི་རྩུ་
རྩུ་ཀར་ཅིན་རྩུ་བྱ་བ་སྤྱོད་པར་མངར་རྒྱུགས་པས། མཆོ་སློན་པོའི་རྩལ་སྤྱོད་
སྤྱོད་པས་ཆོ། མཆོ་མོ་དར་ཁ་འགྱིག་པའི་རུས་དང་འབྲུད་དེ་དམག་དཔུང་དར་
སྤྱོད་ནས་བཤར། དེ་རུས་སྤྱག་སྐྱེའི་འཁོར་རྒྱལ་ས་རྩ་ཉི་ཁོན་བརྒྱད་དེ་ལོག་
ཐེན་ཡང་། གཡུལ་གྱི་ཞབས་སྤྱོད་པ་དང་དལ་བས་རུབ་པའི་དམག་མི་སྤྱོད་ཆོ་
གཅིག་མཆོ་སློན་པོའི་འགྲམ་རྩ་སྤྱོད་པ་མཐོང་སྟེ། མང་ཆུན་སློབ་པོས་དམག་མི་
བཏང་ནས་དེ་རྒྱལ་ས་བཟུང་སྟེ་ཕྱིར་ལོག། །ལོ་དེའི་རྒྱ་བ་དགྲ་པར། བོད་ཀྱི་དམག་
དཔོན་ཆེན་པོ་སྤྱག་སྐྱེ་ཁོང་ལོད་དང་། འཕྲོ་ལྷང་མང་པོ་རྩི་བ་གཉིས་ཀྱིས་
ཀན་ཀུའུ་རྩ་དམག་དྲངས་ཏེ། ཡུལ་དེ་གའི་ཆོ་ཉི་ཐེན་ལོན་ཞན་དང་། མང་
ཆུན་སློབ་པོས་མང་ཉིག་གཉིས་བཟུང་། མཁར་རྩ་ལོད་པའི་རྩ་རྩ་རྒྱལ་ས་ཕྱིར།
མཁར་ཡང་བཤིག་སྟེ་ཕྱིར་ལོག། །དེ་ནས་བོད་དམག་རྒྱལ་ས་མིན་ཆུན་དང་
ཁང་ལོ་ཞན་ཞེས་པའི་ས་ཆ་དེར་དྲངས། ཞན་ལེན་གྱི་གོ་གནས་ལོད་པའི་ཅ་ཉི་
རྩུ་བྱ་བས་མཁར་བསྐྱེད་ནས་ཉིན་བརྒྱད་རྩུ་འཐབས་པས་མཐའ་མར་བོད་
དམག་རྒྱལ་ས་ཕྱིར་ལོག་དགོས་ཐུག།

ས་བཅད་གཉིས་པ། བོད་ཀྱིས་བྱང་སྔགས་རྒྱལ་ཕྱན་དག་ལ་
དཔུང་འཇུག་བྱས་པ།

སྤྱི་ལོ་༧༩༠ལོ་ཙམ་ནས་བོད་དམག་གིས་བོད་ཡུལ་བྱང་སྔགས་ཀྱི་རྒྱལ་ཕྱན་རྣམས་
ལ་དཔུང་འཇུག་བྱས་ཏེ་དབང་སྐྱུར་བྱ་བའི་འགོ་བཅུགས། ཁྲོམ་དང་། ལི་ཡུལ།
རྩེ་ཉོང་སོགས་ཀྱི་ས་ཆ་མང་པོ་བདག་དུ་བབྱང་། ཁྲོམ་གྱི་ཡུལ་ནས་སྤྱན་པ་བི་
ཇི་བཅན་པ་ཤི་ལ་ཏ་བོད་དུ་གདན་དྲངས་པའི་སྐོར་ལ། 《ཤེས་བྱ་ཀུན་བྱང》ལས།
ཨག་ཚཱ་རིང་ལ་རྒྱ་བཟའི་ལུགས་རྣམས་དང་། ཏུ་ཤང་བི་ཇི་སོགས་ཀྱིས་བསྐྱུར་
བཅུམས་མང་། ཁལས་མང་བཤོས་པའི་སོ་མ་རྩ་ཇ་བྱང་། ཞེས་པ་མེས་ཨག་ཚཱ་
གྱི་དུས་རྒྱ་མོ་བཟའ་གྱི་མ་ཤིང་གོང་ཇོས་བྱེར་ཡོང་བའི་སྤྱན་རྩིས་ཀྱི་གཞུང་ལུགས་
རྣམས། ཏུ་ཤང་མ་རྩ་གྱིན་འདལ་བྱང་པོ་ཙི་ཙི་དང་། རོ་ཚྭ་གས། རྒྱ་ཐུག་གར་
མལན། ཅོག་ལ་སྤོན་འབར་སོགས་ཀྱིས་བསྐྱུར། ཁྲོམ་གྱི་ཡུལ་ནས་བི་ཆེ་ཅན་པ་ཤི་
ལ་ཏ་བྱ་བའི་སྤྱན་པ་མལས་པ་བཀྱག་ནས་ལྷ་རྩེར་བཀྱར་ཏེ་《མ་གསུམ་བུ་བཅུ་
བཞི》 རུན་མོང་མིན་པའི་《གསང་བའི་བུ་བཞི》 རྟེ་རྒྱས་པའི་སྐོར་དང་། 《བི་
བུམ་སྐྱག་པོ་》 《ཏི་ཀ་ཡང་ཏིག་》 རྟེ་འབྲིང་པོ། བསྐྱུས་པ་《ཡི་གེ་དམར་རྒྱུང་》
སོགས་བཅུམས། རྒྱ་ནག་གི་གཞུང་དུ་མ་བསྐྱུར། གཞན་ཡང་བི་ཇི་བཅན་པ་ཤི་ལ་
ཏ་སོགས་ཀྱིས་བཅུམས་པའི་ཚོམ་རྒྱུད་སོགས་མང་དུ་བྱང་བར་གྲགས་ཤིང་དེའི་
བུ་བརྒྱད་ལ་བི་ཇི་ཞེས་པའི་སྤྱན་པ་རྣམས་བྱང་། ཏུ་ཤང་དང་བྱང་པོ་སོགས་
མལས་པ་མང་པོ་བཤོས་ནས་གསོ་དབྱད་གསར་འགྱུར་རྣམས་ཀྱི་དོན་སྟོང་པོར་
སྤངས་པ་《སོ་མ་རྩ་ཇ་》 ཞེས་བྱ་བའི་གཞུང་ཆེན་བཅུམས། རྩ་བྱི་དེ་དག་སྔགས་
གཅིག་དུ་བྱ་འོག་གི་སྤོམ་བྱར་བཞུགས་པ་དེ་ལ་《སྤྱ་དབྱེད་ཀྱི་གཞུང་འཆོ་བའི་
མདོ་》 ཞེས་གྲགས་སོ། ཞེས་གསུངས། །

སྐབས་འདིར་མཐའ་མཆམས་དམག་མི་བཅོས་པའི་སྤྱན་པ་བྱང་ཚུལ། འབེ་ལའི་《གསེར་ག་ཆོས་འབྱུང་》ལས། བཅོན་པ་ཤེལ་ཏའི་སློབ་རྒྱུད་ལས་ཞང་དང་སྟོང་དང་བྲང་ཏི་གསུམ་གྱིས་གཙོས་པ་མང་དུ་བྱུང་། དེ་གསུམ་གྱིས་མདོ་ཁམས་ཀྱི་སོ་ཁ་ལོ་བཞི་བསྐྱངས་པའི་བྱ་དགའ་ལ་རྒྱལ་པོས་རྒྱུད་ཤེལ་གྱི་མེ་ལོང་། མ་བཅོས་མ་བུ་བཅུ་བདུན་སོགས། རྒྱས་འབྱིང་བསྐྱུས་གསུམ་ཡི་གེ་དམར་རྒྱུད་དང་བཅས་པ་གནང་ནས་རྒྱུད་ནས་རྒྱུད་ཀྱི་སྤྱོད་སྤྱོད་དཔང་བསྐྱར་ཞིང་དམག་ནས་ཀྱང་བཏོན་ཅིས་གྲགས། ཁ་ཅིག་གིས། སྟོང་གཞིར་མེས་པོ་ལ་མགོ་དཔུང་། བྲང་ཏི་རྒྱལ་ཉེ་ཁར་བུ་ལ་བྱང་ཁོག་། ཞང་ལྷ་མོ་གཟི་ལ་ཡན་ལག་གི་བཅོས་གནང་ཞེས་ཀྱང་ཟེར་རོ། །

ཕྱེལ་ཞུང་པུ་ལོ་པུ་ལོ་

ཕྱེལ་ཞུང་པུ་ལོ་པུ་ལོ་

ཕྱེལ་ཞུང་པུ་ལོ་པུ་ལོ་

ལྷོ་ལོ་ལྷ་པ་ས་ཡོས་ལོར་རྒྱ་བཟའ་གོངས། ལྷོ་ལོ་ལྷ་པ་རྒྱ་ན་ལོར་སྤྲུལ་བྱི་སྤོང་
 རྟེན་བཅན་འབྱུངས། ལྷོ་ལོ་ལྷ་པ་ཤིང་ལྷག་ལོར་རྒྱལ་པོ་མེས་ཨག་ཚཱ་ཉིང་
 ཡར་འབྲོག་སྤྲེའུ་ཚཱ་ཏུ། ལྷོ་ལོ་ལྷ་པ་ལྷོང་ཅེ་དང་ལང་ལྷུས་གཟིགས་གཉིས་
 གྱིས་ལྷོག་ཏུ་བཀོངས་ཞེས་གྲགས། བང་སོ་ལྷ་ར་རི་ཞེས་པ་འབྲུལ་གྱི་རྒྱལ་པོའི་
 གཡོན་ཏུ་བཅིགས། །

རྒྱ་ནར་བྱི་སྤོང་རྟེན་བཅན་འབྱུངས། །
 ཤིང་ལྷག་བྱི་སྤོང་གཟིགས་བཅན་ཉིང་། །
 འབལ་དང་ལང་གིས་ལྷོག་ཏུ་བཀོངས། །
 བྱི་སྤོང་རྟེན་བཅན་རྒྱལ་མར་བཀོང་། །
 བཅན་པོ་པོར་གྱི་དམག་དཔུང་གིས། །
 ལྷ་ཏུ་བཅོམ་ཞིང་ཟུང་ལྷོང་དངས། །
 ལེ་ལྷར་བམམ་ལས་དཀོར་ལྷོང་བཅོམ། །
 ཁྲིམ་དང་མི་ལྷལ་དབང་ཏུ་བྱས། །
 བཅན་པོས་ལོ་ལྷང་ལྷ་ལྷུས་ལྷངས། །

7. རྒྱལ་པོ་བྱི་སྤོང་རྟེན་བཅན་ནི། ཡབ་རྒྱལ་པོ་བྱི་སྤོང་གཟིགས་བཅན་དང་།

ཡུམ་སྒྲ་ནམ་བཟའ་གཉིས་ཀྱི་སྐུ་སྒྲ་སྒྲི་ལོ་༡༤༥༥་ཚུ་ན་ལོར་སྐུ་བལྟམས། སྐུ་ལོ་
 ༡༥༥༥་ཤིང་ལུག་ལོར་རྒྱལ་པོའི་བྲི་ལ་བཀོད། སྤང་བཞེར་ཟླ་བཅན་དང་། ཞང་
 བཅེས་རྒྱལ་གཟིམས་ཤུ་མེད་། སྤོན་སྐྱེས་བཟང་རྒྱལ་ཀོང་། ཞང་སྤོང་ཅན།
 སྤང་རྒྱལ་སྤྱ་ལེགས་གཟིགས། དབས་བཅན་བཞེར་མདོ་ལོད། སྤོན་བྲི་སྤྱ་ལྟག་
 ཆོབ། ལྟག་སྤྱ་སྤྱ་ཁོང་ངམ་ངན་ལམ་ཏ་ར་སྤྱ་ཤོང་ལ་སོགས་པ་ནམས་ཀྱིས་སྤོན་
 པོ་བྱས། བཅེས་བཟའ་ལྟ་ལོ་བཅན་དང་། བཀར་ཆེན་བཟའ་མཆོ་རྒྱལ།
 འཕྲོ་བཟའ་བྲི་རྒྱལ་ལོ་བཅན། ཆོ་སྤྱང་བཟའ་མེ་རྟོག་སྤོན། པོ་ཡོངས་བཟའ་
 རྒྱལ་ལོ་བཅན་བཅས་བཅན་ལོ་ལྟ་ཁབ་ཏུ་བཞེས། རྒྱལ་བྱས་ཆབ་སྲིད་བཞེས་མ་
 བག་སྐབས་སྐུ་ནར་མ་སོན་པས་ཞང་སྤོན་མ་ཞང་གོམ་པ་སྤྱེས་སྤྱ་དབང་བཅན་
 ལྟམས་ན་རེ། “རྒྱལ་པོ་སྤྱ་ཆོ་བྱང་བ་ཆོས་བྱས་པས་ལན་ཏེ་བཀྲ་མ་ཤིས། ཆོ་སྤྱ་
 བ་སྤྱེ་བ་ལེན་ཟེར་བ་རྒྱན་ཡིན། ཆོ་འདིར་རྒྱན་རྒྱག་སོན་གྱིས་བྱེད། ལྟ་ཞིག་
 ཆོས་བྱེད་པ་པོ་རེད་ཏུ་མཐར་སྤྱུག་ལོ” ཞེས་བྲིམས་བཅས། ས་བཞེད་སོགས་སྤྱ་
 སྐབས་དེར་གཤེར་གྱི་ལྟ་སྤྱ་ཤུག་ལུ་ཕེ་བྱེད་དོང་ཏུ་སྤྱས་པ་དང་། བཀར་བྱས་དང་།
 བཀྲ་བཟའ་གི་ལྟ་ཁབ་ནམས་བཤིག ཁྱིམ་གསལ། དེ་སྤོར་ཞིག་ན་ངན་ལམ་
 ཏ་ར་སྤྱ་ཤོང་གིས་དམག་དཔོན་བྱས་ཏེ་ཆ་ཏ་ཏོར་གྱི་ཡུལ་ཏུ་དམག་དྲངས་དེ་
 ཏོར་སྤེ་མང་པོ་བཅོམ། ཏོར་གྱི་རྒྱ་ལོར་མང་པོ་བོད་ཏུ་དྲངས་ཞེས་ཟེར།
 [ཆ་ཏ་ཏོར་གྱི་ཡུལ་ཏུ་དམག་བརྒྱབ་པའི་སྤོར་] སྤྱིར་བོད་བཅན་པོའི་སྐབས་སྤྱ་
 བྱང་སྤྱུགས་ཀྱི་རྒྱལ་སྤན་འགའ་ཞིག་ལ་དམག་བརྒྱབ་ཏེ། དབང་སྤྱར་བྱ་བའི་འགོ་
 བཅུགས་པའི་དུས་ནི་མེས་ཨག་ཆོམ་གྱི་སྐབས་ཡིན། སྐབས་དེར་ཁྱིམ་དང་ལི་ཡུལ་
 ནམས་ལ་དམག་བརྒྱབ་ཅིང་ཡུལ་སྤེ་འགའ་ཞིག་སྤངས། དེ་ནས་ཁྱིམ་དང་འབྲེལ་
 པ་ཆགས་ཏེ་ཁྱིམ་གྱི་ཡུལ་ནས་བེ་ཆི་བཅན་པ་ཤི་ལ་གདན་དྲངས་ཤིང་རྒྱལ་པོའི་
 ཟླ་སྤོན་པ་བཀྲར་ཚུལ་ཤོང་ཏུ་བཤད་པ་ལྟར་རོ། དེ་ནས་བོད་དམག་གིས་ཆ་ཏ་
 ཏོར་གྱི་སྤོམ་སྤྱ་བཅོམ་ནས་རྒྱ་ལོར་ནམས་བོད་ཏུ་དྲངས་པའི་དུས་ནི་བྲི་སྤྱང་ལྟུ་
 བཅན་སྤྱ་གཞིན་སྐབས་སྤྱ། མ་ཞང་ཁྱིམ་པ་སྤྱེས་ཀྱིས་དབང་ཆ་འཛིན་པའི་སྐབས་
 དེར་ཡིན་ངེས་ཏེ། སྐབས་དེར་ཏོར་ཡུལ་ལ་དམག་དྲངས་ཤིང་ཏོར་གྱི་སྤོམ་སྤྱ་

བཅོམ་མཁན་གྱི་དམག་དཔོན། ངན་ལམ་ཏ་ར་ཁྱ་གོང་གིས་བྱས་ཚུལ་《མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་》ལས། “ཐ་བཞེད་ན་དཀོར་བདག་སྐྱེན་དངས་ཚུལ་མི་སྤང་ཡང་སློབ་དཔོན་པདྨས་མ་འོངས་པ་ན་གནམ་ཐེ་དཀར་པོའི་སྐལ་པ་ཉོར་ཡུལ་དུ་བྱང་བས་བོད་ཁམས་དབང་བྱེད་ཅིང་ལྷ་ཁང་པལ་ཆེར་འཛིགས་པར་འགྱུར་བས་ཉོར་གྱིས་མི་འཛིག་པའི་ཕྱིར་དུ་རྒྱལ་པོ་གནམ་ལྷ་བྱང་ཆུབ་ལ་གཏད་དོ་གསུངས་ནས་རྒྱལ་པོས། ངན་ལམ་ཏ་ར་ཁྱ་གོང་དམག་དཔོན་དུ་བསྐོས་པས་ཉོར་གྱི་སྟོམ་གྱ་བཅོམ། རྟེན་རྩལ་དང་ཡོ་བྱད་ཐམས་ཅད་བྱིར། སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་པདྨ་འབྱུང་གནས་གྱིས་ཕྱག་ན་རྩོམ་ཆེའི་ཉིང་རེ་འཛིན་མཛད་དེ། རྩམ་སྐུ་འཁོར་བཅས་གྱི་དམག་གིས་བཀྲག་སྟེ་བེ་ཀར་དཀོར་མཛོད་སྤྱིང་གི་སྟོག་དུ་རྟེན་བཅུགས་དམ་ལ་བཏགས་སྟེ་བསམ་ཡས་སྤྱིའི་བཀའ་སྲུང་དུ་བསྐོས་ཤིང་། ཕྱིས་བོད་ཡུལ་གྱི་དཀོན་མཆོག་གསུམ་གྱི་རྟེན་པལ་ཆེར་ཡང་གཏད་པར་སྟོན་གྱི་ཡི་གེ་མང་པོ་ལས་བྱང་ཁིང་སློབ་དཔོན་ཆེན་པོའི་རྩམ་ཐར་དང་རྒྱལ་པོ་ཉིད་གྱི་དམ་བཅག་རྩམས་ལས་གསལ་ལོ། ། ཁྲིས་གསལ་བ་ལྟར་རེད། རྒྱ་གར་གྱི་ནང་ཆོས་བོད་དུ་དར་བའི་ཆེད་དུ་བསམ་ཡས་བཞེངས་པ་ལ། དམག་དཔོན་འདི་ཡིས་ངོ་ཚྭ་ལྱས་སྟབས་བཀའ་ཡིས་བྲིམས་ཆད་དྲག་པོ་བཅད་དེ། དཔོན་གྲལ་ནས་དབྱང་ཡོད་པའི་སྟོར་ཐ་བཞེད་ལས་གསལ། དེས་ན་དམག་དཔོན་ངན་ལམ་ཏ་ར་ཁྱ་གོང་གིས་སྟ་ཏ་ཉོར་གྱི་ཡུལ་བཅོམ་པའི་དུས་ནི་སྤྱི་ལོ་༡༤༠༠ལོའི་གོང་ན་ཡིན་དགོས་པ་ཞིག་རེད།

བོད་ཀྱི་དམག་དབྱང་གིས། ཉོར་གྱི་ཡུལ་སྟེ་བཅོམ་ཁིང་རྒྱ་ནོར་མང་པོ་འཕྲོག་བཅོམ་བྱས་ཏེ་བོད་དུ་བྱིར་འོང་བའི་ལོ་རྒྱུས་དབྱིན་རྒྱ་སྐགས་མི་རིགས་གཞན་གྱི་སྐད་དུ་བྲིས་པ་འདི་དག་ལས་བོད་རང་གི་ཡིག་ཆའི་ནང་དུ་ཏ་ལམ་མཐོང་གྱུར་མེད་པ་ཆགས་ཡོད། ཉོར་སྟེ་བཅོམ་ཁིང་རྒྱ་ནོར་བོད་དུ་དངས་པའི་རྩལ་འདེད་དུ་ཉོར་གྱི་གནམ་ཐེའུ་དཀར་པོའི་སྐལ་པ་བེ་ཀར་ཡོང་བ་དེ་ཉིད་གྱ་རུས་དམ་ལ་བཅག་ནས་བསམ་ཡས་གྱི་དཀོར་སྲུང་བསྐོས་ཏེ་བསམ་ཡས་རྒྱལ་པོ་བེ་ཀར་ཟེར་བ་ཞིག་ཡོད་པའི་བཤད་སྟེལ་འདི་བྱང་ཡོད། 《ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་》ལས། “ཐ་བཞེད་ན་དཀོར་བདག་སྐྱེན་དངས་ཚུལ་མི་སྤང་ཡང་སློབ་དཔོན་

པར་འབྲུང་གནས་ཀྱིས་མ་འོངས་པར་གནས་ཐེ་དཀར་པོའི་སྐུལ་པ་ཏྲེ་ཡུལ་དུ་
བྱུང་བས་བོད་ཁམས་དབང་བྱེད་ཅིང་ལྷ་ཁང་པལ་ཆེར་འཛིགས་པར་འབྱུར་བས་
ཏྲེ་ཀྱིས་མི་འཛིག་པའི་སྤྱི་རྒྱལ་པོ་གནས་ལྷ་བྱང་ཆུབ་ལ་གཏད་དོ། གསུངས་
ནས་རྒྱལ་པོས། ངན་ལམ་ཏྲ་ར་སྤྱོད་དམག་དཔོན་དུ་བསྐོས་པས་ཏྲེ་ཀྱི་སྐྱམ་
ལྷ་བཙེམ། རྟེན་རྒྱས་དང་ཡོ་བྱད་ཐམས་ཅད་བྱེད། སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་བསྐྱས་སྤྱག་
རྟེན་ཀྱི་ཏྲེ་པོ་འཛིན་མཛད་དེ་རྣམ་སྤྱོད་ལའོར་བཅས་ཀྱི་དམག་གིས་བཀྲལ་སྟེ་
པོ་ཀར་དཀོར་མཛད་གླིང་གི་ཚུགས་དུ། རྟེན་བཅུགས་དམ་ལ་བཏགས་སྟེ་བསམ་
ཡས་སྤྱིའི་བཀའ་སྤྱང་དུ་བསྐོས་ཤིང་། ཕྱིས་བོད་ཡུལ་གྱི་དཀོན་མཆོག་གསུམ་གྱི་
རྟེན་པལ་ཆེར་ཡང་གཏད་པར་སྟོན་གྱི་ཡི་གེ་མང་པོ་ལས་བྱུང་ཞིང་། སློབ་དཔོན་
ཆེན་པོའི་རྣམ་ཐར་དང་རྒྱལ་པོ་ཉིད་ཀྱི་དམ་བཅག་རྣམས་ལས་གསལ་ལོ། ། ཞེས་
གསུངས་པ་ལ་བརྟག་ན་སྟོན་ཆད་འདྲིའི་སྐོར་ཡིག་ཆ་ཡོད་པར་གསལ་ཡང་རྗེས་
སྤྱོད་ཆོས་དང་འབྲེལ་བ་མེད་པའི་ཡིག་ཆ་མང་པོ་ཞིག་གཏོར་བསྐྱལ་སྟེ་ཡོད་
པར་ངས། །གཞན་ཡང་ལྷ་སྤྱང་དང་འདྲེས་པའི་ལོ་རྒྱུས་མདོར་བསྐྱུས་ཅམ་པར་
བཀའ་ཐང་ལས། “ཡུམ་བཟློན་འོད་སྤྱང་ཞེས་བྱ་འབྲུག་པ་འབྱུང་ཅེ་ཆོ་འདྲེ་ཡི་
སྐུལ་པས་སྤྱགས་རྟེན་ནས་གསུང་རབས་བརྒྱ་དང་བཅུ་ལྷག་སོང་ཅ་ན་ཏྲེ་
ཡུལ་གནས་ཐེ་དཀར་པོའི་རྒྱལ་པོ་འོང་ཅེ་བོད་ཁམས་ཐམས་ཅད་ཏྲེ་ཀྱི་མངའ་
འོག་འཇུག་ཏྲེ་ཀྱི་པོ་ལྷ་གནས་ལྷ་བྱང་ཆུབ་ཡིན་ཅེ་རྒྱལ་པོ་ཤིང་བྱ་ཅན་ནི་སྤྱན་
དྲངས་ནས་དེ་ལ་གཏད་ན་གཙུག་ལག་ཁང་མི་འཛིག་ཅེ་རྩ་ཏྲེ་ཀྱི་སྐྱམ་ལྷ་
བཙེམ་པ་ན་པོ་ཏྲེ་ཀ་ཅིའི་སྤྱི་ལ་འབྲང་ནས་འོང་ཅེ་ང་ཡིས་པོ་ཀར་གླིང་དུ་རྟེན་
འཇུགས་གསུང་ཅེ་ནས་རྩ་ཏྲེ་དམག་བརྒྱབ་སྐྱམ་ལྷ་བཙེམ་ཅེ་ཟས་ནོར་མང་པོ་
དྲངས་ནས་ཡོངས་པ་ལ་ལ་ལ་སྤྱོད་བཅུག་ལ་ལ་འཕོག་དུ་བཅུག་ཅེ་ནས་ལྷ་
རྒྱལ་པར་འབྲུང་གནས་ཀྱིས་པོ་ཀར་གླིང་དུ་རྒྱལ་པོའི་རྟེན་བཅུགས་ཏེ་ཕྱི་རྟེན་
སྟོན་ཆགས་དཀར་པོ་རྟེན་དུ་བཅུགས་ནང་རྟེན་སྤྱག་མོད་དར་སྤྱོད་ཐམས་
བརྒྱན་གསང་རྟེན་སྤྱོད་འབག་མདོས་ལ་སོག་པ་བཅུགས་ཅེ་ཞེས་གསུངས་ཅམ་ལས་
ཡིག་ཆ་གཞན་ཁ་གསལ་མི་སྤྱང་། མདོར་བསྐྱུས་ན། དེང་སང་བསམ་ཡས་གཙུག་

ལག་ཁང་གི་བཀའ་སྲུང་རྒྱལ་པོ་པེ་ཀར་ཟེར་བ་དེ། ལྷ་ཏ་ཏོར་གྱི་ཡུལ་ལ་དམག་
བརྒྱབ་ཅིང་ཏོར་གྱི་རྒྱ་ནོར་འཕྲོག་བཅོམ་བྱས་པ་དེའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་པའི་དཀོར་
སྲུང་ཞིག་དམ་ལ་བཞག་ནས་བསམ་ཡས་གྱི་དཀོར་སྲུང་བསྐྱོས་པ་གསལ་བཤད་
བྱས་འདུག །

རྒྱལ་པོ་མེས་ཨག་ཚམ་ནས་འགོ་བཅུགས་ཤིང་སྤང་དར་མའི་བར་དུ་བོད་
བཅོན་པོའི་རྒྱལ་རབས་ནམས་ཀྱིས། བྱང་ཕྱོགས་གྱི་རྒྱལ་ཐུན་མང་པོ་དབང་དུ་
བྱས་སྟབས། བོད་བཅོན་པོས་དབང་སྐྱར་བྱས་པའི་མངའ་ཁོངས་དེ་དང་དུས་
ལྟར་ན་སྤྱི་ལེ་གུ་བཞི་མ་ས་ཡ་ལྷ་^① ལྷག་ཙམ་ཡོད་པ་དང་། ལྷག་པར་དུ་རྒྱལ་པོ་
ཁྱི་སྤོང་ལྟེ་བཅོན་དང་། ལྷ་སྤྱུ་ལྷ་མེ་བཅོན་པོ་ཡབ་སྤྱུ་གྱིས་སྤྱི་དྲུང་པའི་
སྐབས་སུ་དུང་ཏོང་ལ་སོགས་བོད་ཡུལ་བྱང་ཕྱོགས་འདི་དག་ནང་ཚོས་དར་སྤེལ་
གཏོང་ཡོད་པའི་སྐོར། རྒྱ་ཡི་ཡིག་ཚང་ཐང་ཡིག་གསར་རྟིང་དང་དུང་ཏོང་ཡིག་
ཚ་སོགས་ལས་གསལ་བ་ལྟར་རོ། །

ལི་ཡུལ་བོད་འབངས་སུ་གྱུར་པའི་སྐོར་ལ་《དེབ་ཐེར་དཀར་པོ་》ལས། “ལི་
ཡུལ་བོད་ཀྱི་འབངས་སུ་ཚུད་དོ་བྱ་བའི་ལི་ཡུལ་དེ། ཕྱོགས་གར་ཡོད་སོགས་ཀྱང་
བར་སྐབས་སུ་ཐམས་ཅད་གྱིས་བརྗེད་པ་ལྟར་གྱུར་ཏེ། ལོ་ངོ་བརྒྱ་ཕྱུག་དུ་མ་སོང་
བ་རེད། དེས་ན་ལི་ཡུལ་དེ་ནི་བོད་ཀྱི་བྱང་རྒྱབ་དང་། ལྷ་ཏ་ཏུ་ལྷ་མཐར་
ཆགས་པའི་ཡུལ། རྒྱ་གར་སྐད་དུ་ཀ་ས་དེ་ཤ། ཡུལ་གཞན་དུ་དུར་གིས་ཐན་དང་།
རྒྱ་ནག་པས་སིན་ཆང་དུ་འབོད་པ་འདི་ཡིན་ཏེ། འདིའི་ཤར་མཐའ་ནི་མཚོ་
སྟོན་པོའི་བྱང་རྒྱབ་དང་འབྲེལ་ཞིང་། རུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་ནི་མངའ་རིས་སྤྱ་དུགས་
ཕྱོགས་དང་ཚོང་འགྲུལ་ཡོད་པའི་ཡར་ཀན་བྱ་བ་དེ་ཡིན། ལྷ་ཏ་ཏུ་ཕྱོགས་འདིར་
བལྟན་པ་རྒྱ་ཆེ་དར་བ་ལས། སྤོང་བཅོན་གྱི་སྤྱ་དུས་ཙམ་ན་ཚོས་བརྒྱབས་ཏེ།
དགེ་སྤོང་ནམས་བོད་དང་རྒྱ་གར་དུ་བྱོས། དེ་ནས་བཟུང་སྤྱ་སྤོང་རྒྱལ་ཁམས་
གྱི་ལྷོ་བ་ལྷ་སྤྱ་གྱུར་གྱུར་ཏེ་ཡོད་ཅིང་། ད་དུང་ཡང་གོ་ཤུག་སྤང་ཅུའི་གཙུག་ལག་

① སྤྱི་ལེ་གུ་བཞི་མ་5000000 ལྷག་ཙམ། 五百多万平方公里

ཁང་གི་ཕྱལ་དང་། གཞན་ཡང་མཚན་རྟོག་ཞིག་པོ་དང་། སྡོན་གྱི་དགོན་རྩ་
ཤིན་རྒྱུ་མང་བ་ཡོད་འདུག །

གཞན་ཡང་སྤྲུག་པ་ལྟར་མེད་ལྟ་བུར། ཉེ་དུས་འདིར་ཕྱལ་དེའི་བྱེ་མའི་
གསེབ་ནས་བོད་ཀྱི་རྫོང་གོག་མང་པོའི་ཕྱལ་གསར་དུ་རྟེན་པ་ལས། སྤྲུ་མོའི་
བོད་ཀྱི་ཡོ་བྱད་སྤྲུ་མོ་ཆོག་ས་དང་། ཕྱལ་མི་ལས་ཁྲལ་བསྐྱས་པའི་བྱང་བྱ་ཆེ་ཆུང་
དུ་མ། དམག་དཔོན་སོགས་ཀྱིས་ཕན་ཚུན་བཏང་བའི་ཡི་གེ་ལ་སོགས་པ་ཆེས་
མང་པོ་ཞིག་ཐོན་ནས། རྒྱལ་ཁབ་དུ་མས་འབྱེད་ཏེ་སྡོན་གྱི་ལོ་རྒྱུས་དཔྱད་པའི་
མཁས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཡིད་ཆེས་པ་ཡིན་ནོ། །འོག་དུ་བཀོད་པའི་རྒྱལ་རབས་
ཀྱི་དུམ་བུ་དང་པོ་གཉིས་ཀྱང་། ཚུགས་དེ་ནས་རྟེན་པའི་ཡིག་རིགས་ཀྱི་གས་ཡིན་
ལ། སྤྲུ་མོའི་ལྷ་ཁང་ཞིག་གི་འདག་ཞལ་གྱི་ལྷེབས་རིས་ཡོངས་རྫོགས་བཀོག་སྟེ།
རྒྱ་གར་དུ་འབྱེད་ནས་ད་ལྟ་རྒྱལ་ས་རྟེན་ལོ་ན་ཡོད་ཅིང་། དེ་ནས་རྟེན་པའི་དངོས་
ཆས་གཞན་མང་པོ་ཞིག་ཀྱང་དེར་ཡོད། དུས་དུམ་དང་བྱང་བུ་སོགས་ལ་ཁྲལ་
བསྐྱས་པའི་ཐོ་བཀོད་པ་དེ་དག་ཀྱང་ཆེས་གནའ་དུས་ཀྱི་བར་རྟེན་འབའ་ཞིག་དུ་
བྱིས་པ་དཔེར་ན། ཆང་ནན་ཡམ་གསུམ་དང་རན་ཁུར་གཅིག་ཆང་བྲེ་གསུམ་
དང་རྩ་ཁུར་གཅིག་བྱ་བ་སོགས་སྤྲང་། སྡོན་ཆེན་དང་དམག་དཔོན་ལ་སྟན་
འབུལ་གྱི་བཀའ་ལན་གཉིས་ཅུ་ཞིག་དེབ་དཀར་དུ་བཀོད་སྤྲང་། ཐང་ཡིག་དུ་
གསལ་བ་ལྟར་ན། རྒྱལ་པོ་སྤྲང་དར་མ་བཀོངས་པའི་རྗེས་སུ་བོད་ཀྱི་དམག་
དཔུང་དེ་ལོ་ངོ་བཅུ་ལྷག་ལྷག་ཅིག་དུ་ད་དུང་ལྷ་མཁུད་ནས་དུང་ཉོང་གི་ཕྱལ་དུ་
བཅའ་སྟོད་བྱས་ཡོད་པ་གསལ། རྒྱལ་པོ་ཁྱི་སྟོང་གི་སྐུ་གཞོན་པའི་དུས་ཅུ་ནས་
རིམ་བཞིན་བོད་བཅན་པོས་བྱང་ཚུགས་རྒྱལ་ཕྱན་ཁག་ལ་དབང་བསྐྱར་བྱས་པས་
མཐར། རྒྱལ་པོ་སྤྲང་དར་བར་བོད་བཅན་པོས་དབང་བསྐྱར་བྱས་པའི་མངའ་
ཁོངས་ལ་སྤྱི་ལོ་གྲུ་བཞི་མ་ས་ལ་ལྷ་ཅུ་ཡོད་པ། རྒྱུ་ཡིག་ཆང་རྟེན་ཐང་ཡིག་
ལས་གསལ་བ་ལྟར་རོ། །

ས་བཅད་གསུམ་པ། བན་པོན་འབྲུགས་ཤིང་བསམ་ཡས་
བཞིངས་པའི་རྣོང།

[illegible]

ममका मम ममका मम मम मम मम मम ।

[[པོ་རྒྱུ་ས་ལྷ་གདན་དངས་པའི་སྐོར]] དེ་ནས་མཁན་པོ་པོ་རྒྱུ་ས་ལྷ་གདན་
དངས་ཤིང་ཕོ་བྲང་རྒྱང་ཚུལ་ས་ལ་ཆེ་ཞུ་ནས་ཉམ་ལོ་སྦྱ་བསྟེན་དག་པ་བརྩ་

དང་། བྱིས་པོ་བཅུད་དང་། རྟོན་འབྲེལ་བཅུ་གཉིས་ལ་སོགས་པའི་ཚོས་
བཤད་དེ་ཁྱེ་བ་ཁ་ཤས་སོང་བ་ན། སྔ་བྲང་འཕང་ཐང་རྒྱས་ཁྱེར་བ་དང་། དམར་
པོ་རི་ལ་ཐོག་བརྒྱབ། མི་ནད་དང་ཕྱགས་ནད། ལོ་ཉིས་སོགས་བྱུང་བས་བོད་
འབངས་ཐམས་ཅད་ཁ་ལོག་ནས་བཅའ་པོས་ཚོས་བྱས་པས་ལན། ཨ་ཙྰ་①ཡར་
སྐྱུགས་ཤིག་ཅེས་ཟེར་ཏེ་ཚོས་བྱེད་དུ་མ་བཅུག། །དེ་ནས་བཅའ་པོས་མཁན་པོ་ལ་
གསེར་མང་པོ་ཕྱུལ་ནས། “བདག་སྐལ་པ་རྒྱུད་ལ་བོད་ནག་པོ་ལ་ཞིན་པས་དེ་
ལས་ལྷོག་པར་དགའ། ཐབས་མི་མཁས་ན་ལྟ་ཚོས་མི་འབྱུང་པར་ཤེས། དེ་ཞིག་
མཁན་པོ་ཕྱིར་ཐེབས་ལ་བལ་ཡུལ་དུ་བཞུགས་ཤིག། །སྤང་ཐབས་བགྱིས་ཏེ་ཆ་
རྒྱུན་འཛིན་མ་ཐག་དུ་སྐྱུན་འབྲེན་གཏོང་བར་བྱའོ་”ཞེས་ཞུས། མཁན་པོས་བོད་
ཀྱི་ལྷ་སྐྱུ་གདུག་པ་ཅན་རྣམས་མ་བདུལ་ན། ལྟ་ཚོས་སྤེལ་མི་བྱུང་པས་ཨོ་རྒྱུན་གྱི་
སློབ་དཔོན་པར་འབྱུང་གནས་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་པ་དེ། བདག་གིས་སྐྱུན་དངས་
ལ་ཡོང་། སྤང་ཕྱིན་རྒྱལ་པོའི་དགོངས་པ་འབྱུང་ཅིང་བོད་ཁམས་སུ་སངས་རྒྱས་
ཀྱི་ཚོས་ཀྱང་སྤང་ནས་རྗེས་སུ་བསྟན་པར་འབྱུང་བས་དེ་བགྱིད་པར་དམ་བཅའ་
མཛད། ཨ་ཙྰ་བསྐྱད་པ་ལྟར་བྱས་ནས་ཕྱིར་བལ་ཡུལ་དུ་ཐེབས། འགོས་ཀྱིས་
གཡོ་ཐབས་ཀྱིས་བོན་གྱི་ཁ་འཛིན་སྟོན་ཆེན་མ་ཁང་གོམ་པ་སྐྱེས་བཀོངས། སྐྱི་
ལོ་༡༩༡༥་ལྷགས་སྤང་ལོར་བསམ་ཡས་གཙུག་ལག་ཁང་གི་ཆང་བཏིང་། །

【ལྷ་ཁང་བཅིགས་པའི་བཀའ་གྲོས་སྒྲིང་།】 དེ་ནས་རྒྱལ་པོ་ཁྱི་སྤྱོད་ལྟུང་བཅའ་
དང་ཁང་སྟོན་རྣམས་ལྷ་ཁང་བཅིགས་པའི་བཀའ་བགྲོས་པས། སྟོན་ཁྱི་བཟང་
གིས། ལྷ་ཁང་བཞེངས་པ་ལ་བོད་འབངས་རྣམས་ཀྱིས་ངོ་ཚྭ་ཀྱིས་བཀག་
འགོགས་ཐེབས་སྤིང་པས། དེ་བས་ཐབས་རྒྱས་ཀྱི་སྟོན་ནས་གདམས་ཀ་ཞིག་བསྐྱར་
ན་ལེགས་པའི་གྲོས་བཏོན། རྒྱལ་པོས་བོད་འབངས་ཀྱི་འཚོགས་ཏེ་བཀའ་རྒྱལ་
པར། འཛིན་སྤྱིང་འདིར་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཆེ། བོད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ང་ལས་ཆེ་བ་སྤར་
མ་བྱུང་། འོན་ཀྱང་ང་ལ་ཕྱག་རིས་གང་ཡང་མེད་པས་ཕྱག་རིས་གསར་པ་ཞིག་

① ཨ་ཙྰ། རྒྱ་གར་གྱི་སློབ་དཔོན།

འཛིན་དགོས། བྱིད་པོད་འབངས་མཛེས་པ་རྣམས་དེའི་སྐོར་ལ་བཀའ་བཀྲོས་
 ཀྱི་སྒྲིང་མོལ་ཞིག་གནང་དགོས་གསུངས། དེར་སློན་པོ་བྲི་བཟང་ལངས་ནས།
 རྗེའི་བཀའ་ནི་རི་གཟར་བཅས་བས་གཉན། བྲིམས་ཀྱི་ལ་ཆེ་ལ་སྟོན་དགུང་བས་
 མཐོ། རྒྱག་རྗེས་མཛེད་པ་གང་དགོས་བཀའ་ལྟར་ཁྱེད། ཞེས་གསལ་བར། རྒྱལ་
 པོས་འོ་ན། མཁར་མཐོན་པོ་རྒྱ་ཡི་ཡུལ་མཐོང་བ་ཞིག་བཅིགས་པ་དང་གཅིག །
 ཤེལ་གྱི་མཚོད་རྟེན་གངས་རི་ཅམ་བཞེངས་པ་དང་གཉིས། ལ་ལྟར་གྲོག་པོ་གསེར་
 རྒྱས་དགང་བ་དང་གསུམ། ཏུས་པོ་རི་བཟངས་ཀྱིས་གཏུམ་པ་དང་བཞི། གཙང་
 པོ་བཟངས་ཀྱི་སྐབས་སུ་བཅུག་པ་དང་ལྔ། བཀའ་རྒྱུ་ཐང་ལ་སྟོན་པ་འདོམ་དགུ་
 བརྒྱ་དང་དགུ་བཅུ་བྱ་བ་དང་དྲུག །ལྟ་ཁང་གི་ཅམ་གཅིག་བཅིགས་པ་དང་
 བདུན། དེ་དག་ལས་གང་འདོད་གཅིག་འདེམས་ནས་བསྐྱབ་དགོས་ཞེས་བཀའ་
 གཏུགས། རྗེའི་བཀའ་ལྟར་ཏ་ཅང་སྟོན་དྲུགས་པའི་སྐབས་ཀྱིས་བོད་འབངས་ཀྱན་
 བེད་དེ་འདམ་ཁ་གང་ཡང་ཁས་ལེན་མི་མོད་པར་ཡོད་པའི་སྐབས་དེར། ཁང་ཉ་
 བཟང་གིས། རྗེ་རྒྱལ་པོ་ལགས། མཁར་མཐོན་པོ་དེ་ཅམ་བཅིགས་ཐབས་མེད།
 ཤེལ་རིན་པོ་ཆེ་དགོན་པས་སྲུས་ཀྱང་དེའི་མཚོད་རྟེན་མི་འགྲུབ། ལ་ལྟར་གྲོག་
 པོ་གསེར་སྟེ་ལྟ་ཅི་བྱེ་མས་ཀྱང་ཞེངས་དགེ། ཏུས་པོ་རི་གཏུམ་ཡས་ཀྱི་བཟངས་
 ཀྱང་མི་འགྲུབ། གཙང་པོ་ནི་དགུན་སྐབས་སུ་རྒྱུད་ཀྱང་དབྱར་རྒྱས་བྱེད། ས་
 འདོམ་གང་ཅམ་སྲུས་པས་རྒྱ་བཞོལ་བས་བྱུར་མི་གཏུབ། དེ་བས་ལྟ་ཁང་གི་ཅམ་
 ཞིག་བཞེངས་པ་དེ་གདམ་པ་ལས་ཐབས་མེད། ཅེས་གསུངས་པར་བོད་འབངས་
 ཀྱན་དེ་ལ་སློ་འཆམ་པར་བྱུང་། དེ་ལ་སློན་ཏ་ར་སྟེ་གོང་ཆོས་ལ་གནག་པས། སྐ་
 རྒྱག་ས་ལ་བརྟུངས་ཏེ་ལྟ་ཁང་བཅིགས་པ་དེ་ཆོས་ཡིན་པས་ང་མི་དགེ། དེད་
 རང་པོན་བྱ་ཟེར་བཀའ་ལན་སྟོག་པར། རྗེའི་ཞལ་ནས། ངའི་བཀའ་ཅིག་པ་བྱིད་
 ལ་བཀའ་ཆད་ཆོད་ཅིག་གསུངས། སློན་ཏ་ར་བཟུང་སྟེ། འབངས་སྐབ་མི་གཉིས་
 ཀྱིས་རྩ་ཐག་གིས་བསྐྱམས་ནས་ཆོར་ལྷག་གཞུས་པས། འབངས་མི་ཀྱན་བེད་དེ་
 སྲུས་ཀྱང་ཅི་ཡང་སྐྱེ་མ་རྣམས་སོ། །

དེ་ནས་པོན་གྱི་རིག་གཞུང་རྣམས་མེར་བསྐྱེགས་པ་དང་། རྒྱར་བསྐྱར་བ།

ཕལ་ཆེ་བ་བསམ་ཡས་སུ། ས་འོག་ཏུ་སྤྲོས་ཤིང་དེའི་ཐོག་ཏུ་མཚོན་རྟེན་བཞེངས།
 བོན་ཚོས་གནོན་པའི་མཚོན་རྟེན་ཡིན་པར་མཚོན་བྱེད་ཏུ། ཚོན་ནག་པོ་བྱུགས།
 དེ་ལྟར་བོན་ཚོས་ལ་དད་པ་བྱེད་མཁན་གྱི་སྟོན་པོ་རྣམས་པམ་པས་བོན་གྱི་ཚོས་
 དང་རིག་གནས་ལའང་གཏོར་བརླག་གི་གནོད་སྦྱོན་ཚབ་ཆེན་ཐེབས་ཀྱང་། བོན་
 གྱི་ཚོས་ལ་སྤྱིང་ཐག་པ་ནས་དད་པའི་མཁས་པ་རྣམས་གྱིས་མི་ལོ་སྟོང་ལྷག་མང་
 པོ་བརྒྱད་ནས་གྲུབ་པའི་བོན་དང་། སྟོལ་རྒྱུན་གྱི་རིག་གནས་དེ་རྒྱུན་འཛིན་དང་
 དར་སྟེལ་གནང་གང་ཐུབ་བྱས་པས། དེར་རྒྱས་བར་ཏུ་བོན་གྱི་རིག་གཞུང་རྣམས་
 མ་བརླག་པར་གནས་ཐུབ་ཡོད་ཅིང་། དེར་གི་རྒྱས་སུ་བོད་ཡུལ་སྟོད་སྨད་བར་
 གསུམ་ཏུ་བོན་དགོན་སུམ་བརྒྱ་ལྷག་ཙམ་ཡོད་འདུག །

- ལྷ་ཏུ་ཕད་འབྱུང་བོད་ཏུ་བྱངས། །
- མན་རག་ལྷ་པའི་ཕྱོང་བ་གསུངས། །
- བསམ་ཡས་བྱུབ་རྗེས་མཚོན་རྟེན་བཞེངས། །
- ནང་རྫོངས་རྒྱ་གར་ཡུལ་ནས་བྱངས། །
- མ་ག་རྩ་ཏུ་འོད་དམག་ཆས། །
- བཙོན་ལྷན་ཤིང་བཟེལ་བོད་ཏུ་བྱངས། །
- གཞུའི་འབྲམ་རྩན་བོད་ཀྱིས་བཟུང་། །
- ས་མཚམས་རྩལ་གྱི་རྫོ་ཤིང་བརྒྱགས། །
- རྩ་མོས་བོད་ཀྱི་དམག་དབྱང་གིས། །
- ཐང་གི་རྒྱལ་ས་ཁང་ཡན་བཟུང་། །

[[པད་འབྱུང་བོད་ཏུ་ཐེབས་པའི་སྟོར]] དེ་ནས་བཙན་པོས་སྤྱི་གཞིར་སོགས་ལོ་
 ལྷོ་བ་བཞི་པོ་ལ། གསེར་མང་པོ་བསྐྱར་ནས་རྒྱ་གར་གྱི་རྒྱལ་པོ་ཉི་མ་སིང་གེའི་
 མཇུན་ཏུ་བཏང་ནས་སྟོབ་དཔོན་པད་མ་འབྱུང་གནས་བོད་ཏུ་གཏང་རོགས་ཞུས་
 པར་དེ་བཞིན་བཀའི་གནང་བ་ཐོབ་སྟེ། སྤྱི་ལོ་༡༥༥༥པའི་རྒྱ་ཡོས་ལོར་སྟོབ་དཔོན་
 པདྨ་འབྱུང་གནས་བོད་ཏུ་ཐེབས། དེ་ནས་སྟོབ་དཔོན་པད་མས། བོད་འབངས་
 རྣམས་སྦྱིད་པར་བྱེད་པའི་ཆེད་ཏུ་གནོད་སྦྱོན་ལས་ནོར་བསྐྱངས་ཏེ། འཛམ་གྱི་

སྤྱིར་གི་མོར་ཁྱུང་ཡོད་ཚད་བོད་དུ་ཡོད་པར་བྱ། ངམ་ཤོད་སོགས་ཚུ་དགོན་པ་
ནམས་སུ་ཚུ་བཏོན་ནས་གུམ་པ་ཐམས་ཅད་ཞིང་དུ་བསྐྱར་ནས། ཞིང་གིས་བོད་
ཀྱན་འཆོ་བར་བྱ། གཙང་ཚུ་སྐབས་སུ་འབྱུག་པ་དང་། བྱེ་མ་ཐམས་ཅད་ནགས་
ཚལ་དང་ནེའུ་གསེང་ཐང་དུ་བསྐྱར། བོད་ལྷལ་ངན་པ་ཀྱན་བཟང་པོར་བྱས།
གདུལ་བྱ་ཐུན་མོང་བ་ནམས་ཀྱི་སྤང་དོར་བོད་དུ་ཆེ་བ་དུག་ཅམ་བཞུགས་ཤིང་།
བསམ་ཡས་སུ་མན་ངག་ལྟ་བུའི་ཕྱིང་བ་ཅམ་གསུངས་ནས། ཡོ་རྒྱུ་གི་ལྷལ་དུ་
ཕྱིར་ཐེབས་པར་བཤད། །

ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་སྐལ་པ་དང་ལུན་པའི་སྤྱོད་མ་རྗེ་འབངས་ནམས་ལ།
སྐབ་གནས་ཆེན་པོ་ལྟ་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་གནས་ནམས་སུ། རྫོགས་པ་ཆེན་པོའི་
ཡང་སྤྱིང་། སྤྱི་མ་ཞི་དྲག་གི་གདམས་ངག་སྤྱོད་སོགས་གསང་སྤགས་ཀྱི་ཆོས་སྤྱོད་
མང་པོའི་དབང་ལྱང་སོགས། སྤྱིན་གྲོལ་གི་གདམས་པ་བསམ་གྱིས་མི་བྱབ་པ་
གནང་། མ་འོངས་པའི་འགྲོ་བ་མཐའ་ཡས་པ་ལ་དགོངས་ཏེ་སྤྱགས་བཞི་དབུས་
ལུའི་གཏེར་ཁ་ཆེན་པོ་ལྟ་ཡིས་མཆོན་མིང་ཅན་བྱེ་བ། མིང་མེད་གངས་ལས་
འདས་པ་སྤྱས། མཆིམས་སུ། ཡེར་པ། ཚུ་བོ་རི་ཉེ་སྤྱོད་གྲུ་ཆེན་པོ་གསུམ་བཅུགས།
གཞན་ཡང་རྩ་འབྲུལ་གི་རོལ་པས། དབུས་གཙང་ཁམས་གསུམ་གྱིས་མཆོན་བོད་
གི་ས་གནས་ཏེ་མིགས་ཅམ་ཡང་མ་ལུས་པར་ཞབས་གྱིས་གཅགས་ཤིང་། རི་བྲག་
ཐམས་ཅད་སྐབ་གནས་སུ་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས། སྐལ་ལུན་ནམས་ལ་གདམས་པ་
སྐལ་བས་མཆིམས་སུའི་གྲུ་ཆེན་ཉེར་ལ། ཡང་རྫོང་གི་རྫོགས་ལུན་ང་ལ། ཡེར་པ་
དང་ཚུ་བོ་རིའི་འོད་ལུས་གྲུ་བ་པ་བརྒྱ་བརྒྱད་རེ། ཤེལ་བྲག་གི་སྤགས་པ་སུམ་བཅུ།
འོད་སྤྱར་གཤེགས་པའི་མཁའ་འགྲོ་ཉེར་ལྟ་སོགས་གྲུ་བ་པ་ཐོབ་པ་བགྲང་བ་ལས་
འདས་པ་བྱུང་ངོ་། །ཞེས་སོགས་བཤད། འདིར་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ཞེས་པ་ནི་
མིའི་ལོ་རྒྱུས་དངོས་མ་ཡིན་པ་ལ་ཟེར།

འོ་ན་གྱུ་རུ་པརྩ་འབྱུང་གནས་མཐར་གང་དུ་ཐེབས་པ་རེད་ཅེ་ན། མ་བཞེད་ལ་
སོགས་ལོ་རྒྱུས་ཡིག་ཚང་ཚད་ལུན་ནམས་ལས་གསལ་བ་ལྟར་ན། གྱུ་རུ་རིན་པོ་
ཆེའི་ལུས་པ་དང་འཛོན་ཐང་ལ་བོད་ཀྱི་སྤྱོད་པོ་ནམས་གྱིས་དོག་པ་དང་། སྤག་

དོག་གིས་ཡུན་རིང་རིང་བཞུགས་མ་བཅུག་པར། གུ་རུས་སྤྱིན་སྟེག་ཐེངས་གསུམ་
 མཛོད་རྒྱུའི་འཆར་གཞི་ཡོད་པ་གཉིས་ལས་མ་གྲུབ་པ་སྤྱིར་ཐེབས་དགོས་བྱུང་པ་
 དང་། འདུན་ས་རྒྱུ་རྩེ་ནང་གོས་ཀྱིས་པད་འབྱུང་སྤྱིར་ཐེབས་པའི་ལམ་བར་རུ་
 བསྐྱགས་མི་བཏང་སྟེ་གསང་རྒྱུའི་འཆར་གཞི་བཀོད། དེ་ནས་རྒྱལ་པོས་སྤྱིལ་མི་
 དང་བཅས་གུ་རུ་གར་རུ་སྤྱིལ་བའི་ལམ་བར་རུ། དོང་ཕབ་སྟག་སྟེ་འཕྱང་རུ་
 གསོད་མི་བཅོ་བརྒྱད་ཀྱིས་ལ་ལས་མདའ་བཀའ་། ལ་ལས་མདའ་བརྒྱད་། ལ་
 ལས་གི་སྤྱང་སྟེ་བསྐྱགས་ཡོད་པ་དང་། གུ་རུས་སྤྱིན་རྟེན་ཐེ་མི་བཅོ་
 བརྒྱད་པོ་འཛིན་གཞུགས་ལྟ་བུ་གྱུར་ཏེ་འགྲལ་མི་རུས་པར་ཆགས། དེ་ནས་མང་
 ཡུལ་གྱང་ཐང་ལ་ཁར་སྤྱོད་པ་དང་། སྤྱིལ་མི་རྣམས་ལ་ཡུངས་དཀར་སྤར་གང་
 གཏད་ནས། ང་ལ་གནོད་པ་བྱེད་མཁན་རྣམས་ལ་ཐོབ་ཅིག་དང་འགོ་རུས་པར་
 འགྱུར་རོ་གསུངས་ནས་སྤྱིལ་མི་རྣམས་མར་སྟོག་ཁོང་རང་སྟོ་རུབ་སྟོན་པོའི་ཡུལ་
 རུ་འགོ་གསུངས་ནས་ཆིབས་ཁ་ནས་འཕྱར་ཏེ། སྤྱིན་གསེབ་ནས་ཕར་ཆོས་གོས་
 སྤར་རེ། གསེག་ཤང་ཁོ་ལ་ལེ་བཞུད། སྤྱིལ་མི་རྣམས་ཀྱིས་དོང་ཕབ་འཕྱང་གི་
 གསོད་མི་རྣམས་ལ་ཡུངས་དཀར་བཏབ་པས་དེ་དག་འགོ་རུས་པ་བྱུང་། ཞེས་
 བཤད་ཡོད་པ་འདྲིའི་དོན་ལ་དབྱུད་ན་པར་འབྱུང་གནས་མང་ཡུལ་གྱང་ཐང་ལ་
 ཁར་བཀོངས་ནས་སྤྱི་སྤྱང་སྤར་ཡོད་པར་ཤེས་ཐུབ། །

[[བསམ་ཡས་གྲུབ་རྒྱལ་སྟོན]] བསམ་ཡས་བཞེངས་གྲུབ་རྗེས་སུ་མཛོད་རྟེན་
 དཀར་པོ་བྱང་རྒྱབ་ཆེན་པོའི་མཛོད་རྟེན་སང་གས་བརྒྱན་པ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལྷགས་
 སུ་བཞེངས། མཛོད་རྟེན་དམར་པོ་སྤྱི་ཆེ་བརྒྱན་པ་བྱང་རྒྱབ་སེམས་དཔའི་ལྷགས་
 སུ་པརྒྱས་བརྒྱན་པ་བཞེངས། མཛོད་རྟེན་ནག་པོ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་གདུང་
 གིས་བརྒྱན་པ་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལྷགས་སུ་བཞེངས། མཛོད་རྟེན་སྟོན་པོ་ཆོས་ཀྱི་
 འཁོར་ལོ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ལྷགས་སུ་བཞེངས། བྱམས་པ་སྤྱིང་རུ་མཛོད་
 རྟེན་འོད་འབར་བཅས་མཛོད་རྟེན་ལྟ་བཞེངས། མཛོད་རྟེན་ལྟ་པོ་ལ་ནང་རྫོངས་
 མ་མཆིས་ནས་རྗེས་སུ་སྟོབ་དཔོན་ལ་ཁྱེས་པས། མ་ག་རྟེན་རྒྱལ་པོའི་ཁབ་ཀྱི་སྟོ་
 མདུན་ན་རྟེན་རུ་ཅེ་དོ་བའི་མཛོད་རྟེན་ཞིག་གི་ནང་ན། རྒྱལ་པོ་མ་སྤྱོད་དགའི་

སྐལ་བ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་རིང་སྤེལ། མ་ག་རྒྱའི་བྲེའི་ཁལ་གཅིག་བཞུགས་
 བར་གྲགས་སོ་གསུངས། རྒྱལ་པོས་དེ་སྤྱོད་དྲངས་པའི་ཕྱིར་བོད་ཀྱི་རྩ་རྒྱུ་ཆགས་
 སྐ་མན་མ་ཐག་གཅིག་ཡན་ཆད་མ་ལུས་པར་དམག་ལ་འགྲོ་དགོས་པའི་བཀའ་
 གཤམ། མགོས་ཀྱི་ཕག་རིར་དུས་བཏབ། བོ་རྒྱུ་ས་རྟོས་ལམ་རྒྱས་མཛད་ནས་བོད་ཀྱི་
 རྩ་པའི་དམག་སྤྱོད་ནས་དཔལ་མོ་དཔལ་ཐང་ལ་དམག་གར་བཏབ་པས་རྩ་པ་བྱེ་
 བ་ཕྱག་བཅུ་བཞི་བྱང་། རྒྱ་གར་དུ་སྤྱེབས་པ་དང་ཡུལ་དེའི་རྒྱལ་པོ་བྲེད་ནས་
 མཐའ་འཁོབ་ཀྱི་རྒྱལ་པོའི་རྩ་པ་འདི་འདྲ་ན་དཔུང་བྱ་ཆུང་དང་། ཤིང་རྩ་པ་དང་།
 སྤང་པོ་ཆེ་བའི་ཆོགས་ཅི་འདྲ་བར་འབྱུར་བེར་ནས། སོ་བྱང་གི་སྒོའི་ཡ་སྤང་ལ་
 བོད་རྒྱལ་པོའི་ལྷ་མ་བཏགས་ནས། དེའི་འོག་ན་ཕར་འཇུག་ཏེ་ངའི་རྒྱལ་ཁམས་ནི་
 བཅའ་པོ་ཁྱོད་ཀྱི་འོག་དུ་འཇུག་ཞིང་དཔུ་དང་རྒྱུས་ལོ་ཐང་དུ་འབུལ་ལོ་བེར་ཞིང་
 མངའ་འོག་དུ་འདུས་སོ། །དེ་ནས་རྒྱ་གར་བཀའ་ནས་མ་ག་རྒྱར་དམག་དྲངས་
 པས་མ་ག་རྒྱ་པ་ཐམས་ཅད་མོར་ནམས་ཨོ་རྩ་རྩ་བུ་རིར་བསྐྱུས། མི་ནམས་རྒྱ་གར་
 ཤར་སྤྱོགས་སུ་བོས་སྤེ་གཡུལ་སྤྱོད་མ་དགོས་པར། དཔལ་རྩོ་རྩོ་གདན་དང་བྱང་
 ཆུབ་ཀྱི་ཤིང་ལ་མཆོད་པ་བྱས། མཆོད་གནས་སྤྱོད་དྲངས། དེ་ནས་མཆོད་རྟེན་ཁ་
 བྱེ་བའི་ནང་ནས། སངས་རྒྱས་སྤྱུ་བྱུ་བའི་རིང་སྤེལ་བྱེ་དུག་སྤྱོད་དྲངས། དེ་
 ནས་རྩར་བྱོན་སྤེ་རྩ་པོ་གརྒྱའི་འགམ་དུ་བོད་ཀྱི་མི་བཞི་བསྐྱོས་ནས་འདི་རྩར་ཆད་
 བོད་ཀྱི་ས་ཡིན་པས་འདིར་རྩོ་རིང་གིས་ཅིག་ཞེས་བཀའ་བསྩལ། མི་མང་པོས་བྱེ་
 བྱང་དུ་ལྷགས་ཀྱི་ཀ་བ་བཅུགས་པ་དེ། སྤེས་བྱ་ཤིང་དམག་གིས་དེ་བཞིག་པས་མ་
 ཤིགས་ནས་མེས་བཞུ་བའི་འཕྲོ་ཡོད་སྤྱོད། དེའི་ལུང་ཕྱགས་ན་འཇུགས་མཁན་ཀྱི་
 མི་བཞི་པོ་ཆགས་པ། རྩོ་དུ་ཁ་རྩོ་རའི་རིགས་བྱ་བའི་གྲོང་བྱིར་ཆེན་པོ་ཅིག་ཡང་
 ཡོད་དོ། །རྩོ་དམག་ནམས་བོད་དུ་རྩོར་ལོག་པ་ཤིན་དུ་ཉུང་ནས་རྒྱལ་པོ་ལ་ཞུས་
 པས་རྒྱལ་པོས་རྒྱ་གར་ཡུལ་བཟང་པས་བསྐྱད་པ་མིན་ནམ་གསུང་། སྤྱོད་དཔོན་
 ལ་ཞུས་པས་རྒྱ་གར་ཆམ་ལ་འབེབས་པའི་ཕྱིར་བཅའ་པོས་སྤེལ་པ་མཛད་པ་ཡིན་
 ཀྱི་དམག་དང་པོ་ནས་འདི་བས་མེད་གསུངས་སྤེ། སྤོ་བགར་བྱས་པས་མི་གཅིག་
 ཀྱང་མ་ལུས་རྩོ་གཅིག་ཀྱང་མ་ཆད་པར་ཆང་བས། རྒྱ་གར་དུ་སྤྱེབས་པའི་བོད་

དམག་གྲངས་མང་པོ་དེ་དག་བཅོན་པོ་བྲི་སྲོང་ལྷེ་བཅོན་གྱི་སྤྱལ་པ་གྲགས་སོ། །
 [[བོད་དམག་གིས་ཐང་ཕབ་པའི་སྐོར]] སྤྱི་ལོ་762པའི་ཆུ་སྟག་ལོར་བོད་དམག་གིས་ལིན་ཐའོ་དང་། ཅིན་ཇོ། ཅན་ཇོ། ཏང་བེ་ཙོ་རྒྱལ་ས་བཟུང་། ཞོང་མའི་སྤ་བྱང་ནས་དམག་དཔོན་ལི་གི་རྒྱང་དང་། ཆོས་ལུན་གཉིས་བཏང་བར་བོད་རྒྱལ་ས་ཀྱིས་ཁོང་གཉིས་ལམ་རུ་བཟུང་ཞིང་གོང་བྱིར་ཉེ་ཁྱེ་ཅན་ཡང་བཅོམ་། སྤྱི་ལོ་763པའི་ཆུ་ཡོས་ལོར་བོད་དམག་གིས་ཐང་དམག་ཕམ་པར་བྱས་ཏེ་རྒྱལ་ས་ཞི་ཨན་རུ་སླེབས། ཉེ་ཅང་རྒྱལ་པོ་ཤིན་ཅུང་རུ་བྱོས། དེ་ནས་བོད་དམག་ཏ་གིན་གོན་རུ་སླེབས་ཤིང་ལིན་ཇོ་དང་། ཉེ་ཙོ། ཤན་ཇོ། ཐུའུ་ཇོ་རྒྱལ་ས་བཟུང་པ་རྒྱལ་ས་མ་ཟད། རྒྱལ་ས་ཁྲང་ཨན་ཡང་བཟུང་། དེ་ལྟར་བོད་ཀྱིས་རྒྱུ་ས་ཆ་ཉེ་ཞིས་སོགས་ཆ་རྒྱུ་རུ་བསྟུགས་རྒྱལ་ས་བཟུང་། དེ་རུས་རྒྱུ་དམག་དཔོན་ཞིག་དམག་སྡོང་ཙམ་བྲིད་དེ་གོང་བྱིར་ལན་ཐེན་རུ་སླེབས། དེའི་རྗེས་སུ་ཡོན་ཏའོ་ཅན་བྱ་བའི་གོང་བྱིར་དང་ཆུ་བོ་བེ་ཞིའི་བར་རུ་བོད་ཀྱིས་དམག་སྐར་བཏབ། ལྷོ་སྟུགས་སུ་ཡང་ལོ་དེ་རང་ལ་བྱོང་ཇོ་དང་། བེ་ཇོ་ལུ། བེ་ཇོ་ལུ། ཐུན་ལུང་ཅན་བྱ་བའི་རྒྱུ་ཞིང་ཆེན་ཡོངས་རྫོངས་བོད་ཀྱི་ལག་རུ་ཤོར། སྤྱི་ལོ་764པའི་ཤིང་འབྲུག་ལོར་བོད་དམག་སྤྱིར་ལོག་སྟེ་རྒྱུ་ས་ཉེ་གི་རྒྱུང་ལམོར་བཅས་རང་ལུལ་རུ་བཏང་། སྤྱི་ལོ་765པའི་ཤིང་སྤྱལ་ལོར་བོད་རྒྱལ་ས་རྒྱུ་ས་ཆེངས་སྤྱི་གཉིད་པའི་སྤ་ཉེ་བཏང་བར། ཞོང་མས་སྟོན་ཆེན་ཡོན་ཙོ་དང་རུའུ་རུང་ཅན་གཉིས་བོད་ལ་མནའ་སྤེལ་རུ་བཏང་། དེ་ལྟར་བོད་དང་རྒྱ་གཉིས་སྐབས་རེར་མཐུན་པ་དང་། ཡང་སྐབས་རེར་དམག་འབྲུག་གི་ལས་བཅུམས་ཏེ་རུས་འདའ་བར་བྱས་པའི་སྐོར། 《མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་》ལས། “གཞན་ཡང་དཔོན་ཞང་མ་རུམ་པར་ཞང་རྒྱལ་ཆ་ལྷ་སྤྱང་སོགས་ཀྱིས་དམག་དཔོན་བྱས་སྟེ་ཆུ་མོ་ཡོས་ཀྱི་ལོ་ལ་རྒྱ་ཆམ་ལ་ཕབ། ཐའི་རྒྱང་རྒྱལ་པོ་ཤིན་རྒྱར་བྱོས་ནས་རྒྱུ་ས་ཁམས་ལ་དབང་མང་དང་། ཐང་གཏུ་དབང་ཞེས་པ་གྱི་མ་ཤིང་གོང་ཇོ་འི་མཆེད་ལྷ་ཞིག་རྒྱུ་ས་པོར་བསྐོས། རྒྱ་ནག་གི་ལོ་འི་མིང་སྟོས་ཅིང་འཇའ་ས་བསྐྱགས་སྟེ་ཤར་སྐར་མ་སྟོན་རུག་འཆར་བའི་མཐའ་ཀེམ་ཤིང་བྲི་སྟོ་ལ་ཐུག །ལྷོ་མེ་བཞི་འཆར་བའི་མཐའ་ཆུ་བོ་

གཞུང་འགུལ་དུ་དོ་རིང་བཅུགས་པ་ལ་ཕྱག་སྟེ་རྒྱུད་སྤྱིར་སྤྱོད་གཉིས་ལ་མངའ་
མཛད་དོ།” ཞེས་གསུངས་སོ། །

ས་བཅས་བཞི་པ། རྒྱ་གར་རིག་གནས་བོད་ཡིག་དུ་བསྐྱར།

ས་ཐུབ་སྤྱོད་ཐུབ་སྤྱོད་སྤྱོད་བཅུགས། །

ས་ཆོག་ཁྲུང་གཞུང་གཞོན་ཐུབ་ཐུབ། །

སྤྱོད་མཁས་པས་པག་པ་བཅུན་བཅུར། །

ས་ཐུབ་སྤྱོད་ཐུབ་ཐུབ་ཐུབ་ཐུབ། །

འཆོ་བ་རྒྱལ་པོས་སྤྱོད་ཐུབ་ཐུབ། །

དེར་བཅུན་པ་བཅུར་པ་བཅུར་པ་བཅུར། །

མཆོས་ཀྱི་སྤྱོད་པོ་ཁྱི་བཅུར་གིས། །

འབངས་ལ་ཁྱི་མས་ཀྱི་ཁྱུ་ཕྱེ་བཞོད། །

ཐུགས་སྤྱོད་ཁྱི་སྤྱོད་སྤྱོད་ལ་བྱགས། །

[[སྤྱོད་ཐུབ་སྤྱོད་ཐུབ་བཅུགས་པའི་སྐོར]] དེ་ནས་གཙང་གི་སྟེ་མོ་བྱེ་མཁར་གྱི་
རང་མིང་གན་རྒྱ་མང་ཏེ་ཞེས་པ་ཆོས་ཀྱི་མིང་དུ་བེ་རྩ་ཅན་དང་། སྤྱོད་ཐུབ་
མིང་དུ་ཁྲུང་ཡེ་ཤེས་སྟེ་ཞེས་པའི་མཆོན་གྱི་རྣམ་གྲངས་ཅན་དེ་དང་། དཔྱད་
འཕལ་ལྷལ་གྱི་སྤྱོད་བཤམ་བཅུགས། རྒྱ་ལག་ཤངས་ཀྱི་ཅོག་རྩ་ལྷ་ཡི་རྒྱལ་མཆོན་
རྣམས་ཀྱིས་ལེགས་སྐྱར་གྱི་སྤྱོད་ཡིག་བསྐྱབས་པས་མཁས་པ་ཐུར། མཁས་སྤྱོད་
རྣམ་གཉིས་ཀྱིས་གསུངས་པའི་ཆོས་རྣམས་ཐད་ཀར་བོད་སྤྱོད་དུ་བསྐྱར། མཁས་
པའི་དགའ་སྟོན་ལྟར་ན། བསམ་ཡས་གཙུག་ལག་ཁང་ཡོངས་སུ་གྲུབ་ནས་ལོ་
བརྒྱད་ཅན་སྟོན་རྩིས་བསམ་ཡས་ཀྱི་ལྷ་ཁང་ལ་རྒྱན་ལྷན་གྱི་བདག་སྤྱོད་བྱེད་
མཁས་མེད་པས་ཅིག་ཆང་ཐམས་ཀྱི་ཁྱུང་བྱས་ཏེ་ཉམས་སྐྱོད་སྟོན་པ་དང་། ཏ་
ལམ་སྟེ་ལོ་769པ་ས་བྱ་ལོ་ཅན་ན་^① བསམ་ཡས་སྤྱོད་ཐུབ་སྤྱོད་ཞེས་པའི་སྤྱོད་ཐུབ་
སྤྱོད་ཀྱི་བཅུགས་ནས་སྤྱོད་ཐུབ་ཀྱི་སྤྱོད་ཐུབ་ལ་ཁྱི་མས་སྤྱོད་གནང་། རྒྱལ་པོ་

① སྤྱོད་ཐུབ་ལས། ཡོས་ལོར་ཟེར། ལྷ་ལོ་775ལོ།

ཁྱིའི་ཕྱེད་བཅའ་སྤྱད་དོས་ཀྱིས་སྟོབ་ལྟ་འཛིན་སྟོང་གནང་ཞིང་སྟོབ་མ་ཆམས་
ལ་འཆོ་བའི་མཐུན་ཆེན་གོང་གི་རྒྱལ་པོའི་བང་མཛོད་ནས་སྤྱད། རྒྱ་གར་ནས་
གདན་དྲངས་པའི་པརྟེ་ཏ་ཆམས་ཀྱིས་ལེགས་སྤྱར་གྱི་སྐད་སྟོབ་བྲིད་གནང་བ་
དང་། བེ་རྩ་ཅན་དང་། སྐ་བ་དཔལ་བཅེགས། ཅན་རྩ་ཡི་རྒྱལ་མཆོན་
གསུམ་གྱིས་སྐད་སྤྱར་སྟོབ་བྲིད་གྱི་ཕྱག་རྟགས་གནང་། བོད་ལྷལ་སྟོད་སྤྱད་བར་
གསུམ་ནས་རང་ལོ་བརྒྱད་ཡན་ཆོད་དང་། བཅོ་བརྒྱད་མན་ཆོད་ཡིན་པའི་
གཞོན་ནུ་ལུས་ལ་ནད་དང་དབང་པོ་སྟགས་ལ་སྟོན་མེད་པ། བསམ་པ་བཟང་
ཞིང་ཡོན་ཏན་ལ་དགའ་ཞེན་ཡོད་པ། སྟོ་རིག་གསལ་ཞིང་ཤེས་རབ་ཆེ་བ་བཅས་
ཀྱི་སྟོབ་མ་བརྒྱ་དང་བརྒྱད་བརྒྱ་ལེན་བྱས་ནས། ལེགས་སྤྱར་གྱི་སྐད་ཡིག་བསྐྱབས།
རྒྱ་གར་གྱི་པརྟེ་ཏ་དང་བོད་ཀྱི་ལོ་ཙྴ་བ་ཆམས་མཉམ་འབྲེལ་གྱི་ཐོག་ནས་བཀའ་
བསྟན་ཆམས་བོད་ཡིག་ཏུ་བསྒྱུར་བའི་འགོ་བཅའ་པ་རེད།

[[སད་མི་མི་མི་དྲུག་བྱུང་ཚུལ་སྟོར]] 《མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་》ལས། དེས་ན་
ལང་གོ་སྤྱང་བཞེས། གཉེར་སྟག་བཅའ་གདོང་གཟིགས། མེད་མགོ་ལྷ་ལུང་
གཟིགས། མཆིམས་མེ་ལྷ་ཆམས་མངགས་ནས་བྱི་ཀ་མ་ལ་ཤི་ལའི་གཙུག་ལག་
ཁང་ནས། གཞི་ཐམས་ཅད་ཡོད་པར་སྤྱད་བའི་དགེ་སྟོང་བཅུ་གཉིས་སྟུན་དྲངས།
ལྷག་གི་ལོ་དབྱིད་ལྷ་ར་བའི་ཡར་ངོའི་ཆོས་བརྒྱད་ལ་ཕོ་བྲང་ཏུ་ཕེབས་སྟེ་བོ་རྟེ་ས་
ཏུས་མཁན་པོ་མཛོད་ནས་སད་མི་ཆམས་རབ་ཏུ་བྱུང་ཞིང་བསྟེན་པར་རྟགས་སྟེ་
རིམ་གྱིས་རབ་བྱུང་མང་ཏུ་འབྲེལ་ལོ། ཞེས་དང་། ལྷག་གི་ལོ་དབྱིད་ལྷ་ར་བའི་
ངོ་ལ་སྟོབ་དཔོན་གྱིས་ཐམས་ཅད་ཡོད་པ་སྤྱད་བའི་སྟེ་ལས། དབུས་པ་བྱེ་བྱག་ཏུ་སྤྱད་
བའི་དགེ་སྟོང་བཅུ་གཉིས་སྟུན་དྲངས་ནས་ཁང་སྟོན་གྱི་བྱ་ཆམས་ལ་སྟོབ་དཔོན་
གྱིས་རྒྱ་སྐད་བསྐྱབས་པས་མཆིམས་ཨ་ཁུའི་བྱ་ཤུལ་པ་རྟེན་དང་། པ་གོར་ཉེན་
འདོད་གྱི་བྱ་བེ་རྩ་ཅན་དང་། ཐ་བྱི་བཞེར་གྱི་བྱ་བྱི་གཟིགས་སམ་སང་ཤི་ཏ་དང་།
ཁང་ཏ་བཟང་གི་བྱ་ལྷ་བྱ་ལྷ་བཅའ་དང་། རྒྱུད་བྱ་ཁོང་ལེབ་ཆམས་ཀྱིས་སྐད་

ལོ་བས། མཆིམས་ལེགས་གཟིགས་སོགས་མང་ཞིག་གིས་མ་ཤེས་སོ། འོན་པོ་མགོས་ཀན་ན་རེ་དེད་སློན་པོ་རྣམས་ལ་ལོང་མ་མཆིས་པས་ཨ་ཅ་རའི་སྐད་སློབ་མི་ཁོམ་པས་ཀན་པོའི་ཆོས་ཁྱོེ། ཟེར་བས་སློབ་དཔོན་གྱིས་ཨ་པ་དང་ཨ་མའི་སྐད་དོན་ཐོག་དུ་ཐེབས་ཏེ་རྒྱ་སྐད་དང་མཐུན་པར། བོད་སྐད་མཐུན་ཞིང་བྱང་བ་སྟོ་གྱི་ཏའི་སྐད་མེད་ཀྱང་། བོད་བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའི་སྤྱལ་པའི་སྐད་ཡིན་པས་ཆོས་བྱར་བརྟུབ་གསུངས་ཏེ་སྟོམ་ལུང་ཐོག་གོ།

བཅན་པོའི་ཞལ་ནས་ངའི་བོད་ལ་དགེ་སློང་མེད་པས་ངའི་ཞང་སློན་དག་ལ་དགེ་སློང་བརྟུབ་བམ་ཁྱས་པས། སློབ་དཔོན་གྱིས་བརྟུབ་བམ་སང་ཅིག་གསུངས་ཏེ་སྐད་བསྐྱབས་པ་ཆོ་ལས་ཐོག་མར་བོད་ལ་དད་པ་ཆེ་བའི། ཅ་ཁྱི་གཟིགས་རབ་དུ་ཐུང་ཏེ་དགེ་སློང་བྱས། མཆོན་དཔལ་དབྱངས་སུ་བཏགས། ལཱི་མངོན་པར་ཤེས་པ་དང་ལུན་པས་བཅན་པོ་དགྱེས་ཏེ་དའི་ཞབས་སྤྱི་བོར་བྱངས་ཏེ་བྱོད་བོད་གྱི་རིན་པོ་ཆེ་ཡིན་ཞེས་བཀའ་བསྩལ་མཆོན་ཡང་ཅ་རྩ་ཞེས་ཐོགས། བོད་གྱི་རབ་བྱུང་ལ་སྔ་བ་དེ་ཡིན་ནོ།

ད་དུང་རབ་དུ་ཐུང་ཞིག་ཁྱས་པས། སང་ཅིག་གསུངས་ནས་ཅ་གསལ་སྤང་དང་། པ་གོར་བེ་རོ་ཅ་ན་དང་། ངན་ལམ་རྒྱལ་བ་མཆོག་དབྱངས་དང་། མ་ཞུ་ཅུ་རིན་ཆེན་མཆོག་དང་། ལ་གསུམ་རྒྱལ་བ་བྱང་རྒྱལ་དང་ལཱ་དགེ་སློང་བྱས་ཏེ་གསལ་སྤང་ལ་སྤར་སེམས་སྤྱིད་ཁྱས་པའི་ཆོ་བཏགས་པའི་མིང་ཡེ་ཤེས་དབང་པོ་བཏགས། དེ་ལ་སོགས་པ་བཏགས་ནས་སང་མི་རྒྱལ་རབ་དུ་ཐུང་ངོ་ཞེས་བྱང་ངོ་།

པོ་རྟེ་ས་ཏའི་མཆོན་ཤུག་རྟེ་ཏའི་བྱར་གྱི་རྟེ་ཏའི་རྣམས་གྱི་མིང་མཐར་ལུན་པ་ཏེ་བེ་རོ་ཅ་ན་རྟེ་ཏའི་སོགས་ཡོད་པར་སྤང་ངོ་། ཁ་ཅིག་ཅ་བཞེད་གྱི་སང་མི་རྒྱལ་པོའི་ལེགས་གསུམ་གྱི་ཆབ་དུ་གཙང་ལེགས་བྱུབ་བརྟེན། ངན་ལམ་གྱི་འོག་དུ་ཁོན་ལཱི་དབང་པོ་བཅུག་པ་ལ་སང་མི་བརྟན་བྱེད་པར་སྤང་ངོ་། ཞེས་པ་སང་མི་རྣམས་བྱང་རྒྱལ་མདོར་བསྐྱས་ཅམ་ནོ།

[[འཕྱལ་སློན་མཛངས་མི་རྒྱལ་པ]] འགོས་ཁྱི་བཟང་ཡབ་ལྷག་གིས་བསད་པ་སྟོང་གི་ཞལ་ཏེ་དང་། རྒྱས་པ་བྲག་གི་ཞལ་ཏེ་སོགས་དམངས་ཁྱིམས་དོན་ཆོན་

བཅོ་བརྒྱད་ཐོག་མར་གཏན་ལ་ཕབ་པས་རྒྱས་བདེ་ཞོད་འཇགས་ཀྱི་མཛད་རྒྱུ་
དང་། རྒྱལ་པོ་དབྱང་ལོ་སོ་དབྱེ་པ་ལྷགས་སྒྲིལ་སྒྱུ་ལོ་ལོ་ལོ་རྒྱལ་སྒྲིལ་ཆེ་བ་ལུ་
ནི་བཅན་པོ་རྒྱལ་སར་བཀོད་ནས་བཅན་པོ་འདི་ཉིད་སྒྲོམ་སྒྲུབ་སོགས་དམ་ཚུས་
ཉམས་ལེན་གྱི་མཛད་པ་གཙོ་བོར་གནང་སྟེ་བཞུགས། བོད་རྒྱ་དར་བའི་ནང་པ་
སངས་རྒྱས་པའི་ཚུས་ཀྱི་ཐོག་མ། གསང་སྤྲུགས་རྟེན་མ་བའི་ཤིང་རྟེན་སྤྲུལ་འབྱེད།
མཁན་སྒྲོབ་ཚུས་གསུམ་གྱི་ཡ་གྲུལ་རྒྱ་གར་པའི། གསང་བ་སྤྲུགས་ཀྱི་སྒྲོབ་དཔོན་
ཆེན་པོ་ཞིག་རྒྱ་གར་པ་རེད། །

ས་བཅད་ལྷ་པ། བོད་ཁམས་དབྱལ་ལྷག་ཐེངས་གསུམ་
སྟོམས་པ་མཛད་པ།

ལྷ་ཉིག་བཅན་པོས་རྒྱལ་མིང་ཚོར། །
ལྷ་ཉིག་བཅན་པོས་ཞང་ཚོར་བཀོད་ས། །
དགའ་གསུམ་ཞེས་པའི་ཁྱིམ་བཅད་གནང་། །
ལྷ་ཉིག་པོ་རྒྱལ་སར་བཀོད། །
རྒྱལ་མིང་ལོ་རྒྱུ་བཅད་བཅད་ས། །
བཅད་ལྷགས་རྒྱལ་ལྷག་ཐེངས་ཀྱིས་གཞོན། །

[illegible]

8. རྒྱལ་པོ་ལྷ་ནི་བཅན་པོ་ནི། ཡལ་བྱི་སྤྱང་ལྡེའུ་བཅན་དང་། ལྷམ་མཆིམས་
བཟའ་ལྷ་མོ་བཅན་གཉིས་ཀྱི་སྐས་སུ་སྤྱི་ལོ་༡༥༥༥པའི་རྒྱ་རྒྱལ་ལོར་སྤྱེད་འབྲུངས། རྒྱ་
ཡོངས་བཟའ་མདོ་རྒྱལ་ཁབ་ཏུ་བཞེས། རྒྱལ་པོ་བྱི་སྤྱང་ལྡེའུ་བཅན་གྱི་མཁན་
སློབ་གཉིས་ལས་ཆོས་ཁྲིམ་ཤིང་། དགྲུང་ལོ་སོ་དགུ་པའི་ལྷགས་སྤྱི་ལོ་༡༥༥༥
ལོར་རྒྱལ་སྤྱིད་སྐས་ཆེ་བ་སྣ་ནམ་པའི་སྐས་ལྷ་ནི་བཅན་པོ་ལ་གཏད་ཅིང་། ཞང་
གི་སྐས་དབུ་རིང་བཅུར་བཞེར་སྟོན་པོར་བསྐོ་བའི་བཀའ་ཤོས། མོ་བྲང་དབུ་ཆེར་
མཛད་ཅིང་ཡོད་པ་བཅུན་མོ་ཆོ་སྤྱང་བཟའ་མེ་ཏོག་སྟོན་གྱིས་མཛོང་ཆོ། མོས་
རྒྱལ་སྤྱིད་སྣ་ནམ་པ་ལ་ཤོར་བའི་སྐག་དོག་གིས། དོན་དེ་མོ་རང་གི་སྐས་ལྷ་ནི་ག་
བཅན་པོ་ལ་སྤུ་མ་བཅུག་པ་དང་། ལྷ་ནི་ག་བཅན་པོ་མོ་བྲང་ཏུ་འཁྲུལ་བའི་སྐོ་

ཁང་ན་ཞང་གི་བྱ་དབྱ་དང་འབྲུག་པ་དེ་ལ་གྱི་བརྒྱུ་སྟེ་བསད། དེ་ལ་སྟོན་ཆེན་
པོ་མགོས་གྱིས་“དགའ་གསུམ་ཞེས་པའི་བྲིམས་ཆད་གཙོད་པ་ལ་བེད། དགའ་
གསུམ་ཞེས་པ་ནི།

【དང་པོ་རྒྱལ་པོ་ཡབ་སྐུ་དགའ་བའི་ཆད་པ། སྟོན་ཆེན་པོ་མགོས་གྱིས་ཁོང་གི་
བྲིམས་ཆད་བཅད་པའི་བཀའ་ཡིག་ལེན་སར། ཁྱུང་མཁར་མཆོད་རྟེན་གྱི་རྩ་
ཤོག་ཅེས་གསུངས་ཏེ། ཁོ་རང་རྟེན་བཞུགས་ནས་སོང་། དེར་འཁོར་འབངས་
རྣམས་ཕྱིན་ནས་བལྟས་པས། རྡོ་མཆོད་རྟེན་འོག་མ་ལ་བྲིམས་ཆད་གྱི་བཀའ་
ཤོག་སྒྱུར་བའི་ནང་དོན། “རྗེ་ཡིས་འབངས་བསད་ན་མས་བྱ་བརྒྱུངས་པ་དང་
འདྲ་སྟེ་ཐབས་མེད། ད་དུང་མཆོད་རྟེན་བར་མ་ལ་བལྟ་བར་ཕྱིན་ཅིག” ཅས་
བྲིས་ཡོད་པ་དོན་དེ་ལ་རྒྱལ་པོ་ཡབ་སྐུ་དགའ་བར་བྱང་།།

【གཉིས་པ】 འབངས་མི་རྣམས་དགའ་བའི་ཆད་པ། དེ་ནས་ཁོ་ཆོ་མཆོད་རྟེན་
བར་པ་ལ་ཕྱིན་ནས་བལྟས་པས་དེར། “འོན་ཀྱང་རེ་རེ་ནས་བསད་ན་འབངས་
གྱིས་མི་ལང་། རྒྱལ་པོས་འབངས་ལ་སྒྱུར་སྒྱུར་བྱ་དགོས། ད་དུང་མཆོད་རྟེན་
གོང་མ་ལ་བལྟ་བར་ཕྱིན་ཅིག” ཅས་པའི་བཀའ་ཤོག་སྒྱུར་ཡོད་པ་ལ་འབངས་མི་
རྣམས་དགའ་བར་བྱང་།

【གསུམ་པ】 མཆོམས་སྒྲ་ནམ་པ་དགའ་བའི་ཆད་པ་ནི། དེ་ནས་ཁོ་ཆོ་མཆོད་
རྟེན་གོང་མར་ཕྱིན་ནས་བལྟས་པར། “རྒྱལ་པོ་ཉིད་གྱིས་བྲིམས་མ་བསྐྱུངས་ན་
འབངས་ལ་བྲིམས་མི་འཆགས་པས་ལྟ་སྐྱོ་སྒྱུ་ཏིག་བཅན་པོ་ལོ་དགུ་བྱང་དུ་སྒྱུག་
དགོས་ལ། ཞང་ལ་སྟོང་དུ་ཡུལ་གྱི་གཅིག་སྟོན་དགོས།” ཞེས་པའི་བཀའ་ཤོག་
སྒྱུར་ཡོད་པར། ཞང་སྒྲ་ནམ་པའི་སྟོགས་རྣམས་དགའ་བར་བྱང་བས་ན་དགའ་
གསུམ་གྱི་བྲིམས་ཆད་ཅེས་གྲགས་སོ། །

དེ་ནས་སྐྱ་ཁེ་བཅན་པོ་རྒྱལ་སར་འཁོད་པ་དང་རྒྱལ་པོ་འདིས་བོད་འབངས་
ཐམས་ཅད་དབུལ་སྒྱུག་འདྲ་མཉམ་དང་། བདེ་སྐྱུག་ཆ་སྟོམས་ཡོང་བའི་རེ་བས་
འཁྱོར་ལྡན་གྱི་ནོར་རྩེས་རྣམས་བྱ་མོང་གིས་གོང་དུ་བཞེས་ཏེ། དབུལ་ཕོངས་
རྣམས་ལ་ཆ་སྟོམས་པར་ཐེངས་གསུམ་བགོས་ཀྱང་། ལོ་ཤས་རྗེས་སུ་སྒྲར་ལྟར་

དབུལ་ཕྱག་ཆ་མ་སྟོམས་པར་གྱར་པས་དོན་དེ་བཏང་སྟོམས་སུ་མི་བཞག་ཐབས་
མེད་ཀྱང་། །སྐབས་དེར་མཛངས་མི་བདུན་པ། སྟག་བཙན་གདོང་གཟིགས་ཀྱིས་
འབངས་མི་དུད་ཁྱིམ་སོ་སོས་རྟ་དང་། གཡག །མཛོ། བ་སྤང་སོགས་གསོ་ཚགས་
བྱ་དགོས་པའི་བཀའ་གཏན་དང་། དབྱར་ཁར་རྩ་བརྒྱས་མར་བསྐམས་ཏེ་དགུན་
ཐོག་ནོར་ཕྱགས་ལ་སྡེར་རྒྱུའི་སྒོལ་གཏོང་། །

སྤྱི་ལོ་༡༥༥༥པའི་ས་འབྲུག་ལོར་ཡབ་རྒྱལ་པོ་ཁྱི་སྒྲོང་ལྷུ་བཙན་གྱིས་ཞལ་བཀོད་
ལྟར། སོ་བུང་ལྷན་དཀར་ན་བཞུགས་པའི་སྤྱ་སྦྱར་བ་བརྩེ་དཔལ་བཅེགས་དང་།
བརྩེ་སྦྱུའི་དབང་པོ་ལ་སོགས་པས་ཐོད་ཁམས་སུ་དམ་པའི་ཆོས་འགྱུར་རོ་འཆོལ་
གྱི་མཚན་བྱང་བམ་པོ་དང་། ཤོ་ལོ་ཀའི་གངས་སུ་མཆིས་པ་གཏན་ལ་ཐབ་ནས་
དཀར་ཆག་ཏུ་བྱིས་པ་འདི་ནི་ཐོད་གྱི་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་དཀར་ཆག་དང་པོ་ཡིན།

ས་བཙན་དུག་པ། ཅིས་སྦྱན་སོགས་ཐོན་གྱི་རིག་གཞུང་

རྒྱལ་ས་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པར་བསྐྱར་བ།

པོ་རྩལ་ཐོན་གྱི་སྦྱན་ཅིས་རྒྱལ། །

ཐོན་ཆོས་འདྲེས་མའི་རྒྱལ་པར་བསྐྱར། །

འཛོ་རྩ་བེ་རི་མཐའ་བཞི་སོགས། །

རྒྱལ་ཁམས་ལྷའི་མཁས་རྒྱལ། །

བརྒྱུད་ནས་གསེང་པའི་སྐྱོབ་ཆུན་ཞིང།
 ཏུས་བཞི་མི་འབྱུར་གཏན་འཁེབ་ཆེད།
 ཏ་བཞི་འོ་རྒྱ་ཚོར་རྒྱ་བཞུལ་བརྟན།
 འད་ཁྱུང་ཆུན་པོའི་དག་ཆེས་དང་།
 ཆུན་མོ་བལ་མའི་རྒྱ་ཆེས་སྐྱེས།
 རྒྱ་ཆེས་ཏུས་ཏུས་ཆེས་ཁོངས་བཞུད།
 རྒྱ་གར་མཁས་པའི་སྤྲུལ་མ་ཡིས།
 སྤྲུལ་ཆུལ་མོ་རྒྱ་ཏུ་བཞུད།

[[གསེང་པའི་སྐྱོབ་ཆུན་]] རྒྱ་ལོ་ལོ་ལོའི་རྒྱུ་ཚུལ་པོ་ཁྱི་སྐྱོང་ཕྱི་
 བཅོན་གྱིས་པརྟེན་དང་། ལོ་རྒྱུ་བ་རྒྱལ་ལ་རྒྱ་གར་ནས་ཆོས་ཀྱི་རིག་གཞུང་
 རྒྱལ་པོ་བརྒྱུར་བཅུག་ཅིང་། རྒྱལ་ཆེས་ལ་སྐྱེས་པོ་ཁྱི་ཡིག་ཆོང་མང་པོ་ཆོས་ཀྱི་
 ཡིག་ཆོང་གི་རྒྱལ་པོ་བརྒྱུར་པའི་སྐྱབས་སུ། སྐྱོབ་དཔོན་བེ་རོ་རྒྱ་ནས་པོ་ཁྱི་
 རྒྱལ་ཆེས་ཀྱི་གཞུང་རྒྱལ་པོ་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་བརྒྱུར་ནས་རྒྱལ་པོ་ཁྱི་
 རྒྱལ་རྒྱལ་ལ་གདམས་ཆུལ་གྱི་སྐྱོར་《ཤེས་བྱ་ཀུན་བྱུང་》ལས། བེ་རོ་རྒྱལ་ཆེས་རྒྱལ་
 བརྒྱུར་སྐྱེས་གཏེར་མའི་སྐྱོས། འཛོ་རོ་བེ་རི་མཐའ་བཞི་སྐྱེས་བརྒྱུད། ལོ་
 ཆེན་བེ་རོ་ཚ་ནས་ཆོས་པོ་ཁྱི་རྒྱལ་འདྲེས་མར་བརྒྱུར་རོ་ཞེས་སྐྱེས་གཏེར་མ་
 ཁ་ཅིག་གི་ཆོས་སྐྱོས་ལ་ཁྱུངས་བཅོལ་ནས། བརྒྱུན་པར་སྐྱེས་པའི་བོད་གཞུང་
 མང་པོ་བེ་རོ་རྒྱུར་བའི་རྒྱ་གཞུང་ཏུ་བཟུང་བ་སྐྱེས་ནི་དཔྱད་ལྟར་མཁས་པ་
 རྒྱལ་པོ་ཁྱི་བཀག་ཟེན་ཅིང་། དེ་བཞིན་ཏུ་བོད་རྒྱལ་མཁས་པ་མི་དགུ་ཆོས་རྒྱལ་
 ཀྱི་དུས་སུ་བྱུང་བར་འཆད་པའང་ཤིན་ཏུ་ནོར་ཏེ། དེ་དག་པལ་ཆེར་བརྒྱུན་པ་ཕྱི་
 དར་གྱི་སྐྱབས་སུ་བྱུང་བ་ཡིན་ལ། བོད་སྐྱོས་འཛོ་རོ་བེ་རི་མཐའ་བཞི་གསུམ་
 པོ་ནི་ཆོས་རྒྱལ་གྱི་སྐྱེས་པོ་ཁྱི་ལ་དེ་དག་བརྒྱུད་པ་མ་འབྲུལ་བ་ཡིན་ནོ། ཞེས་
 གསུངས་ཡོད་པ་འདི་ཡིས་གནད་དོན་གསུམ་གསལ་བཤད་གནང་ཡོད་དེ།

༡ བེ་རོ་རྒྱལ་ཆེས་རྒྱལ་ཀྱི་གཞུང་རྒྱལ་པོ་ཆོས་པོ་ཁྱི་འདྲེས་མའི་རྒྱལ་པོ་
 བརྒྱུར་བ་དེ། ཁ་ཅིག་གིས་བེ་རོ་རྒྱུར་པའི་རྒྱ་གཞུང་ཡིན་པ་སྐྱོས་ཡོད་ཀྱང་།

དེ་གཟུར་གནས་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་བཀག་ཟེན། ཞེས་གསུངས་པ་རེད། འོན་ཀྱང་འདི་སྐབས་ཐོན་གཞུང་རྒྱ་གཞུང་དུ་བརྒྱས་པ་དང་། དེ་ལ་སྐབས་དགག་པ་གནང་བའི་ལོ་རྒྱུས་ཡོད་དེས་པར་འདུག་པས། ང་ཚོས་རིམ་བཞིན་བཅད་གཅིད་འོས། ཅ་བ་ཐོན་ལ་ཐུག་པའི་འབྲུང་ཅིས་དང་། གསོ་བ་རིག་པའི་བསྟན་བཅོས་ཁག་གཅིག །ནང་དོན་གྱི་ཆ་ནས་རྒྱ་དཀར་ནག་རང་གི་ཡུལ་ལ་མེད་པའི་རིག་གནས་ཡིན་ཡང་། མཐུག་བྱང་དུ་རྒྱ་དཀར་ནག་བསྐྱར་བ་ཡིན་ཚུལ་གྱིས་ཡོད་པ་འདི་དག་ཞིབ་དུ་དཔྱད་ན་རྟ་ཡི་མགོ་ལ་གཡག་རྩ་བཅུགས་པ་དང་མཚུངས་སོ། །

༢ ཐོད་ཀྱི་ཡིག་ཚང་འགའ་ཞིག་ལས་ཆོས་རྒྱལ་གྱི་སྤྱོད་ལྗོངས་བཅོན་གྱི་སྐབས་སུ་ཐོད་སྐྱོན་མཁས་པ་མི་དག་བྱུང་བེར་བ་ནི་ནོར་འབྲུལ་རེད། ཅིས་གསུངས། དེའི་རྒྱ་མཚན་འོག་དུ་འབེ་ལོའི་གསུངས་ལས་གསལ་བ་འདིར་མ་སྟོས།

༣ བེ་རོ་ཐོན་གྱི་ཅིས་སྐྱོན་གྱི་གཞུང་རྣམས་ཆོས་ཐོན་འདྲེས་མའི་རྣམ་པར་བསྐྱར་བ་དེ་དག་རྒྱལ་པོའི་སྤྱོད་ལྗོངས་འཛོལ་དང་། བེ་རི། མཐའ་བཞི་རྣམས་ལ་བརྒྱད་དེ་སྤེལ་བ་ཡིན། ཞེས་གསུངས། གོང་གི་གསལ་བཤད་གསུམ་པོ་འདིས་ཀྱང་གནང་བའི་ཐོད་ཀྱི་ཅིས་སྐྱོན་གྱི་གཞུང་རྣམས་ཅ་བ་ཐོན་གྱི་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱི་མཇེད་རྒྱུ་ཡིན་པར་གསལ། 《པརྒྱ་བཀའ་ཐང་》ལས། བེ་རོ་ལྷ་ནས་ཅིས་སྐྱོན་འདྲེས་མར་བསྐྱར། །བེ་རོ་ལྷ་ནས་ཐོན་ཆོས་འདྲེས་མར་བསྐྱར། ཞེས་གསུངས་པ་དེའི་དོན། གནང་བའི་ཐོན་གྱི་རིག་གཞུང་རྣམས་ནང་པའི་རྣམ་པར་བསྐྱར་བའི་དོན་ཡིན་པ་ལས། ཐོན་ཆོས་ཞང་ཐོད་ཀྱི་སྐད་དུ་གྱིས་པ་དེ་ཡང་བསྐྱར་བོད་སྐད་དུ་བསྐྱར་མི་དགོས་པ་ནི་སྐབས་ཀྱང་ཤེས་སྟ། དེས་ན་བེ་རོ་ལྷ་ནས་ཅིས་སྐྱོན་བེ་རི། རྣམས་སྐབས་དེའི་ཁོར་ཡུག་དང་བསྐྱོན་ནས་ཐོན་ཡུགས་ཀྱི་རྣམ་པ་གང་ཡོད་རྒྱ་གར་གྱི་ཆོས་ཡུགས་དང་མཐུན་པར་བསྐྱར་བཅོས་གནང་ཞིང་། འཛོལ་དང་། བེ་རི། མཐའ་བཞི་སྐབས་རྒྱལ་པོའི་སྤྱོད་ལྗོངས་ལ་གདམས་ངག་གི་བརྒྱུད་པ་སྤེལ་བ་ཡིན་ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །

[[གསོ་རིག་འབྲུམ་བཞི་བྱུང་བའི་སྐབས་]] སྐབས་འདི་ཅུ་མ་མཇུག་པར་མངའ་བདག་གི་རལ་ཡབ་སྐུ་སྐབས་ཅུ་མ་ན་ཐོན་གྱི་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་མདོན་རྒྱུང་

གི་སྟོན་སྲུང་ཡོད་པོད་ཀྱི་གསོ་རིག་གི་ཡིག་ཆ་རྣམས་སྟོགས་བསྐྱེགས་མཛད་
 བས་གསོ་རིག་འབྲུམ་བཞི་ཞེས་མཚན་གསོ་ནས་གཙང་སྟོད་བྱེ་མ་གཡུང་རྒྱུད་རྩ་
 གཏེར་རྩ་སྟུག་པར་ངེས་ཏེ། དེ་ལྟར་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཚན་དང་པོ། གོང་གསལ་
 རྒྱུད་སྟོང་དཔུང་བྱ་བྱི་ཤེས་ནས་གྱི་མ་ཆ་མ་རྒྱུད་པར་རྩ་བརྒྱུད་ཚུལ་ཡོད་པ་དང་།
 དེ་ནས་བན་བོན་འབྲུགས་པའི་སྐབས་སུ། བན་དེ་ཆོས་བོན་གྱི་གསོ་རིག་གི་ཡིག་
 ཆ་རྣམས་རྒྱ་གར་བའི་ནང་ཆོས་ཀྱི་རྣམ་པར་བསྐྱུར་ཏེ། དེ་ནས་བོན་གྱི་མ་ཡིག་
 རྣམས་མེར་བསྐྱེག་གྲུབས་བྱེད་རྩལ། བོན་པོ་ལམས་པ་ཆོས་སྒྲན་ཡིག་མ་དཔེ་དེ་
 སྟུག་བསྐྱུངས་བྱས་པ་གསལ་བ་འདི་ཡིས། བྱི་སྟོང་ལྗེ་འཁོར་བཙན་གྱི་སྐྱ་ཆོ་སྟོད་ལ་
 བན་བོན་འབྲུགས་ཤིང་། སྐྱ་ཆོ་སྟོད་ལ་བན་པོ་པམ་པས་བོན་གྱི་ཡིག་ཆ་རྣམས་
 མེར་བསྐྱེག་པའི་སྟོར་དཔའ་བོ་གཙུག་ལག་ཐེང་བའི་ «ཆོས་འབྱུང་ལམས་པའི་
 དགའ་སྟོན་» ལས། «རྗེ་འུ་རིམ་དང་བར་ཆད་སེལ་བ་ལ་འདྲེ་སྟོན་ལ་རྩལ་བོན་
 རེ་བྱེད་ན་ཆོ་མི་དང་ཞང་ཞུང་གཉིས་མ་གཏོགས་གཞན་དབྱིད་རྩ་མི་གནང་བར་
 བཅང་སྟེ་བོན་གྱི་དཔེ་ཀྱན་རྒྱུ་ལ་བསྐྱར་ལྟག་མ་སྟེས་མཚོད་རྟེན་ནག་པོར་མནན་
 བོ།» ཞེས་གསལ་བ་དང་དོན་གཅིག །

རྒྱ་མཚན་གཉིས་པ། བོད་བཙན་པོའི་སྐབས་སུ་སྲུང་ཡོད་ཀྱི་གསོ་རིག་གི་ཡིག་
 ཆ་ཐོར་བྱ་རྣམས་སྟོགས་གཅིག་རྩ་བསྐྱེགས་པའི་ལུས་སྟོལ་ཞིག་ཆགས་ཡོད་པར།
 དཔེར་ན། རྒྱལ་པོ་སྟོང་བཙན་སྐམ་པོའི་སྐབས་སུ་བོད་ཀྱི་གསོ་རིག་དང་ལུགས་
 ཆེན་གསུམ་གྱི་གཞུང་རྣམས་སྟོགས་བསྐྱེགས་བྱས་པ་ལ་ «མི་འཇིགས་པའི་མཚན་
 ཆ་» ཞེས་པ་བྱུང་ཡོད་པ་དང་། རྒྱལ་པོ་མེས་ཨག་ཆོམས་ཀྱི་རྩལ་རྩ་གསོ་རིག་གི་
 ཡིག་ཆ་ཐོར་བྱ་མང་པོ་སྟོགས་གཅིག་རྩ་བསྐྱེགས་པ་ལ་ «སྤྲ་དཔུང་གྱི་གཞུང་འཆོ་
 བའི་མདོ་» ཞེས་བྱ་བ་བྱུང་ཡོད་པ་དང་། རྒྱལ་པོ་བྱི་སྟོང་ལྗེ་འཁོར་བཙན་གྱི་སྐབས་
 སུ་གསོ་རིག་གི་ཡིག་ཆ་མང་པོ་སྟོགས་བསྐྱེགས་བྱས་པ་ལ་ «རྒྱལ་པོའི་སྤྲ་ཡིག་འོད་
 འབར་» ཞེས་གྲགས་པ་སོགས་བྱུང་ཡོད་པ་འདི་དག་ལ་བརྟགས་ན་སྐབས་དེར་
 གསོ་རིག་གི་དཔེ་ཆ་ཐོར་བྱ་རྣམས་བསྐྱུས་ཏེ། སྟོགས་བསྐྱེགས་བྱེད་པའི་ལུགས་
 སྟོལ་ཤིག་ཆགས་ཡོད་པར་མཐོང་། །

[ཀླུ་ཁམས་ལྡེ་མཁས་པ།] ཀླུ་གྲུ་སེ་ཏེས་གི་མེ་བཅས་བཅས། ཏྲེ་གྱི་མུ་
 གན་ཁྱི་གཟིགས་གྱིས་ནི་གཏར་ཁས་བཅས། ཞང་ཞུང་ཁུ་ལོད་མུ་ཡན་དང་། བོད་
 གྱི་ཅོག་རོ་མང་རྩེ་གཉིས་གྱིས་ནི། སྒྲན་དང་གཏར་བསྐྱེགས་གྱིས་བཅས། འ་ཞའི་
 ཐ་ན་རྩུ་སྐྱེས་ནི་གནས་ཐམས་ཅད་དང་ཁུད་པར་མེ་བཅས་བཅས་སོ། །ཞེས་
 འབྲུང་བ་དག་ལས། ཀླུ་ཁམས་ལྡེ་ནས་མཁས་ཀྱི་ཆོགས་པ་ཡིན་པས། ཞེས་པའི་
 མང་ཆོག་གི་དགུ་ལ་སྤྱི་རྒྱུ་ཅན་འགས། སྒངས་གྱི་དགུར་འབྲུ་གཉེར་ནས་སྤྱི་དར་
 གྱི་སྐབས་སུ་དབུས་གཙང་ན་མཁས་པ་མི་དགུ་བྱང་བ་ན་ལམ་དུ་ཐོས་ཏེ། སྐབས་
 དེར་མཁས་པ་མི་དགུའི་ཐ་སྟོན་རྩུ་ཆོག་པལ་ཀ་བསྐྱིགས་བྱས་པར་ཁོ་ནར་སྤྲང་
 ཞིང་། པལ་ཆེར་ནི་མཁས་པ་མི་དགུས་མཛད་པར་བཏགས་པའི་བརྩུས་མ་ཁོ་
 བར་སྤྲང་། ཞེས་འབེ་ལོ་ཆེ་དབང་ཀུན་བྱབ་གྱིས་གསུངས། །

ཁྱིམ་མེད་ལྷོ་ཕྱོག་གི་སྐྱེ་ཁའི་མཁུག་ཏུ་སྐྱེན་གྱིས་བཏབ་པ་ལ་སྐར་ཡང་མཐའ་
བཞི་ཀའི་སྐྱེན་པ་རྣམས་སྐྱེན་འདྲེན་པའི་པོ་ཉ་བཏང་ཡང་གཞན་རྣམས་མ་ཕྱོན་
ལ། རྒྱ་གོང་ཅེའི་ཡུལ་ནས་སྟོང་གསུམ་གང་བ་ཕྱོན་ཏེ་ལམ་ཏུ་《གསོ་བ་དཀར་པོ་
ལམ་གྱི་སྟོན་མ་》ཞེས་བྱ་བའི་བསྟན་བཅོས་མཛད་ནས་རྒྱལ་པོ་ལ་སྐྱེས་སུ་སྤྲུལ།
གསོ་བའི་དབྱེད་བྱས་པས་ན་སྐྱེན་དངས་པ་ན་མཐའ་བཞི་ཀའི་སྐྱེན་པ་རྣམས་གྱི་
གོ་ཚོད་པར་འདུག་གསུངས་ནས་མཐའ་བཞི་སྟོང་གསུམ་གང་བ་ཞེས་པར་གྲགས།
བྱ་དགའ་ལ། གཡོར་སྟོང་ཏུ་ས་ཆ་གནང་ནས་ཁབ་བཞེས་པ་ལས་མཐའ་བཞིའི་
རྒྱུད་པ་རྣམས་བྱུང་ངོ་།།

[[སྐར་ཅིས་རིག་པའི་སྟོར]] ཏུས་དེར་བེ་རོ་ཚུ་ནས་བོན་གྱི་ཅིས་གཞུང་
རྣམས་ལེགས་བཅོས་བྱ་དག་གནང་། དེ་ལྟར་ལོ་གཅིག་ལ་དབྱར་དཔུན་སྟོན་
དབྱེད་གྱི་ཏུས་ཆོགས་བཞི་དང་། ལོ་གཅིག་ལ་ཞག་པོ་སུམ་བརྒྱ་དུག་ཅུར་བཅིས་
པའི་ལོ་ཐོ་ལྟར་ན་དབྱར་དཔུན་གོ་སྟོན་གི་དྲོ་གང་འཆར་བས་ཏུས་རྟགས་གཏན་
འཁེལ་མེད་པར་གྱུར་སྟབས། ལོ་གསུམ་རེའི་མཆོམས་སུ་ཟླ་བཤོལ་བཏོན་པའི་

སྒྲིལ་གཏོང་། དེ་ཡང་། གཏུག་པ་ཅན་གྱི་ལོ་དག་ལ། གཏུག་པ་ཅན་གྱི་ཟླ་བ་
བཤོལ། ཞེས་པ་སྐྱུ་སྒྲིལ་པས་སྒྲིལ་བཞི་པོའི་ལོར་ཟླ་བཤོལ་ཡོད་པ་གཏན་
འཁེབས་བྱས་ཤིང་། སྐྱུ་ལོར་སྐྱུ་ཟླ་བཤོལ་བ་དང་། སྒྲིལ་ལོར་སྒྲིལ་ཟླ་བཤོལ་
བ་སོགས་ཀྱི་ལོ་ཐོ་ལག་ལེན་བྱས་ཡོད་འདུག །དེ་ནས་ཉི་མའི་འགྲོམ་ལས་བརྟག་
ནས། ཏུས་བཞིའི་ཁམས་འགྱུར་གྱི་ཉམས་ཐུང་སྒྲིགས་བསྐྱེམས་བྱས་པའི་«ཁང་
ཁང་ཆན་པོའི་ངག་ཅིས་»ཞེས་པ། དགུན་ཉི་ལྷོ་གནས་དབྱར་ཉི་ལྷོ་ག་བར་གྱི་ཏུས་
རྟགས་བཀོད་པར། དཔེར་ན། དགུན་ཉི་ལྷོ་གནས་ཉི་གཟའ་༡༥། བྱ་གཟའ་༡༥།
སྤུལ་ཞག་༡༥། ཏུར་ཞག་༡༥། དབྱུག་ཞག་༡༥། སོན་ཞག་༥་བཅས་ཞག་པོ་༡༩༩་
འདས་མཆོམས་སུ། བྱ་ཁུ་བྱུག་སྒྲིབས་པ་དོས་འཛིན་བྱས་པ་འདི་དེང་ཏུས་སྐར་
ཅིས་ལོ་ཐོ་དང་གཅིག་གྱུར་རེད། །«ཁང་ཁང་ཆན་པོའི་ངག་ཅིས་»ཏུམ་བྱ་ཞིག་
དབྱུང་གཞིར་བཀོད་པ། “དགུན་ཉི་ལྷོ་གནས་ཉི་གཟའ་སོ་ལྷ་བགྱང་། བྱ་གཟའ་
སོ་བརྒྱད་སྤུལ་ཞག་སོ་བདུན་དང་། ཏུར་ཞག་གཉིས་དང་དབྱུག་ཞག་བཅོ་ལྷ་
དང་། སོན་མཇུག་ཞག་ལྷ་ཁུ་བྱུག་སྒྲིབས་ཞག་བཞི། དེ་ནས་བཅུ་དྲུག་སྐར་རེའུ་
སྐར་ཤོས་སྒྲི། དེ་ནས་བཅོ་ལྷར་ཉི་ཁྱིམ་བྱུག་ཅིས་དྲན། དེ་ནས་བཅུ་དྲུག་དབྱར་
ཉི་ལྷོ་ཏུ་ལྷོ་ག་ཅིས་སོགས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

དེ་བཞིན་ཏུ་གནང་བོའི་ཐུང་ཅིས་«ཆན་མོ་བལ་མའི་ཟླ་ཅིས་»ཞེས་པ། ཟླ་བའི་
འཕེལ་འགྲིབ་ལ་བརྟག་ནས་ཏུས་ཆོགས་བཞི་གཏན་འཁེབས་བྱས་པའི་མན་ངག་
ཏུམ་བྱར། “ཡར་ལྷ་ཤམ་པོ་སྒྲོན་བྱས་པས། ཆན་མོ་བལ་མ་རྩེར་བྱོན་དང་། ཟླ་
བའི་སྐར་རྟགས་བྱིད་གསུངས་དང་། ཞེས་གསུངས་ཆན་མོས་འདི་ལྟར་བཞོད། །
གཅིག་ནས་བདུན་གྱི་ཞག་སྒྲི་མར། སྒྲོད་ཟླ་བྱིད་པས་ནམ་བྱིད་ཅུབ། བདུན་
ནས་བདུན་བགྱངས་ཞག་སྒྲི་མར། ཟླ་བ་དར་བས་མཆོན་གཅིག་ལུབ། བདུན་
གསུམ་བགྱངས་པའི་ཉི་མ་ལ། སྒྲོད་ཟླ་བྱིད་པ་ནམ་བྱིད་ཤར། བདུན་བཞི་
བགྱངས་པའི་ཞག་སྒྲི་མར། བྱུང་པ་ཟླ་མེད་མཆོན་མོ་བེར། དེ་འདྲ་གསུམ་
གསུམ་ཆོགས་པ་ལ། དང་པོ་དྲོད་རྒྱང་འཕེལ་ཆོགས་བེར། གཉིས་པ་འདབ་
རྒྱས་ཆར་ཏུས་བེར། གསུམ་པ་འབྲས་ལུན་སྒྲིན་ཏུས་བེར། བཞི་པ་གྲང་རྒྱང་

འཕེལ་རྒྱས་ཟེར།” ཞེས་སོགས་སོ། །ཉམས་ཚུང་གི་ཅིས་འདི་དག་ནི་ཆེས་གནང་
 བོའི་ཞང་ཁྱེད་གི་རྒྱས་ནས་དར་སྤེལ་བྱུང་བའི་དམངས་ཁྲིད་ཀྱི་ཆོན་རིག་གི་ཤེས་
 བྱ་ཞིག་ཡིན་ལ། བེ་རོས་བོན་གྱི་ཅིས་སྤྲོན་བསྐྱར་བཅས་གནང་ཞེས་པའང་འདི་
 དག་ལ་ལེགས་བཅས་དང་ཁྱེད་གི་གནང་ཡོད་པར་ངེས། །

ས་བཅད་བརྟན་པ། བེ་རོ་ཚྭ་ན་རྒྱལ་མོ་ཆོ་རོང་རྩ་

རྒྱུང་ཕུད་བྱས་པའི་སྐོར།

[[བེ་རོ་རྒྱལ་མོ་ཆོ་བའི་རོང་རྩ་རྒྱུགས་པ།]] རྒྱས་དེར་རྒྱ་གར་གྱི་ལོ་ཚྭ་བ་འགའ་
 ཞིག་གིས་བེ་རོའི་ཡོན་ཏན་ལ་སྤྲུག་དོག་གིས་བེ་རོས་རྒྱ་གར་ནས་དམ་པའི་ཆོས་
 ཀྱི་གདམས་ངག་མ་སྤངས་པར་བྱ་སྟེགས་པའི་ངན་སྤྲུགས་བོད་རྩ་བྱིར་ཡོད་པའི་
 སྤུངས་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་སྟོན་རྣམས་ཀྱི་སྟོན་རྩ་ཕུལ་བས། སྟོན་པ་རྣམས་སྟོས་ཏེ་བེ་རོ་
 ཅ་ན་ལ་འབྱུང་བ་བཞིའི་སྤྱིམས་ལ་སྐྱར་དགོས་པའི་རེ་བ་བཏོན། མཐར་རྒྱལ་པོ་
 ཅི་བྱ་གཏོལ་མེད་རྩ་བྱུར་ནས་བེ་རོ་རྒྱུང་ཕུད་བཏང་། །བེ་རོ་ཅ་ན་ཤར་རྒྱལ་མོ་
 རོང་རྩ་ཕེབས་ནས། སྤང་རྒྱ་མི་པམ་མགོན་པོ་ལ་སོགས་པའི་འདུལ་བྱ་རྣམས་
 བསྐྱུངས་ནས་ལོ་ཤས་བཞུགས་ཏེ་སྤྱར་དབུས་སུ་ཕེབས། 《མཁས་པའི་དགའ་
 སྟོན་》ལས། བེ་རོའི་འདྲ་འབག་ཆེན་མོ་ལས་ནི་བེ་རོ་ཅ་ན་ཆོ་བ་རོང་རྩ་རྒྱུགས་
 པའི་བཀའ་ཆད་ཀྱིས་དེ་ནས་ཟླ་བ་གསུམ་ལོན་པ། བེ་མ་ལ་མི་ཉ་མ་ཕེབས་ཅམ་
 དེར་ཆོས་རྒྱལ་བྱི་སྤྱོད་སྐྱ་གཤེགས། ཕྱི་ལོར་ལུ་ནེ་བཅན་པོ་ཡང་གཤེགས་ནས་
 དེའི་གཤེད་ཀྱི་ཆོས་འཁོར་གྱི་རྒྱས་གཡུ་སྤྱོད་ལ་ཡོགས་ ① རོར་རྩ་འོངས་ནས་རྒྱལ་
 སྟོན་རྣམས་ཀྱིས་བེ་རོ་ཚྭ་ན་ལ་ཡང་དག་བཅུ་གཅིག་གི་བསྟོད་པ་ཕུལ་སྟེ་སང་ན་
 ལེགས་ཀྱི་རྒྱས་བེ་རོ་བོད་རྩ་བྱོན་པར་བཤད་དོ། །ཞེས་གསུངས། དེ་ལྟར་ན་མེ་བྱི་
 སྟེ་སྟེ་ལོ་༡༧༩༩ལོའི་ལོ་འགོ་ཅམ་ན་བེ་རོ་ཤར་རྒྱལ་མོ་རོང་རྩ་རྒྱུང་ཕུད་བཏང་། ཕྱི་
 ལོ་༡༨༠༥ལོའི་རྗེས་སུ་བེ་རོ་ཕྱིར་བོད་རྩ་ཕེབས་པར་གསལ།

① བསྐྱུང་བཀའ་ཐང་ལས། ཆོ་སྤྱོད་བཟའ་ཡིས་མ་ཞེས་ཁ་ཡོག་བརྒྱབ་པས་རྒྱལ་མོ་རོང་རྩ་བསྐྱུད་ཟེར།

② གཞན་ལ་རྩལ་མིན་གྱིས་གནོད་པ་བྱས་པའི་ངན་འབྲས་རང་ཐོག་རྩ་སྟོན་པའི་དོན།

བེ་རོ་ཙ་ན་རྒྱུད་ལྟར་པའི་སྐོར། 《པརྱ་བཀའ་ཐང་》ལས་^①། བེ་རོ་ཙ་
ན་ཉིད་ཀྱིས་མཛད་པའི་ཆོས་ལྟར་རྒྱུད་ལྟར་གྱི་སྤྱི་ཁྱེད་ཀྱི་ལོགས་གསུངས་དེ་
ལྟར་ཆོས་གསུང་འདུག་པ་རྒྱ་གར་ཐོས་ལྟར་རྒྱ་གར་པ་རྩི་རྟ་ཡིས་སྤྱག་དོག་བྱས་པོད་
ལ་ཐེ་ཆོས་བསྐྱེད་པའི་རན་སྐོན་བཏང་། བོད་ཀྱི་བརྗེས་དམ་ཆོས་མ་རྟེན་པར་
ཁོ་རྒྱ་སྤྱ་མན་རན་སྤྱགས་མང་པོ་བྱེད་པོད་ལྟར་ལྟར་ལྟར་བས་བཀའ་ཁྱིམས་སྤྱིར་
ཅིག་བྱེད་པོད་ལྟར་རྒྱལ་སྤྱ་མ་རྟེན་བཙན་དགའ་བ་དང་རྒྱལ་པོའི་སྤྱོན་སྤྱིད་པོན་
སྤྱོན་ཡིན་པ་དང་། བོན་ཆོས་གཉིས་པོ་ཆགས་སྤང་ཆེ་བ་ཡིས་རྒྱལ་པོས་བོན་
སྤྱགས་ཆོས་ཀྱི་ཁ་བཟུང་བས་བོན་ཀྱི་སྤྱོན་པོ་ལི་སྤྱག་ཆེན་པོ་དང་། བོན་སྤྱོན་ཆེ་
བ་ལི་ཐེ་ཁྱ་ཐེ་ཡིས་སྤྱོན་པོ་བསྤྱས་ནས་རྩི་ལ་གྲོས་བཏབ་བྱས་པོད་པོད་ག་ན་
རྩི་ཐང་ཏ་བྱ་བ་འདིས་ཆོས་རྩི་བཏང་བའི་ཆོས་ནི་མ་རྟེན་པར་མི་གཉིས་
བཏང་བས་ལེགས་སྤྱབ་ལམ་རྩི་བས་དེ་བོད་ལྟར་ལྟར་བའི་རན་སྤྱགས་ཁྱོད་སྤྱིར་
འདུག་པས་རྒྱལ་པོ་མོ་བྱང་བཞུགས་ལ་དག་མི་ཡོད་པོད་བསྤྱ་བ་མཁན་གྱི་ནག་
ཉེས་ཅན་འདི་སོད་པོད་ཐེ་རྒྱ་རྒྱུད་གྱི་ཁྱིམས་ཀྱིས་ཆར་གཙོད་ཁུ་རྒྱལ་པོས་མི་བདེན་
སྤྱག་དོག་ཡིན་བཟོད་པས་བོན་སྤྱོན་རྒྱལ་སྤྱ་ཀྱིས་ཡང་ནས་ཡང་གཏུགས་ཏེ་
རྒྱལ་པོས་རྒྱལ་བསྐྱར་བར་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པོད་གཡོར་སྤྱགས་གྲ་པའི་སྤྱོན་བྱ་བ་
ཞིག་བཟུང་། བེ་རོ་ཙ་ན་འུ་ལོས་སྤྱམ་བསྐྱོན་ནས་འཕྲལ་ལ་དགོས་པའི་འཆོ་
བ་ཟས་སྤྱོན་བསྐྱར་བས་མ་ཡས་རྒྱ་རྩི་འོག་ནས་རྩི་ཡིས་བོས་ཀྱི་རྩི་རྩི་བོད་
འབངས་ཐམས་ཅད་འདིར་འདུས་ཤིག་དེ་སྤྱད་བཟོད་པས་ཐམས་ཅད་འདུས་པ་
དང་། སྤྱ་མེན་རན་སྤྱགས་མཁན་པོ་གསོད་བྱས་ཏེ་རྒྱལ་བསྐྱར་བ་འདི་ཉིད་
ཡིན་ནོ་གསུངས་དམངས་རྒྱལ་སྤྱ་རྩི་བར་མ་གྱུར་གོད་པོད་ཟངས་གཉིས་ཁ་
སྤྱར་ནང་རྩི་སྤྱ་པོ་བཏུག་ཁ་ལ་སྤྱགས་གཟེར་བཏབ་ནས་རྒྱལ་བསྐྱར་དེ་ནས་
སྤྱོན་འབངས་ཡིད་གཉིས་ཐེ་ཆོས་ནས་བེ་རོ་མིན་རེའི་དབྱ་སྤྱད་བཞེས་དགོས་
ཟེར་དེ་ནས་ཆོས་རྒྱལ་བྱི་སྤྱོད་ལྟུ་བཙན་གྱིས་མི་དེ་བེ་རོ་མིན་རེ་སྤྱག་བཙན་

① རྒྱ་གོ་སྤྱ་ལོར་2010 པར། མི་སྤྱོན་མི་རིགས་དཔེ་སྤྱན་ཁང་།10པའི་ཐོང་357དཔར།

དཔང་། དེ་ནས་སློན་པོ་ཐམས་ཅད་ཁོ་ཐག་ཆོད་ཅེས་པ་བའི་རྩ་མཐུག་སྟེ་
 དགོངས་ལ་། ང་ཡི་སྤྱད་ཏུ་ཕུ་ཉོ་སྤྱད་སོང་། སྤྱིང་རྩེས་མ་བཟོད་སློན་ལམ་རྒྱ་ཆེར་
 བཏབ་ཅེས་ལེན་དོན་ལྟ་པ་དང་། 《པར་བཀའ་ཐང་》ལས་། དེ་ནས་རྒྱལ་པོ་
 བྱིས་པོ་ལྟེ་བཅན་གྱིས་། བའི་རྩ་མཐུག་གིས་མཐོང་དོགས་ནས་། རྒྱལ་པོ་ཉོ་
 མ་བསྟོ་བའི་གཏུགས་ཁང་གི་། བྱ་ཁང་ཀ་བའི་ལོག་ལ་ཆོལ་བྱས་ཏེ་། དེ་ལ་སྤྱད་སྟེ་
 བཞེར་ཀ་བ་བཞེ་གཏུགས་ནས་། དེ་ཡི་ནང་ཏུ་བའི་རྩ་མཐུག་སྟེ་། དེ་ནས་
 འབངས་ལ་མར་ནག་ཁྲལ་བཀའ་ནས་། མཆན་མོ་གསང་སྤྱད་སྟེ་རྩེ་ཐོག་པ་
 བསྐྱར་། ཉིན་པར་མཆན་ཉིད་ཐམས་ཅད་བསྐྱར་ཏུ་བཏུག་། དེ་ཡི་ཏུས་ན་མངའ་
 བདག་རྒྱལ་པོ་ཉིད་། ཏུ་བྱ་རེས་གར་སོང་ཆ་མེད་ནས་། རོ་མོ་ཆོ་སྤང་བཟའ་བ་
 དམར་རྒྱན་གྱིས་། མིག་སེར་ཆེ་བས་བྱད་མེད་གཞན་ཡོད་བསམ་། རྒྱལ་པོ་ལྟེ་
 འབངས་གང་ཏུ་གཤེགས་བལྟས་པས་། སློ་འབྱར་ནང་ཏུ་སློབ་དཔོན་ཆོ་རྒྱུང་སྟེ་
 ལྷ་མོད་ལྟར་ནས་བཀྱར་སྟེ་བྱེད་པ་མཐོང་། བའི་རྩ་མཐུག་མདོ་བསྟོ་གསུང་པ་
 ཐོས་། བཏུན་མོས་བལྟས་དང་རྒྱལ་པོ་ལྟེ་སྤྱད་ཟུར་འདྲེས་། བཏུན་མོས་སློན་
 འབངས་ཀྱན་ལ་བཤད་གྱིས་དོགས་། རྒྱལ་པོས་བལྟས་བྱས་བདས་པས་མོ་མ་བེན་
 དེ་ཏུས་དམག་ལ་འགོ་ན་བཟངས་ཏུང་འབྱུང་། ཆོ་རྒྱུ་ཏུས་སྤྱད་དཀར་འབྱུང་
 པ་དང་། སྤྱི་བརྒྱུངས་ན་ཆོས་ལ་སྤྱོད་ཟེར་ཡིན་། རོ་མོ་ཆོ་བརྒྱུངས་འདུན་མར་
 འདུས་ཤིག་ཟེར་། དམར་རྒྱན་རོ་མོ་ཆོ་ལ་བརྒྱུངས་བ་ཡིས་། བྱི་སློན་ནང་སློན་གྱིས་
 དཔང་ཐམས་ཅད་འདུས་། འདུས་པ་རྣམས་ལ་རོ་མོས་འདི་སྤྱད་བཞིན་། རྒྱལ་
 བསྐྱར་དེ་སྤང་པོ་ཡིན་འདུག་པས་། ངན་ཐབས་མཁན་དེ་སྤྱད་སྟེ་སྤྱད་སྟེ་
 འདུག་། བོད་ལྟར་མི་དགའ་རྩེ་ལ་གྲོས་ཐོབ་སོང་། དེ་སྤྱད་ཟེར་བའི་རྒྱ་མཆན་
 དམར་རྒྱན་གྱིས་། བའི་རྩ་མཐུག་ནན་ལྟར་མཆོར་དུགས་པས་། རོ་མོས་ཏུས་བཏབ་
 སློབ་དཔོན་མ་བྱོན་ནས་། དེ་ཡི་སྤྱིང་ནད་བྱས་པ་ཡིན་ནོ་སྤྱད་། དེ་ནས་བྱི་སློན་

① ཤོག་རོས་ པར། སྤྱིང་360མི་སྤྱོད་མི་རིགས་དཔེ་སྤྱོད་ཁང་། ལོར་2010དཔར།
 ② བཏུན་མོ་བཀའ་ཐང་ལས། བའི་རྩ་མཐུག་བྱེད་ཤིན་བཞིན་ཅིང་ཡིད་ཏུ་འོང་བ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་ལ་
 བཏུན་མོ་ཆོ་སྤང་བཟའ་ཡིད་རབ་ཏུ་ཆགས། ཉིན་ཞིག་རྒྱལ་པོ་བྱི་ལ་ཐོབས་པ་དང་། སྤྱད་རྣམས་བྱི་

[illegible]

ས་བཅད་བརྒྱད་པ། བྱི་སྟོང་ལྡེའུ་བཅན་སྐྱ་གཤེགས་རྗེས་

བྱི་དོན་རྒྱུན་འགའ་ཞིག་གི་སྟོར།

བྱི་སྟོང་ལྡེའུ་བཅན་དགྲའ་ལོ་ང་ལྷ་པའི་མེ་བྱི་སྐྱ་ལོ་ལྷ་ལོ་ལོ་གསར་བྱི་
མཆན་མོར་རྒྱལ་པོ་བྱི་སྟོང་ལྡེའུ་བཅན་ན་རྒྱལ་པས་ཆིབས་བྱིས་བསྐྱར་ནས་
འདས། དེ་བ་ཐེར་འགའ་ཞིག་དུ་མཆན་མོ་སྟོག་མདའ་ཕོག་ནས་བཀོངས་ཀྱང་
ཟེར། བང་སོ་ལུ་ར་རི་ལ་ཡབ་བྱི་བང་སོའི་རྒྱལ་དོས་བྱི་གཡས་སྟོགས་སུ་བཅིགས།
རྒྱལ་པོ་ལུ་ནེ་བཅན་པོ་དགྲའ་ལོ་སོ་དགྲའ་པའི་མེ་སྐྱང་སྐྱི་ལོ་ལྷ་ལོ་ལོ་ལོ་ཡབ་འདས་
ནས་ལོ་གཅིག་དང་ཟླ་བ་བདུན་ལ་སོན་སྐབས། ཆོ་སྟོང་བཟའ་མེ་དོག་སྟོན་བྱིས་
རྒྱས་ངན་བསྐྱལ་བས། བང་འཁོར་འགའ་ཞིག་གིས་ཟས་དུག་སྐྱར་ནས་བཀོངས་
ཞེས་སོ། །

གཅིག །ལུ་དྲིག་བཅན་པོ་དང་ལུ་དུག་བཅན་པོ་རྣམ་གཅིག་བྱི་མཛེད་རྗེས།

བྱི་སྟོང་གཤེགས་པའི་བྱི་ལོ་ལ། །

ཆོ་སྟོང་སྟོགས་བྱིས་ལུ་ནེ་བཀོངས། །

ལུ་དྲིག་བཅན་པོ་རྒྱལ་མར་བཀོང། །

དམག་གི་དཔུང་ཕྱགས་རྩལ་ཏུ་བཀོང། །

རྒྱ་ལར་རྒྱལ་པོ་བཅོན་ཏུ་བཟུང། །

རྒྱ་ནག་ཞིང་ཆེན་མང་པོ་བཅོམ། །

ལྷང་སྟོགས་ཁྲོམ་ཕོགས་ཐིམ་བྱིས་གཞོན། །

ཕྱིང་སྟོལ་རྒྱལ་པོ་རྟ་བྱིར་འདས། །

9. རྒྱལ་པོ་ལུ་ཏིག་བཅན་པོ་ནི། ཡབ་ཁྱིམ་ཁྱེད་བཅན་དང་། ཡུམ་ཆེ་སྤྱོད་
བཟའ་མེ་ཏོག་སྒྲོན་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་སྐྱེ་ལོ་༧༥༥་ཆུ་ཡོས་ལོར་འབྱུངས། དགུང་
ལོ་བཙོ་བཞུད་པར་གཅེན་ལུ་ནི་བཅན་པོ་རྒྱལ་ཁར་འཁོད། ལོ་དེར་ཞང་གི་བྱ་
དབྱ་རིང་བསད་པའི་རྒྱུན་གྱིས་ལོ་དགུའི་རིང་ཞང་སྟོད་རུ་ཡུལ་ལུད་པའི་ཆད་པ་
སོག། །དགུང་ལོ་སོ་ལྔ་པའི་སྐྱེ་ལོ་༧༧༥་མེ་སྤང་ལོར་གཅེན་པོ་སྐྱེ་གཤེགས་པ་
དང་ལུ་ཏིག་བཅན་པོ་རྒྱལ་ཁར་འཁོད། སྐབས་དེར་དམག་ཤུགས་ཏ་ཅང་ཆེ་
བས་སྒྲིགས་བཞིའི་རྒྱལ་ཁབ་རྣམས་ལ་དབྱུང་འཇུག་བྱས། བོད་ཀྱིས་རྒྱ་དང་
འདུམ་བྱེད་པའི་སོ་ཏ་བ་བཏང་ཡང་ཐང་གོང་མས་མ་གསན། བོད་དམག་གིས་
མ་ལེན་བྱ་བའི་མཁར་དང་། མེ་ཏན་བྱ་བའི་མཁར་བཙོམ། རྒྱ་གར་གྱི་རྒྱལ་པོ་
རྒྱ་མ་ཕུ་ལ་བོད་རུ་བྱིད་དེ་བཟང་བཙོན་བྱས་ཟེར་བའང་གྲགས། བྱང་སྒྲིགས་ཁྲོམ་
དང་ལི་ཡུལ་སོགས་ཀྱི་རྒྱལ་ཕན་རྣམས་སྤར་བཞིན་ཟིལ་གྱིས་མནན། དགུང་ལོ་
ཞེ་གཉིས་པའི་ཤིང་སྤེལ། སྐྱེ་ལོ་༨༠་ལོར་རྒྱལ་པོ་ལུ་ཏིག་བཅན་པོ་སོ་ཡོངས་
བཟའ་མ་རྩ་ལྔ་པས་རྒྱས་ངན་བསྐྱལ་བའི་རྒྱུན་གྱིས། རྩ་ལྔ་པའི་སྒྲིགས་ཀྱིས་
ཆིབས་ཏ་དགོགས་ནས་བཀོངས་སོ། །

ཁྱིམ་ཁྱེད་བཅན་རྒྱལ་ཁར་འཁོད། །

གར་སྒྲིགས་རྒྱ་དང་ཆིངས་འདུམ་བྱས། །

རྒྱ་རྒྱའི་གོང་ན་ཟམ་པ་བཞུགས། །

མཆིམས་ཕྱར་བཞུགས་པའི་བཀའ་བརྒན་རྣམས། །

དཀར་ཆག་འཛིགས་པས་མཆིམས་ཕྱེས། །

འཕང་ཐང་བཞུགས་པའི་བཀའ་བརྒན་ལ། །

དཀར་ཆག་འཕང་ཐང་མ་ཞེས་འཛིགས། །

10. རྒྱལ་པོ་ལུ་རྒྱལ་བཅན་པོའམ་ཁྱི་ལྟེ་སྤྱོད་བཅན་ནི། ཡབ་རྒྱལ་པོ་ཁྱི་སྤྱོད་
ལྟེ་བཅན་དང་། ཡུམ་མོ་ཡོངས་བཟའ་རྒྱལ་མོ་བཅན་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་སྐྱེ་ལོ་
༡༥༩ པ་རྩུ་བྱི་ལོར་སྐྱེ་འབྱུངས། མཚན་གཞན་སང་ན་ལེགས་མཛིང་ཡོན་ཡང་
ཟེར། དགྲའ་ལོ་བཅུ་དྲུག་པར་གཅེན་ལུ་ནི་བཅན་པོ་ཆོ་སྤྱོད་བཟའ་མེ་སྟོན་
ཚྭ་གས་ཀྱི་བཀོདས། ལུ་ཏིག་བཅན་པོ་རྒྱལ་སར་བཞུགས། དགྲའ་ལོ་ཉེར་གསུམ་
པའི་ཤིང་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་༡༠༧༥ལོར་སྐྱ་ནམ་པའི་ཚྭ་གས་ཀྱིས་གཅེན་ལུ་ཏིག་བཅན་པོ་སྐྱ་
བཀོདས་པ་དང་འདི་ཉིད་རྒྱལ་པོའི་ཁྱི་ལ་བཞུགས་ནས་སྤྱིད་བསྐྱུངས། མཆིམས་
བཟའ་ལེགས་མོ་བཅན་དང་། ཅོག་རོ་བཟའ་བཅན་རྒྱལ་ནམ་གཉིས་ཁབ་ཏུ་
བཞུགས། བཅན་མོ་ཆོ་བ་ལ་གཙང་མ་དང་། སྲས་ཁྱི་རལ་པ་ཅན། དར་མ་གསུམ་
དང་། བཅན་མོ་རྩེད་བ་ལ་ལྟ་རྒྱེ་དང་། ལྟན་གྲུབ་གཉིས་བཅས་ལྟ་འབྱུངས།
སྐྱེ་ལོ་༡༠༧༥ལོ་ཁྱི་ལོར་ཐང་གོང་མ་ཞན་ཅུང་ཁྱི་ལ་འཁོད། བོད་ཏུ་ཆིངས་སྤྱིག་
བྱེད་པའི་ཕོ་ཉ་ཞིག་དང་རྩན་ཅུང་གནམ་ཏུ་གཤེགས་པའི་གཏམ་སྤྱི་ལ་བ་ཞིག་
བཏང་། བོད་སྟོན་འཕོ་བཟང་རྒྱ་ནག་ཏུ་ཕེབས། སྐྱེ་ལོ་༡༠༧༥པ་ས་སྤྱང་ལོར། བོད་
ནས་རྒྱ་ལ་ཆིངས་སྤྱིག་བྱེད་པའི་ཕོ་ཉ་ཞིག་བཏང་བར་རྒྱ་ཡིས་མ་མཉན། འོན་
ཀྱང་རུས་དེ་རང་ལ་བོད་དམག་ཁྱི་ལྟ་ཀྱིན་ལྟུང་ལ་སྤྱོདས། ཅ་དམག་ཁྱི་གཅིག་
སྟོན་ཅོ་ལ་སྤྱོདས་ཏེ་ཡུག་གྲ་ནམས་བཟུང་སྟེ་རང་གི་ཡུལ་ཏུ་བཏང་། དེའི་སྐྱེ་
ལོར་རྒྱའི་ཕོ་ཉ་བ་ལི་སྤྱོད་བོད་ཏུ་སོང་སྟེ་བཅན་པོ་ལ་གོང་མའི་ཡི་གེ་ལུ་ལ། བོད་
ནས་སྟོན་ཆེན་སི་བཞེར་བཏང་སྟེ་གོང་མ་ལ་བཀའ་ལན་བསྐྱུལ། ཁོ་དང་ལྟན་ཏུ་
རྒྱ་དཔོན་གྱང་རྩུ་ཅུན་དང་། ལུ་མི་གཉིས་རྒྱ་ཡུལ་ཏུ་ལོག་ཏུ་བཅུག རྒྱའི་
ཞིང་ཆེན་ཆེན་གྱུ་དང་། ཡོན་གྱུ་ ཡན་ལོ་གྱུ་ནམས་རྒྱ་ནག་ལ་སྤྱིར་སྤྱོད་

རྒྱུ་འདོད་པ་ཡོད་ཚུལ་ཡི་གེ་བཏང་བར་བརྟེན་གྱིས་མས་སྟོན་ཆེན་ཏུ་འཁྱེད་པ་
བྱ་བ་བོད་དང་བཀའ་མོལ་བྱེད་ཏུ་བཏང་། བོད་ཀྱི་སྟོན་ཆེན་སི་བཞེར་གྱིས་
མའི་ཁྱིའི་མཐུན་ཏུ་ཕྱག་འཆོལ་བས་རྒྱུ་འཁྱེད་ཆེན་ཏུ་འཁྱེད་པ་གྱིས་ཀྱང་བོད་ཀྱི་
བཅན་པོའི་ཁྱི་རྒྱུ་འཆོལ་། དེ་རྗེས་བོད་ནས་ཡི་གེ་ཕུལ་ཏེ་ལུང་རྩོམ་
ཆེན་གྱི་ས་མཆོམས་སྟེ། ཆོག་ས་འདུ་ཞིག་འཆོག་རྒྱ་ཁྲི་པར་རྒྱ་ཡིས་ཀྱང་མཉན།
སྤྱི་ལོ་༡༧༥༥་རྒྱ་ཡི་ལོར་བོད་ལན་རྩོམ་བྱ་བའི་སར་བོད་རྒྱལ་གྱིས་མ་རྒྱལ་ཟམ་
པ་འཇུགས་པའི་གཞུང་གཞོན་བྱས་ཏེ། ཤིང་མང་པོ་རྒྱ་འགྲམ་ཏུ་བསྐྱལ་ཏེ་བཞག་
པ་དེ་དག །རྒྱ་རྒྱལ་གྱིས་མཆོན་མོར་གསང་བའི་སྟོན་པ་དེར་སྟེ་སོང་སྟེ་སྟོང་
པོ་ཐམས་ཅད་རྒྱལ་བསྐྱར་བས་ཟམ་པ་བཅུགས་རྒྱུ་ལས་དེ་མ་འབྱུང་། འོན་
ཀྱང་ཞོ་སྟོན་ན་སྟོང་པའི་རྒྱ་དཔོན་མཁ་མི་ཟེར་བ་དེ་མོར་དང་ཆེ་བས་བོད་ཀྱིས་
ཁོང་ལ་སྟོན་རྒྱ་སྟོང་དེ། སོ་སྟོང་པ་རྒྱལ་ལ་མེལ་ཆེ་བ་སྟོང་གཡེང་བྱེད་བཅུག་
པས་ཟམ་པ་ལེགས་པར་གྲུབ། ཟམ་པའི་མཐུན་ཏུ་བོད་ཀྱི་དམག་མཁར་
བཅེགས། དེ་ནས་བཟུང་བོད་དམག་རྒྱལ་ཞོ་སྟོན་གྱི་ཟམ་པ་བཟུང་དེ་ཉག་
པར་རྒྱ་ཡི་བཅོམ་ཏུ་འོངས། ཞེས་ཐང་ཡིག་ན་གསལ། །

རྒྱལ་དེར་ལོ་ལྔ་བ་བརྗེད་པལ་བཅེགས་རྒྱུ་ཏ་དང་། ཆོས་ཀྱི་སྤྱིང་པོ། དེ་
མེད། དཔལ་གྱི་ལྷན་པོ་སོགས་ཀྱིས་འཕང་ཐང་ཀ་མེད་ཀྱི་གཅུག་ལག་ཁང་ཏུ་
བཞགས་པའི་གསུང་རབ་རྒྱལ་ལ། ཆོག་བར་བཟུང་བཟུང་ལ་ཆོག་རྒྱུང་རེ་རེ།
དེ་བཞི་ལ་སྟོན། །དེ་སྟུམ་བཟུལ་སོགས་པ་ལ་བམ་པོའི་ཆོད་ཏུ་བྱས་ཏེ་གངས་
དེས་གཞལ་བའི་ཐེམ་བྱང་མ་འབྱུང་བ། ཆོས་ཆོན་འདི་དང་འདི་ལ་གངས་འདི་
དང་འདིའི་ཞེས་བཀོད་པ་དཀར་ཆག་《འཕང་ཐང་མ་》དང་། བསམ་ཡས་
མཆོམས་ཕུར་བཞགས་པའི། གསུང་རབ་རྒྱལ་གྱི་དཀར་ཆག་བསྐྱེགས་པ་ལ་
དཀར་《ཆག་མཆོམས་ཕུམ་》ཞེས་གསལ་པ་དེ་དག་བྱུང་ངོ་། །དཀྱང་ལོ་བཞི་
བཅུ་པ་སྤྱི་ལོ་༡༧༥༥་ཤིང་ལྷག་ལོར་རྒྱལ་པོ་ཕུ་རུག་བཅན་པོ་སྐྱེ་གཤེགས། བང་སོ་
འཕུལ་རྒྱལ་གྱི་མཐུན་ཏུ་བཅེགས་པ་དང་། བང་སོའི་མིང་ལ་རྒྱལ་ཆེན་འཕུལ་གྱི་
རི་བོ་ཞེས་ཟེར། །

གཉིས། ཁྱིམ་པའི་མཛེད་རྗེས་དང་རྒྱ་བཀོད་མ་པའི་སྟོན།
 བྱིང་ལྷག་ཁྱིམ་པ་ཡིན་ཁྱིམ་འཁོད། །
 བཅ་ཀ་དཔལ་ལོན་སྟོན་ཆེན་པོས། །
 བར་སྟོན་མ་ཐང་དང་ཞི་ཆེད་མ་བཟླུགས། །
 མ་ཉལ་སྟོན་ཉལ་གཞུག་ལག་མཁུན། །
 མོད་རྒྱ་མཁུན་མཛེས་རྒྱ་མོད་བཟླུགས། །
 རྒྱ་སྟོན་པམ་ལོ་གཉིས་པ་ཞེས། །
 ཇིག་བཟླུག་ཐབས་ཀྱི་བཀའ་ཁྱིམ་པ་ཐམས། །
 ལྷོ་བཀའ་ལྷོ་ཆེན་མོ་ཞེས། །
 ལྷག་མོད་གན་རྒྱུ་ཆེན་མོ་ལྷོ་ཆེན་པོ། །
 གམ་པའི་ཆོས་ལ་དྲད་ལྷག་ཆེ། །
 སའ་ལྷོ་ཆོས་མ་ལ་ལྷག་གིས་བཟླུག། །
 ཁྱིམ་ལྷོ་ལྷོ་ཆོས་མ་ལ་ལྷོ་ཆོས། །
 བཟོས་པམ་ཡིན་ཁྱིམ་པའི་ལྷོ་ཆོས། །

11. ལྷག་པོ་ཁྱིམ་པའི་གཞུག་ཁྱེུ་བཅའ་མ་ཁྱིམ་པའི་ཐམས་ཅན། ཡལ་ཁྱིམ་པའི་ལྷོ་ཆོས་

བཅན་དང་། དུམ་མཆིམས་བཟའ་ལེགས་མོ་བཅན་གཉིས་ཀྱི་སྐས་སུ་སྦྱི་ལོ་
 ༡༠༧པ་མེ་བྱི་ལོར་སྐྱེ་འབྱུངས། དགུང་ལོ་བརྒྱ་པའི་ཤིང་ལུག་སྦྱི་ལོ་༡༡༥ལོར་རྒྱལ་
 སར་འཁོད། སློན་ཆེན་བླ་མ་དཔལ་གྱི་ཡོན་ཏན་གྱི་དབྱང་རོགས་ལ་བརྟེན་
 བས། རྒྱལ་སྤྱི་དཔྱིད་ཀྱི་ཅན་རོ་བཟའ་དཔལ་གྱི་ངང་ཚུལ། མཆིམས་བཟའ་བྱུང་
 དཀར་མ་དང་། ལྷ་ནམ་བཟའ་ཨ་རྩེ་ལེགས། ཆོ་སྤྱང་བཟའ་ལྷན་གྱི་བུ་མོ། ལྷ་
 ལྱང་མེ་རྟོག་མ་བཅས་ཁབ་རུ་བཞེས་ཀྱང་སྐས་མ་བྱུང་བར་གྲགས།

【༡】 བོད་རྒྱལ་འདུམ་མའི་རྩོམ་པ་བཅུགས་པ། དགུང་ལོ་བརྒྱ་དྲུག་པའི་ལུགས་
 སྤྱང་སྦྱི་ལོ་༡༡༧ལོར་ཐང་དང་འདུམ་བྱས་ནས་རྒྱ་ནག་རུ་རྩོམ་པ་བཅུགས།
 《མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་》ལས། “བོད་ཀྱི་མཆོད་གནས་ལོ་པ་ཆ་རྣམས་དང་རྒྱའི་
 ཏ་ཤང་རྣམས་ཀྱིས་དཔང་པོ་མཛད། རྒྱའི་གོང་གུ་ཆེ་རུ་ཞེས་བྱ་བར་བོད་རྒྱའི་ས་
 མཆོམས་བྱས་སྟེ་དེར་བཅན་པོའི་གཙུག་ལག་ཁང་ཞིག་དང་། རྒྱ་རྩེའི་གཙུག་ལག་
 ཁང་ཞིག་བཅིགས། གནམ་ལ་ཉི་ཟླ་བྱུང་གཅིག་ས་ལ་བཅན་པོ་དཔོན་ཞང་ལས་
 མེད་རྟོ་བར་བསྟོན་ནས་པ་བོང་ལ་ཉི་ཟླའི་གཟུགས་བྱས། སྤྱི་ཆད་བོད་བོད་
 དུལ་ན་བདེ། རྒྱ་རྒྱལ་ན་བདེ། སོ་མཆོམས་ཆེ་རུ་མན་ལ་བོད་ཀྱི་དམག་མི་དྲང་།
 གལ་སྟེ་དྲངས་ན་རྒྱ་རྩེའི་པོ་བྱང་གི་མདུན་གྱི་རྩོམ་པ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་གསུམ་སྟོག་པས་
 བོད་ཐམས་ཅད་འཕྱང་བར་འགྱུར། ཆེ་རུ་ཡན་ལ་རྒྱའི་དམག་མི་དྲང་། གལ་སྟེ་
 དྲངས་ན། ལྷ་སའི་རྩོམ་པ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་གསུམ་སྟོག་པས་རྒྱ་ཐམས་ཅད་འཕྱང་
 བར་གྱུར་ཅིག་ཅེས་བཅན་པོ་དཔོན་ཞང་གིས་བདེན་པ་བཅུགས་སྟེ་དམོད་བོར།
 བོད་རྒྱའི་པོ་བྱང་གི་མདུན་དང་། སོ་མཆོམས་ཆེ་རུ་དང་གསུམ་རུ་རྩོམ་པ་རེ་རེ་
 བཅུགས་སྟེ། རོས་ཆེ་བ་གཉིས་ལ་བཅན་པོ་དཔོན་ཞང་གི་གཅིགས་ཡིག་དང་བྱོ་
 ཆོག་རོས་ཆུང་བ་གཉིས་ལ། བོད་རྒྱའི་སློན་པོ་བཀའ་ལ་གཏོགས་པ་རྣམས་ཀྱི་
 གཅིགས་ཡིག་དང་བྱོ་ཆོག་གིས་སྟེ། དཀོན་ཅིག་གསུམ་ལྷ་སྐྱེ་གཟའ་སྐར་སྐྱེ་ལྷ་
 ཐམས་ཅད་དཔང་རུ་བཅུགས་སྟེ། བཅན་པོ་དཔོན་ཞང་གིས་དབུ་སྤྱང་མཛད།
 བཅན་པོས་ལོ་བརྒྱ་བདུན་བཞེས་ཤིང་། རྒྱ་རྩེ་ལྷ་རྩྱུང་གིས་རྒྱལ་ས་བྱས་ནས་ལོ་
 དང་པོ་རྒྱ་པོ་སྟག་གི་ལོ་ལ་ཆད་མལ་བྱོ་བོར་པ་རྣམས་བྱས་ཤིང་། བོད་ཀྱི་མནའ་

ཆད་ནི་ཆུ་ཕོ་སྟག་གི་ལོ་དབྱར་ཟླ་འཁྲིང་པོའི་ཆོས་དྲུག་ལ། དགྱིལ་འཁོར་ལ་
འཛེགས་སྟེ་བོད་ཀྱི་གཅིགས་བབྱང་ངོ་།” ཞེས་དང་། ཇོ་རིང་ལ་ཡི་གེ་བྲིས་པའི་
ལོ་ནི། ཇོ་རིང་ལས། “བོད་ཆེན་པོའི་ལོའི་ཁྱིའ་ནི་སྦྱིད་རྟགས་ལོ་བདུན། རྒྱ་ཆེན་
པོའི་ལོའི་ཁྱིའ་ནི་ཅང་ཀའ་ལོ་དང་པོ་ལྷགས་མོ་སྤང་གི་ལོའི་དབུན་ཟླ་ར་བ་ཆོས་
བརྩུ་ལ། དགྱིལ་འཁོར་ལ་འཛེགས་ནས། རྒྱ་ཡིས་གཅིགས་བབྱང་ངོ་། བོད་
ཡུལ་དུ་ནི། ཕོ་བྲང་ལྷ་སའི་ཤར་སྟོགས་སྒྲ་སྟོད་ཆེལ་དུ། བོད་ཆེན་པོའི་ལོའི་ཁྱིའ་
ནི་སྦྱིད་རྟགས་ལོ་བརྒྱད། རྒྱ་ཆེན་པོའི་ལོའི་ཁྱིའ་ཅང་ཀའ་ལོ་གཉིས། ཆུ་ཕོ་སྟག་
གི་ལོའི་དབྱར་ཟླ་འཁྲིང་པོ་ཆོས་དྲུག་ལ། དགྱིལ་འཁོར་ལ་འཛེགས་ཏེ། བོད་ཀྱིས་
གཅིགས་བབྱང་ངོ་། །གཅིགས་ཀྱི་ཇོ་རིང་བྲིས་པ་འདི་ཡང་བོད་ཆེན་པོའི་ལོའི་
ཁྱིའ་སྦྱིད་རྟགས་ལོ་དགུ། རྒྱ་ཆེན་པོའི་ལོའི་ཁྱིའ་ཅང་ཀའ་ལོ་གསུམ་པ་རྒྱ་མོ་ཡིས་
བུ་ལོའི་དབྱིད་ཟླ་འཁྲིང་པོ་ཆོས་བརྩུ་བཞི་ཉིན། ཇོ་རིང་ལ་ཡི་གེ་བྲིས་སོ།” ཞེས་
སྟགས་བྲིས་སོ། །

【 ༩ 】 བཀས་བཅད་ཀྱི་ཆོག་མཛོད་ཐོག་མའི་སྟོར། ཡིག་བསྐྱར་གྱི་བྲིམས་དང་།
སྐད་གཉིས་ཤན་སྒྱར་གྱི་ཆོགས་མཛོད་བསྒྲིགས་པའི་སྟོར་ལ་མཁས་པའི་དགའ་
སྟོན་ལས། “སྟོན་ལྷ་སྟས་ཡབ་ཀྱི་རིང་ལ་ཆོས་ཀྱི་བརྒྱ་བོད་སྐད་ལ་མ་གྲགས་པ་
མང་པོ་ཞིག་བྱང་ཁིང་རྒྱ་ནག་དང་ལི་དང་ཡུལ་དབུས་དང་བ་རྟོར་དང་། ཁ་ཆེ་

སོགས་ལྟ་ཆོགས་ནས་བསྐྱར་བས་བད་མི་འདྲ་བ་མང་པོས་མི་གོ་ཞིང་། སློབ་
 དཀའ་བར་གཟིགས་ནས། ཉི་འོག་གི་མཁན་པོ་ཨ་ཅཱ་ཇི་ན་མི་ཏ་དང་། ལཱ་ལྷ་
 པོ་རྟི་དང་། སྤེ་ལྷ་པོ་རྟི་དང་། པོ་རྟི་མི་ཏ་དང་། པོ་ད་ཀྱི་མཁན་པོ་རྟི་མ་རྟི་ཏ་
 དང་། རྟི་མ་ཏུ་སྤེ་ལ་དང་། ལོ་ལྷ་པ་མཁན་པ་རྟི་ན་སེ་ན་དང་། རོ་ལ་རྟི་ཏ་དང་།
 མཁུ་ཀྱི་མཁན་དང་། རྟི་ལ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ལ། ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་ལས་བྱུང་
 བའི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་གར་གྱི་ཡུལ་དབུས་ལས་བྱུང་བའི་བད་དང་མཐུན་པར་
 བསྐྱར་ཞིང་། ཀུན་གྱིས་སློབ་ཏུ་བྱང་ལ་ནམ་ཏུ་ཡང་གཞུང་ལྷགས་དེ་ལས་མི་
 བསྐྱར་བ་དང་། ཆད་ལྷག་སྤང་བའི་ཕྱིར་དཀར་ཆག་ཀྱང་བྱིས་ཅིག་ཞེས་བཀའ་
 བསྟུན་ཏེ། ལོ་པའ་དེ་རྣམས་དང་ཁྱད་པར་དྲིན་ཅན་གྱི་ལོ་པའ་གསུམ་ཞེས་
 གསུམ་པ། ཇི་ན་མི་ཏ་དང་ད་ན་སྤེ་ལ་དང་། ཞང་ཡེ་ཤེས་སྡེ་གསུམ་གྱིས་སྤར་
 བསྐྱར་བ་ཐམས་ཅད་དག་པར་བྱས་ཤིང་སར་བཅད་གྱིས་གཏན་ལ་ཕབ་ཏེ་
 གནའི་བད་གོ་དཀའ་བ་རྣམས་དོར་ནས་ཡུལ་དུས་དང་མཐུན་པའི་གོ་སྟེན་
 འདོན་བདེ་བར་བྱས། ཡི་གེ་བྱུང་བའི་ཆེད་དུ་མ་ལྟ་ད་དཀར་ཆུང་པའི་འ་བརྟེན་
 སོགས་དོར་ཏེ། གཞུང་ཆེད་རྣམས་ཀྱང་བམ་གྲངས་སོགས་ངེས་པར། དཀར་ཆག་
 ཏུ་བསྟན་ཏེ་ཕྱིར་བྲི་སྤོང་གི་དུས་ཀྱི་དཀར་ཆག་ལོ་བྱང་ལྟ་དཀར་མ་དང་། ཕྱིས་
 མཆིམས་ལུ་མ་དང་འཕང་ཐང་མ་སྡེ་གསུམ་ཏུ་བྱུང་ལ་དཀོར་མཛོད་དུ་བཀའ་
 གཅིགས་ཀྱི་ལྷ་ལ་གཅེས་སྤྲས་སུ་འདོགས་གོ། ཞེས་སོགས་ལོ་ལྷ་པ་རྣམས་ལ་གསུང་
 རབ་བསྐྱར་ཚུལ་དུ་གཞུང་ཆེད་བམ་པོ་གྲངས་ངེས་པ་པ་དང་། བད་དོན་མ་
 དཔེ་དང་མཐུན་པ། ཇི་ད་ཚུལ་མ་སྐད་ཀྱི་གཤིས་མ་ཉམས་པ་སོགས་མདོ་ཆུང་གི་
 གཞུང་རྣམས་ཇི་ལྟར་བསྐྱར་དགོས་པའི་ཚུལ་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་《སྐྱེ་སྐྱུར་བམ་
 པོ་གཉིས་པ》གཏན་ལ་ཕབ་གནང་། 《བྱེ་བྲག་རྟོག་བྱེད་ཆེན་མོ་》 ཞེས་ལེགས་
 སྤྱོད་ཀྱི་སྐད་དང་། པོ་ད་སྐད་ཤན་སྐྱུར་གྱི་ཆོག་མཛོད་ཤོག་སྡེ་ཉིས་བརྒྱ་ལྷག་ཅན་
 བཅའས་པ་ད་ལྟ་བུ་ལྟར་འཁྱུར་གྱི་ཁྲིད་དུ་བཞུགས་ཡོད་པ་འདི་ནི་འདིག་རྟེན་
 འདིར་སྐད་གཉིས་ཤན་སྐྱུར་གྱི་ཆོག་མཛོད་སྤྲ་ཤོས་གས་ཡིན།

མཁའ་མཚན་ ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་
 ༡ ལྷོ་ལྷོ་
 མཁའ་མཚན་ ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་
 ༢ ལྷོ་ལྷོ་
 མཁའ་མཚན་ ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་
 ༣ ལྷོ་ལྷོ་
 མཁའ་མཚན་ ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་
 ༤ ལྷོ་ལྷོ་
 མཁའ་མཚན་ ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་
 ༥ ལྷོ་ལྷོ་

ཀྱུ་པ་པོ་འདི་རིང་ལ་དབུས་སུ་ནང་པའི་ཤུ་བཅུན་སུམ་སྟོང་ཙམ་བྱང་ཡོད།
 ཤུ་བཅུན་རྣམས་ལ་འཆོ་བ་སྤྲོ་ནས་སྒྱུར་བ་དང་། འབངས་མི་སུ་ཞིག་གིས་མིག་
 ཡོན་པོར་བལྟས་ན་མིག་བཅར་བ། མཚུབ་མོས་ཐད་ཀར་སྟོན་ན་མ་གུས་པ་ཞེས་
 མཚུབ་མོ་བཅད་པ་སོགས་གཏན་འབེབ་བྱས་པ་མ་ཟད། ཤུ་བཅུན་རེ་རེ་ལ་ཡོན་
 བདག་མི་ཆང་བདུན་རེ་གནང་ནས་བཀྱར་སྟེ་ཞུ་སྟོན་བཏོད་པས་འབངས་མི་ལ་
 བརྟུང་གསིག་ཆོབས་ཆེན་ཐེབས་པ་མ་ཟད། དམག་ཤུགས་རང་བཞིན་གྱིས་
 ཉམས་པ་སྟོས་མ་དགོས་སོ། །

[[སྐབས་འདིར་བོད་ཀྱི་མངའ་ཁོངས་སྟོན།]] བོད་ཀྱུ་པ་མེས་ཨག་ཆོམ་གྱི་སྐུ་
 ཆོ་སྤྲད་ཙམ་ནས་བོད་བྱང་སྟོགས་གྱི་ཀྱུ་པ་ཐུན་དག་ལ་ཞི་དྲག་གཉིས་གྱི་འབྲེལ་
 བ་ཆགས། ཁྱོམ་དང་ལི་ཡུལ་སོགས་ཉོར་གྱི་ཡུལ་སྡེ་རྣམས་དབང་བསྐྱུར་བྱ་བའི་
 འགོ་ཚུགས། དེ་ནས་ཀྱུ་པ་པོ་སྤྱང་དར་མའི་བར་ཏ་ལམ་ལོ་ངོ་དགུ་ཅུ་ལྷག་ཙམ་
 གྱི་བར་དུ། བོད་བཅན་པོའི་མངའ་ཁོངས་ལ་སྤྱི་ལེ་གུ་བཞི་མ་ས་ཡ་ལྷ་ཡོད་པའི་
 སྟོར་རྒྱུ་ཡིག་ཆང་ཐང་ཡིག་གི་ནང་དུ། ས་ཁྲ་དང་བཅས་པ་འཁོད་པའི་སྟོར་
 བོད་ལྷན་ལྷན་ཡོད་པའི་དཔང་རྟགས་སུ། ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་
 ལས། “གཞན་ཡང་དེའི་ཆོ་སྟོན་པོ་འགའ་དང་ཟུང་བན་ཤའི་སྟུན་ཙན་ལ་སོགས་
 པས་ལྷ་སར་ཤར་དུ་དཀར་ཅུ་དང་དམར་ཅུ་གཉིས། སྟོར་དགའ་བ་དང་དགའ་
 བའི་འོད། ཅུབ་ཅུ་བན་ཁང་དང་བན་ཁང་ཐ་མ་ལ་སོགས་པའི་ལྷ་ཁང་བྱས་སྟེ་

པོད་འབངས་ཐམས་ཅད་དག་བཅུ་ལ་ལོངས་སྤྱོད་ཅིང་། བདེ་སྲིད་ལྟ་དང་
མཚུངས། ཆབ་འབངས་རྒྱ་ཆེ་སྟེ་སྤར་ཡབ་མེས་ཀྱི་སྤྱུ་རིང་ལ་མ་འདྲས་པ་ཤར་
སྤར་མ་སྒྲིན་དུག་འཆར་བའི་འོག་རྒྱ་ནག་སོ་ལོན་ཤན་གྱི་རི་རྒྱད་དར་དཀར་གྱི་
ཡོལ་བ་འདྲ་བ་ལ་གཏུགས། བྱང་ཏོར་གྱི་སོ་མཆོམས་བྱེ་མ་སྤང་རིང་ཉ་མང་མའི་
རྒྱབ་འདྲ་བ་ལ་གཏུགས། ལུབ་སྤྲག་གཟིག་གི་སོ་མཆོམས་སྤྲ་སྤྲག་ཤ་དུང་གི་སྤོ་མོ་
ལ་གཏུགས། རྟོ་སྤྲིགས་བཅ་ཟེའི་ཡུལ་ལས་བཀལ་བར་གཏུགས་སྟེ། འཛམ་གླིང་
སུམ་གཉིས་ལས་ཆེས་ལྷག་པར་མངའ་མཛད་དོ།” །ཞེས་གསུངས།

རྒྱན་རྣམས་རྒྱལ་པོ་བཀྲོངས་ཐབས་བཀྲོས། །

ལྷ་སྤྲས་གཙང་མ་མོན་ཡུལ་ལྷག །

བཅུན་མོ་ངང་རྒྱལ་ཁ་ཡོག་ལྷེབས། །

བྲན་ཀ་དཔལ་ཡོན་ཉེས་མེད་བསད། །

མི་ལགས་བུམ་སྟེ་གསོལ་ཏུ་བརྒྱངས། །

ཡོར་པ་རྒྱིང་གི་སྤྱང་མར་ལྷུང། །

མེ་འབྲུག་དབས་དང་ལྷོག་རྩོམ་གས། །

རྒྱན་པོ་གསུམ་གྱིས་རྒྱལ་པོ་བཀྲོངས། །

【༣】 པོད་རྒྱལ་བཀྲོངས་པའི་སྟོག་གཡའི་སྟོར། སྐབས་དེར་ལྷ་སྤྲས་གཙང་མ་
དང་། བཅུན་མོ་ངང་རྒྱལ་མ། བྲན་ཀ་དཔལ་གྱི་ཡོན་ཏན་རྣམས་ལ་མ་ཉེས་ཁ་
ཡོག་གིས་བརྒྱང་དྲིལ་བྱས་པའི་སྟོར། 《ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་》ལས།
“དེ་ཡང་འབངས་ཀྱི་བྱ་བྱིས་པ་རྒྱུའི་མགོ་འདྲ་བ། རྩ་བ་ལ་སྤྲག་རིས་ཡོད་པ་
དབས་རྒྱལ་ཏོ་ཞེས་པ་ཅིག་བྱུང་སྟེ་བྱིས་པ་མང་པོའི་སྟོད་ན་ཆེ་ཞིང་ཡོད་པའི་ཆོ་
སྟོན་ཆེན་པོ་བྲན་ཀ་དཔལ་ཡོན་གྱིས། ཏུ་ཞོན་སྟེ་སྤྲིན་པ་ན་བྱིས་པ་དེ་དག་ཆེ་པ་
ལས་ཆར་བྱུང་བས་གཞན་ཐམས་ཅད་སྟོས། དེ་གོས་སྤྲད་ནས་བྱེ་མའི་སྤྱང་པོར་
སྤྲས། གཙེར་བྱར་རྒྱ་ནང་དུ་ཞུགས། ཞིབ་མ་མགོ་ལ་བཀལ་སྟེ་བསྐྱད་པ་སྟོན་
ཆེན་པོས་མཐོང་བས་མ་ཏུངས་པ་ཅིག་དུ་ཤེས་སྟེ་ནས་སུ་མ་སྒྲིན་པར་སྤྲབས་སུ་
བཅར་དགོས་པ་ཅིག་དེ་ན་འདུག་ཅེས་པ་ཁ་ནས་ཤོར་སྤང། ས་ཆོད་སྤེབས་པ་

དང་དེ་སྐད་དག་རྩ་མོར་བ་བྱིས་པ་དེས་བྲན་ནས། བལྟ་དགོས་སྟུང་ནས་སྤྱིར་
 ལོག་སྟེ་རྩ་མོག་པོར་བ་ལྟར་བྱས་ནས་མཐོང་ངམ་དྲིས་པས་དེ་ན་རེ། བྱིད་རང་
 སྤྱབས་གཙོར་བེར་ཅ་ན་ལག་ན་འདུག་བེར་སྐད། དེ་ཐེ་རང་གི་སྤྱུལ་པ་ཡིན་པས་
 ཤེས་ནས་ཞེ་བཞག་བྱས། སྤྱིས་དེ་སྟོན་པོར་ཚུད་ནས་དབའས་སྟག་ན་ཅན་རྩ་
 གྲགས། ཆོས་བྲིམས་ཤིན་རྩ་དམ་པས་སྟོན་པོ་སྟོན་ལ་དགའ་བ་རྣམས་སྐྱོ་སྟེ་རང་
 ཅག་འདི་ཅམ་རྩ་གུ་དོག་པ་ཅིས་ལན་བེར་བ་ལ་འགའ་ཞིག་གིས་རབ་རྩ་བྱང་བ་
 ལ་སྤང་མིག་བལྟས། མཚུབ་མོ་ཀེར་སྟེ་འདི་རྣམས་བྱིས་ལན་བེར་བ་རྒྱལ་པོས་
 གསན་ནས་དགོན་མཆོག་ལ་དེ་ལྟར་བྱེད་པ་མི་རིགས་བྱིས་དེའི་མིག་། སྤྱང་
 མཚུབ་མོ་ཆོད་ཅིས་བཀའ་བསྟུལ་ཏོ། །དེ་ནས་ནང་སྟོན་གཏུག་པ་ཅན་འགས་
 ཆོས་བྲིམས་བཤིག་པར་བཤོས་པ་ལ། རྒྱལ་པོ་མ་བཤོངས་ན་ཆོས་བྲིམས་གཞིག་
 པར་མི་རུས་བེར། ལ་ལ་ན་རེ་རྒྱལ་པོ་བཤོངས་ཀྱང་ལྟ་སྟས་གཙང་མ་དང་བཅུན་
 མོ་ངང་ཚུལ་མ་དང་། སྟོན་ཆེན་པོ་རྣམས་ཡོད་པས་བཤིག་མི་རུས་བེར། དེར་
 དབས་སྟག་ན་ཅན་བྱིས་སྟོན་རྩ་དེ་དག་མེད་པར་བྱས་ལ་དེ་ནས་རྒྱལ་པོ་བཤོང་
 བེར་ནས་མོ་མ་དང་ཕྱ་མཐན་རྣམས་ལ་རྩན་པ་བྱིན་སྟེ་ལྟ་སྟས་གཙང་མ་འདིར་
 བཞུགས་ན་རྒྱལ་བྲིམས་འཇིག་པས་སྤྱག་དགོས་བེར་བཅུག་། དེ་ཀྱན་རྩ་གྲགས་
 པའི་ཆེ་རྒྱལ་པོའི་སྟན་རྩ་གསོལ་ནས་མོན་ཡུལ་རྩ་སྤྱག་པར་བྱས། དགོ་འདུན་ལོ་
 པའ་རྣམས་བྱིས་གཙང་པོའི་ཆབ་ཁ་བར་བསྐྱུལ་བས། ལྟ་སྟས་གཙང་མས། རྒྱལ་
 སྟོན་ཐམས་ཅད་བཀའ་ཡིས་བཤོས་པ་ལགས། །བདག་ལ་སྟོད་པའི་དབང་མེད་ས་
 མཐར་འགོ། །ཉིས་པ་མེད་པར་སྟོད་ལ་ཐབས་ཅི་ཡོད། །དགོ་འདུན་ཐུགས་བདེ་
 འདི་ནས་ལྟོག་པར་བྱ། །སེམས་ཐག་ཆད་བེན་གུ་ཡི་ཉག་ཐག་ཐོང་། །གསུང་སྟེ་སྟོ་
 ཐག་ཁོ་ཐིང་གི་བར་རྩ་བྱོན། །དེར་སྟོན་ནམ་བཟའ་མང་རྩིས་རྩག་གིས་བཤོངས་
 སྐད། དེ་ནས་བཅུན་མོ་ངང་ཚུལ་མ་དང་བྲན་ཀ་དཔལ་ཡོན་གཉིས་མཛའ་འོ་
 ཞེས་སྟན་སྟེ་གསོལ་བས་བྲིམས་ལ་སྟོར་ཞིག་ཅིས་གསུང་བ་ན་བཅུན་མོ་ངང་ཚུལ་
 མ་ཤིན་རྩ་སྤྱག་བསྟུལ་སྟེ་རང་ལྷེབས་ནས་ཤི། སྟོན་ཆེན་པོ་བྲན་ཀ་དཔལ་ཡོན་
 བྱིས་ཁོ་རང་བསད་ན་རྒྱལ་པོ་ཡང་དཤོངས་བྱིས་དོགས་སྟེ། བྱང་རྩ་སྟོས་ནས་ས་

འོག་ཏུ་ལྷགས་ཀྱི་སྒྲིག་པ་ཙུང་བཟུབས། སྤྱི་པོར་སོར་བཞི་མ་གཏོགས་གྲུབ་པའི་ཆོ་
དམས་ལོང་བ་ཞིག་ལོང་བྱིད་དང་བཅས་པ་ས་སྒྲིགས་དེར་སླེབས་ནས་ལོང་བས་
ཡུལ་འདི་གང་ཡིན་དྲིས་པས་ལོང་བྱིད་ཀྱིས་ལུང་སྟོང་ཡིན་ཞེས་སྒྲིགས་པས་འོ་ན་
དུ་བའི་དྲི་བསྐྱམ་པས་མི་ཡོད་པར་ངེས་ཀྱིས་ཆོལ་ཟེར་ནས། ལོང་བས་ས་ལ་
མནམས་ནས་འདི་ན་འདུག་ཟེར་བ་བལྟས་པས། སེར་ག་ལ་དུ་བ་བྱང་བའི་རྗེས་
མཐོང་། ལོང་བས་དྲི་ལ་བཟླགས་པས་སྒྲོ་བརྟེན་ནས་ཟས་སྒྲོམ་སྟོང་། མི་སྒྲུབ་འི་
རྒྱུ་པར་གོས་རེ་བྱིན་པས། ལོང་བའི་གོས་རྒྱུབ་པར་ཤེས་ནས་ཁོས་སྒྲིགས་སྟེ་
དབའས་སྟག་ན་ཅན་ལ་སོགས་པས། སྟོན་ཆེན་པོ་བཟུང་ནས་མཆོན་ཅི་བཟུབ་
གང་མ་མེད། ཤིན་ཏུ་རྒྱག་ཡུན་རིང་བ་ན་སྒྲོ་སྟེ་སྤྱི་པོ་ན་སོར་བཞི་མ་གྲུབ་པར་
ཡོད་པས་དེར་ཁབ་ཚུགས་ལ་སོང་ཞེས་ཁོང་རང་གིས་སྒྲིགས་པ་ལྟར་བྱས་པས་སྟག་
པ་སྒྱུར་གྱིས་སོང་སྟེ་ཤི། པགས་པ་བྱུང་བྱུར་བཤུས་སྟེ་གསོ་བ་དུ་བཟུངས། ཉེ་དུ་
ནས་ཀྱིས་རོ་ལྷག་མ་བཟུས་སྟེ། ཡོར་པར་བཞེགས་པས་དུ་བའི་ནང་ནས་འོད་
དཀར་པོ་རྩ་མ་ཅན་ཞིག་ནས་མཁའ་ལ་རྗེ་མཐོ་རྗེ་མཐོར་སོང་བས་ཁོང་རང་གི་
སྤྱིང་མོ་ཞིག་གིས་དུས་ཤིང་པོས་སྟེ་སྟོན་ཆེན་པོ་བྱིད་གར་འབྱོན། དགས་ཉེས་
མེད་དུ་བསང་བ་ལ་ལན་མི་འཇལ་ལམ་ཞེས་པོས། འོད་དེ་རྗེ་དམར་བབས་པ་
དང་རྒྱང་དམར་ཆེན་པོ་ཞིག་དུ་བྱུར་སྟེ། ས་རྩོ་རི་བྲག་ལྷག་པ་ཅན་དུ་བྱུང་སྟེ་དེ་
མ་ཐག་ལས་ཀྱི་གནོད་སྦྱོར་ཆེན་པོ་འཛིགས་སུ་བྱང་བར་སྒྲིགས་སྟེ། སྤྱིས་རོ་པོ་རྗེས་
བཟུལ་ནས་ཡོར་པ་རྩི་ཁང་གི་སྒྱུང་མ་བྱེད་ཅིང་། གསོ་བ་གྲུང་སྟེ་ཐང་རྒྱ་རིང་ན་
འཕུམས་སྒྱུར་ཡོད་ཅིང་ཡུལ་ལྷ་བྱེད་དོ།

དེ་ནས་མངའ་བདག་གི་རལ་པ་ཅན་དགྲུང་ལོ་སོ་དྲུག་བཞེས་པའི་ལྷགས་མོ་
བྱའི་ལོ་ལ་མལ་གྱོ་ཞམ་པའི་པོ་བྱང་ན་རྒྱན་ཆང་ཚུས་པར་བཞེས་སྟེ་གསེར་གྱི་ལ་
གཟིམས་པ་ལ་དབའས་སྟག་ན་ཅན་དང་། ཅོག་རོ་ལྷ་ལོད་དང་། ལེགས་སྟག་
བཅན་སྟེ་སྤིག་སྟོན་གསུམ་གྱིས་དབུ་ལྷག་དུ་བསྒྲོར་ནས་བཀྲོངས་སོ།” །ཞེས་
གསུངས་སོ། །དེ་ལྟར་ན་དེང་དུས་ཡོངས་གྲགས་ཀྱི་བཤད་སྟོལ་ལ་སྤྱི་ལོ་༡༧༧༡པའི་
ལྷགས་བྱ་ལོར་བོད་ཁམས་སེལ་བྱུར་འཛོར་བའི་ལོ་ཆོགས་ཀྱི་བཞེད་སྟོལ་ཡོད་པ་

དང་མཐུན་ཡང་། ལོ་དེ་ནི་སྤང་དར་མ་བཀོངས་ནས་བོད་ཁམས་སིལ་བྱར་
འཁོར་ཞེས་པའི་བཞེད་པ་ཡིན། བཀས་པའི་དགའ་སྟོན་ལས། དེ་ལྟར་བཅན་
པོ་སྤང་དར་མས་རྒྱལ་ས་ལོ་དྲུག་བྱས་སྟེ་ཞེ་བཞི་པ་མེ་སྟག་ལ་འདས། སྤྱིར་ཆོས་
རྒྱལ་སྤྱིར་བཅན་སྐམ་པོས་རྒྱལ་ས་ལན་གཉིས་མཛད་པ་སོ་སོར་བགྱངས་སྟེ་འདི་
ཡན་ལ་རྒྱལ་པོ་བཞི་བརྒྱ་ཙུ་གཉིས་སོང་ངོ་། །འདི་མན་ལ་བོད་སྤྱི་ལ་དབང་བའི་
རྒྱལ་པོ་མ་བྱུང་བས་སྤང་སིལ་ཆད་དུ་འཆད་པ་ཅེས་གྲགས་སོ། །ཞེས་བྲི་རལ་
བཀོངས་རྗེས་སྤང་དར་མས་ལོ་དྲུག་ལ་རྒྱལ་པོ་བྱས་པ་ལྟར་ན། བོད་སིལ་བྱར་
འཁོར་བའི་ལོ་ནི་མེ་སྟག་སྟེ་སྤྱི་ལོ་846ལོར་ཡིན་པ་འདི་ནི་ཞར་བྱང་དུ་བཤད་པ་
ཅུ་མོ། །དོན་ལ་ལྷགས་བྱའི་ལོ་འགོར་བྲི་རལ་བཀོངས་ཤིང་སྤང་དར་རྒྱལ་སར་
འཁོད། དེས་སྟོན་པོ་རྣམས་ཀྱིས་རེ་འདུན་ལྟར་ཆོས་བྲིམས་བཤེགས་ཤིང་རྒྱལ་
བྲིམས་བསྐྱངས་བས་ཐོག་མར་སྟབས་བཅས་སངས་རྒྱལ་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་རྒྱལ་པོ་ལ་
སྟགས་ཀྱིས་རྟུས་པས་བསྐྱལ་བའི་འཛིགས་སྤྱལ་བྱས། ལོ་དེའི་མཚུག་དུ་ལྟ་ལྟར་
དཔལ་རྣོས་སྟོག་མདའ་བརྒྱབ་སྟེ་བཀོངས་པ་དོན་ལ་གནས་སྟུམ།

ཉང་རལ་ཉི་མ་འོད་ཟེར་གྱི་ཆོས་འབྱུང་ནང་དུ་སྤང་དར་མ་གཙུང་པོ་ཡིན་
པ་དང་། དགུང་ལོ་བརྒྱ་དགུ་པར་རྒྱལ་པོ་བྱས། རྒྱལ་སྤྱིར་ལོ་གསུམ་བཟུང་ནས།
དགུང་ལོ་ཉེར་གཅིག་ལོར་ལྟ་ལྟར་དཔལ་གྱི་རྩོམ་བཀོངས་པ་ཡིན་ཞེས། བྲིས་
འདུག་པ་འདི་དོན་དངོས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་དེ་བདེན་པར་སེམས་ཏེ། ཡོངས་གྲགས་ཀྱི་
སྟོལ་ལྷགས་ལྟར་ཡབ་རྒྱལ་པོ་སྤྱི་གཤེགས་པ་དང་སྟས་ཆེ་བས་རྒྱལ་པོ་བྱས།
གཅེན་པོ་སྤྱི་གཤེགས་པ་ན་གཙུང་པོས་རྒྱལ་སྤྱིར་འཛིན་པ་ནི་འཛིག་རྟེན་ཡོངས་
གྲགས་ཀྱི་ལྷགས་སྟོལ་ཡིན། དེས་ན་འདིར་ཆོས་ལྷགས་པ་རྣམས་ཀྱིས། རྒྱལ་སྟས་
དར་མ་ཁྱུ་དུམ་བཅན་པོ་ལ་དམའ་འབེབས་བྱ་བའི་ཆེད་དུ་སྟས་ཆེ་བ་ཡིན་ཀྱང་
སྟོ་རིག་རྒྱལ་བ་དང་། འཛིན་ཐང་མེད་པས་རྒྱལ་སྤྱིར་གཙུང་ལ་གཏད་པའི་
བཤད་སྟོལ་འདི་བྱས་ཡོད་པར་ངེས། རྒྱལ་པོ་འདི་སྤྱི་གཤེགས་པ་དང་བང་སོ་ནི་
དོན་མཁར་མདའི་གཡོན་སྟོགས་སུ་བཞེགས་སོ། །

12. རྒྱལ་པོ་སྤང་དར་མ་ཁྱུ་རུམ་བཅན་པོ་ནི། ཡལ་བྱི་ཐེུ་མོང་བཅན་དང་།
ཡུམ་མཆིམས་བཟང་ལེགས་མོ་བཅན་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ། སྤྱི་ལོ་༡༧པའི་ཤིང་ལྷག་
ལོར་སྐུ་འབྱུངས། སྤྱི་ལོ་༤༡པའི་ཆུགས་བྱ་ལོའི་ལོ་འགོར་གཅེན་མངའ་བདག་གི་
རལ་འདས་པ་དང་རྒྱལ་སྲིད་ལ་བསྐོས། ཅོག་རོ་ལྷ་ལོད་དང་། དབའས་ལྷག་ན་
ཅན་ལོགས་ཀྱིས་སྤོ་པོ་བྱས་ཤིང་དེ་དག་གི་རེ་བ་ལྟར་རྒྱལ་སྲིད་དང་། དམག་དོན་
ལ་ཤུགས་སྡོན་བྱ་བའི་ཆེད་དུ། ལྷ་བཅོན་ཆུམས་ལ་འཆོ་བ་བྲུ་ནས་སྤྱོར་བའི་སྲིད་

རྒྱས་དེ་མེད་པར་བཟོས་ཤིང་། དེ་དག་ནམས་ཀྱིས་འཆོ་བ་རང་ཁ་རང་གསོ་བྱ་
 དགོས་རྒྱ་དང་། ཡོན་བདག་དེ་དག་རྒྱལ་པོའི་སྲིད་ཀྱི་ཞབས་ཞུའི་ཆེད་དུ་ཕྱིར་
 འཐེན་བྱ་རྒྱ་གཏན་འབེབས་གནང་སྟབས། དབུས་ཀྱི་གྲུ་བཅུན་ནམས་ཆོང་དང་།
 སོ་ནམ། རི་དྲགས་ཚོན་པ་སོགས་ཀྱི་ལས་ལ་མ་ཞུགས་ཐབས་མེད་ཆགས་པས་
 བར་ཆོས་ལ་དད་མཁན་ནམས་མ་དགའ་བར་གྱུར། སྲིད་རྒྱས་དེ་སྤེལ་སྐབས་
 གཙང་རོང་རྒྱབས་ཡུལ་ན་རྒྱབས་བན་སངས་རྒྱས་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་སྤགས་ཀྱིས་རྒྱས་
 པས་རྒྱལ་པོ་བསྐྱལ་བའི་འཇིགས་སྐལ་དྲག་པོ་བྱས་ཀྱང་ལས་འགུལ་དེ་སྤེལ་རྒྱའི་
 མཆོམས་མ་འཇོགས། ལོའི་དེའི་མཇུག་ཙམ་ན་རྒྱལ་པོ་པོ་བྱང་གི་ཕྱི་རོལ་དུ་སྐྱོ་
 སངས་ལ་ཐེབས་སྐབས། ལྷ་ཡུང་དཔལ་གྱི་རྩོ་རྩེས་གྲུ་བཅུན་གྱི་འཆོ་ཕོགས་
 བཅད་པའི་དགུ་ལན་དུ་སྟོག་མདའ་བརྒྱབ་སྟེ་བཀོངས། རང་ཉིད་མདོ་ཁམས་
 སྤང་སྟོགས་སུ་བྱོས། ཐོད་བཅན་པོའི་སྲིད་དབང་སོག་མའི་ཕོན་ཐག་ཆད་པ་
 བཞིན་དུ་འཐོར་ཞིག་དུ་སོང་ངོ་།།

མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་ལས། དེ་ཆོ་རྒྱབས་བན་སངས་རྒྱས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི།
 སྤགས་ཀྱི་རྒྱས་པས་རྒྱལ་པོ་སྤྲུག་པར་བྱས། །དགེ་སློང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཅེ་
 གཅིག་དུ། སྐྱབ་པ་མཛོད་པ་ལྷ་ཡུང་དཔལ་རྩོར་གྱིས། སྐྱིང་རྩེ་ཆེན་པོས་བྱང་
 ཆུབ་སྤྲུགས་བསྐྱེད་དེ། རྒྱལ་པོ་རན་འགོའི་གནས་ལས་སྟོག་ཕྱིར་དང་། །དམ་ཆོས་
 ལྷག་མ་གནས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། །དུད་ཀྱི་ཆས་ཞུགས་རྒྱལ་པོ་མཆོན་གྱིས་བཀྱམ། །
 ལྷ་ཡི་ཆས་ཞུགས་བྱོས་པས་མ་ཐེན་སྟེ། །ཐ་དད་མཐོང་སྤང་སྐྱལ་པ་རེ་རེ་བྱང་། །
 རྒྱལ་པོ་བསྐྱལ་ནས་མདོ་ཁམས་ཡུལ་དུ་བྱོན། །ཞེས་གསུངས།

ཉང་རལ་ཆོས་འབྱུང་ལས། དེ་ནས་བཅན་པོ་དར་མ་ཁྱུ་དུམ་བཅན་པོ་
 དགྲང་ལོ་བཅུ་དགུ་པ་ལ་ཆབ་སྲིད་བཏང་། རྒྱལ་པོར་དབང་བསྐྱར། ལྷ་ཡུང་
 དཔལ་གྱི་རྩོ་རྩེས་རྟ་བབས་ནས། སུས་མོ་ལ་བརྟེན་ནས་གཞུ་བརྟུངས་པས།
 བཅན་པོས་དེ་ཕྱག་བྱེད་པར་གོ་ནས་བཞེངས་འཆོལ་བེར། ཕྱག་དང་པོ་བྱས། ཞེས་
 དང་། ཡང་། ཉེན་ཕྱག་གཉིས་པ་བྱེད་ཙམ་ན་མདའ་རྩོང་ཁ་སྐྱར། ཕྱག་ཐ་མ་ཐེན་
 ཉེ་རལ་པ་རྒྱབ་དུ་བསྐྱར། མཐེབ་བཀོལ་ཉེ། བཅན་པོའི་བྱང་ལ་བརྒྱབ་ནས། རྒྱལ་

པོ་ཕྱི་ལ་ཅན་དེ་ལྟར་བསད་དོ། །ང་བརྟུང་ཡབ་ཁྱེད་ནས་པོ་བྱ་བ་ཡིན་ཟེར་ཁ་པ་
སྤྲུལ་སོ། །བཅན་པོ་ན་རེ། ང་ལོ་གསུམ་གྱིས་བསད་པ་སྤྲུལ་ ཡང་ན་ལོ་གསུམ་གྱིས་
བསད་པ་ཕྱིས་པས་ཟེར་གྲོངས། ལོ་བཅུ་དགུ་ནས་ཉི་ཤུ་ཙམ་གཅིག་བར་དུ། ལོ་ངོ་
གསུམ་ཟླ་བ་བཙོ་བརྟུང་རྒྱལ་པོ་བྱས་ཟེར་རོ། །ཞེས་གསལ། །

ལོ་རྒྱུས་ཡིག་ཆ་ང་སལ་ཆེར་ལས་སྤྲང་དར་མ་སྤྲུལ་ཆེ་བ་དང་། ཁྱི་རལ་པ་རྒྱུང་
བ་ཡིན་པ་དང་། ལོ་དྲུག་ལ་རྒྱལ་སྲིད་བརྒྱུངས་པ་བཤད་ཡོད་ཀྱང་། ཉང་རལ་
ཆོས་འབྱུང་ལས་ཡིག་ཆ་ང་གཞན་དང་མི་འདྲ་བ་སྤྲང་དར་མ་སྤྲུལ་རྒྱུང་བ་ཡིན་
ཞིང་ཁྱི་རལ་སྤྱ་གཤེགས་དུས་དྲུང་ལོ་བཅུ་དགུ་པེབས་པ་ཞིག་གིས་རྒྱལ་སྲིད་
བཞེས་ཤིང་། ལོ་གསུམ་སྲིད་བརྒྱུངས་པའི་རྗེས་སུ་ལྟ་ལུང་དཔལ་རྩོམ་སྒྲོག་
མདའ་བརྒྱབ་ཏུ་བསད་པའི་སྒྲོམ་གྱིས་ཡོད་པ་འདི་ལོ་རྒྱུས་དངོས་དང་མཐུན་ཆེ་
བར་སྤྲང་། མདོར་ན་བོད་ཀྱི་ཡུལ་འདིར་ཆོས་ལུགས་པའི་སློ་ཡུལ་དུ་ལྟ་ལུང་
དཔལ་རྩོམ་ནས་འགོ་བཅུགས་ཤིང་ད་ལྟའི་བར་དུ་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་ཁེ་ཕན་དེ་མི་
རིགས་དང་། རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ཁེ་ཕན་ལས་གལ་ཆེ་བ་འདྲིན་པའི་བསམ་སློ་ཞིག་
གནས་པ་རེད། །

ལེའུ་ལྷ་པ།
 བོད་ཁམས་སིལ་བྱར་འཁོར་བའི་སྐབས།

841-1265

ས་བཅད་དང་པོ། བོད་རྒྱལ་བསད་པས་བོད་ཁམས་འཁོར་བའི་སྐར།

གཅིག །འབངས་ཁྱེན་ལོག་བྱས་པས་རྒྱལ་སྲིད་འཁོར་བ།

དབུ་ཅུ་ཚྭ་གས་ཀྱིས་ལྷ་མ་བརྟན་དང་། །

གཡོ་ཅུ་འི་ཚྭ་གས་ཀྱི་འོད་སྒྲུང་འཛིན། །

རྒྱལ་སྲིད་འབྲུག་པའི་གཞི་མར་བྱར། །

ས་སྒྲུང་འབངས་མི་ཁྱེན་ལོག་གིས། །

བོད་ཁམས་མགོ་མེད་སིལ་བྱར་བྱོར། །

ཆ་གཡོ་གཙང་གསུམ་དབུས་ནས་བྱོལ། །

དེ་ཡང་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་དེ་བ་ཐེངས་ནམས་སུ་བཅུན་པོ་དར་མ་བཀོད་ས་རྩེས་སུ་
 བཅུན་མོ་ཆེ་ཆུང་གཉིས་ལ། རྩ་རྩེས་སུ་སྲས་རེ་འབྲུངས་པའི་ཆེ་བ་འོད་སྒྲུང་ནི།
 ཡབ་འདས་པའི་ལོ་དེར། སྤྱི་ལོ་༥༡༥་པ་ལྷགས་བྱ་ལོར་ཡབ་དར་མ་འུ་རུམ་བཅུན་
 པོ་དང་། ཡུམ་ཆེ་སྲོང་བཟའ་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་འབྲུངས། རྩེས་མ་ཐག་པའི་བྱིས་
 པར་རྒྱལ་སྲིད་དབང་བསྐྱར་གྱང་། སྐབས་དེར་ནང་སྟོན་ནམས་ཀྱི་དབང་ཤུགས་
 ཚྭ་གས་གཉིས་སུ་བྱིས་ལོད་སྐྱབས། ཡུན་རིང་མ་འགོར་བར་བཅུན་མོ་ཆེ་བའི་སྲས་
 ཡུམ་བརྟན་འབྲུངས་པ་དང་ཁོང་གཉིས་པོ་རྒྱལ་སྲིད་ཀྱི་བྲི་ལ་གང་བསྐོས་པ་ཁ་མ་
 འཆམས་པའི་ཚྭ་དཔ་ཤོར་ཏེ། འོད་སྒྲུང་ཚྭ་གས་ཀྱིས་གཡོ་ཅུ་སྟེ་དེང་སྟོ་ཁའི་ཡུལ་
 གུ་འདི་དག་དང་། ཡུམ་བརྟན་ཚྭ་གས་ཀྱིས་དབུ་ཅུ་སྟེ་དེང་སྟོ་སའི་ཚྭ་གས་འདི་
 དག་བཟུང་ནས་དབུ་གཡོ་འབྲུགས་པར་བྱས། དེའི་རྒྱུ་ཀྱིས་བོད་ཡུལ་ཕལ་ཆེ་
 བའི་ཡུལ་གུ་རེ་རེ་ལའང་ཆེ་སྲིད་དང་། ཆུང་སྲིད། མང་ཆན་དང་ཉུང་ཆན།
 གསེར་པ་དང་གཡུ་པ། ཤ་ཟན་དང་ཅམ་ཟན་ཞེས་སྟེ་གཉིས་སུ་ཆད་དེ་འབྲུག་

ཚུང་གི་གཞི་ལངས། དེ་ནས་འོད་སྤང་དགུང་ལོ་ཉེར་དགུ་པའི་ས་གྲང་། སྤྱི་ལོ་
 ༡༩༧༧ལོར། འབངས་གྱུན་ལོག་བྱས་པས་རིམ་བཞིན་བོད་ཀྱི་སྤྱི་དབང་སེལ་བྱེད་
 ཐོང་། དེ་ལྟར་དབུ་གཡོ་འབྱུགས་པས་བོད་ཀྱི་སྤྱི་དབང་ཁ་གྱུས་ཏེ་བོད་ཁམས་
 ཡོངས་ལ་དབང་སྐྱུར་བྱེད་མ་ཐུབ་པས། སྤྱི་ལོ་༡༩༧༧པ་ས་གྲང་ལོར་དབང་ཁོ་
 བཞེས་ལེགས་སྟེང་གིས་ལག་དཔོན་བྱས་ཏེ་ཐོག་མར་མདོ་ཁམས་ནས་གྱུན་ལོག་
 བྱུང་བ། དེ་ནས་རིམ་བཞིན་དབུ་ཕྱི་ཕྱོགས་ནས་གྱུན་ལོག་བྱུང་སྟེ། སྐབས་དེར་
 གཙུབས་སངས་རྒྱས་ཡེ་ཤེས་ལ་སྐུ་ཕྱག་ཡོད་པ། བཞི་གྱུན་ལོག་གིས་བསྐོངས།
 གཙུབས་སངས་རྒྱས་ཡེ་ཤེས་རང་ཉིད་སྤང་པོར་བརྟུན་ནས། བལ་ཡུལ་དུ་ཕེབས་
 པར་གྲགས། དེ་རྗེས་གཡོ་ཕྱི་ཕྱོགས་ནས་གྱུན་ལོག་བྱུང་བའི་ཚུལ་ནི། གཡོ་
 ཕྱི་ཞང་རྗེ་གསལ་སྟེ་བཅའ་གྱིས་རང་གི་དཔོན་པོ་གཡུ་སྟེ་བསད་ཅིང་། གཡུ་
 སྟེ་ཅེ་རྩེ་གཉིས་ཡོད་པ་ལས་གཅིག་རང་གི་ཚུང་མར་བྱུངས། ཅིག་ཤོས་ཀྱི་མིང་
 ལ་འབེ་བཟའ་འཕོ་སྤྱི་དམ་འབེ་བཟའ་མ་ཕོ་གཞུང་བེར། འབེ་བཟའ་གསལ་
 སྟེས་མོ་རང་བཅུན་མོར་མ་བྱུངས་པའི་ཐུག་དྲག་ཡོད་པའི་སྐབས་དེར། གསལ་སྟེ་
 བཅའ་གྱིས། བྱུང་དེའི་རིམ་མཁུལ་པའམ་རིམ་འོས་ལ་ཞིང་ཆུ་འབྲེན་པའི་ཡུར་བ་
 གསར་བཅོ་བྱེད་དུ་བཅུག་པའི་བྱུང་བྱུང་གིས་མི་མེར་རྒྱལ་ལ་དཀའ་ངལ་ཆེན་
 པོ་བྱུང་སྟེ་ཅི་བྱ་གཏོལ་མེད་ཀྱི་གནས་ཚུལ་དེ་འབེ་བཟའ་མཐོང་བ་དང་། མོས་
 ཞང་རྗེ་གསལ་སྟེ་ལ་འཁོན་ལན་སྤྲོད་པའི་ཆེད་དུ་མང་ཆོགས་རྒྱལ་ལ། “རི་
 མཁུལ་གཅོད་པ་ལས་མི་མཁུལ་གཅོད་པ་ལས་སྒྲ། དེ་བས་དཀའ་སྤྱད་དེ་འདྲ་
 རྒྱུང་མི་དགོས་པའི་ཐབས་ཤེས་བཟང་ཤོས་སམ་ལས་སྒྲ་ཤོས་ནི། ཞང་རྗེ་གསལ་
 སྟེ་བཅའ་གྱི་མཁུལ་བཅད་ན། རིམ་འོས་སུ་ཡུར་བ་བཅོ་མི་དགོས་པ་རང་བཞིན་
 གྱིས་ཆགས་སུབ་” ཅེས་རྒྱས་གཞི་བཏོན། ཁོ་རྒྱལ་ཁ་འཆམས་ཏེ་གྱུན་ལོག་གི་
 མགོ་གཙོ་མཆིམས་ཀོང་གི་མི་རྒྱག་སྟེ། སྤྱི་ཆོ། ཆོ་བརྟན། སྤྱི་ལོ་ལ་བརྟན།
 སྟེ་བ་བརྟན་ནམ། མོན་སྤྱད་ཐོང་རྒྱུང་། གཡུ་ནེ་རྒྱུང་བཅས་གྱིས་བྱས་ཏེ།
 ལྟའི་ཤོང་གསུམ་བྱ་བའི་ས་གནས་དེར་ལྟར་སྤྱོད་ཞིག་གི་འོག་དུ་གྱུན་ལོག་བྱ་རྒྱུ་
 ཤོས་བསྐྱུར་བྱས་ཐོག །དེ་ཡང་ལྟར་ཁའི་མི་ཏོག་སྤྱོད་ལ་འཆར་བའི་ཚུལ་བལྟ་

བར་བསྐྱད་ནས་དཔལ་འབར་གྱི་སྟོན་མེ་སོགས་ཏེ་གྱུན་ལོག་བྱས་པས་མིང་ཡང་
 འོད་འབར་གྱུན་ལོག་རྒྱ་གཞུང་། སྐབས་དེར་གྲོས་བྱེད་སར་འབེ་བཟས། “རྩ་ཆེ་
 ན་དགའ་མོད། ལྷར་རྒྱུད་ན་སྦྱིད་མོད་ཅེས་བཅན་པོའི་མངའ་ཐང་རྒྱས་ན་ལོགས་
 མོད། དེ་ལས་ཉམ་རྒྱུད་རྣམས་ཁྲལ་ཁྲལ་ཁྲལ་ན་སྦྱིད་ཅེས་བཤད་པས། མི་ཚང་
 མས་འབེ་བཟའི་གཏམ་དེ་བདེན་པར་གོ་ནས་ཚང་མས་ཞང་རྩེ་གསས་སྡེ་ལ་གྱུན་
 ལོག་བྱ་རྒྱུའི་གྲོས་ཐག་བཅད་དེ། མཆིམས་ཡུལ་གཏིང་ནས་གྱུན་ལོག་བྱས་པས་
 ཞང་རྩེ་གསས་སྡེ་བཅན་མཆིམས་ཡུལ་རྒྱ་སྟོད་མ་རྒྱས་པར་གོང་ཡུལ་གྱི་སྡེ་རྩེ་སྟོན་
 པས་རེ་ཞིག་སྐྱགས་མ་རྟེན་པའི་སྐབས་དེར་སྤྱར་ཡང་འབེ་བཟས། “ང་ཡིས་
 མཁར་སྡོ་རྩ་སྟོ་བརྒྱུད་ཞིང་སྤྱ་ལེན་པའི་རྒྱལ་གྱིས་ཁྲལ་ཞིབ་བྱ་ཡི། ཞང་རྩེ་མཁར་
 ནང་རྩ་མ་ཡོང་བར་རྩ་ལག་པ་སྤྱིར་གཡོབ་བྱེད། ནང་རྩ་གཡོབས་ན་ཞང་རྩེ་
 འོངས་པའི་རྟགས་ཡིན་པས་དེ་རྩེ་སྡོ་རྩུང་ཞང་རྩེ་སོད་ལ་ཤོག” ཅེས་སྒྲུས་པ་
 བཞིན་ཞང་རྩེ་བསད་ཅེས་གྲགས་ལ། རྩེ་དེར་དམར་གཡོ་གཅིང་གསུམ་མངའ་
 རིས་བསྐྱད་ནས་བྱང་ལམ་ཁྱགས་ཏེ་རྟོར་ཡུལ་རྩ་ཐེབས། དེའི་རྩེས་མདོ་ཁམས་
 སྤྱད་གྱི་ཆ་མ་ཡུང་རྩོ་རྩེའི་བྲག་དང་། ལན་རྒྱུད་གནམ་རྩོང་། དན་རིག་ཤེལ་གྱི་
 ཡང་དགོན་སོགས་སྤྱི་ཐེབས་ནས་བཞུགས། །

མེ་བྱར་ལྷན་ལུ་ལ་སོགས་པའི། །

རྩེ་ཆོ་ཆེ་བཞིས་ཀྱོས་བརྒྱས་ནས། །

ཡོད་རྒྱལ་རྣམས་ཀྱི་བར་སོ་བྱས། །

ནང་གི་རྩེ་འབངས་སོ་སོར་བྱ། །

རྒྱལ་ཁྱིམས་ཤིག་ཅིང་ཆོས་ཁྱིམས་ཉམས། །

བྱི་ཡི་སོ་བ་དབྱ་ལག་སོར། །

རིག་གཞུང་འཆད་ཉན་རྒྱན་མོལ་ཆད། །

གཞུག་ལག་ཁང་རྣམས་ལ་ཁྱིས་བརྒྱུད། །

ལྷ་རྟེན་པལ་ཆེར་ཆེར་རྟེན་བྱུང། །

དེ་ལྟར་འབངས་གྱུར་ལོག་བྱེད་པའི་མེ་ཁྱེ་དེ་བོད་ཡུལ་ཀུན་ལ་མཆེད་དེ།
 མཐར་བོད་ཀྱི་ཡུལ་སྡེ་ངས་ལ་བྲིམས་དང་། ལྷགས་སྲོལ་གང་ཡང་མེད་པ་མི་ངན་
 རྒྱལ་པས་ཁེངས་པའི་ལྷང་པ་ཞིག་རྒྱ་ཆགས་ཏེ་མེ་བྱ་ལོར། སྤྱི་ལོ་༡༧༧༥་ལྟ་བུ་
 དང་སྟག་ཆེ་གཉགས་སོགས་རྩས་ཆོ་ཆེ་བཞིས། མཉམ་དུ་གྲོས་བསྐྱར་བྱས་ནས་
 བཅན་པོའི་བང་སོ་རྣམས། གྱུར་ལོག་བྱེད་མཁན་གྱི་རྩས་ཆོ་སོ་སོ་ལ་བགོ་བཤའ་
 བྱས་ཏེ་པལ་ཆེར་བྱས། དེ་ཡང་གཉགས་གྱི་རྩས་ཆོས་དོན་མཁར་མདའ་ཡི་བང་
 སོ་རྟེ། སྤྱ་རྒྱལ་གདུང་རབས་ཀྱི་གཉན་གཟུང་བཅན་དང་། སྟག་རི་གཉན་
 གཟིགས། གནམ་རི་སྲོང་བཅན་སོགས་གྱི་བང་སོ་བྱས་པ་དང་། ལྷང་སྤྱི་རྩས་
 ཆོས་སེང་གེ་ཅན་ཏེ་བྲི་ཕྱེུ་གཙུག་བརྟན་གྱི་བང་སོ་བྱས། གྲང་དང་། འཕྲོས་
 དང་། ལུ་བཅས་གྱི་རྩས་ཆོས་འདུས་སྲོང་མང་པོ་རྗེའི་བང་སོ་བྱས། སྤྱི་བའི་རྩས་
 ཆོར་བཅན་པོ་མང་སྲོང་མང་བཅན་གྱི་བང་སོ། སྤོ་བཞེར་རྒྱལ་པོ་ཐོབ་ཏེ་འབྲུ་
 འཕྲོར་ལུས། སྲོང་བཅན་གྱི་བང་སོ་འཕྲོ་དང་ཅོག་རོ་གཉིས་གྱི་རྩས་ཆོར་ཐོབ་
 ཀྱང་མ་བསྟོགས་པར་ལུས་ཡོད་པ། བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་དེབ་ཐེར་རྣམས་སུ་གསལ་ཏེ།
 སྟག་ཆོང་དཔལ་འབྱོར་བཟང་པོའི་《རྒྱ་བོད་ཡིག་ཆོང་》ལས། “ས་མོ་སྤང་ལ་ཁེང་
 ལོག་བྱུང་། མེ་མོ་བྱ་ལ་བང་སོ་རྣམས་བཤིག །རྗེ་འབངས་བྱེ། རྒྱལ་བྲིམས་
 ཞིག །ཆོས་བྲིམས་ཉམས། སྤྱིའི་སོ་ཁ་ཤོར། བོད་ནང་འབྲུགས། སྤང་དར་མས་

ཆུ་མོ་ཕག་ལ། བཏུན་པ་བཟུབས་པའི་མགོ་ཚུགས་ནས། ལྷགས་ཕོ་ན་ལ། དབུས་གཙང་གི་མི་རྒྱལ་གམ་བཅུས། མདོ་སྨད་རྒྱ་རབ་རྒྱ་བྱུང་ནས། བསམ་ཡས་སྤ། འོད་རྒྱལ་ཆོ་ལ་ན་ཡབ་སྐུས་བྱིས་སྤྱན་སྤར་སྤེབས་པ་ཡིན། ལོ་རྒྱལ་རྩ་ཆ་བརྒྱད་བྱི་བར་ལ། སྤྱིར་འོད་དང་། སྤྱིས་དབུས་གཙང་རྒྱ་བཞིར། སངས་རྒྱུས་བྱི་བཏུན་པའི་སྤྱི་མི་གཤམ་པ་བྱུང་སྟེ། སྤྱི་མ་པ་འདོག་ལེན་བྱི་དཀའ་ཆད། གཙུག་ལག་ཁང་ནམས་སྤ། མ་ཁྱིའི་ཆོང་བཙོས། ཆོར་སྤར་སྤེས། བཤས་ར་ལུད་ཁང་བྱས། རྩེའུར་སོ་ལ། སྤར་པོའི་སྤྱ་ཐོམ་སྤལ། མི་དགེ་བའི་ལས་ཐབས་སྤྱ་ཆོགས་བྱུང་།” ཞེས་གསུངས། དགུང་ལོ་ཞེ་བཞི་པའི་ཤིང་རྒྱལ་ཏེ་སྤྱི་ལོ་༡༡༥༥ལོར་འོད་སྤར་སྤྱ་གཤམས། །

འོད་སྤར་གཏུང་རྒྱུད་སྤྱོད་ཚུགས་སྤ།

འཕེལ་བར་སྤྱོད་བྱི་མགོན་གསུམ་དང་། །

སྤར་རྒྱ་འཕེལ་བར་སྤེ་གསུམ་གཤམས། །

ལུས་བཏུན་རྒྱུད་པ་དབུས་སྤྱ་བཅུགས། །

དཔོན་རྒྱུད་རིམ་བཞིན་འཆའ་ལྟར་ཡལ། །

ལཱ་ར་བཅུ་བྱུག་བྱུག་སྤྱལ་ལ། །

འོད་ཁམས་འབྱུག་པས་ས་གཞི་འདར། །

མི་རྒྱམས་ཐང་ཆད་ཤིས་རིག་དད། །

འོད་སྤར་གི་སྐས་མངའ་བདག་དཔལ་འཁོར་བཙན་ནི་སྤྱི་ལོ་༡༦༥༥པ་ཤིང་བྱ་ལོར་ཡབ་མངའ་བདག་འོད་སྤར་དང་། དུམ་ཙག་རོ་བཟའ་རྒྱལ་མོ་གཉིས་བྱི་སྐས་སྤྱ་སྤྱ་འབྱུངས། དགུང་ལོ་ཉེར་གཅིག་པའི་ཤིང་རྒྱལ་ཏེ་སྤྱི་ལོ་༡༦༥༥ལོར་ཡབ་གཤམས་པ་དང་། སྤྱོན་པོ་འཕྲོ་ཚུག་སྤྱ་དང་། ཅང་འཕོ་གཉིས་བྱིས་བྱས་ཏེ་གཙང་རྒྱ་བྱོན་ནས་གྲོམ་པ་ལྟ་ཅེའི་བྲག་ལ་ཕོ་བྲང་མཛད། སྤྱན་ལུང་ལ་སོགས་པ་ལྟ་ཁང་བརྒྱད་བཞེངས། དགུང་ལོ་སོ་གཅིག་པའི་ཤིང་ལོས་ཏེ་སྤྱི་ལོ་༡༦༥༥ལོར་གྲོམ་པ་ལྟ་ཅེ་རྒྱ་སྤྱ་ཅེ་ཡིས་བཀོངས། མངའ་བདག་དཔལ་འཁོར་བཙན་བྱི་སྐས་བྱི་བྲག་ཤིས་བཅེགས་པ་དང་། སྤྱིད་ལྟེ་ཉི་མ་མགོན་གཉིས་བྱི་སྤྱིད་པལ་

ཆེར་ཡུམ་བརྟན་ཕྱོགས་ཀྱིས་བྱིར་བས་སྟོང་དུ་བྱོན། བྱི་བྱ་ཤིས་བཅེགས་པ་
 དཔལ་སྟོང་དུ་བཞུགས། ཉི་མ་མགོན་མངའ་རིས་སུ་བྱོན་པ་ན། སྟོན་པོ་ཞང་པ་
 ཚབ་རིན་ཆེན་སྡེ་དང་། ཅོག་རོ་ལེགས་སྒྲ་ལྷ་ལེགས་གཉིས་ཀྱིས་བྱེ་མ་གཡུང་
 བྱང་དུ་བསྐྱལ་ནས་པ་ཚབ་ཀྱིས་སྒྱུར་བྱལ་གྱི་ན་བཟའ་དང་ཅོག་རོས་དེའུ་གཅིག་
 ལུལ་ནས་དུས། རྗེ་ཡིས། “ངས་མངའ་རིས་སུ་རྒྱལ་སྲིད་འདྲ་བེན་སྲིད་ན་བྱིད་
 གཉིས་ཀྱི་བྱ་མོ་རེ་བཟང་བར་ལྷུ་ ཟེར་ནས་བྱོན། སུ་རངས་སུ་སྒྲ་མཁར་ཉི་
 བཟུང་བཅེགས། སྟོན་པོ་གཉིས་ཀྱིས་བྱ་མོ་རེ་བཅུན་མོར་སྤལ། ཅོག་རོ་བཟའ་
 ལ་སྤས་སྟོང་གི་མགོན་གསུམ་དུ་གྲགས་པ་ཆེ་བ་རིག་པ་མགོན། དེའི་རྒྱུད་པ་ད་
 ལྟའི་ལ་དྲགས་རྒྱལ་རབས་འདི་ཡིན། འབྲིང་བ་བྱ་ཤིས་མགོན། དེ་ལས་སྒྲ་
 རྟེན་རྒྱལ་རབས་བྱུང་། ཡིག་ཆ་འགའ་ཞིག་ནང་འདི་རྒྱུད་བ་ཡིན་པར་བཤད་
 ཀྱང་འདིར་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་ལྟར་བཀོད་པ་ཡིན། རྒྱུད་བ་སྡེའུ་གཅིག་
 མགོན། འདི་ལས་གྲ་གའི་རྒྱལ་རབས་རྣམས་བྱུང་། བར་སྐབས་སུ་དར་རྒྱས་ཆེ་
 ཅིས་བྱུང་ཡང་ད་ལྟ་ཉམས་ཟིན། བྱི་བྱ་ཤིས་བཅེགས་པའི་གདུང་རྒྱུད་སྤྲད་གྱི་སྡེ་
 གསུམ་ཞེས་པ་བྱུང་བར་གཅེན་དཔལ་སྡེ། དེའི་རྒྱུད་པ་ཁབ་གྱུང་ཐང་པ་དང་།
 སྒྲ་རྒྱལ་བ། སྒྱི་པ་ལྷ་ཙེ་སོགས་ཀྱི་དཔོན་རིགས་རྣམས་ཡིན། འབྲིང་བ་འོད་སྡེ།
 དེའི་སྤྲས་རྒྱུད་མང་པོ་ཞིག་དབུས་གཙང་གི་ཡུལ་གྱ་མང་པོ་ཞིག་ལ་བྱབ། ལྷག་
 པར་སྤས་གཉིས་པ་བྱི་སྡེ། མདོ་ཁམས་སུ་བྱོན་ཏེ་ཅོང་ཁའི་ཡུལ་ཆེན་བཙོ་བརྒྱུད་
 སོགས་མདོ་སྤྲད་གྱི་ཡུལ་ལ་དབང་རྒྱུར་བྱས་པས་མདོ་སྤྲད་ཅོང་ཁའི་རྒྱལ་རབས་
 ཞེས་པ་དེ་བྱུང་། གཙུང་རྒྱུད་སྡེ། འདི་འཇད་རྟ་ནག་དུ་ཕེབས་ཏེ་བོད་བྱང་
 ཕྱོགས་ཀྱི་ཡུལ་སྡེ་རྣམས་བདག་དུ་བྱས་པར་གྲགས། ཡུམ་བརྟན་གྱི་གདུང་རྒྱུད་
 རྣམས་དབུས་སུ་བཞུགས་ནས་རེ་ཞིག་ཡུལ་སྡེ་སོ་སོའི་ཡུལ་དཔོན་དུ་གྱུར་ཡོད་པ་
 དཔེར་ན། འབྲི་གྱུང་དང་། འོན། བསམ་ཡས། ལྷ་སའི་རྒྱུད་ཤོད་སོགས་ཀྱི་
 དཔོན་རིགས་རྣམས་ཡིན་ཡང་། དེ་དག་གི་གདུང་རྒྱུད་རིམ་བཞིན་དབྱིངས་སུ་
 ཡལ། །སྒྱི་ལོ་༡༧ལོར་བོད་རྒྱལ་སྤྱང་དར་མ་སྟོག་བཀོད་སྤྲས་ཤིང་བོད་ཁམས་
 སིལ་བུར་འཁོར་བ་ནས་བཟུང་། ཏ་ལམ་ལོ་རྩ་གཅུ་ལྷག་ཅིས་ཀྱི་རིང་ལ་བོད་

ཁམས་ཡོངས་ལ་ཆོ་ཁག་མང་པོ་ཆགས་ཏེ་ཕན་ཚུན་དགུ་རྒྱ་རྒྱ་བརྒྱ་འཕྲོག་གིས་
རྒྱས་འདའ་བར་བྱུང་།

གཉིས། དུན་པ་ཕྱི་དར་ཕྱི་སྒོར།
 མི་ཞུག་ཁྱ་ཆེན་རབ་ཏུ་བྱུང་། །
 དུན་པ་མདྲོ་མཛད་ཚུགས་ནས་མེས། །
 ཆ་ན་པེ་ཕེས་བྱལ་མཆན་བྱིས། །
 དུས་གཙང་མི་བཅུ་མདྲོ་མཛད་མངགས། །
 རབ་ཏུ་བྱུང་དམ་མཛད་འདུལ་དར། །
 ས་ཏུག་འོད་ལྷན་བརྒྱན་པ་ལས། །
 ལྷ་ལྷ་བྱལ་ཏོ་ཕྱོད་རེ་འབྱུངས། །
 ཆོས་དང་རིག་གནས་དར་ཕྱིལ་གནང་། །
 རིན་ཆེན་བཟང་པོ་ལ་མོགས་པའི། །
 ལཱོན་ཏུ་ཉེར་གཅིག་བྱ་གར་བཟངས། །
 མདྲོ་ལས་ཆོས་རྒྱལ་མོད་ཏུ་བརྒྱས། །
 ལེན་ལྷན་བྱལ་པའི་ཕེས་རབ་བྱིས། །
 ལུ་ལ་གཏམ་ཕྱི་ཕྱོད་ལྷན་ལྷས། །
 ཏེ་ལས་ཕྱོད་འདུལ་བྱུང་པ་འཕེལ། །
 ས་ལྷན་བྱལ་ཏོ་ཕྱོད་རེ་མཆོག །
 རབ་ཏུ་བྱུང་ཕྱེ་ཆོས་འོག་དགགས། །
 ཕྱེ་ཁྱ་པེ་ཕེས་འོད་ལེས་བྲགས། །
 ཉག་ཆོ་ཆུང་ཁེམས་བྱལ་པ་ལ། །
 རྒྱ་ཏོ་འདྲན་པའི་བཀའ་ཏུང་གནང་། །
 དགའ་འཕྲུང་ཏུ་ས་བརྒྱན་པའི་མཐུས། །
 རྒྱ་ཏོ་གར་ས་ཆན་འོད་ཏུ་བྱུངས། །

༡ [[སྤང་འདུལ་གྱི་སྟོན་རྒྱུ]] ཁྱ་ཆེན་དགོངས་པ་རབ་གསལ་ནི། གླི་ལོ་༥༢

པའི་ཆུ་བྱི་ལོར་སྐྱེ་འབྱུངས། དམར་གཡོ་གཙང་གསུམ་མངའ་རིས་བརྒྱད་དེ་
མདོ་ཁམས་སུ་བྱོས་ནས་ཆ་ལྷང་རྫོང་རྫོང་བྱག་དང་། ཡན་ཆུང་གནམ་རྫོང་། དན་
ཏིག་ཤེལ་གྱི་ཡང་དགོན་སོགས་སུ་ཐེབས་ནས་སྒོམ་ཞིང་བཞུགས་པའི་ཚེ། སྤྱི་ཚེན་
པོ་དགོངས་པ་རབ་གསལ་དང་འབྲད། སྤྱི་ཚེན་དགུང་ལོ་བཙུ་ལྷ་པའི་མེ་སྟག་སྟེ་
སྤྱི་ལོ་༡༠༤ལོར་ཆ་གཡོག་གཙང་གསུམ་ལས་རབ་རྩ་བྱུང་སྟེ། བསྟན་པའི་མེ་རོ་
མདོ་སྤྲད་ནས་སོས་པས་བསྟན་པ་སྤྱི་དར་གྱི་དབུ་བརྟེས། དགུང་ལོ་ཉི་ཤུ་པའི་
ལྷགས་ལྷག་ལོར་བསྟན་པར་རྫོགས། དགུང་ལོ་ཉེར་ལྷ་པའི་མེ་བྱི་སྟེ་སྤྱི་ལོ་༡༡༤
ལོར་དབུས་གཙང་གི་མི་བརྒྱ་མདོ་སྤྲད་རྩ་ཐེབས་ནས་རབ་བྱུང་ཞུ་སྐབས་དམར་
གཡོ་གཙང་གསུམ་སྐྱ་ན་བགྱེས་ཆེ་བའི་སྐབས་ཀྱིས། བཀའ་བྱ་སྤྱོད་མི་ཐུབ་
གསུངས། སྤྱི་ཚེན་བསྟན་པར་རྫོགས་ནས། ལོ་ལྷ་ལས་མ་འདས་ཀྱང་རྩས་གྱི་
དབང་གིས་དམིགས་བསལ་གྱི་མཁན་པོར་མཛད་ནས། མི་བརྒྱ་པོ་སྟན་ཐོག་
གཅིག་རྩ་སྒོམ་གསུམ་རིམ་ཅོད་ཀྱིས་བསྟན་པར་རྫོགས། དེ་ནས་དབུས་སུ་ཕྱིན་
པའི་སྤྱི་ལོ་ལོ་སྟག་སྟེ། སྤྱི་ལོ་༡༡༥ལོར་དབུས་སུ་བསྟན་པ་སྤྱི་དར་གྱི་འདུལ་སྟེ་
གསར་རྩ་བྱུང་། འདིའི་སྒོམ་རྒྱུ་ལ་དེང་རྩས་སྤྲད་འདུལ་གྱི་སྒོམ་རྒྱུད་ཟེར། །

༩ [[ལྷ་སྤྱི་མ་ཡེ་ཤེས་འོད]] བར་པ་བཀྲ་ཤིས་མགོན་ལ་སྐུ་གཉིས་བྱུང་བའི་
ཆུང་བ་སྤྱོད་དེ་ཡིན། ཆུང་རྩས་གྱི་མཆན་ལ་སྤྱོད་དེ་ཟེར། རྫོང་སུ་རྒྱལ་པོ་བྱས་
པའི་མཆན་ལ་བྱི་ལྷ་སྤྱོད་གཙུག་བཙན་ཟེར། ས་ལྷག་སྤྱི་ལོ་༡༡༥ལོར་སྐྱེ་འབྱུངས་
ཤིང་། སྤྱི་ཚེན་སྟོད་ལ་བཙན་མོ་གཉིས་ཁབ་རྩ་བཞེས་ཏེ། བཙན་མོ་སང་དཀར་
མ་ལ་སྐུ་བྱི་ལྷ་མགོན་བཙན་དང་། ལྷ་འཁོར་བཙན་གཉིས་འབྱུངས། དེ་གཉིས་
རབ་རྩ་བྱུང་བའི་མཆན་ལ་དེ་བ་རྩ་ཛ་དང་། ལྷ་ག་རྩ་ཛ་གཉིས་ཡིན། སྐབས་
དེར་བོད་རྩ་གསར་སྐྱེས་གྱི་ཆོས་ལ་ཁ་གཡར་ཏེ་ཆོས་ལོག་ཆོས་རྒྱུ་མང་པོ་
བྱུང་བ་དེ་དག་ལ་བཀག་འཁོག་གི་ཆེད་རྩ་བྱས་བཙན་ཆེན་པོར་གནང་། དེ་
ནས་རྩས་རབས་གྱི་དགོས་མཁོ་དང་བསྟན་ནས་དགུང་ལོ་སོ་གཅིག་པ་ས་སྤྲང་།
སྤྱི་ལོ་༡༡༥ ལོར་རབ་རྩ་བྱུང་ཞིང་མཆན་རྩ་ལྷ་སྤྱི་མ་ཡེ་ཤེས་འོད་ཅེས་གསོལ། ཡེ་
ཤེས་འོད་ཀྱིས་མེ་སྤེལ་སྤྱི་ལོ་༡༡༦ལོར་མངའ་རིས་མཐོ་ལྷིང་གསེར་གྱི་ལྷ་ཁང་

བཞེངས། དེ་རྗེས་རིན་ཆེན་བཟང་པོ་ལ་སོགས་པ། ཁྱུ་སྟོ་ཙྏ་བ་ཉི་ཤུ་ཙྏ་གཅིག་
 རྒྱ་གར་དུ་གསེར་མང་པོ་བསྐྱར་ཏེ་ཆོས་བསྐྱབ་དུ་བཏང་བའི་ནང་ནས་བཙུངས་པ་
 རྒྱ་གར་དུ་ཆོད་པས་གྲོངས། ལོ་ཆེན་རིན་ཆེན་བཟང་པོ་དང་། ལོ་རྒྱུད་ལེགས་
 པའི་ཤེས་རབ་གཉིས་ཀྱིས་མདོ་སྤགས་ཀྱི་ཆོས་མང་པོ་བསྐྱབས་ཏེ་བོད་དུ་ཕྱིར་
 སེབས་ནས་མདོ་སྤགས་ཀྱི་ཆོས་མང་པོ་བསྐྱར་ཅིང་ཁྱེས་ནས་གཏན་ལ་ཕབ། ལྷ་
 སྒྲ་མས་ཀྱང་རྒྱ་གར་ནས་པརྟེ་ཏ་ཁ་ཤས་སྒྱུན་དྲངས་ཏེ་བོད་དུ་བཞུགས་པའི་མདོ་
 རྒྱུད་དགོངས་འགྲེལ་གསུང་རབ་ཁག་ལ་དག་ཐེར་དང་། ཁ་ཤས་གསར་དུ་
 བསྐྱར། བསྐྱར་ཟིན་པ་རྣམས་དག་བཙོས་དང་བཅས་འཆད་ཉན་གྱིས་གཏན་ལ་
 ཕབ། །

༡ [[སྟོད་འདུལ་གྱི་སྟོན་རྒྱུ་ནི]] སྟོད་མངའ་རིས་སྟོགས་ནས་དར་ཞིང་
 མཆེད་པའི་འདུལ་བ་སྟེ། ལྷ་སྒྲ་མ་ཡེ་ཤེས་འོད་གྱི་སྒྱུ་རིང་ལ་རྒྱ་གར་ཤར་སྟོགས་
 ཀྱི་པརྟེ་ཏ་རྣམས་སྤེལ་དེའི་སྟོབ་མའི་གཙོ་བོ་ས་རྒྱ་སྤེལ། བྱ་ཁ་སྤེལ། དུལ་སྤེལ་
 སྟེ་སྤེལ་རྣམས་གསུམ་བཅས་སྒྱུན་དྲངས། དེ་དག་ལས་དུལ་སྤེལ་མ་གཙོ་བོ་
 ཞང་ཁྱུང་བ་རྒྱལ་བའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་སྟོན་པ་སྤངས། ཁོང་གིས་པརྟེ་ཏ་མང་པོ་
 ལས་ཁྱེས་ཤིང་། བྱད་པར་བལ་པོའི་འདུལ་འཛིན་གྱི་ཏ་ཀ་ལས་འདུལ་བའི་ལག་
 ལེན་ཐམས་ཅད་མཁས་པར་སྒྱུར། ཁ་ཆེ་རྒྱ་ན་གྱི་ལ་ལས་སོ་ཐར་མདོའི་འགྲེལ་
 པ་འདུལ་བ་བསྐྱས་པ་དང་། ཁ་ཆེ་གྱི་སྒྱུ་རྒྱུ་ཏི་ཤུ་ལས་སྤེལ་བརྒྱ་པ་ཙྏ་འགྲེལ།
 ས་མརྟེ་གྱི་རྒྱ་ན་ལས་ཀླ་རི་ཀླ་ལྷ་བཙུ་པ་སོགས་ལེགས་པར་ཁྱེས་ནས་འགྱུར་
 བཙོས་དང་། བསྐྱར་ཅིང་བཤད་པ་སོགས་ཀྱིས་ལེགས་པར་གཏན་ལ་ཕབ། ཞང་
 ཁྱུང་བའི་སྟོབ་མ་ལོ་རྩ་བ་དཔལ་འབྱོར་གྱིས་བལ་པོ་རྒྱ་ཡ་ཀ་ར་ལས་དགེ་སྟོང་
 གི་ཀླ་རི་ཀླ་དང་། ཁ་ཆེ་བ་ར་ཏི་ཏ་དང་། མ་རྒྱ་ཚ་ན་ལས་དགེ་ཚུལ་གྱི་བསྐྱབ་
 པའི་གཞི་མདོ་རྣམས་གསན་ཞིང་། དེ་དག་ལས་རིམ་པར་བརྒྱུད་དེ་མདོར་ན་སྤེལ་
 ལའི་རྒྱུན་ལས་སྟོད་འདུལ་དུ་གྲགས་པ་འདི་བྱུང་ཞིང་། ཏ་ཅང་དར་བྱལ་མི་ཆེ་
 ཡང་རྒྱུན་མི་ཆད་པ་གནས་སྤུབ་པ་ཅམ་བྱུང་། འགོས་ལོ་གཞིན་ཅུ་དཔལ་དང་།
 སྒྱུན་སྟོན་གྱི་གྲགས་པ་སོགས་ཀྱང་། སྟོན་རྒྱུ་འདི་ལས་བསྟེན་པར་རྫོགས་པ་

ཡིན་ཞེས་གསུངས། ལྷ་སྤྲུལ་མ་ཡི་ཤེས་འོད་དགུང་ལོ་སོ་གཅིག་པའི་ལོར་རབ་རྩ་
བྱང་ཞིང་ཆོས་ལོག་རྒྱ་བའི་ལམ་བཀག་ནས་རྒྱལ་བསྟན་རིན་པོ་ཆེ་དར་ཞིང་རྒྱས་
ཕྱིར་འབད་བཅོམ་ཆེན་པོ་མཛད་དོ། ཁོང་གི་ཆོས་ལོག་བཀག་པའི་སྐྱོར་བཀའ་
ཤོག་ལས། ད་ལྟ་ལས་ཟད་རྒྱལ་པོའི་བྱིམས་ཉམས་པས། རྫོགས་ཆེན་མིང་
བཏགས་ཆོས་ལོག་བོད་རྩ་དར། ལྷ་བ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་སས་ཐོགས་པ། ཆོས་པ་
མིང་བཏགས་ཐུགས་ལོག་བོད་རྩ་དར། རྟེ་ཡིས་རྒྱལ་ཁམས་སྤངས་ཏེ་འདི་ལྟར་
ཟུར། ཞེས་དང་། ཡང་། བྱིང་ཅག་གོང་གི་མཁན་པོ་ཐུགས་པའི་སྦྱོང་ཚུལ་
འདི། རྒྱལ་ཁམས་གཞན་རྩ་ཐོས་ན་གཞན་དག་རོ་ཆ་རྒྱ། རྟེང་ཅག་སངས་རྒྱས་
ཡིན་ནོ་ཟེར་བའི་སྦྱོང་པ་ནི། ལས་ཀྱི་སྲིན་པོ་བས་ནི་སྟོང་རྩེ་རྒྱུད་། ཁྲ་དང་སྤྱང་
ཁྲ་བས་ནི་ཤ་དད་ཆེ། ཁོང་རེང་སྤང་རེང་བས་ནི་འདོད་ཆགས་ཆེ། ཁང་རུལ་
ཟུར་ཁོག་བས་ནི་སྦྱར་དད་ཆེ། ཁྱི་དང་པག་པ་བས་ནི་གཙང་བཅོག་རྒྱུད་། ཞེས་
སོགས་གསུངས་སོ། དགུང་ལོ་དོན་གསུམ་པ་ལྷགས་ལྷག་སྟེ་ལོ་༡༠༡༧ལོར་མཐོ་
མྱོང་གསེར་ཁང་རྩ་ཞི་བར་གསེགས། །

༥ [[རྩོ་བོ་རྩེ་བོད་རྩ་ཐེབས་པའི་སྐྱོར]] ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་ལས།
དེའི་ཆེ་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་བརྒྱད་ལྷ་སྤྲུལ་མ་ཡི་ཤེས་འོད་ཀྱིས་རྩོ་བོའི་སྟན་པ་གསན་ནས་
ལོ་རྩ་བ་རྒྱ་བཅོམ་འགྲུས་སེང་གི་འཁོར་བརྒྱ་ཅམ་དང་བཅས་པ་ལ། གསེར་ལིང་
བ་གཅིག་ལ་སྤང་བརྒྱ་རྩ་ཡོད་པ་ཅིག་གིས་སྤྱ་དངས། མང་རྩ་བསྐྱར་སྟེ་རྩོ་བོ་
སྟན་འདེན་རྩ་བཏང་བས། རྩོ་བོའི་ཞལ་ནས་བོད་རྩ་འགྲོ་བ་ལ་རྒྱ་གཉིས་ཡིན།
ཡང་ན་གསེར་འདོད་ནས་འགྲོ་བ་ཡིན་སྟེ་ང་ལ་གསེར་གྱི་དགོས་པ་མེད། ཡང་ན་
བདག་པས་གཞན་གཅེས་ཀྱི་བྱང་ཚུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱིས། འགྲོ་བ་ཡིན་སྟེ་དེ་ཡང་ང་
ལ་མེད། ད་མི་འགྲོ་གསུངས་ནས་གསེར་རྒྱར་གཏད། ལོ་རྩ་བའི་འཁོར་པ་ལ་ཆེར་
ཡང་ཤི། གསེར་སིལ་མ་རྣམས་ཀྱང་བརྒྱག་པས་ལོ་རྩ་བ་རྒྱར་ལོག་སྟེ་གསེར་ལིང་
བ་རྒྱལ་པོ་ལྷ་སྤྲུལ་ལ་གཏད། རྒྱ་བཅོམ་སེང་རྩོ་བོ་ལ་ཆོས་ཉན་རྩ་ཕྱིར་རྒྱ་གར་ལ་

ལོག་པའི་བྱི་ལ་ནག་ཚོ་ལོ་རྩ་བ་ཚུ་ལ་བྲིམས་རྒྱལ་བ་ཞེས་བྱ་བ་^① ཤིན་རུ་བཅུན་
 པའི་འདུལ་བ་འཛིན་པ་དེ་ཡང་མཛོན་པ་ཉན་ཅིང་འབྲེངས། ཞེས་གསུངས།
 སྐབས་དེར་ནག་ཚོ་ལོ་རྩ་བས། ལྷ་སྤྲེལ་ཡེ་ཤེས་འོད་ཀྱིས་རྩོ་བོ་ལ་ལུལ་བའི་
 གསེར་དང་ཆ་འཕྲིན་རྣམས་བྱིར་ཏེ་རྒྱ་གར་རུ་ཕེབས། །ལྷ་སྤྲེལ་སྤྱ་གཤེགས་པའི་
 རྩེས་ལྷ་བཅུན་བྱང་ཆུབ་འོད་ཀྱིས་ལུ་མཐུད་ནས་རྩོ་བོ་རྩེ་གདན་འདྲེན་པའི་ཆེད་
 རུ་འབད་བཅོན་གནང་པའི་སྐོར། མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་ལས། ནག་ཚོས་རྒྱ་
 གར་རུ་ལོ་གཉིས་བཞུགས། མཛོན་པ་དང་ལོ་རྩ་བ་མཁས་པར་གྱུར་སྟེ་སྤྲར་བོད་
 རུ་བྱོན་པའི་ཆོ་ལྷ་བཅུན་བྱང་ཆུབ་འོད་ཀྱིས་སྤྱན་སྤར་བོས་སྟེ། བོད་ལུལ་འདིར་
 བསྟན་པ་དར་གྱུད་ཤིན་རུ་ཆེ་བར་བྱུང་། ཨ་ཙ་ར་དམར་པོ་ཅེས་བྱ་བས་གསང་
 རྒྱགས་ཐིག་ལའི་སྐོར་བཤད་ནས་རབ་བྱུང་པལ་ཆེར་སེར་བྲིམ་ལ་བཀོད། བྱི་རོལ་
 པ་ལགས་སམ་ཤམ་ཐབས་སྟོན་པོ་ཅན་བྱ་བས་སྤྱིར་དགོལ་གྱི་ཚོས་བསྟན། རྒྱགས་
 པ་རྣམས་ཀྱིས་བྱུང་། གསང་རྒྱགས་སྤྱི་ཅི་བཞིན་རུ་སྤྱད་ནས་ཐིག་པ་ལ་འགོད་པ་
 ཅིག་བྱུང་སྟེ་བསྟན་པ་ཤིན་རུ་འགྲིབ། ཡབ་མེས་ཀྱིས་པརྟེ་ཏ་ཆེ་རྒྱུང་འགའ་གདན་
 བྱངས་ནས་གདའ་ཡང་། བསྟན་པ་ལ་ཕན་པ་ཕར་ཞོག་སྤྲར་གནོད་པ་བྱས་པ་
 བཞིན་རུ་སོང་བས་ཨ་ཏི་ཤ་སྤྱན་འདྲེན་པ་ལ་ལན་གཉིས་བཏང་ཡང་གསེར་རྒྱུད་
 རྩོས། མོ་ཉ་མ་ལོག་པ་ལས་མ་བྱུང་། ད་བྱིད་ཀྱིས་རྩོ་བོའི་སྟན་རུ་ཁུ་བོའི་གསུང་
 འཕྲིན་དེ་ཐོང་། འདི་ན་གསེར་སྤང་བདུན་བརྒྱ་ཡོད་སྟེ་འདིས་མི་ནོར་ཐམས་ཅད་
 རྩོགས་ནས་ཡོད་ཀྱིས་འདི་ལ་མགོན་པོ་བོད་རུ་མ་བྱོན་ན་བྱིད་དམ་པ་རྣམས་ཀྱི་
 རྒྱགས་རྩེ་ཡང་དེ་འདྲ་བས། བདག་ཅག་རྣམས་ཀྱི་ཅི་བདེ་བར་སྤྱད་པར་བཞིན་
 ཞེས་མ་བྱོན་ཡང་སྟན་རུ་སྟོན་པ་གྱིས་གསུངས་ནས་དཔོན་གཡོག་ལུ་བརྒྱུངས་སྟེ་
 བྱོན། བྱང་སྟོགས་སུ་དགེ་བསྟེན་ཚོས་འཕེལ་ཞེས་བྱ་བ་རྩུ་འཕུལ་དང་ལྷན་པ་
 འབྱུང་། དེས་ངའི་བསྟན་པ་རྒྱས་པར་བྱེད་པར་འགྱུར་ཞེས་ལུང་བསྟན་པ་ལྟར་
 འབྲོམ་སྟོན་པའི་རྩུ་འཕུལ་གྱི་བཀོད་པ་མང་པོས། ལམ་རུ་འཛིགས་པ་བསལ་

① ལུལ་གྱུང་ཐང་བ་གདུང་ནག་ཚོ་རྒྱུད་རུ་ནས་རབ་བྱུང་སྟེ།

དབུགས་ཕུང་འདི་ལྟར་བྱོམ་གྱི་གདམས་པ་བསྟན་ཏེ་བྱི་ཀ་མ་ལར་བཏོ་ལ། རྩོ་བོ་
ལ་གསེར་མིང་བ་དེའི་མཐར་སེལ་མས་བསྐྱར་བའི་མཚུལ་སྤུལ་ནས། གསོལ་བ་
བཏབ་ཞུ་འཕྲིན་བརྗོད་པས། ལྷ་སྒྲ་མ་ཁུ་དཔོན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔར་འདུག་
པས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་བཀའ་ཡང་བཅག་དུ་མི་རུང་། དའི་ཕྱིར་ཁོང་གི་ཁྱོར་
མང་པོ་ཆུད་ཐོས་པས་ངོ་ཡང་གཞོང་བར་ཡོད། བོད་སྤྱིང་ཡང་རྩེ་སྟེང་ཡང་ན་
སོ་ཆས་ལྷེ་མིག་མང་པོ་འཛིན་བྱ་བ་མང་པོའི་འཕྲོ་ཡང་ཡོད་པས་ཐོན་ཏེ་མི་འོང་།
འོན་ཀྱང་བོད་ཀྱི་སེམས་ཅན་ལ་ཕན་ཐོགས་སམ་མི་ཐོགས་ངས་བརྟག་པ་བྱ་ཡིས་
རེ་ཞིག་བྲིད་རང་གི་གསེར་རྒྱང་ཞིག་གསུངས་ནས་གཏད། དེའི་རུབ་སྒྲོལ་མ་ལ་
གསོལ་བ་བཏབ་ཏེ་ངས་བོད་དུ་བྱིན་ན་བསྟན་པ་ལ་ཕན་ཐོགས་སམ། རྒྱལ་པོ་
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་དགོངས་པ་རྒྱགས་སམ། ལུས་སྒྲིག་གི་བར་ཆད་དུ་མི་
འགྱུར་རམ་ཞེས་གནད་དོན་གསུམ་གསོལ་བ་བཏབ་པས་མི་ལམ་དུ། བྲིད་རང་བྱི་
ཀ་མ་ལ་ཤི་ལའི་རྒྱང་ན་ལུ་ཁེན་ཞེས་པ་ལུ་སྟེགས་པའི་སྤྱང་བྲིར་ཞིག་གི་དབུས་ན་
ནང་པའི་ལྷ་ཁང་རྒྱང་དུ་ཞིག་ཡོད་པ་དེར་སོང་ལ་རྣལ་འབྱོར་མ་ཞིག་འོང་བ་དེ་
ལ་དྲིས་ཅེས་གསུངས་བུང་བར། ཕྱི་ཉིན་དེར་བྱོན་ཏེ་མཚུལ་མཛད་ཅིང་ཡོད་ཅ་
ན་ག་ནས་བུང་ཆ་མེད་པར་རྣལ་འབྱོར་མ་རལ་པ་ས་ལ་སྟེབས་པ་ཅིག་བུང་། དེ་
ལ་གསོལ་བ་བཏབ་པས་བོད་དུ་བྱོན་ན་ཕན་ཐོགས། བྲད་པར་དུ་ལུ་པ་སི་ཀ་ཅིག་
ལ་བསྟེན་ནས་ཕན་ཐོགས། བོད་དུ་མ་བྱོན་ན་ཆོ་ལོ་དགྲ་བརྩུ་ཙ་གཉིས་སྟབ། བྱོན་
ན་བརྩུན་བརྩུ་ཙ་གཉིས་ལས་མི་སྟབ་གསུང་བས་སེམས་ཅན་ལ་ཕན་པར་བུང་ན་
ཆོ་རིང་བུང་ལ་མི་ལྷ་སྟམ་པ་བུང་། ཞེས་སོགས་རྩོ་བོ་རྩེ་བོད་དུ་སྟུན་བྱངས་པའི་
སྐོར་རྒྱས་པ་ཤེས་འདོད་ན་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །

ས་བཅད་གཉིས་པ། མདོ་ཁམས་སྟོགས་སུ་རྒྱལ་ཕྱན་
འགའ་ཞིག་དར་བའི་སྐོར།
གཅིག་གླིང་གི་སར་རྒྱལ་པོའི་སྐོར།

རབ་བྱུང་དང་པོའི་ས་སྟག་ལོར། །

སྤྱིང་རྩེ་གེ་སར་རྒྱལ་པོ་འབྱུང་ས། །

མདོ་ཁམས་སྤྱིང་གི་བཅུན་པ་རྒྱས། །

སྤྱིང་གེ་སར་རྒྱལ་པོ་ནི། རབ་བྱུང་དང་པོའི་ས་སྟག་སྤྱི་ལོ་ ༡༠༣༥ ལོར་ཡབ་
 སྤྱིང་རྒྱུད་བརྒྱད་སྟེ་ས་པོ་སེང་ལྷོན་དང་། ཡུམ་འཕྱོག་བཟའ་ལྷ་མོ་གཉིས་ཀྱི་སྟེང་
 ལུང་དེ་སྤྱིང་གེ་སར་ཆོས་ཆོད་ལོན་པའི་ཉི་འཁོར་རུ་སྤྱི་འབྱུང་ས། སྤྱི་ལོའི་རུས་རབས་
 བཅུ་བརྒྱན་པའི་སྟོན་ལ་ཡུལ་འདིའི་སྤྱི་མིང་ལ་སྤྱིང་ཡུལ་ཟེས། སྤྱིང་རྒྱུད་རུས་ཀྱི་
 མིང་ལ་བྱ་རྩོུ་བཏགས། མ་ཡུམ་འཕྱོག་བཟའ་ལྷ་མོ་དེ་སྤྱིང་སེང་ལྷོན་རྒྱལ་
 པོའི་བཅུན་མོ་དངོས་མིན་སྟབས། སྤྱིང་མ་བྱ་གཉིས་འཆོ་བ་ཉམས་རྒྱུད་གིས་
 བཅུགས་དགོས་བྱུང་བ་དང་། སྤྱིང་གི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བྱིས་པའི་རིག་
 རྟོགས་ལ། ཨ་ཁུ་སྤྱི་བྱུང་ལ་སོགས་ཁག་གཅིག་གིས་སྤྱིང་དོག་གིས་རྒྱུན་བྱིས། སྤྱིང་
 ལ་སྤྱིག་འགལ་གྱི་ཁྱོད་གཞི་མི་རྒྱུད་བ་ཞིག་བསྐྱེད་ནས་སྤྱིང་ཆོང་གི་སྤེ་བ་ནས་
 ཡུལ་ཐུད་པའི་བཀའ་ཆད་བཅད། སྤྱིང་མ་བྱ་གཉིས་ཆ་སྤྱིང་གཡུ་ཐུང་ལུས་
 མདོར་རྒྱུད་ཐུད་བྱས་པས། གནས་དེར་ལོ་ཤས་རིང་བཅུགས། དེ་ནས་སྤྱིང་གི་
 རྒྱལ་སྤྱིད་ལ་སྤྱིང་ཆེ་འཁྱིར་རྒྱུད་གསུམ་གྱི་ཐུ་རུ་ནམས་འཕྱོག་ཆོད་བྱེད་པའི་
 མཐུར། སྤྱིང་གི་རྒྱལ་ས་དང་། སྤྱི་ལོའི་བྱ་མོ་འབྱུག་མོ་གཉིས་ཀྱི་རྒྱུག་གི་རྒྱན་
 རུ་བཅུགས་ཤིང་། ཀྱི་སྤྱི་མཁོགས་ལ་སྤྱིང་གི་རྒྱལ་ས་དང་། འབྱུག་མོ་གཉིས་
 འཕྱོག་རྒྱ་ཐག་བཅད། རིགས་རུས་དང་། ཐོབ་ཐང་། དཔུལ་སྤྱིག་གང་གི་ཁྱད་
 པར་མེད་པ་སྤྱིང་གི་རུས་སྤྱི་གཏོགས་པ་ཐམས་ཅད་དེའི་འགུན་ཆོད་ནང་རུ་
 རྒྱགས་ཆོག་པའི་དྲིལ་བསྐྱགས་བྱས། རུས་དེར་བྱ་རྩོུ་ཐུ་བོ་རྒྱ་ཆོ་ཞ་དགར་གྱིས་
 བང་མི་བཏང་སྤྱི་རྩོུ་རྒྱ་རྒྱུག་གི་གཡུ་རུ་བོས། རྩོུ་རྒྱ་རྒྱ་རྒྱུད་ཆོད་དང་བཅས་
 ཉི་རུས་ཐོག་སྤྱིང་ཡུལ་རུ་འཕྱོར། རྒྱ་རྒྱུག་གི་འགུན་ཆོད་ནང་རུ་རྒྱགས་པས་སྤྱིང་
 གི་རྒྱལ་ས་དང་། སེང་རྩམ་འབྱུག་མོ་གཉིས་རྩོུ་ལ་ཐོབ། ཉིན་དེ་ནས་བཟུང་
 སྤྱིང་གེ་སར་རྒྱལ་པོ་ཞེས་འཕོད་སྟོལ་བྱུང་། རུས་དེར་སྤྱིང་གི་མངའ་ཐང་རྒྱས་
 མོས་བྱུང་ནས། སྤྱིགས་བཞིའི་བརྒྱད་བཞི་ལ་སོགས་པའི་སྤྱི་བས་དེའི་མི་བསྐྱུན་

གདུག་པའི་ཡུལ་དཔོན་མང་པོ་དབང་དུ་བྱས་སྐབས། གླིང་གི་སར་ནོར་བུ་དག་
འདུལ་ཞེས་མཚན་སྟན་ཆེར་རྒྱས། མཐའ་དགུང་ལོ་གྲ་གཉིས་པ་རབ་བྱུང་གཉིས་
པའི་ས་པག་སྟེ་ལོ་༡༡༡༧ལོར་སྐྱ་གཤེགས། །

གླིང་གི་སར་རྒྱལ་པོས་དབང་བསྐྱར་བྱ་ཡུལ་གྱི་གླིང་གི་ཡུལ་དེ་གང་ལ་ཟེར་
ཞེན། ཆོས་རྒྱལ་སྟོང་བཅན་སྐམ་པོའི་སྐབས་སུ་ཡུལ་འདིར་ཁམས་སྟོང་ཐང་
ཞེས་འབོད་ཅིང་། རྗེ་འབངས་དང་རིག་གནས་གྱི་རྗེ་གནས་ལྟ་བུ་དེ་དེར་རྒྱས་
འདན་ཁོག་གི་ཡུལ་འདི་ཡིན་འདུག །གནའ་བོའི་ཡིག་ཆ་མང་ཆེ་བའི་ནང་གླིང་
ལྟ་ཁོག་ཅེས་འབྲི་སྟེ་ཡོད་ཅིང་། ཆོས་རྒྱལ་སྟོང་བཅན་སྐམ་པོས་བོད་ཡུལ་
སྟོང་སྟངས་ཀྱི་ས་ཁོངས་བདག་དུ་བབྱུང་ཆེད། མཐའ་འདུལ་དང་། ཡང་
འདུལ། རུ་གཞོན་བཅས་གྱི་ལྟ་ཁང་བཅུ་གཉིས་བཅས་བཞེངས་པའི་སྐབས་སུ་
རུ་གཞོན་གྱི་ལྟ་ཁང་བཞིའི་ཡ་གྲུལ་ཁམས་སྟོང་ཐང་སྟོལ་མ་ལྟ་ཁང་ཡུལ་འདིར་
བཞེངས་པ་དེ་ལྟ་ཡང་གནའ་བུལ་བཞུད་ཡོད། ཐང་རྒྱལ་རབས་སྐབས་ཀྱི་རྒྱ་
ནག་གི་ས་ཁྱ་རྒྱུང་པའི་ནང་དུ། ཡུལ་འདིར་གླིང་ཞེས་བོད་སྐད་རང་སོར་དུ་རྒྱ་
ཡིག་བྲིས་འདུག དེ་ལྟར་འབྲི་ཟེ་ཟེལ་མོ་སྐང་ཞེས་པ་ཤར་ཟེ་རྒྱ་དང་། རུབ་
འབྲི་རྒྱ་གཉིས་ཀྱི་བར་སྐང་འདི་ལ་གླིང་ཡུལ་ཟེར་ཞིང་ཡོད་འདུག །བོད་སིལ་
བུར་འཁོར་བའི་སྐབས་སུ། གླིང་གི་དཔོན་རྒྱུད་དེ་མངའ་ཐང་དང་སྟོབས་འབྱོར་
རྒྱས་པའི་འགོ་རྒྱུགས། དེ་ལ་སྟོང་གླིང་གསེར་པ་མཆེད་བརྒྱད། བར་གླིང་འོམ་བུ་
ཆོ་དུག །སྟངས་གླིང་ལུ་སྟངས་རྗེ་བཞི་ཞེས་འཕེལ་རྒྱས་བྱུང་ཞིང་འབྲི་ཟེ་ཟེལ་མོའི་

སྐར་གི་ཁིང་འཕྲོག་ཡུལ་སྡེ་ཐམས་ཅད་སྐར་གི་བདག་ཏུ་བཟུང་ཡོད་སྟབས། ཀམ་པ་སྐྱེ་བྱེད་བཅུ་པ་ཡན་གྱི་ནམ་ཐར་ནམས་ལས། ཡུལ་འདིར་ཐེབས་སྐབས་སྐར་ཏུ་ཐེབས་ཞེས་བྱིས་འདུག་པ་མ་ཟད། དེར་གི་བར་ཏུ་འབྲས་སྐྱངས་ཁང་ཚན་ཏུ་སྡེ་དགའི་གྲུ་རྒྱན་སྟོད་གནས་གྱི་ཁང་ཚན་ལ། སྐར་ཁང་ཚན་ཞེས་འབོད་གྱི་ཡོད་པ་འདིས་ཀྱང་ཤེས་སོ། །

འོ་ན་སྐར་ཡུལ་ལ་སྡེ་དགའི་ཞེས་པའི་ས་མིང་དེ་རུས་གང་ཅམ་ནས་བྱང་ཞེ་ན། ལྷགས་རའི་སྐར་དཔོན་གྱི་ནང་སྟོན་ཏུ་གྱུར་པའི་མགར་ཆེན་ཡེ་ཤེས་བཟང་པོའི་རྒྱུད་པ་པོ་ཐར་བཀྱ་ཤེས་སེང་གེ་ལ་ཟེལ་ཆུང་སྟོད་རྒྱུད་གྱི་ཡུལ་དཔོན་ཞིག་གི་གོ་གནས་ཐོབ། དེ་ནས་བཅིས་པའི་མི་རབས་བརྒྱན་པ་སྡེ་དགའི་སྤྱི་ཆེན་བྱམས་པ་ལུན་ཆོགས་གྱིས། སྐར་ཆང་རྒྱལ་པོའི་མངའ་ཁོངས་འཕྲོག་སྡེ་འབྲི་རྒྱ་ཤར་བརྒྱུད་གྱི་ཡུལ་སྡེ་ནམས་དང་། སྐྱ་སེ་དང་། སྟོ་ལུ་སོགས་འབྲི་རྒྱའི་རུབ་བརྒྱུད་གྱི་སྤྱད་སྟོགས་འདི་དག་ཐབས་དང་། དབྱང་གིས་རིམ་བཞིན་དབང་ཏུ་བསྐྱེད་པའི་སྐབས་དེར། སྤྱི་ལོ་༡༥༩༥ལོར་སོག་པོ་གྱུ་སྟོན་གྱི་དམག་ཡུལ་འདིར་འབྱོར་ཞིང་སྤྱི་ཆེན་དང་སྟོགས་པོར་གྱུར། འབྲི་རྒྱའི་རུབ་བརྒྱུད་གྱི་བེ་རི་རྒྱལ་པོ་བཙམ་པའི་ཡུལ་སྡེ་ནམས་སྤྱི་ཆེན་ལ་ལུལ། སྡེ་དགའི་བྱམས་པ་ལུན་ཆོགས་གྱིས་འབྲི་རྒྱའི་ཤར་རུབ་གཉིས་སྟེད་དབང་བསྐྱུར་བྱས་ཤིང་། སྐར་ཆང་རྒྱལ་པོའི་མངའ་ཁོངས་པལ་ཆེར་ཤོར་བའི་ཡུལ་གྱི་དེ་དག་དང་། བེ་རིའི་ས་ཁོངས་གཅིག་ཏུ་བསྐྱེམས་པ་ལ་སྡེ་དགའི་ཞེས་འབོད་སྟོལ་འདི་བྱང་ཡོད། །

གཉིས། མི་ཉག་རྒྱལ་རབས་གྱི་སྟོར།

མི་ཉག་གཞུ་རྒྱལ་པོ་ཡིས། །

སྟོ་བྱང་སྐར་དམག་ཐམས་བསྐྱུད་ནས། །

ཤར་གྱི་མི་ཉག་རྒྱལ་ཁབ་བརྒྱན་ས། །

དེར་རུས་བོད་རྒྱ་གཉིས་གྱི་ཡིག་ཆའི་ནང་ཏུ་མི་ཉག་གི་སྟོར་ལ་མི་མཐུན་པ་རུང་ཟད་ཡོད་པ་ནི། བོད་གྱི་ཡིག་ཆང་ནང་ཏུ་བོད་བཙན་པོའི་སྐབས་ནས་ད་བར་མི་ཉག་ཟེར་བའི་འབོད་སྟོལ་འདི་འགྱུར་བ་གཏན་ནས་འགོ་མ་སྟུང་བ་ཞིག་

རེད། འོན་ཀྱང་རྒྱ་ཡིག་ནང་དུ་བོད་སིལ་བྱར་འཁོར་བའི་སྐབས་ཀྱི་མི་ཉག་ལུལ་
གྲུ་ལ་ཁིའི་ཤུ་ (西夏) ཞེས་འབོད་སྟོལ་བྱང་ཡོད་འདུག །བོད་སིལ་བྱར་འཁོར་
སྐབས་ཀྱི་མི་ཉག་ལོ་རྒྱུས་གནད་བསྐྱེས་ཤིག་མི་ཉག་བ་ཆེན་ཆེ་ཤེས་རབ་ཡི་ཤེས་
ཀྱིས་ངག་ཐོག་ནས་བཤད་པ་ཆོལ་པས་ཡིག་ཐོག་དུ་ཕབ་པ་དེ་རེད། དེའི་ནང་
དོན། བོད་སིལ་བྱར་འཁོར་རྗེས་སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་བཅུ་པ་ཙམ་གྱི་ནང་དུ། རྒྱ་
ནག་གིས་མི་ཉག་ལུལ་འདིར་དབང་དུ་བསྐྱུར་ནས་ལོ་ངོ་བཅུ་ལྷག་ཁ་ཤས་སོང་
རྗེས། མི་ཉག་ག་རྒྱ་རྒྱལ་པོ་ཞེས་པ་གཞི་བདག་གི་བྱ་ཞིག་སྤྱེས། དེས་ལུལ་མི་
ནམས་བསྐྱེས་ནས་རྒྱ་ལ་ངོ་ལོག་བྱས་ཏེ་རྒྱ་དམག་མཐར་བསྐྱད། མི་ཉག་རྒྱལ་
ཁབ་ཅེས་པ་བཅུགས་པའི་སྐོར་བཤད་ཡོད་པ་དང་། རྒྱ་ཡིག་ནང་དུ། ཐོག་མར་
ལུང་བྱང་མའི་རྒྱལ་རབས་སྐབས་སུ་མི་ཉག་དབང་སྐྱུར་བྱས། དེ་རྗེས་མི་ཉག་
རྒྱལ་པོ་ལི་ཇི་ཆོན་ཞེས་པ་ཞིག་གིས་ལུང་དང་ཁྱེ་ལ་དམག་བརྒྱབ་ཏེ་རྒྱལ་ཁ་ཐོབ།
དེ་ནས་མི་ཉག་རྒྱལ་ཁབ་བཅུགས་སྐོར་བཤད་པ་གཉིས་ནང་དོན་གཅིག་མཐུན་
བྱང་འདུག །ཁིའི་ཤུ་ཞེས་པ་ (西夏) རྒྱ་ཡིག་མ་ཡིག་གི་ནང་དོན། ཁིའི་ཤུ་
(1038 年-1227 年) འདམ་གཞུང་རྒྱལ་ཁབ་དང་། ཤུ་རྒྱལ་དཀར་པོ་འང་ཟེར།
ཀྱང་གོའི་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་ཏང་ཞང་པས་བཅུགས་པའི་དབང་སྐྱུར་རྒྱལ་ཁབ་ཅིག་
རེད། ཏང་ཞང་མི་རིགས་ཀྱིས་གཙོ་བོར་བྱས་ཤིང་། རྒྱ་རིགས་དང་། རུའི་རུ་
རིགས། བོད་རིགས་བཅས་འདུས་པའི་རྒྱལ་ཁབ་ཅིག་རེད། སྤྱི་ལོ་༡༠༣༨ལོར་ལི་
ལོན་ཏའོ་ཡིས་རྒྱལ་ཁབ་བཅུགས་དུས་ཤུ་ཞེས་པ་རྒྱལ་མིང་བྱས་པས། ཤུ་ཆེན་པོ་
ཞེས་འབོད། གཞན་ཡང་། ལུང་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་རྒྱབ་ཕྱོགས་སུ་ཡོད་པས་ན་ཁིའི་ཤུ་
ཞེས་འབོད། །

འོ་ན་མི་ཉག་དང་ཁིའི་ཤུ་གཉིས་གཅིག་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། དེ་ནི་བོད་སྐད་དུ་
མི་ཉག་དང་། རྒྱ་སྐད་ཁིའི་ཤུ་ཟེར་བ་དེ་གཉིས་དོན་གཅིག་མིང་གི་ནམ་གངས་
ཡིན་ཞེ། དཔེར་ན། བོད་སྐད་དུ་བོད་ལྗངས་དང་། རྒྱ་སྐད་དུ་ཁིའི་ཙང་དོན་
གཅིག་ཡིན་པ་བཞིན་ནོ། །རྒྱ་ཡིག་གི་དབྱེད་གཞིར་འབོད་པ་ལྟར་ན། ཏང་ཞང་
རིགས་ཞེས་པ་དེར་དུས་སི་ཁོན་ཤར་ཁོག་མཐོ་སྐང་འདི་ཡིན་ཞེས་དང་། དེ་ནི་

ལུང་རྒྱལ་གྱི་རུབ་སྟོགས་ལ་ཡོད་པས་ན། ཞིའི་ཤུ་ཟེར་ཞེས་མིང་གི་རྒྱ་མཚན་དང་
བཅས་ཏེ་གསལ་པོར་འཁོད་འདུག་པ་ལ་དཔྱད་ན། ཞིའི་ཤུ་ཞེས་པ་རྒྱ་བོད་འདྲེས་
མའི་སྐད་དེ། ཞིའི་ཞེས་པ་རྒྱ་སྐད་རུ་རུབ་ཡིན། ཤུ་ཞེས་པ་རྒྱ་སྐད་ནང་རུ་བོད་
སྐད་བྱེད་ཆགས་པ་ཡིན་ཏེ། བོད་སྐད་རུ་ཤར་པ་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན། དེས་
ནས་ཞིའི་(西)ནི་རྒྱ་སྐད། ཤུ་(夏)ཞེས་པ་བོད་སྐད་ཡིན། དོན་རུ་རུབ་སྟོགས་
ལ་ཡོད་པའི་ཤར་པ་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་པ་ཐེ་ཚོམ་དང་བུལ་བ་ཞིག་རེད། །

མི་ཉག་རྒྱལ་པོས་རང་གཞན་གཉིས་ཀྱི་ཡུལ་ལ་དབང་སྐྱར་བ། འོ་ན། སྐབས་
དེའི་མི་ཉག་རྒྱལ་པོ་ཞེས་པ། དེའི་ཁོངས་སུ་མི་ཉག་རང་གི་ས་སྐུལ་འདི་དག་
འདུས་སམ་མི་འདུས་ཞེ་ན། དེ་ལ་དཔྱད་པར་བྱ་དགོས་ཏེ། དེར་རུས་རྒྱ་ཡིག་
རུ་བཤད་པའི་ཞིའི་ཤུ་ཞེས་པ་འདིར་ཕལ་ཆེར་མི་ཉག་རྒྱལ་པོས་དབང་སྐྱར་བྱས་
པའི་ཉིང་ཞ་དང་། ཀན་སུའུ། རུན་ཞིའི་བཅས་ཀྱི་མངའ་ཁོངས་ཅམ་གཙུག་པོར་
ཡིན་འདུག །མི་ཉག་རྒྱལ་པོའི་བྱང་ཡུལ་དངོས་ནི་དེར་རུས་མི་ཉག་གི་ཡུལ་
འདི་ཡིན་པ་གོང་རུ་ཡིག་རྟིང་དག་ལས་འཁོད་པ་ལྟར་དང་། རྒྱ་ཡིག་རུ། ཞིའི་
ཤུ་རྒྱལ་པོའི་རིགས་རྒྱུད་ཏང་ཞང་ཡིན་པ་དང་། གནས་ཡུལ་ནི་དེར་རུས་སི་
ཁྲོན་ཞིང་ཆེན་དཀར་མཛེས་སྐུལ་དང་། ར་པ་སྐུལ་གྱི་ཤར་ཁོག་འདི་དག་ཡིན་པ་
གསལ་པོར་བཤད་འདུག །

རྒྱ་ཡིག་རུ་ཏང་ཞང་(党项) ཞེས་པ་མི་ཉག་ཡིན། རྒྱ་ཡིག་ནང་གི་ཏང་
ཞང་ནི་བོད་ཡིག་ནང་རུ་མི་ཉག་ཟེར་བ་དང་དོན་གཅིག་ཡིན་འདུག་སྟེ། རྒྱ་ཡིག་
ནང་གི་བོད་སིལ་བུའི་སྐབས་ཀྱི་ཞི་ཤུ་རྒྱལ་རབས་རྣམས་དང་། བོད་ཡིག་ནང་གི་
མི་ཉག་རྒྱལ་པོའི་ལོ་རྒྱུས་གཉིས་ནང་དོན་གཅིག་ཡིན་པ་མ་ཟད། རྒྱ་ཡིག་ནང་
རུ་ཞི་ཤུ་རྒྱལ་རབས་ཐམས་ཅད་མི་རིགས་ཏང་ཞང་ཞེས་བྲིས་ཡོད་པ་འདིས་ཀྱང་
བོད་སྐད་ཀྱི་མི་ཉག་དང་། རྒྱ་ཡིག་ནང་རུ་ཏང་ཞང་གཉིས་དོན་གཅིག་ཡིན་པ་
ར་སྟོན་བྱས་འདུག །རྒྱ་ཡིག་ནང་གི་ཞི་ཤུ་རྒྱལ་རབས་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་
གནད་བསྐྱུས་ཅམ་འདིར་དཔྱད་གཞིར་བཀོད་པར།

༡ 李继迁 ལི་རི་ཚོན། སྤྱི་ལོ་༡༡༤༣ལོར་སྐྱེས། ཏང་ཞང་མི་རིགས། སུན་ལྷ་

ལེའང་གཉིས། ཁོས་སྟོན་པོ་མོན་ཡང་སོགས་ཀྱིས་རྒྱབ་སྐྱོར་ལོག་ཞང་པོ་དང་ཕུ་
འཛོམས་བྱིས་རྒྱུད་ཚང་མ་བསད། རྒྱུ་ལྷ་ལ་དཔོན་ལ་སྟོ་དྲིས། ཐོད་ལྷགས་
བསྐྱབས། རྒྱུ་ལྷགས་སྟེལ། དམག་དབྱང་ལེགས་སྟེལས་བྱས་དམག་སྟོབས་བསྐྱེད་
དེ་དམག་དབང་བཟུང་། རྒྱ་ཐོད་གཉིས་ཀྱི་དཔོན་ཐོབ་གསར་རུ་བཟོས་ཤིང་།
སྟོད་དབང་བསྐྱེདས། དམག་དབྱང་བཏང་ནས་ཕུ་མཐུད་དེ་སྐྱང་ལ་ཕར་རྒྱལ་
བྱས། སྤྱི་ལོ་༡༠༤༧ལོར་གྲོངས། ཞེས་གསལ།

༥ 李秉常 ལི་ཕིང་ཁྲང་། སྤྱི་ལོ་༡༠༤༧ལོར་ཡབ་ལི་ལེའང་བཟང་དང་། ལུམ་
རུས་ལེའུ་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་འབྱུངས། ཏང་ཞང་རིགས། མ་ལུམ་ལེའང་། རྒྱ་
རིགས་ཡིན། ༡༠༥༤ལོར་ལྷ་བ་རྩ་པར་གྲོངས།

༦ 李乾顺 ལི་ཚཱ་རུན། སྤྱི་ལོ་༡༠༥༤ལོར་ཡབ་ལི་ཕིང་ཁྲང་དང་། ལུམ་
ལེའང་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་འབྱུངས། སྲས་ཆེ་བ། ཏང་ཞང་རིགས། མ་ལུམ་དང་སྤྱི་
མོ་ཚང་མ་རུས་རྒྱ་རིགས་ཡིན། ཞི་ཤུའི་མཚོག་གི་རྒྱལ་པོ་ཆབ་སྟོད་པ། ༡༡༣༤ལོར་
གྲོངས།

༧ 李仁孝 ལི་རེན་ཞེལ། སྤྱི་ལོ་༡༡༣༤ལོར་འབྱུངས། ལི་ཚཱ་རུན་ཀྱི་སྲས་
རྒྱུད་བ་ཡིན། ཏང་ཞང་མི་རིགས། ཡབ་སྐུ་གཤེགས་པའི་ལོ་དེར་དགུང་ལོ་བཅུ་
དྲུག་པ་སྟོད་ཁྱིམ་བཞུགས། སྟོབ་ལྷ་མང་པོ་བཅུགས། སྟོབ་གསོ་ལ་དོ་སྣང་ཆེ།
རུའུ་ལྷགས་རིག་གནས་དང་། བང་པའི་ཚོས་ལ་དགའ་དད་ཆེ། ཚོས་དཔེ་མང་
པོའི་སྐར་ཤིང་བཟོས། ཏང་ཞང་རིག་གནས་དར་སྟེལ་བཏང་། སྤྱི་ལོ་༡༡༣༤ལོར་
གྲོངས།

༨ 李纯祐 ལི་ཁུན་ཡུའུ། སྤྱི་ལོ་༡༡༣༧ལོར་ལོར་སྐྱེས། ཏང་ཞང་མི་རིགས།
རེན་ཞེལ་རྒྱལ་པོའི་སྲས་ཆེ་བ་ཡིན། མ་ལུམ་རུས་ལོ། རྒྱ་རིགས་ཡིན། ༡༡༣༩ལོར་
ཡབ་གྲོངས་པ་དང་རྒྱལ་པོ་བྱས། ཁོང་གི་ཁུ་བོ་ཡེ་ཤང་ལི་རེན་ཡུག་སྐུ་གཤེགས་
རྩེས་སྲས་ཨན་ཚཱ་གྱིས་ཡབ་ཀྱི་དམག་སྤྱི་ཆེན་མོའི་གོ་ས་འཛིན་རྒྱུ་རེ་བ་བྱས།
ཁུན་ཡུའུ་རྒྱལ་པོས་ཁོ་ལ་ཡབ་ཀྱི་གོ་གནས་མ་གནང་བ་ཅུན་མང་ཞིག་གི་གོ་སར་
བཞག་པས། ལི་ཨན་ཚཱ་རབ་རུ་ཁྱོས་ཏེ་རྒྱལ་སྟོད་འཕྲོག་རྒྱུ་རྟོ་སྟེས། རྒྱལ་

ཡུམ་ཆེན་མོ་ལོ་ལྔ་པ་གིས་རྒྱལ་སྤྱིར་འོག་དུ། སྤྱིང་འབྱུར་གྱི་ལོ་ལངས་གཤམས་
 ཏེ་ཁུན་ཡུལ་རྒྱལ་པོ་ཁྱིམ་པ་བས་ཏེ་བཅོན་དུ་བཅུག། ཁྲི་བ་གསུམ་གྱི་རྩེས་སུ་
 སྤྱི་ལོ་༡༢༠༥ལོར་བཅོན་དུ་བྱོངས། འདི་བོད་ཡིག་དུ་མི་ཉག་རྒྱལ་ཚོད་ཟེར་བ་དེ་
 ཡིན་པར་འདྲ། །

༩ 李安全 ལི་ཨན་ཚོན། སྤྱི་ལོ་༡༡༧༠ལོར་འཁྲུངས། རེན་ཞལ་རྒྱལ་པོའི་ཚ་
 བོ། ཡེ་ཤང་ལི་རེན་ཡུག་གི་སྲས་ཡིན། ༡༢༠༥ལོར་རྒྱལ་སྤྱིང་བཅོན་བཟུང་བྱས།
 ཅིན་རྒྱལ་རབས་ལ་དམག་ལོ་མང་བརྒྱབ། ཨན་ཚོན་རྒྱལ་པོ་སྤྱིང་དན་དང་ཟ་
 འདྲོད་ཆེ་བས་རྒྱལ་འབངས་ཉམས་གུད་བྱུང་། རྒྱལ་སྤྱིང་ལོ་དྲུག་བརྒྱུད་རྩེས་
 སྤྱི་ལོ་༡༢༡༧ལོར་ཅུན་ཞུན་གྱིས་སྤྱིང་འཕྲོག་ལོ་དེར་བྱོངས། སྐབས་དེར་དབྱང་ལོ་
 ༥ སྤེལས། །

༡༠ 李遵瑱 ལི་ཅུན་ཞུན། སྤྱི་ལོ་༡༡༧༩ལོར་འཁྲུངས། ལི་ཡོན་ཅོང་李彦宗
 གི་སྲས་ཡིན། ཏང་ཞང་མི་རིགས། ཞི་ཤུ་རྒྱལ་རབས་བརྒྱད་པ་ཡིན། སྤྱི་ལོ་
 ༡༢༡༧ལོར་སྤྱིང་འབྱུར་གྱི་ལས་འགུལ་སྤེལ་ཏེ་ལི་ཨན་ཚོན་གྱི་སྤྱིང་དབང་འཕྲོགས།
 ཅིན་དང་། སོག་པོ་ལ་དམག་འཁྲུག་བརྒྱབ། སྤྱི་ལོ་༡༢༢༩ལོར་སྤྱིང་གི་ལ་གཡོལ་
 བས་སྲས་བདེ་དབང་ཁྱིམ་བཞོད། ༡༢༣༥ལོར་བྱོངས། །

༡༡ 李德旺 ལི་བདེ་དབང་། སྤྱི་ལོ་༡༡༨༧ལོར་འཁྲུངས། ལི་ཅུན་ཞུན་གྱི་
 སྲས་རྒྱུད་བ། ཏང་ཞང་མི་རིགས། ཞི་ཤུ་དང་ཅིན་རྒྱལ་དམག་འཁྲུག་ཡུན་རིང་
 བྱས་པས་ཞི་ཤུའི་དམག་ཤུགས་ཉམས་པའི་སྐབས་སུ། སོག་རིང་གི་ས་ཁན་གྱི་
 དམག་དབྱང་ལ་འགོག་ཚེལ་བྱེད་དགོས་པ་བྱུང་སྐབས། སྤྱི་ལོ་༡༢༣༥ལོར་སོག་
 དམག་གིས་ཞི་ཤུ་ཕམ་པ་བྱས། བདེ་དབང་རྒྱལ་པོ་འཛིགས་སྐངས་གིས་བྱོངས།
 ཞེས་གསལ། །

༡༢ 李睟 ལི་ཤོན། འཁྲུངས་ལོ་མ་གསལ། བདེ་དབང་གི་ཚ་བོ་ཡིན། ཏང་
 ཞང་མི་རིགས། ཚོས་སུན་ཅུན་མང་གི་སྲས་ཡིན། 清平郡王之子 ཞི་ཤུ་རྒྱལ་
 རབས་མཐའ་མ་ཡིན། སྤྱི་ལོ་༡༢༤༢ལོར་སོག་དམག་གིས་ཞི་ཤུ་བསྐྱོར། ལི་ཤོན་
 རྒྱལ་པོས་ལོ་བྱེད་རིང་འགོག་ཚེལ་རྒྱན་འཁྲུངས་བྱས་ཀྱང་མཐར་འབྱུང་རིགས་གིས་

མ་འདང་པ་དང་། དམགས་དམངས་རྣམས་ནད་ཀྱིས་ཐེབས་པ། དེའི་ཐོག་རྒྱ་ས་
 ཡོམ་ཆེན་པོ་བརྒྱབ་པ་བཅས་དཀར་ངལ་ལྟ་ཆོགས་མ་བོད་པ་ལྟ་བུ་པའི་
 ནང་གསེར་དཔུལ་མང་པོ་དང་བཅས་སོག་རིང་གྱི་སི་ཁན་ལ་མགོ་འདོགས་ལྷན།
 ཡི་ཤོན་གྱིས་སོག་པོ་ལ་མགོ་བཏགས་ལྷན་རྗེས་མི་རིང་བ་ལྟ་བུ་པའི་ནང་
 རིང་གྱི་སི་ཁན་གྲོངས། རིང་གྱི་སི་ཁན་གྲོངས་ཁར་ཞི་ཤུ་སྐར་ཡང་གྱེན་ལོག་མི་
 ཡོང་པའི་ཐབས་ལམ་ཁ་ཆེམས་བཞག་པ་སྟེ། སོག་དམག་གིས་ཡི་ཤོན་རྒྱལ་པོ་
 བསད། ཞི་ཤུའི་རྒྱལ་རབས་མཐུག་རྒྱུགས། ཞེས་སོ། །

ས་བཅད་གསུམ་པ། བོད་རྒྱ་གྲུབ་མཐའ་ལྟ་ཆོགས་བྱིས་པའི་སྐོར།

ཁོད་ཁམས་སེལ་བའི་རྒྱས་སྐབས་འདིར། །

སྤྱི་ལ་དབང་པའི་དཔོན་སྐལ་ཆད། །

ཡིད་ལ་ཉམས་རྒྱུ་ཆེ་ནའང་། །

ཁོད་ཀྱི་ཆོས་དང་རིག་གཞུང་རྣམས། །

རྒྱས་འདིར་དར་རྒྱས་ཆེ་བར་བྱུང་། །

དབུས་གཙང་གཞོན་ཏུ་རྒྱ་གར་སྤྱིན། །

རྒྱ་ཆོས་ཁོད་རྒྱ་བྱངས་ནས་བསྐྱུར། །

མདོ་ཁམས་མི་རྣམས་དབུས་ལ་སྤྱིན། །

ཁོད་ཁམས་ལལ་ཆེར་དཔོན་རྗེས་གང་། །

སྤྱིར་བོད་ཁམས་སེལ་བའི་སྐབས་སུ་བོད་སྤྱི་ལ་དབང་བསྐྱར་པའི་རྒྱལ་པོ་མེད་
 པར་གྱུར། ཐོག་མར་ལོ་ངོ་བདུན་རུ་ཡས་མས་ཅམ་ལ་སྡེ་འབྲུགས་རྒྱན་མ་ཆད་
 པས་རྒྱལ་ཁྲིམས་ཉམས། འབངས་ཁྲིམས་ཞིག །ཆོས་ལོག་དར། རིག་གནས་
 ཉམས་པ་སོགས་བོད་ཁམས་མི་བསུན་གདུག་པ་ཅན་གྱིས་གང་པའི་རྒྱས་སྐབས་
 རིག་བྱུང་། དེ་ནས་རིམ་བཞིན་མི་རྣམས་ཆོས་དང་རིག་གནས་ལ་དད་ཞེན་དང་
 དང་དོད་རྗེ་ཆེར་སྤྱིན། དབུས་གཙང་གི་མི་བརྒྱ་མདོ་སྤྱད་རྒྱ་ཐེབས་ནས་རབ་རྒྱ་
 བྱུང་། ཆོས་དང་རིག་གནས་ཀྱི་བསྟན་པ་བསྐྱར་རྒྱ་དར་པའི་དབུ་བརྟེས། ཡུལ་

མི་ཤེས་ཡོན་ཅན་དང་གྲ་བཅོན་རྣམས་ལ་དད་གུས་དང་བཅི་བཀྱར་རི་ཆེར་སྦྱོར་
སྟབས། དབུས་གཙང་ལ་སོགས་སྟོད་སྟོགས་ཀྱིས་རུད་བྱིས་འབྱོར་ལྡན་རྣམས་
ཀྱིས་བྱ་རྒྱུད་རྒྱ་གར་རུ་བཏང་སྟེ་ཆོས་དང་རིག་གནས་བསྟུན། སྤྱིར་བོད་རུ་
ཐེབས་པ་དང་དགོན་གནས་བཅུགས་ཤིང་། རིག་གཞུང་བོད་སྐད་རུ་བསྒྱུར་བའི་
ལོ་ལྔ་བ་རུ་མ་ཞིག་བྱང་ཡོད་པ་ནི་ལོ་ཆེན་རིན་ཆེན་བཟང་པོ་དང་། མར་པ་ལོ་
ལྔ་བ། འབྲོག་མི་ལོ་ལྔ་བ། འགོས་ལོ་ལྔ་བ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་སོ། རུས་དེར་གྲ་
བཅོན་རྣམས་ནི་སྟེ་འབངས་རྣམས་ཀྱི་དད་གུས་ཀྱི་ཡུལ་རུ་གྱུར་ཏེ། མ་བསྐྱོས་
རང་འགུལ་གྱིས། ཡུལ་སོ་སོའི་རེ་སྟོས་བྱ་ཡུལ་གྱི་མགོ་དཔོན་ལྟ་བུ་ཞིག་ཆགས།
དགོན་པ་རྣམས་ནི་ཡུལ་སྟེའི་འཆོ་བའི་སྐབས་གནས་ལྟ་བུ་ཞིག་ཆགས། དེར་
བརྟེན་མདོ་ཁམས་སྟོགས་ཀྱིས་གཞོན་སྦྱོར་རྣམས། དབུས་གཙང་གི་ཡུལ་རུ་སྦྱོར་
ནས་ཆོས་དང་རིག་གནས་བསྟུན། སྤྱིར་རང་ཡུལ་རུ་སྟེབས་རྗེས་དགོན་པ་མང་
པོ་བཏང་བ་སྟེ་ཡུལ་མིའི་རེ་སྟོས་བྱས། དེ་ནས་བཟུང་དགོན་པ་ནི་བོད་འབངས་
རྣམས་ཀྱི་འཆོ་བའི་རེ་སྟོས་བྱ་ཡུལ་གལ་ཆེན་པོ་ཞིག་རུ་གྱུར་ཡོད་པ་ནི། ༡ ཐོག་
མར་ཆོས་དང་། རིག་གནས་གང་ཞིག་བསྟུན་འདོད་ཆེ་དགོན་པ་ཁོ་ན་ལས་ཡུལ་
གཞན་སྟོབ་གཉེར་བྱ་ཡུལ་མེད་པས། དགོན་པ་ནི་བོད་ཀྱི་སྟོབ་གྲ་གཙོ་བོར་ཡོད།
༢ ནད་པ་གང་ཞིག་། སྦྱོན་པ་བཅའ་ཅིང་ནད་གདོན་བཅོས་ཡུལ་ཡང་དགོན་པ་
ཡོན་པས་ན་དགོན་པ་ནི་བོད་ཀྱི་སྦྱོན་ཁང་ཡོད། ༣ བོད་ཀྱི་སྦྱོ་བོ་གང་ཞིག་། རིག་
གནས་ཀྱི་སྦྱོ་གསེང་འདོད་ན། ཡུལ་སོ་སོའི་དགོན་པའི་ནང་རུ་འཆར་ཅན་གྱི་གར་
འཆམ་སྒྲ་ཆོགས་ཡོད་པ་དེར་ཞིང་འབྲོག་མི་དམངས་རྣམས་གཟིགས་མོར་ཐེབས་
ཏེ་དགའ་སྟོ་ལོངས་སུ་སྦྱོད་ཆོག་པས་ན་ཡུལ་སོ་སོའི་དགོན་པ་ནི་བོད་པའི་རིག་
གནས་སྟོ་གསེང་ཁང་ཡོད། ༤ འབྲོག་ཁུལ་རུ་ཡུལ་སྟེ་རྣམས་ཀྱིས་ནོར་བུའི་རིགས་
དང་། གསེར་དབུལ་རིགས་སོགས་རིན་ཐང་ཆེ་བའི་ནོར་རྩས་རྣམས་བཅོལ་ཡུལ་
དགོན་པ་ཡོན་པས་བང་མཛོད་དམ་དབུལ་ཁང་ལྟ་བུ་ཡོད། ༥ གཤིན་པོ་རྣམས་
ཀྱི་རྒྱན་ཆ་དང་། གོ་མཚོན་སོགས་སྟེག་བཤགས་ཀྱི་ཆེད་རུ་དགོན་པའི་ནང་རུ་
ཡུལ་ཅིང་དེ་དག་ལྟའི་རྒྱན་ཆས་དང་། ཆོས་སྦྱོང་གི་རྒྱན་གཟིགས་སུ་སྟུལ་བས་

དགོན་པ་ནི་དངོས་མང་བཤམས་སྟོན་ཁང་ཞིག་ཡིན། ཡུལ་མི་རྣམས་ལ་དགའ་
ངལ་གང་ཞིག་བྱུང་ཆོད་དགོན་པའི་ནང་དུ་བྱིན་ནས་ཆོས་དང་། རྗེ་ཀྱི་སྐྱབས་
འཇུག་ཞུ་ཡུལ་ཡིན་པས་ན་དགོན་པ་ནི་ཡུལ་མིའི་སྐྱབས་གནས་བཅོལ་ཡུལ་ཡིན།
ལྷེ་པ་ཕན་ཚུན་དམེ་འབྲུག་ཤོར་ཞིང་གྱོད་དང་། ཁ་མཆུ་ཚོད་པ་བྱུང་ཆོད་དགོན་
པའི་ནང་དུ་གཏུག་བཤེར་བྱེད་ཅིང་སྐྱ་མའི་བཀའ་ལྟར་སྟོགས་གཉིས་ཀས་འཁོན་
པ་བསྐྱམས་ཏེ་འབྲུག་ཚོད་ཀྱི་རྒྱན་གཅོད་ས་ཡིན་པས་ན། དགོན་པ་ནི་བྲིམས་ས་
ཁང་ལྟ་བུ་ཞིག་ཡིན། མདོར་ན། བོད་སིལ་བུའི་སྐབས་སུ་བོད་འབངས་ཀྱི་འཆོ་
བའི་ནང་དུ་དགོན་པ་ནི་མེད་ཐབས་མེད་པའི་གྲུབ་ཆ་ཞིག་ཆགས་པ་རེད།

ཆེ་བ་བཞི་ལྟ་ཞུ་བ། །

རྩ་ཆོས་བྱུན་ལྟ་བུ་གདམས་པ། །

འབྲུག་ཕྱག་གཏུམ་བརྒྱད་མོ་དོར་བ། །

བཀའ་བབ་བཞི་ལྟ་བུ་གདམས་པ། །

གལ་ཆོས་ལྟ་བུ་གདམས་པ་བ། །

འཕྲ་སྐྱོད་དུ་བརྒྱད་ས་སྐྱུ་བ། །

བདག་འཇིན་དུ་བྱེད་སྐྱེལ་གཅོད་ཕྱུལ་བ། །

འཕྲ་དོན་མཐའ་བྱུག་རྒྱུ་ནང་བ། །

གདམས་ངག་ཕལ་ཆེར་དུ་སྐྱོད་འདྲིར་བྱུང་། །

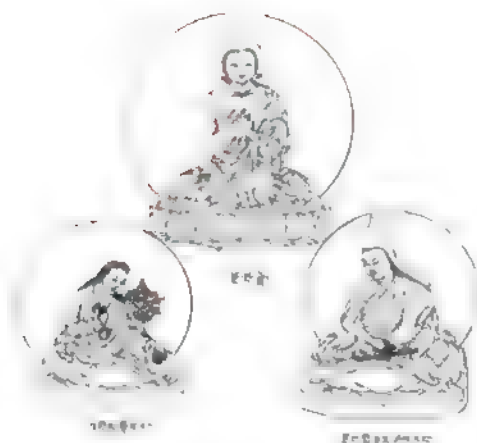

ཆེ་བ་ལྟ་བུ་དགོན་པ་

གཅིག་ཆེ་བ་བཞི་ལྟ་ཞུ་པ།

ཞུ་བའི་གྲུབ་མཐའ་ནི། ཟླ་བཅུན་ཤེས་རབ་འབྱུང་གནས་ལས་བརྒྱད་པའི་གདམས་ངག་གི་ཆོས་སྒྲིབ་དག་ལ་བེད་འདི་ཉིད་དབྱས་གཙང་མི་བཅུའི་ལ་གྲུབ་ལོ་སྟོན་གྱི་མཁན་བྱ་ཡིན་ཞིང་། སྤྱི་ལོ་༡༥༠༥་ལྷགས་འབྲུག་ལོར་ཟླ་བཅུན་ཤེས་རབ་འབྱུང་གནས་ཀྱིས་ཞུ་བའི་ཁང་ཕྱག་བཏབ་རྒྱུ། རྒྱ་གར་རྩོམ་ཆེ་གདན་ལ་བྱོན་ནས་རྩོམ་ཆེ་གདན་པ་ཆེན་པོ་སྟོན་དཔོན་ཨ་རྒྱ་ལ་ཀ་ར་ལས་སྟོན་པ་སྐྱེས་ཏེ་ཆོས་མང་དུ་བྱས། རྒྱན་རས་གཟིགས་ཁ་སར་པ་ཆེ་རྒྱན་དྲངས་པས་རྒྱ་བོ་གར་ལ་རྒྱན་མ་འདྲོངས། ཟླ་བཅུན་གྱིས་མོན་པའི་མི་ཐ་མལ་པ་ལས་ཉིས་འབྲུར་གྱི་ཆེ་བ་ཞིག་ལ་སྤྲོ་ཆ་གྲ་ལོ་པ་བྱིན་ནས་སྤྱི་ལོ་ཞུན་དྲངས་ཏེ་ཞུ་བའི་གཙུག་ལག་ཁང་གི་རྟེན་གྱི་གཙོ་བོར་བཞགས་སུ་གསོ་ལ། ད་ལྟ་རང་བྱོན་གྱི་སྤྱོད་པ་བཞགས། བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཡིག་ཆ་དང་ནང་དུ། “སྐབས་དེར་ཞུ་བ་ལ་ཀ་བཞི་དང་། གདུང་མ་བརྒྱད། ལྷན་བཏུན་ཅུ་བེད་བ་སོགས་ཀྱི་ཆོས་ཤེས་བྱུང་ཡང་ཕྱིས་དར་བྱབ་ཆེན་པོ་བྱུང་མི་འདུག ཆེ་བ་བཞི་ལྟ་གྱི་ཞུ་བ་བེད་པའི་དོན་ནི། ལས་ཀ་བ་བཞི་ཡིན་པས་ཆེ། ཡོན་བདག་བཙན་པོ་ཡིན་པས་ཆེ། སྟོན་པ་རྒྱ་གར་མ་ཡིན་པས་ཆེ། རུས་པ་ཟླ་ཡིན་པས་ཆེ། ཞེས་བེད། ཟླ་བཅུན་གྱིས་གདམས་ངག་རྣམས་བྱབ་གདལ་དུ་སྟེལ་བའི་སྟོན་ཆོགས་མ་བྱུང་སྐབས། དཔོན་པ་འདི་སོ་ན་ལས་ཡན་ལག་གཞན་མ་བྱུང་ཡང་། ཞུ་བའི་གདམས་ངག་གི་སྟོན་ལས་རྣམས་དེང་གི་བར་དུ་མ་ཡལ་བར་བཞགས་ཡོད། རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་ལྷགས་སྟེལ་པའི་སྤྱི་ལོ་༡༥༩༠་ལོར་ས་སྤྱི་ཁྱིད་གཞུང་གིས་རྒྱན་བདག་གནང་སྟེ་ཞུ་བ་དཔོན་པ་ཉམས་གསོ་བྱས། ཁྱི་ལྔ་དཔོན་ནས་བྱ་སྟོན་རིན་པོ་གདན་དྲངས་ཏེ་ཞུ་བའི་ཆོས་ཀྱི་བཅུགས། སྐབས་དེར་ཞུ་བ་རི་ཕྱག་བདེ་ཆེན་ཆོས་ཀྱི་པོ་བྱང་གི་གཙུག་ལག་ཁང་ཆེན་པོ་དགེ་འདུན་ཤེ་དང་བཅས་པ་གསར་རྒྱན་མཛད། ད་ལྟ་བོད་རང་སྤྱི་ལོ་ལྔ་དྲུག་གཞིས་ཀ་ཆེའི་རྩོད་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཞུ་བ་དཔོན། སྤྱི་ལོ་༡༥༠༥་ལྷགས་འབྲུག་ལོར་ཟླ་བཅུན་ཤེས་རབ་འབྱུང་གནས་ཀྱིས་བཏབ། རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་ལྷགས་སྟེལ་སྤྱི་ལོ་༡༥༩༠་ལོར་ཉམས་གསོ་བྱས། །

རྩོམ་པའི་ལོ་རྒྱུས་བྱིས་པའི་དགའ་སྟོན།

གཉིས། ལྷ་ཆོས་བདུན་ལྟ་བུར་གསལ་གསལ་པ།

བོད་འདིར་རྩོམ་པའི་དགའ་སྟོན་པའི་བསྟན་པ་དར་ཆུང་ནི། དེ་ཡང་བོད་
 ཏུ་བསྟན་པ་བྱི་དར་གྱི་སྐབས་སུ་རང་སྤང་གང་དུན་གྱིས། གསང་སྟགས་གྱི་ཆོས་
 ལ་ཁ་གཡར་ནས་བོད་འབངས་རྣམས་ལ་མགོ་སྐྱོར་གཏོང་མཁན། ཆོས་ལོག་བྱེད་
 མཁན་མང་པོ་ཞིག་བྱུང་ཞིང་བོད་ཀྱི་སྤྱི་ཆོགས་ལ་གནོད་འཚེ་ཆེན་པོ་བྱུང་སྐབས།
 ལྷ་བླ་མ་ཡེ་ཤེས་འོད་སྟགས་བོད་ཀྱི་མཁས་པ་རྣམས་གྱིས་ཆོས་ལོག་ལ་དགག་པ་
 བྱས་ཀྱང་བཀག་མ་ཐུབ། ལྷ་བླ་མའི་བཀའ་ཤོག་ལས། ད་ལྷ་ལས་བད་རྒྱལ་པོའི་
 བྱིས་ཀྱི་ཉམས་པས། རྩོགས་ཆེན་མིང་བཏགས་ཆོས་ལོག་བོད་དུ་དར། །ལྷ་བ་
 རྩོན་ཅི་ལོག་གི་སར་སྟགས་པ། ཆོས་པར་མིང་བཏགས་སྟགས་ལོག་བོད་དུ་
 དར། །དེ་ཡིས་རྒྱལ་ཁམས་ལུང་སྟེ་འདི་ལྟར་གྱུར། རྩོམ་པ་དར་བས་ར་ལྟག་
 ཉལ་ཐག་བཅད། །སྤྱིར་བ་དར་བས་མི་རིགས་འཆོལ་བ་འདྲིས། རྩོན་རྒྱུ་དར་
 བས་ནད་པས་གསོ་བྱེད་ཆད། །བམ་རྒྱུ་དར་བས་དུར་སའི་མཆོད་པ་
 སྤོང་། །ཞེས་སྟགས་གྱིས་དགག་པ་གནང་། ཆོས་དང་ཆོས་མིན་རྣམ་པར་འབྱེད་
 ཅིང་ཆོས་ལོག་སུན་འབྱེད་པའི་ཆེད་དུ་ལྷ་བླ་མ་ཡེ་ཤེས་འོད་གྱིས་རྒྱ་བཙོན་འགྲུས་
 སང་གེ་ལ་གསེར་མང་པོ་བསྐྱར་ཏེ་རྒྱ་གར་དུ་རྩོམ་པ་རྩོག་འདྲེན་ལ་བཏང་
 ཡང་རྒྱན་མ་འདྲོངས། ལྷ་བླ་མ་ཡེ་ཤེས་འོད་འདའ་ཁའི་ཞལ་ཆེམས་ལྟར། ལྷ་

བརྩན་བྱང་ཆུབ་འོད་གྱིས་ནག་ཚོ་ལོ་ཚྭ་བ་ཚུལ་ཁྲིམས་རྒྱལ་བ། རྒྱ་གར་དུ་ཚོས་
སློབ་དུ་མངགས་པ་རང་ཡུལ་དུ་འཁོར་བ་དང་རྩོམ་ཆེ་བོ་རྩེ། བོད་དུ་གདན་འདྲེན་ཞུ་
དགོས་པའི་སློར་ཆམས་གསུངས་ཏེ་སླར་ཡང་གསེར་མང་པོ་དང་བཅས་རྒྱ་གར་
དུ་མངགས། སྐབས་དེར་བི་ཀ་མ་སྤི་ལའི་གཙུག་ལག་ཁང་དུ། རྒྱ་བཙོན་འབྱས་
སེང་གེ་ཚོས་ལ་སློབ་གཉེར་བྱེད་བཞིན་པ་དང་མངལ་ཏེ་ཁོང་གཉིས་གྲོས་མོལ་
བྱས་ཏེ་མཐར་སྤྱི་ལོ་༡༧༥༥པ་རྒྱ་ཏེ་ལོར་རྩོམ་ཆེ་བོ་རྩེ་དཔལ་ལྷན་ཨ་ཏི་ཤ་བལ་ཡུལ་
བརྒྱད་ནས་མངའ་རིས་གྲུ་གེ་དུ་སྤྱན་འདྲེན་ཞུས། རྩོམ་དུ་མའི་ལྷ་བ་དང་
འདུལ་བའི་སློབ་པ་གཉིས་གཙོར་བསྟན་ནས། གཞུང་ལྷགས་དང་གདམས་ངག་
གཉིས་ཟུང་དུ་འབྲེལ་བའི་བསྟན་བཅོས། བྱང་ཆུབ་ལམ་གྱི་སློན་མ་ཞེས་པ་
བཙམས། རྩོམ་ཆེ་བོ་རྩེ་སློབ་མ་ཆམས་ལས་གཙོ་བོར་སྤྱན་རས་གཟིགས་གྱི་སྤྱུལ་
པར་གྲགས་པའི། འཕྲོམ་སྟོན་པ་རྒྱལ་བའི་འབྲུང་གནས་གྱི་བརྒྱད་པ་འདི་ལ། ལྷ་
ཚོས་བདུན་ལྷན་གྱི་བསྟན་པའི་བདག་པོ་བཀའ་གདམས་རིན་པོ་ཆེ་ཞེས་ཟེར།
དེ་ལ་ལྷ་ཚོས་བདུན་ལྷན་ནི། བཀའ་གདམས་ལྷ་བཞི་སྟེ། ཐུབ་པ། སྤྱན་རས་
གཟིགས། མི་གཡོ་བ། སློལ་མ་བཅས་ལྷ་བཞི་དང་། ཚོས་སྤྱོད་གསུམ་བཅས་ལ་
ཟེར། བཀའ་གདམས་པའི་སློབ་མའི་གཙོ་བོར་མཉམ་མེད་རྩོམ་ཆེ་བོ་ཡབ་སྐུ་ཞེས་པ་
རྩོམ་ཆེ་བོ་རྩེ་དཔལ་ལྷན་ཨ་ཏི་ཤ་དང་། འཕྲོམ་སྟོན་པ་རྒྱལ་བའི་འབྲུང་གནས་ཆམ་
གཉིས་དང་། ལྷག་པར་མཁས་པའི་མཚན་སྟན་འཛིན་པ་རྩོག་ལོ་ཚྭ་བ་སློབ་ལྷན་
ཤེས་རབ་ཉིད་ཡིན་ནོ། །དེར་གི་དུས་ལའང་གནས་ཡོད་པའི་བཀའ་གདམས་རྟེན་
མའི་དགོན་པ་གཙོ་བོ་ནི།

1 ར་སྤོང་དགོན་པ། རབ་བྱང་དང་པོའི་མེ་སྤོང་། སྤྱི་ལོ་༡༧༥༦ལོར་འཕྲོམ་སྟོན་པ་
ཐུག་བཟུང་། དེར་དུས་བོད་རང་སློབ་སློངས་ལྷན་གྲུབ་རྩོད་ཁོངས་སྤྱོད་། །

2 གསང་སྤུ་ནེ་ཐོག་དགོན་པ། རབ་བྱང་དང་པོའི་རྒྱ་སྤང་སྤྱི་ལོ་༡༧༥༩ལོར་རྩོག་
ལེགས་པའི་ཤེས་རབ་གྱིས་བཟུང་། བོད་སློངས་གཞིས་རྩེ་རྩོད་ཁོངས་སྤྱོད་། །

3 ལྷ་མང་དགོན་པ། རབ་བྱང་གསུམ་པའི་རྒྱ་བྱ་སྤྱི་ལོ་༡༧༥༩ལོར་གཏུམ་སྟོན་
སློབ་ཤོས་གྲགས་པས་ཐུག་བཟུང་། བོད་སློངས་སྟོན་ཡུང་བདེ་ཆེན་རྩོད་དུ་ཡོད། །

གསུམ། འབྲུམ་སྤྱག་གསུམ་བརྒྱད་པོ་དོང་པ།

བོ་དོང་པའི་གདམས་ངག་བརྒྱད་ཚུལ་མདོར་བསྟུས་ནི།

༡ ཐོག་མར་བོ་དོང་ཞི་དགོན་པ་ནི། རབ་བྱུང་དང་པོའི་ས་སྤང་སྤྱི་ལོ་༡༠༥༧་ལོར་དགེ་བཤེས་མུ་ཏྲ་བས་སྤྱག་བཏབ། དེ་རྗེས་གཉན་ལོ་རྩེ་བས་པརྟེ་ཏ་འབྲུམ་སྤྱག་གསུམ་པ་བོད་ཏུ་གདན་དྲངས་ཏེ་གནས་དེར་ཐེབས་སྐབས་པརྟེ་ཏས། ས་གིའི་དགོན་རྒྱུད་དེ་སྤྱི་བཏབ་ཞེས་གསུངས་པར། མུ་ཏྲ་བས། བདག་གིས་བཏབ་པ་ལགས་སྤྲ་མ་མཉེས་ན་སྤལ་ཆོག་ཅེས་ཞུས་པས། པརྟེ་ཏས། ཏུང་ཞེས་གསུངས་ཏེ་ཆོས་གྲུ་བཏབ་པས། པཌ་ཆེན་འབྲུམ་སྤྱག་གསུམ་པའི་གདམས་ངག་གི་འཆད་ཉན་གྱི་མཛད་སྤྱོད་རྒྱས། །

༢ བོ་དོང་རིན་ཆེན་ཅེ་མོ། རབ་བྱུང་གསུམ་པའི་རྒྱ་བྱི་སྤྱི་ལོ་༡༡༧༩་ལོར་བོ་དོང་རིན་པོ་ཆེ་རིན་ཆེན་ཅེ་མོ་སྤྱུ་འབྲུངས། སྤྱོད་པ་མེད་པ་དང་སྤྲ་མ་སེམས་ཅེ་བ་

ལས་རུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་གཞུང་བཤད་མན་ངག་དང་བཅས་པ་ཞུས། བོ་དོང་རུས་
ཁོར་ལྟ་ཆེན་ཞེས་པའི་ལྟ་སྐྱེ་ཆེན་པོ་ཞིག་གྲང་བཞིངས། ལྟ་ཐོག་གཅིག་ཏུ་རུས་
འཁོར་བསྐྱེན་པ་བྱེ་བ་གཅིག་རྫོགས་པར་མཛད་པས། སྐྱིན་བསྐྱེད་སྐབས་སུ་མི་
ཆེད་རྣམ་པ་དཔལ་བེད་དང་། གཡུང་རྒྱུང་འབྱིལ་པ་ལ་སོགས་པའི་རྟགས་མཚན་
བྱང་། དཀོན་འདིར་དཔལ་རུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་གཞུང་ལུགས་ལ་འཆད་ཉན་སྟོམ་
སྐྱབ་ཀྱི་བསྟན་པ་རྒྱ་ཆེན་འཕེལ། དགུང་ལོ་ང་གཅིག་པ་སྤྱི་ལོ་༡༩༥༩པའི་ཚུས་ག་
ལོར་སྐྱ་གཤེགས། །

༣ ལྟ་ཐོག་ཐེ་བ་མེད་གེ་རྒྱལ་མཚན། རབ་བྱུང་བཞི་པའི་ཚུས་སྤྱི་ལོ་༡༩༡༩ལོར་
སྐྱ་འབྲངས། སྐྱ་ནར་སོན་པ་དང་བོ་དོང་རིན་ཆེན་ཅེ་མོ་ལས་པར་ཆད་མདོན་
གསུམ་དང་། བྱང་པར་རུ་རུས་འཁོར་གྱི་དབང་བཤད་མན་ངག་དང་བཅས་པ་
གསུམ། བོ་དོང་རིན་པོ་ཆེ་སྐྱ་གཤེགས་རྗེས་གདན་སའི་བྱུང་བཞེས་ནས་འཆད་
ཉན་རྒྱ་ཆེར་གནང་། ཤོང་སྟོན་སྐྱ་མཆེད། དཀོན་གཞོན་ཆེ་རྒྱུང་། ལྷ་ཤེ་ཆེ་རྒྱུང་
ལ་སོགས་པའི་སྟོབ་མ་མཁས་པ་མང་པོ་བསྐྱབས། དགུང་ལོ་བརྒྱད་ཅུ་ཅ་གསུམ་
པ་ཤིང་པོ་རྟའི་ལོ་སྤྱི་ལོ་༡༩༥༤ལོར་སྐྱ་གཤེགས། །

༤ དཔང་ལོ་སྟོ་གོས་བརྟན་པ། རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་མེ་བྱི་སྤྱི་ལོ་༡༩༥༥ལོར་ལ་
སྟོང་རུ་སྐྱ་འབྲངས། བྱིས་པའི་རུས་ནས་མ་ཡུམ་གྲོངས་པས་ལུག་གི་འོ་མས་
གསོས། ཆོས་རྗེ་བྱམས་སྤིང་པ་དང་། གྲུབ་ཆེན་ལྷ་རྒྱུན་པ་གཉིས་ཀྱིས་དགེ་བའི་
བཤེས་གཉེན་ཆེན་པོ་ཞིག་འོང་བ་ལྱང་བསྟན། དགུང་ལོ་བརྟན་པའི་སྐབས་སུ་
མཁན་ཆེན་གསེར་ཁང་པའི་རྒྱུང་རབ་རུ་བྱུང་ནས་འདུལ་བ་མདོ་རྩ་བསྐྱབས།
དགུང་ལོ་བརྟན་གསུམ་པ་ལ་འདུལ་བའི་བཤད་པ་མཛད། དེ་ནས་སྐྱ་ཐོག་ཐེ་བའི་
སྟོན་པ་གསུམ་ནས་ཆ་སྒྲར་བྱོན་ཏེ། ལྟ་ཐོག་ཐེ་བ་ལས་གསང་སྟགས་ཀྱི་གཞུང་མང་
པོ་གསུམ། བྱང་པར་རུ་རུས་འཁོར་ལ་མཁས་པར་བསྐྱབས། དགུང་ལོ་བརྟན་དགུ་
པ་ལ་སྐྱ་ཐོག་ཐེ་བ་སྐྱ་གཤེགས་པས་བོ་དོང་ཞེད་གདན་སའི་བྱུང་བཞེས། སྐྱ་དང་།
སྟོན་ངག་སྐྱབས། ལ་ཙ་ར་འབྲད་ཆད་ལ་སྐྱད་བསྐྱབས་པས། ཡུང་ཙ་མ་གྱིས་ལྷ་
ཆེན་གྱི་ལོ་རྒྱ་བར་གྱུར། བལ་ཡུལ་རུ་ལན་བརྟན་ཕེབས། སྟགས་གཞུང་མང་པོ་

གཞི་འགྱུར་དང་འགྱུར་བཅོས་མཛད། ཏུས་དེར་ཁོང་ལས་མགོ་འཕང་མཐོ་བའི་
 མཁས་པ་སུ་ཡང་མེད། བྱིས་དབྱུས་སུ་བྱོན་ནས་ནིུ་ཐོག་དང་། གུང་ཐང་། རྟག་
 ལུང་སོགས་སུ་བྱོན་ནས་མཁས་པ་མང་པོའི་སློ་མིག་སྤྲེལ། དཔལ་ས་སྤྱི་གཏུང་
 སྐས་འཇམ་དབྱངས་དོན་ཡོད་རྒྱལ་མཚན་སྤྱི་མཆེད་ཀྱིས་ཀྱང་། བྱས་པས་བཅུག་
 ཏུ་བཀྱར་ཁིང་ཏུས་འཁོར་རྒྱུད་འགྲེལ་གྱི་དབང་ལུང་གསན། རྟོད་ཡ་ཙེ་ནས་
 སྤྲད་རྒྱ་ལུ་བར་ཏུ་རྟོན་གྲགས་རྒྱས། དགུང་ལོ་རེ་བདུན་པའི་རྒྱ་ཏྲ་སྤྱི་ལོ་༡༣༥༢
 ལོར་སྤྱི་གཤེགས། ༥ དཔང་ལོའི་དཔོན་པོ་ལོ་ཆེན་བྱང་རྒྱལ་ཅེ་མོ་ནི། རབ་བྱུང་ལྔ་
 པའི་རྒྱ་ཡོས་ཏེ་སྤྱི་ལོ་༡༣༥༣ལོར་ལ་རྟོད་ཏུ་སྤྱི་འབྱུངས། རྒྱུང་ཏུའི་ཏུས་ནས་སྤྱི་
 གཅེན་པོ་དཔང་ལོ་ཙྴ་བ་ལས་ལེགས་སྤྱར་གྱི་སྤྲད་སྤྱུངས་པས་མཁས་པར་ཆགས།
 རྟེ་རྟོད་གསུམ་དང་། རྒྱུད་ལྷེ་བཞིའི་གཞུང་འགྲེལ་དང་། དབང་ལུང་རྣམས་
 གསན། སྤྱི་མའི་བཀའ་བཞིན་རེ་ཞིག་པོ་དོང་གི་གདན་སའི་ཁྱུར་བཞེས། དཔང་
 ལོ་ཙྴ་བ་དབྱུས་སུ་ཐེབས་པའི་ཐུག་བྱིར་ཏུ་བྱོན། དེ་སྐབས་རྟག་ལུང་ཏུ་བཞུགས་
 བས་ཐུགས་དམ་མཛད། དགུང་ལོ་གྲ་བརྒྱད་པའི་ལྷགས་སྤྱི་ལོ་༡༣༥༠ ལོར་སྤྱི་
 གཤེགས། ཁོང་གི་དཔོན་པོ་ལོ་ཙྴ་བ་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཚན་དང་། པོ་དོང་འཇིགས་
 མེད་གྲགས་པ་རྣམས་གཉིས་ཀྱིས་ཀྱང་པོ་དོང་གི་གདན་ས་འཛིན་ཁིང་། དཔལ་
 ཏུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་གཞུང་ལྷགས་འཆད་ཉན་དང་དར་སྤེལ་གནང་ཡོད།

༦ འཇིགས་མེད་གྲགས་པ། རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་ཤིང་ཡོས་སྤྱི་ལོ་༡༣༧༥ལོར་སྤྱི་
 འབྱུངས། ལོ་ཆེན་ལས་ཏུས་འཁོར་ལ་སོགས་པའི་མདོ་སྐད་ཀྱི་གཞུང་ལྷགས་
 མང་པོ་གསན། མཁས་དབང་བསོད་ནམས་རྣམ་རྒྱལ་དང་། བྱང་པ་རྣམ་རྒྱལ་
 གྲགས་བཟང་སོགས་མཁས་པའི་སློབ་མ་མང་ཏུ་བསྐྱུངས། པོ་དོང་གི་གདན་ས་
 མཛད། དགུང་ལོ་དོན་བདུན་པའི་ལྷགས་ལྷག་སྤྱི་ལོ་༡༣༧༧ལོར་སྤྱི་གཤེགས། འདི་
 ཡན་གྱི་པོ་དོང་གི་གདན་ས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཉམས་ལེན་འཆད་ཉན་གཙོ་བོར་ཏུས་
 འཁོར་གྱི་གཞུང་ལ་གནང་སྤེལ་ཡོད་འདུག །

༧ པོ་དོང་ཚྭགས་ལས་རྣམ་རྒྱལ། རབ་བྱུང་དྲུག་པའི་མི་འབྱུག་སྤྱི་ལོ་༡༣༧༦ལོར་
 སྤྱི་འབྱུངས། དགུང་ལོ་ལྔ་པར་ཡི་གེ་འབྲི་སྟོག་སྤྱུངས། དགུང་ལོ་བདུན་པ་གུམ་

བསམ་གཏན་གྱི་དུ་སྐྱེ་ཞུ་གཤམ་པ་རྒྱལ་མཚན་གྱི་བྱང་ནས་རབ་དུ་བྱུང་། དེ་
ནས་བོ་དོང་ཨེ་ཆོས་སྒྲེར་ཐེབས་ནས། ཚད་མ་རིག་པ་སོགས་ལ་བསྐྱབ་གཉེར་
གནང་། དགུང་ལོ་ཉི་ཤུ་མ་པར་དབུས་སྒྲིགས་སུ་གྲུ་སྒྲོར་ཐེབས་ཏེ་ཆེད་ཐང་
དུ་བཤེས་གཉེན་སྟོང་སྤྲུག་ཅམ་གྱི་དབུས་སུ། གཞུང་ཕུ་ཏི་བཙུ་ལའི་བཤད་པ་
མཛད་པས་མཁས་པའི་སྒྲུན་གཤམ་རྒྱས། དེ་ནས་གཙང་སྒྲིགས་ཀྱི་གུང་ཐང་ཆོས་
སྒྲེད་དང་། ཤེལ་དཀར་ཆོས་སྒྲེད་ལ་སོགས་པའི་དགོན་སྡེ་རྣམས་དང་། བྱང་པ་སྒྲེ་
པ་དང་། རིན་སྐྱེད་པ་སོགས་དཔོན་རྣམས་ཀྱིས་དད་གུས་ཚད་མེད་ཀྱི་བསྐྱེན་
བཀྲར་ཐོབ། དགུང་ལོ་སྤུ་ཅུ་ཅམ་ནས་འགོ་བཙུགས་ཏེ་དེ་ཉིད་འདུས་པ་རྒྱས་
འཁྲིད་བརྒྱས་གསུམ། བསྐྱེད་པས་སྤྲེགས་བམ་བརྒྱ་དང་སྤུ་ཅུ་ལྟག་བཙམས།
དགུང་ལོ་སོ་ལྔ་པའི་ལྷགས་སྤྲུག་སྤྱི་ལོ་༡༧༡༠ལོར་དཔལ་ཁུད་དུ་པར་ཆོས་སྒྲེད་ས་
དགོན་བཏབ་ནས་སྤྱི་ཆེ་སྤྱད་དུ་དེར་བཞུགས། འཁོར་སློབ་མང་པོ་བསྐྱེད་སྤྱོད་དེ་
སློབ་བརྒྱད་རྣམས་ཀྱིས་སྤྱི་ལས་འཕེལ་བ་ལས། ད་ལྟའི་བར་བོ་དོང་པའི་གྲུབ་
མཐའ་ཞེས་པ་འདི་བྱང་ཡོད། ཆོས་བརྒྱད་འདིའི་སྤྱི་ལས་སྤེལ་ཡུལ་གྱི་དགོན་
སྡེ་གཙོ་བོ།

- ༡ བོ་དོང་ཨེ་དགོན་པ། རབ་བྱུང་དང་པོའི་ས་གྲང་སྤྱི་ལོ་༡༠༧༧ལོར་བཤེས་
གཉེན་སྤྱི་ཉ་བས་བཏབ། དེར་དུས་གཙང་ལྷ་ཆེ་ཆོང་ཁོངས་སུ་ཡོད། །
- ༢ པར་ཆོས་སྒྲེད་ས་དགོན། རབ་བྱུང་བདུན་པའི་ལྷགས་སྤྲུག་སྤྱི་ལོ་༡༧༡༠ལོར་བོ་
དོང་སྒྲིགས་ལས་རྣམ་རྒྱལ་གྱིས་བཏབ། དེར་དུས་སྤྱི་དཀར་ཆེ་ཆོང་ཁོངས་སུ་
ཡོད། དགོན་བདག་བསམ་སྒྲེད་ས་རྩོ་རྩེ་ཕག་མོ་ཡིན། །

བཞི། བཀའ་བབས་བཞི་ལྟ་བུ་བཀའ་བརྒྱུད་པ།

མར་པ་བཀའ་བརྒྱུད་ཀྱི་གདམས་ངག་གི་རྒྱུད་ནི། དེ་ཡང་བཀའ་བརྒྱུད་པ་
 ཞེས་པའི་སྐུ་དོན་ན། མདོ་ལུགས་ལྟར་ན། རྒྱལ་བ་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་
 བཀའ་གསུང་དྲི་མ་མེད་པའི་གདམས་ངག་གི་བརྒྱུད་པ་འཛིན་པས་ན་བཀའ་
 བརྒྱུད་པ་ཟེར། ལྷགས་ལུགས་ལྟར་ན། རྫོགས་པའི་བཀའ་བབས་
 བཞིའི་གདམས་ངག་ནམས་བྱིན་རྒྱབས་ཀྱི་རྒྱན་མ་ཉམས་པར་འཛིན་པའི་གྲུབ་
 མཐའ་ལ་ཟེར། ཏི་ལོ་པ་ལ་ཉེ་བརྒྱུད་དང་རིང་བརྒྱུད་ཀྱི་བཀའ་གཉིས་སུ་
 བབས་པ་ལས། རིང་བརྒྱུད་ཀྱི་བཀའ་བབས་བཞི་ནི། ཡོངས་གྲགས་ལྟར་ན། སྐུ་
 རྒྱལ་ལྷ་མོ་ལྷ་བ་པ། སྐལ་པ་བཟང་པོ་དེ་ཡི་ནི། བཀའ་བབས་བཞི་ཡི་སྐུ་མ་
 ཡིན། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། ལྷ་མོ་ལྷ་བ་པ་ལས་གཏུམ་མོ། ལྷ་བ་པ་ལས་མི་ལམ།
 སྐུ་རྒྱལ་ལས་སྐུ་ལུས་དང་འོད་གསལ། སྐུ་ཁ་སྒྲིལས་བར་དོ་དང་འཕོ་བའི་
 བཀའ་བབས་པ་ལ་བཀའ་བབས་བཞི་ཟེར། ཉེ་བརྒྱུད་ལྟར་ན། ཏི་ལོ་པ་ལ་མིའི་
 སྐུ་མ་མེད། །དེ་ཡི་སྐུ་མ་མཐའ་ཅད་མཁྱེན་པ་ཡིན། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། རྫོ་
 རྫོ་འཆང་དངོས་ལས་གསང་སྐྱགས་རྒྱུད་ལྷེ་བཞིའི་གདམས་པ་ནམས་གསན། རྫོ་
 རྫོ་རྒྱལ་འབྱོར་མས་སྟོན་བརྒྱུད་ལོར་བྱ་སྟོར་གསུམ་གྱི་མཛོད་གཏད་པས་དེའི་

ནང་དུ་གདམས་པའི་བཅུད་ཐམས་ཅད་འདུས་པ་ཡིན་ཟེར། ཉི་ལོ་པའི་མདུན་
ནས་པའ་ཆེན་ལྷ་རྩེ་པས་དཀའ་ཆེན་བཅུ་གཉིས་སྤྱད་ནས་ཁྱེས་པའི་མཐར།
ཆོག་དང་བཟང་ལ་བཞུགས་ནས་གསང་སྤྲུགས་ཀྱི་དོན་ཐམས་ཅད་ཁོང་དུ་སྤྱད་ཅིང་
ཁྱེས་པ་བཞུགས་པར་ ① བཤད། ལྷ་བྲག་མར་པ་ལོ་ཚུ་སྤྱི་ལོ་ ༡༠༡༠ ལོར་རྒྱ་གར་དུ་
བྱོན། པའ་ཆེན་ལྷ་རྩེ་པ་ལ་སྤྲུལ་སྤྲོད་པའི་ཐམས་ཅད་ཁོང་དུ་སྤྱད་ཅིང་བཅུན་
ལ་བཞུགས་ནས་དགྲུས་ཅོར་དང་། གསང་འདུས་གཙོ་བོར་བྱས་པའི་སྤྱད་སྤྲོད་མང་
པོའི་དབང་བཤད་མན་ངག་རྣམས་ཁྱེས། བཤད་བརྒྱད་དང་། སྤྱད་བརྒྱད་ཀྱི་
བཀའ་སྲོལ་ཆེན་པོ་གཉིས་བྱང་བ་ནི་བཀའ་བརྒྱད་པའི་ཆོས་ཀྱི་མཆོན་གཞི་ཡིན།
དེ་ལྟར་མངའ་བདག་མར་པ་ལོ་ཚུ་འི་གདམས་ངག་གི་བཀའ་བརྒྱད་འཛིན་པའི་
སྤྱོད་མ་མང་དུ་བྱང་བའི་ནང་ནས། གཙོ་བོར་གཞི་བཞུགས་ཀྱིས་གཞུང་གི་རྒྱུ་
སྤྲོད་ཆོས་ཅོར། དོལ་གྱི་མཆོར་སྤྲོད་དབང་དེ། གཙང་རོང་གི་མེས་སྤྲོད་ཆོན་
པོ། བྱང་ཐང་གི་མི་ལ་རས་པ་དང་བཞིར་བྱང་ཞིང་། དེ་དག་ལས་སྤྲུལ་གསུམ་
ལ་གཙོ་བོར་བཤད་པའི་བཀའ་བབས། མི་ལ་བཞད་པ་དོ་རྩེ་ལ་སྤྱད་བརྒྱད་ཀྱི་
བཀའ་བབས། མོས་ཀྱས་དང་སྤྱིར་བྱས་ཀྱིས་དཀའ་བ་སྤྱད་པའི་མཐར་སྤྱོད་
གཅིག་ལ་བྱུང་བའི་གོ་འཕང་བཞུགས། གདམས་ངག་གི་བཅུད་ཀྱིས་བསྐྱངས་པའི་
སྤྱོད་བྱ་མང་དུ་བྱང་བའི་ནང་ནས་གཙོ་བོ་སྤྲོད་བརྒྱད་འཛིན་པ་ནི་ལྷ་བྲ་
གཉིས་ཞེས་ཡོངས་སུ་གྲགས་པ་ནི། རྩེ་བཅུན་རས་སྤྱད་པ་དང་། དུགས་པོ་ལྷ་
འོད་གཞོན་ལྷ་གཉིས་སོ། །མར་པ་བཀའ་བརྒྱད་སྤྲུལ་མ་གཙོ་བོ་མར་མི་དུགས་
གསུམ་དང་། དེ་དག་གི་གདན་ས་ནི་མར་པའི་གདན་ས་ལྷོ་གྲོ་བོ་ལུང་། མི་ལ་
རས་པའི་གསེས་མཁར་དགུ་ཐོག་ དུགས་པོའི་གདན་ས་དུགས་ལྷ་སྤྲུལ་པོ་རྣམས་
ཡིན་ནོ། །

དཔལ་ལྷན་དུགས་པོ་བཀའ་བརྒྱད་ལས། །

གི་ཆང་ལག་བྱ་འབའ་རྩམ་ལ། །

ཆལ་པ་བཀའ་བརྒྱད་ཆེ་བཞི་ཟེར། །

བཀ་བྱའི་བྱུན་མིན་ཞལ་གདམས་ལས། །
 འབྲི་ལྷ་མོ་སྤྱིར་གཡའ་བྱུགས་དང་། །
 ཟུང་མེར་བཀའ་བརྒྱད་རྒྱུད་བརྒྱད་བྱུགས། །
 སྤྱིར་རྣམ་ཞལ་སྟོབ་རྒྱ་རྣམ་གྱི། །
 རྒྱན་འཛིན་འབྲུག་པ་བཀའ་བརྒྱད་རྒྱུད་། །
 དེ་ལ་སྟོན་ཟླ་བར་གསུམ་ཕྱེས། །
 ཀམ་པ་དེ་བཞིན་གཤམས་པ་ཡི། །
 རྒྱན་རྒྱུད་ལྷུང་མར་བཀའ་བརྒྱད་དང་། །
 རྒྱལ་མཆོག་ཆོས་དབྱིར་སྟོན་ཆེ་ཡི། །
 ཞལ་སྟོབ་ཀམ་ཆགས་མེད་གྱིས། །
 བནས་མཛོད་བཀའ་བརྒྱད་ལམ་སྟོན་ཕྱེས། །

མར་པ་བཀའ་བརྒྱད་གྱི་གདན་ས་གཙོ་བོ་འགའ་ཞིག་རོ་སྟོང་པ་ལ།
 ༡ ལྷོ་གྲོ་བོ་ལྷུང་དགོན། རབ་བྱུང་དང་པོའི་ལྷགས་ལྷག་སྤྱི་ལོ་༡༠༥༩ལོར་མར་པ་
 ལོ་སྤྱོད་བས་བྱུག་བཏབ། ད་ལྟ་བོད་རྫོངས་ལྷོ་བྱུག་རྫོང་ཁོངས་ཡོད།
 ༢ མི་ལའི་གསས་མཁར་དགུ་ཐོག །རབ་བྱུང་དང་པོའི་མེ་ཏྲ་སྤྱི་ལོ་༡༠༥༩ལོར་མི་
 ལ་རས་པས་བྱུག་བཏབ། ད་ལྟ་བོད་རྫོངས་ལྷོ་བྱུག་རྫོང་ཁོངས་ཡོད།
 ༣ དྲགས་ལྷ་སྐམ་པོ། རབ་བྱུང་གཉིས་པའི་ལྷགས་སྤང་སྤྱི་ལོ་༡༡༢༡ལོར་དྲགས་པོ་
 རིན་པོ་ཆེས་བཏབ། ད་ལྟ་བོད་རྫོངས་རྒྱ་ཆ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
 ༤ མཉམ་མེད་དྲགས་པོའི་དངོས་སྟོབ་རྣམས་གྱི་ཕྱིན་ལས་པ་བཀའ་བརྒྱད་ཆེ་
 བཞིའི་མ་དགོན་རྣམས་ལས།

དེ་ལྟར་ཅ་བ་དྲགས་པོ་བཀའ་བརྒྱད་ལས་མཆེད་པའི་བཀའ་བརྒྱད་ཆེ་བཞི་
 རྒྱུད་བརྒྱད་ལས་བཀའ་བརྒྱད་ཆེ་བཞི་ནི།

[1] ཀམ་པ་དུས་གསུམ་མཁུན་པ་ལས་ཀྱི་ཆོང་བཀའ་བརྒྱད། ཀམ་པ་དུས་
 གསུམ་མཁུན་པ་ནི། སྤྱི་ལོ་༡༡༡༠པའི་ལྷགས་སྤྱག་ལོར་ཁམས་ཀྱི་ཤོད་གངས་གྱི་
 ར་བ་ཞེས་དེར་དུས་དཀར་མཛོས་རྫོང་ར་སྤྱག་གོང་དུ་འབྱུངས། དུས་སུ་བྱོན་

ནས་དྲགས་པོ་རིན་པོ་ཆེ་བླ་མར་བསྟེན། སྤྱི་གནས་ཀྱི་པོ་གངས་ར། གསུང་གནས་ཀྱི་རི་སྒྲིང་། ཐུགས་གནས་སྟོང་ལུང་མཚུར་ཤ། ཡོན་ཏན་གནས་འདྲིའམ་སྤང་ལུག། སྤྱིན་ལས་གནས་ཤར་སྤྱོད་སྤངས་རི་བཅས་སྤྱ་གསུང་ཐུགས་ཡོན་ཏན་སྤྱིན་ལས་ཀྱི་གདན་ས་ལྟ་བུ་བྱེད། སྤྱི་ལོ་༡༡༩༥་ཟླ་བྲང་ལོར་འདས། དེར་དུས་ཀྱི་བཀའ་བརྒྱུད་ཀྱི་དགོན་པ་གཙོ་བོར་གདན་ས་གོང་འོག་བར་གསུམ་ནི།

1 མཚུར་ཤ་དགོན། རབ་བྱུང་གསུམ་པའི་ལུགས་ལུག་སྤྱི་ལོ་༡༡༥༧ལོར་དུས་གསུམ་མཁུན་པ་གནས་འདིར་བཞུགས་ཏེ་ཚོགས་པ་བསྐྱེད་སྤྱོད། རབ་བྱུང་གསུམ་པའི་ས་ཡོས་སྤྱི་ལོ་༡༡༥༨ལོར་གནས་འདིར་ཀྱམ་པའི་གཟིམ་སྤྱི་ལོ་ཟླ་བྲང་ལྟ་བུ་བྱེད། དེ་ནས་ཁམས་སྤྱོད་ཐེགས་ཏེ་ཡུན་རིང་འགོར། རབ་བྱུང་གསུམ་པའི་ས་བྱ་སྤྱི་ལོ་༡༡༥༩ལོར་ཕྱིར་མཚུར་ཤར་ཐེགས་ཏེ་མཚུར་ཤ་ལྟ་བུར་བཞེད་སྤྱོད། ད་ལྟ་ལྟ་ས་གོང་བྱིར་སྟོང་ལུང་རྫོང་ཁོངས་སྤྱོད།

2 ཀྱམ་དགོན། རབ་བྱུང་གསུམ་པའི་ཤིང་སྤྱོད་སྤྱི་ལོ་༡༡༥༩ལོར་ཀྱམ་པ་དབྱུང་ལོ་དོན་བདུན་སྐབས་དགོན་པ་འདི་བྱེད། ཐུབ་མཐའ་བཀའ་བརྒྱུད་པ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྤྱོད་སྤྱོད་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་ཆབ་མདོ་རྫོང་ཁོངས་སྤྱོད།

3 དཔལ་སྤངས་དགོན། རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་མེ་ལུག་སྤྱི་ལོ་༡༢༩༢ལོར་སི་རུ་ཚོས་ཀྱི་འབྲུང་གནས་ཀྱིས་བྱེད། ཐུབ་མཐའ་བཀའ་བརྒྱུད་པ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་ཕྱེ་དགེ་རྫོང་ཁོངས་སྤྱོད།

【2】 ཕག་གྲུ་རྩོ་རྩོ་རྩོ་པོ་ལས་ཕག་གྲུ་བཀའ་བརྒྱུད། ཕག་གྲུ་རྩོ་རྩོ་པོ་ནི། སྤྱི་ལོ་༡༡༡༠པ་ལུགས་སྤྱོད་ལོར། ཁམས་སྤྱོད་དགེ་རྩོ་ཤོད་ཏྲག་ངོས་སའ་ཁང་དུ་འབྱུང་སྤྱོད། དཔུས་སྤྱོད་ཏེ་དྲགས་པོ་རིན་པོ་ཆེ་སོགས་བླ་མར་བསྟེན། ལྟ་བུར་སྤྱོད་སྤྱོད་ཀྱི་ཕག་མོ་གྲུ་སྤྱོད་མཚམས་བཞུགས། སྤྱི་ལོ་༡༡༥༩པའི་ས་སྤྱོད་ལོར་གདན་ས་མཐིལ་བྱེད། སྤྱོད་ཚོགས་རྣམས་ཀྱིས་གདན་ས་ངག་གི་སྤྱིན་ལས་བཀའ་བརྒྱུད་རྫོང་བརྒྱུད་ཅིས་པ་འདི་དག་བྱུང་། སྤྱི་ལོ་༡༡༩༠པའི་ལུགས་སྤྱོད་ལོར་འདས།

【3】 དཔོན་སྒོམ་ཚུལ་ཁྲིམས་སྟོང་པོའི་སློབ་མ་ཞང་ཆལ་པ་བཙོན་འགྲུས་གྲགས་པ་ལས་ཆལ་པ་བཀའ་བརྒྱད། ཞང་ཆལ་པ་བཙོན་འགྲུས་གྲགས་པ་ནི། སྤྱི་ལོ་༡༡༩༩པ་ཚུ་ཡོས་ལོར་སྤྱིད་ཤོད་རུ་འབྱུངས། སྤྱི་ལོ་༡༡༩༩པའི་ཤིང་ལྷག་ལོར་ཆལ་གྲུང་ཐང་གི་དགོན་པ་བཏབ། ད་ལྟ་ལྟ་ས་ཤོང་བྱིར་སྟག་ཅེ་རྩོད་ཁོངས་སུ་ཡོད། སྤྱི་ལོ་༡༡༩༩པ་ཚུ་སྤྱང་ལོར་འདས། །

【4】 འབའ་རོམ་པ་དར་མ་རྒྱལ་མཚན་ལས་འབའ་རོམ་བཀའ་བརྒྱད། འབའ་རོམ་དར་མ་དབང་ཕྱག་གི་འབྱུངས་འདས་ཀྱི་ལོ་ཆོགས་མ་རྟེན། སྤྱི་ལོ་༡༡༩༡པའི་ལྷགས་སྤྱལ་ལོར་བསམ་གཏན་གངས་བཟང་གི་མདུན་རུ་གདན་ས་འབའ་རི་བོ་ཆེ་བཏབ། དེར་རུས་ལྟ་ས་ཤོང་བྱིར་འདམ་གཞུང་རྩོད་ཁོངས་སུ་ཡོད། །

བཀའ་བརྒྱད་ཚུང་བརྒྱད་ནི། རྩོ་རྩེ་རྒྱལ་པོ་ཕག་མོ་གྲུ་པའི་སློབ་མ་རྣམས་ཀྱིས་རང་རང་གིས་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་གདམས་ངག་རེ་ཅལ་རུ་བཏོན་ནས་ཉམས་ལེན་བྱས་ཏེ་མཆོག་གི་འབྲས་བུ་ཐོབ་པའི་བརྒྱད་པ་རྣམས་ཡིན། །

༡། སློབ་པ་འཇིག་རྟེན་མགོན་པོ་ལས་འབྲི་གྲུང་བཀའ་བརྒྱད། སློབ་པ་འཇིག་རྟེན་མགོན་པོ་ནི། སྤྱི་ལོ་༡༡༩༩པ་ཚུ་ཕག་ལོར་ཁམས་སྐྱོད་རུ་འབྱུངས། སྤྱི་ལོ་༡༡༩༩པ་ས་ཕག་ལོར་འབྲི་གྲུང་མཐིལ་གྱི་དགོན་པ་བཏབ། སྤྱི་ལོ་༡༢༡༩པའི་མེ་སྤྱང་ལོར་འདས། །

༢། ཐང་པ་བཀྲ་ཤིས་དཔལ་པ་ལས་སྟག་ལྷང་བཀའ་བརྒྱད། སྟག་ལྷང་བཀྲ་ཤིས་དཔལ་པ་ནི། སྤྱི་ལོ་༡༡༩༩པའི་ཚུ་བྱི་ལོར་འབྱུངས། སྤྱི་ལོ་༡༡༩༩པ་ལྷགས་བྱི་ལོར་སྟག་ལྷང་དགོན་པ་བཏབ། སྤྱི་ལོ་༡༢༡༠པའི་ལྷགས་ན་ལོར་འདས། །

༣། འགྲོ་མགོན་རྒྱལ་ཆ་ཁུ་དཔོན་ལས་ཁྲོ་ཕུ་བཀའ་བརྒྱད། ཁྲོ་ཕུའི་འགྲོ་མགོན་རྒྱལ་ཆ་ནི། སྤྱི་ལོ་༡༡༧༩པ་ས་བྱི་ལོར་འབྱུངས། སྤྱི་ལོ་༡༡༩༡པ་ལྷགས་ཡོས་ལོར་ཁྲོ་ཕུ་དགོན་པ་བཏབ། སྤྱི་ལོ་༡༡༩༩པའི་ཤིང་ཡོས་ལོར་འདས། །

༤། སྤྱིང་རས་པ་རྩ་རྩོ་རྩེ་ལས་སྤྱིང་རས་བཀའ་བརྒྱད། སྤྱིང་རས་པ་རྩ་རྩོ་རྩེ་ནི། སྤྱི་ལོ་༡༡༩༩པ་ས་སྤྱི་ལོར་གཙང་བྱང་སྟོད་རུ་འབྱུངས། སྤྱི་ལོ་༡༡༩༡པའི་ལྷགས་སྤྱང་ལོར་སྟག་ལྷང་དགོན་པ་བཏབ། སྤྱི་ལོ་༡༡༩༩པའི་ས་སྤྱི་ལོར་འདས།

བཀའ་བརྒྱན་ཡན་ལག་ཐོར་ལ། འབྲུག་པ་བཀའ་བརྒྱན། མིང་རས་པ་རྒྱ་
རྩོམ་པ་མཁའ་གཙུག་པ་རྩུ་རས་ཡེ་ཤེས་ནི། སྤྱི་ལོ་༡༡༩༡པའི་ལྷགས་
རྒྱལ་ལོར་ཏའོ་གངས་བཟང་གི་མཁུལ་ཆུང་མོང་རུ་འབྱུངས། སྤྱི་ལོ་༡༢༠༥པའི་
མིང་མྱང་ལོར་དེར་རུས་ཆུ་ཡུར་རྩོང་ཁོངས་སུ་ཡོད་པའི་འབྲུག་སེ་བ་བྱང་ཆུབ་
མིང་བཏབ། དེ་ལས་མིང་རས་པའི་གདམས་ངག་གི་རྒྱན་པ་སྤེལ་བ་ལ་དེར་རུས་

འབྲུག་པ་བཀའ་བརྒྱད་ཅེས་པ་འདི་བྱང་། སྤྱི་ལོ་༡༩༡༡པའི་ལྷགས་ལྷག་ལོར་
 འདས། །དེའི་ཆོས་བརྒྱད་ལ་འབྲུག་པ་སྟོད་སྟོད་བར་གསུམ་ཅེས་པ་བྱང་བ་དང་།
 ཀམ་པ་ལྷ་པ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ལྷགས་སྤང་ཆ་སེལ་ས་བྱར་མང་བཀའ་
 བརྒྱད། རྗེ་བརྒྱུ་པ་ཆོས་དབྱིངས་རྗེ་རྗེ་དང་། ཀར་དབང་ཆོས་ཀྱི་དབང་ཕྱག་བྱང་
 གི་ཞལ་སྟོབ་མཁས་གྲུབ་ཀམ་ཆགས་མེད་ལས་གནས་མདོ་བཀའ་བརྒྱད་བཅས་
 བྱང་ཡོད། །

འབྲུག་པ་སྟོད་སྟོད་བར་གསུམ་གྱི་སྟོར། 《ཤེས་བྱ་ཀུན་ཁུབ་》ལས། “ཁྱད་
 པར་སྤྱིང་རས་ཀྱི་ལྷགས་སྤང་། འགྲོ་མགོན་གཙང་པ་རྒྱ་རས་ཀྱི་བྱ་སྟོབ་ཀྱི་བྱ་ཆོད་
 པོའི་ཉིན་ལམ་བཅོ་བརྒྱད་ཚུན་ཆད་ཁུབ་པ་ལས། གཙོ་པོ་ཆོད་ཆང་པ་མགོན་པོ་
 རྗེ་རྗེ་ལས་སྟོད་འབྲུག་གནམ་གྱི་སྐར་མར་གྲགས་པ་སྟེ། འདིའི་སྟོབ་བརྒྱད་ལ་
 རྒྱལ་བ་ཡང་དགོན་པ་དང་། དེའི་སྟོབ་བརྒྱད་ལ་ལ་སྟོད་ཤེས་རབ་མགོན་པོ་དང་
 འབའ་ར་བ་རྒྱལ་མཆོན་བཟང་པོ་སོགས་བྱོན། ལོ་རས་པ་དར་མ་དབང་ཕྱག་
 ལས་སྟོད་འབྲུག་སའི་དྲེགས་པ། གདན་ས་འཛིན་པའི་སང་གི་དགུ་ཆར་ལས་བར་
 འབྲུག་ཏུ་གྲགས་པ་སོགས་སྟོས་ཀྱིས་མི་ལངས་”། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

འདིའི་སྟོར་རྒྱས་པར་ཤེས་འདོད་ན་དེབ་ཐེར་སྟོན་པོ་སོགས་འབྲུག་པའི་ཆོས་
 འབྱུང་དག་ལས་ཤེས་པར་བྱོལ། །

༡། རྒྱལ་བ་ཆོད་ཆང་པ་མགོན་པོ་རྗེ་རྗེ་ལས། སྟོད་འབྲུག་གནམ་གྱི་སྐར་མ།
 ཆོད་ཆང་མགོན་པོ་རྗེ་རྗེ། རབ་བྱང་གསུམ་པའི་ས་བྱ་སྤྱི་ལོ་༡༡༥༠ལོར་འབྱུངས།
 ས་ཏྲ་སྤྱི་ལོ་༡༢༥༥ལོར་སྐུ་གཤེགས། །

༢། ལོ་རས་དར་མ་དབང་ཕྱག་ །མཆོན་གཞན་ལོ་རས་དབང་ཕྱག་བཙོན་
 འགྲུས་ཟེར་བ་ལས་སྟོད་འབྲུག་སའི་དྲེགས་པ། ལོ་རས་དར་མ་དབང་ཕྱག་ནི།
 རབ་བྱང་གསུམ་པའི་མེ་ལྷག་སྤྱི་ལོ་༡༡༩༢ལོར་འབྱུངས། རབ་བྱང་བཞི་པའི་
 ལྷགས་ཀྱི་སྤྱི་ལོ་༡༢༥༠ལོར་སྐུ་གཤེགས། །

༣། གདན་ས་འཛིན་པའི་སང་གི་དགུ་ཆར་ལས་བར་འབྲུག་ཏུ་གྲགས་པ་ནི།
 སྤྱིང་རས་པ་རྒྱ་རྗེ་རྗེའི་ཞལ་སྟོབ་པ་གཙང་པ་རྒྱ་རས་ཡེ་ཤེས་རྗེ་རྗེའི་གདུང་རྒྱད་

ལས་བྱུང་བའི་སེང་གའི་མཆོན་ཅན་དགྲ་དང་། རིགས་གསུམ་མགོན་པོའི་སྤྱལ་གསུམ་རྩ་གྲགས་པ་རྣམས་ཀྱི་མིང་སྟེ། འབྲུག་གི་གདན་ས་འཛིན་པའི་སེང་གའི་དགྲ་ཆར་དང་། རིགས་གསུམ་མགོན་པོའི་རྣམ་འབྲུལ་རྣམས་ནི་གཙང་པ་རྒྱ་རས་ཀྱི་གདུང་རིགས་ཤ་རྩྭ་གྱི་ཉེ། གཙང་པ་རྒྱ་རས་སྤྱོད་གཤེགས་རྗེས་གདན་ས་འཛིན་པའི་སྤྱོད་མ་ནི། དཔོན་རས་དར་མ་སེང་གའི་འཕམ་སངས་རྒྱས་དཔོན་རས་ཡིན་ཞིང་། དེ་ནི་སེང་གའི་དགྲ་ཆར་ལས་དང་པོ་ཡིན་ལ་གཙང་པ་རྒྱ་རས་ཡི་ཤེས་རྟོག་རྒྱུ་གཙུག་པོ་འདྲ་ཡིན་ནོ། །དེའི་གདུང་རབས་ལས་སེང་གའི་དགྲ་ཆར་དང་། རིགས་གསུམ་མགོན་པོའི་རྣམ་འབྲུལ་གསུམ་བཅས་རྫོགས་པའི་རྗེས་སྤྱོད་གཙང་པ་རྒྱ་རས་ཀྱི་ཡང་སྤྱིད་རྩ་གྲགས་པ་འབྲུག་ཆེན་སྤྱོད་ཕྱིར་གཉིས་པ། རྒྱལ་དབང་ཀྱན་དགའ་དཔལ་འབྱོར། རབ་བྱུང་བདུན་པའི་ས་སྟེལ་སྟེ་ལོ་༡༧༩༥ལོར་སྤྱོད་འབྲུངས། རབ་བྱུང་བརྒྱད་པའི་མེ་སྟེལ་སྟེ་ལོ་༡༧༠༥ལོར་སྤྱོད་གཤེགས། །དེ་ནས་ད་ལྟའི་འབྲུག་ཆེན་སྤྱོད་ཕྱིར་བཅུ་གཉིས་པའི་བར་རྣམས་ལ་བར་འབྲུག་གི་བརྒྱད་པ་ཟེར། གདན་ས་སྤྱོད་ཁའི་གསང་སྤྲེགས་ཆོས་སྤྱིར་ཟེར་བ་དེ་ཡིན། །

༥། རྩེ་མང་བཀའ་བརྒྱད། རྗེ་ལྷ་པ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཐུགས་སྤྱོད་རྩེ་མང་སེ་རྟོགས་ལྡན་སྟོ་སྟོས་རིན་ཆེན་རྩེ་མང་བཀའ་བརྒྱད། རྩེ་མང་སེ་སྟོ་སྟོས་རིན་ཆེན་ནི། རབ་བྱུང་དུག་པའི་མེ་རྩྭ་སྟེ་ལོ་༡༧༩༥ལོར་སྤྱོད་འབྲུངས། ཀམ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཞལ་སྤྱོད་གཙོ་བོ་ལས། དོན་བརྒྱད་ཀྱི་གདན་ས་དག་འཛིན་པ་དང་། བཀའ་བརྒྱད་གསེར་ཕྱིར་གི་སྤྱོད་བརྒྱད་ནང་དུ་བཞུགས་ཡོད། རབ་བྱུང་བདུན་པའི་ས་སྟེལ་སྟེ་ལོ་༡༧༩༥ལོར་སྤྱོད་གཤེགས། ཀོང་སྤྱལ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཆོའི་《ཤེས་བྱ་ཀྱན་བྱུང་》ལས། རྗེ་ལྷ་པ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཐུགས་སྤྱོད་རྩེ་མང་སེ་རྟོགས་ལྡན་སྟོ་སྟོས་རིན་ཆེན་ལ་བདེ་མཆོག་མཁའ་འགོ་སྟོན་བརྒྱད་ཀྱི་བཀའ་བབས། སྤྱོད་མ་རྟོགས་ལྡན་ལ་བརྒྱད། འཇའ་མོ་མི་གསུམ་སྟོན་ཅིང་། དེ་དག་གི་སྤྱལ་བརྒྱད་རྣམས་ཀྱིས། ཆོས་བརྒྱད་གདན་ས་རིམ་བར་འཛིན་པ་རྩེ་མང་བཀའ་བརྒྱད། ཅས་གསུངས་སོ། །རྩེ་མང་བཀའ་བརྒྱད་ཀྱི་ཆོས་བརྒྱད་འཛིན་པའི་གདན་ས་གཙོ་བོ་ནི། རྩེ་མང་དགོན་ཡིན། རྩེ་མང་རྣམ་རྒྱལ་ཅེ་

དགོན། རབ་བྱུང་བརྒྱུན་པའི་ཆུ་ཡོས་སྤྱི་ལོ་ ༡༧༢༩ ལོར་བྱུང་ཆ་མེད་རྟོག་ལྡན་གྱིས་
ཕྱག་བཏབ། ད་ལྟ་ཡུལ་ཤུལ་རང་སྐྱོང་ཁུལ་ནང་ཆེན་ཚོང་ཁོངས་སུ་ཡོད། །

༥༥། གནས་མདོ་བཀའ་བརྒྱུད། རྒྱལ་མཚན་ཆོས་དབྱིངས་དོ་རྩེ་དང་གར་
དབང་ཆོས་ཀྱི་དབང་ཕྱག་གི་ཞལ་སློབ་མཁས་གྲུབ་ཀྱི་ཆུང་ཆུང་མེད་ལས་གནས་
མདོ་བཀའ་བརྒྱུད། མཁས་གྲུབ་ཀྱི་ཆུང་ཆུང་མེད། རབ་བརྒྱུན་པའི་ས་བྲ། སྤྱི་ལོ་
༡༧༠༧ ལོར། ཡབ་སྐུ་གསུང་འཆང་ཨ་ཁུ་པ་རྩ་དབང་གྲགས་དང་ཡུལ་ཆོས་སྐྱོང་སྐྱོད་
གཉིས་ཀྱི་སྐུ་སུ་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་གྱི་ཆོག་མདའི་ཉེ་ལོགས་དོམ་གནས་མདོ་ཁར་
སྐྱེ་འབྱུངས། ཡབ་ཀྱི་མདུན་ནས་ཡི་གེ་འབྲི་སྟོན་དང་གཏོར་ཆོག་སྐོར་གྱི་དབང་
ཡུང་བྲིད་གསུམ་དང་། ཕྱག་ལེན་མན་ངག་སོགས་གསན། དབུས་སྟོགས་སུ་ཕེབས་
ནས་རྒྱལ་བ་ཀྱི་ཆུང་ཆུང་མེད་ལས་སྐུ་དང་མཇུག། ལྷག་པར་དུ་ཞུ་དམར་ཆོས་ཀྱི་དབང་
ཕྱག་མདུན་ནས་རབ་བྱུང་། མཚན་ལ་ཀྱི་ཆུང་ཆུང་མེད་ཞེས་གསོལ། ཀྱི་ཆུང་ཆུང་
ཆོས་དབྱིངས་དོ་རྩེ་དང་། ཞུ་དམར་ཆོས་ཀྱི་དབང་ཕྱག་སོགས་གྲུབ་མཐའ་རིས་
མེད་ཀྱི་བླ་སྤྱུལ་ལྟ་བུ་ལྷག་ཅམ་ལ་བཞུགས། མདོ་སྐུ་གསུང་རིག་གནས་ཀྱི་ལ་
སྐྱུང་པ་མཐའ་ཕྱིན་མཇུག། གནས་ཆོས་མི་འགྱུར་དོ་རྩེ་དང་། རྩེ་གསུམ་ཆེན་པ་རྩ་
རིག་འཛིན། དཔལ་ཡུལ་ཀྱི་བཟང་ཤེས་རབ། རུ་པ་བཙོན་འགྱུར་ཆུ་མཚོ། པ་རྩ་
ཀྱི་དཀའ་སྟོན་སློབ་ཆོགས་གངས་ལས་འདས་པ་བསྐྱུངས། གསུང་ཆོས་ལ།
གསང་སྐུ་གསུང་གསར་རྟོག་གི་སྐྱུ་ཐབས་ཆོག་ག་དང་། ཞལ་གདམས། མདོ་ས་
ཆོག་ཆེས་གཏོ་ས་རིས་སོགས་ཆོག་ཕྱག་ལེན་དང་། ཞལ་གདམས་བསྐྱུང་བྲིད་སྐོར་
པོད་ལྟ་བུ་དང་ལྟ་བུ་ལྟུགས། སློབ་མ་རྣམས་ལས་རྩེ་གསུམ་ཆེན་པ་རྩ་རིག་འཛིན་གྱིས་
རྒྱལ་བ་ལྟ་བུ་ཆེན་པོར་བླ་མར་བཞུགས་རྩེ། བླ་སློབ་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ཆད་སྟབས་བླ་
སློབ་བར་ན་སེལ་རུང་ཟད་ལྷགས་པར་བཤད། རབ་བྱུང་བརྒྱུན་པའི་ས་ན་སྤྱི་
ལོ་ ༡༧༢༩ ལོར་ས་ག་ལྷ་བའི་ཆོས་གཅིག་ལ་སྐྱེ་གཤེགས། 《ཤེས་བྱ་ཀྱི་ཁུལ་》ལས།
རྩེ་བརྒྱུ་པ་ཆོས་དབྱིངས་དོ་རྩེ་དང་། གར་དབང་བྱུ་པ་ཆོས་ཀྱི་དབང་ཕྱག་གི་
ཞལ་སློབ་ཕྱགས་རྩེ་ཆེན་པོར་རྣམ་འབྱུལ་གྲུབ་བཞེས་ཀྱི་ཆུང་ཆུང་མེད་ཞེས་ཀྱི་
བཀའ་སྟོན་འཛིན་པ་གནས་མདོ་བཀའ་བརྒྱུད་དེ་གསུམ་བྱུང་ཞིང་། སྤྱི་མ་

གནས་མདོ་ཆགས་མེད་ཞབས་ཀྱིས་སྤྱགས་བརྒྱད་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་བྱུང་པར་ལས་
 ཀར་ལྷགས་གཙོ་བོ་བྱེད་པ་གནས་མདོ་ཙུང་བའི་ཆོས་བརྒྱད་དང་། རྟེན་ལྷགས་
 གཙོ་བོ་བྱེད་པ་དཔལ་ལྷལ་རིག་འཛིན་ཀྱན་བཟང་ཤེས་རབ། བེ་མའི་རྣམ་འཕྲུལ་
 ཁམས་པ་རྫོགས་ཆེན་པ་པརྩ་རིག་འཛིན་སྟགས་ཀྱི་ཆོས་བརྒྱད་འཛིན་པས་མདོ་
 ཁམས་སྤྲད་གྱི་སྒྲོངས་སལ་ཆེར་བྱུང་པར་གྱུར་ཏོ། །གནས་མདོ་བཀའ་བརྒྱད་གྱི་
 གདན་ས་གཙོ་བོར་གནས་མདོ་དགོན། རབ་བྱུང་བཅུ་གཅིག་པའི་མེ་བྱི་སྤྱི་ལོ་
 ༡༩༤༩ལོར་མཁས་གྲུབ་ཀམ་ཆགས་མེད་ཀྱིས་སྤྱག་བཏབ། ད་ལྟ་བོད་རང་སྤྱིང་
 སྒྲོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་ཆབ་མདོ་རྫོང་སྒོངས་སུ་ཡོད། དགོན་པ་འདི་ནི་མཁས་
 གྲུབ་ཀམ་ཆགས་མེད་ཀྱི་གདན་ས་གཙོ་བོ་ཡིན་པ་མ་ཟད། གནས་ཆོས་མི་འགྱུར་
 རྟོ་རྟེ་བཞུགས་ས་ཡང་འདི་ཡིན།

ལ། གཞེས་ཆོས་ལྷ་ལྷན་གངས་པ་བ།

ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྒྱ་གི་ནི་གུ་མ་དང་། སུ་ཁ་སི་རྒྱ་རྣམ་པ་གཉིས། བྱུང་འཕགས་ཀྱི་
 ལྷ་མ་བཅུ་གསུམ། ཙུང་བའི་ལྷ་མ་རྣམ་བཞི་སྟགས། མཁས་གྲུབ་བརྒྱ་དང་ལྷ་བཅུ་ཉི་
 གདམས་དག་སྤྱགས་བརྒྱད་གྱི་ཆོས་མདོ་མཐར་སྤྱག་ལྷ་ལྷན་ཞེས་པ་དེ།

མཁས་གྲུབ་ཁྱེད་པོ་རྣམས་འཕྱོར་གྱིས་སྤངས། འདིར་མཐར་ཐུག་ལྷ་ལྷན་ནི།
 གཏུམ་མོ་སྟོན་པའི་མཐར་ཐུག་དགེས་མཛད། ལས་རྒྱ་མཐར་ཐུག་བདེ་མཆོག་༥ རྒྱ་
 ལུས་འོད་གསལ་མཐར་ཐུག་གསང་འདུས། མི་ལམ་མཐར་ཐུག་མ་རྒྱ་ལུང་མེན་
 ལས་མཐར་ཐུག་རྡོ་རྗེ་འཇིགས་མཛད་དེ་ཤངས་ལུགས་རྒྱད་སྟེ་ལྷ་ཞེས་པ་དེ་
 ཡིན། །

མཁས་གྲུབ་ཁྱེད་པོ་རྣམས་འཕྱོར་ནི། སྤྱི་ལོ་༡༠༡༥པ་ཤིང་སྟག་ལོར་ཡབ་
 ཁྱེད་པོ་སྟག་སྟེས་ཞེས་པའི་སྲས་སུ་ཡུལ་སྟེ་མོར་སྤྱུ་འབྱུངས། གཞོན་ནུའི་དུས་སུ་
 བོན་པོ་གཡུང་དྲུང་རྒྱལ་བ་ལས་བོན་བསྐྱབས་པས་མཁས་པར་གྱུར། བོན་གྱི་སྟོབ་
 མ་མང་པོ་བྱུང་། དེ་ནས་བོན་ལ་མ་མཉེས་ནས་རྟིང་མ་ལ་ཞུགས་ཏེ་རྩོགས་ཆེན་
 གསན་པས་མཁས་པར་གྱུར། སྟོབ་མ་མཐའ་ཡས་པ་འདུས། དེ་ཡང་སྦྱོད་པ་མ་
 ལེགས་པར་དཔོངས་ནས་ནི་ཅུ་བ་ལས་ཨ་མན་སེའི་མན་ངག་གསན་ཞེས་མཁས་
 པའི་དགའ་སྟོན་ལས་གསུངས། དེ་ནས་རྒྱ་གར་དུ་ཕྱིན་ཏེ་སུ་མ་ཏི་ལས་ལོ་རྩ་
 བསྐྱབས། རྒྱ་གར་དང་བལ་ཡུལ་སོགས་ཀྱི་མཁས་པ་མང་པོར་བསྟེན་ནས་མདོ་
 སྟགས་ཀྱི་རིག་གཞུང་མང་པོ་སྦྱངས། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་བཤད་པ་དང་། ཚྭ་པ།
 རྒྱུ་པ་སྟེ་ལམ་རིམ་པ་གསུམ་ཀར་བརྟེན་ནས་ཕྱིན་ལས་ཀྱི་རྒྱན་བབས་པ་ལས།
 ཕྱི་མ་རྒྱུ་པ་པའི་ལམ་རིམ་གྱི་སྦྱིང་པོ་དེང་གི་བར་དུ་ཡང་བཞུགས་པ་ནི། གསེར་
 ཆོས་ཅུ་བར་གྱུར་པའི་ཆོས་སྒྲིབ་ལྷ་ཞེས་པར། ཅུ་བ་རྒྱ་རོ་ཆོས་དུག་སྦྱིང་པོ་ཐུག་
 རྒྱ་ཆེན་པོ། ཡལ་ག་ལམ་བྱིར་རྣམ་གསུམ། མེ་ཏོག་མཁའ་སྦྱོད་དགར་དམར།
 འབྲས་བུ་འཆི་མེད་འབྲུག་མེད་དང་ལྷ་ལ་ཟེར། །

གདམས་ངག་རིང་བརྒྱད་ནི། མཁས་གྲུབ་ཁྱེད་པོ་རྣམས་འཕྱོར་གྱི་སྟོབ་མ་སྟ་བུ་
 ལྷ་དང་ཕྱི་བུ་གཅིག་ཅེས་པ་སྟེ། དེ་མེད་ཤེས་རབ་ཀྱི་སྦྱོང་པོ་མེད་སྟོན་པ། བན་
 སེམས་ཡལ་ག་གཡོར་པོ་རྒྱ་མོ་ཆེ། རྟིང་རྗེའི་ལོ་འདབ་རྒྱལ་སྟོན་རིན་དབང་།
 བུམས་པའི་མེ་ཏོག་ལ་སྦྱོད་དཀོན་མཆོག་མཁར། འོད་གསལ་སྦྱིང་པོ་ཞང་སྟོམ་
 ཆོས་སེང་བཅས་ལྷ་དང་། ཕྱི་བུ་གཅིག་ནི། རྒྱ་ལུས་མི་ལམ་གྱི་འབྲས་བུ་སྟོན་
 པ་ཆོག་ཕྱོགས་པ་རིན་ཆེན་བརྟེན་འགྲུས་བཅས་དུག་ལ་ཟེར། དེ་ནས་རིམ་པ་

བཞིན་ཏུ་དཔོན་སྟོན་སྒྲུབ་སྒྲུབ་པ། སངས་རྒྱལ་གཉན་སྟོན། འགྲོ་མགོན་སྟོན་
པའི་བར་ཏུ་ཆིག་བརྒྱད་ཏུ་བྱུང་། དེ་ནས་རིན་ཆེན་བརྒྱན་པར་གྲགས་པ་འགྲོ་
མགོན་ཆོས་རྗེ་སྟོན་པས་རྗོད་རྗེ་འཆང་དང་། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མཁའ་འགྲོ་མས་ལྟང་
བསྟན་པ་ལྟར་ཆིག་བརྒྱད་རྗོད་རྗེའི་རྒྱ་ལས་བཀོལ་ཏེ་སྐལ་ལྷན་སྟོན་མའི་ཆོགས་ལ་
གདམས་ངག་སྟེལ་བས་མཁས་གྲུབ་མང་པོ་བྱུང་བའི་ནང་ནས། མཁས་གྲུབ་རྣམ་
གསུམ་ཏུ་གྲགས་པ། གཙང་མ་ཤངས་སྟོན་དང་། བསམ་ལྗོངས་པ་གཞོན་ཅུ་གྲུབ།
འཇག་ཆེན་རྒྱལ་མཆོན་འབུམ་གསུམ་གྱིས་བརྒྱད་པའི་རྒྱ་བརྒྱུད་ཞིང་གདམས་
ངག་རྣམས་ཡི་གེར་བཀོད་ནས་སྤོན་སྟེལ་ལོ།

གདམས་ངག་ཉེ་བརྒྱད་ནི། གྲུབ་ཆེན་ཐང་སྟོང་རྒྱལ་པོ་ལ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མཁའ་
འགྲོ་མས་དངོས་སུ་ཞལ་བསྟན་ཏེ་གསུངས་པའི་ཉེ་བརྒྱད་རིམ་པ་གསུམ་བྱུང་བ་
ནི། དང་པོ། གཙང་གི་རི་པོ་ཆེར་ནི་གུ་མ་དངོས་སུ་བྱོན་ཏེ། ཆོས་རྒྱལ་དང་།
ཐུག་ཆེན། ལམ་བྱུང་། འཆི་མེད། བ་མ་མགོན་པོ་དབྱེར་མེད་རྣམས་ཀྱི་གདམས་
ངག་གི་བྲིད་གནང་། གཉིས་པ། མདོ་སྨད་སྤོན་རྫོང་ཤུག་སྟོང་གི་རྩ་བར་གོང་
གསལ་ཆོས་རྒྱལ་སྟགས་སོ་སོའི་དབང་ཐོབ། གསུམ་པ། མཁའ་སྟོན་ཀྱི་གདམས་
པ་ཡི་གེ་མེད་པའི་བརྒྱ་ཐབས་སུ་བྱུང་བ་བཅས། བཀའ་བབས་སྐྱེ་བར་གསུམ་
ཏུ་བྱུང་བ་དེ་དག་གྲུབ་ཆེན་ཐང་སྟོང་རྒྱལ་པོའི་སྟོན་མ་མང་མཁར་སྟོ་གོས་རྒྱལ་
མཆོན་སྟགས་ལས་སོ་སོར་བརྒྱད་དེ་ད་ལྟའི་བར་བཀའ་བརྒྱད་བཅ་མ་ཆད་པར་
བཞུགས་ཡོད་པ་རྣམས་སོ། ཆོས་རྒྱུད་འདིའི་གདན་ས་གཙོ་བོར།

1 ཤངས་ཀྱི་ཞང་ཞུང་དགོན། རབ་བྱུང་དང་པོའི་ལྷགས་སྒྲུང་སྤྱི་ལོ་༡༠༩༡ལོར་
མཁས་གྲུབ་བྱུང་པོ་རྣལ་འབྱོར་གྱིས་ཐུག་བཏབ། དེང་བོད་རང་སྐྱེད་སྟོངས་རྣམ་
སྟོང་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད། །

2 དཔལ་སྒྲུངས་ཡང་ཁྲིད་ཚུ་འདྲ་སྒྲུབ་སྟེ། རབ་བྱུང་བརྒྱ་བཞི་པའི་རྒྱ་སྟག་སྤྱི་ལོ་
༡༥༧༧ལོར་གོང་སྐལ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཆོས་ཐུག་བཏབ། ད་ལྟ་དཀར་མཛོས་བོད་
རིགས་རང་སྐྱེད་ཁྲུལ་སྟེ་དགེ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད། །

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

ཏུག་ །ལམ་སྒོར་དགུ་བརྒྱད་མ་སྒྲི་པ།

ਪੰਜਾਬੀ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਮੰਤਰ

[illegible]

ཏཱ་ལའི་བོད་སྐད་རྒྱུ་མཉན་པའི་ཡི་གེ།

ཆ་ད་ཡུག་ལ་ཆེས་པ་རྒྱལ་པུལ་དུ། །

ས་ལུགས་ཀྱི་གདམས་ངག་གཙོ་བོ་ལམ་སྐོར་དབྱ་ཞེས་པ་ནི། ལྷུང་ཆེན་གྱི་རྩ་
པས་མཛད་པའི་ལམ་འབྲས་བྱ་དང་བཅས་པའི་གདམས་སྐོར་དང་གཅིག ལྷུང་
ཆེན་མཆོ་སྐྱེས་ཞབས་ཀྱིས་མཛད་པའི་ཚ་རྒྱུད་བརྒྱུག་གཉིས་ལ་བརྟེན་ནས་

བརྟེན་རྒྱུ་ལྟ་བུ་ལམ་སྐོར་དང་གཉིས། འཕགས་པ་སྤྱི་སྤྱོད་ཀྱིས་མཛད་པའི་བྱང་
 རྒྱུ་མེས་ལ་འབྲེལ་བྱ་ལམ་སྐོར་དང་གསུམ། རྟོག་པས་མཛད་པའི་བརྟེན་གཉིས་
 ལ་བརྟེན་ནས་སྤྱི་ཅིག་སྤྱོད་བྱ་བྱ་ལམ་སྐོར་དང་བཞི། ཡིན་པོ་རྟོག་མཛད་
 པའི་རྒྱུ་ཡི་ཤེས་ཐིག་ལེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཕྱག་རྒྱའི་ལམ་སྐོར་དང་ལྔ། རྟོག་ཅི་པས་
 མཛད་པའི་རྒྱུ་ཁ་སྐྱོར་ལ་བརྟེན་ནས་བསམ་མི་བྱེད་པའི་ལམ་སྐོར་དང་དྲུག་
 བྱ་པོ་བས་མཛད་པའི་བདེ་མཆོག་ལ་བརྟེན་ནས་ཨོལ་པ་ཏིའི་ལམ་སྐོར་དང་
 བདུན། རྟོག་གི་དབང་ཕྱག་གིས་མཛད་པའི་གསང་འདུས་ལ་བརྟེན་ནས་ཕྱག་
 ཆེན་ཡི་གེ་མེད་པའི་ལམ་སྐོར་དང་བརྒྱད། བྱ་པོ་འཆི་བ་མེད་པས་མཛད་པའི་
 མ་རྒྱུད་ལ་བརྟེན་ནས་ཡོན་པོ་སྤྱོད་པའི་ལམ་སྐོར་དང་དགུ་བཅས་སོ། དེ་ལྟར་
 ལམ་སྐོར་དགུ་པོའི་གདམས་རྟེན་དེ་སྤྱི་ཆེན་འབྲོག་མི་ལོ་ལྷ་བ་ཤུག་ཡི་ཤེས་ལ་
 བབས་ཞེས་པར། འབྲོག་མི་ལོ་ལྷ་བས་རྒྱ་གར་གྱི་སློབ་དཔོན་ག་ཡ་རྩ་ར་ལས་ལམ་
 སྐོར་དགུ་པོ་ཐམས་ཅད་ཞུས། དེ་ཡང་སློབ་དཔོན་ག་ཡ་རྩ་ར་པོ་ད་ཏུ་ལན་གསུམ་
 ཐེབས་པའི་དང་པོའི་སྐབས་སུ་འབྲོག་མི་ལ་གདམས་རྟེན་ཡོངས་རྒྱུ་གནད་
 བ་འདི་ནི་དཔྱེས་རྟོག་མན་རྟེན་ལུགས་སུ་གྲགས་ཤིང་། དེང་སང་འདི་ལ་ས་སྐྱའི་
 ལམ་འབྲས་ཞེས་ཡོངས་སུ་གྲགས། བོད་སློབ་མི་མ་བརྒྱད་ལ་ལམ་འབྲས་མི་མ་
 ཞེས་གྲགས། སྤྱིར་སྤྱི་ཆེན་འབྲོག་མི་ལས་བརྒྱད་པའི་ལམ་འབྲས་ཀྱི་གདམས་
 རྟེན་བརྒྱད་ཚུལ་ནི། ལམ་འབྲས་ཆོས་སྐོར་ལ་ལུགས་སློབ་བཅོ་བརྒྱད་ཅེས་གྲགས་
 པར་བྱུང་ཡང་དེ་ལས་བྱུང་པར་ཏུ་ས་རོར་ཆར་གསུམ་གྱི་བརྒྱད་ཚུལ་ནི། །
 ༡ ས་ལུགས། ཐོག་མར་འཁོན་དཀོན་མཆོག་རྒྱལ་པོའི་གདུང་སྲས་ས་ཆེན་ཀུན་
 དགའ་སྤྱིང་པོས་ལོ་ལྷ་བ་ཆེན་པོ་བཞི་ལས་གདམས་རྟེན་ཞུས་པ་ནི། འབྲོག་མི་
 ལོ་ལྷ་བ་ལས་ཀྱི་རྟོག་རྒྱུད་གསུམ། མར་པ་ལོ་ལྷ་བ་ལས་བརྒྱད་པའི་བདེ་མཆོག་
 ལོ་ཆེན་རིན་བཟང་ལས་བརྒྱད་པའི་ཡོ་ག་མགོན་པོ། བ་རི་ལོ་ལྷ་བ་ལས་བརྒྱད་
 པའི་སྤྱོད་ཐབས་བརྒྱ་ཅ་བཅས་ཀྱི་གདམས་པའི་བཀའ་བབས་པ་དང་དེ་ནམས་
 ཞུས་པ། དེ་ལས་རྗེ་བཙུན་བསོད་ནམས་ཅི་མོ། རྗེ་བཙུན་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཆོན།
 ས་སྤྱི་པ་ཆེན་ཀུན་དགའ་རྒྱལ་མཆོན། འགྲོ་མགོན་ཆོས་རྒྱལ་འཕགས་པ་སོགས་

རིམ་གྱིས་བརྒྱད་པ་ནི་ལམ་འབྲས་སྤྲས་བཤད་ཉི་བརྒྱད་ཀྱི་བརྒྱད་པ་ཡིན། །

༡ རོར་ལྷགས། ས་ལྷགས་ཚོགས་བཤད་ནི། གྲུབ་ཆེན་བླ་སྤྱོད་མི་ལས་རོར་ཆེན་
ཀུན་དགའ་བཟང་པོས་གསན་ནས། ཚོས་བརྒྱད་སྟེལ་བ་ལ་རོར་ལྷགས་དང་།
སྤགས་འཆར་གཟུངས་ཀྱི་དཔལ་བ་ལས་བརྒྱད་པའི་ལམ་འབྲས་ཚོགས་བཤད་ལ་
རྫོང་ལྷགས། རྫོང་པ་ཀུན་དགའ་རྣམ་ཀུལ་གྱིས་གངས་དཀར་ཚོས་སྟེ་རུ་དེའི་
ཚོས་བརྒྱད་སྟེལ་བ་ལ་གངས་དཀར་ལྷགས་ཞེས་ཀམ་ཐོག་རིག་འཛིན་ཆེ་དབང་
ནོར་བུ་སོགས་མཁས་པ་རུ་མས་བསྤགས་བརྫོང་མཛད་པ་དེའོ། །

༢ ཚར་ལྷགས། ལམ་འབྲས་སྟོབ་བཤད་ནི། ཚར་ཆེན་སྟོ་གསལ་རྒྱ་མཚོས་ཚར་
ལྷགས་སྟོབ་བཤད་ཅིས་པའི་སྟོལ་བྱར་རུ་སྟེས། སྤགས་སྤྲས་ཉི་མ་ལྟ་བུ་འཇམ་
དབྱངས་མཁྱེན་བཅེའི་དབང་ཕྱག་དང་། ལྷ་བ་ལྟ་བུ་མང་ཐོས་སྤྱོད་རྒྱ་མཚོ་
སོགས་ཕྱོན་ནས་ས་ལྷགས་ཀྱི་བསྟན་པ་འཛིན་སྟོང་སྟེལ་བར་མཛད་པས། དཔལ་
དགེས་པ་རྟོ་རྟེན་བསྐྱེད་རྫོགས་ཉམས་ལེན་གྱི་སྟོན་ལས་དེ། དབྱར་གྱི་མཚོ་ལྟར་
རྒྱས་པར་བྱང་ཡོད། །གདན་ས་གཙོ་བོ་ས་རོར་ཚར་གསུམ་ནི།

1 ས་སྤྱོད་གོན། རབ་བྱང་དང་པོའི་ཆུ་སྐང་སྤྱི་ལོ་༡༠༧༩ལོར་འཁོན་དགོན་
མཚོག་རྒྱལ་པོས་ཕྱག་བཏབ། ད་ལྟ་བོད་ལྗོངས་ས་སྤྱོད་ཁོངས་སུ་ཡོད། །

2 རོར་དགོན། མིང་གཞན་རོར་ཨེ་མོ་ཚོས་སྟེ་ཡང་ཟེར། རབ་བྱང་བདུན་པའི་
ས་བྱ་སྤྱི་ལོ་༡༧༥༧ལོར་རོར་ཆེན་ཀུན་དགའ་བཟང་པོས་ཕྱག་བཏབ། དེང་རུས་
བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་གཞིས་ཀ་ཆེ་ཤོང་ཁྱིམ་གྱི་ཁོངས་སུ་ཡོད། །

3 འཕན་ལུལ་ན་ལེན། རབ་བྱང་བདུན་པའི་མེ་འབྲུག་སྤྱི་ལོ་༡༧༩༦ལོར་རོར་སྟོན་
སྤྱོད་པའི་མེང་གས་ཕྱག་བཏབ། ད་ལྟ་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་འཕན་པོ་རྫོང་ཁོངས་
སུ་ཡོད། ཚར་ཆེན་གྱི་གདན་ས་འཕེལ་རྒྱས་མ་བྱུང་ཞིང་། དེང་རུས་དེའི་ཚོས་
བརྒྱད་འཛིན་པའི་དགོན་སྟེ་གཙོ་བོ་འདི་ཡིན། །

བདུན། བདག་འཛིན་དབྱིངས་སྐྱེལ་གཙོད་ཡུལ་བ།
 ཞི་བྱེད་དང་གཙོད་ཡུལ་བ། ཞི་བྱེད་པའི་གདམས་ངག་བོད་ཏུ་བྱངས་
 མཁན་ནི་པ་དམ་པ་སངས་རྒྱལ་ཡིན་ཞིང་། བོད་དང་རྒྱ་ནག་བཅས་ལ་ལན་ལྔ་
 སེབས་པར་གྲགས་པར། སེངས་དང་པོ་མདོ་ཁམས་ཚུགས་སུ་སེབས། རབ་བྱུང་
 དང་པོའི་མེ་ལྷག་སྤྱི་ལོ་ ༡༠༩༧ ལོར་འབྲིང་ཐང་ལས་སློན་ནས་ཅ་རིར་ཐོན། མདོ་
 ཁམས་ཀྱན་ཞབས་ཀྱིས་བཅག་པས་བསྟན་པ་དར་བར་ལུང་བསྟན། སེངས་
 གཉིས་པ་རབ་བྱུང་དང་པོའི་ཆུ་སྤང་སྤྱི་ལོ་ ༡༠༧༩ ལོར་ཁ་ཆེ་ནས་ཐོན་ཏེ་མངའ་
 རིས་སུ་བྱོན། ཞང་ཞུང་གི་ཁ་པ་དང་། ཐོན་པོ་ཁྲོ་ཆང་འབྲུག་ལྷ་རྩིས་སུ་བཟུང་།
 སེངས་གསུམ་པ་རབ་བྱུང་དང་པོའི་མེ་འབྲུག་ སྤྱི་ལོ་ ༡༠༧༩ ལོར་བལ་པོ་ནས་

གཙང་དུ་བྱོན། ཡར་ཁྲུང་སྤྱི་ར་མེར་པོ་དང་། རྒྱུ་སྟོན་བསོད་ནམས་སྤྱི་མ་བཅས་
 ལ་གདམས་པ་གནང་། ཐེངས་བཞི་པ་རབ་བྱུང་དང་པོའི་ས་ལུག སྤྱི་ལོ་༡༠༡༩
 ལོར་གཉུག་ལྷག་སྟོན་ནས་གཉེན་ལ་དུ་བྱོན་ཏེ་ཡུམ་གྱི་སྤྱི་བ་པ་སྤྱད་སྟེ། དབུས་སུ་
 ཐེབས་ནས་ཆ་སོ་གམ་གསུམ་ལ་གདམས་ངག་གནང་། དེ་ནས་རྒྱ་ནག་དུ་ཐེབས་
 ཏེ་ལོ་བཅུ་གཉིས་བཞུགས། ཐེངས་ལྔ་པ་རྒྱ་ནག་ནས་བོད་དུ་ཐེབས། ཐོག་མར་
 ཁམས་སུ་བྱོན་ཏེ་ཁམས་སྤྱོད་ཐང་དུ། མཁུང་དབྱེད་དཀར་ནག་ཁྲ་གསུམ་གཏེར་
 དུ་སྤྱོད། དེ་ནས་དབུས་སུ་བྱོན་ཏེ་རེ་ཞིག་འགོ་དོན་མཛད། རབ་བྱུང་གཉིས་པའི་
 མེ་སྤང་སྤྱི་ལོ་༡༠༡༩ལོར། ལྷ་སྤྱི་མ་བྱང་རྒྱལ་འོད་ཀྱི་ཆ་བོ་མངའ་བདག་ཆེ་རེས་
 ས་དམ་པའི་བཞུགས་གནས་གྱི་ཆེད་དུ། གཙང་ལ་སྟོན་དིང་རི་དགོན་པ་བཏབ།
 རབ་བྱུང་གཉིས་པའི་ལྷགས་འབྲུག སྤྱི་ལོ་༡༡༠༠ལོར་ས་དམ་པ་གཙང་ལ་སྟོན་
 དིང་རི་དགོན་བཞུགས། དེར་བཞུགས་ནས་ལོ་ཉི་ཤུ་ཅ་གཅིག་དུ་འགོ་དོན་མཛད།
 སྤྱི་ལོ་༡༡༢༡པའི་ལྷགས་སྤང་ལོར་སྤྱི་གཤེགས།

དེའང་ཆོས་གཞན་ནི་རྒྱ་ཉོན་མོངས་པ་སྟོན་ལ་སྤྱོད་། ལྷག་བསྐལ་ཤུགས་
 ལས་སྒྲིག་པ་ཡིན་ལ། འདི་ནི་འབྲས་བུ་ལྷག་བསྐལ་དངོས་སུ་སྤྱོད་། ཤུགས་ལས་
 ཉོན་མོངས་པ་བྱུང་ནས་འབྲིན་པའི་ཐབས་ཤིན་དུ་ཟབ་པ་སྟེ། ལྷག་བསྐལ་ཐམས་
 ཅད་རབ་དུ་ཞི་བར་བྱེད་པའི་སྟེན་སྟེ། ཞེས་པའི་ཡུང་ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་པར་
 བཞེད་དོ།

གཙང་ཡུལ་བ་ནི། མ་གཅིག་ལ་བ་གྱི་སྟོན་མས་ཤེར་བྱིན་བཟུགས་པས་སྟོང་
 ཉིད་གྱི་ལྷ་བ་སྟེ། དམ་པས་སྟོང་གཏམ་ཆོག་གཅིག་གསུངས་པས་རྒྱུད་གྲོལ་ཏེ་
 རང་བཞིན་གྱི་རྣལ་འབྱོར་མར་གྱུར་པ་དེས། ཤེར་བྱིན་གྱི་དགོངས་དོན་ལ་གཞིར་
 བབྱུང་ནས། རང་གི་དགོངས་ཉམས་ལས་འབྲུངས་པའི་རྟོགས་ཆོས་གཙང་ཡུལ་བ་
 ཞེས་ཡོངས་སུ་གྲགས་པའི་སྟོལ་བྱེས། 《བཀའ་ཆོམ་ཆེན་མོ་》 དང་། 《ཡང་ཆོམ་
 ལེའུ་ཉེར་ལྷ་པ་》 ཟུན་མོང་ཟུན་མིན་བྱུང་པར་གྱི་ལེའུ་ཡན་ལག་བརྒྱུད་གསུམ་
 ཉེར་བཞི་པ་སོགས་གཞུང་དང་གདམས་ངག་མང་པོ་མཛད་པ་ལ་མོ་གཙང་ཅེས་
 ཟེར།

མ་གཅིག་ལ་ལ་སྒྲོན་ནི། རབ་བྱུང་དང་པོའི་ས་ལུག ཁྱིམ་༡༠༧ལོར་
སྐྱེ་འབྱུངས། རང་ལོ་བརྒྱ་དྲུག་སོན་པ་དང་དགེ་བཤེས་ཀྱི་བཀའ་བཞིན་གྱི་ཐང་
རུ་གྱུ་པ་མངོན་ཤེས་ཅན་གྱི་སྒོ་བ་ཚོགས་སྦྲེང་བའི་གྲལ་རུ་བཏང་། ལ་ལ་སྒྲོན་སྒོག་
ཏ་ཅང་མཁས་པས་གྱུ་མངོན་གྱིས། ལ་ལ་སྒྲོན་སྒོད་ལྟ་རུ་གཟིགས་ནས་ཤེར་ཕྱིན་
རྒྱས་པ་འབྱུང་དང་། ཉི་མཱི་བརྒྱད་སྟོང་པ་སོགས་སྒོག་བརྒྱུག །དེ་ནས་སྒྲོ་སྟོན་
གྱི་གདམས་ངག་གིས་གྲོལ། དབང་ཁྱེས་པས་རྟོག་པ་རྟེན། དགུང་ལོ་ཉེར་གསུམ་
པའི་ལྷགས་སྐྱེལ། ཁྱིམ་༡༡༠༧ལོར་ལན་གཅིག་འདམ་བུ་དཔེ་རྒྱུད་རུ་བྲམ་མ་གྱི་
མངོན་པའི་ཡོན་བདག་ལྷ་མོ་སྒྲོན་བུ་བའི་ནང་རུ་སྒོག་ལ་ཐེབས་པའི་སྐབས་སུ་

ཐོད་པ་ཟླ་བ་བཞུགས་པ་དང་འཕྲད། དེར་འདུས་པས་བཟའ་མིར་སོང་། དེ་
ནས་མི་ཁ་ངན་པ་ལས་གཡོ་བའི་ཆེད་དུ་དབྱས་ནས་ཐོན་ཏེ་གོང་པོ་དང་། དུགས་
པོའི་ཡུལ་དུ་ལོ་ཤས་བཞུགས་ཏེ་སྤྲུལ་དང་སྤྲུལ་མོ་གསུམ་འབྱུངས། དགུང་ལོ་སོ་
བདུན་པ་སྤྱི་ལོ་༡༡༡༥པའི་ཤིང་ལྷག་ལོར་བཟངས་རི་མཁར་དམར་དུ་ཐེབས་ནས་
གདན་ས་བཏབ། དགུང་ལོ་བཞི་བརྒྱ་པའི་སྐབས་སུ་མ་གཅིག་ལ་བ་སྟོན་ཞེས་
མཆན་སྟན་བོད་ཁམས་ཡོངས་ལ་བྱབ། དེ་ལྟར་མ་གཅིག་གིས་སྐྱ་ཆེ་ཕྱི་ལ་པོར་
དམ་ཆོས་བདུད་ཀྱི་གཙོད་ཡུལ་བཟའ་མོ་ཉམས་སུ་སྤངས་ནས་དགུང་ལོ་གོ་དགུ་པ་
རབ་བྱུང་གསུམ་པའི་མེ་བྱ་སྤྱི་ལོ་༡༡༣༣ལོར་སྐྱ་གཤེགས།

དེ་ནས་གཙོད་ཡུལ་བའི་གདམས་ངག་གཙོ་བོར་འཛིན་མཁན་ནི། ཀམ་པ་དེ་
བཞིན་གཤེགས་པའི་སྟོབ་མའི་གཙོ་བོ་དུང་ཆ་སེར་སྟོ་གྲོས་རིན་ཆེན་ལས་བརྒྱད་
པའི་གཙོད་ཆོགས་ཡོན་ཏན་ཀུན་འབྱུང་ལ་བྱུར་ལྷགས་ཀྱི་གཙོད་དང་། ཀམ་པ་
ཆོས་དབྱིངས་རྡོ་རྗེའི་ཞལ་སྟོབ། མཁས་བྱབ་ཀམ་ཆགས་མེད་ཀྱིས་ཀར་གཙོད་
རིན་ཆེན་ཕྱིང་བ་བཅམས་ནས། གཙོད་རྒྱན་སྟེལ་བ་ལ་ཀར་གཙོད་དང་། རྗེ་
བརྒྱན་སྐྱ་ལེ་རྟོགས་ལྡན་གྱིས། གཙོད་ཀྱི་ཆོགས་ལས་ཟུ་ཏིག་ཕྱིང་བ་བཅམས་ཏེ་
ཉམས་ལེན་དར་སྟེལ་གནང་བ་ལ་སྐྱ་ཆེའི་གཙོད་རྒྱན་ཞེས་པ་འདི་དག་བྱུང་།

1. གཙོད་དིང་རི་སྤང་འཁོར་དགོན། རབ་བྱུང་གཉིས་པའི་མེ་སྤང་། སྤྱི་ལོ་
1097ལོར་ཆེ་རེས་བཏབ། དེར་དུས་གཙོད་དིང་རི་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

2. བཟངས་རི་མཁར་དམར་དགོན། རབ་བྱུང་གཉིས་པའི་ཤིང་ལྷག་སྤྱི་ལོ་1115ལོར་
མ་གཅིག་ལ་བ་སྟོན་གྱིས་བཏབ། དེར་དུས་བོད་ལྗོངས་སྟོ་ཁ་བཟངས་རི་རྫོང་
ཁོངས་སུ་ཡོད།

3. སྐབས་ཆེ་དགོན། ཕལ་ཆེར་རབ་བྱུང་བརྒྱ་གཅིག་པའི་མཇུག་ཅུམ་ན་ཕྱག་
བཏབ། ད་ལྟ་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་འཛོམས་འདྲེན་ཁོངས་སུ་ཡོད།

4. རྒྱ་ནི་དགོན། ཕལ་ཆེར་རབ་བྱུང་བརྒྱ་གཅིག་པའི་མཇུག་ཅུམ་ན་ཕྱག་བཏབ།
ད་ལྟ་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་འཛོམས་འདྲེན་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ས་བཅད་བཞི་པ། སྤྲུལ་རྩིས་སོགས་རིག་གནས་དར་ཚུལ།

མེ་ཆེན་རིན་བཟང་ཞལ་སྤྲོལ་ལས།

ཏུ་རངས་སྤྲུལ་པ་མི་བཞི་བརྒྱད།

དབུས་གཙང་མཁས་པ་མི་དགུ་བྱུང་།

མོད་ཁམས་གསེར་རིག་བརྒྱན་པ་དང་།

གཟུ་སྟོན་ཡོན་ཏན་མགོན་པོ་ཡིས།

རྒྱད་བཞི་བྱུས་ཞིང་གསེར་མཆན་བཏབ།

མི་ཡིས་ཏུས་འཁོར་མོད་ཏུ་བརྒྱད།

གངས་རྩིས་ཅན་གྱི་གནམ་དབུད་དར།

[[གསེར་རིག་གི་ལོ་རྒྱུས]] བརྒྱན་པ་སྤྱི་དར་སྐབས་སུ་གསེར་བ་རིག་པ་རྒྱན་འཛིན་
དང་དར་སྤེལ་བྱེད་ཚུལ་ནི། 《ཤེས་བྱ་ཀུན་བྱུང་》ལས། སྤྱི་དར་རྒྱ་གཞུང་སྤེལ་
རྩིས་བརྒྱུར་མང་ཡང་། རིན་ཆེན་བཟང་པོས་བརྒྱད་པ་སྤེལ་བ་ལས། སྤྱི་ཚུང་
སྤྲུལ་པ་མི་བཞི་ལས་བརྒྱད་དེ། ཞང་ཞིག་དར་མགོན་གཟུ་སྟོན་པ་ལ་སོགས།
བོད་ཀྱི་གཞན་པ་ན་ཅན་རྣམས་སྟོན་མར་གྱིས། མཁས་པ་མི་དགུ་གྲགས་པ་འདྲ་
དེ་ལ་བརྟེན། བོད་ཀྱིས་བཅུ་མས་པའི་ཡིག་ཆ་མཐའ་ཡས་སོ། ཞེས་བརྒྱན་པ་སྤྱི་
དར་སྤེལ་མ་ཡི་ཤེས་འོད་ཀྱི་སྤྱི་ཆོ་སྟོང་ལ། སྤྱི་བོར་ལོ་རྒྱུ་བ་དབྱིག་གི་རིན་ཆེན་
སོགས་ཀྱིས་ཡན་ལག་བརྒྱད་པའི་སྤྱི་ཆོ་སྟོང་པོ་བརྒྱས་པ་དང་རང་འགྲེལ། གཅིས་བྱུང་
བརྒྱུར་བ་སོགས་རྒྱ་གཞུང་སྤེལ་རྩིས་སུ་བརྒྱུར་སྤེལ་མཛད་པ་མང་ཡང་། གཙོ་བོས་
མཆོག་རིན་ཆེན་བཟང་པོས། ཁ་ཆེའི་པརྟེ་ཏ་ཇ་ན་རྒྱན་ལ་གསེར་སྤྱང་བརྒྱ་ལྷལ་
ནས་ཡན་ལག་བརྒྱད་པ་བསྐྱབ། གཞུང་དེ་དང་ཟླ་བེར་ན་དབུད་ཤུ་ལེ་ཉི་ཉ་
སོགས་བརྒྱུར་བཤད་ཀྱིས་སྤེལ་བའི་སྤྱོད་མ་མང་རུ་ཡོད་ཀྱང་གཙོ་བོ། ཟུང་འདས་
སེང་གི་སྒྲ། ཤག་བྱི་ཡི་ཤེས་འབྱུང་གནས། ཞོང་སྤྲུལ་ཨ་ཡི། མང་ཁོ་སྤྲུལ་བཅུ་ཉི་
ཤུ་ཚུང་སྤྲུལ་པ་མི་བཞི་གྲགས་ནི། དེའི་ནང་ནས་ཀྱང་མང་ལོ་མཁས་ཤིང་སྤྱིན་
ལས་ཆེ་བས་དབུས་གཙང་གི་སྤྲུལ་པ་ལལ་ཆེར་གྱིས་ཁོང་ལ་གཏུགས། བྱུང་པར་
ཆེར་རྩི་ཏི་པ་ལ་གཞུང་འགྲེལ་རྩོགས་པར་གནང་། སྤྲུལ་བརྒྱད་བཞི་པ་ཆེར་རྩི་

ཞང་སྟོན་ཞིག་པོས་ཁོག་དབུལ། ས་བཅད། བཀའ་ཚམས་འགྲེལ་པ་ལག་ལེན་
སོགས་མཛད། སློབ་མའི་ནང་ནས་གཙང་སྟོད་དར་མ་མགོན་པོས་བེན་ཏིག་དང་
ཡང་ཏིག་མཛད་དེ་བོ་དོང་སྟོགས་སུ་རྒྱན་འཕེལ། ཡང་ལོ་ཆེན་སློབ་མ་ཞང་ཁྱུང་
པ་ཤེས་རབ་འོད་གྱིས་རྒྱ་སྟོན་གྲགས་པ་ཤེས་རབ། དེས་གཡུ་ཐོག་རྒྱ་གར་རྩོམ་ཆེ་ལ་
བཤད། དེས་ཀྱང་ཡིག་ཆ་གསལ་བར་མཛད་ཅིང་གཡུ་ཐོག་བཞིན་པོ་དང་ཁྱུང་པོ་
ནས་གཡུ་ཐོག་ཡོན་ཏན་མགོན་པོ་ལ་བརྒྱད། ཡང་ཞང་ཁྱུང་པས་རྩོག་བྱང་སྟོན།
གཡུང་བྱང་འོད། གཡུ་ཐོག་གྲགས་སོ། དེས་ཀྱང་ཡོན་ཏན་མགོན་པོ་ལ་བརྒྱད་དེ་
མདོར་ན་ལོ་ཆེན་རིན་བཟང་གི་བཀའ་དྲིན་ལས་བོད་ཀྱི་སྟོན་པ་གཞན་པལ་ཅན་
ཐམས་ཅད་ཐོག་མར་གྱིས་སོ།

རུས་དེ་ཙམ་དབུས་གཙང་རུ་མཁས་པ་མི་དགུར་གྲགས་པ་བྱང་སྟོ། སྟོན་གྱི་
མཁས་པ་གཡོ་རུ་གཡའ་གྱིང་པོ། སྟོད་ལྱང་གི་ལྷ་རྩེ་སུམ་སྟོན། དབུ་རུའི་མཐའ་
བཞི། བར་གྱི་མཁས་པ་གཡུ་ཐོག་རྒྱ་གར་རྩོམ་ཆེ། མི་ཉག་ལྷ་གྲགས། བྱང་ཏི་རྒྱལ་པོ།
སྟོད་གྱི་མཁས་པ་བི་རི་ལྷན་ན། འོག་པ་ཆོས་ཁེང་། ཆེར་རྩེ་ལྷག་ལ་དཀའ་གསུམ་
སྟེ་དེ་དག་ཀྱང་ལོ་ཆེན་གྱི་བཤད་རྒྱུ་ལ་བརྟེན་པ་ཡིན་ཅིང་། དེ་ནམས་དང་
གཞན་དག །བོད་ཀྱི་མཁས་པས་བཅམས་པའི་ཡིག་ཆ་སྤྱིར་བྱང་བ་ནི་མཐའ་
ཡས་སོ། །དེ་ལྟར་གསོ་བ་རིག་པའི་བརྒྱད་སྟོན་ལ་མི་འདྲ་འགའ་ཞིག་བྱང་བ་དེ་དག་
ཐམས་ཅད་གཡུ་ཐོག་ཡོན་ཏན་མགོན་པོ་ལ་བརྒྱད་དེ་གསོ་རིག་གི་བརྟེན་པ་སྟེ་ལ།
བོན་གྱི་གསོ་རིག་འབྲུམ་བཞིའི་མཚུག་བྱང་རུ། ལུ་འཚོ་སྤྱི་པའི་རྒྱལ་མོས་གཏེར་
རུ་བཞེས་པའི་གསོ་རིག་འབྲུམ་བཞི་ལ། གཡུ་ཐོག་ཡོན་ཏན་མགོན་པོས་ཁྱུ་དག་
གནང་ཞེས་གསལ་བ་དང་། སུམ་སྟོན་ཡེ་ཤེས་གཟུང་གིས་བཅམས་པའི་གསོ་
རིག་རྒྱུད་བཞིའི་བྲམ་བརྒྱད་པའི་ནམ་ཐར་སྤྱི་ལྷན་གྲུབ་མ་ལས། དེ་ལ་འཚོ་
བྱེད་དཀོན་རྒྱབས་གྱིས། །རྒྱལ་དམར་སྐར་ཆེན་ནམ་མཁའ་གསལ། །བསིལ་ཁལ་
སྟོང་དང་བཅས་ཏི་ལུལ། །བཀའ་རྒྱ་བཅས་པར་དགྱེས་བཞིན་གནང་། །དེ་ལ་
གཡུ་ཐོག་མགོན་པོ་ཡིས། །ལོ་གངས་རུ་མར་ཞབས་ལ་གདུགས། །སྟོན་གསུམ་གྱིས་
པས་མཚོད་པའི་མཐའ། །སྤྱིང་བཞི་བདེ་འཁྱོ་ཅང་ཤེས་ན། །སྤྱི་སྤྱི་རུ་གར་ཅན་

བཅས་པ། རྒྱལ་པ་གསེར་འབྲུམ་སྤུལ་ནས་ཞུས། འདྲ་སྤྱོད་གཡུ་ཐོག་མགོན་པོ་
 དེས། འདྲོན་དགོངས་ཁོག་དབུབ་སྤྱོད་བྱུན་མཛད། བཟུས་དོན་གཞུང་ལ་ས་
 མཚམས་སྟེ། འདུལ་འཕྲུང་འབྲུལ་ཤེལ་ཡིག་རྒྱུད་བཀོད། མཚའ་གབ་འབྲུགས་
 གསལ་བར་བསྐྱེབས། གཞན་དུ་མ་སྟེལ་ཡི་དམ་མཛད། འཛམ་གླིང་གསལ་
 བའི་གཞས་པ་ཐོབ། ཁོ་བོ་རུ་མཚམས་སྟུམ་པའི་བུ། རྩོམ་རྒྱ་ར་བདག་འདྲ་
 ཡིས། རྩེ་དེའི་སྟུན་པ་རྒྱུད་ནས་ཐོས། མཚན་ཐོས་པ་ཅམ་གྱིས་མོས་པ་སྟེས། ལམ་
 དཀའ་བ་སྤྱད་དེ་སྤྱོན་སྤར་སྟེ། ཞལ་མཐོང་བ་ཅམ་གྱིས་མོས་གསུ་སྟེ། གསུང་
 བྱོན་མ་ཐག་དུ་བྱིན་བརྒྱབས་གཡོས། འོངས་སྤྱོད་ཡོ་ལང་མི་ཆེ་ཡང་། ས་
 གཞིས་རྩ་རུ་བཅོང་ནས་སྤུལ། ཞབས་ཏྲིག་ཁམས་ཅན་མ་འགྲུབ་ཀྱང་། ལྷ་
 མས་ཅི་གསུང་བཀའ་མ་བཅག ཆོག་དོན་སྤྱོད་ཁམས་མི་ཆེ་ཡང་། གཡོ་འགྲུབ་
 ཉིན་གཅིག་མ་ཤོར་པའི། ཉིན་མཚན་མེད་པར་ལོ་གསུམ་བསྐྱབས། འདྲོན་པ་ད་
 རྒྱུད་ཡིད་མ་ཆོམ། གདམས་པའི་རྩ་བ་མ་ཆོད་ནས། རྒྱ་སྤྱོད་རྒྱུད་སྤྱོད་བཞུགས་
 དུས་སྟེ། ཡང་ཡང་གསོལ་བ་དྲག་བཏབ་པས། ལན་གཅིག་སྟོན་ལམ་བྱགས་རྩེ་
 ཡིས། གསོ་རིག་མན་དག་རྒྱུད་བཞི་གནང་། ཟབ་ལྷག་མེད་པའི་དབུ་རྒྱུངས་
 བཞེས། འདྲ་སྤྱོད་རྒྱུད་པའི་བྱིན་བརྒྱབས་མཛད། སྟོན་ཆད་གཞན་ལ་མ་བཟུན་
 ཏེ། གཅིག་བརྒྱུད་རྒྱུན་མི་ཆད་པའི་སྤྱོད། འདྲ་ལན་སྤྱོད་ལ་གཏད་པ་ཡིན། འདྲ་
 སྟེལ་བའི་དུས་མིན་པས། འདྲོན་ཆེན་གཏེར་དུ་སྤྱོད་བར་བྱ། ཞེས་སོགས་གསུངས་
 བཞིན་བཀའ་རྒྱས་བཏབ། མཆོད་གོགས་གཞན་གྱིས་མ་མཐོང་བར། བཟུ་དུ་
 ཟིན་གྱིས་ཡིག་རྒྱུད་བཀོད། ཅེས་སོགས་གཡུ་ཐོག་ཡོན་ཏན་མགོན་པོས་འཆོ་བྱེད་
 དགོན་མཆོག་སྐྱབས་གྱི་མདུན་ནས་རྩ་སྤྱོད་དང་བཅས་པ་གཅིག་དང་། གསེར་
 གྱིས་གྱིས་པའི་འབྲུམ་ཆ་ཆང་བ་ཞིག་བཅས་སྤུལ་ཏེ་རྒྱུད་བཞི་ཞུས་པ་དང་། དེ་
 ལས་སྟུམ་སྟོན་ཡེ་ཤེས་གཟུང་གིས་ཞུས་པ་སོགས་བན་བོན་གཉིས་ཀའི་ཡིག་ཆང་
 བ་གཡུ་ཐོག་ཡོན་ཏན་མགོན་པོའི་སྟོན་ལ་གསོ་རིག་འབྲུམ་བཞི་དང་། རྒྱུད་བཞི་
 གཉིས་ཀ་ཡོད་པ་གསལ་པོར་བཟུན་ཡོད། གཏེར་སྟོན་བརྒྱ་ཅའི་རྣམ་ཐར་ལས།
 ལྷ་མཛོན་གྱིས་གསོ་བ་རིག་པ་དཔལ་ལྷན་རྒྱུད་བཞིའི་སྤྱོད་དཔེ་ས་པོ་སྟུག་ལོ་སྤྱོད་པོ་

༡༠༧༥ལོ། ལྷོ་ཁྱེ་ར་བའི་ཆོས་བཅོ་ལྔའི་ནམ་མཁུན་ཆོད་གསུམ་སོང་བའི་དུས་
སུ་རྒྱན་དངས་ཤིང་དཔེ་བཤུས་པས་ཕྱི་མོ་རང་གནས་སུ་བཞུགས། བྱ་དཔེ་ལོ་
སྟོར་གཅིག་གསང་བ་མཛད། བྱིས་ཡར་ལུང་གི་དགེ་བཤེས་སུ་ལྷོ་ཁྱེ་དར་མ་གྲགས་
ལ་གནང་བ། དེས་གངས་རིའི་ཁྲི་སྒྲན་པའི་རྒྱལ་པོ་གཉིས་པ་གཡུ་ཐོག་ཡོན་
ཏན་མགོན་པོ་ལ་བཀའ་བབས་ཏེ། སྤོན་ལས་བསྐྱེདས་པ་འདི་གཅིག་ཤིང་ལས་
དང་ངོ་མཆར་ཡང་བསམ་གྱིས་མི་བྱུང་། ཞེས་གསུངས་པ་ལ་བརྟེན། བོན་གྱི་
གསོ་རིག་འབྱུང་བཞིའི་མིང་ལ་རྒྱུད་བཞི་ཞེས་ཐོག་མར་རྒྱུར་མཁན་དེ་ཟུ་མངོན་
དབང་ཕྱག་འབར་ཡོན་ཐེ་ཆོམ་མེད་པ་ཞིག་རེད།

དེ་ཡང་གཡུ་ཐོག་གྲ་ཁ་ལྷ་ཐའི་འབྲུངས་ལོ་ནི། རབ་བྱུང་གསུམ་པའི་ལྷགས་བྱི་
སྟེ་ལོ་1171ལོར་གཙང་ཉང་སྟོད་སྟོ་བཞི་རེ་ཐང་རུ་འབྲུངས། དགུང་ལོ་བརྒྱད་གྱི་
སྟོང་རུ་གསོ་རིག་ལ་ཐུགས་གཞིལ་ཏེ་གསན་བསམ་མཛད་པས་མཁས་པར་གྱུར།
དགུང་ལོ་བརྒྱ་གཉིས་ཐོག་མང་མཁར་ཆ་ལུང་བ་རོག་ལྷོ་ཁྱེ་དཀོན་མཆོག་རྒྱབས་
སྟོ་བཞི་རེ་ཐང་རུ་ཕེབས་སྐབས། ཏ་སྐ་སྤུ་དང་བཅས་པ་ཞིག་ཡོན་རུ་ཕུལ་ནས་
དཔལ་ལྷན་རྒྱུད་བཞི་རྩེ་གསུམ་པར་བྱས། དགུང་ལོ་བཅོ་བརྒྱད་པ་ནས་རྒྱ་གར་ལ་
རིམ་བཞིན་ཐེངས་དྲུག་ཕེབས་ཏེ་མཁའ་འགྲོའི་གཙོ་མོ་དཔལ་ལྷན་ཐེང་བ་དང་།
དྲང་སྟོང་ཅ་ར་ཀ་སོགས་བསྟེན་ནས། དཔུང་གྱི་གཞུང་ལུགས་ཐམས་ཅད་ཐུགས་
སུ་རྒྱུད་པར་གསན་པས་མཁས་པའི་གྲགས་པས་ཕྱོགས་ཀྱན་ལ་བྱུང་པར་གྱུར། རྩོ་
རྩེ་གདན་རུ་པའ་ཆེན་བརྒྱ་ཕྱག་རུ་མའི་ཆོགས་དཔོན་མཛད། སྤར་བོད་རུ་ཕེབས་
ནས་ལུས་ཅན་རུ་མ་ན་བ་དང་འཆི་བ་ལས་སྦྱོབ་པར་མཛད་ཅིང་། ཁོང་གིས་
མཛད་པའི་གསོ་རིག་བསྟན་བཅོས་སྟོར། 《འབེ་ལོའི་གསོ་རིག་ཁོག་དབུབ་》ལས།
སྟེ་ཆོ་སྟོད་ལ་ཡན་ལག་བརྒྱད་པ་བཟུས་པ་དང་། མདོ་གནས་ལེའུ་དང་པོའི་
འགྲེལ་པ། ནད་བརྟག་པ་ལ་ཅ་དཔུད་རིག་པ་རང་གསལ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ་ཆོན་ལུ་
པ་ལ་སོགས་པ་བརྒྱམས་པ། དེ་ནས་ལྷོངས་འདིར་གྲགས་པའི་གསོ་དཔུད་རྣམས་
དང་། རྩེ་ཉིད་གྱིས་མཁྱེན་པའི་གསོ་རིག་མཐའ་དག་སྟེགས་བཅ་གཅིག་རུ་བཟུ་
བར་དགོངས་ཏེ། བདུད་ཅི་སྟོང་པོ་ཡན་ལག་བརྒྱད་པ་གསང་བ་མན་ངག་གི་

རྒྱུད་ཅེས་ཅ་བཤད་མན་ངག་རྒྱུད་ཕྱི་མ་དང་བཅས་རྒྱུད་བཞི་ལུ་བརྒྱ་ལྔ་བརྒྱ་
 ཅ་རྒྱལ་པ་དང་། དེའི་རྗེས་སུ་རྒྱུད་འབྲིང་པོ། བརྒྱད་ཅི་སྟོང་པོ་ཡན་ལག་བརྒྱུད་
 པ་གསུང་བ་མན་ངག་གི་རྒྱུད་ལུ་སྤུམ་རྩ་ཅ་གསུམ་པ་དག གྲུང་སྤྱོད་རིག་པའི་
 ཡེ་ཤེས་དང་། ཡིད་ལས་སྦྱེས་གཉིས་ཀྱིས་དྲི་བ་དང་དྲི་ལན་གྱི་ཚུལ་རྒྱ་བཅུ་མས།
 དེའི་རྗེས་སུ་རྒྱུད་རྒྱུད་བརྒྱད་ཅི་སྟོང་པོ་མཛད། མཛད་བྱུང་ཁ་ཆེ་ཟླ་དགའ་
 བཀོད། རྒྱུད་བཞི་ལ་གསེར་མཆན་དང་ཐོང་མཆན་ཡང་བཏབ། དེ་དག་གི་མན་
 ངག་རྒྱ་ཤོག་དྲིལ་སྒྲོར་གསུམ་དང་། ཞལ་གདམས་ལྡེ་མིག་རྒྱལ་སྒྲོར་ནམས་དང་།
 རྒྱུད་བཞི་འི་ཆ་ལག་རྒྱ། སྒྲོར་ཚོམས་བརྒྱ་གཅིག་པ། ལག་ལེན་རིན་ཆེན་གཏེར་
 སྤངས། དམར་ཁྲིད་ཡིག་རྒྱུད་། གབ་པ་བཅོ་བརྒྱད། མེད་ཐབས་མེད་པའི་
 གདམས་པ་འདི་ཡི་རྩད་མ་ཚོད། ཁ་འཁོར་རིན་ཆེན་སྤངས་པ། རྒྱུད་པར་བཟ་
 པ་ནམ་གསུམ། རོ་མཆར་བཞི་སྟུག་བརྒྱད་ཅི་སྟོང་པོ། ལྷ་ཏིག་ཕྱེད་བ་ནམས་
 མཛད། སྟོལ་མས་གསུངས་པའི་སྟོ་ཡི་འབྲུངས་དཔེ་ཡང་གཡུ་ཐོག་པའི་གསུངས་
 ཟིན་གྱིས་བྱས་པ་དང་། རིན་ཆེན་འབྲུངས་དཔེ་སོགས་ཀྱང་དེ་རིགས་སུ་ངས་
 ཞིང་། གཞན་བསྟན་བཅོས་རྒྱ་མ་ཞིག་མཛད་པར་གྲགས་སོ། རུན་མོང་མིན་པ་
 ཕྱིན་ཆུབས་སྤྱ་སྟུབ་སྟོང་གི་སྒྲོར་གྱི་བསྐྱེད་རྣམས་གི་སྒྲོར་འདི་ནམས་སོ། རྒྱུད་ཀྱི་
 ཆ་ལག་རྒྱ་བཟང་ཚུལ་ཡང་། དཀར་ཆག་འབྲུགས་མེད་དམ་པར་གྲགས་པ་ལས།
 རྒྱུད་ཀྱི་སྤྱི་ཁོག་འབྲུབ་པ་ལ། ཁོག་འབྲུབ་ཉི་འོད་རབ་གསལ་ཡོད་ཞེས་སོགས་མི་
 འདྲ་བ་བརྒྱ་གསུམ་བཤད་ཀྱང་ཡིག་ཆ་དངོས་མ་མཐོང་ཞིང་། ད་ལྟའི་ཆ་ལག་
 བཅོ་བརྒྱད་འདི་ལས་ཁོང་བཤད་སྒྲོར་ཚོམ་བརྒྱ་གཅིག་སོགས་ནི། གཡུ་ཐོག་པའི་
 གསུངས་དངོས་ཡིན་ཅིང་། ས་བཅད། ཁི་ག རྩོད་རྒྱུག འབྲུམ་རྒྱུད་བཞི་པོ་སྤུམ་
 རྩོན་གྱི་གསུངས་ཡིན་ཅིང་། ཁོག་འབྲུབ་བྱུང་ཤིང་། རྩོད་རུན་འཇའ་རིས། མིང་
 རོན་བཅའ་རྒྱོད། སྤགས་འབྲུམ་བཞི་ནི་རས་སྤྲན་མགོན་པོ་ཞེས་དཀར་ཆག་མི་
 ཡོང་ཕྱིང་བ་མཛད་པར་འདོད་མཁན་ཡོད་ཀྱང་ངས་པ་མེད་ཅིང་། འདི་ནམས་
 གཞུང་ལུགས་དང་མཐུན་མིན་གྱི་དགག་སྟུབ་མཛད་པ་ཡོད་ཀྱང་རྒྱུད་ཀྱི་གསལ་
 བྱེད་རྒྱ་འགྱུར་ངས་ཀྱི་ལེགས་བཤད་ཀྱང་མང་བས་ཚིག་དོན་གཞན་དག་གཞུང་

ལྷགས་དང་ཅུང་ཟད་མ་འཁུས་ཀྱང་དགག་སྐྱབ་བྱེད་མི་དགོས་ཏེ་གཙོ་བོའི་དོན་
དང་མི་འགལ་བའི་བྱིར་དང་། འཇམ་མགོན་སི་ཏུ་རིན་པོ་ཆེས་ཀྱང་འདི་ནམས་
དོན་ལ་སྟོན་དགོས་ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་རྒྱུད་ཀྱི་གཞུང་འགྲེལ་
མན་ངག་ཁ་སྐོར་དང་བཅས་པའི་གོ་ཚད་དུ། ཆ་ལག་བཙོ་བརྒྱད་ལེགས་པར་
བསྒྲིགས་ནས་སྐལ་ལྷན་གྱི་བྱགས་སྤྲས་ཡེ་ཤེས་གཞུངས་ལ་གདམས། རྗེ་འདི་ཉིད་
ལ་རྒྱུད་འཛིན་གྱི་བྱ་སྟོབ་གྲངས་ལས་འདས་པ་བྱུང་བའི་གཙོ་བོ་ནི་སུམ་སྟོན་ཡེ་
ཤེས་གཞུངས་ཀྱིས་དབུ་མཛད་པའི་ལྷང་སྟོན་ལེབ་སེ་དང་། འབལ་སྟོན་ཉི་མ།
སྟོན་པ་ཨ་ཚོས། ཤ་རམས་པ་ཉི་མ་དཔལ། གཡུ་ཐོག་བསོད་ནམས། སེང་གེ་དགེ་
བཤེས་རོག་རྒྱུད་སོགས་མཁས་པ་མིང་དོན་མཚུངས་པ་སུམ་བརྒྱར་ཉི་བ་བྱུང་།
དགྲུང་ལོ་བདུན་ཅུ་དོན་དུག་རབ་བྱུང་བཞི་པའི་མེ་ཆ་སྤྱི་ལོ་1246 ལོར་སྐུ་
གཤེགས།

གསེར་ཀྱུང་བཞི་གཡུ་ཐོག་ཡོན་ཏན་མགོན་པོ་ལ་བརྒྱད་ཚུལ།

ཟུ་པ་མཛོན་ཤེས།

དབུས་པ་དར་ཐུགས།

སྟོན་སྟོན་དཀོན་མཆོག་སྐུ་བས།

གཡུ་ཐོག་ཡོན་ཏན་མགོན་པོ།

སུམ་སྟོན་ཡེ་ཤེས་གཞུངས།

བུ་ཆུང་ཕྱོད་ཀྱི་འདུལ་གཏུག་སྒྲོལ་མཆོག་གི་ལྷ།

གཡུ་ཐོག་ཡོན་ཏན་མགོན་པ།

[[ཀླ་གར་གྱི་རུས་འཁོར་བོད་ཡིག་ཏུ་བསྐྱར་བ]] ལྷི་ལོ་༡༠༢༧པའི་མེ་ལོས་
 ལོར་གྱི་རོ་ཟླ་བའི་འོད་ཟེར་གྱིས། དཔལ་རུས་གྱི་འཁོར་ལོའི་གཞུང་བོད་ཡིག་ཏུ་
 ཐོག་མར་བསྐྱར་བ་དང་། དེ་རྗེས་ཅ་མི་སངས་རྒྱས་གཤམ་གྱི་རུས་འཁོར་ཅ་མིའི་
 རྒྱུད་གསུམ་མོགས་བོད་ཡིག་ཏུ་བསྐྱར། འཇིག་རྟེན་ཁམས་ལའི་ནང་དུ་ཉི་ཟླ་
 གཟུང་སྐར་གྱི་འཁོར་བཤོད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་དང་། རུས་ཚོད་དཀྱིལ་འཁོར་བཅས་
 གསལ་པོ་ཡོད་པར་ཤེས་ནྟག་བྱུང་རྗེས། བོད་ཀྱི་ལོ་ཐོ་ལ་ཡར་རྒྱས་ཆེན་པོ་ཞིག་
 བྱུང་ཡོད་པ་རེད། དེའི་རྗེས་སུ་བོད་ཀྱི་ལོ་ཐོའི་ནང་དུ། བྱིས་ཞག་དང་། ཆོས་
 ཞག་དང་། ཉིན་ཞག་གསུམ་བསྐྱེབས་ནས་ལོ་ཐོ་བཟོ་བའི་སྟོན་དར། ལོ་ནི་བྱིས་
 ལོ་དབང་ཆེ་ཞིང་། །ཟླ་བ་ལ་ནི་ཆོས་ཉིད་དབང་། །ཞག་ལ་ཉིན་ཞག་དབང་ཆེ་
 གསུངས། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། གོ་ལས་ཉི་དཀྱིལ་ལ་བསྐྱོར་བ་ཐེངས་གཅིག་
 འཁོར་བའི་ཡུན་ལ་ལོ་གཅིག་ །ཟླ་བས་སའི་དཀྱིལ་འཁོར་ལ་བསྐྱོར་བ་ཐེངས་
 གཅིག་འཁོར་བའི་ཡུན་ལ་ཟླ་བ་གཅིག་ཟེར། དེ་ནི་སྐབས་འགར་ཟླ་བ་རེ་ལ་ཞག་
 ལུམ་ཅུ་ཡོད་པར་ཟླ་བ་ཆེ་བ་དང་། སྐབས་རེར་ཞག་ཉིར་དགུ་ཡོད་པར་ཟླ་བ་
 རྒྱུད་བ་ཟེར། །ཞག་ནི་གོ་ལའི་རྒྱུད་འགྲོས་ཐེངས་གཅིག་ལ་ཉིན་ཞག་ཟེར། ཉིན་
 ཞག་གཅིག་ལ་འཕོ་བ་བརྒྱ་གཉིས། དེར་རུས་གྱི་རྒྱ་ཚོད་ཉིར་བཞི་ཡིན། གནའ་
 བོའི་འབྱུང་ཆེས་དང་གྲངས་ཆེས་གཉིས་གཅིག་ཏུ་བསྐྱེབས་ནས་ཞག་གསུམ་རྣམ་
 དབྱེ་ཅན་གྱི་གནམ་རིག་སྐར་གྱི་ལུགས་སྟོན་དར་བ་རེད། །

ས་བཅད་ལྔ་པ། མོག་བཅན་རྒྱལ་གྱི་ལོ་རྒྱུས་གནད་བཟུས།

རྒྱལ་ས་བྱིར་མོག་དམག་བོད་ཏུ་སྐྱེབས། །

རྒྱལ་རྒྱལ་ས་བལ་བོད་ས་མཆམས་ནས། །

རྒྱ་རྒྱལ་ས་མོན་ཡུལ་ཆུན་ཆད་ཀྱི། །

བོད་ཁམས་ལལ་ཆེར་དབང་ཏུ་བཟུས། །

མིང་འབྲུག་ས་བཅ་མོག་ཡུལ་ཕེབས། །

དབུས་གཙང་ཡོངས་ལ་བསྐྱབ་བྱའི་གཏམ། །

ཡུལ་དུས་བརྒྱན་པའི་བཀའ་ཡིག་སྤྲིངས། །

རྩི་ཉིད་གོ་དན་མཆོད་གནས་བཞུགས། །

ཆ་སྤང་མོག་ཀླུ་ཁུ་ཕི་ལེས། །

འབྲེ་མགོན་འཕགས་པར་མཆུང་འབྲུད་གནང་། །

བོད་ཁམས་སིལ་བྱར་སྐབས་སོ། །

སྤྱི་ལོ་དུས་རབས་བརྒྱ་གསུམ་པའི་དུས་འགོ་ནས་ཉོར་དམག་གིས་ཨེ་ཤ་ཡའི་
 སྤྱིང་དཀྱིལ་དང་། ཡོ་རོབ་ཤར་བརྒྱད་བཅས་དབང་དུ་བསྐྱུས་པར་མ་ཟད། རབ་
 བྱུང་བཞི་པའི་མེ་པག་སྤེ་སྤྱི་ལོ་༡༢༩༧ལོར། རིང་གེར་ཉན་གྱིས་མི་ཉག་རྒྱལ་པོ་
 མངའ་འོག་བསྐྱུས་རྒྱུས། མི་ཉག་རྒྱལ་པོའི་སྤྲ་མ་གཙང་པ་དུང་ཁུར་པ་དབང་
 རྒྱལ་བཀྲ་ཤིས་ལས་ཆོས་ཁུས་ཏེ་བོད་ཡུལ་ས་གནས་ཀྱི་གྲུ་པ་རྣམས་ལ་ཁྲལ་དང་
 དམག་ཁྲལ་རྒྱལ་མི་དགོས་པའི་བཀའ་ཤོག་བཟུང་བ། ཡོངས་བསྐྱགས་གནང་ནས་
 ཆོས་བྱེད་དགོ་འདུན་པ་རྣམས་ལ་དམིགས་བསལ་དབང་ཆ་ཆེན་པོ་སྤྲད། བོད་
 དུ་སོག་དམག་བཏང་སྟེ་དབྱང་འཇུག་བྱེད་གྲབས་ཀྱི་སྐབས་སུ། ཐོག་མ་ས་སྤྱི་པ་
 དང་འབྲེལ་བ་བྱས། བོད་དབུས་གཙང་ནས་སངས་རྒྱས་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་སྣ་སྤྱི་
 དང་། ཆོས་དཔེ་མང་པོ་སོག་ཡུལ་དུ་བྱེར་ཏེ་སངས་རྒྱས་ཆོས་ལུགས་དར་སྤེལ་
 གཏོང་བའི་འགོ་ཚུགས། རིང་གི་རྒྱལ་པོ་སྤྱི་གཤེགས་རྒྱུས་རྒྱལ་སྤྱི་རྣམས་ཀྱིས་
 ལུ་མཐུད་དེ་སོག་ཡུལ་ཀྱི་རྒྱབ་ཕྱོགས་སུ་མངའ་ཁོངས་རྒྱ་བསྐྱེད། སོག་བཙན་རྒྱལ་
 ཀྱི་ཁོངས་སུ་རྒྱལ་ཕྱན་བཞི་བྱུང་བ་ནི། ༥ དང་པོ། རྒྱལ་སྤྱི་ཨོ་གོ་ཉའེ་རྒྱལ་སྤྱི་
 རྒྱུང་བའི་མངའ་ཁོངས་ལ། ཨོ་གོ་ཉ་རྒྱལ་བཟུང་། རྒྱ་སྤྱི་དུ། 【窝阔台汗国 1225
 年-1309 年】 ཞེས་པ་འདི་བྱུང་། ༥ གཉིས་པ། སྤྱི་གཉིས་པ་ཆ་ག་ཏས་དེང་
 དུས་ཤིན་ཅང་ཉོར་ཁྲིན་ས་ཆ་དང་། ཨེ་ཤ་ཡའི་ཡུལ་དབུས་འདི་དག་དབང་
 བསྐྱུར་བྱས་པ་ལ། ཆ་ག་ཉ་རྒྱལ་བཟུང་། རྒྱ་སྤྱི་དུ། 【察合台汗国 1227 年—
 1369 年】 འདི་ཡིན། ༥ གསུམ་པ། རིང་གི་རྒྱལ་པོའི་ཆ་བོ་བ་ལུས་དབང་
 བསྐྱུར་བྱས་པའི་ཡུལ་ཁི་ཕུ་ཆག་རྒྱལ་ཞེས་པ་ནི་དེང་དུས་ཀྱི་ཉང་ལྷ་རི་དང་། ཕོ་
 ལན། ལུ་ཁི་ལན། ཨོ་རོ་སོག་བཅས་དང་། ཡོ་རོབ་ཀྱི་ས་ཆ་འགའ་ཞིག་བཅས་

ཡིན། རྒྱ་སྐད་དུ། 【钦察汗国 1219年—1502年】 འདི་ཡིན། ཎ་བཞི་པ།
 རིང་གི་རྒྱལ་པོའི་སྐུ་བཞི་པ་ཐོ་ལུའི་སྐུ་ལ་གྲུས་^① དབང་རྒྱུར་བྱ་ཡུལ་ཨི་ལི་
 ཏན་ཐི་རྒྱལ་ཞེས་པ། སྐབས་དེར་གོ་ཅ་སུ་ཞེས་པ་དེར་དུས་དབྱིར་བ་ཁི་དང་།
 ཨའེ་རོན་གྱི་ས་ཁོངས་འདི་དག་ཡིན། རྒྱ་སྐད་དུ། 【伊儿汗国 1256年—1388
 年】 བོད་ཡིག་ནང་དུ་འདི་ལ་སྟོད་རྟོར་བེར། །རབ་བྱུང་བཞི་པའི་ས་ཕག་སྟེ་ལོ་
 ༡༢༥༠ལོར། བོད་ཀྱི་དཔོན་མགོ་སོ་སོས་མི་སྣ་མངགས་ཏེ་ས་རྒྱ་བས་ཨོ་གོ་ཏའི་
 རྒྱལ་པོ་དང་འབྲེལ་བ་བྱས། འབྲི་གུང་པས་མོང་ཁི་དང་འབྲེལ། གཡའ་བཟང་
 དང་ཕག་གུ་གཉིས་རྒྱལ་གྱ་དང་འབྲེལ། གུང་ཐང་པས་ཁུ་མི་ལེ་དང་འབྲེལ།
 ཀམ་པས་ཨ་རིག་བོ་དགར་དང་འབྲེལ་བ་བཅས་སོ། །

རབ་བྱུང་བཞི་པའི་ལྷགས་བྱི་སྟེ་ལོ་༡༢༥༠ལོར་སོག་པོ་གོ་དན་གྱིས་བཏང་བའི་
 རྟོར་དོར་རྟ་ནག་པོའི་དམག་མདོ་སྤང་བརྒྱད་ནས་དབུས་གཙང་དུ་འོངས་ཤིང་།

① བོད་ཡིག་ནང་དུ་རྒྱལ་གྱ་དང་རྒྱལ་གྱ་གཉིས་ཀྱི་འབྲི་སྟེ་ལོ་འདྲུག

རང་འགུལ་གྱིས་མགོ་འདྲེགས་དང་སྡེ་ལེན་བྱས་པ་རྣམས་ལ་གནོད་འཚེ་མི་བྱེད་
 པར་སྐར་བཞིན་འགོ་དཔོན་རང་འཇགས་སུ་བཞག་པ་དང་། འགོག་ཚྲིལ་བྱེད་
 མཁན་རིགས་ལ་དྲག་གནོན་ཤྱགས་ཆེན་བྱས་པས། ཕལ་ཆེར་གྱིས་མགོ་བཏགས་
 བྱས་པས་བདེ་སྐྱབས་ངང་དབུས་སུ་སྡེབས། སྐབས་དེར་འབྲི་གུང་པའི་ཉེ་གནས་
 སྒོམ་པ་ཤྱུ་རིན་ཆེན་གྱིས་རྟོར་དམག་འགོག་གྲབས་བྱས་པས། རྟོར་དམག་གིས་
 བཟུང་སྟེ་གསད་ལ་ཉེ་བ་བྱུང་། ཏུས་དེར་འབྲི་གུང་སྐྱུན་སྐྱེ་རིན་པོ་ཆེ་ཏུན་ཐང་
 ཏུ་ཕེབས་ནས་རྟོར་དམག་རྣམས་ལ་སྡེ་ལེན་གནང་ཞིང་ཆོས་ཀྱི་བཀའ་མོལ་མང་
 པོ་མཛད་པས། དམག་དཔོན་དོར་རྟ་ནག་པོས་བྱོད་བཟང་པོར་འདུག་ཟེར་ནས་
 ཕྱག་འཆོལ། སྒོམ་པ་ཤྱུ་རིན་ཆེན་ཡང་སྟོད་ནས་ཁོང་ལ་ཕྱིར་ཕུལ། དེ་ནས་
 བོད་ཤིང་སྒོ་ཅན་ཕལ་ཆེར་གྱིས་བབས་བྲངས། ཤར་གོང་པོའི་ཡུལ་ཡན་ཆད།
 ལུབ་བལ་པོ་དང་། རྩོ་མོན་ལ་ཐུག་པ་ཚུན་ཆད་ཀྱི་བཅན་པོའི་མཁར་རྣམས་
 བསྐྱེལ་ཅིང་། སྟང་མ་རྒྱལ་པོའི་ཡུང་ལས་མི་འདའ་བའི་རྒྱལ་བྱིམས་བཅན་པོས་
 གཉའ་བར་མནན་ཏེ་པོ་བྲང་ཆེན་པོར་པོ་ཉ་བ་མངགས། “བོད་མཐའ་འཁོབ་ཀྱི་
 རྒྱལ་ཁམས་ན། དགོ་འདུན་གྱི་སྟེ་ནི་བཀའ་གདམས་ཆེ། རོ་བསྐྱང་ནི་སྟག་ཡུང་
 ཆོས་རྒྱུ་མཁས། གཟི་བཞིན་ནི་འབྲི་གུང་སྐྱུན་སྐྱེ་ཆེ། ཆོས་ནི་ས་སྐྱུ་པ་རྩི་ཏེ་
 མཁས་པར་འདུག་པས་གང་སྐྱུན་འདྲེན་ལྟུ་ཞེས་པས། དེའི་ལན་དུ། “ཆོ་འདིའི་
 དཔལ་འགྱུར་སྐྱུན་ཆོགས་མཐའ་དག་འཛུལ་སྤྱིང་འདི་ན། ང་ཅིང་གིར་རྒྱལ་པོའི་
 ཡུགས་བཞིན་སྐྱུད་པ་ལས་ལྷག་པ་མ་མཆིས་པས། འཇིག་རྟེན་སྤྱི་མ་པན་ཆད་
 ཏུ་ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ལམ་བཟང་པོར་སྟོན་པའི་བླ་མ་ཞིག་གལ་
 ཆེ་བར་འདུག་པས། ས་སྐྱུ་པ་རྩི་ཏེ་སྐྱུན་དྲོངས་ཤིག་ཅེས་པའི་བཀའ་ཡུང་ལྟར་ས་
 པའ་མོག་ཡུལ་དུ་གདན་དྲངས། དེ་ནས་རྩི་ཏེ་ཀྱི་སྐྱུ་ཆ་འགོ་མགོན་འཕགས་
 པ་དང་། འགོ་མགོན་ཐུག་ན་གཉིས་ལྟན་དུ་བྲིད་ནས་རྟོར་ཡུལ་དུ་ཕེབས། །

ས་པའ་ཉོར་ལྷོ་ཁྱེད་ཀྱི་དགའ་སྟོན་པ།

རབ་བྱུང་བཞི་པའི་མེ་རྒྱ་ལོ་ ༡༥༥༦ ལོའི་ཟླ་བ་བརྒྱད་པར་ལེའང་གོ་བྱ་བ་
 འབྱོར། སྐབས་དེར་སེ་ཆེན་གོ་དན་ཉོར་ཡུལ་དུ་གོ་ཡུག་ཉན་རྒྱལ་སར་ཁྲི་འདོན་
 གྱི་མཛད་སྟོན་^①ཕེབས་ནས་མི་བཞུགས་གྲང་། གོ་དན་གྱི་སྐུ་མཆེད་དང་སྟོན་
 འབངས་རྣམས་ནས་སྒེ་ལེན་དང་བསྟ་བ་རྒྱ་ཆེར་མཛད། དེའི་སྐུ་ལོ་ཟླ་བ་དང་
 སོར་གོ་དན་རྒྱལ་པོ། ལེའང་གོ་བྱ་བ་ཕྱིར་ཕེབས་པ་དང་ཕན་ཚུན་མཇུག་འབྲུད་
 མཛད། གོ་དན་ཤིན་ཏུ་མཉེས་ནས་ཆོས་དང་འཇིག་རྟེན་ཡུགས་གྱི་གསུང་སྤེང་
 མང་དུ་མཛད། གོ་བན་མི་འཕྲོད་པའི་སྐབས་སུ་ཡུ་གུར་གྱི་དགེ་བཤེས་མཁས་པ་
 ཆོས་རྒྱ་བརྒྱར་ནས་གོ་བར་བྱས་པས་རྒྱལ་པོ་རབ་ཏུ་དགྱེས་ཏེ། “རུས་དེ་རིང་ནས་
 བཟུང་ཞི་ཀ་འུན་དང་། ལྷ་པ་ཆོ་བན་དེའི་གཤམ་མགོར་བསྐྱད་མི་ཆོག །ཐམས་
 ཅད་གྱི་གཤམ་མགོར་སྤྲ་མ་ས་སྐྱུ་པ་བཞུགས་ལ། སྟོན་ལམ་དང་གསོལ་འདེབས་གྱི་
 རུས་སུ། སྟོན་ལ་བན་དེ་རྣམས་གྱིས་གསོལ་འདེབས་དགོས་པའི་གཏན་འབེབས་
 གནང་། དེ་ནས་བཟུང་ཉོར་གྱི་རྒྱལ་ཁམས་སུ་རབ་ཏུ་བྱུང་བའི་དབུ་འཕང་ཤིན་
 ཏུ་མཐོ་བར་གྱུར། ས་པའ་སྐྱུ་འཁོར་རྣམས་ཉན་ཤིའི་རི་བོ་ཅེ་ལྷར་ཕེབས་ནས་
 ཆོས་གསུངས་པ་དང་། དེའི་རྗེས་སུ་རྒྱ་དང་། ཡུ་གུར། མི་ཉག་ལ་སོགས་པའི་

^① ཟླ་བ་པ་པའི་ཆོས་ལ་ཉོན།

ཡུལ་གྱི་མང་པོ་ནས་བྱུང་བའི་ཆོས་དད་བྱེད་མཁན་ནམས་ལེའང་གོ་འདུག་ཅུ་འདུས་
ནས་མངལ་ཁ་དང་། བཀའ་ཆོས་དང་ཞུ་བ་སོགས་ཀྱིས་མཆོད་སྟོན་དང་མཛད་
ཐོན་རྒྱས་པ་བྱུང་། རུས་དེར་ས་པའ་ཀྱིས་ཐབས་མཁས་ཀྱི་སློ་ནས་རྟོར་རྒྱལ་གྱི་
བསམ་སྒྲོ་དང་། དམག་དོན་སྟོབས་ཤུགས། སྤྱིད་ཐབས་ཀྱི་རུས་གཞི་སོགས་ལ་
ཞིབ་རྒྱ་བརྟགས་ནས་དེའི་གནས་ཚུལ་ནམས་བོད་ཡུལ་དབུས་གཙང་ཡུལ་སྡེ་ལ་
བཀའ་ཡིག་གནང་། བོད་ཁམས་བདེ་འཇགས་ཡོང་བའི་ཆེད་རྒྱ་ཆོས་རྗེ་རང་ཉིད་
རྟོར་ཡུལ་རྒྱ་བཞུགས་རྒྱུར་ཐུགས་ཐག་བཅད། རབ་བྱུང་བཞི་པའི་ལྷགས་པག་
ཟླ་ལོ་༡༢༥༡ལོར་ལེའང་གོ་འདུག་ཅུ་དགོངས་པ་རྫོགས། རབ་བྱུང་བཞི་པའི་རྒྱ་བྱི་ཟླ་
ལོ་༡༢༥༢ལོར། རྟོར་རྒྱལ་སྤྱི་ལོ་ཆེན་ཁུ་པི་ལེས་འབུམ་དམག་གཉིས་ཅམ་བྱིད་
ནས་འཇང་ཏ་ལིའི་རྒྱལ་ཁམས་ལ་དབུང་འཇུག་བྱས་པར། རྒྱལ་ཁ་ཐོབ་སྟེ་ཕྱིར་
ཐེབས་པའི་ལམ་རྒྱ་ལོ་པན་རི་བོ་བརྒྱལ་སྐབས། ལེའང་གོ་འདུག་ལ་ཕོ་ཉ་མངགས་
ནས་ས་རྒྱ་སྒྲ་མ་མངལ་འཕྲད་རྒྱ་ཐེབས་དགོས་པའི་འཕྲིན་བསྐྱར་ཀྱང་། ཆོས་རྗེ་
ས་པའ་རྒྱ་གཤེགས་ཟིན་སྟབས། ཕོ་ཉ་པ་དེས་འགྲོ་མགོན་འཕགས་པ་སྐུ་མཆེད་
གཉིས་མངལ་འཕྲད་རྒྱ་གདན་དྲངས་ནས་རབ་བྱུང་བཞི་པའི་རྒྱ་སྤང་ཟླ་ལོ་༡༢༥༣
ལོར་ལོ་ཆེན་ཁུ་པི་ལེ་དང་སྒྲ་མ་འཕགས་པ་དངོས་སུ་མངལ་འཕྲད་བྱུང་བ་རེད།

【སོག་བཅན་རྒྱལ་སྐབས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་གནད་བཟུས】 སོག་བཅན་རྒྱལ་ནི། ཟླ་
ལོ་1206-1635 ལོ་བར་ཅམ་ལ་ཟེར། ལོ་རྒྱུས་ཐོག་ལོ་རོབ་དང་། ཞེ་ཤ་ཡའི་གླིང་
ཆེན་གཉིས་ཀྱི་ས་ཁོངས་བརྒྱུད་ཕྱིར་བའི་བཅན་རྒྱལ་ཞིག་ཡིན་པས། འཛམ་གླིང་
གི་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་བཅན་རྒྱལ་ཆེ་ཤོས་ཀྱི་གས་ཤིག་ཡིན། སོག་བཅན་རྒྱལ་སྟོབས་
ཤུགས་ཆེ་བའི་སྐབས་སུ། མངའ་ཁོངས་རྒྱ་ཁྲོན་ཟླ་ལེ་གྲུབ་བཞི་མ་བྱེ་བ་གསུམ་
དང་ས་ཡ་གསུམ་【3300 万平方公里】ཅམ་བརྒྱུད་ཡོད། བཤད་སྟོལ་འགའ་
ཞིག་ལ་བྱེ་བ་བཞི་དང་ས་ཡ་བཞི་ཅམ་ཡང་ཟེར། ཤར་ཕྱོགས་ནི་བདེ་རྒྱ་མཚོའི་
མཆོམས་རྒྱན་ཆད་དང་། བྱང་ཕྱོགས་ལ་ཁེ་པེ་ཁལ་བར། བཤད་སྟོལ་གཞན་ཞིག་
ལ་བྱང་འབྲགས་རོམ་རྒྱ་མཚོའི་བར་མན་ཆད་ཀྱང་ཟེར། རུབ་ཕྱོགས་མཚོ་ནག་
པོའི་ཁྱག་པ་རྒྱན་ཆད། དར་རྒྱས་ཆེ་བའི་སྐབས་ཏང་ལྷ་རི་རྒྱན་ཆད་དང་། རྩོ་

རྒྱལ་སྤྱི་ཆུ་ནག་གི་མཆོ་མཐའ་བར་གྱི་ས་ཁོངས་ནམས་བཟུང་ངོ་། །སྐབས་དེར་
 འཛམ་གླིང་སྐམ་སའི་ 22% གྱི་ཆུ་ཁྱོན་བཟུང་ཡོད་པ་དེ་འཛམ་གླིང་སྐམ་སའི་ལྷ་
 ཆ་གཅིག་དང་། རྒྱུ་རབས་ཉི་ཤུ་པའི་སྤྱི་ལོ་རྒྱུ་ལོན་ཆུ་ཁབ་གྱི་ས་ཁོངས་ལས་ལྷ་བ་
 རྩེད་གཉིས་ཙམ་ཆེ་ཞིང་། ད་ལྟ་ཟུ་རུ་སྤྱི་ས་ཁོངས་འདི་ལས་ཏ་ལམ་ལྷ་བ་གཉིས་
 【1.9 倍】ཆེ་བ་ཡོད། སྐབས་དེར་ཁོ་ཆོས་དབང་བསྐྱར་བྱས་པའི་ས་ཁོངས་ལ་མི་
 འཕོར་རྒྱུ་གཅིག་ཙམ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། སོག་པོའི་ཆུ་ཁབ་འཇུགས་མཁན་གྱི་
 སོག་ཆུ་ལ་དང་པོ་རིང་གི་སི་ཏན་ནི། རབ་བྱུང་གསུམ་པའི་ཆུ་ཏ་སྤྱི་ལོ་1162 ལོར་
 འབྱུངས། ཆུ་དུས་མྱེ་པ་གཞན་གྱིས་ཡབ་བཀོངས་པས་ཁོང་ཆོའི་མྱེ་པ་དེ་ཁ་
 ཐོར། དེ་ནས་ཁོང་རང་གིས་འབད་བཅོན་ལ་བཞེན་སྤྱི་ལོ་1202ལོ་ནས་རིམ་
 བཞིན་མུར་གྱི་དགའ་པོ་ནམས་ལ་དམག་བརྒྱབ་སྟེ་སོག་པོ་མྱེ་པ་ནམས་གཅིག་གུར་
 རྩེད་ཐུབ་པར་བྱུང་། སྤྱི་ལོ་1206ལོར་སོག་པོ་ཡོངས་རྫོགས་གཅིག་གུར་བྱས་ནས་
 མོང་གོལ་ཆུ་ཁབ་བཅུགས། སྤྱི་ལོ་1205-1209 ལོའི་བར་སོག་དམག་གིས་མི་
 ཉག་ཡུལ་ལ་དམག་ཐེངས་གསུམ་བརྒྱབ། སྤྱི་ལོ་1211ལོར་སོག་དམག་གིས་ཅིན་
 ཆུ་རབས་གཏོར་ཅིང་། གྲང་རུ་ཡང་བཟུང་། སྤྱི་ལོ་1218ལོར་ཁྲུབ་མའི་ཆུ་ལ་
 སྤྱི་ལོ་འཕྲོགས། རྩེས་སུ་འདིར་ཨོ་གོ་ཏའི་ཆུ་ཁབ་བཅུགས། སྤྱི་ལོ་1219-1260
 ལོའི་བར་སོག་དམག་གིས་དམག་ཤུགས་ཆེན་པོའི་སློ་ནས་ལུབ་རྩྱལ་སྤྱི་ལོ་དཔུང་
 འཇུག་ཐེངས་གསུམ་བྱས། ཐེངས་དང་པོ་སྤྱི་ལོ་1219-1222ལོའི་བར་རྒྱ་ལ་ཅི་
 མོས་སོག་པོའི་པོ་ཏ་དང་ཆོང་པ་ནམས་ཐེངས་འགར་བསད་བཅོམ་བྱས། དེར་
 བཞེན་རིང་གི་སི་ཏན་གྱིས་ཏ་ལ་ཅི་མོ་ཞེས་པ་དེར་རྒྱ་ལ་ཅི་པའི་སི་ཐན་དང་།
 ཐུར་ཁི་མི་སི་ཐན་གྱི་ཡུལ་གྱི་འདི་དག་དབང་རུ་བསྐྱུས། སྤྱི་ལོ་1223ལོར་རིང་
 གི་སི་ཏན་གྱིས་དམག་དཔོན་སུ་ཤུ་ཐའེ་བཏང་ནས་ལུབ་རྩྱལ་སྤྱི་ལོ་མཐུད་ནས་
 ས་ཆུ་བསྐྱེད་པས། དེར་གི་ཡུ་ཁི་ལོན་གྱི་ས་ཆ་འདི་དག་བཟུང་། སྤྱི་ལོ་1226
 ལོར་རིང་གི་སི་ཏན་གྱིས་སྤར་ཡང་མི་ཉག་ལ་དམག་བརྒྱབ་ནས་མི་ཉག་དབང་
 རུ་བསྐྱུས། མི་ཉག་ཆུ་ལ་རབས་མཇུག་རྫོགས། །

ལྷིལ་1227ལོར་དབྱང་ལོ་རེ་རྒྱལ་པར་སྐྱ་གཤེགས། རྒྱ་བོད་ཡིག་ཆ་ར་སོགས་
བོད་ཡིག་ལོ་རྒྱུས་དག་ལས། དབྱང་ལོ་རེ་རྒྱལ་པར་མི་ཉག་གླ་ལར་སྐྱ་གཤེགས་
ཞེས་གསལ། ཁོང་སྐྱ་གཤེགས་རྒྱུ་རྒྱལ་སྐུ་རྒྱལ་གྱིས་ལུ་མཐུད་དེ་མངའ་
ཁོངས་རྒྱ་བསྐྱེད། སོག་བཅན་རྒྱལ་གྱི་ཁོངས་སུ་ཨོ་གོ་ཏེ་རྒྱལ་དང་། ཆ་ག་
ཏ་རྒྱལ། བི་ཕུ་ཆག་རྒྱལ། ཨི་ལི་ཏན་རྒྱལ་རྒྱལ་བཅུགས་པ་རེད། ཐེངས་
གཉིས་པའི་རྒྱལ་ཕྱོགས་སུ་དབྱང་འཇུག་ནི་ལྷིལ་1235-1241 ལོའི་བར་སོག་རྒྱལ་
ཨོ་གོ་ཏས་བ་ཐུ་དམག་དཔོན་བསྐོས་ཏེ། རྒྱལ་ལྷ་རྒྱ་བོའི་རྒྱལ་ཕྱོགས་བར་དབྱང་
འཇུག་བྱས། ཐེངས་གསུམ་པ་ནི། ལྷིལ་1252-1260ལོའི་བར་ཨོ་གོ་ཏན་གྱིས་
རང་གི་གཙུང་པོ་རུ་ལ་ཐུ་དམག་དཔོན་རུ་བསྐོས་ནས་དམག་འབུམ་གཅིག་དང་
བཅས་ཏེ་བཏང་བ་དེས་ཕེར་སིན་ལ་དབྱང་འཇུག་བྱས།

༡ ཨོ་གོ་ཏ་རྒྱལ་【窝阔台汗国 1225 年-1309 年】ནི། ལྷིལ་1229ལོར་རྒྱལ་
སྲིད་བཟུང་། ཁོང་གིས་གཙོ་བོར་བྱེ་རྒྱལ་མའི་ཕྱོགས་ཏེ། དེང་རུས་ཤིན་ཅང་
དང་། ཨི་ཤ་ཡའི་ཡུལ་དབུས་འདི་དག་བཟུང་། ཤིན་ཅང་ཨི་མེ་གོང་བྱིར་
བཟུང་། ཁོ་པ་ནི་ཁུ་པི་ལེ་ཁས་མི་ལེན་ཅིང་ཨོ་རིག་པོ་ཁེ་ལ་རྒྱལ་རྒྱུར་བྱེད་མཁན་
ཞིག་ཡིན། ལྷིལ་1231ལོར་ཁོ་རེ་ཡ་ལ་དམག་དྲངས་ནས་དབང་རུ་བྱས། ལྷིལ་
1246 ལོར་ཁོང་གི་སྐུ་ཆེ་བ་ཐུ་ཡུག་ལ་རྒྱལ་སྲིད་གཏད་ཀྱང་། ལོ་གཉིས་ཀྱི་རྒྱུ་
སྐྱ་རྒྱལ་པོ་གོངས་ཏེ་འདིའི་རྒྱལ་རྒྱུད་ཆད། དེ་ནས་ཐོ་ལུའི་གཙུང་རྒྱུད་ལ་རྒྱལ་
སྲིད་ཐོབ་པ་རེད།

༢ ཆ་ག་ཏ་རྒྱལ་【察合台汗国 1227 年—1369 年】 ཆ་ག་ཏ་ནི་རིང་གི་རྒྱལ་
པོའི་སྐུ་གཉིས་པ་ཡིན། འདིས་དབང་བསྐྱར་བྱ་ཡུལ་ནི། དེང་རུས་ཤིན་ཅང་
ཏོར་ཁེན་ས་ཆ་དང་། ཨི་ཤ་ཡའི་ཡུལ་དབུས་འདི་དག་ཡིན།

༣ བི་ཕུ་ཆག་རྒྱལ་【钦察汗国 1219 年—1502 年】 དེང་རུས་ཀྱི་ཏང་གླ་རི་
དང་། མོ་ལན། ལུ་ཁེ་ལན། ཨོ་རོ་སོག་བཅས་དང་། ཡོ་རོ་བ་གྱི་ས་ཆ་འགའ་
ཞིག་བཅས་བི་ཕུ་ཆག་རྒྱལ་ཞེས། རིང་གི་སི་ཏན་གྱི་ཆོ་བོ་པ་ཐུས་དབང་བསྐྱར་
བྱས་པའི་རྒྱལ་ཁབ་ཅིག་བཅུགས། ལྷིལ་1246ལོ་ནས་རྒྱལ་ཕྱོགས་སུ་རྒྱ་བསྐྱེད་བྱ་

རྒྱའི་མཚམས་བཞག གསེར་མདོག་ཅན་གྱི་སྤྲུལ་ནང་དུ་བཞུགས་པས་ན་ཡོ་
རོབ་པས་གསེར་མདོག་རྒྱལ་ཁབ་ཟེར། །

༤ ཨི་ལི་ཏན་ཐི་རྒྱལ་【伊儿汗国 1256 年—1388 年】 སོག་རྒྱལ་དུ་ལ་གྱུ་
ཡང་ཟེར། བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་རྣམས་སུ་སྟོན་ཏོར་ཟེར། སྐབས་དེར་ཀོ་ཅ་སུ་ཞེས་པ་
དེང་རུས་དབྱི་རབ་ཁེ་དང་། ཨའེ་རོན་གྱི་ས་ཁོངས་འདི་དག་སོག་རྒྱལ་ཐོ་ལུའི་
སྤྲུལ་གསུམ་པ་དུ་ལ་གྱུ་ཡིས་དབང་བསྐྱར་བྱས། གྱི་ལོ་1259ལོར་སུ་རི་ཡར་
དམག་བརྒྱབ་སྟེ་རྣ་མ་སི་ཁེ་སི་བར་བབྱང་། གྱི་ལོ་1264ལོར། སོག་རྒྱལ་ཁུ་ཕི་
ལེས་དངོས་སུ་ཨི་ལི་ཏན་ཐི་ཞེས་པར་སྲིད་དབང་སྟོན། དེའི་མངའ་ཁོངས་ནི་
ཤར་ཨ་མུར་ཆུ་བོའི་འགམ་དང་། རུབ་མེ་ཏི་མཚོ་【地中海】 བྱང་ཀོ་ཅ་སུ་ལྟོ་
ཏིན་རྒྱའི་རྒྱ་མཚོ་བར་འདི་དག་ཡིན་ཞིང་དེའི་རྒྱལ་ས་ཏ་བུ་རི་ཟེ་ལ་བྱས། །

གྱི་ལོ་1258ལོར་མོང་ཁེས་དམག་གི་དཔུང་ཆེན་དྲངས་ཏེ་རྒྱ་ནག་སུང་ལྟོ་མ་
ལ་དམག་བརྒྱབ། གྱི་ལོ་1259ལོར་མོང་ཁེ་སི་ཁོན་ཏེ་ཀོལ་ཅ་གྲོངས། གྱི་ལོ་1267
ལོར་སོག་རྒྱལ་ཁུ་ཕི་ལེས་རྒྱལ་ས་དེང་རུས་པེ་ཅིང་དུ་སྟོན། གྱི་ལོ་1271 ལོར་རྒྱལ་
མིང་ཡོན་ཞེས་བསྐྱར། གྱི་ལོ་1267-1279ལོའི་བར་རྒྱ་ནག་གི་སུང་ལྟོ་མ་ལ་དམག་
བརྒྱབ་སྟེ་མཐར་སུང་རྒྱལ་དབང་དུ་བཟུས། གྱི་ལོ་1274ལོ་དང་། གྱི་ལོ་1281
ལོར་སོག་གིས་འཇར་པན་ལ་དམག་ཐེངས་གཉིས་དྲངས་ཀྱང་རྒྱ་མཚོ་བཀལ་མ་
ཐུབ་པར་ལུས། ཐེངས་གཉིས་པའི་སྐབས་སུ་མཚོ་རྒྱང་གིས་སོག་དམག་འབྲུམ་
གཅིག་ཅུ་ཤི་བས་པམ་ཉེས་ཆེན་པོ་ཐེབས། དེ་ནས་བབྱང་འཇར་པན་མིས་
མཚོ་རྒྱང་ནི་འཇར་པན་སུང་བའི་ལྷ་རྒྱང་ཡིན་པར་ཤོད་སྟོལ་ཆགས། གྱི་ལོ་
1285 ལོར་ཁོ་རེ་ཡ་ཡོངས་སུ་དབང་དུ་བྱས། གྱི་ལོ་1285-1287 ལོའི་བར་མེ་
ནམ་ལ་དམག་བརྒྱབ། མེ་ནམ་ལྟོ་སྟགས་སུ་སོག་དམག་གིས་ཡུད་ཅུ་བབྱང་།
གྱི་ལོ་1287ལོར་འབར་མ་ལ་དམག་བརྒྱབ་སྟེ་འབར་མ་དབང་དུ་བྱས། གྱི་ལོ་
1303 ལོར་འབར་མའི་ལྟོ་སྟགས་ནས་སོག་དམག་ཕྱིར་འཐེན་བྱས། ཤར་དང་།
བྱང་། དབུས་བཅས་ཀྱི་ས་ཁུལ་འདི་དག་ལུ་མཐུད་ནས་དབང་བསྐྱར་བྱས་སོ། །

ལེའུ་བྱག་པ། ས་སྐྱའི་སྲིད་སྐྱོང་སྐབས།

1265-1354

ས་བཅད་དང་པོ། ས་སྐྱ་པའི་སྲིད་གཞུང་དང་དཔོན་རིགས།

གཅིག །འགྲོ་མགོན་འཕགས་པ་བོད་ཚེལ་ཁ་གསུམ་གྱི་དཔོན་བསྐོས་པ།

དེ་ནས་མོག་རྒྱལ་ཁྲ་ཡི་ཡིས། །

དབང་བསྐྱར་ཐེངས་གསུམ་ཞུས་པའི་ཡོན། །

འགྲོ་མགོན་ཚེས་རྒྱལ་འཕགས་པ་ཉིད། །

ཚེལ་ཁ་གསུམ་གྱི་དཔོན་ཏུ་བསྐོས། །

བོད་དོན་འཇུག་ས་རྒྱལ་གཉིས་བསྐྱབས། །

ཕིང་སྐང་འཕགས་པ་བོད་ཏུ་ཡེབས། །

ས་སྐྱའི་སྲིད་དབང་དངོས་ལྟ་བུགས། །

ས་སྐྱ་པའི་སྲིད་སྐྱོང་སྐབས་ཞེས་པ་ནི་སྤྱི་ལོ་༡༢༥༥ལོར་འགྲོ་མགོན་ཚེས་རྒྱལ་འཕགས་པ་ཉིད་ལྷུ་ནས་བོད་ཏུ་ཕྱིར་ཡེབས་པ་དང་། མོག་པོའི་རྒྱལ་པོ་ཁྲ་ཡི་ཡིའི་བཀའ་བཀོད་ལྟར་ས་སྐྱའི་དཔོན་ཏུ་བོད་ཚེལ་ཁ་གསུམ་ལ་དབང་བསྐྱར་བྱ་བའི་སྲིད་གཞུང་ཞེས་བཅུགས་པ་ནས་བཟུང་། སྤྱི་ལོ་༡༣༥༥ལོར་ཕག་གྲ་བྱང་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་ས་སྐྱའི་སྲིད་དབང་འཕྲོག་པའི་བར་སྐབས་དེ་ལ་ཟེར། རབ་བྱུང་བཞི་པའི་ཆུ་བྱི་སྤྱི་ལོ་༡༣༥༥ལོར་ཉིད་ཀྱི་རྒྱལ་སྐུས་སེ་ཆེན་ཉན་གྱིས་འབུམ་དམག་གཉིས་ཅམ་བྲིད་ནས་འཇུག་ཏུ་ཡིའི་རྒྱལ་ཁམས་ལ་དཔུང་འཇུག་བྱས། རྒྱལ་ཁ་ཐོབ་སྟེ་ཕྱིར་ཡེབས་པའི་ལམ་ཏུ། ལེའུ་པན་རི་བོ་བརྒྱལ་སྐབས་ལེའང་གོ་བྱུ་ལ་ཕོ་ཉ་མངགས་ནས། ས་སྐྱ་སྐྱ་མ་མཇལ་འཕྲད་ཏུ་ཡེབས་དགོས་པའི་འཕྲིན་བསྐྱར་བྱང་། ཚེས་རྗེ་ས་པཎ་སྐྱ་གཤེགས་ཟིན་སྐབས། ཕོ་ཉ་པ་དེས་འགྲོ་མགོན་འཕགས་

པ་སྐྱ་མཆེད་གཉིས་མངལ་འཕྲད་ཆེད་རུ་གདན་དྲངས་ནས་རབ་བྱུང་བཞི་པའི་
 རྒྱ་སྤང་། སྤྱི་ལོ་༡༥༥༥ལོར་སེ་ཆེན་ཁུ་པི་ལི་དང་སྤྲ་མ་འཕགས་པ་དངོས་སུ་མངལ་
 འཕྲད་བྱུང་། དེ་ནས་སེ་ཆེན་ཁུ་པི་ལིས་སྤྲ་མ་སྐྱ་མཆེད་གཉིས་ནང་སོག་གི་ཁོངས་
 རྒྱུ་རུ་ཁྱེས་པའི་ཕོ་བྲང་རུ་གདན་འདྲེན་ཞུས། དེ་རུས་འགྲོ་མགོན་འཕགས་པ་
 དགྲུང་ལོ་བརྩུ་དགྲུ་ལ་མེབས་པ་ཅམ་ཡིན་ཀྱང་། སེ་ཆེན་ཏན་བྱིས་མི་གཞན་པས་
 ལན་སོག་དཀའ་བའི་ཐེ་ཆོམ་སྟེར་བའི་དྲི་བ་མང་པོ་བཏོན་པར། དྲིས་ལན་རྒྱ་
 མཆོན་དང་བཅས་པར་གསུངས་པས་ཏ་ཅང་མཉེས་པར་གྱུར། །

འགྲོ་མགོན་འཕགས་པ་དང་སེ་ཆེན་ཁུ་པི་ལི།

སྐབས་དེར་ཁོང་གིས་ཁྱོད་བོད་ཀྱི་ཡུལ་རུ་མི་ཆེ་བ་སུ་དང་སུ་བྱུང་། ཕོ་རྒྱུ་
 ཕོ་སུ་བྱུང་། ཡོན་ཏན་ཅན་སུ་བྱུང་ཞེས་དྲིས་པ་ལ། འཕགས་པས་ལན་རུ་
 དེད་བོད་ལ་མི་ཆེ་བ་ཆོས་རྒྱལ་མེས་དཔོན་རྣམ་གསུམ་བྱུང་། ཕོ་རྒྱུ་ཕོ་མི་ལ་
 རས་པ་བྱུང་། ཡོན་ཏན་ཅན་ས་སྐྱ་པ་རྟེན་བྱུང་ཞེས་ལན་རྒྱ་མཆོན་དང་བཅས་

པ་ཐོགས་པ་མེད་པར་གསུངས་པ་མ་ཟད། ད་དུང་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་བོད་མང་པར་གྱི་
འགལ་འབྲེལ་གྱི་ལོ་རྒྱུས་ན་མས་གསུངས་པས། སེ་ཆེན་གྱིས་དེ་བཞིན་བདེན་ན་
རྒྱལ་རབས་གྱི་ཡིག་ཆ་དུ་ཡོད་དགོས་པ་དེར་སྟོན་གསུངས་པ་དང་། རྒྱའི་ཡིག་
ཆ་དེ་ནང་བལྟས་པས། འཕགས་པས་གསུངས་པ་ལྟར་བྱུང་བར་སེ་ཆེན་ལྟག་པར་
དགྱེས། དེ་ནས་སེ་ཆེན་གྱིས་བོད་ཡུལ་ལ་དམག་ཁུལ་འགེལ་བ་དང་། ཝོར་སྤྱད་
དུ་གཏོང་རྒྱའི་སྐོར་གསུངས་པ་ལ། འགྲོ་མགོན་འཕགས་པས། བོད་མཐའ་འཁོབ་
ཡུལ་ཆུང་བ། ས་ཁིང་རྒྱ་ཁྱོན་དང་འགྱོར་པ་མེད་པས་དམག་ཁུལ་མི་ཐེག་པའི་
ཚུལ་གྱི་ཁྱབ་ན་ཆེར་ཁྱུས་ཀྱང་ཁས་མ་སྲུངས། དེ་ནས་འཕགས་པས་འོ་ན་ང་
བོད་ཀྱི་བན་དེ་འདྲིར་འོངས་ནས་བསྐྱད་པ་ལ་དགོས་པ་མི་འདུག་པས་རང་ཡུལ་
དུ་འགྲོ་བར་ཁྱུ་ཁྱུས་པས། སེ་ཆེན་གྱིས་འོ་ན་བྱོན་པས་ཆོག་གསུངས། །

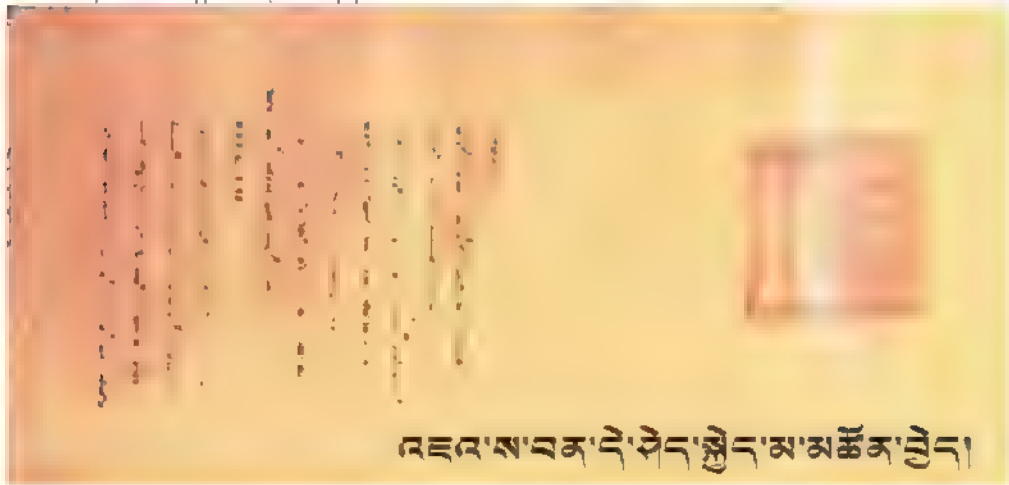
སྐབས་དེར་སེ་ཆེན་ཉན་གྱི་བཅུན་མོ་ཆ་བྱ་ཞེས་པ་དེས་རྒྱལ་པོ་ལ། འདི་འདྲ་
བའི་བན་དེ་མཐོང་བ་དཀའ། སྤར་བོད་ནས་བྱུང་བའི་བན་དེ་ཆན་པོ་ན་མས་ལ་
སྟོན་གྱི་ལོ་རྒྱུས་ཅམ་ཡང་བཤད་རྒྱ་མེད་པ། འདིའི་ཡོན་ཉན་གྱི་ཆ་ཤས་ཅམ་ཡང་
མི་འདུག་པས་འདི་བོད་ལ་མ་བཏང་བར། ད་དུང་ཡོན་མཆོད་གསུང་གིང་དང་
ཆོས་གྱི་དྲི་བ་འདྲ་མཛོད་ན་ལེགས་ཁྱུས་པར། སེ་ཆེན་གྱིས་གསན་ནས་ཕུ་མཐུད་
དེ་འཕགས་པ་དང་གསུང་གིང་མང་དུ་མཛོད། དེ་ནས་བཅུན་མོས་སེ་ཆེན་ལ་
འཕགས་པ་བོད་དུ་མ་བཏང་བ་དེ་འགྲིག་འདུག །ས་སྐྱ་པ་ལ་གཞན་ལ་མེད་
པའི་གསང་སྐྱགས་གྱི་དབང་སྐྱར་ཟབ་མོ་ཞིག་ཡོད་འདུག །དེ་ཁྱུས་ན་ལེགས་
ཁྱུས་པར། སེ་ཆེན་གྱིས་སྟོན་ལ་ཁྱོད་རང་གིས་ཁྱུས་དང་། ཨུ་ཅམ་བཟང་པོར་
འདུག་ན་ངས་ཀྱང་ཁྱབ་ཡིན་གསུངས། བཅུན་མོས་འཕགས་པ་ལས་གྱི་རྩོར་གྱི་
དབང་ཁྱུས་པས་ཤིན་དུ་མོས་པར་གྱུར། བཅུན་མོས་སེ་ཆེན་ལ་འདི་ཆོས་གཞན་
ལས་ཁྱད་དུ་འཕགས་པ་ཞིག་འདུག་པས་ཁྱུས་ན་ལེགས་ཟེར་བ་ལྟར། སེ་ཆེན་ཁྱུ་
པི་ལིས་འཕགས་པ་ལ་ཆོས་གནང་དགོས་ཚུལ་ཁྱུས་པར། སྤ་མས་སྤྱིར་བྱིད་གྱིས་
ཆོས་ཁྱུ་བའི་དམ་ཆོག་མི་ཐུབ། སྟོན་སྤྱད་རེས་ལོ་སྤྱོད་པ་མཁས་པ་མེད་པས་རྗེས་
སྤྱོད་པ་ཁྱུ་གསུངས། སེ་ཆེན་གྱིས་དམ་ཆོག་གང་གང་སྤྱད་དགོས་ཞེས་དྲིས་

པར། དབང་ལྷན་སྒྲུ་མ་གྲལ་མགོར་འཛིག་དགོས། ལུས་ཀྱིས་ཕྱག་འཆའ་བ།
 དག་གིས་ཅི་གསུང་ཉན་པ། ཡིད་ཀྱིས་ཐུགས་དང་མི་འགལ་བ་བྱ་དགོས་པ་ཡིན་
 གསུངས། སེ་ཆེན་གྱིས་དེ་འདྲ་མི་ཡོང་བེད། སྐབས་དེར་བཅུན་མོས། ཆོས་ལྷ་
 བ་དང་། མི་ཉུང་དུས་སྒྲུ་མ་གོང་ལ་བཞུགས། རྒྱལ་རྒྱུད་དང་། མག་པ། མི་
 དཔོན། མི་མང་འཆོགས་དུས་མི་གཞོན་དགོས་པས་རྒྱལ་པོ་གོང་ལ་བཞུགས།
 བོད་ཚྭ་གས་ཀྱི་བྱ་བ་ལ་སྒྲུ་མས་ཅི་གསུངས་དང་དུ་ཡོངས། སྒྲུ་མ་ལ་མ་ཞུས་པ་
 རྒྱལ་པོས་ལུང་མི་གནང་། བྱ་བ་ཆེ་ཆུང་གཞན་ལ་སྒྲུ་མ་སྟིང་རྩེ་ཆེ་བས་ལྷ་རོ་
 འཆོལ་དུ་འོང་ན། རྒྱལ་ཁམས་མི་ཞོན་པས་སྒྲུ་མའི་གསུང་དང་ཞལ་འཇུག་མ་
 གནང་ཞེས་ཞུས། །

དེ་ནས་སྒྲུ་མ་འཕགས་པས་རྒྱལ་པོས་དབུ་མཛད་པའི་དབང་ལྷ་མཁན་ཉི་ཤུ་
 ཙ་ལྷ་ལ་ས་སྐྱ་པའི་བཅའ་ཆོས། དཔལ་གྱི་རྩི་རྩེའི་དབང་ཡོངས་སུ་རྩོགས་པ་ལན་
 གསུམ་གྱི་བར་དུ་བསྐྱར་བ་ལས། ཉོར་གྱི་རྒྱལ་ཁམས་སུ་གསང་སྤགས་རྩི་རྩེ་ཐེག་
 པའི་དབུ་བརྟེས་པ་ཡིན་ཞིང་། དེའི་དབང་ཡོན་དང་པོ་ལ་ཁྱི་སྟོར་བཅུ་གསུམ་
 སུལ། དབང་ཡོན་བར་པ་ལ་བོད་ཆོལ་ཁ་གསུམ་སུལ། དབང་ཡོན་ཐ་མཐའ་མ་
 ལ་རྒྱའི་མི་ཡུར་ཆེན་མོ་དང་། རྒྱལ་པོ་མ་སྐྱེས་དགའི་གདུང་སྐལ་གྱི་བདེ་བར་
 གཤེགས་པའི་འཕེལ་གདུང་རྣམས་སུལ། །

དེ་ལྟར་སེ་ཆེན་ཉན་གྱིས་འགོ་མགོན་ལས་དབང་ལྷས་ཤིང་སྟོབ་དཔོན་དུ་བཀྱར་
 ལུས་ཏེ། བོད་ལ་དམིགས་བསལ་གྱི་དགོན་སྡེ་རྣམས་ལ་སྤྱང་སྟོབ་བྱ་རྒྱའི་སྟོར་
 བཀའ་ཡིག་ཐེང་གཉིས་བསྒྲགས་པ་ནི། འཇའ་ས་བན་དེ་ཤིང་སྟེང་མ་དང་།
 འཇའ་ས་ལུ་ཏིག་མ་གཉིས་ཡིན། འཇའ་ས་དང་པོ་རབ་བྱུང་བཞི་པའི་ཤིང་རྩྭ་
 སྟེ་ལོ་༡༥༥༥ལོར། སེ་ཆེན་ཉན་གྱིས་ས་སྐྱ་པ་ལ་གནང་བའི་འཇའ་ས་བན་དེ་ཤིང་
 སྟེང་མ་ཞེས་པ། འགོ་མགོན་ཆོས་རྒྱལ་འཕགས་པའི་དབང་ཡོན་དུ་གཙང་ཚྭ་གས་
 ཀྱི་དགོན་སྡེ་རྣམས་ལ་གནོད་པ་བྱ་མི་ཆོག་པའི་བཀའ་འདི་གནང་། བཀའ་ཡིག་
 གི་ནང་དོན་མདོར་བསྟུས་པར། “ད་ལྟ་ཡིན་ནའང་ཆོས་ཀྱི་རྩེ་ས་སྐྱ་པ་དང་།

སྒྲིབ་དཔོན་འཕགས་པ་ལ་དད་པ་ཐོབ། ཆོས་ལ་ཡིད་ཆེས་ནས་ཆུ་མོ་སྤང་གི་
ལོ་ལ་དབང་བསྐྱར་ཞུས། ཆོས་ཀྱང་མང་དུ་ཐོབ་པ་དང་། ལྷག་པར་ཡང་བསྐྱན་
པ་དང་དགེ་འདུན་གྱི་བདག་པོར་བྱ་སྒྲུལ་པ་ཡིན། དེའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་སྒྲིབ་
དཔོན་འཕགས་པའི་ངོ་ལ། གཙང་གི་རྒྱལ་ཁམས་ཀྱི་དཀོན་མཆོག་གི་རྟེན་དང་།
དགེ་འདུན་གྱི་སྡེ་ལ། གནོད་པ་སྤང་བའི་འཇའ་ས་བཟང་པོ་འདི་ཆོས་ཀྱི་འབུལ་
བར་བྱིན་པ་ཡིན།” ཞེས་སོ།

འཇའ་ས་བཟང་པོ་དེ་ཡིད་སྤྱིད་མ་མཆོག་གྱེད།

སྐབས་དེར་འགྲོ་མགོན་འཕགས་པ་ཉི་ཤེས་ཆེན་རྒྱལ་པོའི་དབུ་སྤྱུ་བཀྱར་ཅིང་།
སོག་རྒྱལ་སེ་ཆེན་ཏན་གྱིས་བོད་ཁམས་ཡོངས་ཀྱི་མངའ་བདག་འགྲོ་མགོན་ཆོས་
རྒྱལ་འཕགས་པ་བསྐོས་ཆུང་མང་བཏིང་། འོན་ཀྱང་འཕགས་པ་སྤྱོད་པ་བས་བོད་
ཀྱི་ཆོས་སྤྱིད་གང་ཐད་ནས་ཉམས་སྤྱོད་དང་། མཐོང་རྒྱ་ཆེ་བ། བོད་ཡུལ་དུ་
མཚན་སྒྲན་ཆེ་ཞིང་ཀུན་གྱིས་བཀྱར་བའི་སྤྱོད་མ་ཞིག་གདན་དྲངས་ནས་བོད་སྤྱིད་
སྤྱོད་དུ་བཅུག་ཆུང་དཀོངས་བཞེས་གྱིས་བྱུང་ཐོབ་ཆེན་པོ་ཀམ་པ་ལྷོ་གདན་དྲངས་
པའི་བཀའ་ལྟར་དང་བཅས་པོ་ཉ་པ་བཏང་སྟེ་སྤྱོད་དྲངས། རབ་བྱུང་བཞི་པའི་
ཤིང་ཡོས་སྟེ་ལོ་༡༩༥༥ལོར། རོང་ཡུལ་གསེར་གཏོད་ཅེས་བྱ་བར་རྒྱལ་བུ་བྱ་བའི་
དང་མཇལ། རྒྱལ་བུ་དང་ཡོན་མཚོད་འཕྲད་པས་སོག་ཡུལ་དུ་ཏན་བཞུགས་
མཛད་པར་གསོལ་བ་བཏབ་ཀྱང་མ་འོངས་པར་སྤག་དོག་འབྱུང་བར་མཁྱེན་པས་

ཞལ་གྱིས་མ་བཞེས་པར་རྒྱལ་སྤྱོད་ཅུང་ཡིད་ཆད། དེ་ནས་རིམ་བཞིན་ཕེབས་
 མཐར་རབ་བྱུང་བཞི་པའི་མོ་འབྲུག་སྤྱི་ལོ་༡༢༥༦ལོར། སོག་འོང་གའི་ཡུལ་ཁམས་
 མོ་བྱང་ཆེན་པོ་ཟེར་བྱ་དོར་བྱོན། རྒྱལ་པོ་མོང་གོར་གན་དང་མངའ། རྒྱལ་པོ་དེ་
 སོག་པོ་ཨིན་པོའི་ལྷ་ཁྱབ་འཛིན་བཞིན་ཡོད་པ་དེ་ལས་ལྷོ་གྲེ་སངས་རྒྱས་ཆོས་
 ལུགས་པར་བསྐྱར། དབང་བསྐྱར། བཀའ་ཆོས་གནང་། བཅོམ་ཐམས་ཅད་
 ཐོངས་ཞེས་གསུངས་ཏེ། བཅོམ་ཁང་སྤྱགས་ཐོངས་བཅུ་གསུམ་ཞུས་པ་གནང་།
 རྟོར་གྱི་མི་ཡུར་ཆེན་མོ་བཅད། ཆབ་འོག་གི་མི་ཐམས་ཅད་ལ་རུས་ཆེན་བཞི་ལ་
 སྲོག་མི་གཅོད་པ། ཉ་སྟོང་ལ་བསྟེན་གནས་སུང་བ། དགེ་བ་བཅུ་ལ་སྦྱོད་དགོས་
 པའི་དྲིལ་བསྐྱགས། བྱ་རུམ་རུ་རྒྱལ་པོ་ཉིད་གྱིས་ཕྱག་ལེན་མཛད་ནས་ལྷ་ཁང་
 དཔག་མེད་བཞེངས། རྒྱ་རྟོར་ཡུ་གུར་མི་ཉག་ཐམས་ཅད་རུ་ལྷ་ཁང་མཛོད་རྟེན་
 རྟེན་གསོ་གསར་བཞེངས་གྱི་ཡུང་དང་ཡོ་བྱད་བཤེས། དེ་རྗེས་རྒྱ་རྟོར་གྱི་ས་ཆ་
 མང་པོར་ཕེབས་ཏེ་འགྲོ་དོན་བསྐྱངས་པ་དང་། རྒྱ་འབྲུལ་ཡང་རུ་མ་བསྟན་པར་
 གྲགས། རྒྱལ་པོ་མོང་གོར་ཉན་རབ་རུ་དད་ནས་རི་སྟོད་འཛོལ་བའི་བར་རུ་འབྲལ་
 མེད་རུ་བཞུགས་པར་གསོལ་བ་བཏབ་ཀྱང་། རུས་གྱི་འཕོ་འགྱུར་རྣམས་མཐེན་ཏེ་
 ཞལ་གྱིས་མ་བཞེས་པར་བོད་རུ་ཕེབས་དགོས་ཚུལ་རྣམས་གསུངས། རྒྱལ་པོའི་
 ཞལ་ནས། བྱིད་ལ་ངའི་ཡུང་གིས་ཆེ་བར་བསྟོན་ཏེ་ཐམས་ཅད་ལ་ཤེས་སུ་བཅུག
 བན་དེ་རྣམས་ལ་ཆོས་བྱེད་རུ་ཆུག་གྲིམས་ལེགས་པར་གྱིས་གསུངས་པར། ཀམ་
 པས། ང་ལ་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཡུང་གི་ཆེ་བ་གང་ཡང་མི་དགོས་གསུངས། ཞལ་གྱིས་
 མ་བཞེས། རབ་བྱུང་བཞི་པའི་ལུགས་སྤྱི་ལོ་༡༢༥༠ལོར་སེ་ཆེན་ཉན་ཁུ་པི་ལི་
 གོང་མའི་ཁྲིར་འཁོད་ནས་རྟོར་གྱི་རྒྱལ་པོར་གྱུར། རྒྱལ་བུ་ཨ་རིག་པོ་གའི་རྩར་
 བཞུགས་ཡོད་པའི་གྲུབ་ཐོབ་ཀམ་པའི་གཤེད་མ་བཏང་ནས་འཛིན་བཟུང་བྱས་ཏེ་
 ཁྲིམས་ཆད་གཅོད་པར་རྒྱལ་འབྲུལ་སྤྱོད་ཆོགས་གྱིས་བསྐྱོག་ཚུལ་མཁས་པའི་དགའ་
 སྟོན་སོགས་སུ་གསལ་བ་ལྟར་རོ། །

འགྲོ་མགོན་འཕགས་པ་ལ་གྲུ་བྱིའི་ཡུང་དང་གཡང་འེའི་ཐམ་ག་བཅས་གནང་།
 ས་སྐྱའི་གདུང་རབས་ལས་བྱུང་བ་ལྟར། འགྲོ་མགོན་འཕགས་པས་གོང་མ་སེ་ཆེན་

ཉན་ལ་སྐར་ཡང་བོད་ཀྱི་དགོན་སྡེ་ཁག་ལ་གསེར་ཡིག་པ་དང་ཉོར་དམག་གིས་
 འཛོལ་མི་བྱེད་པ་དང་། འཕགས་མི་བསྐྱེད་བཤུགས་ལ་ཁུལ་མི་འདེད་པ་སོགས་ཀྱི་བཀའ་
 རྒྱུ་ལྟ་བུ་བཞིན་ཞུས་ཀྱིས་བཞེས་ནས། འཇའ་ས་གཉིས་པ་རབ་བྱུང་བཞི་པའི་
 ཤིང་བྱི་སྟེ་ལོ་༡༩༥༥ལོར་འཇའ་ས་མུ་ཉིག་མ་ཞེས་པ་དགེ་འདུན་པ་རྣམས་ལ་ཁུལ་
 འཕགས་ཐམས་ཅད་ཆག་ཡང་བྱ་རྒྱུ་དང་། དགེ་འདུན་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་ཚོས་
 བསམ་སྒྲོམ་གསུམ་ཡང་དག་པ་བྱ་དགོས་པའི་བཀའ་ཡིག་གནང་། བཀའ་ཡིག་
 གི་དོན་མདོར་བསྟུས་པར། “དེ་ལྟར་ལུགས་བཞིན་བྱེད་པའི་དགེ་འདུན་རྣམས་
 ལ་གཞན་དམག་དཔོན་དང་། དམག་མི། མཁར་དཔོན། ད་ར་ཁ་ཆེ། གསེར་
 ཡིག་པ་ལ་གཏོགས་པ་གང་གིས་ཀྱང་རེ་རྒྱུ་མ་བྱེད། དམག་ཁུལ་ལས་གསུམ་གང་
 ཡང་མ་བཀོད་པར། རྒྱ་མུ་ནེའི་ལུགས་ལས་ལོག་པ་མི་བྱེད་ཅིང་གནམ་མཆོད་
 པ་དང་། དེད་ཀྱི་སྒྲོན་ལམ་འདེབས་ཀྱི་སྒོ་ད་རྒྱལ། འདས་ནས་འཛིན་རྒྱུའི་
 འཇའ་ས་བྱིན་པ་ཡིན། དགེ་འདུན་རྣམས་ཀྱི་ལྟ་ཁང་དང་ཁང་པར་གསེར་ཡིག་
 པ་མ་བབས་སུ་རྒྱལ། ཁྱེད་ཀྱི་ལུགས་ལ་ལེན་དུ་རྒྱལ། ལྟ་ཁང་ལ་གཏོགས་པའི་ས་
 ཆ་དང་། རྒྱ་དང་། རྒྱ་འཐག་ལ་སོགས་པ་ཅི་ཡིན་པ་ཐམས་ཅད་མ་འཕྲོག་མ་
 འཐེན་རྒྱལ། ལུགས་མེད་ཀྱི་ཤིང་མ་ཆོང་རྒྱལ། དགེ་འདུན་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་འཇའ་
 ས་ཡོད་པ་ཡིན་ཟེར་ནས་རྒྱ་མུ་ནེའི་ལུགས་ལས་ལོག་པ་བྱེད་པར་གར་འཐད།”
 ཞེས་པ་ནི་འཇའ་ས་དེའི་ནང་དོན་མདོར་བསྟུས་པ་ཞིག་རེད། །

རབ་བྱུང་བཞི་པའི་ཤིང་བྱུང་། སྟེ་ལོ་༡༩༥༥ལོར་སེ་ཆེན་གོང་མའི་བཀའ་བཞིན་
 འགོ་མགོན་ཆོས་རྒྱལ་འཕགས་པ་བོད་དུ་ཆིབས་བསྐྱར་གནང་། དཔལ་ལྷན་ས་
 སྐྱེའི་གདན་སར་ཞབས་སོར་འཁོད་པ་དང་། རུས་དེར་བོད་ཀྱི་ཆོས་སྲིད་གཉིས་ཀྱི་
 གཙོ་འགན་གཅིག་ལྗོན་སུ་བཞེས་ཏེ། ཆོས་སྲིད་རྒྱུང་འབྲེལ་ལམ་ལུགས་ཀྱི་སྲིད་
 དབང་དངོས་སུ་འགོ་རྒྱགས་སོ། །

ཁྱེད་ཁྱིམ་ཁྱིམ་པའི་དགའ་སྟོན་ཁྱེད། །
དཀྱིལ་གཙང་ཁྱིམ་པའི་དགའ་སྟོན་ཁྱེད། །
ཐོད་ཁྱིམ་ཁྱིམ་པའི་དགའ་སྟོན་ཁྱེད། །
མི་མིའི་དཀྱིལ་པའི་དགའ་སྟོན་ཁྱེད། །
འཆའ་སྟོན་ཁྱིམ་པའི་དགའ་སྟོན་ཁྱེད། །
ཐོན་པོ་མཁའ་ཁྱིམ་པའི་དགའ་སྟོན་ཁྱེད། །
མཁའ་ཁྱིམ་པའི་དགའ་སྟོན་ཁྱེད་དཀྱིལ་པའི་དགའ་སྟོན་ཁྱེད། །
དཀྱིལ་པའི་དགའ་སྟོན་ཁྱེད་ཐོན་པོ་མཁའ་ཁྱིམ་པའི་དགའ་སྟོན་ཁྱེད། །
འཆའ་སྟོན་ཁྱིམ་པའི་དགའ་སྟོན་ཁྱེད་ཐོན་པོ་མཁའ་ཁྱིམ་པའི་དགའ་སྟོན་ཁྱེད། །

གཉིས། ཚེལ་ཁ་གསུམ་དང་བྱི་སྒྲོར་བཅུ་གསུམ་སོགས་སྒྲིབ་པ།

[[བོད་བྱི་སྒྲོར་བཅུ་གསུམ་]] བོད་ཡུལ་བྱི་སྒྲོར་བཅུ་གསུམ་ཞེས་པ་གཙང་
སྒྲིབ་སྒྲིབ་བྱུང་དང་། དབུས་སྒྲིབ་སྒྲིབ་བྱུང་། དབུས་གཙང་བར་ན་བྱི་
སྒྲོར་གཅིག་བཅས་བསྒྲིམས་པས་བཅུ་གསུམ་ཡོད་འདུག །

གཙང་སྒྲིབ་སྒྲིབ་བྱུང་ནི། (1) གུར་མོ་བྱི་སྒྲོར། གཙོ་བོ་ད་ལྷའི་སྒྲིབ་སྒྲོར་
ཚོང་ལ་ཉོར་དུད་2635དང་། (2) ལ་སྒྲོང་ལྷོ་པའི་བྱི་སྒྲོར། ད་ལྷའི་དེང་རི་ཚོང་
ཁོངས་ལ་ཉོར་དུད་1089དང་། (3) ལ་སྒྲོང་བྱང་པའི་བྱི་སྒྲོར། ད་ལྷའི་ལྷ་ཅེ་
དང་ངམ་རིང་ཚོང་ཁོངས་ལ་ཉོར་དུད་2250དང་། (4) རྒྱ་མིག་བྱི་སྒྲོར། ད་ལྷ་
གཞིས་ཅེ་སྒོང་ཁྱེར་ཁོངས་རྒྱ་མཚོ་ཤར་དང་། ཁྱེ་རྒྱགས་སོགས་ལ་ཉོར་དུད་3003
དང་། (5) ཞ་ལུ་བྱི་སྒྲོར། དེང་དུས་ཞ་ལུ་ཉོར་དུད་3892དང་། (6) ཤངས་པ་
བྱི་སྒྲོར། གཙོ་བོ་ད་ལྷའི་རྣམ་སྒྲིབ་ཚོང་ཁོངས་དང་འབྲོག་ཁུལ་ལ་ཉོར་དུད་3630
བཅས་ཡོད་དོ། །

དབུས་སྒྲིབ་སྒྲིབ་བྱུང་ནི། (1) འབྲི་གུང་བྱི་སྒྲོར། འབྲི་གུང་ལྷོ་བྱང་གང་
སར་ཡོད་པའི་ཉོར་དུད་3630དང་། (2) ཚེལ་པ་བྱི་སྒྲོར། ཚེལ་གུང་ཐང་དང་
ལྷ་ས་སོགས་གང་སར་ཡོད་ལ་ཉོར་དུད་3702དང་། (3) རྒྱ་མ་བྱི་སྒྲོར། ད་ལྷའི་
མལ་གིང་དང་འོན་སོགས་ལ་ཉོར་དུད་2950དང་། (4) བག་གུའི་བྱི་སྒྲོར། ད་
ལྷའི་ལྷོ་གདོང་ཚོང་ཁོངས་སོགས་ལ་ཉོར་དུད་2438 དང་། (5) གཡའ་བཟང་བྱི་
སྒྲོར། ད་ལྷའི་ལྷན་ཅེ་ཚོང་སོགས་ལ་ཉོར་དུད་3000དང་། (6) བྱ་ཡུལ་བྱི་སྒྲོར།
དེང་དུས་ལྷན་ཅེ་ཚོང་བྱ་ཡུལ་སྡེ་ཤོག་སོགས་ལ་ཉོར་དུད་2950བཅས་ཡོད།

དབུས་གཙང་གཉིས་ཀྱི་བར་ན་བྱི་སྒྲོར་གཅིག་(13) ཡར་འབྲོག་བྱི་སྒྲོར། ད་
ལྷའི་རྣ་དཀར་ཅེ་ཚོང་སོགས་ལ་ཉོར་དུད་750ཡོད་ཅེས་གསལ། །

[[བོད་ཚེལ་ཁ་གསུམ་]] 《རྒྱ་བོད་ཡིག་ཚང་》ལས། དབང་ཡོན་བར་མ་ལ་
བོད་ཚེལ་ཁ་གསུམ་སྤུལ་པའི་ས་མཚམས་ནི། ཡུལ་མངའ་རིས་གུང་མང་མན།
སོག་ལ་རྒྱ་བོ་ཡན། དམ་པ་ཚོས་ཀྱི་ཚེལ་ཁ། སོག་ལ་རྒྱ་བོ་མན། མ་རྒྱའི་ཁྲག་
པ་ཡན། མགོ་ནག་མིའི་ཚེལ་ཁ། མ་རྒྱའི་ཁྲག་པ་མན། རྒྱ་མཚོ་དེན་དཀར་

པོ་ཡན། རུད་འགོ་རྟའི་ཚལ་ཁ་དང་གསུམ་པོ་དེ། མི་རྒྱ་ཚོས་གསུམ་གྱི་འབྲུལ་བའི་ལྷགས་སུ་བྱས་ནས་སྤུལ་པར་འདུག་ཅིང་ཚལ་ཁ་རེ་རེ་ལ། དཔོན་ཆེན་རེ་རེ་རྒྱལ་པོ་ཡོན་མཚན་གཉིས་བཀའ་བཀོས་སུ་མཛད་ནས་བསྐྱོས་འདུག།

[[མི་ཚིས་རུད་བགྲངས]] རབ་བྱུང་བཞི་པའི་ལྷགས་སྤུལ་གྱི་ལོ་1260 ལོར་སོག་པོའི་མི་ཆེན་དར་སྤྲོན་གྱིས། བོད་ཚལ་ཁ་གསུམ་ལ་འཇའ་མོ་འཇུགས་སྐབས་ས་འཇལ་རུད་བགྲང་ཐེངས་གཅིག་བྱས་པ་དང་། རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་ས་འབྲུག་གྱི་ལོ་1268 ལོར་སེ་ཆེན་གོང་མའི་ལུང་གིས་མངགས་པའི་དཔོན་ཆེན་ཨ་དགོན་དང་། མི་ལིན་སོགས་གྱིས་ས་སྐྱའི་དཔོན་ཆེན་ཤུག་བཟང་པོ་དང་མཉམ་འབྲེལ་བྱས་ཐོག་བོད་དབུས་གཙང་མངའ་རིས་དང་བཅས་པ་ས་འཇལ་རུད་ཚིས་ཞིབ་ཆ་བྱས་ཏེ་གྲི་སྒྲོར་བཅུ་གསུམ་གྱི་ས་རིས་བྲེས་པ་ནི་ཐེངས་གཉིས་པ་དང་། རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་མེ་པག་གྱི་ལོ་1287ལོར་ཡོན་གོང་མས་མངགས་པའི་ཐོ་བྱ་ཨ་བྱ་གན་དང་། གེབ་ཆག་ཏའི་ཕེང་ཆང་སོགས་གྱིས། ས་སྐྱའི་དཔོན་ཆེན་གཞོན་ནུ་དབང་ལྷག་དང་མཉམ་རུ་ཐེམ་རུད་བསྐྱར་ཚིས་ཞིབ་བཤེར་དང་། འཇའ་མོ་བསྐྱར་སྤྲིག་སོགས་བྱས་ཏེ་《ཕྱེ་གསལ་ཆེན་མོ་》ཞེས་པའི་དེབ་ཐེར་གསར་འགོད་བྱས་པ་ནི་ཐེངས་གསུམ་པ་ཡིན།།

[[འཇའ་མོ་ཉེར་བདུན་བཅུགས་པའི་སྐྱོར]] འཇའ་མོ་ཞེས་པ་དེར་རྒྱས་རྒྱུངས་འཁོར་གྱི་ཉིན་ལམ་ས་རྒྱུགས་དང་དོན་གཅིག །སོག་རྒྱལ་ཁུ་བེ་ལིའི་ཡི་གེ་སྤྲེལ་མཁན་གསེར་ཡིག་པ་རྣམས་ཉིན་ལམ་རེའི་ས་རྒྱུགས་ཡིན་འདུག །སོག་པོའི་སྤོན་ཆེན་དས་སྤྲོན་འཇའ་མོ་བཅུགས་སར་བོད་རུ་ཐེབས་པའི་སྐྱོར། 《རྒྱ་བོད་ཡིག་ཆང་》ལས། ལྷ་མའི་བཀའ་ཤོག་དང་། རྒྱལ་པོའི་འཇའ་ས་དགོས་པ་རྣམས་གནང་། དས་སྤྲོན་འཁོར་མང་པོ་དང་བཅས་ཡར་བྱིན། བོད་ཀྱི་བན་སྐྱ་ཆན་མགོ་དྲག་རིམ། སྤྱིར་དགོས་ལ་གནང་སྤྱིན་གྱི་ཆ་ཆེན་བཟང་པོ་དང་བཅས་པ། གན་མཛོད་ཆེ་ཆུང་ནས་བསྐྱར་ཏེ་ཡར་འོང་། ཐོག་མར་བོད་རུ་བསྐྱན་པ་བྱི་དར་གྱི་ཚོས་བྱུང་ས་ཡིན་པས། མདོ་སྤྲེད་གྱི་ས་དན་རྟིག་ཤེལ་གྱི་ལྷ་ཁང་དང་། མདོ་སྟོད་གཙོ་མདོ་བསམ་འགྲུབ། གཙང་དཔལ་ལྷན་ས་སྐྱ་རྣམས་ལ་རིམ་བར། མི་

མང་པོར་བསགས། གང་ལ་གང་འོས་ཀྱི་གནང་སྤྱོད་སྤྲད། བཀའ་ལྷུང་ཆུམས་
བསྒྲགས་ཤིང་། རྒྱ་བོད་ཀྱི་སོ་མཆོམས་ནས། ས་སྐྱ་མན་ལ་འཇམ་ཆེན་ཀྱན་དྲིལ་
བ་ཉི་ཤུ་ཙུ་བརྟན་བཅུགས། སོ་སོར་སྤྱོད་ན། མདོ་སྤྲད་པ་འཇམ་པས། འཇམ་མོ་
བརྟན། མདོ་སྤྲོད་ལ་འཇམ་མོ་དགྲ། དབུས་གཙང་ལ་འཇམ་མོ་བཅུ་གཅིག་། དེའི་
ནང་ནས་ཀྱང་དབུས་པ་འཇམ་མོ་འཛིན་དགོས་པ་ལ་ཤག་ཁྱི་བ། ཤ་པོ། ཀོང་།
དགོན་གསར། ཀྱུ་བ་དང་བརྟན། གཙང་པས་འཛིན་དགོས་ལ། ལྷག་ཆོང་
འབུས། དར་ལྷུང་། གྲོམ་མདའ་རོང་དང་བཞི་བཅུགས། སོ་སོའི་བྱི་སྐྱོར་ཆུམས་
ཀྱིས། འཇམ་སྐྱོར་འདབ་པའི་བཀོད་པ་བྱས། །

[[མདོ་ཁམས་ས་དམར་སྤྱོད་དཔོན]] སྤོན་པོ་མགར་རིག་པ་ཅན་ཀྱི་གདུང་
རྒྱུད་ལས་ཁམས་སྤྱོགས་སུ་མཆེད་པ་ཆུམས། དེང་རུས་དཔལ་ཡུལ་ས་དམར་ཕྱེ་
ཤོག་འདིར་གཞིས་ཆགས་ཤིང་ཡུལ་དེའི་འབྲི་རྒྱུའི་ཤར་རུབ་ཆུམས་ལ་དབང་རྒྱར་
བྱས། རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་མེ་ཡོས་སྤྱི་ལོ་1267ལོར་འགྲོ་མགོན་ཆོས་རྒྱལ་འཕགས་པ་
སྤར་ཡང་ཡོན་ཤོང་མའི་ཕོ་བྲང་རུ་ཕེབས་པའི་སྐབས་ལས་ཆན་བཅུ་གསུམ་ཞེས་
པའི་སྤྱི་འཁོར་གསར་འཛུགས་གནང་། མགར་ཆེན་ཡེ་ཤེས་བཟང་པོའི་སྤྱོད་
གཞིས་པ་མགར་བསོད་ནམས་རིན་ཆེན་འགྲོ་མགོན་འཕགས་པའི་གསོལ་དཔོན་
ཀྱི་ལས་འགན་བཞེས་ཏེ་རྒྱ་ནག་རུ་ཕེབས། ཤོང་མ་སེ་ཆེན་རྒྱལ་པོས་ཆེན་པོར་
འོས་པའི་ཐོབ་དང་ཐམ་ཀ་གནང་། དེའི་གཅེན་རུ་སྤྱོད་ལ་འགྲོ་མགོན་ཆོས་རྒྱལ་
འཕགས་པས་ས་དམར་སྤྱོད་དཔོན་ཀྱི་མཆོན་དང་། ཤོ་གནས་གནང་བས་དེུལ་
སྤྱོད་དཔོན་ཞེས་པར་གྲགས། དེའི་བརྒྱུད་པ་ཕྱི་རབས་པ་ཆུམས་སྤྱིང་ཆོང་རྒྱལ་
པོའི་མདུན་སྤོན་གྱི་ཕྱེད་ཀྱི་དགོན་པའི་མིང་ཆགས། སྤྱི་ལོའི་རུས་རབས་བཅུ་
བརྟན་རུས་སྤྱོད་ཅུ་མ་ན་སྤྱོད་ཆེན་བྱམས་པ་སུན་ཆོགས་ཀྱིས་སྤྱིང་དཔོན་ཀྱི་མངའ་
ཁོངས་བཅོམ་ཞིང་ཕྱེད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཞེས་པ་དེ་བྱུང་། །

འགྲོ་མགོན་འཕགས་པ་བཀོད་ས་རྒྱལ། འགྲོ་མགོན་འཕགས་པ་རྒྱ་ནག་ནས་
བོད་རུ་ཕྱིར་ཕེབས་པ་དང་། རུས་དེར་དཔོན་ཆེན་ཀྱན་དགའ་བཟང་པོས་ས་
སྐྱའི་དཔོན་ཆེན་མཇུང་བཞིན་ཡོད་ཅིང་། ས་སྐྱའི་དཔོན་རིགས་ནང་ལུལ་རུ་སྤྱིང་

དབང་འཕྲོག་རིས་བྱེད་པའི་འཐབ་ཚོད་ནི་རར་ལྡན་པར་གྱུར་ཏེ། འཕགས་པའི་
 ཉེ་གནས་སོགས་ས་སྐྱའི་དཔོན་རིགས་ཁག་གཅིག་གིས་འགྲོ་མགོན་འཕགས་པའི་
 མིང་ཐོག་ནས་སེ་ཆེན་གོང་མ་ལ་སྟོན་ཞུ་རྒྱུ་མ་ཐུལ་ཏེ། དཔོན་ཆེན་ཀུན་དགའ་
 བཟང་པོར་རུང་བརྟེན་དགོས་ཚུལ་གྱི་དབྱེན་སྒྲོམ་དགྲུག་ཤིང་མང་དུ་བྱས། སེ་
 ཆེན་གོང་མས་དམག་དཔུང་ཁག་གཅིག་བོད་རུ་བཏང་བ་དེས་ཕོ་རོག་རྫོང་ཕབ།
 རྟེ་འབངས་དྲག་མནན་བྱས། སྐབས་དེར་ཉེ་གནས་ཀྱིས་ཉོར་དམག་དྲངས་པ་སྒྲ་
 མ་འཕགས་པས་མཁུན་པར་དོགས་ནས། འགྲོ་མགོན་འཕགས་པ་ལ་སྟོག་དུ་དྲག་
 དྲངས་ནས་བཀོངས། སོག་དམག་གིས་འགྲོ་མགོན་འཕགས་པ་བཀོངས་མཁན་
 དཔོན་ཆེན་ཀུན་དགའ་བཟང་པོ་ཡིན་པར་བསྟོན་བཏང་ནས་འཛིན་བཟུང་བྱས།
 རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་ལྷགས་སྟུལ། སྤྱི་ལོ་༡༢༥༧ལོར་བྱ་རོག་རྫོང་དུ་དཔོན་ཆེན་ཀུན་
 དགའ་བཟང་པོ་དམར་གསོད་བྱས། །

རྣམ་པ་ལྟ་བུ་བྱེད་དབང་བསྐྱུངས། །

བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་རྒྱ་ཡུལ་སྟུགས། །

གཏུང་རྒྱུད་ཆད་མཐའ་མོད་ཏུ་བྱངས། །

རྒྱ་པོད་ཉོར་གསུམ་བཅུན་མོ་བཏུན། །

ཁབ་ཏུ་བཞེས་ཏེ་གཏུང་རྒྱུད་ལྲེལ། །

གཏུང་གྲས་ཕོ་མོ་བཅུ་བཏུན་བྱུང་། །

རྣམ་པ་ལྟ་བུ་ནི། འགྲོ་མགོན་ཕྱག་ནའི་སྲས་ཡིན། འགྲོ་མགོན་ཆོས་འཕགས་སྐུ་
 གཤེགས་པ་དང་ས་སྐྱའི་སྤྱི་བྱི་ལ་གཏུང་སྲས་ནམས་ཚོད། གཙུང་ཡེ་ཤེས་འབྱུང་
 གནས་ཀྱི་སྲས་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་དགྲུང་ལོ་བཅུ་དགྲུར་ཕེབས་ཀྱང་། འགྲོ་མགོན་
 ཕྱག་ནའི་ཕྱོགས་ཀྱིས་ས་སྐྱའི་གཏུང་སྲས་ཡིན་མིན་དོགས་གཞི་ཡོད་ཚུལ་སོག་རྒྱ་
 ཁུ་ཕི་ལེར་ཁྱེས་པས། ཁུ་ཕི་ལེས་བཟང་པོ་དཔལ་རེ་ཞིག་རྒྱ་ཡུལ་དུ་གདན་དྲངས་
 ཏེ་བྱི་ལས་བཤོལ། རྣམ་པ་ལྟ་བུ་དགྲུང་ལོ་བཅུ་གསུམ་ཅན་བྱི་ལ་བཀོད། དེའི་ཕྱི་
 ལོར་ཉོར་ཡུལ་དུ་ཕེབས་ཏེ་ལོ་ལྔ་ཙམ་མེ་ཉོག་ར་བར་བཞུགས། དགྲུང་ལོ་ཉི་ཤུ་
 བཞེས་པ་མེ་ཕག་སྤྱི་ལོ་༡༢༥༧ལོར་བོད་ལ་ཕྱིར་ཕེབས་པའི་ལམ་བར་མདོ་ཁམས་

ཏེ་མཆུ་ལ་ཞེས་པའི་ས་ཆར་བཅས་དུག་གིས་སྒྲ་གཤེགས། སྐབས་དེ་ས་སྐྱའི་གདུང་
རྒྱུད་གཞན་མེད་པས། ཤར་པ་འཇམ་དབྱངས་རིན་ཆེན་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་ས་སྐྱའི་
སྤྱི་དུང་ལོ་བཅུ་དགུ་ཅམ་བསྐྱངས། །

བཟང་པོ་དཔལ་ནི། འཁོན་ས་སྐྱའི་གདུང་རྒྱུད་ཉག་སྤ་བ་ཅམ་བྱང་བའི་དུས་
ལུ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་སྤྲོན་ཅེ་སྤེད་ལྷ་སྤུ་ཤོུ་ཡུལ་དེར་རེ་ཞིག་བཞུགས། དེ་
རྗེས་ཉང་ཤོུའི་ཤོང་བྱིར་ཆེན་པོ་དེར་ནལ་འབྱོར་གྱི་རྩལ་དུ་བཞུགས་ཤིང་རྒྱ་མོ་
ཞིག་དང་བཤོས་པར་སྒྲས་ཤིག་འབྱངས། རྒྱལ་པོའི་བཀའ་ཆད་ཡོང་བར་དོགས་
ཤིང་བཞུགས་པའི་སྐབས་དེར། ཡར་འབྲོག་དཔོན་ཆེན་ཨག་ལེན་དང་། ཁམས་
པ་དཔོན་ནག་ཤོགས་གྱིས་དོ་ཁུར་ཆེན་པོས། ཉོར་གོང་མ་ཁུ་ཕི་ལེ་ལ་བདག་ཉིད་
ཆེན་པོ་གདན་དྲངས་ཆོག་པའི་སྤྲོན་ལྷ་སྤུ་མཐར་རབ་བྱང་ལྷ་པའི་མེ་བྱ། སྤྱི་ལོ་
༡༥༧༧ལོར། བཟང་པོ་དཔལ་རྒྱ་ནག་སྤྲོན་ཅེ་ནས་གོང་མའི་དྲུང་དུ་གདན་དྲངས།
ཡོན་གོང་མས། གནང་སྤྱོན་དང་བཅས་ས་སྐྱའི་གདུང་རྒྱུད་སྤེལ་ཆོག་པའི་བཀའ་
ལྷང་གནང་། ས་སྐྱའི་སྤྱི་དུང་བསྐྱང་དགོས་པའི་བཀའ་ཕབ། རབ་བྱང་ལྷ་པའི་ས་ཁྱི་
ལོར་ས་སྐྱར་ཐེབས་ཏེ་གདན་སའི་ཁུར་བཞེས། གདུང་རྒྱུད་སྤེལ་བའི་ཆེད་དུ་སྤར་
སྤྲོན་ཅེ་ལྷ་གྱི་རྒྱ་མོ་དེ་མ་བཅིས་པའི་བཅུན་མོ་དུག་ཁབ་དུ་བཞེས་ཡོད་པ་ནི།
གོང་མས་གནང་བའི་ངོ་མོ་ཉོར་མོ་དང་། ཡར་འབྲོག་གི་ངོ་མོ་མང་མཁར་ཀུན་
དགའ་འབུམ། གཞན་ཡང་ཀུན་དགའ་ནམ་མཁའ་རྒྱན། ནམ་མཁའ་རྒྱལ་མོ། རེ་
མདའ་མ་ཉི་མ་རིན་ཆེན། ཞལ་ལྷ་མ་གཞོན་ཏུ་འབུམ་ནམས་སོ། བཅུན་མོ་དུག་
ལ་སྒྲས་དང་སྒྲས་མོ་བཅུ་དགུ་འབྱངས། དགུང་ལོ་ད་གཉིས་པར་རབ་བྱང་གི་
སྤམ་པ་བཞེས་ཏེ་མཆོན་དུ་ཨ་མོ་སྤྲ་ཆོར་ཞེས་གསོལ། །

གསུམ། ས་སྐྱའི་ཁྱི་འཛིན་རིམ་ཁྱོན་གྱི་ལོ་རྒྱུས་གནད་བསུམ།

ཁྱི་འཛིན་འགོ་མགོན་ཆོས་འཕགས་དང་། །

རིན་ཆེན་རྒྱལ་མཆོན་ལྷ་མོ། །

འཇམ་དབྱངས་རིན་ཆེན་རྒྱལ་མཆོན་དང་། །

བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་བཟང་པོ་དཔལ། །

མཁས་པ་རྒྱན་ནམ་མཁའ་ལེགས་པ་དང་། །
 འཇམ་དབྱངས་དོན་ཡོད་རྒྱལ་མཆན་དང་། །
 ལྷ་མ་པ་ཡོད་ནམས་རྒྱལ་མཆན་པཅས། །
 མ་སྐྱའི་བྱི་འཛིན་རྣམ་པ་རྒྱུད་ཀྱིས། །
 ཡིད་དབང་ཡོང་བྱ་ལྡན་པ་བྱུང་། །
 དཔོན་ཆེན་ཉི་ཤུ་ཙུག་གཉིས་བྱུང་། །

༡ ས་སྐྱའི་བྱི་འཛིན་དང་པོ། འགྲོ་མགོན་ཆོས་རྒྱལ་འཕགས་པ། སོག་རྒྱལ་ཁུ་ཕི་
 ལེས་བོད་ཆོལ་ཁ་གསུམ་གྱི་དཔོན་པོར་བསྐྱོས། སྤྱི་ལོ་༡༢༥༥ལོ་ནས་སྤྱི་ལོ་༡༢༩༠
 ལོའི་བར་སྤྱིད་དབང་བཟུང་། སྤྱི་ལོ་༡༢༥༥པའི་ཤིང་སྤང་ལོར་འགྲོ་མགོན་ཆོས་
 འཕགས་བོད་ཏུ་ཕེབས་ནས་བོད་ཁམས་ཡོངས་ལ་དབང་རྒྱུར་བྱེད་པའི་ས་སྐྱའི་
 སྤྱིད་གཞུང་བཙུགས། རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་མེ་ཡོས་སྤྱི་ལོ་༡༢༩༦ལོར་སྤང་ཡང་འགྲོ་
 མགོན་འཕགས་པ་སོག་རྒྱལ་གྱིས་གདན་འདྲེན་བྱ་བའི། གསེར་ཡིག་པ་ནན་ཆེར་
 བཏང་། ཏུས་དེར་ཏུས་འཁོར་ཏུ་གསོལ་གཟིམ་མཆོད་གསུམ་དང་། མཇལ་
 ཡིག་མཛོད་གསུམ། ར་འདྲེན་གདན་གསུམ་བཅས་གསུམ་ཆོན་གསུམ་དང་། སྐྱ་
 ཏྲ་གཉིས། མཛོ་བྱི་གཉིས་ཏེ་གཉིས་ཆོན་གཉིས་བཅས་བསྐྱམས་པས་ལས་ཆོན་
 བཙུགས་ཀྱི་གྲ་སྒྲིག་མཛོད་ནས་ཕེ་ཅིང་ཏུ་ཕེབས། སེ་ཆེན་གོང་མས་པོ་བྲང་
 ཆེན་མོར་མཇལ་འཕྲད་གནང་། ཏོར་ཡིག་གསར་པ་བཅོས་པའི་ཡིག་ཕུད་ཕུལ་
 པས་གོང་མ་ཐུགས་ཤིན་ཏུ་དགུས་བཞིན། རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་ཤིང་བྱི་སྤྱི་ལོ་༡༢༩༦

ཡོང་འགྲོ་མགོན་འཕགས་པ་པེ་ཅིང་ནས་ཡར་ཐེབས་པའི་སྐབས་སུ། ཞོང་མ་སེ་
 ཆེན་གྱིས་ཐུགས་འབྲལ་མི་པོད་པ་ལྟ་བུའི་སྤང་བ་འབྲུངས་ཏེ་སྐྱེལ་བྱང་ལ་ཐེབས་
 པ་ཞག་ནས་ཟླ་བ་སྤར་ཏེ། མཆོ་སྤོན་གྱི་མ་ཆེན་སྤོམ་རའི་འདབས་ཞོལ། མ་ཆུ་
 ཟུག་པའི་ས་ཆ་བར་དུ་སྐྱེལ་མ་གནང་བར་གྲགས་ཤིང་། ད་དུང་རྒྱལ་སྤྱོད་རིམ་
 གིམ་འཁོར་དང་བཅས་པ་ས་སྐྱའི་གདན་ས་བར་དུ་ཐེབས་སྐྱེལ་དུ་མངགས་པར་
 མཛད། རབ་བྱང་ལྔ་པའི་མེ་བྱི་སྤྱི་ལོ་༡༢༧༠ལོར་ས་སྐྱར་ཐེབས། སྤྱི་ལོ་༡༢༧༧
 ཡོང་འགྲོ་མགོན་འཕགས་པས། དགེ་འདུན་པ་བྲི་བདུན་ལ་ཞལ་བས་དང་འགྲེད་
 གནང་། སྐྱ་སེར་འདུས་པ་འབྲམ་ཆོ་གཅིག་ལྟག་ལ་ཟླ་བ་བྱེད་ཅམ་གྱི་རིང་ཆོས་
 གསུངས་པར་ཆུ་མིག་ཆོས་འཁོར་ཞེས་པ་དེ་བྱང་། དུས་དེར་དཔོན་ཆེན་ཀུན་
 དགའ་བཟང་པོས་ས་སྐྱའི་དཔོན་ཆེན་མཛད་བཞིན་ཡོད་ཅིང་། ས་སྐྱའི་དཔོན་
 རིགས་རྣམས་ནང་ཁྲལ་དུ། སྤྱི་དབང་འཕྲོག་རེས་བྱེད་པའི་འཐབ་ཚིད་རྩྭ་རར་
 ལྷན་པར་གྱུར། དུས་དེར་འཕགས་པའི་ཉེ་གནས་སོགས་ས་སྐྱའི་དཔོན་རིགས་
 ཁག་གཅིག་གིས་འགྲོ་མགོན་འཕགས་པའི་མིང་ཐོག་ནས་སེ་ཆེན་གོང་མ་ལ་སྟན་
 བྱ་ཐུལ་ཏེ། དཔོན་ཆེན་ཀུན་དགའ་བཟང་པོས་སེ་ཆེན་གོང་མ་དང་། འགྲོ་
 མགོན་འཕགས་པ་ལ་ལྟག་བསམ་རྣམ་དག་མེད་ལུགས་སྒྲོར་དབྱེན་སྒྲོར་དཀྱག་
 ཤིང་མང་དུ་བྱས། སེ་ཆེན་གོང་མས་དམག་དཔོན་ཆེན་པོ་གཉིས་དང་དམག་
 དཔུང་ཁག་གཅིག་བོད་དུ་བཏང་། ཞོང་མའི་དམག་དཔུང་གིས་ཕོ་རོག་རྩྭ་
 སལ། དུག་ཤུགས་ཆེན་པོས་དཔོན་འབངས་སལ་ཆེར་མནན། སྐབས་དེར་
 འཕགས་པའི་ཉེ་གནས་གྱིས་ཁོ་རང་གིས་དབྱེན་སྒྲོར་སྒྲོན་ནས་ཉོར་དམག་དྲངས་
 པ་ཟླ་མ་འཕགས་པས་མཁུན་པར་དོགས་ནས་འགྲོ་མགོན་འཕགས་པ་ལ་སྒྲོག་དུ་
 དུག་དྲངས་ནས་བཀོངས། ཡོན་གོང་མའི་དམག་གིས་འགྲོ་མགོན་འཕགས་པ་
 དཀོང་མཁན་དཔོན་ཆེན་ཀུན་དགའ་བཟང་པོ་ཡིན་པར་བསྟོན་བཏབ་སྟེ་འཛིན་
 བཟུང་བྱས། དཔོན་ཆེན་ཀུན་དགའ་བཟང་པོས་སོག་དམག་ལ་ཡིན་མིན་གྱི་
 གནས་ལུགས་རྣམས་ཞིབ་གསལ་ཞུས་ཀྱང་སོག་དམག་དཔོན་རྣམས་གྱིས་དཀར་

ནག་དང་བདེན་རྒྱན་གྱི་དབྱེ་བ་མ་སྟེས་པར་རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་ལྷགས་རྒྱལ། སྤྱི་ལོ་
 ༡༢༥༡ ལོར་བྱ་རོག་རྫོང་དུ་དཔོན་ཆེན་ཀུན་དགའ་བཟང་པོ་དཔར་གསོད་བྱས། །

༡ ས་སྐྱའི་ཁྱིམ་འཛིན་གཉིས་པ། རིན་ཆེན་རྒྱལ་མཆན་ནི། སྤྱི་ལོ་ 1267-1275བར་
 འགོ་མགོན་འཕགས་པ་པེ་ཅིང་དུ་བཞུགས་རིང་ས་སྐྱའི་ཁྱིམ་བྱས། །སྤྱི་ལོ་1270
 ལོར་ཀུན་དགའ་བཟང་པོ་ནང་གཉེར་བསྟོན། སྤྱི་ལོ་1272ལོ་ཙམ་ན་ཤོང་སྟོན་རྩོ་
 རྩེ་རྒྱལ་མཆན་གྱིས་དཔལ་ས་སྐྱའི་གཙུག་ལག་ཁང་དུ་རྒྱ་གར་གྱི་པརྩེ་ཏ་ལགྲིམ་
 ཀ་རའི་མདུན་ནས་《སྟོན་ངག་ཟེ་ལོང་》གི་གཞུང་ཆ་ཆོང་ཁྱས་ཞིང་ཐོག་མར་
 བོད་སྐད་དུ་བསྒྱུར་བ་རེད། །

༡ ས་སྐྱའི་ཁྱིམ་འཛིན་གསུམ་པ། རྒྱུ་ལོ་༡༩༥༠ལོ་ནས་༡༩༥༧ལོའི་བར་ཁྱིམ་འཛིན་གནང་། དགུང་ལོ་བཅུ་གསུམ་པར་འགྲོ་མགོན་འཕགས་པ་འདས་ནས་གདན་སའི་ཁུར་བཞེས། དེའི་སྤྱི་ལོར་ཉོར་ཡུལ་དུ་ཕེབས་ཏེ་གོང་མ་སེ་ཆེན་དང་མཇལ་པས་སྤྱགས་ཤིན་དུ་མཉེས། ལོ་ལྔ་ཙམ་རིང་མེ་ཏོག་ར་བར་བཞུགས་ཤིང་སྤྱི་ལོ་༡༩༥༧ལོར་ཁྱིམ་འཕགས་པའི་གདུང་རྟེན་ཤེལ་གྱི་མཆོད་རྟེན་བཞེངས། ཁྱིམ་ལོ་༡༩༥༧ལོར་ཉོར་དམག་གིས་བྱ་རོགས་ཚོང་བཅོམ། དཔོན་ཆེན་ཀུན་དགའ་བཟང་པོ་བཀོད་སྤྱོད་ཀྱི་ལོ་༡༩༥༧ལོར་ས་འབྲི་འབྲུགས། འབྲི་གུང་ཚུལ་རྒྱལ་གྱིས་དམག་དྲངས་ཏེ་ས་སྐྱའི་ཁོངས་གཏོགས་བྱ་ཡུལ་དགོན་པ་མེར་བསྐྱོད་སྤྱོད་ཀྱི་ལོ་༡༩༥༧ལོར་ཉོན་པོ་བཀོད་སྤྱོད་ཤིང་། དེ་མིན་གྱི་པ་དགུ་ཙམ་བསད། འབྲི་གུང་པའི་སྤྱི་ཁྱེད་ཚུལ་རྒྱལ་པ་པ་བྱ་སྤྱོད་མི་འགའ་ཞིག་གུང་བསད་པ་བཅས་ས་འབྲི་བར་གྱི་འགལ་བ་དེ་ལྟ་ལས་ཚོ་ངར་རྩེ་ཆེར་གྱུར། དགུང་ལོ་ཉི་ཤུ་བཞེས་པ་མེ་པག་སྤྱི་ལོ་1287ལོར་བོད་ལ་སྤྱིར་ཕེབས་པའི་ལམ་བར་མདོ་ཁམས་ཏེ་མཚུལ་ཞེས་པའི་ས་ཆར་བས་དུག་གིས་སྤྱོད་གཤེགས། །

༢ ས་སྐྱའི་ཁྱིམ་འཛིན་བཞི་པ། འཇམ་དབྱངས་རིན་ཆེན་རྒྱལ་མཆོན། ཁྱིམ་ལོ་༡༩༥༧ལོ་ནས་སྤྱི་ལོ་༡༩༥༧ལོའི་བར་ཁྱིམ་འཛིན་གནང་། ཁྱིམ་ལོ་༡༩༥༧ལོར་ས་སྐྱས་འབྲི་གུང་པར་དམག་བརྒྱབ་ཏེ་འབྲི་གུང་མཐིལ་གྱི་ལྷ་ཁང་ཆེན་མོ་མེར་བསྐྱོད་སྤྱོད་ཀྱི་ལོ་༡༩༥༧ལོར་ཉོན་པོ་བཀོད་སྤྱོད་ཤིང་། དེ་མིན་གྱི་པ་དགུ་ཙམ་བསད། འབྲི་གུང་པའི་སྤྱི་ཁྱེད་ཚུལ་རྒྱལ་པ་པ་བྱ་སྤྱོད་མི་འགའ་ཞིག་གུང་བསད་པ་བཅས་ས་འབྲི་བར་གྱི་འགལ་བ་དེ་ལྟ་ལས་ཚོ་ངར་རྩེ་ཆེར་གྱུར། དགུང་ལོ་ཉི་ཤུ་བཞེས་པ་མེ་པག་སྤྱི་ལོ་1287ལོར་བོད་ལ་སྤྱིར་ཕེབས་པའི་ལམ་བར་མདོ་ཁམས་ཏེ་མཚུལ་ཞེས་པའི་ས་ཆར་བས་དུག་གིས་སྤྱོད་གཤེགས། །

སྐྱེ་མེད་བསྐྱེམས་པས་མི་གངས་ཀྱི་གཅིག་ལྷག་ཙམ་གྱི་སྟོག་ཤོར་བར་གྲགས་པའི་
འབྲི་གུང་སྤྱིང་ལོག་ཅེས་པ་དེ་བྱང་། དེ་ནས་ཡར་འབྲོག་གི་དཔོན་ཆེན་ཨག་ལེན་
དང་། ཁམས་པ་དཔོན་ནག་སོགས་ཀྱིས་འབད་བཙོན་དང་དོ་ཁུར་ཆེན་པོ་བྱས་
ཏེ་ས་སྐྱའི་བཀའ་བཀོས་པ་རྣམས་གྲོས་བསྟུས་ཐོག །རབ་བྱང་ལྔ་པའི་ས་གྲི་སྤྱི་
ལོ་༡༣༥༥ལོར་ས་སྐྱའི་གདུང་བརྒྱད་སྟེལ་བའི་ཆེད་དུ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་བོད་དུ་
གདན་དྲངས། རེ་ཞིག་ལྷ་ཁང་བླ་བྱ་དུ་བཞུགས། གདུང་རྒྱུད་སྟེལ་བའི་ཆེད་དུ་
སྤར་སྤྲོན་ཅེའི་ཡུལ་གྱི་རྒྱ་མོ་དེ་མ་བཅིས་པའི་བཅུན་མོ་དུག་ཁབ་དུ་བཞེས་པ་ནི།
གོང་མས་གནང་བའི་རྩི་མོ་རྟོར་མོ་དང་། ཡར་འབྲོག་དཔོན་ཆེན་ཨག་ལེན་གྱིས་
ཡུལ་པའི་རྩི་མོ་མང་མཁར་ཀུན་དགའ་འབུམ། ར་ཡུང་མ་ཀུན་དགའ་ནམ་མཁའ་
རྒྱན། ནམ་མཁའ་རྒྱལ་མོ། རེ་མདའ་མ་ཉི་མ་རིན་ཆེན། ཞལ་ཡུ་མ་གཞོན་ཅུ་
འབུམ་རྣམས་སོ། །

༥ ས་སྐྱའི་ཁྲི་འཛིན་ལྔ་པ། བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་བཟང་པོ་དཔལ། སྤྱི་ལོ་༡༣༥༥ལོ་
ནས་སྤྱི་ལོ་༡༣༩༥ལོའི་བར་ཁྲི་འཛིན་གནང་། ས་སྐྱའི་གདུང་རྒྱུད་སྟེལ་བའི་ཆེད་དུ་
བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་སྤྱི་ལོ་༡༣༥༥ལོར་བོད་དུ་གདན་དྲངས། བཅུན་མོ་ལྔ་དང་།
གོང་མས་གནང་བའི་རྟོར་མོ། སྤར་ཡོད་པའི་རྒྱ་མོ་བཅས་བཅུན་མོ་བདུན་བསུས།
བསྐྱེམས་པས་སྤྲས་དང་སྤྲས་མོ་བཅུ་དགུ་ཙམ་འབྲངས་པར་གསལ། །ཁྲི་འཛིན་
འདིའི་སྐབས་སུ་གཡའ་པག་བར་འབྲུག་ཚྭ་དྲུགས་ཆེར་བྱེད། ལྷག་པར་སྤྱི་ལོ་
༡༣༧༥ལོ་ཡས་མས་ཙམ་ནས་ཁྲི་དཔོན་རྒྱལ་མཆོན་སྐབས་ཀྱི་སྐབས་སུ་པག་གུའི་

ཁོངས་གྱིས་གནད་ཆེ་བ་ལོ་མལ་བསྐྱེལ་བ་དང་། འབྲས་མོ་ལ་སོགས་པ་གཡའ་
བཟང་པས་འཕྲོག་པ་བཅས་གཡའ་ཕག་གཉིས་པོ་འགལ་བ་རྒྱན་མ་ཆད་པ་ཞིག་
བྱང་ཡོད། སྤྱི་ལོ་ ༡༣༣༩ལོར་དུ་སི་དུ་བྱང་རྒྱལ་མཆོན་ཕག་གྱའི་བྲི་དཔོན་
བསྐྱོས། །

༤ ས་སྐྱའི་བྲི་འཛིན་དུག་པ། མཁས་བཙུན་ནམ་མཁའ་ལེགས་པ་^༡། སྤྱི་ལོ་
1324-1343ལོའི་བར་བྲི་འཛིན་གནང་། སྤྱི་ལོ་1329 ལོ་ཅམ་ན་བྲི་དཔོན་བྱང་
རྒྱལ་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་ཏོར་གཞོན་ཅུ་བཟང་པོ་སྤེལ་གདོང་གི་ནང་གཉིར་ལ་བསྐྱོས་
བྱང་རྒྱལ་རྒྱལ་མཆོན་དང་། དགོངས་པ་གཅིག་མཐུན་གྱིས་ལས་ཀ་བསྐྱབས་པས་
ཕག་གྱའི་མངའ་ཐང་རྒྱས་པའི་འགོ་ཚུགས། སྤྱི་ལོ་1332ལོ་ཅམ་ན་བྲི་དཔོན་བྱང་
རྒྱལ་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་སྤར་ཕག་གྱའི་མངའ་འབངས་དང་། ས་ཞིང་གཡའ་བཟང་
པས་བདག་བབྱང་བྱས་པ་རྣམས་ཚུར་སྤངས་པས་སྤར་ཡང་གཡའ་ཕག་བར་ཁ་
མཆུ་ལངས། ཆལ་པའི་བྲི་དཔོན་བྲི་དཔོན་གྱིས་གཡའ་བཟང་པ་ལ་རོགས་བྱས་ཏེ་

¹ གཞི་ཐོག་སྤྱི་བདག་པོ་བཙུན་མོ་ནམ་མཁའ་རྒྱལ་མོའི་སྤྱི་ཆེ་བ།

གཡའ་ཚལ་གཉིས་ཀྱིས་ཕག་གྲུ་ལ་དམག་ཐེངས་འགའ་ཞིག་དྲངས། དཔོན་ཆེན་
དབང་ཕྱག་དཔལ་གྱི་དྲང་རུ་གཡའ་ཕག་གཉིས་གཏུགས་གཤེར་བྱས། ས་སྐྱའི་
དཔོན་ཆེན་གྱིས་དྲང་བདེན་གྱིས་ཐག་གཅོད་མ་བྱས་པར་མངའ་འབངས་དང་ས་
ཞིང་རྒྱ་ཁོར་རྣམས། གཡའ་བཟང་པ་ལ་ཕྱིར་སྤྲད་དགོས་པའི་བཀའ་ཐག་བཅད།
དེ་ནས་གཡའ་ཕག་གཡུལ་བཀྱས་པས་ཕག་གྲུ་པ་ཕམ། ཡང་། ས་སྐྱའི་དཔོན་
ཆེན་དབང་ཕྱག་དཔལ་པའི་དྲང་རུ་གཡའ་བཟང་པ་དང་ཕག་གྲུ་གཉིས་གཏུག་
གཤེར་བྱས། ས་སྐྱའི་དཔོན་ཆེན་གྱིས་གཡའ་བཟང་གི་ཚྭ་གས་བྱས་ནས་བྲིམས་
ཐག་འཁྲུག་གཅོད་བྱས་པས་གཡའ་བཟང་པ་རྒྱལ། །

༧ ས་སྐྱའི་ཁྲི་འཛིན་བདུན་པ། འཇམ་དབྱངས་དོན་ཡོད་རྒྱལ་མཆོན་༥ སྤྱི་ལོ་
༡༩༥༩ ལོ་ནས་སྤྱི་ལོ་༡༩༥༥ལོའི་བར་ལོ་གཅིག་ཁྲི་འཛིན་གནང་། རུས་འདི་ཅམ་ན་
ས་སྐྱའི་དཔོན་ཆེན་དབང་ཕྱག་བཙོན་འབྲས་གྱིས་ཁྲི་དཔོན་བྱང་རྒྱལ་མཆོན་
བཙོན་རུ་བཟུང་ནས་མནར་གཅོད་བྱས། གཞོན་ནུ་བཟང་པོ་སོགས་སློན་ཆེན་
རྣམས་གྱིས་སྤྱུ་གཞོང་གི་དབང་ཤུགས་བརྟན་པོར་བཟུང་ཐུབ་པས་མཐར་ཁྲི་
དཔོན་བཙོན་ལས་ཐར། ས་སྐྱ་ལ་དག་ལེན་བྱ་རྒྱུའི་གྲོས་འཆར་བྱང་། །

༥ དེ་ན་ཆེན་སྐང་བླ་བྲང་གི་བདག་པོ་བཙུན་མོ་ཞལ་ལུ་མ་གཞོན་ནུ་འབྲས་གྱི་སྤྱས་གཉིས་པ།

༡ ས་སྐྱའི་སྲིད་སྐྱོང་བརྒྱུད་པ། ལྷ་མ་དམ་པ་བསོད་ནམས་རྒྱལ་མཆོན་། སྤྱི་ལོ་
 ༡༩༥༥ལོ་ནས་སྤྱི་ལོ་༡༩༥༥ལོའི་བར་སྲིད་སྐྱོང་གནང་། སྤྱི་ལོ་༡༩༥༦ལོར་ས་སྐྱ་པས་
 ཕག་གྲུ་ལ་དམག་བྱངས། དམག་འབྲུག་བྱས་པ་ས་དམག་ཕམ། སྤྱི་ལོ་༡༩༥༧ལོར་
 ཕག་གྲུས་ཆལ་པའི་སྲིད་པོན་དབང་དུ་བཟུས། སྤྱི་ལོ་༡༩༥༧ ལོར་སྲིད་པོན་བྱང་
 རྒྱལ་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་དམག་དཔོན་བྱས་ནས་དབུས་གཙང་པལ་ཆེར་དབང་དུ་
 བྱས། སྤྱི་ལོ་༡༩༥༧ལོར་ས་སྐྱའི་སྲིད་དབང་གི་མཆུག་ཚོགས། །

ས་སྐྱའི་དཔོན་ཆེན་རིམ་ཕྱོད་ཀྱི་རེའུ་མིག

དཔོན་རབས།	དཔོན་ཆེན་སོ་སོའི་མཆོན།	དཔོན་རབས།	དཔོན་ཆེན་སོ་སོའི་མཆོན།
༡	ཤུག་བཟང་པོ།	༡༩	འོད་ཟེར་མེད་གོ།
༢	ཀུན་དགའ་བཟང་པོ།	༢༠	ཀུན་དགའ་རིན་ཆེན།
༣	ཞང་བཅུན།	༢༡	དོན་ཡོད་དཔལ།
༤	ལྷག་པོ་སྐང་དཀར་པ།	༢༢	ཡོན་བཅུན།
༥	བྱང་རིན།	༢༣	འོད་ཟེར་མེད་གོ།
༦	ཀུན་གཞོན།	༢༤	རྒྱལ་བ་བཟང་པོ།
༧	གཞོན་དབང་།	༢༥	དབང་ལྷག་དཔལ།
༨	བྱང་རྩོད།	༢༦	བསོད་ནམས་དཔལ།
༩	ལྷག་ལེན།	༢༧	རྒྱལ་བ་བཟང་པོ། བསྐྱར་མ།
༡༠	ལེགས་པ་དཔལ།	༢༨	དབང་བཅུན།
༡༡	མེད་གོ་དཔལ།	༢༩	ནམ་མཁའ་བཟུན་པ།

¹ རིན་ཆེན་སྐང་ལྷ་བྱང་གི་བདག་པོ་བཅུན་མོ་ཞལ་ལུ་མ་གཞོན་ཅུ་འབུམ་གྱི་སྲས་གསུམ་པ།

ས་བཅད་གཉིས་པ། ཚོས་དང་རིག་གནས་དར་ཚུལ།

གཅིག་ཁེས་དོན་མཐར་ཐུག་རྫོན་པ།
 རྒྱན་ཐུངས་ཐུགས་རྩེ་བཙོན་འབྲས་བྱིས། །
 ཁེས་དོན་མཐར་ཐུག་རྫོན་པ་ཐོལ། །
 ཐུབ་ཐོབ་ཚེན་པོ་ལོ་རྒྱན་པས། །
 གྲུ་མའི་ཡང་ཤིང་ཐུལ་ཐུང་དང་། །
 བཙོན་ཐུབ་པ་ཤི་གདམས་རག་ཐོལ། །
 དུལ་ཚུ་བཙོ་བུའི་ལག་ལྟན་གནང་། །

རྒྱན་ཐུངས་པ།

ཕྱ་མོ་མི་བཙོན་རྫོ་རྩེ།

རྫོ་ལ་ཕོ་པ།

རྫོ་ནང་པའི་གྲུབ་མཐའ་ནི། མདོ་ལུགས་ལ་དབུ་མ་གཞན་སྟོང་དང་། ལྷགས་
 ལུགས་ལ་དཔལ་རྩལ་གྱི་འཁོར་ལོའི་སྒྱུར་རྩལ་གི་གདམས་རག་གི་ཚལ་རུ་བཏོན་
 བས་ཉམས་བཞེས་གནང་བ་ཞིག་ཡིན། ཐོག་མར་རབ་བྱུང་དང་པོའི་ནང་སྤྱི་ལོ་
 རྩལ་རབས་བརུ་གཅིག་པའི་རྩལ་དཀྱིལ་ཅམ་རུ། ཕྱ་མོ་མི་བཙོན་རྫོ་རྩེ་སྟེ། དང་
 པོ་ནལ་འབྱོར་པ། ལྷིས་རབ་རུ་བྱུང་ནས་མཚན་དད་པ་རྒྱལ་པོར་གསོལ། ཁ་
 ཆེ་པར་ཆེན་ཆེ་བ་མགོན་པོ་ལས་ཚོས་འགའ་ཞིག་གསན། དེ་ནས་ཁུ་ལུག་རུ་བྱོན་

ནས་གཞན་སྤྱི་དུང་གི་ལྷ་བ་ཐུགས་ལ་ཤར། དེའི་སྤྱི་དུང་རྒྱུད་ནི། གཏུང་སྤྱི་ཚེས་ཀྱི་
དབང་ཐུག །བུ་ཆེན་ནམ་མཁའ་འོད་ཟེར། སྤྱི་ཚེས་མོ་བ་ཆེ་བ་ནམ་མཁའ་རྒྱལ་
མཛོན། འཇམ་གསར་ཤེས་རབ་འོད་ཟེར། ཀུན་མཁྱེན་ཚེས་སྤྱི་འོད་ནམས་ལས་
རིམ་པར་བརྒྱུད། ཀུན་མཁྱེན་ཚེས་སྤྱི་འོད་ཟེར་གྱི་སྤྱི་བ་མ་ཀུན་སྤངས་ཐུགས་
རྩེ་བཙོན་འགྲུས་སྤྱི་ལོ་༡༨༩༩ལོར་འབྲུངས། སྤྱི་ལོ་༡༩༡༩ལོ་གཤེགས། ཁོང་གིས་རྩོ་
མོ་ནང་དུ་དགོན་པ་བཏབ། རོལ་བྱ་པ་དེ་དུ་བཞུགས་ནས་བྱུང་མཐའ་འདི་རྒྱ་
ཆེར་སྤེལ་བ་དེ་ནས་བཟུང་དེའི་ཚེས་རྒྱུད་ནམས་ལ་རྩོ་ནང་པ་ཞེས་གྲགས། སྤྱི་
ལོ་དེ་དུས་བཅུ་གསུམ་པའི་ནང་འདིར་རིགས་ལྷན་སྤྱུལ་པ་ཀུན་སྤངས་ཐུགས་རྩེ་
བཙོན་འགྲུས་དང་། བྱང་སེམས་རྒྱལ་བ་ཡེ་ཤེས། མཁས་མཚུན་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོ།
ཀུན་མཁྱེན་རོལ་པོ་པ། ཀུན་སྤངས་ཚེས་གྲགས་པ། ཉ་དཔོན་ཀུན་དགའ་དཔལ།
བྱམས་པའི་སྤྱུལ་པ་ས་བཟང་མ་ཏི་པཌ་ཆེན་ལོགས་ཉེ་སྤྱི་བརྒྱུད་ཀྱི་ནམ་འབྲུལ་
དུ་གྲགས་པ་རྩོ་ནང་གི་མཁས་བྱུང་མང་པོ་ཞིག་བྱུང་ཡོད་ཅིང་། སྐབས་དེར་རྩོ་
ནང་གི་བསྟན་པ་དར་བའི་སྤྱི་ལོ། དེ་ལས་ཀུན་སྤངས་པ་དང་། བྱང་སེམས་
པ། མཁས་བཙུན་པ་གསུམ་ལ་རྩོ་ནང་གོང་མ་ཡབ་སྤྱི་གསུམ་ཡང་ཟེར། །

གཞན་སྤྱི་དུང་གི་ལྷ་བ་ནི་མཁས་བྱུང་དུ་མས་བཀག་པས་བག་ལ་ཞབས་གྱུར་
ནའང་། སྤྱིས་སྤྱི་རྩོ་ནང་ཀུན་དགའ་གོལ་མཚོག་དང་། བྱང་པར་དུ་གོལ་མཚོག་
གི་ཡང་སྤྱི་དུང་རྒྱ་རྒྱ་མས་བསྐྱར་གསོས་མཛད་ནས། འཆད་སྤེལ་དང་ཡིག་ཆ་
ཡང་མང་དུ་མཛད། ཏག་བརྟན་ཐུན་ཚོགས་སྤྱི་བཏབ་ནས་རྟེན་བཞེངས་དཔེ་
བྲལ་དང་། རྩོ་ནང་ལུགས་ཀྱི་བསྟན་བཙོན་དུ་མའི་པར་ཤིང་བསྐྱུན། ཚོགས་
པའང་མང་དུ་འབྲུས། རིན་སྤངས་སྤེལ་པ་ཀུན་བསྟན་སྤྱི་དབང་པོ་དང་ཡོན་
མཛོད་དུ་གྱུར་པས་ལུགས་གཉིས་ཀྱི་ཆ་ནས་གཟི་བཞིན་ཆེ་ཅམ་བྱུང་། སྤྱི་ལོ་
༡༩༩༩ལོར། དགའ་ལྷན་པོ་བྱང་བཅུགས་རྩེས་གོང་ས་ལྷ་བ་ཆེན་པོས་རྩོ་ནང་པའི་
དགོན་པ་ཏག་བརྟན་ཐུན་ཚོགས་སྤྱི་དུང་གི་དགོན་པ། དགེ་ལུགས་པར་བསྐྱར་ནས་
དགའ་ལྷན་ཐུན་ཚོགས་སྤྱི་ཞེས་བཏགས། སྐབས་དེར་རྩོ་ལུགས་ཀྱི་དཔེ་རྒྱན་
མཛད་པར་བྱེད་པའི་ཆེད་དུ་ཏག་བརྟན་ཐུན་ཚོགས་སྤྱི་དུང་གི་པར་ཤིང་ནམས་མེར་

- 4 ཉུག་བཟླ་ཕུན་ཚོགས་སྒྲིང་། རབ་བྱང་བཅུ་པའི་ཤིང་ཡོས་ཏེ་སྒྲིལ་ 1615
ཡོར་རྩེ་བཅུན་ཏུ་ར་ལྷ་ཐང་རྩོ་ནང་དགོན་པའི་ཉེ་འདབས་སུ་བཏབ། །
- 5 འཛམ་ཐང་གཙང་པ་དགོན། རབ་བྱང་བཅུ་གཅིག་པའི་ས་ཁྱི་སྒྲིལ་ 1658ཡོར་
མཁས་གྲུབ་སློ་གྲོས་རྣམ་རྒྱལ་གྱིས་བཏབ། ད་ལྟ་འཛམ་ཐང་རྩོ་དུ་ཡོད།
- 6 བསེ་དགོན། སྒྲིལ་འོ་རུས་རབས་བཅུ་བདུན་པའི་སྤྲད་ཅམ་ན་བསེ་དགོན་ཀྱན་
དགའ་ལྷན་གྲུབ་གྱིས་ར་པ་རྩོང་ཁོངས་སུ་བཏབ།

གཉིས། ཡན་ལག་སུམ་ལྷན་བཞེན་སྒྲུབ་པ།

བཞེན་སྒྲུབ་པ་ནི། རྩོ་རྩེ་གསུམ་གྱི་བཞེན་སྒྲུབ་ཅེས་པའི་གདམས་ངག་གི་
འབྱུང་ཁུངས་ནི་གྲུབ་ཆེན་ལྷ་རྒྱན་པ་རིན་ཆེན་དཔལ་ཉིད་ཡིན་ལ། བཀའ་སློལ་
འདིའི་མཚན་གཞི་ནི། སྒྲུང་གཞི་གཞི་ལམ་འབྲས་གྱི་གནས་སྐབས་གསུམ་ཏུ་རྒྱན་
ཆགས་པས་དབྱེར་མི་བྱེད་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་སྐྱ་གསུང་བྲགས་རྩོ་རྩེ་གསུམ་པ།
སྒྲུང་བྱ་ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་སློ་བུར་འབྲལ་འཛིན་གྱི་གནས་སྐབས་བཞིའི་བག་
ཆགས་དང་བཅས་པས་བསྐྱེདས་པ་དེ་ཉིད། སྒྲུང་བྱེད་སོར་བསམ་བཞེན་པའི་
ཡན་ལག་ ཁྱོག་ཚྱལ་སྒྲུབ་པའི་ཡན་ལག་ འདྲན་ཏིང་སྒྲུབ་པ་ཆེན་པོའི་ཡན་ལག་
གསུམ་གྱིས་སྒྲུངས་འབྲས། དབང་རྩོན་བཙུན་འགྲུས་ཅན་ཆོ་གཅིག་ལ་སྐྱ་གསུམ་

མངོན་དུ་བྱེད་པའི་མན་ངག་རྒྱལ་ཡུལ་རྩོམ་ཆེ་ནལ་འཕྱོར་མ་དངོས་བྱིས་གྲུབ་ཆེན་
 ཡོ་རྒྱལ་པ་རིན་ཆེན་དཔལ་ལ་ཐུགས་བྱི་བྱུངས་བཅུད་བསྐྱེལ་པ་དེ་ཉིད་ཡིན་ནོ། །
 གདམས་ངག་འདིའི་བྲིད་རྒྱན་ནི། བསྐྱེན་རྒྱབ་པའི་བྲིད་ཆེན་བཞི་ཞེས་པ། ལྷ་
 རྒྱན་པའི་སློབ་མ་མཁར་རྒྱ་བས་གདམས་ངག་ཞུས་པ་རྣམས་བརྟེན་ཐོ་བཀོད་པ་
 རྟོགས་ལུན་ཟླ་བ་མེད་གས་དེའི་མན་ངག་རྣམས། བསྐྱེལ་ནས་སྤྲེགས་བམ་དུ་
 བཀོད་པ་དང་། མོ་ལུང་པ་གཞིན་ཅུ་དཔལ་བྱིས་དྲི་བ་ལ་ལྷ་རྒྱན་པས་དྲིས་ལན་
 བཏབ་པ་ཡི་གེར་བཏབ་པ། ལུར་ཐུག་པ་རིན་ཆེན་དཔལ་བྱིས་མཛད་པའི་རྟེན་
 ཆེན། སྟེ་མདོ་ཀུན་དགའ་དོན་གྲུབ་བྱིས་མཛད་པའི་རྩོམ་ཆེའི་ཆོག་རྒྱུད་གི་རྣམ་
 བཤད་བཅས་ལ་ཟེར་ཞིང་། འདི་དག་སོ་སོའི་སློབ་བརྒྱུད་ལས་བྲིད་རྒྱན་ཐོར་
 བྱར་འཕེལ་བ་ནི། གཙོ་བོར་ཀམ་པ་རང་བྱུང་རྩོམ་གྲུབ་ཆེན་ལྷ་རྒྱན་པ་ལས་
 གདམས་རྣམས་རྟོགས་པར་གསན་ཏེ་རྩོམ་ཆེའི་ཆོག་གི་མདུད་རྒྱ་བཀོལ། གདམས་
 ངག་གི་གནད་རྣམས་གསལ་བར་མཛད་པའི་བྲིད་རྒྱན། བཀའ་བརྒྱུད་པའི་ཁྲིད་
 དུ་བཞུགས་པ་ལས་རང་རྒྱ་བྱུབ་པའི་དགོན་སྡེ་སྤར་ནས་འཕེལ་རྒྱས་བྱུང་མེད་
 པར་སྟེང་། །

གསུམ། ལྷ་མའི་ཡང་སྤྱི་དྲུང་ཐོག་མར་ངོས་འཛིན།

ནང་པ་སངས་རྒྱལ་པའི་གཞུང་ལུགས་ནམས་སུ་སངས་རྒྱལ་གྱི་སྤྱུལ་པའི་རྣམ་
རྟེན་ལ་ངོ་མོ་དང་། རིགས་མི་འདྲ་བ་དུ་མ་ཞིག་དབྱེ་སྟོལ་ཡོད་པ་རེད། མདོར་
བརྟུན་ན་སྤྱུལ་སྤྱུ་ཞེས་པ་དེ་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་སྤྱུག་བསྐལ་ཚོགས་བསལ་བའི་
ཆེད་དུ། གཟུགས་ཀྱི་རྣམ་པ་མི་འདྲ་བ་སྤྱི་ཚོགས་སུ་སྤྱུལ་ནས་འགོ་བ་རྣམས་ལ་
ཕན་འདོགས་པའི་རྣམ་པ་ཞིག་ཡིན། དེས་ན་སངས་རྒྱལ་གྱི་སྤྱུལ་པ་དེ་དབུལ་
པོའི་ཆེད་དུ་ཟས་ལོས་དང་། ནང་པའི་ཆེད་དུ་སྤྲུལ། མགོན་མེད་གྱི་ཆེད་དུ་
མགོན། རྒྱབས་མེད་རྣམས་ཀྱི་རྒྱབས་སུ་སྤྱུལ་ནས་ཕན་འདོགས་ཤིང་ཡོད་སྟབས།
སངས་རྒྱལ་གྱི་སྤྱུལ་པ་ཡིན་ན་གང་ཟག་མི་ཞིག་ཡིན་དགོས་པའི་ངེས་པར་མེད།
འོན་ཀྱང་དེར་དུས་ང་ཚོའི་སློ་ངོར་ཡོད་པའི་སྤྱུལ་སྤྱུ་ཞེས་པ་འདི་ནི་རང་གི་སྤྱུ་མ་
དེ་ཉིད་རྒྱན་མི་ཆད་པར་ཡང་ནས་ཡང་དུ་སྤྱེ་བ་བཞེས་པའི་ཡང་སྤྱི་དྲུང་ངོས་
འཛིན་བྱེད་སྟོལ་ཞིག་ཆགས་ཡོད་ཅིང་། ལུགས་སྟོལ་འདི་ནི་ཐོག་མར་གྲུབ་ཆེན་
ཨོ་རྒྱན་པས་སྟོལ་བྱས་པ་ཞིག་ཡིན་སྟེ། དེ་ཡང་མཆུར་སྤྱི་གདན་རབས་འཛིན་
པའི་གྲུབ་ཐོབ་ཆེན་པོ། གཞུང་པའི་གྲགས་པ་དེ་ཉིད་སྤྱི་གཤེགས་ཁར། མཁས་
གྲུབ་གཉིས་ལྟན་གྱི་སྟོབ་མ་མང་པོ་ཡོད་པའི་ནང་ནས་གྲུབ་ཐོབ་ཨོ་རྒྱན་པ་ལ་
གདན་ས་གཏད་དེ། རྟོགས་ལྟན་རྣལ་འབྱོར་རང་བྱུང་དོ་རྩེ་དང་། ཉི་མ་དོ་
ཅུབ་ཀྱིས་ཀྱང་སང་འཆར་བཞིན། གཏུལ་བྱའི་ལས་དང་མཐུན་པར་སྤྱུལ་སྤྱུ་
འབྱུང་། ཞེས་པའི་སྤྱུག་བྱིས་ཤིག་གནད་ཞིང་། ཉི་མ་ལ་སྟོད་སྟོགས་ནས་ཞུ་
ནག་པོའི་རྒྱུད་པ་འཛིན་པ་ཞིག་འོང་། དེའི་བར་དུ་རྒྱལ་ཚབ་མཛོད་ཅིག་སོགས་
ཡང་སྤྱི་དྲུང་འབྱོན་པའི་ལུང་བསྟན་ཡང་ཡང་གསུངས་ཤིང་ཞུ་ནག་གསེར་མདོངས་
ཅན་དེ་གྲུབ་ཆེན་ཨོ་རྒྱན་པའི་དབུ་ལ་གསོལ་ནས་གདན་ས་བསྐྱུང་དགོས་པའི་
བཀའ་ལུང་གནད་། གྲུབ་ཐོབ་ཆེན་པོས་སྤྱུ་མའི་བཀའ་བཞིན་གདན་ས་སྤྱི་དྲུང་
བཞིན་བཞུགས་པའི་སྐབས་དེར། མང་ལུལ་གྱུང་ཐང་ནས་ཡོད་པའི་ཇ་མ་
བཙོང་མཁན་གྱི་ཁྱོ་བྱག་གཉིས། སྤྱུ་གུ་ལོ་ལྷ་ལོན་པ་བྲིད་ནས་མཆུར་སྤྱར་འབྱོར་

པ་དང་། གྲུབ་ཆེན་དང་མཇལ་བ་དང་བྱིས་པའི་ཐུགས་ལ་ཞིད་སྒྲུང་ཅམ་ཡང་
 མེད་པར་སླ་མའི་མདུན་དུ་ཐལ་གྱིས་བྱོན། བ་མ་ཆོས་ཐུག་འཆའ་བའི་སྐབས་སུ་
 བུ་རྒྱུད་ཐུག་ཀྱང་མི་འཆའ་། འཛིགས་སྐྱག་ཀྱང་མེད་པར་མཆོད་ཁང་གི་མདུན་
 བ་དེའི་གདང་གཅིག་ཡོད་པ་དེ་དགོལ། གྲུབ་ཆེན་ཐུགས་དགུས་ཆོར་ཆེན་པོས་
 ཞལ་འཇུག་མདངས་དང་བཅས་པར། བུ་རྒྱུད་ཐུ་མོ་གཅིག་འདུག སྟོན་གསལ་
 ཆེན་པོ་ཡོང་བའི་རྟེན་འབྲེལ་ཡོད་གསུངས། དེ་ནས་གདན་ལ་བཞུགས་བཅུག་
 བས་ཁྱོད་སུ་ཡིན་གསུངས་པར། ང་ཀམ་པ་ཡིན་གསུངས། ཨོ་རྒྱན་པས་དེ་བཞིན་
 ཡིན་པར་འདུག །ང་ལ་དག་པའི་སྒྲུང་བ་མང་པོ་བྱུང་གསུངས་ནས་མོས་གྲས་
 དང་མཉེས་ཆོར་ཆེན་པོས་སྒྱུན་གྱིས་འབྲས་ལྟར་བསྒྲུངས། དགོ་བསྟེན་གྱི་སྒྲུང་པ་
 དང་། སྟོན་འཇུག་གི་ཐུགས་བསྐྱེད་གནང་། དགྲུང་ལོ་བདུན་པ་རབ་བྱུང་ལྔ་
 པའི་ཐུགས་སྟག་སྤྱི་ལོ་༡༥༠༠ལོར་མཁན་པོ་ཀུན་ལྷན་ཤེས་རབ་ལ་རབ་དུ་བྱུང་།
 སྤྱི་གོང་མ་ཀམ་པ་ཤིའི་གསང་མཆོན་དུ་རང་བྱུང་རྩོམ་ཆེ་ཟེར་བས་མཆོན་དེ་ཀ་
 གསོལ། ཀམ་པའི་ཡང་སྤྱིད་དུ་མངའ་གསོལ། ཀཟེངས་བསྟོད་ནས་མཆུར་ཕུའི་
 གདན་སར་བཀོད། འདི་ནི་སླ་མའི་ཡང་སྤྱིད་སྤྱུལ་སྤྱི་རོས་འཛིན་བྱས་ནས་སྤྱི་
 གོང་མའི་སྤྱི་ཆས་དང་བདག་དབང་ཡོངས་རྫོགས་ཕུལ་པའི་ལུགས་སྟོལ་ཐོག་མ་
 ཡིན། །

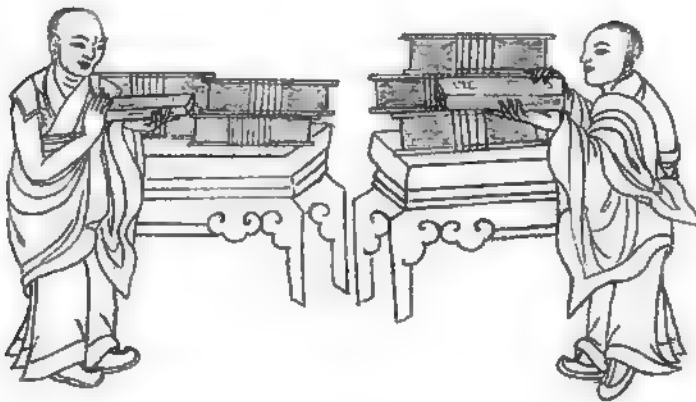
བཞི། དུལ་ཁུ་བཙོ་བཤུའི་ལག་ལེན་དར་བ།

གྲུབ་ཆེན་ཨུ་རྒྱན་པ་རབ་བྱུང་བཞི་པའི་མེ་འབྲུག་སྤྱི་ལོ་༡༥༥༤ ལོ་ཅམ་ལ་ཨོ་
 རྒྱན་ལུལ་དུ་འགོ་བ་ཞུས་ནས། དང་པོ་བྱུང་མི་མེད་གྱི་རི་ལ་བསྐྱབ་པ་བྱས།
 ཐུགས་དམ་ཤིན་དུ་འཕེལ་བས་སྒྲར་གྱི་ཆོས་བརྟེན་པ་ཐམས་ཅད་ཡང་དུ་དྲན་པ་
 སོས། དེ་ནས་གངས་རི་སེར་བྱོན་ཏེ་རུང་ཟུང་བཞུགས། དེ་ནས་ལམ་གྲོགས་ལྔ་
 དང་བཅས་ཏེ་མར་ལུལ་ནས་ལམ་ཐོན་ཏེ་རྩ་ལྷོ་ར་བར་བྱོན། དེ་ནས་ལམ་
 གྲོགས་གཞན་རྣམས་ཕྱིར་སྟོན། །དཔལ་ཡོད་དང་འགྲོགས་ནས་བྱོན་པས། ལམ་
 འཕྲང་གི་གནོད་པ་མང་པོ་བཟུལ། བྱུང་པར་དུ་སོག་པོའི་རྟ་པས་མགུལ་སྟོམ་

ཐག་དུ་བརྟུག་ནས་བཅུ་མཇུག་། སྤྱི་ལུས་ལ་རྟོག་པས་བསྟུན་ནས་བརྟུང་པར་ས་ལ་
འབྱེལ་བ་དང་། དེ་མ་ཐག་བཞེངས་ཏེ་འོ་དོད་ཆེན་པོ་བོས་ཤིང་ཞབས་བྲོ་མང་
པོ་མཛད་པས། དེ་ལྟར་གཟུགས་ཅན་མི་དང་གཟུགས་མེད་ལྟ་འདྲིའི་གཞོན་པ་
ཐམས་ཅད་བརྟུལ་ཞུགས་ཀྱིས་ཟིལ་གྱིས་མནན་ཏེ། ལུ་རྒྱན་རྒྱ་མ་ཐ་ལའི་གྲོང་དུ་
སླེབས། དེར་རྟོ་རྟེ་རྣལ་འབྱོར་མ་སྤྲད་འཆོང་མའི་བྱ་མོའི་གཟུགས་སྤྱི་བྱས་པ་
ཅིག་གིས། ཆོད་མ་པོར་གང་བྱིན་ཞིང་བྱིན་གྱིས་བསྐྱབས་པས་ལས་སློབ་ལྟག་མ་
ཐམས་ཅད་ཟད། རྟོ་རྟེ་གསུམ་གྱི་དོན་རིམ་ལྟ་བུ་བཞེན་སྟགས་ལ་འབྱུངས། རྟོ་རྟེ་
རྣལ་འབྱོར་མ་ཉིད་ཀྱི་སྤྱི་བསྟུན་ནས་ཞལ་གྱི་གདམས་པ་ཡང་གནང་། དེའུ་ལ་
ཆུ་བཙོ་བཀྱ་ཆེན་མོའི་ཕྱག་ལེན་ཆ་ཆོང་གནང་བ་ཞུས། དེ་ནས་ཁ་ཆེ་བརྒྱད་དེ་
ཕྱིར་བོད་དུ་ཐེབས་པའི་ལམ་བར་ཁ་ཆེ་རྒྱལ་པོས་གསོད་མི་སུམ་ཅུ་ཙམ་ཞིག་
མངགས་པ་དང་། ལམ་དུ་འཕྱད་ཀྱང་སྟགས་མཆེད་གཉིས་ཀ་ཅི་ཡང་མ་ཉེས་
པར་ཐར། སྤྱི་ལོ་༡༣༥༩ལོར་བོད་དུ་ཐེབས་པ་དང་ཆོས་རྒྱུ་ཆོད་ཆོང་པ་གཤེགས་
ཟིན་ཞིང་། རྟོ་རྟེ་ལ་སྟགས་པ་མི་བཞེངས་པའི་བཀའ་ཐེབས་གནང་ཡོད་ཀྱང་།
ཁོང་དེའི་ཁོངས་སུ་མེད་གསུངས་ནས་རྟོ་རྟེ་བཞེངས་ཡང་འགའ་ཞིག་མཛད། །

དེ་ཡང་ཕྱི་དགའི་དུང་ཡིག་གུ་རུ་འཕེལ་གྱི་དེའུ་ལ་ཆུ་བཙོ་བཀྱ་འཕགས་ལེན་
ཟིན་གྱིས་《རྒྱ་བ་བརྟུང་ཆོའི་ཐིག་ལེ》ལས། བོད་འདིར་དཀའ་ཆོགས་རྒྱུང་དུས་
རིན་ཆེན་གྲུབ་པ་འདིའི་རྒྱན་ནི་མཁས་གྲུབ་ཨོ་རྒྱན་པ་ཡིན་ཞེས་དང་། ཡང་།
ཁྱད་པར་ཡི་དམ་རྟོ་རྟེ་པག་མོ་མཛལ་ནས་དངོས་གྲུབ་ཐོབ་ཅིང་། དེའུ་ལ་རྒྱ་རིན་
པོ་ཆེའི་ཕྱག་ལེན་ཀྱང་མཛོད་སུམ་དུ་མཁའ་འགྲོ་མ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་གནང་སྟེ། དེ་
ནས་རིམ་པར་འབྲི་གྱང་དཔལ་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པ། དཀོན་མཆོག་འགྲོ་པན་
དབང་པོ། འབྲོམ་རིགས་གསང་སྟགས་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་ཡེ་ཤེས། འཆོ་བྱེད་ཀྱི་མ་
བསྟན་འཕེལ། དེ་ནས་རྒྱལ་ཀྱན་འདུས་ཞལ་སི་དུ་རིན་པོ་ཆེ་ཆོས་ཀྱི་འབྱུང་
གནས་ཏེ། གྲུབ་ཆེན་ཨོ་རྒྱན་པས་བོད་དུ་མ་བཞེངས་བར་ལ་གངས་ཅན་སྤྱིངས་
འདིར་དེའུ་ལ་ཆུ་བཙོ་བཀྱ་འཕགས་ལེན་མཛད་པ་གཅིག་ཀྱང་མེད། ཅིས་གསུངས་
པ་ལྟར་རོ། །

རིག་མྱུ་ཅལ་གྱི་མ་ལག་ཆ་ཚང་བ་ཞིག་བྱང་བར་བརྟེན་དུས་དེ་ནས་བཟུང་། སྔོན་
ཆད་པོད་མི་རིགས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུད་སྤྱད་ཁ་ཤས་བརྒྱད་པའི་དམངས་ཁྲོད་ཚོམ་རིག་
ཡུན་ལྷན་ཆོགས་པ་དེ་ཉིད། དཔྱིད་ཀྱི་ལྷང་བྱ་དབྱར་གྱི་ཆར་རྒྱན་དང་འཕྲད་པ་
བཞིན་དུ། བར་བཀལ་གྱི་འཆར་ལོངས་གསར་པ་ཞིག་བྱང་ཡོད།

དུག །བཀལ་འགྱུར་དང་བསྟན་འགྱུར་གྱི་དབྱེ་བ་བྱེས་པ།

བཀལ་བསྟན་སོ་སོར་དབྱེ་བ། བཅོམ་ལྷན་རིག་པའི་རལ་གྱི་སྤྱི་ལོ་༡༩༥༧ ལོར་
འགྲུངས། སྤྱི་ལོ་༡༩༥༧ལོར་འདས། དེའི་སློབ་མ་དབུས་པ་སློ་གསལ་བྱང་རྒྱལ་ཡེ་
ཤེས། ལོ་རྒྱུ་བ་བསོད་ནམས་འོད་ཟེར། རྒྱུ་རོ་བྱང་རྒྱལ་འབུམ་སོགས་ཀྱིས་
དབུས་གཙང་གི་དགོན་སྡེ་རྣམས་ནས་བཀལ་དང་བསྟན་བཅོས་འགྱུར་རོ་ཅོག་གི་
མ་དཔེ་འཛོལ་སྤྱད་བྱས་ཤིང་། རྒྱལ་བའི་བཀལ་ཆོང་མ་སློགས་གཅིག་དུ་བསྟུས་
པ་ལ་བཀལ་འགྱུར་དང་། དེ་འགྲེལ་གྱི་བསྟན་བཅོས་ཆོང་མ་སློགས་གཅིག་དུ་
བསྟུས་པ་ལ་བསྟན་འགྱུར་ཞེས་མཚན་གསོལ་ནས་དཔལ་སྤར་ཐང་གི་འཛམ་ལྷ་
ཁང་དུ་བཞུགས་སུ་གསོལ་པ་དེ་ནི་བཀལ་འགྱུར་དང་། བསྟན་འགྱུར་ཞེས་དབྱེ་
བའི་མ་སྤྱི་ཐོག་མ་ཡིན། འགྲོ་མགོན་ཆོས་རྒྱལ་འཕགས་པའི་སྐུ་དུས་སུ་བཀལ་
འགྱུར་དང་བསྟན་འགྱུར་སོགས་སྐུར་ཤོག་མཐིང་ནག་ཐོག་དུ་གསེར་གྱི་ཉིང་ཁུས་

བྱིས་པའི་ཚེས་དཔེ་བཀའ་འབྱུང་ཆ་རྒྱལ་གྱིས་གཙོ་བྱས་གསེར་གྱི་སྒྲིགས་བཅ་ཁོ་
ན་བོད་གྲངས་ཉིས་སྟོང་ཆིག་བརྒྱ་དང་བརྒྱན་ཡོད་པ་གསལ་ཞིང་། ས་སྐྱུའི་ལྷ་ཁང་
ཆེན་མོའི་ཐུགས་རྟེན་གྱི་རྒྱལ་སྒྲིགས་ཁོར་མོ་ཡུག་རྒྱ་ལག་བྱིས་པའི་ཚེས་དཔེ་ཆིག་
པའི་ཁ་དང་མཉམ་པ་ཡོད། །

བརྒྱན། རུས་འཁོར་སྐར་ཅིས་དར་སྒྲིལ་བྱུང་བ།

སྐར་ཅིས་དར་སྒྲིལ་གྱི་སྐོར། རུས་འཁོར་བོད་རྒྱ་བསྐྱར་རྗེས་གྲངས་ཅིས་
ལུགས་གྱི་གནམ་ས་གོ་ལའི་སྤྱིར་འགོས་ཞིབ་རྒྱ་བཀོད་པའི་ལུགས་དེར་རབ་བྱུང་
བཞི་པའི་ནང་གཡུང་སྟོན་རྡོ་རྗེ་དཔལ་བཟང་། ལོ་ཆེན་ཀུན་དགའ་དཔལ་བ་
སོགས་གྱིས་རུས་འཁོར་གྱི་སྐར་ཅིས་ལ་གཞི་བབྱུང་ནས། ལོ་ཐོ་གསར་པ་བཅོས་
ཡོད་པ་དང་། རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་ས་རྩ་སྤྱི་ལོ་༡༣༡༥ལོར་ཀམ་པ་གསུམ་པ་རང་བྱུང་
རྡོ་རྗེས་རུས་འཁོར་གྱི་གཞུང་ལ་བརྟེན་ནས། ཅིས་ཀུན་བརྒྱས་པ་གསར་བཅུམས་
མཛད་པ་དང་། སྤྱི་ལོ་༡༣༩༤ལོའི་མེ་ལྷག་ལོར་བྱ་སྟོན་རིན་ཆེན་བྱུང་གྱིས་ཅིས་
གཞུང་མཁས་པ་དགའ་བྱེད་བཅུམས་ཏེ་ཁོང་རྣམ་གཉིས་གྱིས་སོ་སོའི་ལུགས་གྱི་
ལོ་ཐོ་གསར་པ་འགྲེམས་སྒྲིལ་གནང་ཡོད་འདི་ནི་རུས་འཁོར་ལུགས་གྱི་སྐར་ཅིས་
བོད་ཁམས་ཡོངས་ལ་བྱུང་པའི་མང་གཞི་ཆེན་པོར་ཞིག་ཆགས་པ་རེད། །

ས་བཅད་གསུམ་པ། རྗེ་གཟུར་ནང་འབྲུག་གི་སྐོར།

གཙོག །འབྲི་བྱུང་སྤྱིང་ལོག

ས་འབྲི་འབྲུག་པས་མོད་ཁམས་གཡོ། །

ལུགས་ལྷག་ཆོལ་གསུམ་དམག་དབྱང་དང་། །

སྐག་དམག་བཅས་པས་འབྲི་བྱུང་བཅོམ། །

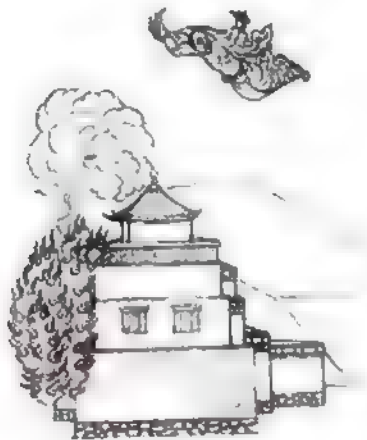
ལྷ་ཁང་ཆེན་པོ་མེད་བཞེགས་གཏོང་། །

སྐྱ་མེད་ཁྱི་ཆོའི་སྐྱག་དབང་བོར། །

འབྲི་བྱུང་ཡབ་ལྷན་གོང་པོར་བྱོས། །

དེ་ལ་འབྲི་གྲང་སྤྱི་ཚུངས་ཆེད། །

[[ས་འབྲི་འབྲུག་པ་ནི]]། ས་སྐྱུའི་རྒྱུ་ཆ་རྩལ་ཉེར་སེ་ཆེན་ཁུ་ཕི་ལེ་ཡོད་པ་དང་།
འབྲི་གྲང་པའི་རྒྱུ་ཆ་རྩལ་ཉེར་རུ་ལ་གྱུ་དང་། མོང་ཁི་ནམས་ཡོད་སྐབས་འགོ་
མགོན་འཕགས་པས་བོད་ཡུལ་དབང་བསྐྱར་བྱེད་སྐབས་འབྲི་གྲང་པས་འཕགས་
པའི་དབང་བསྐྱར་ཁས་མ་གྲངས་ནས་ཉ་ལམ་སྤྱི་ལོ་༡༩༤༧ལོ་ཙམ་ན་འབྲི་གྲང་པ་
ཉེར་ཡུལ་རུ་གཏུག་བཤེར་བྱེད་སར་སྤྱོད་ཡོད་འདུག །སྤྱི་ལོ་༡༩༥༡ པའི་ཕྱགས་
སྤྱལ་ལོར་རྒྱན་སྒྲ་གཤམ་པ་ཡེ་ཤེས་ཕག་གུའི་གདན་སར་ཐེབས་ཤིང་། ས་སྐྱུ་པས་
ཁོང་ཆོའི་ཆ་པོ་བྲག་སྤྱོད་པ་ཕག་གུའི་གདན་སར་བསྐྱོ་ཅིས་བྱེད་པ་དེ། ཕག་གུའི་
རྒྱན་སྒྲ་བཅུ་གཉིས་པའི་གཙུང་པོ། གཤམ་པ་རིན་ཆེན་པས་ཤེས་ནས་བྲག་སྤྱོད་པ་
སྤྱོད་གསོད་བྱས་པར་གཤམ་ས། རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་ཤིང་བྱ་སྤྱི་ལོ་༡༩༥༥ལོར་འབྲི་གྲང་
པའི་སྤྱི་ཁྲིམ་ཚུལ་བཅས་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་ས་སྐྱུའི་ཕྱོགས་ལ་དམག་དྲངས་ཏེ། ས་
སྐྱུའི་ཁོངས་གཏོགས་བྱ་ཡུལ་དགོན་པ་མེར་བསྐྱོགས་པ་དང་། མཁན་པོ་སངས་
རྒྱལ་གཙང་སྤོན་བཀོད་ཤིང་། དེ་མིན་གྱི་པ་དགུ་ཙམ་བསང་། ས་སྐྱུ་པས་ཀྱང་
འབྲི་གྲང་སྤྱི་ཁྲིམ་ཚུལ་རྒྱལ་པ་ཕ་བྱ་གཉིས་སོགས་མི་འགའ་ཞིག་ཀྱང་བསང་པས་
ས་འབྲིའི་འགལ་བ་དེ་བས་རྣོ་ངར་རེ་ཆེར་གྱུར། །

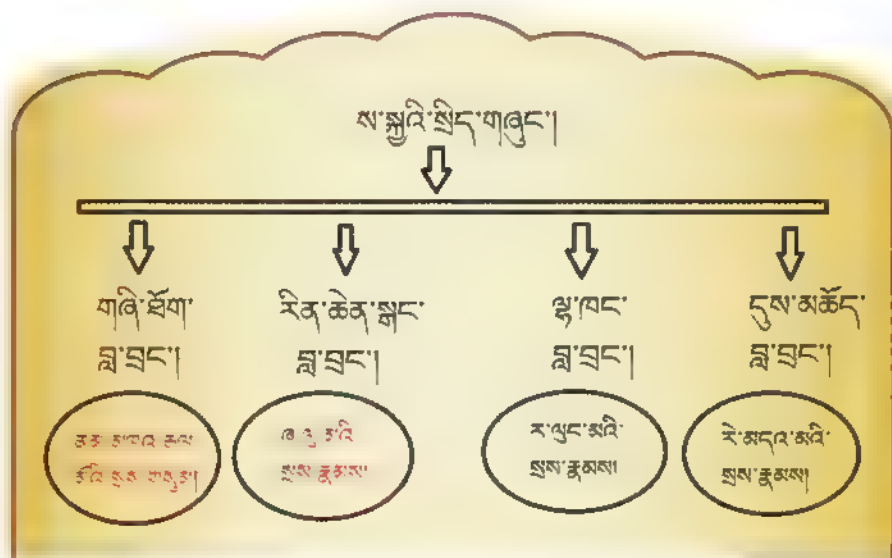
[[འབྲི་གུང་སྒྲིང་ལོག་ནི]] རབ་གུང་ལྷ་པའི་ལྷགས་སྟག་གྱི་ལོ་༡༥༠ལོར་སོག་
 ཐོད་རྒྱལ་སྲས་ཐེ་མུར་རྫོ་ཁས་སྟེ་བྲིད་པའི་ཉོར་དམག་དང་། མདོ་སྟོད་སྟང་གི་
 དམག་དབུང་གཏོས་ཆེན་ཞིག་ཐོད་རུ་མངགས་པ་དང་། རུས་མཚུངས་ས་སྒྲུའི་
 དཔོན་ཆེན་ཨག་ལེན་གྱིས་དབུས་གཙང་གི་བྲལ་དམག་པོན་ཆེན་བྲིད་དེ་མཉམ་
 རུབ་གྱིས་འབྲི་གུང་པར་དམག་བརྒྱབ་སྟེ་འབྲི་གུང་མཐིལ་གྱི་ལྷ་ཁང་ཆེན་མོ་མེར་
 བསྐྱེགས་པ་དང་། རྒྱ་སེར་བསྐྱེམས་པས་མི་གུངས་བྲི་གཅིག་ལྷག་ཙམ་གྱི་སྟོག་
 མོར་སྐད་འདུག་ཅིང་། དེས་ཐེར་དབྱིད་གྱི་རྒྱལ་མོད་ལྷ་དབུངས་ལས། རུས་དེར་
 འབྲི་གུང་དཔོན་པའི་ནང་ནས་ཅ་རྒྱུང་རང་དབང་ཐོབ་པའི་སྤྲ་མ་སྟོང་ཕྱག་ཙམ་
 གཟུན་གྱིས་གཤོག་པ་བྱས་ཏེ། ལྷ་ཁང་གི་རྒྱ་མཐོངས་ནས་ཐད་ཀར་ནམ་མཁའ་
 འཕུར་བར་གྲགས། ཞེས་གསུངས། སྐབས་དེའི་འབྲི་གུང་གི་གདན་ས་འཛིན་པ་
 རྒྱབས་རྩོ་རྩེ་ཡེ་ཤེས་གྱིས་འབྲི་གུང་སྲས་རྩོ་རྩེ་རིན་ཆེན་དང་། གཙུང་རྩོ་རྩེ་རྒྱལ་
 པོ་དགུང་ལོ་ལྷ་པ་བཅས་བྲིད་ནས་ཞལ་དོ་རྣམས་གོང་ཐོད་རོང་རུ་བྲོས་བྱལ་ལ་
 ཐེབས་དཔོས་པ་བྱུང་། དཔོན་ཆེན་ཨག་ལེན་གྱིས་བྲོས་དམག་འདིད་བཞིན་གོང་
 པོ་བར་ཕྱིན་ཞིང་འབྲི་གུང་པའི་མི་སྟེ་དང་ས་རིས་མང་པོ་ས་སྒྱུ་པས་བྲུངས་པར་
 གྲགས།

ས་མྱིད་གཙུང་རྒྱུད་འབྲུག་པས་ཉམས། །
 ས་དབང་དཔོན་ཆེན་རྣམས་གྱིས་བརྒྱུང་། །
 ས་སྒྲུའི་སྤྲ་བྲང་ཁག་བཞིར་བྱས། །
 གཡའ་ཕག་ཁ་མཚུ་ས་སྒྲུས་གཉམས། །
 ས་སྒྲུའི་གཤོ་བརྒྱས་ཕག་མཐོ་བརྒྱུངས། །
 དཔོན་ཆེན་དབང་རྒྱལ་བཙོན་འབྲུས་གྱིས། །
 བྲང་རྒྱལ་རྒྱལ་མཚན་བཙོན་ཏུ་བརྒྱུང་། །

གཉིས། ས་སྒྲུའི་ཕོ་བྲང་འགལ་གྱིས་སྤྲ་བྲང་ཁག་བཞིར་བྱས་པ།
 བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་སྒྱུ་གཤེགས་པའི་རྩེས་སུ་གཙུང་སྲས་རྣམས་མྱིད་བྲི་ལ་མ་

འཆམ་སྐབས། བདག་ཉིད་ཆེན་པོའི་སྐུ་ཆེ་བ་ཏི་ཤི་ཀྱན་དགའ་སྒོ་གྲོས་ཀྱིས་
རང་གི་གཙུང་པོ་རྣམས་ལ། ཐམ་ཁ་རྣམས་དང་སླ་བྱང་ཁག་བཞིར་བགོས་ཏེ་
གནང་བ་ཤི། བཅུན་མོ་ནམ་མཁའ་རྒྱལ་མོའི་སྐུ་གསུམ་ལ་ཤེལ་གྱི་ཐམ་ཁ་དང་།
གཞི་ཐོག་སླ་བྱང་གནང་། བཅུན་མོ་ཞལ་ལུ་མ་གཞིན་རུ་འབྱུང་གྱི་སྐུ་རྣམས་
ལ། ཤེལ་གྱི་ཐམ་ཁ་དང་རིན་ཆེན་སྒྲིང་སླ་བྱང་གནང་། བཅུན་མོ་གསུམ་པ་ར་
ལྟང་མ་ཀྱན་དགའ་གནམ་རྒྱན་གྱི་སྐུ་གཉིས་ལ་གསེར་གྱི་ཐམ་ཁ་དང་ལྷ་ཁང་
སླ་བྱང་གནང་། བཅུན་མོ་ལྷ་པ་རྩོ་མོ་རེ་མདའ་མ་ལྷ་གཅིག་ཉི་མ་རིན་ཆེན་གྱི་
སྐུ་མིང་སྤྱིར་གཉིས་ལ། གསེར་གྱི་ཐམ་ཁ་དང་རྩལ་མཚོད་སླ་བྱང་གནང་བ། དེ་
ནས་བཟུང་ས་སྐྱའི་གདུང་རྒྱུད་རྣམས་སླ་བྱང་ཁག་བཞིར་གྱིས་པ་ཡིན་ནོ། །

དེ་ལྟར་ས་སྐྱའི་སླ་བྱང་བཞི་པོ་ནང་ཁུལ་ཕན་ཚུན་མི་མཐུན་པའི་པའི་སྐབས་
དེར། དཔོན་ཆེན་དབང་ལྷག་བཙོན་འགྲུས་ཀྱིས་གཙོ་བྱས་པའི་ལྷ་ཁང་སླ་བྱང་གི་
ཚྭ་གས་གཅིག་དང་། དཔོན་ཆེན་རྒྱལ་བ་བཟང་པོས་གཙོ་བྱས་པའི་སླ་བྱང་གཞན་
གསུམ་པོ་ཚྭ་གས་ཁག་གཅིག་བྱས་ཏེ་ཚྭ་གས་ཁག་གཉིས་སུ་གྱུར། སྤྱི་ཤི་དབང་ཆ་
ཕལ་ཆེར་ས་སྐྱའི་དཔོན་ཆེན་རྣམས་ཀྱིས་བཟུང་ཡོད་འདུག །

གསུམ། གཡའ་ཕག་གཉིས་གདུག་བཤེར་བྱས་པ།

[[གཡའ་ཕག་གདུག་བཤེར]] གཡའ་བཟང་པ་ནི་སྤར་རྒྱལ་བྱ་དུ་ལ་དུའི་
 དུས་སུ་ཕག་མོ་གྲུ་པའི་སྟོང་སྟོར་ལ་གཏོགས་ཀྱང་། རྗེས་སུ་གཡའ་བཟང་པ་ཕག་
 གྲུའི་བཀོད་འོག་དུ་མི་སྟོང་པར། མོན་ལུག་མགོ་སྟེང་ཚུན་ཆད་གཡའ་བཟང་
 པས་བདག་དུ་བཟུང་བར་བྱི་དཔོན་རྩོམ་རྩོམ་དཔལ་གྱི་སྐབས། དཔོན་རྒྱལ་ཨ་པོ་
 དང་། དཔོན་གཞོན་རྒྱལ་གྱིས་འགོ་བེད་པའི་ཕག་གྲུའི་དམག་དཔུང་གིས་མོན་
 ལུག་མགོ་སྟེང་ཚུན་ཁི་འཇགས་གཏོང་དགོས་བྱུང་། དེ་ནས་བཟུང་གཡའ་ཕག་
 གཉིས་འགལ་བར་བྱུང་། དེ་ནས་གཡའ་བཟང་པས་བྲིམས་མཐུན་དང་དཔུང་
 ཤེད་ཉིས་སྒྲགས་གྱིས་ཕག་གྲུའི་ཁོངས་ནས་བྱར་འབྱུང་བྱས་ཏེ་རང་རྒྱ་འཕེར་བའི་
 བྱི་དཔོན་གསར་པ་ཞིག་དུ་ཆགས་སྟབས་པར་བྱས་པ་མ་ཟད། ད་དུང་ཕག་གྲུའི་
 མངའ་ཁོངས་ནས་ཡུལ་གཞིས་འཕྲོག་གང་སྟབས་བྱས། ལྷག་པར་སྤྱི་ལོ་༡༩༡༥ལོ་
 ཡས་མས་ཅམ་ནས་བྱི་དཔོན་རྒྱལ་མཆོན་སྐབས་ཀྱི་སྐབས་སུ་ཕག་གྲུའི་ཁོངས་ཀྱི་
 ས་གནད་ཆེ་བ་གོ་མལ་བསྐྱེལ་བ་དང་། འབྲས་མོ་ལ་སོགས་པ་གཡའ་བཟང་པས་
 འཕྲོག་པ་བཅས་གཡའ་ཕག་གཉིས་པོ་འགལ་བ་རྒྱུན་མ་ཆད་པ་ཞིག་བྱུང་ཡོད།
 སྤྱི་ལོ་༡༩༢༢ལོར་རྒྱ་སི་དུ་བྱང་རྒྱལ་མཆོན་ཕག་གྲུའི་བྱི་དཔོན་བསྐྱོས་པ་དང་
 ཁོང་བྱི་དཔོན་གྱི་ལས་གནས་ལ་འཁོད་སྐབས། བྱི་དཔོན་སྟོན་མ་རྒྱལ་མཆོན་
 སྐབས་ཀྱིས་མི་འདོད་པའི་རྣམ་འབྱུར་གྱིས་སྟེུ་གདོང་མཛོད་ཁང་གི་དངོས་རྒྱས་
 རྣམས་རྒྱལ་མཆོན་སྐབས་ཀྱི་བྱ་ཆས་བྱིར་འོས་པ་རྣམས་བྱིར། བྱིར་མི་འོས་པ་
 རྣམས་བཅག་སྟེ། བྱི་དཔོན་གསར་པ་ལ་དངོས་རིགས་ཅིས་སྟོང་བྱས་པ་རྣམས་
 ཕན་ཐོགས་གང་ཡང་མེད་པའི་ཆག་གྲུམ་ཅན་གྱི་དངོས་རིགས་འགའ་ཞིག་ལས་
 མེད་ཁར། ཕག་གྲུའི་བྱི་དཔོན་གྱི་སྟེ་ཤོག་ནས་གྱི་ཆེ་སྟོང་འབྲས་མོ་དང་བཅས་པ་
 གཡའ་བཟང་པས་བཟུང་། བཅོན་ཐང་ལྷ་བྱང་དང་། བྱ་འབྲུག་། བཟང་མོ།
 ལྷ་རུ་དང་བཅས་པ་རྣམས་ཤར་པས་བཟུང་། སྟོན་མཁར་དང་། བྱེ་མ་ལྷ་ཁང་
 གི་སྟོར་བཅས་དགེ་བསེས་དུ་དབེན་པས་བཟུང་། ཟ་ར་སྟོང་སྟངས། ལུས་ཞིང་།
 དགོན་ཐང་། ཀུན་དགའ་ར། སེ་གསེབ་ལྷ་ཁང་གི་སྟོར་བཅས་ཁང་གསར་པ་

དང་། དཔོན་ཆེན་ཡོན་པུན་པའི་སྐོར་ནམས་ཀྱིས་བཟུང་། ལྷ་ སྐྱེས་ཐན་
ནམས་ཏུ་དབེན་ཤ་རྩོ་རྩོ་མཐོན་པོའི་ཚུགས་ཀྱིས་བཟུང་། འཕྱོས་མོན་མགར་རྒྱལ་
མཆོན་སྐབས་ཀྱིས་བཟུང་སྟེ་ཏཱ་ལི་སི་ཏུ་ལ་ཆིས་མ་སྤྱད་པ་བཅས། མདོར་ན་པག་
ཀྱི་ཁྱི་དཔོན་གྱི་མངའ་ཁོངས་དེ། སྤེ་ནང་གང་གི་ཐད་ནས་ཉམས་ཉེས་ཆེན་པོ་
ཞིག་བྱུང་ཡོད།

པག་ཀྱི་གདན་ས་ཐེལ་གྱི་གདན་རབས་དང་པག་ཀྱི་ཁྱི་དཔོན།

ཁྲ་མའི་མཆོན།	འབྱུངས་ འདས།	ཁྱི་བཞུགས་ལོ།	སྐབས་དེའི་ཁྱི་དཔོན།
པག་ཀྱི་རྩོ་རྩོ་ རྒྱལ་པོ།	1110-1170	1158-117-	
ལྷན་སྐྱོང་གཞན་ འབྱུང་།	1175-1255	1208-1246	
གཞན་པ་བཙོན་ འབྱུངས།	1203-1267	1235-1267	ལྷན་སྐྱོང་བཙོན། རྩོ་རྩོ་དཔལ།
སྤྱི་མ་རིན་རྩོར།	1218-1280	1267-1280	གཞོན་ཏུ་རྒྱལ་མཆོན། རིན་ཆེན་རྒྱལ་བ། ཡར་འཕྱོག་བྱང་གཞོན།
གཞན་པ་ཡེ་ཤེས།	1240-1288	1281-1288	གཞོན་ཏུ་རྒྱལ་བ།
གཏུང་རྒྱ་པོ།	1250-1310	1289-1310	གཏུང་རྒྱ་པོ།
ཆོས་བཞི་པ།	1293-1360	1310-1360	རྒྱལ་མཆོན་བཟང་པོ། རྒྱལ་མཆོན་སྐབས། བྱང་རྒྱལ་རྒྱལ་མཆོན།
གཞན་པ་མེད་གི།	1310-1370	1359-1370	པག་ཀྱིས་པོད་ཁམས་བསྐྱུངས།

རྒྱའི་སི་རྒྱལ་ཕག་གྱའི་བྲི་དཔོན་གྱི་ཕྱག་འགན་བཞུས་གནང་རྗེས་སུ་གཞོན་
 ལུ་འོད་ཟེར་སྒྲུབ་གདོང་གི་གཉེར་པར་བསྐྱོས་ཀྱང་། ཁོས་ལས་དོན་ཡག་པོ་ཞིག་
 མ་བྱུང་བས་ལོ་བདུན་ཅམ་གྱི་རིང་། སྒྲུབ་གདོང་གི་མངའ་ཐང་འཕེལ་རྒྱས་བྱུང་
 མེད་པའི་ཁར། གསེར་སྤང་སྟོང་ཕྱག་ལྟག་ཅམ་གྱི་བྱ་ལོན་འཇལ་དགོས་པ་བྱུང་།
 དེའི་རྗེས་སྤྱི་ལོ་༡༩༥༠ལོར་འཕྲོངས་རྒྱས་པ་ཏོར་གཞོན་ལུ་བཟང་པོ་གཉེར་པ་བསྐྱོ་
 བཞག་བྱས། རང་ཉིད་གྱི་མངའ་ཁོངས་གཞིས་ཀྱི་རྣམས་ཉམས་གསོ་དང་། ཡུལ་
 སོ་སོར་སྟོང་བྱ་བཅུགས་ནས་སྐྱེད་ཆལ་བཟོ་བ་དང་། གུམ་རྒྱུ་སྟོང་ལ་བཟ་ཆེན་
 འཇུགས་པ། མཁར་རྫོང་རྫིང་པ་ཉམས་གསོ་བ་དང་འབྲེལ་སྒྲུབ་གདོང་ཅེའི་སོ་
 བྱང་རྒྱ་བསྐྱེད་བཅས་བྱས། རྒྱལ་མཆོངས་སུ་ཁྲལ་ཞིབ་བྱས་ཏེ་མི་སེར་གྱི་ཁུར་པོ་
 ཡང་རྒྱ་གཏོང་བ་སོག་གསར་བཅོས་གྱི་བྱ་བ་མང་ཅམ་བྱས། །

སྤྱི་ལོ་༡༩༥༠ལོའི་སྐབས་ཅམ་ན། བྲི་དཔོན་བྱང་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་བེམས་
 དཔོན་གོང་མ་རྒྱལ་མཆོན་སྐབས་གྱི་རྒྱལ་སྤྱི་གཡའ་བཟང་པས་བཅོན་བཟུང་བྱས་
 པའི་ཕག་གྱའི་མངའ་འབངས་བྱིས་རྒྱུ་ཉིས་བརྒྱ་བརྒྱད་ཅུ་དང་། དེ་རྣམས་གྱི་
 ས་ཞིང་དང་བཅས་པ་ཚུར་སྤངས་པས་སྤར་ཡང་གཡའ་ཕག་བར་ཁ་མཆུ་ལངས།
 ཆལ་པའི་བྲི་དཔོན་གྱིས་རྒྱལ་སྐྱོར་བྱས་ཏེ་གཡའ་བཟང་བྲི་དཔོན་གྱིས་ཕག་གྱ་ལ་
 དམག་ཐངས་འགའ་ཞིག་དངས། ས་སྐྱེད་པོན་ཆེན་གྱིས་དྲང་བདེན་མ་བྱས་པར་
 ཁ་མཆུ་ལང་གཡའ་བཟང་པ་རྒྱལ། གཡའ་ཕག་བར་གྱི་ཁྱོད་གཞི་ཐག་མ་ཆོད་
 པར། སྤྱི་ལོ་༡༩༥༤ལོ་ཅམ་ན་བར་ཐང་རྒྱ་གཡའ་ཕག་གཡལ་བཀྲེས་པས་ཕག་གྱ་
 པ་ཕམ། སྟོན་པ་གཞོན་ལུ་འོད་སོགས་འགོ་པ་བཅུ་གསུམ་ཅམ་དམག་འོག་རྒྱ་
 མོར། བྱང་རྒྱལ་རྒྱལ་མཆོན་དང་ཏོར་གཞོན་ལུ་བཟང་པོས་གཅོས་མི་གངས་བཅོ་
 ལཱ་ཅམ་མ་གཏོགས་པལ་ཆེར་བྲོས། དེ་ནས་ས་སྐྱེད་དཔོན་ཆེན་དབང་ཕྱག་དཔལ་
 པའི་དྲང་རྒྱ་གཡའ་བཟང་པ་དང་ཕག་གྱ་གཏུག་གཤེར་བྱས། དཔོན་ཁྱུན་རྒྱུ་
 གྱིས་གྲོགས་བྱས་པར་བརྟེན་གཡའ་བཟང་པ་རྒྱལ། །

བཞི། ས་སྐྱས་གཡོ་སྐྱེད་སྟོན་ཕག་གྱ་འཛིན་བཟུང་བྱས་པ།

ས་སྐྱེད་གཡོ་སྐྱེད་དེ་ནས་ཡུན་རིང་མ་སོང་བར་ས་སྐྱེད་དཔོན་ཆེན་དབང་

ལྷག་བཙོན་འགྲུས་ཀྱིས་གཡོ་ཐབས་བྱས་ཏེ་དབུས་ཀྱི་དོག་ལྷམ་པ་ཞེས་པའི་ས་
གནས་དེར་བྱང་ཆུབ་རྒྱལ་མཆོན་གསོལ་སྟོན་ལ་གདན་དྲངས་ནས། ཞི་དྲག་
འཇམ་རྩལ་གྱི་ཐབས་ནམ་པ་སྣ་ཆོགས་སྤྱད་དེ་བྱི་དཔོན་གྱི་དབང་ཆ་སྤྱད་དགོས་
པའི་བཀའ་ཕབ་པར་མ་ཟད། ཞག་བརྩ་དགུ་ཙམ་ལ་གྱང་ཐང་རུ་བཙོན་འཇུག་
བྱས། བྱི་དཔོན་བྱང་ཆུབ་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་དབང་ཆ་མ་སྤྱད་པས་དཔོན་ཆེན་
དབང་ལྷག་བཙོན་འགྲུས་ཅི་བྱ་གཏོལ་མེད་རུ་གྱུར་ནས་ཕྱིར་ལོག།

གཡའ་ཕག་འཐབ་པས་ཕག་བྱ་རྒྱལ།

ས་སྐྱའི་གཡའ་ཆལ་མནའ་འབྲེལ་བརྒྱགས།

གཡའ་ཕག་གདོང་གཞིར་སྤྱོད་ཀྱིས།

ཁྱེ་གཏུག་བྱས་མཐར་ཕག་བྱའི་དཔོན།

བཙོན་རུ་བརྒྱག་བྱང་བཀའ་ཐམ་བཤེགས།

རྩ་ལྷག་བརྒྱས་ཟེས་བཙོན་ལས་གག།

སྣེ་གདོང་འབངས་མིས་དགའ་བསྐྱུ་བྱས།

དེ་ནས་ཡོན་ཤོང་མའི་སི་རུ་དར་སྒྲན་མངའ་རིས་སུ་ཐེབས་ནས་ས་གནས་བདེ་
འཇགས་བྱེད་པ་དང་། བོད་ཆོལ་ཁ་གསུམ་གྱི་སྤྱི་གསལ་བྱེད་པར་བྱོན་རུས།
འདམ་དང་ཆོང་འདུས་འགྱུར་མོ་གཉིས་སུ་མངའ་ཁ་མ་ཐོབ། མངའ་རིས་ནས་
ཕྱིར་ཐེབས་སྐབས་ཡར་སྤྱངས་སུ་མངའ་ཁ་ཁྱུས་ཞིང་། སྤར་སེ་ཆེན་རྒྱལ་པོས་
ཕག་བྱ་བྱི་དཔོན་ལ་གནང་བའི། བཀའ་གཏན་ཡིག་རིགས་རྣམས་བསྟན་པས་སི་
རུ་རྩ་ལས། གཡའ་ཕག་གི་ཁ་མཆུའི་བཅད་མཆོམས་ལེགས་པ་བྱས་ནའང་། སྤྱི་
ལོ་༡༣༩༧ལོ་ཡས་མས་ཙམ་ན་གཡའ་བཟང་པ་རྩལ་འབུམ་འོད་གྱི་ཨེ་དང་གཉལ་
གྱི་དམག་རྣམས་བསྐུལ་ཏེ་དོག་པོ་རྒྱད་རུ་གཡལ་འཁྲུག་བྱས་པ་དེར་ཕག་བྱ་པར་
རྒྱལ་ཁ་ཐོབ། གཡའ་བཟང་པའི་འགོ་པ་ཉི་ཤུ་ཙམ་བསད། དམག་མི་གཞན་
རྣམས་སོས། ཕག་བྱའི་འགོ་དམག་གིས་གཡའ་བཟང་དཔོན་པ་དང་གཞིས་ཀ་
རྣམས་ཅིས་སྤངས་སོ། སྤྱི་ལོ་༡༣༩༠ ལོའི་རྗེས་ཙམ་ནས་ཕག་བྱའི་དབང་ལྷགས་
རྩེ་ཆེར་སོང་བའི་སྐབས་དེར། བོད་ཡོངས་ཀྱི་སྤྱི་དབང་ཕག་བྱའི་ལག་རུ་ཤོར་

ཉེན་ཡོད་པ་ས་སྐྱའི་སྤྲེལ་མ་དང་དཔོན་ཆེན་ཆོ་ལ་དོགས་པ་སྐྱེས་ནས་དཔོན་ཆེན་
དབང་ཕྱག་བཙོན་འགྲུས་ཀྱིས་སློག་དུ་གཡའ་བཟང་པ་དང་། ཆོལ་པ། ཐང་པོ་
ཆེ་བཅས་མནའ་འབྲེལ་བཅུགས། ས་སྐྱའི་སྤྲེལ་མ་ཀྱན་སྤངས་པ་དང་། དཔོན་ཆེན་
རྒྱལ་བ་བཟང་པོ་གཉིས་ཀྱིས་བྲི་དཔོན་བྱང་ཚུབ་རྒྱལ་མཆོན་སློག་དུ་བཀོངས་ཏེ་
སྡེའུ་གདོང་ཅིས་ལེན་བྱ་རྒྱའི་རྩས་གཞི་བཀོད་པ་རྣམས། རིམ་བཞིན་ཕྱིར་མཆེད་
ནང་། སྤར་ནས་ས་ཕག་གཉིས་འབྲེལ་བ་བྱེད་ཅིང་། བྱང་པར་དུ་སི་དུ་བདག་
ཉིད་ཆེན་པོ་བཟང་པོ་དཔལ་བའི་རྩང་འཁོར་ཡིན་པའི་སྤྲེལ་མ་ཀྱིས་འཆར་གཞི་
དེ་འགྲུབ་དཀའ་བར་གྱུར། །

དེ་ནས་ཁོ་ཆོས་སྤྲེལ་མ་མཉམ་མེད་པ་ཆེད་དུ་མངགས་ནས་གཡའ་ཕག་གཉིས་
ཞི་བའི་སློ་ནས་ཁ་མཆུ་བསྐྱམས་པར་བཙོན། བྲི་དཔོན་བྱང་ཚུབ་རྒྱལ་མཆོན་
ཀྱིས་རང་གི་ཀྱི་སྤྲེལ་མ་མཉམ་མེད་པ་བར་འདུམ་བྱེད་སར་དབྱས་སྟོགས་སུ་ཕེབས་
པར་བསུ་བ་ཞབས་ཏྲིག་གང་ལེགས་ཞུས། སྤྲེལ་མ་མཉམ་མེད་པ་ལ་མཛོད་དཀའ་
བ་ཡོང་སྐྱམ་ནས་གཡའ་བཟང་པར་བདེན་པ་དེ་ཅུ་མེད་ཀྱང་གཡའ་བཟང་པ་
རྒྱལ་ཅུ་དང་། ང་ཕག་གྲུ་ཕམ་ཅུ་ཞིག་གནང་ན་འགྲིག་ཅིས་ཞུས། སྤྲེལ་
མཉམ་མེད་སོགས་ས་སྐྱའི་སྡེ་མོ་ལས་འཛིན་རྣམས་ཐུགས་ཤིན་དུ་མཉེས། དེ་
ནས་གཡའ་བཟང་དུ་བྱོན་པས། གཡའ་བཟང་བྲི་དཔོན་རྒྱལ་འབྲུམ་འོད་ཀྱིས་སྤྲེལ་
མས་སྟོགས་རིས་མཛོད་ཡོང་སྐྱམ་ནས་གདོང་མ་བསྐྱན་པར་གཡོལ་སྤྲེལ་བར་
འདུམ་གནང་མ་ཐུབ་པར་ཕྱིར་ཕེབས། དེ་ནས་དཔོན་ཆེན་རྒྱལ་བ་བཟང་པོ་
འགོ་དམག་དང་བཅས་པ་དབྱས་སྟོགས་སུ་བྱོན་ཏེ། རིམ་བཞིན་ཡར་རྒྱངས་སུ་
ཕེབས། བྲི་དཔོན་བྱང་ཚུབ་རྒྱལ་མཆོན་ཀྱིས་ས་སྐྱའི་དཔོན་ཆེན་འགོ་དམག་
དང་བཅས་པ་སྡེ་ལེན་བསུ་བ་གཟབ་རྒྱས་དང་འབྲེལ། དཔོན་ཆེན་རྒྱལ་བ་བཟང་
པོ་ལ་གཡའ་ཕག་གི་ཁ་མཆུ་འདི། བཀའ་གཏན་ཡིག་རིགས་དང་མ་འགལ་བར་
བདེན་པ་བདེན་ཐུབ་ཀྱིས་ཐག་གཅོད་གནང་དགོས་པའི་རེ་བ་ཞུས། དེ་ནས་ཡར་
ལངས་ཏེ་བྱོན། ཀོམ་པ་དོ་གསུམ་བྱོན་མཆོམས་སུ་བྱིར་འཁོར་ནས་དཔོན་ཆེན་
རྒྱལ་བ་བཟང་པོ་ལ། “གལ་ཏེ་ཁྱོད་ཀྱིས་བདེན་པ་རྒྱན་འབྱོངས་མ་མཛོད་པར་

ང་བསད་ན། ངའི་རོ་རྩོག་པོ་ཆེ་བས་མདོ་སྟོང་སྟོང་དང་། ཤར་མི་ཉག་རིང་མོ་
ཡན་ཆད་ནས། སྟོང་མངའ་རིས་སྟོར་གསུམ། སྟོ་བྱང་ཤར་ལུབ་ཀྱན་རྩེ་བདག་
མང་པོ་ཡོང་སྤྲོད་པས་དབུས་གཙང་གི་ཡུལ་ཁམས་རྣམས་ཀྱང་ཡུན་རིང་མི་བདེ་
བར་ཡོང་སྤྲོད། སྤྱུ་གཤོང་འདི་ཡང་དམག་གིས་མ་བསྟོར་ན་དགལ། གལ་སྤྲོད་
བསྟོར་བ་ཡིན་ན། ངས་དྲིན་གྱིས་བསྐྱུངས་པའི་གཡོག་པོ་ཁྱང་ཤས་ལའང་བརྒྱ་
ཅུ་ཡོད། བརྒྱ་པོ་དེ་ལ་ལག་རྩེ་གས་བརྒྱ་རེ་ཡོད་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནའང་སྟོང་
ཕྱག་གཅིག་ཅུ་ཡོད་པས། ངམས་ཤོད་མཐིལ་འདིར་མི་བདེ་བ་ཆེན་པོ་ཡོང་བས་
དམག་མ་མཛད་ན་ལེགས།” ཞེས་ཞུས།

དེ་ནས་ཁྱི་དཔོན་བྱང་ཆུབ་རྒྱལ་མཆོན་ཞལ་ཕྱིར་འཁོར་ནས་ཞབས་འབྲིང་རྒན་
གས་ཉོར་གཞོན་ལུ་བཟང་པོ་དང་། མགོན་པོ་རྒྱལ་མཆོན། ཤུག་འབུམ། བསམ་
འགྲུབ། ཀྱན་དགའ་གསལ་པ་སོགས་ལ། “སང་ཉིན་ང་དང་གཡལ་བཟང་པ་
གཉིས་དཔོན་ཆེན་གྱི་མདུན་དུ་གདུག་བཤེར་བྱེད་རྒྱུ་ཡིན། དཔོན་ཆེན་འདི་ཆོག་
མི་བརྟན་པ་དང་སྤྱོད་མཐིལ་ཁ་བཞི་ནས་དམག་གཤམ་བྱེད་པ། ཆལ་པའི་གོ་
ཆ་རྣམས་ཀྱང་རྒྱ་ཡུལ་ལ་བཏང་འདུག་ཟེར་བས་གལ་སྤྲོད་ང་བཟུང་ནས་པགས་
པ་དམར་བཤུ་བྱེད་བཞིན་འདུག་ཟེར་ཡང་། སྤྱུ་གཤོང་རྩ་བ་ནས་མ་ཤོར་པ་
བྱེད་དགོས་པ་དང་། རང་ཅག་རྣམས་ཀྱིས་དམག་འཐབ་བྱས་ནས་ཐུབ་ནའང་།
ཁྱི་སྤྱོད་ལུགས་ལ་མི་ཆོག་པས་པམ་ཁ་ལེན། སྤར་དབུས་ཀྱི་ས་ཆ་དོག་ལུམ་པར་
ང་བཙོན་འདུག་བྱེད་སྐབས་མགོན་པོ་རྒྱལ་མཆོན་དང་། ཤུག་འབུམ་ལ་ལན་རི་
ལྟར་བསྐྱར་པ་བཞིན་སེམས་འཇགས་དགོས།” ཞེས་བསྐྱབ་བྱ་ཡང་ཡང་གནང་། །

དེའི་ཕྱི་ཉིན་བྱ་རོག་ཐང་ལ་ཕེབས། རྣམ་རྒྱལ་ཆོམས་ཞེས་པ་དེའི་ནང་ལ་
གཡལ་བཟང་པ་དང་། པག་གྲུ་གཉིས་གཤོང་གཞི་ར་སྟོང་གྱིས་ཁྱེད་ཀྱི་ཕྱག་ལྷན་བྱ་
བྱས། ས་སྐྱའི་དཔོན་ཆེན་གྱིས་འཇུག་ཆེ་ཞིང་རྣམ་འགྱུར་ཤིན་ཏུ་དན། བྱང་
ཆུབ་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་ད་དུང་དཔང་རྟགས་ཡིག་རིགས་འགའ་ཞིག་དགོས་ལུགས་
ཞུས་ནས། བར་ཐང་པ་དཔལ་རིན་ལེན་པར་བཏང་བས་ཁོ་ཆོས་ལམ་ཁ་ནས་

བཟུང་སྟེ་མ་བཏང་། དེའི་རྒྱུ་མོ་བྱང་ཆུབ་རྒྱལ་མཆོན་དང་། གཡའ་བཟང་པ་
གཉིས་ཀ་འཛིན་བཟུང་བྱས་ནས་གཡའ་བཟང་པ་ཀ་ལུ་མ་སྟོགས་ལ་བཞག །
དཔོན་ཆེན་ཉིད་ཀ་རྒྱལ་མ་སྟོགས་ལ་བཞག །དེའི་བར་དུ་ཡོལ་བ་ཆེན་པོ་ཞིག་
འཐེན། ཀོ་འཕོལ་ཆེན་པོ་ཉིས་བཅེགས་ཀྱི་སྟེང་དུ་བྱི་དཔོན་བྱང་ཆུབ་རྒྱལ་མཆོན་
སྟོན་བཅུག །

རྒྱལ་དེར་མཐའ་བཞི་རྣམས་དམག་གིས་བསྐོར་བྱིན་པ་དང་བྱིམས་ར་ཆེན་པོ་
བཟུང་། བྱང་ཆུབ་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་ད་སྟབས་མ་ལེགས། ངའི་མིང་བྱིར་ནས་
བཀའ་ཤོག་རྩོན་མ་བཏང་ཡོང་སྟེ་མ་ནས་ན་ཚུལ་བྱས་ཏེ། “ངའི་གཟུགས་པོ་
ཐམས་ཅད་འདར་བཞིན་འདུག་པས། གྲུ་གྲུལ་གཅིག་དང་རྩ་ཏི་གཅིག་བསྟེགས་
དགོས་པས་མེ་བྱིར་ཤོག” ཅེས་བརྗོད། བཅོན་སྲུང་པས་གསོལ་རྩ་བཟོ་ཁང་ནས་
སྟོགས་སུ་སོ་བའི་མེ་བྱིར་ནས་ལུལ། བྱང་ཆུབ་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་མགོ་བདུམས་
ནས་སྒྲན་བདུག་པའི་ཚུལ་བྱེད་བཞིན་ཐེལ་ཅེ་བསྟེགས། ཅན་དན་གྱི་དྲི་ཞིམ་པོ་
བྱང་བས་བཅོན་རྩི་བ་ན་རེ། འདི་འདྲའི་དྲི་ཞིམ་པོ་ཅི་ཡིན་དྲིས་པས། ང་ཡི་
ཐེལ་ཅེ་བསྟེགས་པའི་དྲི་ཡིན་གསུངས། དེ་ནས་ཡུན་རིང་མ་སོང་བར་དཔའ་
ཤི་རྣམ་མཁའ་དཔལ་དང་། དཔོན་ཆེན་འོད་ཟེར་སེང་གའི་ཡིག་མཁན་རྣེ་རྣེ་
དཔལ། གྲུ་བཞི་རྣེ་རྣེ་དཔལ་བཅས་ཐེལ་ཅེ་ལེན་དུ་འོང་། བྱི་དཔོན་བྱང་ཆུབ་
རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་ཐེལ་ཅེ་མེལ་བསྟེགས་ཆར་ཞེས་གསུངས། དེ་དཔོན་ཆེན་གྱིས་
སྟེའུ་གདོང་ལེན་ཅིས་བྱས་པར་སྟེ་གདོང་ལས་འཛིན་པ་རྣམས་གྱིས་ཞལ་ངོ་ལས་
སི་དུ་གལ་ཆེ་བེར་ནས་མ་གཏང། དེ་ནས་ཉིན་གསུམ་རིང་གཡའ་བཟང་པ་དང་།
ཐང་པོ་ཆེ་པ། བྲ་ཡུལ་སྟེང་དཔོན་ཚུལ་བྱིམས་གྲགས་པ་བཅས་ཀྱི་རྒྱུ་རྩ་དཔོན་
ཆེན་དང་། ཆལ་པས་བྱས་ཏེ་བྱང་ཆུབ་རྒྱལ་མཆོན་དང་ཁ་ཚོད་ཐེངས་མང་བྱས།
སོ་ཚོས་བྱི་སྲུང་ལག་སྟེལ་གྱིས། བྱང་ཆུབ་རྒྱལ་མཆོན་ལ་རྟ་ལྷག་བརྒྱ་དང་སོ་ལྷ་
བཞུས་ཏེ་ཉེས་རྒྱུང་དང་། མནར་གཅོད་དྲག་པོས་བརྒྱལ་ནས་དཔུགས་ཆད་པ་
ཡང་ལན་གསུམ་ཅམ་བྱང་། ལུས་ཀྱི་པགས་པའང་ལན་གསུམ་ཅམ་བརྟེན། ཟླ་
བ་གཅིག་ལྷག་ཅམ་ཁ་ས་ལ་བྱབ་ནས་གཟིམ་དགོས་པ་བྱང་། འོན་ཀྱང་མནར་

གཙོད་ཀྱི་རྒྱལ་བསྐལ་ལ་འཇིགས་སྤངས་སྤུ་ཙམ་མེད་པར་ད་རྒྱུ་ཐབས་སྤྱོད་གས་
ལ་བརྟེན་ནས་ཁོ་ན་གཞོན་ཅུ་བཟང་པོ་མོགས་ལ་ལུ་མཐུད་ནས་འཐབ་ཚོད་བྱེད་
དགོས་པའི་བསྐྱེད་བྱ་ཡང་ཡང་གནང་། །

[illegible]

ལ་ཞག་རེ་བཞུགས། བསམ་ཡས་ལ་འབྱོར་སྐབས་སྐྱེ་བོ་ཕོ་མོ་ཀྱན་གྱིས་བསུ་བ་
ར་འདྲེན་གང་ཟེར་གནང་། །

ཆེ་ལུང་གདོང་དུ་འབྱོར་སྐབས་སྐྱེ་མེར་ཡོངས་གྱིས་བསུ་བ་ཞུས། ལྷག་འཆོལ་
སྒྲོར་བ་བྱས་པས་ཁྲི་དཔོན་བྱང་རྒྱལ་མཆོན་དགའ་དུ་ཤོར། ཉོར་དམག་ཡ་
མཆོན་སྐྱེས་ནས། ཉོར་སྐད་དུ། དཔོན་ཆེན་དབང་བཙུག་འདི་མི་ངན་པ་ཞིག་
ཡིན་ཟེར་བ་དེ་བདེན་པར་འདུག །མི་འདི་ཙམ་གྱིས་མིག་ནས་མཆེ་མ་ཤོར་བ་ནི་
དགའ་བའི་བྱ་བ་ཞིག་རེད་ཟེར། དེ་ནས་སྤུ་གདོང་གི་ཆོམས་སུ་ཐེབས་ནས་ར་
ཆང་དང་གསོལ་ཆོགས་སུ་ལ། ལྷག་ཆང་དོར་རྒྱལ་དཔོན་གཡོག་དང་། གཞོན་
ལུ་བཟང་པོ། གཞན་ཡང་ཕག་གུའི་དཔོན་གཡོག་ཀན་གས་རྣམས་དང་ཞལ་
འདྲིམས་གནང་ནས་ང་ཡི་སྟོག་ཐར་ཐུབ་པ་འདིའི་རྒྱ་མཆོན་གཙོ་བོ་ནི་གཞོན་ལུ་
བཟང་པོ་སོགས་ཞབས་འབྲིང་དཔོན་དམག་རྣམས་གྱིས། དམག་འཐབ་བྱས་ཏེ་
སྤུ་གདོང་དགྲ་ཡི་ལག་དུ་མ་ཤོར་བ་དེ་ཡིན་གསུངས། །

ལ། ཕག་མོ་རྒྱ་པམ་མ་སྐྱེའི་མིང་དབང་བཙུག་པ།
དཔོན་ཆེན་ནང་འགལ་གོ་སྐབས་བཅུལ།
ཕག་བྱས་དམག་གིས་དབྱས་གཙང་ཁོངས།
གཡའ་ས་སོགས་ཀྱི་དམག་དབྱང་པམ། །
ཕག་བྱའི་དམག་དབྱང་ས་སྐྱར་ཆས། །
རྒྱལ་བཟང་ས་སྐྱར་གིས་བཤོར་ས། །
དབང་རྒྱལ་བཙུག་འབྱས་ཕག་བྱས་བཟུང་། །
ཕག་སྐྱེའི་འབྲུལ་བྱིས་ས་མིང་རྒྱལ། །
ཐོད་ཁམས་ཕག་བྱས་དབང་ཏེ་བཟུང་། །
ས་སྐྱེའི་མིང་རྒྱང་ཐོ་རྒྱུས་རྒྱགས། །

[[ཕག་གིས་ས་སྟོག]] དེ་ནས་ཕག་གུའི་དཔོན་དམག་རྣམས་གྱིས། ད་ལྟ་ས་
སྐྱེ་པ་ནང་ཁྲལ་དུ་འགལ་བ་ཆེ་ཞིང་ལྷག་པར་དུ། དབང་རྒྱལ་བཙུག་འབྱས་དང་
རྒྱལ་བ་བཟང་པོའི་བར་འགལ་བ་ཆོབས་ཆེ་བས། གོ་སྐབས་དེ་དམ་འདྲིན་བྱས་

ཏེ་ས་སྐྱ་པ་ལ་ཕར་ཚློ་བྱེད་དགོས་ཞེས་ཁྱུས། སྤྱི་ལོ་༡༩༥༦ལོ་ཙམ་ན་དཔོན་ཆེན་
དབང་ཕྱུག་བཙུན་འགྲུས་འབངས་དང་བཅས་མཐོང་སློན་ཏུ་འབྱོར། བྲི་དམག་
ནམས་དོག་ལུང་བར་སླེབས་པ་དང་། བྱང་ཆུབ་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་ཀྱང་དམག་
གུབས་ལེགས་པར་མཛད་དེ། གཞོན་ཏུ་བཟང་པོས་དམག་དཔོན་བྱས་ཏེ་ཕག་གྲུ་
བྲི་སྒོར་གྱི་དམག་ནམས་དྲངས། ལྷམ་སྤེར་ཏུ་སླེབས་རྗེས་ན་ནམས་ས་གནས་
དེར་བཞག །དམག་མང་ནམས་རྒྱང་ཐང་ཏུ་བསྐྱོད་ནས་མོན་མཁར་ཏུ་དཔོན་
ཆེན་དབང་ཕྱུག་བཙུན་འགྲུས་ཀྱི་བྲི་དམག་ནམས། ཏུ་གྲལ་བསྒྲིགས་པའི་སྐབས་
དང་བསྐུན་ནས་ཕར་ཚློ་བྱས་པས་ས་སྐྱའི་དབུས་གཙང་གི་བྲི་དམག་ནམས་ལ་
ཕམ་ཉེས་ཆབས་ཆེན་ཐེབས་ཏེ་ཕག་གྲུ་པ་ལ་རྒྱལ་ཁ་ཐོབ། །

སྤྱི་ལོ་༡༩༥༧ལོ་བྱང་ཆུབ་རྒྱལ་མཆོན་ཉིད་ཀྱང་དམག་ཐོག་ཏུ་ཐེབས། ག་སྤྱི་
དང་འཕྲོངས་རྒྱས་སོགས་ལྟོ་རྒྱུད་ཀྱི་རྫོང་གཞིས་ཕལ་ཆེར་བྲངས། རབ་བྱུང་དྲུག་
པའི་ས་བྲི་ལོ་སྤྱི་ལོ་༡༩༥༧ལོར་ཕག་གྲུས་དམག་དབུང་བཏང་སྟེ་ཆོལ་པ་བྲི་དཔོན་
གཏོར་ཞིང་དེའི་ས་ཆ་དང་འབངས་ནམས་དབང་ཏུ་བསྐུས་ཤིང་། ཏོར་གཞོན་ཏུ་
བཟང་པོས་དམག་དཔོན་བྱས་ཏེ་ཕག་གྲུ་བྲི་སྒོར་གྱི་དམག་གིས་འཐབ་པས་ས་
སྐྱ་པ་ལ་གཡུལ་ཉེས་ཆབ་ཆེན་བྱང་། ཕག་གྲུ་བྱང་ཆུབ་རྒྱལ་མཆོན་སྐུ་དངོས་གྱིས་
དམག་དཔོན་བྱས་ཏེ་ག་སྤྱི་སོགས་ལྟོ་བརྒྱུད་ཀྱི་རྫོང་གཞིས་ཕལ་ཆེར་བྲངས། དེ་
ནས་དབུང་འབྲུག་བྱས་ཏེ་ཆོལ་པ་བྲི་དཔོན་གཏོར་ཕམ་བཏང་ནས་ས་ཆ་དང་སྟེ་
འབངས་ཕག་གྲུ་དབང་ཏུ་བྱས། རབ་བྱུང་དྲུག་པའི་ས་སྐྱའི་ལོ་༡༩༥༧ལོར་
འབྲི་བྱང་པ་དང་། བམ་གྲགས་པ། གཡའ་བཟང་པ་སོགས་ཀྱི་དམག་དབུང་
ཐམས་ཅད་ཕམ་པར་བྱས་ཏེ་གོ་མཆོན་ནམས་བྲངས། གཉལ་ཤེལ་དཀར་སོགས་
གཞིས་ཀ་ནམས་སྤྱི་དཔོན་བཏང་ཞིང་རྒྱལ་པ་བཅུགས། དེ་ནས་བཟུང་ཕག་
གྲུ་བྱང་ཆུབ་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་ཏ་ལམ་བོད་ཡོངས་ལ་དབང་རྒྱུར་བྱས་སོ། །

སྐབས་དེར་ཏི་ཕྱི་ཀུན་དགའ་རྒྱལ་མཆོན་དང་། སློབ་དཔོན་བསོད་ནམས་
ལྷོ་གྲོས། གཡའ་བཟང་བྲི་དཔོན། ཆོལ་པ་བྲི་དཔོན་སོགས་གྱིས་བང་མི་བཏང་
སྟེ། ཡོན་གོང་མ་ལ་བྲི་དཔོན་བྱང་ཆུབ་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་ས་སྐུ་དམག་གིས་བཙོམ།

ཁྱི་དཔོན་གཞན་རྣམས་མཐའ་འདི་ད་བྱས་པ་སོགས་ཀྱི་ཁྱབ་རིམ་པར་སྤུལ་ཡང་།
 སྐབས་དེར་སོག་པོ་རང་ཉིད་ཀྱང་ཉམས་རྒྱུ་འགོ་བཞིན་པའི་སྐབས་དང་འཁེལ་
 སྐབས་ས་སྐྱའི་གཞུང་ལ་རོགས་སྐྱོར་ཅི་ཡང་མ་བྱས། །

རབ་བྱུང་དྲུག་པའི་ལྷགས་སྟག་སྟེ་ལོ་༡༣༥༠ལོར། སྤྲེའུ་མ་དམ་པ་བསོད་ནམས་
 རྒྱལ་མཚན་གྱིས་ས་ཕག་མཐུན་སྐྱོར་ཡོང་ཐབས་ལ་དགོངས་ཏེ་བར་མཛད་ནས།
 བྱང་ཆུབ་རྒྱལ་མཚན་དང་། དཔོན་ཆེན་རྒྱལ་བ་བཟང་པོ་གཉིས་གོང་དཀར་རུ་
 མཛལ་འཕྲད་མཛད། དཔོན་ཆེན་གྱིས་བྱང་ཆུབ་རྒྱལ་མཚན་ལ་བཟོད་གསོལ་
 ཞུས་ཏེ་མཐུན་པོ་བྱང་སྐབས། རྣམ་གྲགས་གྱིས་ཤངས་མཐོང་སྟོན་ལ་དམག་
 བརྒྱབ་པས། ས་སྐྱ་དཔོན་ཆེན་གྱི་རོགས་སྤེལ་གྱི་དམག་དཔུང་ཕྱིན་པས་ཤབ་
 རྒྱུ་ལྟོ་ཁར་འབྱུགས་ཏེ། རྣམ་གྲགས་པའི་དཔུང་རྣམས་བཅོམ། དེ་ནས་ཕག་
 གྱི་དམག་རྣམས་ས་སྐྱར་འགོ་བར་ཐག་བཅད་ཀྱང་། དཔོན་ཆེན་གཞན་གྱི་མགོ་
 བསྐྱོར་གྱི་དབང་རུ་སོང་སྟེ་དམག་རྣམས་ཕྱིར་སྟོག །དཔོན་ཆེན་རྒྱལ་བ་བཟང་
 པོ་ས་སྐྱར་བྱོན་པས་སྤྲེའུ་མ་ཏི་སྤྱི་སྤྱུ་གཉིས་གྱིས་དཔོན་ཆེན་བཟུང་ནས་བཅོན་
 རུ་བརྟུག །རྒྱལ་བ་བཟང་པོའི་སྤྱུ་དགེ་བཤེས་གྲགས་པ་སེང་གེས་བང་མི་བཏང་
 སྟེ་བྱང་ཆུབ་རྒྱལ་མཚན་ལ་རོགས་སྐྱོར་ཡོང་རྒྱུའི་རེ་བ་ཞུས། རབ་བྱུང་དྲུག་པའི་
 ཤིང་ན་སྟེ་ལོ་༡༣༥༥ལོར། ཕག་གྲས་དམག་དཔུང་ས་སྐྱར་བཏང་སྟེ་ཞི་དྲུག་གི་
 ཐབས་རུ་མའི་སྟོན་ནས་དཔོན་ཆེན་རྒྱལ་བ་བཟང་པོ་བཅོན་ནས་བཏོན། གཙང་གི་
 ས་ཆ་ཕལ་ཆེར་ཆབ་ལོག་རུ་བརྟུག །ཕྱིར་འབྱོན་པའི་ལམ་ཁོར་རུ་གཞིས་ཀ་རིན་
 སྤངས་ཅིག་པའི་ཞལ་བཀོད་མཛད། །

དེ་ནས་འབྲི་བྱང་པས་ཕག་གྱི་སྟེང་རུ་དམག་ཚན་ཆེན་བསགས་པར་བྱང་
 ཆུབ་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་གོང་དཀར་གྱི་དམག་དཔུང་བཏང་སྟེ་བྲག་དཀར་བ་ཕབ།
 སྐབས་དེར་ས་སྐྱ་པ་ནང་མ་མཐུན་པས་སྤྲེའུ་མ་ཀུན་སྤངས་པ་བཀོངས། དེའི་ཁ་
 མཚུགས་དཔའི་ཆེད་རུ་ཁྱ་སི་བྱང་ཆུབ་རྒྱལ་མཚན་གཙང་རུ་ཐེབས། དཔོན་ཆེན་
 རྒྱལ་བ་བཟང་པོ་འབོད་པར་བཏང་བ་ཁོང་ལྟ་ཅིར་བཀའ་གྲོས་ལ་བྱོན་སྐབས་སུ།
 དཔོན་ཆེན་དབང་ཕྱུག་བཅོན་འབྱུངས་དང་། མཁན་པོ་ནམ་མཁའ་ཡེ་ཤེས་གཉིས་

གྱིས་དུག་བཏང་ཡང་ཟེར། ཡ་རག་མང་བས་ལན་ཀྱང་ཟེར། ཀང་ལྟར་ཡང་
 དཔོན་ཆེན་གོང་ས། དེ་ནས་སི་དུས་ས་སྐྱ་གཙོ་བོར་བྱས་པའི་ཆེ་གཉན་ནམས་ཀྱི་
 སྒྲིག་ཁྲིམས་བསྐྱམས་པའི་ཆེད་དུ་ས་སྐྱར་ཕྱོན། སྒྲིག་ཁྲིམས་ཡིག་ཆ་དང་འགལ་
 བ་དེ་ལུགས་ཀྱི་ཙ་ར་བཏང་བའི་ཁྲིམས་བསྐྱུགས། ལྟ་ཁང་ཆེན་མོར་རིན་ཆེན་
 འོད་གྱིས་འགོ་བྱས་མི་བརྒྱ་ལྷག་ཞིག་ཟུག་པ་བཞག། དེ་ནས་སི་དུང་བྱས་སུ་སྤྱིར་
 ཕྱོན་རྗེས་ལྟ་ཆེ་པ་དང་བྱང་པ་འབྲུགས། དེ་ལ་སྒྲིག་ཡིག་དང་མཐུན་པའི་ཙ་ར་
 ཀའོང་བའི་ཆེད་དུ་དམག་དཔུང་སྟེ་ཆར་སླེབས་དུས། ལྟ་ཆེ་ནས་དཔོན་ཆེན་
 དབང་ལྷག་བཙོན་འགྲུས་ཀྱི་དཔུང་གིས་ས་སྐྱ་ལྟ་ཁང་ཆེན་མོ་བསྐོར་བ་ཐོས་པས་
 དམག་དཔུང་ནམས་སྟེ་ཆར་ནས་ས་སྐྱར་སྤྱོད་ཏེ་འཐབ་འབྲུགས་བྱས་པ་ཤི་མས་
 མང་དུ་བྱུང་། དཔོན་ཆེན་དབང་ལྷག་བཙོན་འགྲུས་བཟུང་། ས་སྐྱའི་དམག་མི་
 བཞི་བརྒྱ་ཅུ་མ་ཁྲིམས་ལ་སྐྱུར། དེ་ནས་སྤར་ཏེ་ཕྱི་ཀུན་དགའ་རྒྱལ་མཆོན་དང་།
 ཆོལ་པ་བྲི་དཔོན་སོགས་ཀྱིས་ཡོན་གོང་མ་ལ་དབྱེན་སྒྱུར་རིམ་པ་ལུལ་བ་ནམས་
 ལ་ལུགས་ཆོལ་པ་སེལ་བའི་ཆེད་དུ། དུང་ཆེན་ཤེས་རབ་བཀྲ་ཤིས་ལ་སེང་གའི་
 བགས་པ་སྟེར་བཞི་མ་ཉམས་པ་སོགས་འབུལ་བ་བཅས་བསྐྱར་ཏེ་ཡོན་གོང་མའི་
 དུང་དུ་བཏང་། ཡོན་གོང་མ་ཐོ་གན་ཐེར་ལུ་ལ་ཡིན་ལུགས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ཞིབ་
 གསལ་ཁུས་པས། ཡོན་གོང་མས་ཕག་གྲུ་ལ་རྒྱའི་སི་དུ་ཞེས་པའི་མཆོན་གནས་
 དང་། ཀའོང་རབས་ནས་ཀའོང་རབས་སུ་ཕན་པའི་འཇའ་ས་དང་ལུང་བཟང་པོ་
 ཀན་དང་། དེ་ལྟར་འབྲི་གུང་དང་། ཆོལ་པ། ཀལའ་བཟང་། ས་སྐྱའི་དཔོན་ཆེན་
 སོགས་སྟོབས་འབྱོར་གྱིས་དྲེགས་པ་ནམས་ཆར་བཅད། གོང་དཀར་དང་། བྲག་
 དཀར། རྩེའུ། འོལ་ཁ་སྟག་ཆེ། བསམ་འགྲུབ་ཆེ། ལྷན་གྲུབ་ཆེ། རིན་སྤངས་
 སོགས་དབུས་གཙང་གི་སའི་ལྟེ་བ་ནམས་ལ་ཇོང་ཆེན་བརྒྱ་གསུམ་བཙུགས། སོ་
 བྱང་ཆེན་པོ་རྩེའུ་ཆེར་རྒྱལ་སྟོན་ཕྱི་ནང་གསུམ་དུ་བྱས་པའི་ནང་མ་ལ་ནག་ཆང་གི་
 ཁྲིམས་བསྐྱམས་ཤིང་། སི་དུ་རང་ཉིད་ཆང་དང་སྤྱི་དྲོའི་ཁ་ཟས་སྟོང་བ་སོགས་
 རབ་བྱང་གི་ཚུལ་ལ་གནས་པས་ལྟ་སྟེ་དང་། མི་སྟེ་ཀུན་གྱིས་སྤྱི་བོའི་ཅོད་པན་དུ་
 བཀྲར། ཞེས་དབྱིད་ཀྱི་རྒྱལ་མོའི་སྤྱ་དབྱངས་ལས་གསལ། །

ལཱུ་བདུན་པ།

ཕག་གུའི་སྲིད་སྐྱོང་སྐབས།

1349-1617

ས་བཅད་དང་པོ། ཕག་གུའི་མཆོན་དང་སྒྲིག་བྲིམས་སྟོར།

གཅིག །རྒྱལ་གྱི་གདུང་ལ་ཕག་གུའི་མིང་ཐོགས་ཚུ་ལ།

ཕག་གུའི་གདན་མ་རྒྱུད་ས་གྲིས་བརྒྱུད་ས། །

རྒྱུད་ས་ལ་ཕག་གུའི་མིང་གིས་བརྒྱན། །

བྱང་རྒྱུད་རྒྱལ་མཆོན་གྱི་དཔོན་བསྟོན། །

མ་རྒྱུད་ཆོལ་གཏུམ་དབང་ཏུ་བརྒྱུད། །

ཏུ་མི་བྱང་རྒྱུད་རྒྱལ་མཆོན་ནས། །

ཐུ་ཐིང་ལག་མོ་བྱ་བར་བྱས་ས། །

[[ཕག་གུ་ཞེས་པའི་མིང་བྱང་རྒྱུད།]] ཕག་མོ་གུ་པ་རྩོ་རྩེ་རྒྱལ་པོ་ནི། རབ་
བྱང་གཉིས་པའི་ལྷགས་སྟག སྤྱི་ལོ་༡༡༡༠ལོར་དང་མེ་དགེ་རྩོད་ཆེ་མོད་མེ་མོག་

འདིར་འབྲུངས། ཆོས་འབྲུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་ལས། ཆེ་ཤོད་སྟག་ངོས་
ཁབ་སར་དུ་འབྲུངས་ཞེས་གསལ། རྒྱུ་རྒྱུ་ནས་སྒྲིབ་མང་པོ་དུས་ཐུབ་པ་ཞིག་
ཡོད་ཀྱང་ཆེ་ཤ་བྱིན་པས་ཐམས་ཅད་བརྟེན། དགུང་ལོ་དགུ་པ་ལ་ཡབ་ལྷན་
སྟོངས་པས་དུ་སྟག་ལུས། གཙུང་པོ་ལྷན་དུ་བཞག་ནས་བྱ་བྱི་ལྷ་ཁང་དུ་བྱིན་ཏེ་
མཁན་པོ་ལྷིང་དེ་རྒྱལ་གྱི་མས་འབར་དང་། སྟོབ་དཔོན་ལྷིང་དེ་འོད་བེར་ལས་
རབ་དུ་བྱུང་། མཆོན་རྟོག་རྟོག་པོར་བཏགས། འབྲི་སྟོག་འདོན་གསུམ་ལ་ཐོགས་
མེད་དུ་མཁྱེན། ལྷག་པར་ཡི་གེ་དང་སྟེ་རིས་ལ་མཁས་པས་མཁན་པོའི་དཔེ་ཆ་
དང་། ལྷ་བྱིས་ཐོགས་མཛད། དེ་ནས་དགུང་ལོ་ཉེར་གཉིས་བར་ཁམས་སྟོགས་
འདིར་བཞུགས་རིང་། ལྷ་མ་བཙུ་རྟག་ཅམ་བསྟེན་ནས་མདོ་སྟགས་རིག་གནས་
དང་བཅས་པར་མཁས་པ་སྦྱང་། དགུང་ལོ་ཉེར་གཉིས་པར་དབས་ཆེན་པོ་དང་
བསྟོངས་ནས་དབུས་སུ་ཐེབས། ཐོག་མར་སྟོད་ལུང་རྒྱ་དམར་གྱི་ཤུ་སར་རྟ་སྟོ་
ཐོག །དབུས་གཙང་གི་མཁས་པ་སྐད་གྲགས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་གཏུགས་ནས་
མཁས་པའི་སྟོ་འདོགས་ཆོད་པར་བྱང་སྐབས། ཁམས་པ་རྟོ་རྟོ་རྟོ་པོ་ཞེས་མཁས་
པའི་མཆོན་སྟན་རྒྱས། དེ་ནས་དགུང་ལོ་ཞེ་གཉིས་པའི་ལྷགས་ལྷག་ལོར་དུགས་པོ་
སྟོ་སྟོ་དེ་སྐད་གྲགས་ཆེ་བས་ལན་གཅིག་མཛལ། ཆོས་མི་ཤེས་པ་ཅི་ཡང་ལྷ་རྒྱ་
མེད། དེ་ནས་ཁམས་སྟོགས་སུ་ལོག་དགོས་དགོངས་ནས་དུགས་པོ་རིན་པོའི་
ཆེད་སྟེ་མདུན་དུ་བཅར་ནས་ཆོས་ཀྱི་བསྟོ་སྟོང་ལྷས་པས་སེམས་དོ་འཕྲོད། དེ་
ནས་ལྷ་མ་སྟེ་མ་གཤེགས་བར་དུ་ལོ་གསུམ་གྱི་རིང་ལ་སྟེ་མདུན་དུ་བཞུགས། དེ་
ནས་དགུང་ལོ་ཞེ་བཞི་པར་འོལ་ཁར་བྱིན་ནས་དེ་ཞིག་བཞུགས། དེ་ནས་ངམ་
ཤོད་དང་། ཡར་ལུང་། འོན། སྤང་རྒྱུང་དགོན་ཐོགས་བཞུགས་ནས་སྟོབ་མ་མང་དུ་
འདུས་པ་རྟམས་ལ། དུགས་པོའི་བཀའ་ཐུག་རྒྱ་བོ་གཉིས་འདྲེས་ཀྱི་གདམས་ངག་
གིས་བསྐྱེདས་ནས་བཞུགས། དགུང་ལོ་ཞེ་དགུ་པའི་ས་སྟག་སྟོ་ལོ་༡༡༥༥ལོར་རྩ་
ཡི་གོང་མདར་ཕག་མོ་སྟེ་ཞེས་པའི་གནས་དེར་བྱིན་ནས་གདན་ས་ཐེལ་བཏབ།
སྟེ་མ་གཤེགས་ཀྱི་བར་ལོ་བཙུ་གསུམ་ཅམ་གྱི་རིང་ལ་གནས་དེར་འཆད་ཉན་སྟོ་
སྟོབ་ལོ་ན་མཛད་དེ་བཞུགས་པས་ལྷ་མའི་མིང་ལ་ཡང་ཕག་མོ་སྟེ་པ་ཞེས་ཐོགས།

སྐབས་དེ་སློབ་ཆོགས་བརྒྱད་བརྒྱུ་ལ། གདུགས་ཐོག་ལྷ་བརྒྱ་གྲགས་པར་བྱང་།
 དགུང་ལོ་རེ་གཅིག་པའི་ལྷགས་སྟག་སྤྱི་ལོ་༡༡༧༠ལོར་སྤྱ་གཤེགས། འོ་ན་རྒྱ་སི་
 བྱང་རྒྱལ་རྒྱལ་མཆོན་ལ་ཕག་གྱུ་བྱང་རྒྱལ་རྒྱལ་མཆོན་ཞེས་འབོད་པའི་རྒྱ་མཆོན་
 གང་ཞེ་ན། འདི་ནི་ཕག་གྱུའི་གདན་ས་ཐེལ་གྱི་གདན་རབས་དང་འབྲེལ་ནས་
 བཤད་དགོས་པ་ཞིག་ཡིན། སྤྱི་ལོ་༡༡༧༠ལོར་སྤྱ་མ་ཕག་ལོ་གྱུ་པ་སྤྱ་གཤེགས་པའི་
 རྒྱུ་ལྷ་འབྲི་གུང་སློབ་པ་འདིག་ཏེན་མགོན་པོས་རྗེ་ཉིད་ཀྱི་སློབ་མའི་གཙུག་པོ། ལྷ་
 གཤེགས་རྒྱང་གི་གདུང་རྒྱུན་སྤྱན་སྤྱ་བ་གྲགས་པ་འབྱུང་གནས་སྤྱ་མའི་གདན་ས་
 སློང་བར་བཏང་། གྲགས་པ་འབྱུང་གནས་ཀྱིས་ཕག་གྱུའི་གདན་ས་ཐེལ་གྱི་ཁྲི་པ་
 གནང་བ་ནས་རྒྱང་གི་ཁྲིམ་རྒྱུད་ལ་ཕག་གྱུའི་གདུང་རྒྱུད་ཅེས་པའི་མིང་ཐོགས།
 དེ་ནས་གདན་ས་ཐེལ་གྱི་གདན་རབས་རིམ་བྱུང་གི་དགོན་བདག་ཕག་གྱུའི་ཁྲིམ་
 རྒྱུད་ཀྱིས་བཟུང་ཡོད་པ་རེད། ཐོད་ཀྱི་སློང་བརྒྱ་གསུམ་གྱི་ཡ་གྲུལ་ཕག་གྱུའི་ཁྲི་
 སློང་ཞེས་པའང་རྒྱང་གི་གདུང་བརྒྱུད་ཀྱིས་དབང་བརྒྱུར་བྱ་བའི་ལུལ་ལ་བེད། །
 ཁྲི་དཔོན་ཐ་མར་བྱང་རྒྱལ་རྒྱལ་མཆོན་ནི། རབ་བྱུང་ལྷ་པའི་རྒྱ་སྟག་སྤྱི་ལོ་
 ༡༣༠༢ལོར་འབྱུངས། དགུང་ལོ་གསུམ་པ་ནས་ཡི་གེ་འབྲི་སྟོག་སློབ་འགོ་རྒྱུགས།
 དགུང་ལོ་བརྒྱན་པར་སྤྱན་སྤྱ་ཆོས་བཞི་པའི་མདུན་དུ་དགེ་བསྟེན་གྱི་སྟོན་པ་ཁུས་
 ཏེ་མཆོན་བྱང་རྒྱལ་རྒྱལ་མཆོན་ཞེས་གསོལ། དགུང་ལོ་བརྒྱ་བཞི་པར་ས་སྤྱུ་ལ་
 སློབ་གཉེར་དུ་ཐེབས་ཏེ། བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་བཟང་པོ་དཔལ་པ་དང་། སྤྱ་མ་
 མཉམ་མེད་པ་སོགས་བསྟེན་ནས་རྒྱུད་བརྟག་གཉིས་ལ་སོགས་པའི་གཞུང་ལྷགས་
 ཁག་ལ་ཐོས་བསམ་གནང་བས་མཁས་པར་གྱུར། ལོ་ལྷ་ཙམ་བཞུགས་པའི་རྗེས་
 ལྷ་ས་སྤྱི་དགེ་བཤེས་ཀྱི་མཆོན་སྟན་ཐོབ་པ་དང་། བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་བཟང་པོ་
 དཔལ་པའི་དམ་གཉེར་གྱི་ལས་ཆོན་ཡང་རེ་ཞིག་གནང་། བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་
 བཟང་པོ་དཔལ་ལ་སོགས་སྤྱ་མ་རྒྱུས་ཀྱིས་བྱགས་ཅིས་ཆེ་ཤོས་ཤིག་དུ་གྱུར། སྤྱི་
 ལོ་༡༣༢༩ ལོར་རྒྱ་སི་དུ་བྱང་རྒྱལ་རྒྱལ་མཆོན་ཕག་གྱུའི་ཁྲི་དཔོན་བསྟོན། དེ་ནས་
 ཕག་གྱུའི་ཁྲི་དཔོན་གྱི་མངའ་ཐང་རིམ་བཞིན་དར། གཡའ་ཕག་དང་། ས་ཕག་
 འགལ་བ་རྗེ་སྟག་དུ་ཕྱིན་མཐར་ས་སྤྱི་སྤྱི་དབང་འཕྲོག་རྒྱལ་གོང་དུ་གསལ་བ་

ལྟར་རོ། །དགུང་ལོ་ཞི་བརྒྱད་པ་རབ་བྱུང་རྩ་ལ་པའི་ས་གྲང་སྤྱི་ལོ་༡༩༧༧ལོར་བོད་
ཁམས་ཡོངས་ལ་དབང་ལྷུང་བྱས། དགུང་ལོ་རེ་བཞི་པ་རབ་བྱུང་རྩ་ལ་པའི་ཤིང་
སྤྱི་ལོ་༡༩༨༥ལོར་བརྒྱན་བབ་ཆེ་སྟབས་སྤྱུ་རྒྱལ་མཆོན་པག་གྱ་ཕྱེ་སྤྱི་ཁྱི་བྱི་བྱི་
ལ་བཀོད། རབ་བྱུང་རྩ་ལ་པའི་ལྷགས་པག་སྤྱི་ལོ་༡༩༩༡ལོར་དགུང་ལོ་བརྒྱན་ཅུའི་
ཐོག་སྤྱ་གཤེགས། །

ཁྱིམ་ལོག་ཞལ་ཕྱེ་བཙོ་ལྷ་ཡིས། །

ཐོད་འབངས་ཁྱིམ་གྱི་ལམ་ཏུ་བརྒྱུད་ས། །

མི་དོན་ཞིག་མོལ་གཏན་འབེབས་ཀྱིས། །

ཕྱི་ནང་ལས་ཕྱོད་ཞིག་ཏུ་བཅུག །

ཁལ་ཏུ་བཅུག་ཅིང་ཐོན་ཕྱོད་ཞེས། །

མངའ་ལོག་འབངས་ལ་བདེ་ཕྱོད་བརྒྱན། །

ཆེད་ཐང་བཟང་གྲ་གཏན་ས་ཐེལ། །

རྩེ་གདོང་མོ་བྱང་རྣམ་གཞུང་ལོ། །

ཕག་གུའི་སྤྱི་དབང་ཕྱེ་གནས་ཡིན། །

གཤིས། ཕག་གུའི་ཁྱིམ་དང་ལས་ཕྱོད་པའི་སྤྱི་གསོལ།

[[ཁྱིམ་ལོག་སྒྲོར]] སྒྲུབས་དེའི་དགོས་མཁོ་དང་བརྒྱན་པའི་ཁྱིམ་ལོག་ཞལ་
ཕྱེ་བཙོ་ལྷར་གཏན་འབེབས་བྱས་ཡོད་པ་འདིས། ཏུས་དེར་ཕྱེ་འབངས་རྣམས་ལ་
བདེན་རྒྱུན་དབྱེ་འབྱེད་རྒྱལ་ཁྱིམ་ལ་གཏུག་བཤེར་བྱེད་ཆོག་པའི་ལམ་སྟོལ་སྤྱ་
ཞིབ་གཏོད་ཡོད་པ་འདི་ལ་རྒྱལ་བ་ལྷ་པས་སྟོགས་བསྟོམས་ཤིག་གནང་ཡོད་པར།

《དེབ་ཐེར་དབྱིད་ཀྱི་རྒྱལ་མོའི་སྤྱ་དབྱངས་》ལས། དེ་ཡང་དཔལ་ལྷན་ས་སྤྱ་པས་
བོད་ཅམ་རུ་མ་ཟད་པ་བོད་ཆེན་པོའི་རྒྱལ་ཁམས་ལ་མངའ་དབང་བརྒྱུར་ནའང་།
གཏུང་རྒྱུད་ཞལ་ངོ་རྣམས། སྟགས་འདོད་ཀྱིས་འཐེན་སྟོགས་སོ་སོར་སོང་ཞིང་།
དཔོན་ཆེན་རྣམས་ཀྱང་ཉིག་མི་ཆགས་པར་སྟོ་ལེན་མང་བ་གོང་མའི་ཁྱིམ་ཀྱང་
ཉོར་གྱི་ཤན་ཤོར་པའི་ཉང་ཐོམ་སྟགས་ལ་བརྟེན། མང་སྟོད་དང་མཐོ་དམའ་ཅི་
རིགས་པ་དང་། ཁྱད་པར་ཉོར་ཁྱིམ་ལ་མི་བསད་ན་སྟོག་ཆབ་རུ་སྟོག་གཏོང་

བས་མཆོན་པའི་བྲིམས་རྣམས་ཕྱི་ལོ་ཤས་ཆེ་བར་བརྟེན། བོད་ཆོས་རྒྱལ་
 གོང་མའི་ལུགས་སྟོལ་བཟང་པོ་དག་གི་བཅུས་གཞི་བཟུང་བ་འདི་ཉིད། རྒྱུ་སི་
 རྒྱུས་གཙོ་བོར་མཛད་པར་བཞེད་དེ། རྒྱལ་དེ་ཉིད་རྒྱུ་པར་བྱེད་པ་ལ་ཁས་ཞན་
 རྣམས་ཡལ་བར་དོར་ཅིང་། དྲེགས་པོ་རེངས་སུ་བཅུག་པ་མ་ཡིན་པའི་བདེན་
 རྒྱུ་ཐང་མར་བཅུ་ལ་ནས། དཀར་ནག་ཤན་འབྱེད་པའི་བྲིམས་བྱིས་རྒྱལ་ཁམས་
 གན་མོ་གསེར་ཁུར་ལྟ་བུར་བདེ་བའི་ཆེད་དུ། དཔལ་པོ་སྟག་གི་ཞལ་ལྷེ། སྤར་
 མ་ལྷའི་ཞལ་ལྷེ། རྩེ་མོ་ལས་འཛིན་གྱི་ཞལ་ལྷེ། ལྷ་བཞེས་བདེན་རྒྱུ་གྱི་ཞལ་ལྷེ།
 བཟུང་བཀྲིགས་བྲིམས་རའི་ཞལ་ལྷེ། བྱ་ཅན་ཁྲག་བཙོར་སྦྱོར་གྱི་ཞལ་ལྷེ། དྲན་
 འཛིན་ཆད་ལས་གྱི་ཞལ་ལྷེ། ཉོར་འབྲུ་བཟང་གི་ཞལ་ལྷེ། བསད་པ་སྟོང་གི་
 ཞལ་ལྷེ། རྩམ་པ་ཁྲག་གི་ཞལ་ལྷེ། བསྟོན་ཏམ་མནའ་བསྐྱུག་གི་ཞལ་ལྷེ། བརྒྱས་
 པ་འཇལ་གྱི་ཞལ་ལྷེ། ཉེ་འབྲེལ་འབྲེལ་བརྒྱུམས་གྱི་ཞལ་ལྷེ། བྱི་བྱས་བྱི་རིན་གྱི་
 ཞལ་ལྷེ། བྱ་པར་ཚུར་གྱི་ཞལ་ལྷེ། རྩེ་བཙོ་ལའི་སྟོན་གཏན་ལ་ཐབ། དེ་ཡང་མི་
 རྒྱུ་ལོག་པར་འཁུ་བའི་དག་སྟེ་ཆར་བཅད་ནས། རྒྱུ་དོན་བཞེད་ཐོག་དུ་འབྱོལ་
 བའི་ཐབས་སུ་དག་པོ་དཔུང་གི་སྦྱོར་བ་བཤམས་ཚུལ། ཚུར་འགྲེལ་ལ་བཙན་
 པོའི་རྒྱུང་ལ་འབྲུ་འཕུར་བྱེད་ཚུལ། རྩེ་མོར་མངགས་སྟེབས་རྣམས་བྱིས་རྣམ་
 དཀར་གྱི་ལས་ལ་སྦྱོད་ཅིང་། ཉེ་འགྲུངས་སྤངས་པའི་གཞུང་དོན་གཙོ་བོར་བྱེད་
 རྒྱལ་མི་བསད་ལ་ལན་འཇལ་གྱི་གཉིས་སྤང་ཕྱི་ལས་བྱེད་དུ་མི་འཇུག་པར་སྟོང་
 སྟོང་ལེན་སོགས་སྤྲ་ཞིབ་མཛདས་པའི་སྟོན་བྲིམས་གྱི་འཇམ་དར་ཡུག་གཅིག་དུ་
 བརྒྱངས་པའི་འཇུམ་གྱིས་རྩོགས་ལྡན་གསར་པའི་མགོན་རིང་ནས་འགྲུགས་པར་
 མཛད་དོ། །

[[ལས་བྱེད་པའི་རྒྱིག་སྟོལ་སྟོར]] རྒྱངས་གྱི་གདུང་རྒྱུད་རྣམས་བྱིས་སྤང་བྱའི་
 རྒྱིག་བྲིམས། «རྒྱངས་གྱི་ཕུནྟེ་བསེ་བྱ་»ལས། གཅིག་རྒྱངས་གྱི་གདུང་རྒྱུད་རྣམས་
 ལ་དབྱེ་བ་གསུམ་མཛད་པ།

༡ དཔོན་རིགས་རྣམས་གྱི་སྤང་བྱ། དཔོན་སར་གནས་པ་རྣམས་ཀྱང་རབ་དུ་བྱུང་
 ཞིང་། མདོ་སྤགས་གྱི་ཆོས་རྒྱལ་ཀུན་ལ་མཁས་པ། བྱ་ཆང་གི་སྦྱོན་མེད་པ།

གཏོགས་པ་མིན་ཅུང་ཕྱི་སྤྱོད་གང་འདྲ་བ་གཞུང་དང་འདྲོད་པ་གཅིག་ཡིན་པ་ལྟ་
 བྱས་གཞུང་དོན་ལྷན་བསམ་མ་མེད་གྱིས་རྒྱབ་དགོས་པ་དང་། གཡ་སྤྱོད་ཆང་
 ནག་གི་སྒྲིན་བྱང་ན་ཆད་པ་ནན་པོ་གཙོད་དགོས་པ་དང་། དེ་བཞིན་གསོལ་ཆ་
 གཟིམ་གཡོག་སོགས་ནང་འཁོར་གཞན་ལའང་དེ་དང་། དེ་ལྟ་བུའི་མི་དོན་ཐད་
 གླུང་བྱ་ནན་པོ་འདོན་གནང་མཛད་ཡོད། །

༥ འབངས་མི་འབྲེད་གཏོང་བ། བག་གྲུས་ས་སྐྱུ་ལ་གྱེན་ལོག་དང་། གཡའ་བཟང་
 པ་སོགས་གྱིས་ཚུར་ཚོལ་མང་པོར་ཡ་ལན་སྒྲོད་པའི་ཆེད་དམག་མི་མང་པོ་བསྐྱ་
 ཅུག་བྱ་དགོས་བྱུང་བར་བརྟེན་ནས་མི་སེར་ལ་སྤར་མེད་པའི་དཀའ་ངལ་ཆེན་པོ་
 བྱུང་བའི་གྲུན་གསབ་ལྟ་བུར་དམག་སྟོག་ནས་སྟོབ་པའི་དངོས་རྒྱས་ཡོད་རིགས་
 རྒྱལ་ས་དཔོན་དམག་རྒྱལ་ས་དང་། དམག་མིའི་འགྲི་ཁོངས་སུ་ཡོད་པའི་མི་སེར་
 རྒྱལ་ས་ལ་རང་བདག་ཚོག་པ་མཛད་ཡོད་པའི་སྒྲོར། «རྒྱའི་སི་རྒྱའི་གསོལ་འདེབས་
 རིང་མོའི་» ནང་གི་ཆོག་བཅད་རྒྱལ་ས་མདོར་བསྐྱས་ན། སྤྱགས་རིགས་དང་།
 མཛོ་རྟ། གནག་ལུག་གོ་བྲབ་རྒྱལ་ས་ཕྱི་འབངས་ལ་འབྲེད་ཡོད་པའི་སྒྲོར་གསལ།
 ༦ བྲལ་ཆག་བཏང་བའི་སྒྲོར་ལ། སྐབས་དེའི་དམག་འབྲུག་ཐེངས་མང་བྱུང་
 བས་མི་སེར་ལ་བརྒྱབས་གསེག་ཆེན་པོར་བྱུང་བ་དང་། ཁྱིང་འབྲོག་སྟོན་སྒྲིད་
 རྒྱན་ལྷན་ལྟར་བྱེད་མ་བྱུང་པ་ལ་སོགས་གྱི་དཀའ་ངལ་གསོ་བའི་ཆེད་དུ་མི་སེར་
 ལ་གྲུ་ཡངས་སྤྱོད་རྒྱས་སྒྲོར། «རྒྱའི་སི་རྒྱའི་གསོལ་འདེབས་རིང་མོའི་»ལས། མི་སེར་
 གྱི་བྲལ་རིགས་ཆག་པ་དང་། འུ་ལག་འཕྲིས་པས་འབངས་མི་སེར་གྱི་སྟོན་སྒྲིད་
 གོང་འཕེལ་དང་འཚོ་ཆོས་ལ་ཕན་བྱུང་བའི་གསལ་བཤད་གནང་ཡོད་འདུག།

གསུམ། བག་གྲུའི་གོང་མ་རིམ་བྱོན་གྱི་ལོ་རྒྱུས་གནད་བསྐྱུས།

བག་གྲུའི་ཁྱིད་སྒྲོང་བཙུག་གསུམ་ནི།

རྒྱ་མི་བྱང་རྒྱལ་རྒྱལ་མཆན་དང་།

བྲ་ཕྱི་བྲ་བྲ་རྒྱལ་མཆན་གཉིས།

རྒྱན་ལྷ་བྲ་གསལ་ལ་བྱང་རྒྱལ་གསུམ།

ཕག་མ་གདོང་བཤོད་ནམས་བྲགས་པ་བཞི། །

ཤོང་མ་བྲགས་པ་རྒྱལ་མཆན་ལ། །

ཕག་གྲུའི་མངའ་དབང་རྒྱས་ཏུ་ས་ཡིན། །

1. ཕག་གྲུའི་མིང་སྤྱོད་དང་པོ། ཏཱ་ལི་སི་ཏུ་བྱང་ཆུབ་རྒྱལ་མཆན་ནི། རབ་བྱུང་ལྔ་
པའི་ཆུ་ཉྱལ་སྤྱི་ལོ་1302ལོར་སྤྱོད་འབྱུངས། དགུང་ལོ་གསུམ་པ་ནས་ཡི་གེ་འབྲི་
སྟོག་སྟོབ་འགོ་ཚུགས། དགུང་ལོ་བརྒྱན་པར་རྒྱན་སྒྲ་ཆོས་བཞི་པའི་མདུན་ནས་
དགེ་བསྟེན་གྱི་སྟོན་པ་ཞུས། དགུང་ལོ་དགུ་པར་མཁན་ཆེན་ཆུ་ལ་དར་པའི་བྱུང་
ནས་རབ་ཏུ་བྱུང་། དགུང་ལོ་བརྒྱ་བཞི་པར་ས་སྤྱོད་ལ་བྱོན་ནས་སྟོབ་གཉེར་མཛད།
དགུང་ལོ་ཉེར་གཅིག་པ་རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་ཆུ་ཉྱལ། སྤྱི་ལོ་1322ལོར་ཁྲ་བ་དགུ་པའི་
ཆོས་བརྒྱ་བཞི་པའི་ཉིན། རྟེན་གདོང་ཆོས་སྤངས་ཏེ་ཕག་གྲུའི་བྲི་དཔོན་མཛད།
དགུང་ལོ་ཞེ་བརྒྱད་པ་རབ་བྱུང་དྲུག་པའི་ས་སྤྱང་། སྤྱི་ལོ་1349ལོར་བོད་ཁམས་
ཡོངས་ལ་དབང་རྒྱར་བྱེད་ཐུབ་པའི་སྟོབས་འབྱོར་དང་དམག་དབང་ཐོབ། རྟོན་
དངོས་ཐོག་བོད་ཡོངས་ཀྱི་བདག་པོར་གྱུར། དགུང་ལོ་ར་གསུམ་པ་རབ་བྱུང་
དྲུག་པའི་ཤིང་ན། སྤྱི་ལོ་1354ལོར་ས་སྤྱོད་ལ་དམག་དྲངས་ནས་ས་སྤྱོད་པོ་བྱང་གི་
དབང་ཆ་ཡོངས་རྫོགས་འཕྲོག། བོད་ཡོངས་ལ་དབང་རྒྱར་དངོས་སུ་བྱེད་ཐུབ་

པར་བྱང་། དགུང་ལོ་རེ་བཞི་པ་རབ་བྱང་རྒྱལ་པའི་ཤིང་རྒྱལ་སྤྱི་ལོ་1365ལོར་
བསྐྱེད་བབ་མྱི་སྤྱབས་ཤྲུག་རྒྱལ་མཆོན་པག་གྲུ་སྤེ་སྤྱི་ཁྲི་ལ་བཀོད། རབ་བྱང་
རྒྱལ་པའི་ལྷགས་པག་སྤྱི་ལོ་1371ལོར་དགུང་ལོ་བདུན་ཅུ་རི་ཐོག་སྤྱ་གཤེགས། །

2. པག་གྲུ་ཤེ་སྤྱི་གཉིས་པ། གྲུ་ཤི་ཤྲུག་རྒྱལ་མཆོན་ནི། ཡབ་པག་གྲུ་
བསོད་ནམས་བཟང་པོ་དང་། ཡུམ་མང་ཉི་མ་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སྤྱ་རབ་བྱང་རྒྱལ་
པའི་ལྷགས་འབྲུག་སྤྱི་ལོ་1340ལོར་འབྲུངས། གཞོན་ནུ་རྒྱལ་སྤྱ་མ་སྤྱ་ལྷང་
གྲགས་པ་ལས་ལྷོག་བསྐྱབས། ཆོས་བཞི་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཆོན་གྱི་རྒྱུ་རྒྱ་དག་
བསྐྱེད་གྱི་སྤེ་པ་ཁྱེས་པའི་མཆོན་གྲགས་པ་བཟང་པོ་དང་། དེ་རྗེས་དགུང་ལོ་
དགུ་པའི་སྤྱབས་མཁན་ཆེན་གཞོན་དབང་དང་། སྤྱོད་དཔོན་གཞོན་བཙུན་ལས་
རབ་རྒྱུ་བྱང་བའི་མཆོན་ལ་ཤྲུག་རྒྱལ་མཆོན་རྒྱ་གསོལ། དགུང་ལོ་བཅུ་གསུམ་པ་
ཆུ་འབྲུག་ལོར་ཆེད་ཐང་གི་གདན་ས་མཛད་ནས་ ཐེལ་གྱི་གདན་ས་ལ་བཞག་
གཉིས་ཀྱི་བཤད་པ་དང་། བཀའ་པོད་བཞི་སོགས་ལ་བཤད་པ་མཛད་པས་
མཁས་པའི་སྐྱོན་གྲགས་ཐོབ། རབ་བྱང་རྒྱལ་པའི་ཤིང་རྒྱལ་སྤྱི་ལོ་1365ལོར་རྒྱུ་
སི་རྒྱ་བསྐྱེད་གཞི་བབ་མྱི་བས་ཐོག་མའི་དགོངས་གཞི་དེར། འབྲུར་ལྷོག་བྱང་
ནས་ཤྲུག་རྒྱལ་མཆོན་དགུང་ལོ་ཉེར་རྒྱལ་པར། པག་གྲུ་ཤེ་སྤྱི་ཁྲི་ལ་དབང་

བཟུང་། དེ་ལྟར་རབ་བྱུང་རྩ་ལ་པའི་ཤིང་སྤུལ་སྤྱི་ལོ་1365ནས་རབ་བྱུང་རྩ་ལ་པའི་
ཆ་སྤང་སྤྱི་ལོ་1373ལོའི་བར་ཕག་གུའི་སྲིད་ཀྱི་འགན་བཞེས། རབ་བྱུང་རྩ་ལ་པའི་
ཆ་སྤང་ཟླ་བ་དགུ་པའི་ཆེས་ལུས་ཅུ་ཉིན་སྤྱོད་གཤེགས། །

༡ ཕག་གུའི་ཤོང་མ་གལུམ་པ། སྤུན་སྤྱོད་གཤེགས་པ་བྱུང་ཆུབ། སྤྱི་ལོ་1374-1381ལོའི་
བར་སྲིད་བསྐྱུངས། དགུང་ལོ་བཅུ་རྩ་ལ་ཐེལ་གྱི་གདན་ས་འཛིན། དགུང་ལོ་
བཅུ་དགུ་པའི་སྐབས་ཀྱི་ཤྱི་བུ་རྒྱལ་མཆོན་སྤྱོད་གཤེགས་པ་དང་། དཔལ་ལྷན་སྤྱོད་
མ་དམ་པ་བསོད་ནམས་རྒྱལ་མཆོན་སོགས། ཕག་གུའི་གྲོས་ལ་དབང་བ་ནམས་
གྱིས་ཕག་གུའི་ཕྱི་སྲིད་དང་། ཐེལ་གྱི་གདན་ས་གཅིག་ཕྱོགས་གྱིས་སྤྱོད་དཔོན་
སྤྱོད་མར་གནང་དགོས་པའི་རེ་བ་ནན་ཆེར་ཁྱུ་སྤྱོད། སྤུན་སྤྱོད་བསོད་ནམས་
གཤེགས་པ་སྤྱོད་ནར་མ་སོན་བར་རེ་ཞིག་དེ་བཞིན་གནང་བ་ཞལ་གྱིས་བཞེས་ཏེ། རྗེ་
འདི་ཡིས་ཕྱི་སྲིད་ཀྱི་བྱུགས་འགན་བཞེས་སྐབས་རྫོང་ཤོང་འོག་ཐམས་ཅད་རྩ་ཆོ་
འབྲུལ་གྱི་ཟླ་བ་ལ་སོག་གཅོད་སྤྱོད་རྩ་འཇུག་པ་སོགས་ཆོས་ལྷན་རྒྱལ་པོའི་མཛད་
པ་ལྟར་བཞེད་དང་། བཤད་སྤྱོད་ཀྱི་མཛད་པ་རྒྱ་ཆེར་བསྐྱུངས། དགུང་ལོ་ཉེར་
རྩ་ལ་པའི་ལྷགས་བྱ་ལོར། བསོད་ནམས་གཤེགས་པ་ཕག་གུའི་སྲིད་ཁྱིམ་བསོད་ནམས་
ཁོང་རང་ཉིད་ཐེལ་གྱི་གདན་ས་བསྐྱུངས། ། རྗེ་ཉིད་ལུ་མཐུད་དེ་ཕག་གུའི་ཐེལ་

གྱི་གདན་ས་བསྐྱེད་ལ། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས་སྤྱ་མར་བསྟེན་ནས་དད་གུས་ཆེད་
 མེད་སྟེ། དགུང་ལོ་སོ་གཅིག་པ་རབ་བྱུང་རྟུག་པའི་མེ་སྟག་སྤྱི་ལོ་1386ལོར་སྤྱ་
 གཤེགས། འདི་ལ་ཆོས་བཞི་གསར་མ་པའང་ཟེར། །

4. བཀ་གུའི་མེ་སྤྱིད་བཞི་པ། མེ་སྤྱིད་བསོད་ནམས་གཤམ་པའམ་བསམ་
 གདོང་པ་ནི། རབ་བྱུང་རྟུག་པའི་ས་མག་སྤྱི་ལོ་1359ལོར་འབྱུངས། དགུང་ལོ་
 དགུ་པར་སྟུན་སྤྱ་བརྩུ་གཉིས་པའི་རྩུང་རྩུ་དགེ་བསྟེན་གྱི་སྟོམ་པ་བཞེས་སྐབས་སྤྱ་
 མཆོན་བསོད་ནམས་གཤམ་པར་གསོལ། ཆེད་ཐང་གི་ཆོགས་པ་ལོ་བརྩུ་བཞིར་
 བསྐྱེད་ལ། དགུང་ལོ་ཉེར་གསུམ་པ་རབ་བྱུང་རྟུག་པའི་ལྷགས་བྱ་1381ལོར་མག་
 གུ་མེ་སྤྱིད་ཀྱི་བྱི་ལ་ཐེབས་ཤིང་། རྗེ་འདི་ཉིད་ཀྱིས་སྤྱིད་དབང་རྒྱུང་བའི་རྩུ་སྤྱ་
 རྩུ་འབྱུག་རྩུང་ཟད་བྱུང་ཚུལ་《སྟོ་རོང་ཆོས་འབྱུང་》ལས། གོང་དཀར་གཞིས་
 སྟོར་གྱི་ས་ནས་ཤིང་མོ་སྤྱང་ལོར་ཐེལ་གྱི་གཟིམ་ཁང་ཤུགས་རར་བྱོན། དེའི་ལོག་
 སྤྱབ་བྱས་པ་ནམས་ལ་མི་དགེ་བའི་རྟུ་དངོས་སྤྱ་བྱུང་ཞིང་། དེའི་ཕྱི་མ་དགུང་
 ལོ་ཉེར་བརྒྱད་མེ་ལོ་སྟག་གི་ལོར་ཡང་དགོན་རྩུ་ཆོས་ཀྱི་བྱི་ལ་ཐེབས་ནས་སྤྱབ་
 བརྒྱད་ཀྱི་བསྟེན་པའི་བདག་པོ་མཛད་ཅིས་གསལ་བ་ལྟར་རོ། །

དགུང་ལོ་ཉེར་བརྒྱད་པ་རབ་བྱུང་རྟུག་པའི་ཤིང་སྤྱང་1385ལོར་མེ་སྤྱིད་ཀྱི་བྱི་
 ལས་བཤོལ་ཏེ་སྤྱར་ཐེལ་གྱི་གདན་སར་ཐེབས་ནས་ཆོགས་པ་ལོ་ཉི་ཤུར་བསྐྱེད་ལ།
 དགུང་ལོ་ཞེ་བརྒྱད་པ་རབ་བྱུང་བརྒྱད་པའི་ཤིང་བྱ་1405ལོར་ཐེལ་གྱི་གདན་ས་

ཐུན་མེ་བ་ལ་གཏད་ཅིང་ཀུན་སྲུངས་བྱ་བ་ལ་གྱི་མཛད་པས་སྡིང་པོའི་བསྟན་པ་
བསྐྱེད་སྤྱོད། དགུང་ལོ་ལྔ་བརྒྱ་པ་རབ་བྱུང་བརྒྱན་པའི་ས་བྱ། གྱི་ལོ་1408ལོའི་བོད་
ཟླ་གཉིས་པའི་ཚེས་བརྒྱ་དགུ་ཉིན་སྐྱ་གཤེགས། །

༥ ཕག་གུའི་གོང་མ་ལྔ་པ། གོང་མ་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཚན། གྱི་ལོ་༡༣༥༥ལོ་ནས་
༡༤༣༩ལོའི་བར་སྲིད་བསྐྱེད་སྤྱོད། སྐབས་འདི་ཕག་གུའི་མངའ་ཐང་རྒྱལ་སྐང་ཡིན།
ཚོང་ཁག་སོ་སོའི་ཚོང་དཔོན་རྣམས་སྡེར་བདག་ཏུ་བསྐོས་ནས་ཚོང་དཔོན་རེས་
བསྐོར་བའི་ལམ་ལུགས་དེ་མེད་པར་བཟོས། གྱི་ལོ་༡༤༠༥ལོར་སྡེར་པ་ན་མ་མཐའ་
རྒྱལ་མཚན་རིན་སྲུངས་གྱི་ཚོང་དཔོན་བསྐོས་པ་དེ་ནས་བརྒྱུད་རིན་སྲུངས་སྡེ་པ་
ཞེས་པའི་བྱིས་རྒྱུད་དེ་བྱུང་། ཉང་སྟོང་གར་ཁ་བ་རྒྱལ་ཆེ་རབ་བརྒྱན་ཀུན་བཟང་
འཕགས་ཀྱིས་གོང་མ་འདིའི་གཟིམས་དཔོན་བྱས། ལོ་གསར་ལ་སོགས་ཏུས་ཆེན་
སྐབས་དུང་འཁོར་དཔོན་རིགས་རྣམས་སོ་སོའི་ལས་ཆེན་གྱི་གོ་རིམ་དང་བསྟན་
པའི་བོད་མེ་རབས་པའི་ལུགས་གྱི། རྒྱུ་གོས་རྣམས་ཁྱོན་དགོས་པའི་སྤྱི་གསོལ་
གཏན་འབེབས་བྱས། བྱ་མཐའ་རིས་མེད་ཀྱི་དགེ་འདུན་ལ་བསྟེན་བཀུར་བྱས།
རྗེ་ཙོང་ཁ་པས་ལྷ་ལྷན་སྟོན་ལམ་ཆེན་མོ་བཅུགས་པར་དངོས་ཇས་གྱི་མཐུན་སྦྱོར་
གནང་བ་དང་། དགའ་ལྷན་དགོན་པ་འདེབས་པའི་སྤྱིན་བདག་མཐའ་ཁྱིན་པ་
གནང་། སྐྱ་གསུང་ཐུགས་རྟེན་མང་པོ་གསར་བཞེངས་མཛད། །

གོང་མ་གྲགས་པ་འབྱུང་གནས་གཅིག །

ཆེ་ས་སངས་རྒྱལ་རྒྱལ་མཚོ་གཉིས། །

གོང་མ་ཀུན་དགའ་ལོགས་པ་གསུམ། །

ཆུན་ཆུང་ག་གི་དབང་པོ་བཞི། །

ཡོན་པ་འབྲུག་ཚོད་ཀྱིས་རྒྱལ་ཡོན། །

༤ བཀ་ཀུན་གོང་མ་རྒྱལ་པ། གཤགས་པ་འབྲུང་གནས། སྤྱི་ལོ་1432-1445ལོའི་
བར་སྤོང་བསྐྱུངས། འདྲིའི་ཡབ་ཆེ་ས་སངས་རྒྱལ་རྒྱ་མཆོས་རིན་ཐུངས་པའི་སྤྱུང་
མོ་ཀུན་དགའ་དཔལ་འཛོམས་ཁབ་རྩ་བསྐྱུངས་པར་1414ལོར་སྤྱུང་འདྲི་འབྲུངས།
གོང་མ་གཤགས་པ་རྒྱལ་མཆོན་སྤྱ་གཤེགས་པ་དང་ཡབ་ཀྱིས་སྤོང་དབང་བཟུང་རེ་
བྱས་ཀྱང་གནད་རྩ་མ་སྤྲོད། རིན་ཐུངས་ཅོར་བུ་བཟང་པོ་རིན་ཐུངས་ཚོང་དཔོན་
བྱས། དེ་ནས་མག་ཀུན་སྤོང་དབང་ནང་རྩ་རིན་ཐུངས་པའི་དབང་ཤུགས་ཆེན་
པོར་བྱས། སྤྱི་ལོ་1434ལོར་ཡར་སྤྱང་རྩ་རྒྱལ་ལོའི་སྤྱེ་གཟར་ཞེས་པའི་འབྲུག་པ་
ལངས། ཡབ་ཆེ་ས་སངས་རྒྱལ་རྒྱ་མཆོ་སྤྲུ་གདོང་རྩ་བཞུགས་མ་བདེ་བ་ཡར་
རྒྱལ་རྩ་ལེབས་ནས་བཞུགས་དགོས་པ་བྱུང་། སྤྱི་ལོ་1435པའི་ཤིང་ལོས་ལོར་
རིན་ཐུངས་ཅོར་བུ་བཟང་པོས། གཞིས་ཀ་ཆེ་སྤགས་གཙང་ཁུལ་གྱི་ཚོང་གཞིས་
འགའ་ཞིག་བཟུང་། སྤྱི་ལོ་1443ལོ་ཡབ་ཆེ་ས་སངས་རྒྱལ་རྒྱ་མཆོ་སྤྲུ་གདོང་པོ་

བྱང་ཏུ་ཕྱིར་ཐེབས་ཆོག་པར་བྱུང་འདུག །འདི་ལ་མཁར་གྱི་སྲིད་མོ་ཞིག་འདུས་
པ་ལས་སྲས་སྦུན་སྦྲང་ག་གི་དབང་པོ་སྤྱི་ལོ་1439ལོར་འཁྲུངས། །

༡ ཕག་གུའི་གོང་བརྟན་པ། ཆེ་ས་སངས་རྒྱལ་རྒྱ་མཚོ། རྩེ་སྲིད་གཤམ་པ་རྒྱལ་
མཚན་གྱི་སྦུན་མཆེད་ཏུ་འཁྲུངས། བཅུན་མོ་ཆེ་རྒྱུ་གཉིས་བཞིས། བཅུན་མོ་ཆེ་
བ་རིན་སྦྱངས་པའི་སྲས་མོ་ཀུན་དགའ་དཔལ་འཛོམས་ལ། སྲས་གཤམ་པ་འབྱུང་
གནས་འཁྲུངས། བཅུན་མོ་རྒྱུ་བ་ལ་སྲས་ཀུན་དགའ་ལེགས་པ་འཁྲུངས། རབ་
བྱུང་བརྟན་པའི་རྒྱུ། སྤྱི་ལོ་1432ལོར་རྩེ་སྲིད་གཤམ་པ་རྒྱལ་མཚན་སྤྱི་གཤམ་
པ་དང་། ཕག་གུ་རྩེ་སྲིད་གྱི་ཁྲི་ལ་འདི་ཡབ་སྲས་གཉིས་པོ་སྤྱི་བཞུགས་གྱི་སློང་ལ་
ཚོད་པ་བྱུང་བའི་རྒྱུ། 《དེབ་ཐེར་དབྱིད་གྱི་རྒྱལ་མོའི་སྤྱི་དབྱངས་》ལས། དེ་
ཡང་ཆོས་རྒྱལ་ཆེན་པོ་གཤམ་རྩེས། འདི་ཉིད་སྤྱི་ན་སྤྱི་བས་པོ་བྱང་ཆེན་པོའི་
ཁྲིར་ཡབ་སྲས་གཉིས་གྱི་སྤྱི་བསློལ་བཀའ་སློན་ནམས་གྲོས་མ་མཐུན་པར་སྦུན་སྦྲང་
རིན་པོ་ཆེ་བསོད་ནམས་རྒྱལ་མཚན་ལ་ཁུས་པས། སྦུན་སྦྲང་ཞལ་ནས་ཁྲི་ཐོག་ཏུ་
བྱ་རྒྱུ་ལས་འོས་མེད། བྱིས་པ་རྒྱུད་པོ་ཞིག་གིས་མི་འོང་གསུངས་པ། སྲས་ཀྱི་
འདུལ་བ་མ་ཐོད་པར་རྒྱུ་བྱིའི་སྤྱི་ལོ་1432ལོའི་མཇུག་དེ་ཀ་ལ། སྲས་སྲིད་ཁྲིར་
བཀོད། ཡབ་སྲས་མ་མཐུན་པས་ཡར་སྤྱངས་སྤྱི་གཤམ་ལངས་ཏེ་ཡབ་ཆེ་ས་
དཔོན་སློན་ཡར་རྒྱུ་ཏུ་འབྱོན་དགོས་བྱུང་། གཤམ་པ་འབྱུང་གནས་སྤྱི་གཤམ་

པ་དང་སྲིད་བསྐྱེད་པ། གྲི་ལོ་1445-1448ལོའི་བར་སྲིད་བསྐྱེད་པ། །

༡ བཀ་གྲུའི་ཁོང་མ་བརྒྱད་པ། ཀུན་དགའ་ལེགས་པ། གྲི་ལོ་1448-1481ལོའི་
 བར་སྲིད་བསྐྱེད་པ། འདི་ཆེ་ས་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཆོའི་སྲས་རྒྱུད་བ་ཡིན་ཡང་། ཁོང་
 མ་གྲགས་པ་འབྱུང་གནས་དང་མ་ཡུམ་མི་གཅིག་པའི་སྲས་ཤིག་ཡིན། རིན་སྲུང་ས་
 རྣམ་བདག་མོ་ཞིག་བཞིས་པར་སྲས་རིན་ཆེན་རྡོ་རྗེ་འབྱུང་ས། ཁོང་མ་དང་བདག་
 མོའི་བར་མ་མཐུན་པའི་འབྲུག་པ་བྱུང་ཚུལ། དེ་བ་དམར་གསར་མ་ལས། “ཁོང་
 མས་བཀའ་བཞི་པ་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱིས་གང་ཞུས་གསན་པས། ཡབ་ཡུམ་ནང་མཆོམས་
 ལྷ་སེལ་ཆེན་པོ་ཞུགས་ཏེ། ཡར་ཁོང་། བྱ་པ། བསམ་སྡེ་བ་སོགས་བདག་མོའི་
 རྩོགས་དང་། རྩེའུ་འོལ་ཁ་རྣམས་ཁོང་མའི་རྩོགས་སུ་ཆད་ནས་དུས་མི་བདེ་བ་
 མང་དུ་བྱུང་། ”ཞེས་པ་གསལ་བ་ལྟར། ཁོང་མ་རང་གི་རྩོགས་དང་། བདག་མོའི་
 རྩོགས་གཉིས་སུ་བྱེས་ཏེ་སྡེ་འབྲུག་ཐེངས་ཁ་ཤས་བྱུང་། གྲི་ལོ་1480ལོར་རིན་
 སྲུང་ས་པ་ཀུན་རྩེ་བཟང་པོ་དང་། རོན་ཡོད་རྡོ་རྗེ་དང་། གཡུང་པ་ཆོ་དབང་
 སོགས་ཀྱིས་གཙང་དམག་བྲི་ཅམ་བྲིད་ནས་ཡར་རྒྱང་མཐིལ་དུ་སླེབས། རྩེའུ་རྫོང་
 དཔོན་དག་དབང་བསོད་ནམས་དང་། བསོད་ནམས་རྣམ་རྒྱལ་གཉིས་ཡུལ་ཐུད།
 རྒྱ་བུལ་ལྷུན་པོ་ཆེ་སོགས་རྫོང་གཞིས་འགའ་ཞིག་བཟུང་། །

༡ ཕག་གུའི་གོང་མ་དགུ་པ། སྤུན་སྤངས་གི་དབང་པོ། སྤྱི་ལོ་༡༤༡༧ལོ་ནས་
 ༡༤༡༠ལོའི་བར་ཁྱིད་བརྒྱུད་ས། ཡབ་ཚེས་ལུ་གཤམ་པ་འབྱུང་གནས་དང་། དུམ་
 མཁར་པའི་སྤྲུལ་མོ་གཉིས་ཀྱི་སྤྲུལ་སྤྱི་ལོ་༡༤༣༥པའི་ས་ལུག་ལོར་འབྱུང་ས། སྤྱི་
 ལོ་༡༤༡༧ལོར་སྤྱེའུ་གདོང་ལོ་སར་སྐབས་རིན་སྤྲུང་ས་པ་ཁུ་དཔོན་དང་། དབུས་
 གཙང་གི་དཔོན་གནས་ཆེ་ཁག་ན་མས་སྤུན་འཛུམས་ཐོག་བཀའ་གྲོས་ཀྱིས་གོང་
 མ་ཀུན་དགའ་ལེགས་པ་ཁྱིལ་ས་བཞོལ་ཏེ་དེའི་ཆོ་བོ་སྤུན་སྤངས་དག་གི་དབང་པོ་
 དགུང་ལོ་ཞི་གསུམ་པ་སྟོ་ཁ་གདན་དྲངས་ཏེ་ཕག་གུའི་ཁྱིད་ཁྱིར་བཀོད་པ། སྐབས་
 དེར་ཕག་གུའི་གདུང་བརྒྱད་མེད་སྟབས། རྫོང་མཁར་པའི་ཁྱིང་མོ་ཞིག་ཁབ་དུ་
 བཞེས་ནས་གདུང་བརྒྱད་སྟེལ། སྤྱི་ལོ་༡༤༡༥ལོར་རིན་སྤྲུང་ས་པས་རྒྱང་ཆེར་དམག་
 བརྒྱབ་པས་གཡུང་པ་བཅོན་དུ་ཤོར་བའི་རྩལ་ཉེས་དེ་ལ། ལོ་རྒྱུས་ཐོག་རྒྱང་རོ་སྟེ་
 རྒྱུའི་རྩལ་ཉེས་ཞེས་ཟེར། དེ་བཞིན་དབུས་གཙང་ཀུན་དུ་དམག་འབྱུག་འགའ་
 ཞིག་ལངས་བ་ལ་གོང་མ་འདི་ཉིད། སྤྱི་དཔོན་ཁོ་ན་གནང་སྟེ་བར་འདུམ་བྱས་
 པས་གོད་ཆག་ཆེན་པོ་མ་ཐེབས། སྤྱི་ལོ་༡༤༡༡པའི་ས་ཁྲིལ་ལོར་གདུང་སྤྲུལ་དག་

① འདིའི་སྤྱི་མོ་རིན་སྤྲུང་ས་ཀུན་དགའ་དཔལ་འཛུམས་ཡིན།

དབང་བཀྲ་ཤིས་གཤམ་པ་འབྱུངས། ཅི་ཤར་ལྷུང་བྱི་ལས་ཁྱུངས་ནང་དུ་རིན་
 སྱུངས་པས་དབང་ཆ་བཟུང་། །

རིན་སྱུངས་མཆོ་སྤྱོད་རྟོ་རྟེ་ཡིས། །
 དཔོན་ཆ་བ་ཐེལ་གཏོང་མོ་དབྱར་བཟུང་། །
 ངག་དབང་བཀྲ་ཤིས་གཤམ་པ་དང་། །
 བོང་མ་རྒྱན་ལྷ་གཤམ་པ་འབྱུང་བ། །
 ཞབས་བྱུང་ལག་དབང་གཤམ་པ་གཤམ། །
 ཡི་ཚལ་ཅམ་བྱི་ཡིད་རྒྱུང་ཡིན། །
 ཡེ་ཁྱིམ་བཟུ་ཡེ་བཟུད་ཅམ། །
 ལག་བྱས་བཟུངས་པའི་ཡིད་དབང་ཡིན། །

༡༠ ལག་གྱའི་སྲིད་སྤྱོད་བཅུ་པ། རིན་སྱུངས་མཆོ་སྤྱོད་རྟོ་རྟེ། ལྷུ་ལོ་1490-1499
 ལོའི་བར་སྲིད་བཟུངས།འདི་ལ་དཔོན་ཆ་བ་ཐེལ་གཏོང་བེར། ལྷུ་ལོ་1490པའི་
 ལྷགས་ལག་ལོའི་ལྷ་བ་དུག་པའི་ཆོས་གཉིས་ཉིན། ལྷན་སྐར་ངག་གི་དབང་པོ་སྤྱུ་
 གཤེགས་པ་དང་། ཐེལ་བྱི་མཁན་སྤྱོད་སོགས་བཤོས་ནས་གདུང་རྒྱུད་སྤྱོད་མ་

སོན་བར་སྡེའུ་གདོང་དཔོན། ཐེལ་ནས་བཀོད་སྡིག་བྱ་རྒྱ་གྲོས་འཆམ་བུང་བར་
དཔོན་ཚབ་ཐེལ་གདོང་གི་རུས་ཟེར། སྐབས་དེར་རིན་ཐུངས་པ་མཆོ་སྦྱོས་དོ་རྩེ་
སྡེའུ་གདོང་གི་དཔོན་རུ་བསྐོས། ཐེ་དཔོན་གཞན་འགའ་མ་འདོད་པའི་རྒྱུན་གྱིས་
དེའི་ཕྱི་ལོར་ཡར་ཁྲུང་རུ་སྡེ་གཟར་ལངས། འཕྲོངས་རྒྱས་པས་ཐེ་སྲིད་ཀྱི་ལ་རྒྱ་ལ་
དཀོངས་ནས་ཐུགས་ཁོག་ཅི་ཆེར་མཛད་པས་ཡོ་འབྱེམ་ཆེར་མ་བུང་། སྤྱི་ལོ་1498
ལོ་ནས་བཟུང་ལྷ་ས་སློན་ལམ་ཆེན་མོར་སེར་འབྲས་དགེ་གསུམ་གྱི་དགེ་འདུན་པ་
ཐེབས་མི་ཆོག་པར་བཟོས། །

༡༡ ཕག་གུའི་གོང་མ་བརྩ་གཅིག་པ། ངག་དབང་བཟ་ཤིས་གཤམ་པ། སྤྱི་ལོ་
1499-1565ལོའི་བར་སྲིད་བསྐྱུངས། བཅ་ཆེན་བསོད་གཤམ་གྱིས་དེབ་ཐེར་དམར་
པོ་གསར་པ་བརྩམས་གྲུབ་པའི་ལོ་དེར་ཕག་གུའི་གོང་མ་འདི་ཉིད་ཞལ་བཞུགས་
བཞིན་པ་ཡིན། དེབ་དམར་ལས་འདི་ཉིད་གོང་མ་དགུ་པ་ཡིན་པ་གསལ་པོར་
གསུངས་ཡོད། འོན་ཀྱང་དེབ་དམར་ནང་རུ་ཆེ་ས་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཆོ་དང་། རིན་
ཐུངས་མཆོ་སྦྱོས་དོ་རྩེ་གཉིས་གོང་མའི་གས་སུ་མ་བགངས་པས་འདི་དགུ་པ་ཡིན།
ས་ལུག་ལོར་སྤྱི་ལོ་1499ལོའི་ལོ་གསར་སྐབས་རིན་ཐུངས་པས་གཙོས་པའི་དཔོན་
རིགས་རྣམས་སྡེའུ་གདོང་རུ་འཛོགས་ནས། ངག་དབང་བཟ་ཤིས་གཤམ་པ་ཕག་
གུའི་སྲིད་ཁྲིར་བཀོད། སྤྱི་ལོ་1503པའི་ཆུ་ཕག་ལོར་ཀམ་པ་བདུན་པ་ཆོས་གཤམ་

ཀྱུ་མཆོས་ལྷ་སའི་ཤར་སྟོགས་སུ་ཀམ་དགོན་གསར་བཏབ་པ་དགའ་ལྷན་པོ་བྱང་གིས་སྐབས་སུ་སེར་འབྲས་ལྷ་དཔག་གིས་དགོན་པ་གཏོར། སྤྱི་ལོ་1504ལོར་རིན་སྲུངས་པའི་སྤྱིང་མོ་ཞིག་ཁབ་ཏུ་བཞུགས། སྤྱི་ལོ་1510ལོར་རིན་སྲུངས་མཆོ་སྤྱིས་རྡོ་རྗེ་སྐ་གཤེགས་པ་དང་སྤྱིས་དག་དབང་རྣམ་རྒྱལ་གྱིས་ཨེ་དང་། གཉལ་ཁུལ་ཏུ་དཔག་དྲངས་པ་གོང་མ་འདིས་བཤོལ་ཁྱད་བཀའ་ལ་མ་བཅིས་པས་གོང་མ་དང་རིན་སྲུངས་པའི་བར་འགལ་བ་གྱུར། སྤྱི་ལོ་1515ལོར་རིན་སྲུངས་པས་བསྐྱངས་པའི་སྤེལ་ལྷག་ལངས། སྤྱི་ལོ་1518ལོར་ལྷ་སའི་སྟོན་ལམ་ཆེན་པོའི་ནང་ཏུ་སེར་འབྲས་ཀྱི་ལྷ་པ་རྣམས་འཆོགས་ཆོག་པར་བྱུང་། སྤྱི་ལོ་1522-1538ལོའི་བར་དབུས་གཙང་སྤེལ་ལྷག་མི་བྱེད་པའི་ཆེང་ས་རྒྱ་བཞག། སྤྱི་ལོ་1548ལོར་རིན་སྲུངས་པས་ཞིང་ཤག་པ་ཆོ་བརྟན་རྡོ་རྗེ་གཞིས་སྤེལ་རྒྱུ་དཔོན་ཏུ་བསྐོས། སྤྱི་ལོ་1560ལོའི་ཡས་མས་ཅམ་ན་རིན་སྲུངས་པས་ཆེར་དཔག་དྲངས་ནས་ཕག་གྱའི་གོང་མ་བཀྲ་ཤིས་གཤེགས་པ་བྲི་ལས་བཤོལ་ཏེ། ཞབས་དྲུང་དག་དབང་གཤེགས་པ་སྤེལ་གྱི་བྲིར་བཀོད་ཁྱད་ཡུན་རིང་མ་འགོར་བ་གོང་མ་བཀྲ་ཤིས་གཤེགས་པ་སྤྱིར་ཡང་བྲིར་བཞུགས། སྤྱི་ལོ་1565ལོར་རྒྱ་ནག་གོང་མ་ཅ་ཆེང་གིས་པོ་ཉ་བཏང་སྤེལ་གྱི་ལྷ་པ་འཇའ་ས་གནང་། དེའི་རྗེས་ཅམ་ན་སྤྱིས་རྒྱུན་སྤེལ་གཤེགས་པ་འབྱུང་བ་སྤེལ་གྱི་བྲི་ལ་བསྐོས། ཡུན་རིང་མ་སོང་བར་སྤྱི་གཤེགས་པ་འདྲ། །

༡༩ ཕག་གུའི་གོང་མ་བརྩ་གཉིས་པ། རྩུན་སྡེ་གྲགས་འབྱུང་བ། འདི་ཐེལ་གྱི་
གདན་སར་བཞུགས། ཞབས་མི་བདེ་བའི་དབང་གིས་བྱགས་དམ་ཟབ་བཞེས་གྱི་
རིམ་པ་གཙོ་བོར་མཛད། བྱད་པར་གཤེད་སྐྱོར་དང་མ་མགོན་བྱ་རོག་གདོང་
ཅན་ལ་ཅལ་དུ་ཐོན། སྤྱི་ལོ་1563ལས་མས་ཤིག་ནས་སྡེ་གདོང་གི་སྲིད་ལ་རྩས་
གཏོགས་གནང་ཞིང་ཡོད་པ་གསལ་ཏེ། 《དབྱིད་གྱི་རྒྱལ་མོའི་སྤྱད་བྱངས་》 ལས།
བརྩ་དམི་རྩུན་དགུས་དབྱས་གཙང་ལན་མང་དུ་དགྲུགས་པའི་བྱི་སྤང་སྡེ་གཟར་
གྱི་སྐབས་སུ་སྡེ་ཁུ་གདོང་དུ་གྲགས་འབྱུང་མིང་ཅན་ཡོད་པའི་ལྷང་ལྟར་ན། སྐབས་
དེར་གྲགས་འབྱུང་མིང་ཅན་ནི་འདི་ཉིད་ཡིན་པ་སྟོན་མེད་རེད། ལོ་དེར་ས་སྐྱ་
དང་། བྱང་བདག་འབྲུགས་པར་རིན་སྤངས་པས་ས་སྐྱའི་རྒྱབ་ཅར་དམག་ཆས།
རིན་སྤངས་ངག་དབང་འཇིགས་གྲགས་གྱིས་དམག་བཏོགས། ཞིང་ཤག་པས་རིན་
སྤངས་སྤྱས་པར་དཀར་པོ་བཏོངས། སྤྱི་ལོ་1564ལོར་ཞིང་ཤག་པས་དམག་གི་རུ་
འདྲེན་གནང་། གཙང་ཕྱོགས་ཐམས་ཅད་དབང་དུ་བྱས། སྤྱི་ལོ་1570པའི་
ལྷགས་རྟ་ལོར་ལ་དྲགས་གུ་གི་ལ་སྡེབས། ལྷ་མ་རྟ་ཆང་བར་འདུམ་བྱས་པས་
འབྲུགས་ཅོད་ཞི། སྤྱི་ལོ་1577ལོར་རྒྱལ་བ་བསོད་ནམས་རྒྱ་མཚོ་ཏྲེ་ཡུལ་དུ་
གཤེགས་པའི་སྤྱི་ལོ་ཅམ་ལ་གྲགས་འབྱུང་བ་སྐྱ་གཤེགས་པར་མཛད། །

༡༩ ཕག་གུའི་གོང་མ་བརྩ་གསུམ་པ། ཞབས་རྩང་ངག་དབང་གྲགས་པ། ཏ་
ལམ་སྤྱི་ལོ་1570པའི་ནང་སྐྱོར་ཅམ་ན་ཕག་གུའི་སྲིད་བསྐྱུངས། སྡེ་སྲིད་གྲགས་

འབྲུང་བ་སྐྱ་གཤེགས་པ་དང་། ཞབས་བྱུང་དག་དབང་གྲགས་པ་ལྟེ་སྲིད་ཀྱི་ཁྱི་
 པའི་རྣམ་པ་ཙམ་བཞུགས། རྟོན་བྱ་དབྱུང་གཙང་གི་དབང་ཆ་ལལ་ཆེར་ཞིང་
 ཤག་པ་ལ་བྱའི་ལག་བྱ་ཤོར། འདི་ལ་སྤྲོས་བཀའ་བརྒྱུད་པ་རྣམ་པར་རྒྱལ་བ་དང་།
 དེའི་སྤྲོས་མི་ཡམ་བསོད་ནམས་སྤྱག་འབྲུངས་པ་དེ། སྤྱི་ལོ་1643པའི་ཚུ་ལྷག་ལོར་
 རྒྱལ་བ་ལྷ་པས་དབྱིད་ཀྱི་རྒྱལ་མོའི་སྤྱ་ཚོམ་པའི་ལོ་དེར། ཞལ་བཞུགས་ཡོད་པར་
 གསུངས། སྤྱི་ལོ་1578ལོར་གྱ་གའི་དམག་གིས་བྱང་པོ་རི་རྩོང་དཔོན་ལྟེ་བཙམ་
 ས་ཡོས། སྤྱི་ལོ་1579ལོར་ལྟེ་པ་ཞིང་ཤག་པས་བྱང་བདག་བཀྲ་ཤིས་སྟོབས་རྒྱལ་
 གནས་དབྱུང་བཏོང་། །

ས་བཅད་གཉིས་པ། ཆོས་ལྷགས་རིག་གནས་དང་ལག་ཆ་ལ་སྒྲོར།

གཅིག གསེར་དབྱལ་གྱི་སྐྱ་གསུང་བྱགས་ཏེ།

གསེར་དབྱལ་གྱིས་པའི་བཀའ་འབྲུང་དང་། །

གསེར་ཟངས་བརྒྱན་པའི་ལྷ་ཆེན་དང་། །

ཐང་རྩོང་རྒྱལ་པོའི་ལྷགས་ཟམ་དང་། །

ཤིང་ཐུང་ཐོག་མའི་བཀའ་འབྲུང་དང་། །

ཀམ་ལ་ཡི་ཆོས་མཉམ་རྒྱལ་། །

ཕག་བྱའི་སྲིད་རྩོང་བྱས་འདིར་བྱང་། །

【གསེར་དབྱལ་གྱི་བཀའ་བརྒྱན་སྒྲོར】 ཐོག་མར་ཕག་བྱའི་སྲིད་དབང་ཚུགས་
 ཁ་མའི་སྐབས་ཙམ་ན་ཆོལ་པ་ཀུན་དགའ་རྟོ་རྗེས་གསེར་དབྱལ་གྱི་ཞུན་ཁུ་བསྐྱེས་
 མའི་བཀའ་འབྲུང་ཆ་ཆང་ཞིག་བཞེངས། བཀའ་འབྲུང་དེ་ལ་པོད་གྲངས་ཉིས་
 བརྒྱ་དྲུག་ཅུ་ཡོད་པར་གྲགས། རྒྱ་སི་བྱང་རྒྱལ་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་བཞེངས་པའི་
 གསེར་གྱི་བཀའ་འབྲུང་། ཐང་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་སྐབས་སུ་བཀའ་འབྲུང་
 གསེར་བྲིས་མ་ཆ་ཆང་གཉིས་དང་། གསེར་དབྱལ་འདྲེས་མ་གཅིག་སྐྱ་བྲིས་ཆར་
 གཅིག་བཅས་གསར་བཞེངས་གནང་ཡོད། ལྟེ་སྲིད་གྲགས་པ་འབྲུང་གནས་གྱི་

སྐབས་སུ་བཞིངས་པའི་འཕྲོངས་ཀྱིས་འཕྲོང་བ་སྟག་ཅེའི་བཀའ་འགྲུར། རབ་བྱུང་
བདུན་པའི་ལྷགས་ཕག་སྤྱི་ལོ་༡༧༩༡ལོར་ཀྱལ་ཅེ་རབ་བརྟན་ཀུན་བཟང་འཕགས་
ཀྱིས་སྤར་ཐང་གི་བཀའ་འགྲུར་མ་དཔེར་གནང་སྟེ་བཀའ་འགྲུར་གསེར་བྲིས་ཅན་
བཞིངས་པ་ལ་སོགས་གསལ་བ་ལྟར་ན་སྐབས་དེར་བོད་ཀྱི་ཡུལ་དུ་བཀའ་བརྟན་
གསར་བཞིངས་བྱེད་པའི་ལས་ཀ་ལ། མི་དངོས་འཕྲོར་གསུམ་གྱི་རུས་ཤུགས་ཀྱི་
ཆེན་པོར་བརྟོན་ཡོད་པ་ཤེས་ཐུབ། །

《སྤྱི་ཆེན་གྱི་སྒྲོར་》 སྐབས་དེར་གསེར་སྤྱི་དང་བཟངས་སྤྱི། འདག་སྤྱི། ཤིང་སྤྱི་
ལ་སོགས་པ་སྤྱི་ཅལ་བྱེད་དུ་འཕགས་བྱུང་པ་ལས། སྤྱི་གྲགས་དང་སྤྱི་ཆོད་ཆེ་
ཤོས་དཔེར་ན། དམ་རིང་བྱམས་ཆེན་དང་། རོང་བྱམས་ཆེན། འབྲས་སྤྱངས་
དཔོན་གྱི་བྱམས་པ་མཐོང་གྲོལ་མ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ནི་ཕག་གཉིས་མིང་གྱི་རུས་
རབས་སུ་བཞིངས་པ་ཡིན་ནོ། །

《ལྷགས་བཅ་དང་གྲུ་ཤན་སྒྲོར་》 སྐབས་དེར་ཐང་སྟོང་ཀྱལ་པོས་བོད་ཡུལ་སྟོང་
སྤྱི་དང་གསུམ་ལ་ལྷགས་བཅ་ལྟ་བུ་དང་བརྒྱད་བཅུ་གས། ཤན་ཆེན་དང་གྲུ་ཤན་
ལྟ་བུ་བརྒྱད་དང་བཅོ་བརྒྱད་བཅོས། ཤིང་བཅ་དུག་ཅུ་ཐམ་པ་བཅུ་གས། ཞེས་
ཐང་སྟོང་ཀྱལ་པོའི་རྣམ་ཐར་ན་གསལ་བ་དེ་དག་ལས་གཅིང་རི་བོ་ཆེའི་ལྷགས་
བཅ་དང་། ལྟ་ཅེའི་ལྷགས་བཅ། ཀྱལ་མོ་དུལ་ཆུའི་ལྷགས་བཅ་ལྟ་བུ་རྣམས་ཡིན། །

གཉིས། བཀའ་འགྲུར་གྱི་སྤར་ཤིང་།

《བཀའ་འགྲུར་གྱི་ཤིང་སྤར་ཐོག་མའི་སྒྲོར་》 སྤྱི་ལོ་༡༧༠༧ལོར་ཀམ་པ་དེ་བཞིན་
གཤེགས་པ་ཀྱི་ནག་དུ་ཕེབས་ནས་གོང་མ་ཡུང་ལོར་དགེ་སྤྱལ་གནང་བ་ལྟར་ཀྱི་
ནག་གོང་མས། རབ་བྱུང་བདུན་པའི་ལྷགས་སྟག་ལོ་སྤྱི་ལོ་༡༧༡༠ལོར་ཀྱི་ནག་ནན་
ཅིན་དུ་བཀའ་འགྲུར་སྤར་ཤིང་བཞོས་པ་ནི་བོད་ཡིག་བཀའ་འགྲུར་ཤིང་སྤར་གྱི་
ཐོག་མ་ཡིན། སྤྱི་ལོ་༡༧༥༧ལོར་ཏ་མིང་ལུ་ལི་ཀྱལ་པོས་ཀམ་པ་ལྟ་བུར་ནག་
གཉིས་ཀྱིས་དགེ་སྤྱལ་ལྟར་བེ་ཅིན་དུ་བཀའ་འགྲུར་གྱི་སྤར་བཞིངས། རབ་བྱུང་
བཅུ་པའི་ས་བྱ་སྟེ་སྤྱི་ལོ་༡༩༠༧ལོར་ལྟ་བུར་ཆོས་ཀྱི་དབང་སྤྱུག་གི་གསུང་བསྐུལ་
འོག་འཇང་ས་ཐམ་ཀྱལ་པོ་མི་ཕམ་ཆེ་དབང་བསོད་ནམས་རབ་བརྟན་གྱིས་སྤྱིན་

བདག་གནང་སྟེ་འཕྲིང་པ་སྟག་ཆེའི་བཀའ་འགྱུར་ལ་མ་སྟེ་བྱས་ཏེ། བཀའ་འགྱུར་
སྤར་ཤིང་གསར་བཞེངས་གང་པ་དེ་ལ་ལི་ཐང་བཀའ་འགྱུར་ཟེར་ཞིང་། བོད་ཀྱི་
ས་ཁུལ་དུ་བཀའ་འགྱུར་གྱི་སྤར་ཤིང་ཐོག་མར་བྱང་བ་དེ་ཡིན། །

གསུམ། ཀམ་པའི་སྤར་ཆེན་འཛམ་སྤྱིང་རྒྱན།

【སྤར་ཆེན་འཛམ་སྤྱིང་རྒྱན】 བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་ཆོས་ཆོགས་ཆེས་ཆེ་ཤོས་ཀམ་
པའི་སྤར་ཆེན་འཛམ་སྤྱིང་རྒྱན་ཞེས་པ་ནི། ཆོས་ཆོགས་ཀྱི་སྤར་ཆེན་ཐོག་མར་
དབུ་བརྟེས་ཚུལ། རབ་བྱང་དུག་པའི་མེ་ཏྲ་སྟེ་ལོ་1366ལོར་ཀམ་པ་རོལ་པའི་རྩོ་
རྩེ་རྒྱ་ནག་ནས་སྤར་བོད་དུ་བྱོན་སྐབས། ལམ་དུ་ཞལ་མཇལ་ཞུ་མཁན་གྱི་སྟག་
མང་པོ་བྱང་ཞིང་། དེ་དག་འགའ་ཞིག་པ་མ་ཆུན་ཆོན་རྣམས་རྩ་མོང་ལ་བཀལ་
ནས་ལྷ་ལམ་བརྒྱད་དེ་བྱང་བ་དང་། འགའ་ཞིག་དད་མོས་ཀྱི་ཤོམ་པ་བདུན་རེའི་
མཆོམས་ན་ཕྱག་གསུམ་རེ་འཆལ་ནས་འོངས་པར་གྲགས་པ། དེ་དག་རྣམས་ལ་
བསྐྱ་བ་རྣམ་པ་བཞིས་ཆོས་ཀྱིས་ཆོམ་པར་མཛད། ཏུས་དེར་སྟོད་ཉོར་རྒྱལ་པོས་
འབུལ་བ་མང་པོ་དང་བཅས་གདན་ཞུས་པ་འབྱོར་ཡང་མ་བྱོན། མདོ་སྟོད་བརྒྱད་
དེ་དབུས་སུ་བྱོན་པའི་ལམ་དུ་འདན་དང་། རོང་པོ་དང་། བྱང་པོ་དཀར་ནག་
ཤོད། བརྒྱད་ཤོག ཁོག་སྟོད་སྟེང་། ཀོང་པོ་སོགས་ཀྱི་སེར་སྐྱ་གྱི་སྟག་མང་པོར་
མཇལ་ཁ་ཞུ་བར་འོངས་པ་དེ་དག་ལ་ཆོས་དང་ཟང་ཟིང་གི་སྦྱོན་པས་ཆོམ་པར་
བྱས། དབུས་སུ་བྱོན་པའི་ཆོ་འཁོར་བའི་བྱ་བ་མཐའ་དག་སྟོས་བཏང་ནས་དགེ་
སྦྱོར་སྟོམ་སྟབ་ལ་བཅོན་པའི་དམ་བཅའ་བཟན་པོར་ཐོབ་པའི་དད་ལྡན་གྱི་སེར་
སྐྱ་མང་པོ་ཞིག་སྤྲུལ་དང་འབུལ་མི་ཐོད་པའི་དད་ལྡན་གྱིས་ཕྱག་སྦྱོར་འབྲངས།
མཆུར་ཕུར་འབྱོར་པ་དང་། སྤྲུལ་མའི་བཞུགས་གནས་ཀྱི་ཉེ་སྟོར་དུ་སྤར་བཏབ་ཏེ་
དགེ་སྦྱོར་ལ་བཅོན། སྐབས་དེར་རྒྱ་ནག་ཏུ་མིང་ཤོང་མ་དུན་ཟུ་རྒྱལ་པོས་འབུལ་
བ་དང་བཅས་ཏེ་གདན་ཞུ་བ་བཏང་ཡང་སྐབས་དེའི་དད་ལྡན་གྱི་སེར་སྐྱ་གྱི་ཆོ་
མང་པོའི་དགེ་སྦྱོར་ལ་བར་ཆད་དུ་དོགས་ནས་མ་བྱོན། དད་ལྡན་སེར་སྐྱ་དེ་དག་
སྤྲུལ་གར་བྱོན་གར་བཞུགས་ཀྱི་རྩེས་སུ་བྱངས་ཏེ་ཉེ་སྟོར་དུ་སྤར་བཏབ། དགེ་
སྦྱོར་སྟོམ་བཟུངས་ལ་བཅོན་ནས་རྒྱན་འབྱོངས་བྱས་པ། དེ་ལ་ཀམ་པའི་ཆོས་སྤར་

ཞེས་བྱ་བ་དེ་ཐོག་མར་བྱང་ཡོད། ཀམ་པ་སྐྱ་ཕྱིར་ལྷ་པ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་
སྐབས་སུ་སྐར་ཆེན་གྱི་ཐོབ་ཐང་ཡང་། མཐོ་ཏུ་ཕྱིན་སྐབས་སྐར་པ་ཁག་གཅིག་གི་
སྤྱོད་པ་ལ་ངན་ཤན་ཅུང་ཟད་ཐེབས་པ་ན། ཏུང་མ་སེ་རྟོགས་ལྡན་གྱིས་ཞུས་པ་
བཞིན་སྐར་གྱི་བཅའ་བྲིམས་བསྐྱམས། སྐྱ་ཕྱིར་བྱག་པ་མཐོང་བ་དོན་ལྡན་གྱི་
སྐབས་སུ་སྐར་ཆེན་ཡོངས་ལ་ཐུན་མོང་གི་རིག་གནས་དང་། བར་བརྟག་རྒྱུད་
གསུམ་གཙོས་པའི་གཞུང་བཤད་དང་། རྒྱལ་བའི་བཀའ་འགྱུར་ལྟ་སྟོན་བྱ་རྒྱ་
བཅས་དར་བྱབ་བྱུང་། གནའ་མིའི་རག་རྒྱན་དུ། སྐབས་དེར་ཀམ་པའི་སྐར་ཆེན་
གྱིས་ཞོགས་པའི་གསོལ་ཆས་མ་བཞེས་པའི་གོང་ལ་ཉིན་ལྟར་མ་ཆགས་པར་རྒྱལ་
བའི་བཀའ་འགྱུར་ཆར་རེ་སྟོག་འདོན་བྱེད་བཞིན་ཡོད་པར་བཤད། སྐྱ་ཕྱིར་
བདུན་པ་ཆོས་གསུམ་རྒྱ་མཚོའི་སྐབས་སུ། རྟེན་གདོང་དང་ཕྱེ་པ་རིན་སྤངས་པ་
བཅས་གྱིས་དད་གསུ་ཆེན་པོ་ཐོབ་སྐབས་སྐར་ཆེན་གྱི་ཐོབ་ཐང་དང་། འཆོ་བའི་
མཐུན་ཁྱེན་བཅས་ཡར་རྒྱས་བྱུང་། སྐར་ཆེན་ཡོངས་ཀྱི་བསྐྱེད་བྱའི་སྤྱི་གཤིས་
གཏན་འབེབས་གནང་བ་དང་། ལས་སྡེ་སོ་སོའི་གོ་གནས་དང་བསྟན་པའི་ལས་
ལྷ། ལས་གོས་སོགས་གོ་རིམ་དང་ལྡན་པ་གསར་བཟོ་གནང་། སྐར་ཆེན་གྱི་
ཁོངས་མི་ཡོངས་ལ་སྐར་ལྷ་དང་། སྐར་རྟོད་ཅེས་པའི་ལྷ་གོས་ཆ་འགྲིག་བྱེད་པའི་
བཀོད་པ་མཛད། ལྷ་གོས་དེ་དག་ནི་དེང་རུས་ཀྱང་བཀའ་བརྒྱུད་པའི་དཔོན་པ་
ཁག་གི་བླ་ལྷ་རྣམས་བྱེས་ཐེབས་ཀྱི་སྐབས་སུ་བེད་སྤྱོད་གནང་བཞིན་ཡོད་དོ། །

སྐར་ཆེན་འཛིག་རྒྱལ། སྤྱི་ལོ་༡༩༥༢ལོར་དབུས་གཙང་དམག་འབྲུག་གི་སྐབས་སུ།
སོག་དམག་དང་སེ་འབྲས་དམག་གིས་ཀམ་པའི་སྐར་ཆེན་གཏོར། ལྷ་པ་བྲི་སྤྱག་
ཅམ་ཤི་རྣམས་བྱུང་། སྤྱི་ལོ་༡༩༥༥ལོར་ཀམ་པ་སྐྱ་འཁོར་ཁུང་ཤས་འཇང་ཡུལ་དུ་
བྱོན། འཇང་ས་ཐམ་རྒྱལ་པོས་བྲི་དམག་གཉིས་བོད་དུ་བཏང་ནས་དག་ལན་
སྟོག་རྒྱའི་ཁས་འཆེས་ཀྱང་། ཀམ་པས་བདག་ནི་ཤྱུ་ཐུབ་པའི་རྗེས་འབྲུག་ཡིན་
སྐབས་ངའི་ཆེད་དུ་སྤང་འབྲུ་ཞིག་ལའང་གནོད་པ་བྱེད་མི་འོས། སྤྱིར་དེང་སང་
རྟོགས་མའི་རུས་འདྲིར་བསྟན་པ་རྣལ་མ་ནི་མི་འོང་། བསྟན་པའི་གཟུགས་བརྟན་
ཅམ་ནི་ད་རུང་ཡང་ལུ་མཐུད་ནས་རྒྱན་གནས་པས་དམག་དང་གཡུལ་གྱི་བྱ་བས་

དགོས་པ་མེད་ཅེས་ཞལ་གྱིས་མ་བཞེས་པར་བཤད། དེ་ནས་བཟུང་ཀམ་པའི་ཆོས་
ཆོགས་སྐར་ཆེན་འཛམ་གླིང་རྒྱན་ཞེས་པ་དེའི་ཕྱིན་ལས་ཀྱི་མཇུག་འགྲིལ་ལོ། །

བཞི། ལམ་གཙུག་མ་གསུམ་དགེ་ལྡན་པ།
དགེ་ལྡན་པ་ཡི་གྲུབ་མཐའ་དང་། །
མདོ་རྒྱུད་མཁས་པའི་ཆེར་སོན་ཆེ། །
དགའ་ལྡན་གྱི་པའི་སྒྲུབ་ལྷགས་དང་། །

《དགེ་ལྡན་པའི་གྲུབ་མཐའ་བྱུང་བ》 དགེ་ལྡན་པའི་གྲུབ་མཐའི་སྒྲུབ་འབྱེད་
པོ་ནི། རབ་བྱུང་རྒྱལ་པའི་མེ་བྱ་སྒྱི་ལོ་ ༡༣༥༧ ལོར་མདོ་སྐད་ཅིང་ཁའི་ཡུལ་དུ་སྐྱ་
བལྟམས། དགྲང་ལོ་གསུམ་པའི་ས་ཡག་ལོར་ཀམ་པ་རོལ་པའི་རྩོ་རྩེ་ལས་ཡོངས་
རྩོགས་དགེ་བསྟེན་ཞུས། གཞོན་པའི་རུས་སུ་ཆོས་རྩོ་དོན་གྲུབ་རིན་ཆེན་ལས་སོ་
སོ་ཐར་པ་དང་ལྷགས་ཀྱི་ཆོས་སྐོར་ཞུས་ཏེ་མཁས་པར་གྱུར། དེས་དབུས་གཙང་
གི་ཚུགས་སུ་འདི་དང་འདི་ལྟ་བུ་སྒྲོ་བས་ཤིག་ཅེས་པའི་བཀའ་ལྟར་དབུས་སུ་བྱོན།
ཐོག་མར་གྱི་མ་ཤོད་དུ་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་མང་པོར་བསྟེན་ཅིང་། ཕྱི་ནས་རྩོ་
བཅུན་གཞོན་ཅུ་སྟེ་གྲོས་ཞབས་ཀྱི་རྒྱུད་དུ་ཡང་དག་པར་བསྟེན་ཏེ་སྟེ་རྩོད་པལ་
མོ་ཆེ་དང་། དེ་ཡང་དབུ་མའི་གཞུང་ལ་བསྐྱབ་གཉེར་མཐར་ཕྱིན་པ་གནང་།
སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་མཐའ་དག་གི་གཞིར་གྱུར་པ་ནི་དམ་པའི་ཆོས་འདུལ་བ་
ཉིད་དུ་དགོངས་ནས་མཁན་ཆེན་སྐོར་མོ་ལུང་པ་ལས་འདུལ་བའི་སྐོར་ཞུས་ཤིང་།

འདུལ་པའི་བསྟན་པ་བསྐྱར་གསོ་དང་དར་སྤེལ་གནང་། ཡི་དམ་ལྷས་ཀྱང་འདུལ་
པའི་བསྟན་པ་ལ་བརྟེན་ནས་གཞན་ལ་ཕན་པ་ཆེན་པོར་འགྱུར་བར་ལུང་བསྟན་
པས། རྒྱལ་མར་དཔོན་སློབ་རྣམས་ཀྱིས་ཤོས་དྲུག་གི་དབུ་བཅུ་པ་དང་། ལྷ་
བཟེད་དང་གདིང་བ་ལ་སོགས་པ་ཡོ་བྱད་རྣམས་བསྐྱམས་ནས་གཞན་དག་གིས་
མཐོང་བ་ན། རབ་རྩ་བྱུང་བའི་ཚུལ་ནི་འདི་ལྟ་བུ་ཞིག་སོ་ནའོ་ཞེས་ཡིད་ཆེས་པར་
འགྱུར་བ་མཛད། ཕྱིས་ནི་ལོ་རེ་ལས་ལྷ་རེ་ཅམ་ཆོས་ཉན་པར་ཚུལ་བའི་སློབ་མ་
དག་ཀྱང་འདུལ་བའི་ཀུན་སྦྱོང་པ་ལ་བཀོད་པས་མངོན་སུམ་རྩ་བུར་པ་ལྟ་ཞིག །
རྒྱུ་རིང་པོ་ནས་ཐོས་པ་དག་ཀྱང་སྤྱོད་ལོང་གཡོ་བས་སྤྱགས་ཐམས་ཅད་རྩ་སྟོན་
པས་བྱུང་ཉི་འགྲན་ལྷ་མེད་པར་བྱུང། །དེ་ནས་སོ་སོ་ཐར་པ་ཅམ་གྱིས་ཆོས་མི་
ཤེས་པར་སློབ་མ་རྣམས་སྦྱོན་པ་དང་འཇུག་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་བྱང་ཆུབ་གྱི་
སེམས་ལ་བཀོད་དེ། དེའི་བསྟན་པའི་གནས་དག་ལ་རི་ལྷར་སློབ་པའི་ཚུལ་གྱི་
བསྟན་བཅོས་ཀྱང་མཛད། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་བསྟན་པའི་གནས་ལ་བསྐལ་
པ་བྱེ་བར་བཙོན་པར་བྱས་ཀྱང་དེ་སོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་དང་མི་ལྡན་
ན་འཁོར་བའི་རྒྱ་མཚོ་ལས་བཀལ་བར་མི་རུས་སོ་ཞེས་དགོངས་ནས། དེ་དག་གི་
ཚུལ་ལོགས་པར་སྟོན་པའི་སྤྱེས་བྱ་གསུམ་གྱི་ལམ་གྱི་རིམ་པའི་གདམས་དག་ཀྱང་
ཡི་གེར་མཛད། དེ་ལྟ་བུ་དེ་ལ་ལམ་གྱི་ཆ་རགས་པ་ཆོང་ཡང་ཆོ་གཅིག་ཉིད་ལ་
སངས་རྒྱས་པའི་སྤྱགས་གྱི་ཚུལ་ལ་འཇུག་དགོས་པར་དགོངས་ནས། དང་པོར་སྒྲ་
མ་བརྟེན་པའི་ཚུལ་དང་། དེ་ནས་སྤྱམས་གནང་བའི་དམ་ཆོག་དང་སྟོམ་པ་རི་
ལྷར་བསྐྱེད་པ་དང་། དབང་བསྐྱར་པ་སྟོན་རྩ་འགྲོ་བ་རིམ་པ་གཉིས་ལ་རི་ལྷར་
སློབ་པའི་ཚུལ་གྱི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་དང་། བྱེ་བྱག་རྩ་དཔལ་གསང་བ་འདུས་པའི་
རྒྱུད་ཤེས་སློབ་དཔོན་འཕགས་པ་སྤྱུ་རྒྱུ་ཡབ་སྤྱུ་གྱི་གཞུང་གཙོ་བོར་མཛད་པའི་
གདམས་པ་དང་རྗེས་སུ་བསྟན་པའི་བསྟན་བཅོས་མང་རྩ་མཛད། ས་མོ་སྤང་སྤྱི་
ལོ་༡༧༠༧ལོར་སྟོན་ལམ་ཆེན་མོ་མཛད་ཅིང་། ལོ་དེ་ཉིད་ལ་དགེ་ལྡན་རྣམ་པར་
རྒྱལ་བའི་སྤིང་བཏབ། ས་མོ་ཕག་སྤྱི་ལོ་༡༧༡༧ལོར་རྒྱལ་ཆབ་རིན་པོ་ཆེ་ལ་དབུ་ལྷ་
དང་ན་བཟའ་བེར་སྤུལ་ཞིག་གནང་སྟེ། གདན་སར་དོན་གྱིས་གོ་བར་མཛད་ནས་

སྐྱ་གཤེགས་སོ། །

[[དགའ་ལྷན་གྱི་པ]] རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་སློབ་མའི་གཙུག་པོ་རྒྱལ་ཚབ་རྗེ་དང་།
 མཁས་གྲུབ་རྗེ་གཉིས་ཀྱིས་སློབ་མའི་གདན་ས་བསྐྱུངས། དེའི་བརྒྱུད་པ་གདན་ས་
 རྒྱུང་མཁན་རིམ་བུར་རྣམས་ལ་དགའ་ལྷན་གྱི་པ་ཟེར། དགའ་ལྷན་གྱི་པ་ཞེས་པ་
 དེ་ནི་དཔོན་གྱི་གདུང་རྒྱུད་དང་། སློབ་མའི་ཡང་སྤྱད་སྟགས་མཐོ་རིམ་མི་སྤྲེའི་སྐུ་
 རྒྱུད་བྱིས་པའི་དུས་ནས་གྲི་ཐོག་ཏུ་བཀོད་པ་ལྟ་བུ་མིན་ཞིང་། ཐོད་གྱི་གཏམ་དཔེ་
 ལ། རྒྱུང་པོའི་བུ་ལ་ཡོན་ཏན་ཡོད་ན། དགའ་ལྷན་གྱི་པ་བདག་པོ་མེད། ཅས་
 ཡོངས་སུ་གྲགས་པ་ལྟར་རིགས་རུས་འབྱོར་པ་ས་སྟོགས་བཅས་དམིགས་བསལ་གྱི་
 དབྱེ་བ་གང་ཡང་མེད། མཁས་མང་འདུས་པའི་དབུས་སུ་ལུང་རིགས་ཀྱིས་རྩོད་
 པའི་གྲལ་ལས་རྒྱལ་ཁ་སྐྱུས་ཐོབ་པ་གང་དེ་དགའ་ལྷན་གྱི་པའི་ཐོབ་ཐང་རག་གི་
 ཡོད་པ་རེད། དེ་ནས་ད་ལྟའི་བར་དགའ་ལྷན་གྱི་པ་བརྒྱ་ཕྱེད་ཞེས་བྱུང་ཡོད་པ་
 རེད། རྗེ་རིན་པོ་ཆའི་སློབ་མ་རྣམས་ཀྱི་གདན་ས་འབྲས་སྐྱུངས་དང་སེ་ར་བཏབ་
 པ་ལ་རི་བོ་དགེ་ལྷན་པའི་གདན་ས་ཆེན་པོ་སེ་ར་འབྲས་དགའ་གསུམ་ཟེར་བ་དེ་
 བྱུང་། བྱིས་གཙང་བཟ་ཤིས་ལྷན་པོ་དང་། སྐྱ་འབུམ་དགོན་པ། སློབ་བྱང་བཟ་ཤིས་
 འབྲིལ་རྣམས་ལ་རི་བོ་དགེ་ལྷན་པའི་ཆོས་བརྒྱུད་རྣམས་འཛིན་སྐྱོང་སྡེ་ལ་བའི་
 སྡོན་ལས་འཇུག་པའི་སྡོ་ལྟ་བུ་ཆགས་ཡོད།

1. དགའ་ལྷན་དགོན་པ། རབ་བྱུང་བརྒྱུན་པའི་ས་སྐྱུང་གྱི་ལོ་1409ལོར་རྗེ་ཙོང་
ཁ་པས་བཏབ།
2. འབྲས་སྐྱུངས་དགོན་པ། རབ་བྱུང་བརྒྱུན་པའི་མེ་ཁྲིལ་གྱི་ལོ་1416ལོར་འཇམ་
དབྱངས་བཟ་ཤིས་དཔལ་ལྷན་གྱིས་བཏབ།
3. སེ་ར་དགོན་པ། རབ་བྱུང་བརྒྱུན་པའི་ས་སྐྱུང་གྱི་ལོ་1419ལོར་བྱམས་ཆེན་
ཆོས་རྗེས་བཏབ།

ལྷ། གྲུབ་མཐའ་ཁག་གི་མི་སྣ་གྲགས་ཆེན་མཆོན་བྱེད།
 བོད་ཀྱི་ཆོས་ལུགས་གྲུབ་མཐའ་ཁག་གི་སོ་སོའི་མཁས་པ་
 མཆོན་བྱེད་ཀྱི་མི་སྣ་འགའ་ཞིག་

ཁོ་ཆང་འབྲུག་ལྷ་མེའུ་དཔལ་ཆེན་ཞབས། །
 བྱུར་མི་ཉི་འོད་གཡུང་རྩུང་གླིང་པ་དང་། །
 ཤེས་རབ་རྒྱལ་མཆོན་ཁྱུང་སྤྱལ་འཇིག་མེད་དབང་། །
 ཤར་རྒྱ་པ་སོགས་བོན་གྱི་མཁས་པའི་སྟེ། །

གཡུ་སྒྲི་སྤྱིང་པོ་སྤང་སྟོན་མི་ཕམ་མགོན། །
 རོང་མོམ་ཆོས་རྩེ་ཀུན་མཁྱེན་སྤྱོད་ཆེན་པ། །
 ཆོ་དབང་ལོ་རྒྱུ་དཔལ་སྤྱལ་ཆོས་ཀྱི་དབང་། །
 མི་ཕམ་ལ་སོགས་སྤྱིང་མའི་མཁས་གྲུབ་ཆོགས། །

ཤེས་རབ་ཡི་ཤེས་ཁྱུང་པོ་གྲགས་མེད་དང་།
 དབྱུག་སྟོན་མེད་གེ་བྱ་སྟོན་ཆོས་རྩེའི་ཞབས།
 འཇམ་དབྱངས་གྲགས་རྒྱན་ཆོས་སྤྱོད་བཟང་པོ་སོགས།
 ཞུའི་བསྟན་པ་སྟེལ་བའི་མཁས་དབང་ཆོགས།

སྤྱུ་པ་ཆོས་མེད་མཆིམས་སྟོན་ནམ་མཁའ་གྲགས།
 བྱ་སྟོན་བཙུན་འབྲས་གཏུམ་སྟོན་སྟོ་གྲོས་ཞབས།
 བཙུན་ལྷན་རིག་རལ་དབྱལ་ཚུ་སོགས་མེད་སོགས།
 བཀའ་གདམས་བསྟན་པ་སྟེལ་བའི་མཁས་གྲུབ་ཆོགས།

སྟག་སྟེ་བ་དང་དབང་ལོ་ཆེན་པོ་དང་།
 ལོ་ཆེན་བྱང་ཆེ་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཆོན་ཞབས།
 འཇིགས་མེད་གྲགས་པ་ཚུགས་ལས་ནམ་རྒྱལ་སོགས།
 པོ་དོང་བསྟན་པ་སྟེལ་བའི་བཤེས་གཉེན་ཡིན།

ལྷ་རྒྱན་པ་དང་རྒྱལ་བ་ཡང་དགོན་པ། །
 དུ་སྟོན་ཆོས་རྒྱུ་ལྷ་ལ་པ་བརྒྱ་དཀར། །
 མི་བརྒྱ་དེ་རྒྱུ་གཙུག་ལག་ཤིང་བའི་ཞབས། །
 ཀོང་རྒྱལ་ལ་སྐོས་པ་ལ་བརྒྱ་དེ་མཁས་དབང་ལྷ། །

ཆོས་ལྷ་ལ་པ་དང་དཔོན་སྟོན་སྒྲིབ་སྒྲིབ་པ། །
 གཙང་མ་ཤངས་སྟོན་བསམ་ཤིང་གཞོན་ལྷ་ལྷ། །
 ཐང་སྟོན་རྒྱལ་པོ་ཀུན་དགའ་གྲོལ་མཆོག་སྐོས། །
 ཤངས་བརྒྱན་ཉིན་མོར་བྱེད་པའི་མཁས་ལྷ་ལྷ། །

རིང་མདའ་པ་དང་གཡག་སྐྱུག་སངས་རྒྱལ་པ། །
 ལྷ་རྒྱུ་ལྷ་མཆོ་རྒྱུ་སྟོན་ཆོན་མོའི་ཞབས། །
 སྐོས་པོ་རབ་འབྱུངས་འཇམ་དབྱངས་མཁུན་བཙེ་སྐོས། །
 ས་སྒྲིབ་བརྒྱན་པ་འཛིན་པའི་མཁས་ལྷ་ལྷ། །

རབ་བྱུང་རྒྱུ་རྒྱུ་དགའ་རྒྱལ་ལྷ་ལྷ། །
 ཀུན་བརྒྱན་སྒྲིབ་ཀུན་ཆགས་མེད་རྒྱུ། །
 ཆོས་ཀྱི་འབྱུང་གནས་ཆོ་དབང་ཀུན་ལྷ་ལྷ་སྐོས། །
 གཙང་ལྷ་ལྷ་བརྒྱན་པ་སྐོས་པའི་མཁས་ལྷ་ལྷ། །

ཉ་དཔོན་པ་དང་མ་ཉི་པའ་ཆོན་ཞབས། །
 རྒྱུ་པོ་སངས་རྒྱལ་ཀུན་དགའ་གྲོལ་མཆོག་རྒྱུ། །
 ལྷ་རྒྱུ་ལྷ་མཁས་མཆོག་འབང་འབང་པ། །
 རྒྱུ་དང་བརྒྱན་པ་འཛིན་པའི་སྐོས་ཤིང་ཡིན། །

དགའ་འབྱུང་ལྷ་ལྷ་པ་སྐོས་བཟང་ཆོས་རྒྱུ་དང། །
 པའ་ཆོན་བསོད་གཤམ་རྒྱལ་པ་ལྷ་པ་ཆོ། །
 དག་དབང་བཙུན་འབྱུང་ལྷ་རྒྱུ་རྒྱུ་རྒྱུ་རྒྱུ་ལྷ་ལྷ། །
 དག་ལྷ་བརྒྱན་པ་སྐོས་པའི་སྟོན་མེད་ལྷ། །

དུག ། རྒྱ་ནག་གོང་མའི་དབུ་སྒྲ་ཆོས་རྩེ་རྣམ་གསུམ།

རྒྱ་ནག་གོང་མའི་དབུ་སྒྲ་ཅ། །

ཆོས་རྩེ་རྣམ་གསུམ་མཆན་སྟན་བཟ། །

རྒྱ་ནག་གོང་མའི་དབུ་སྒྲ་རྣམ་གསུམ། རྒྱ་ནག་གོང་མ་རྒྱ་མིང་ཡུང་ལོ་རྒྱལ་
 བོས་ཆོས་རྩེ་རྩེ་རྣམ་པ་གསལ་པས་ཐུགས་འཕྲོག་སྟེ་འཇའ་ས་ཁྱུ་ཡིག་དང་། རིན་
 ཆེན་གོས་དར་གྱི་འབུལ་བ་དང་བཅས་པའི་གདན་འདྲེན་པ་བཏང་། དབུང་ལོ་
 ཉེར་གཉིས་བཞིས་པའི་ཤིང་བྱ་སྟེ་སྟེ་ལོ་༡༤༠༥ལོར་དབུས་བཏེགས། སྟེ་ལོ་༡༤༠༧
 ལོར་མེ་པག་ལོར་པེ་ཅིན་དུ་འབྱོར། དབང་བསྐྱར་ཁྱུས་ཞིང་སྒྲ་མར་བསྟེན། དེའི་
 རྩེ་སྟེ་ས་སྟེ་ལོ་སྒྲ་མ་ཀུན་དགའ་བཟ་ཤིས་གདན་ཁྱུས། དེ་རྩེ་སྟེ་ལོ་༡༤༡༥ལོ་
 ཅམ་ན་རྒྱ་མིང་ཞོན་ཅོང་རྒྱལ་བོས་དགེ་ལུགས་པའི་སྒྲ་མ་ཤུག་ཡེ་ཤིས་གདན་ཁྱུ་
 བྱས། དེ་དག་རྣམས་ལ་རིན་ཆེན་ཆོས་རྒྱལ། ཐེག་ཆེན་ཆོས་རྒྱལ། བྱམས་ཆེན་
 ཆོས་རྒྱལ་བཅས་ཀྱི་མཆན་གྱིས་བསྟོད་ནས་དབང་བསྐྱར་ཁྱུས་ཤིང་། འབུལ་བ་བྱ་
 བོས་པ་ལུལ། །

རྒྱ་ནག་རྒྱ་མིང་རྒྱལ་རབས་སྐབས་ཀྱི་ཆོས་རྒྱལ་ཆེན་པོ་རྣམ་གསུམ།

མཆན།	གསོལ་མཁན།	དུས་ཚོད།	ཀྱབ་མཐའ།
རིན་ཆེན་ཆོས་རྒྱལ་ 大宝法王	རྒྱ་མིང་ཡུང་ལོ་ 明成祖	1407	དེ་བཞིན་གཤེགས་པ། བཀའ་བརྒྱུད་པ།
ཐེག་ཆེན་ཆོས་རྒྱལ། 大乘法王	རྒྱ་མིང་ཡུང་ལོ་ 明成祖	1413	ཀུན་དགའ་བཟ་ཤིས། ས་སྟེ་པ།
བྱམས་ཆེན་ཆོས་རྒྱལ། 大慈法王	མིང་ཞོན་ཅོང་། 明宣宗	1435	ཤུག་ཡེ་ཤིས། དགེ་ལུགས་པ།

ས་བཅད་གསུམ་པ། རུན་མོང་གི་རིག་གནས་འཕེལ་སྐྱོར།

གཅིག །གསོ་རིག་བྱང་ཆུབ་རྣམ་གཉིས།
 བྱང་ཆུབ་ལུགས་ཀྱི་གསོ་རིག་དང་། །
 ལུག་མཚན་དབྱེ་བའི་ཆོས་ཀྱི་གཞུང་། །
 གསུམ་མཉན་གཉིས་ཀྱི་རྩ་རིམ་ཐོལ། །
 རྒྱལ་རབས་དབྱེད་པའི་དེབ་ཐེར་མོགས། །
 ཐུང་ལ་མེ་ཉོག་བཟུང་བཞིན་རྒྱས། །

[[བྱང་ལུགས་གསོ་རིག]] བྱང་ལུགས་ཞེས་པ་ནི། བྱང་པ་རྣམ་རྒྱལ་གྲགས་
 བཟང་གི་སློབ་རྒྱུད་རྣམས་ལ་ཟེར་ཞིང་། དེའང་བྱང་པ་རྣམ་རྒྱལ་གྲགས་བཟང་
 ནི་རབ་བྱུང་བརྒྱན་པའི་ཤིང་པག་སྤྱི་༡༣༥ལོར་གཙང་ངམ་རིང་དུ་བྱང་པ་སྟེ་པའི་
 དཔོན་ཚང་གི་ནང་དུ་འབྱུངས། རྒྱུང་དུའི་དུས་ནས་སློབ་གཉེར་གནང་བས་
 མཁས་པ་ཆགས། གསོ་བ་རིག་པའི་གཞུང་ལུགས་ལ་མཁས་པས་གསོ་རིག་གི་
 བསྟན་བཅོས། ཡན་ལག་བརྒྱད་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྒྲིང་པོ་བསྟུས་པ་ཡིད་བཞིན་

ནོར་བུ་རིན་པོ་ཆེ་ཞེས་བྱ་བ་དང་། ཚ་རྒྱུད་དང་བཤད་རྒྱུད་གཉིས་ཀྱི་འགྲེལ་པ།
 ཕྱི་མ་རྒྱུད་ཀྱི་བཀའ་འགྲེལ། འཛོ་བྱེད་རྣམས་ལ་སྤྱིར་ནས་བཅེ་བའི་འཕྲུལ་གྱི་ཡིག་
 རྒྱུད་སོགས་མང་པོ་བཅུ་མས། རྒྱུད་འཛིན་གྱི་སློབ་མ་ལ་སྤྲོས་མིའི་ཉི་མ། ལྷ་བཅུན་
 བཀྲ་ཤིས་དཔལ་བཟང་། བསོད་ནམས་ཡེ་ཤེས་རྒྱལ་མཆོན་ལ་སོགས་པ་བྱུང་བ་
 དེ་དག་གིས་རྒྱུད་འགྲེལ་དང་། ཁོག་དབུབ། ལྷན་ཐབས་སོགས་གསོ་རིག་གི་དཔེ་
 ཆ་མང་པོ་བཅུ་མས་ནས་བྱང་ལུགས་ཞེས་པའི་སློབ་གཏོད། དགུང་གུངས་གྱ་
 གཅིག་པ་རབ་བྱུང་བརྒྱད་པའི་ཤིང་ལུག་སྤྱི་ལོ་༡༧༥༥ལོར་སྤྱོད་གཤེགས། །

【བྱུང་ལུགས་གསོ་རིག】 དེའང་བྱུང་མཁར་མཉམ་ཉིད་རྗེའམ་ཨ་པོ་ཆོས་རྗེ་
 བློ་རྒྱལ་མཐོང་མཐོང་པའི་ལམ་སྟོན་ལས། རབ་བྱུང་བཅུན་པའི་ཤིང་གྲང་སྤྱི་ལོ་
 ༡༧༥༥ལོར་། ཤར་དུགས་པོའི་ས་ཆའི་ཐོག་བྱུང་མཁར་དུ་སྤྱོད་འབྲུངས། རྒྱུད་དུས་
 ལས་རང་གི་ཡབ་དང་། ཤ་ར་རབ་འབྱམས་པ་དང་། སྤྲོན་སྟོན་དབང་ལྷག་བཟང་
 པོ་སོགས་ལ་བསྟེན་ནས་རིག་གནས་མཐའ་དག་དང་། བྱང་པར་གསོ་བ་རིག་པ་
 ལ་རྩལ་དུ་བཏོན། དགུང་ལོ་བཅུ་དྲུག་པར་གསོ་རིག་གི་བསྟེན་བཅོས་མན་ངག་
 བྱེ་བ་རིང་བསྐལ་བཅུ་མས། དེ་རྗེས་རྒྱུད་བཞིའི་འགྲེལ་ཆེན་པོ་དེའི་སྤྲོ་ལོ། རྒྱུད་
 ཀྱི་དཀའ་གནད་རྣམས་ལ་འདྲི་ཆོག་དུལ་དཀར་མེ་ལོང་། སྤྲོན་པོ་གསལ་བྱེད་

① རྣམ་ཐར་འཁོག་པ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་གཉམ་ལས། ས་ལུག་ལོར་འབྲུངས། 1439ལོ། དགུང་ལོ་
 སོ་བཅུན་བཅུ་གསལ་ཞེས་གསལ།

རིན་ཆེན་འབྲུངས་དཔེ། རོ་སྐྱོར་ལྷགས་ཀྱི་ཕྱིར་བ། བདུད་ཅི་གཏེར་མཛོད་སོགས་
 བཅུ་མས་པ་དང་། གཞན་ཡང་འབྲུང་བ་གཉིས་གཉིས་སྟེ་པའི་སྒྲན་རྣམས་ནམས་
 ཀྱི་རོ་རྒྱས་ཡོན་ཏན་གང་ཡོད་ཀྱི་རྒྱ་འབྲས་རེའུ་མིག་ཅེས་པ་གསར་གཏོད་གནང་།
 ཁོང་ལ་སློབ་མ་མང་པོ་བྱུང་བ་ལས་མཐར་ཕྱིན་ཀྱི་སློབ་མ་བཞི་ཞེས་པ། མན་ངག་
 མཐར་ཕྱིན་མི་འགྱུར་ཆོ་བརྟན་དང་། སྤོན་ལས་མཐར་ཕྱིན་ལྷག་དཔོན་བསོད་
 རམས་བཀྲ་ཤིས། ལག་ལེན་མཐར་ཕྱིན་ཆོ་འབུམ་དོ་རྟེ། བཤད་པ་མཐར་ཕྱིན་ལི་
 རྒྱུད་པ་སྐྱབས་བཅས་དང་། གཞན་ཡང་བྱིན་རྒྱལ་ས་ཁྱུགས་པའི་སློབ་མ་བརྒྱད།
 ཤེས་རབ་ཅན་ཀྱི་སློབ་མ་བཅུ་དྲུག །གྲགས་པ་ཐོབ་པའི་སློབ་མ་ཉི་ཤུ་སོགས་བྱུང་
 བ་དེ་དག་སྟོན་གྲགས་ཆེ་ཞིང་། ཟུར་ལྷགས་ཀྱི་སྤོན་ལས་སྟེ་ལ་བ་པོ་གཙོ་བོར་
 ཆགས། དགུང་ལོ་སོ་དགུ་པའི་རྒྱ་ཡོས་སྟེ་ལོ་༡༤༥༩ ལོར་སྐྱ་གཤེགས། མཐར་ཕྱིན་
 ཀྱི་སློབ་མ་བཞི་འུ་ལས། ཀོང་སྒྲུང་རྒྱུན་པ་སྒྲ་རྩ་ཆོ་དབང་། མཆོ་སྒྲུང་
 མཁན་ཆེན། བྱར་པོ་པ་ཆ་ཆེན་སོགས་མཁས་པ་མང་པོས་ཡིག་ཆ་སྟེ་ལ། ལྷག་པར་
 ཟུར་མཁར་མཉམ་ཉིད་དོ་རྟེ་ཆོ་བོ་ཟུར་མཁར་སྟོ་གྲོས་རྒྱལ་པོས་རབ་བྱུང་དགུ་
 པའི་ས་སྐྱལ་སྟེ་ལོ་༡༥༠༧ལོར་འབྲུངས་ཤིང་། དགུང་ལོ་བདུན་ཅུ་ལྷག་ཙམ་
 བཞུགས། རྒྱུད་བཞི་འགྲེལ་པ་མེས་པོའི་ཞལ་ལུང་དང་། རྒྱུད་བཞི་བཀའ་བརྟན་
 འགའ་སྟོང་། སྒྲན་ཀྱི་རྒྱས་པ་དང་ཡོན་ཏན་རྒྱ་འབྲས་རེའུ་མིག་གངས་ཡིག་
 བཅས་གསར་དུ་བྲིས། གཤམ་ཐོག་ལྷག་བྲིས་མའི་རྒྱུད་བཞི་གསེར་མཆན་སོགས་
 གནའ་རབས་ཀྱི་ཆོད་ལྷན་ཡིག་ཆ་རྣམས་ལ་ཁུངས་བཅོལ་ཏེ། རྒྱུད་བཞི་ཞུ་དག་
 མཛོད་ཅིང་། རྒྱུད་བཞི་ཤིང་པར་བརྐོས་པ་ལ་གྲ་ཐང་པར་མ་ཟེར་བ་དེ་རྒྱུད་
 བཞི་ཤིང་ཤང་པར་ཐོག་མ་ཡིན། །

དེའི་རིང་ལྷགས་འཛིན་པ་མང་པོ་བྱུང་བ་རྣམས་ལས་སྟོན་གྲགས་དང་མཛོད་
 སྤོན་ཆེ་བ་སྟེ་སྤྱིད་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཆོས་ལྷ་ས་ལྷགས་པོ་རི་ལ་ལྷགས་རི་འགོ་མན་
 རིག་བྱེད་སྤྱིང་ཞེས་པའི་གསོ་རིག་སློབ་གྲྭ་བཅུ་གས་ཏེ་སློབ་མ་གསར་པ་མང་པོ་
 སྦྱོང་གནང་། ཟུར་མཁར་སྟོ་གྲོས་རྒྱལ་པོས་མཛོད་པའི་རྒྱུད་བཞི་འགྲེལ་པ་མེས་
 པོའི་ཞལ་ལུང་གི་མཐའ་དབུད་རྣམས་དོར་ཞིང་། རང་ལྷགས་ཟུར་དུ་བཏོན་

ནས་ཕྱགས་གཅིག་དུ་སྒྲིག་པ་ཙམ་བཤད་ཀྱི་གསུམ་གྱི་འགྲེལ་པ་དང་། མན་ངག་
རྒྱད་ལ་ཆོག་འགྲེལ་མཛད་པ་ཕྱགས་གཅིག་དུ་སྒྲིག་པའི་རྒྱད་བཞི་འགྲེལ་པ་བཤུ་
སྟོན་པོ་ཙམ་སྒྲིག་མཛད་དེ་འཆད་ཉན་གྱི་རྒྱན་སྟེལ་བར་བྱང་ཡུགས་ཀྱི་སྟོན་ལས་
རྒྱལ། ཟུར་ཡུགས་ཁམས་ཕྱགས་སུ་བརྒྱད་འཛིན་སྟེལ་བ་པོ་གཙོ་པོ་དེའུ་དམར་
བརྟན་འཛིན་ཕུན་ཆོགས་དང་། མི་དུ་ཆོས་ཀྱི་འབྱུང་གནས་རྣམ་གཉིས་ཡིན་ལ།
དེའུ་དམར་བརྟན་འཛིན་ཕུན་ཆོགས་ནི་རབ་བྱུང་བརྒྱ་གཅིག་པའི་རྒྱུ། སྤྱི་ལོ་
༡༩༢༩ ལོར་ཁམས་གོ་འཛོཾ་འབྱུངས། རྒྱུ་དུའི་དུས་ནས་སྟོན་གཉེར་ལ་བྱལ་
འབྲས་ཆེན་པོ་ཐོབ། སྤྱི་ནར་སོན་པ་དང་ཕྱགས་མེད་བྱ་བལ་གྱི་སྟོན་པས་རྒྱལ་
ཁམས་འགྲིམས། བོད་ཁམས་ཡོངས་དང་རྒྱ་དཀར་ནག །འཛར་ཡུལ་སོགས་སུ་
སྤྱིས་པའི་རྒྱ་ཤིང་སྟོ་ལུམ་ཐམས་ཅད་ལ་ཞིབ་འཇུག་དང་། ཆོད་ལྷ་མཛད་དེ་རབ་
བྱུང་བརྒྱ་གཉིས་པའི་མེ་ཡུག །སྤྱི་ལོ་༡༩༥༥ལོར་སྤྱན་རླུང་སྤྱི་གངས་ཉིས་སྟོང་ཉིས་
བརྒྱ་པོ་བཞི་ཙམ་ངོས་འཛིན་གནང་བ་དང་། དེ་དག་རེ་རེ་བཞིན་རོ་དང་། ལུས་
པ། རྩ་རྩེས། ཡོན་ཏན། སྤྱི་བའི་ཡུལ། འདྲ་བའི་དཔེ་སོགས་རྒྱལ་པར་བཤད་
པའི་གསོ་རིག་གི་བརྟན་བཙས་ཆེན་མོ་ཤེལ་གོང་དང་། ཤེལ་སྤོང་གཉིས་བཅམས་
པར། དེ་ལ་གངས་ཅན་གསོ་རིག་འཛིན་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཆོད་མར་འཛིན།
གཞན་ཡང་གཏར་ཀ་དང་མེ་བཙའི་གསང་དམིགས། རོ་ལུས་ལྷ་རྩེས་ཀྱི་རེའུ་མིག་
སྤྱན་རླུང་ལུས་མཚུངས་ཀྱི་རིགས་རྣམས་གཏོང་ཚུལ་གྱི། ཆོབ་ཡིག་སོགས་གསོ་
རིག་སྟོར་གྱི་བརྟན་བཙས་མང་པོ་བཅམས་ཡོད་པ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་སྤར་མེད་
པའི་ལེགས་བཤད་གསར་དུ་བཅམས་པ་ཤ་སྟག་ཡིན། །

སི་རྩ་ཆོས་ཀྱི་འབྲུང་གནས་ནི། རབ་བྱུང་བརྒྱ་གཉིས་པའི་རྣམས་འབྲུག་རྒྱུ་ལོ་
 ༡༧༠༠ལོར་འབྲུངས་ཤིང་། རབ་བྱུང་བརྒྱ་གཉིས་པའི་ཤིང་ན་རྒྱུ་ལོ་༡༧༧༥ལོར་
 འདས། ཁོང་གིས་རབ་བྱུང་བརྒྱ་གཉིས་པའི་ཤིང་ཁྱི་རྒྱུ་ལོ་༡༧༥༤ལོར་ཕྱེ་དགེ་
 དཔལ་སྤངས་དཔོན་རྩ་གནས་ལྷ་རིག་པའི་སློབ་སྤྱིང་ཞེས་པ་བརྒྱ་གས་ཏེ། དེའི་
 བྱང་རྩ་གསོ་རིག་ཕྱེ་ཆོན་བརྒྱ་གས་པར་བོད་ཁམས་ཡོངས་ལ་ཤར་དཔལ་སྤངས་
 པའི་རྣམས་ལྷ་ཞེས་རྣམས་ལྷ་གས་རྣམས་པ་ཞེས་བྱུང་། སློབ་ལྷ་དེར་རྣམས་སློབ་གཉེར་

བྱས་ནས་ཐོན་པའི་སྒྲན་པ་སྐད་གྲགས་ཅན་དཔོན་པོ་ཀམ་ངེས་ལེགས། ཀམ་ངེས་
 འོན། སྤྱིང་སྒྲན་བཟང་འབྲུམ། ཀོང་སྤྱལ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོ། འཇུ་མི་པམ། གནས་
 གསར་བཟང་འཕེལ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་སོ། །དེ་ཡང་དཔོན་པོ་ཀམ་ངེས་ལེགས་
 གྱིས་བཅུམས་པའི་སྒྲན་བསྐྱུས་ཨེ་མི་དང་། ཀམ་ངེས་འོན་གྱིས་སྒྲན་རྩལ་བསྐྱུ་
 སྦྱོར་བྱེད་པའི་སྐབས་སུ་གཙོ་བོ། དཔེ་ཆ་འདི་དག་ལ་བརྟེན་ནས་བསྐྱུ་སྦྱོར་བྱེད་
 སྟོལ་བྱུང་འདུག །བྱུང་པར་དུས་མཁུ་སུ་བསྐྱུ་དཔེ་འགའ་ཞིག་གསར་སྤྲིག་བྱས་
 འདུག་ཀྱང་དོན་དུ་དཔེ་ཆ་འདི་གཉིས་ནས། ཉེར་མཁོ་རྣམས་བདུས་པ་ཤ་སྟག་
 ལྷང་། ཀོང་སྤྱལ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོས་མཇུག་པའི་ཟིན་ཏིག་ནི་རྒྱུད་ཀྱི་སྤྱིང་དོན་
 ཐམས་ཅད་བསྐྱུས་ཤིང་གོ་བདེ་བའི་དག་ནས་བཞེད་པ་ཞིག་ཡིན་སྟབས་སྒྲན་པ་
 མཚོག་དམན་ཐམས་ཅད་ལ། དགོས་གལ་ཆེ་བའི་གདམས་དག་གི་མཛོད་ལྟ་བུ་
 ཞིག་ཆགས་ཡོད་པ་རེད། །

གཉིས། སྐར་ཅིས་མཚུར་ཕུག་རྣམ་གཉིས།

[[མཚུར་ཕུགས་སྐར་ཅིས]] རབ་བྱུང་བདུན་པའི་ཤིང་སྤྱལ་ཉི་ཤུ་ལོ་༡༧༥༥ ལོར།
 མཚུར་ཕུ་འཇམ་དབྱངས་དོན་གྲུབ་འོད་ཟེར་གྱིས། ཚོས་རྩེ་རབ་བྱུང་རྩི་རྩེའི་རྩེས་
 སུ་འབྲངས་ཉི་ «ཅིས་ཀྱི་གཞུང་ཕུགས་ཆེན་མོ་» མཇུག་པའི་ལོ་ཐོ་ཞེས་པ་
 ཐོག་མར་བཏོན། སྤྱི་རབས་ཀྱི་བྱ་ཞག་ཅིས་ལ་སོགས་པའི་དུས་བརྟག་གནས་
 དབྱུང་རྣམས་ཚོས་ཁོངས་སུ་བཀོད་པ་ཟླ་རེའི་གནས་གཤིས་འགྱུར་ལྡོག་དང་། ཉི་

ཟླ་གཟའ་འཛིན། ཆོས་གངས་ཆད་ལྷག་བཅའ་ཐན་སད་སེར་སོགས་རང་བྱུང་གི་
 གནོད་འཚོ་གང་ཡོད་བཅས་སྟོན་བརྗོད་བསྟན་ཡོད་པས་རྒྱས་ཕྱིས་བར་རྒྱ་དབྱུག་
 གཅིང་ཁུལ་རྒྱ་འདི་དར་བྱབ་ཆེ། ཅིས་ཀྱན་བསྟུས་པ་ལ་སྟོན་ལས་པ་སྟོགས་ལས་
 རྣམ་ཐུལ་གྱི་《ཅིས་འགྲེལ་》དང་། དཔལ་པོ་གཙུག་ལག་གིས་བས་《ཅིས་འགྲེལ་
 རིན་ཆེན་གཏེར་མཛོད་》མཛོད་པ་སོགས་གྱིས་དར་སྟེལ་བཏང་བ་ལ་མཚུར་
 ལུགས་ཞེས་སྟེ་གྲགས། དེའི་རྒྱན་ལས་མདོ་ཁམས་སྟོད་རྒྱ་མཐོན་སི་རྒྱ་ཆོས་
 གྱི་འབྱུང་གནས་གྱིས་སྤར་སྟོལ་བོད་གྱི་སྟོན་ཅིས་རིག་པའི་གཞུང་ལག་ལེན་དང་
 བཅས་པ་འཆད་ཉན་དར་སྟེལ་ལྷགས་ཆེན་གནང་བའི་ཁར། རྒྱ་ནག་ནས་གསོ་
 རིག་སྒྲོར་དང་མདོ་སྟེ་རྟག་ན། འབྱུང་ཅིས། རྒྱ་ནག་སྤང་ཅིས་སོགས་ཅིས་སྒྲོར་
 དང་། ཅུ་མདོ་སོགས་སྟོན་དབྱུང་སྒྲོར་འགའ་བོད་སྤང་རྒྱ་བསྟུར་གནང་བ་དང་།
 རྒྱ་གར་དང་བལ་ཡུལ་ནས་འབྲས་ཅིས་ལྷུར་བར་རྟོགས་བྱེད་སོགས། རིག་གནས་
 གྱི་གཞུང་ལུགས་ཁག་ཅིག་སྤངས་ཐོག་ཉི་ཟླ་གཟའ་འཛིན་དང་། ཉི་ཟླ་སོགས་
 རྒྱས་བརྟག་གནས་དབྱུང་སྒྲོར་ལ་ཞིབ་འཇུག་མང་རྒྱ་གནང་སྟེ། ཡུལ་གྱ་སོ་སའི་
 ཁྱད་ཆོས་གྱི་རྒྱས་གཟེར་རྣམས་གཏན་ལ་ཐབ། སྟེ་དགོ་དཔལ་སྤངས་སྟེ་རབ་བྱུང་
 བརྒྱ་གསུམ་པའི་ཤིང་བྱི་སྟེ་སྟེ་ལོ་༡༥༥ལོར་གནས་ལྷ་རིག་པའི་སྟོབ་སྤྱིང་ཞེས་པ་
 ཞེས་བཅུགས་ནས་སྟོན་ཅིས་རྒྱན་འཛིན་པ་མང་པོ་གསོ་སྒྲོར་གནང་ཡོད། མཚུར་
 ལུགས་གཙོ་བོར་བྱེད་པའི། གཞུང་ལུགས་ལག་ལེན་བཅས་དར་སྟེལ་ལྷགས་ཆེན་
 གནང་སྟབས། མདོ་ཁམས་ཡོངས་སྟེ་དེའི་སྟོལ་རྒྱན་དར་བྱབ་བྱུང་བར་མ་ཟད།
 བོད་ཡོངས་ལ་ལྷགས་རྒྱུ་ཆེ། ལྷག་པར་རྒྱ་ནག་སྤང་ཅིས་གྱི་ལག་ལེན་གསར་
 འབྱུར་མཛོད་ནས་རྒྱ་ནག་ལུགས་གྱི་བཀའ་སྤང་བརྟག་པའི་ཅི་སྟོལ་ཐོག་མར་
 གསར་གཏོད་གནང་བ་བོད་ཁམས་ཡོངས་ལ་དར་བྱབ་བྱུང་། དེ་ནས་བཟུང་སྟེ་
 བོད་གྱི་རྒྱ་ཆེའི་མང་ཆོགས་ཡོངས་གྱིས་ལོ་རེ་བཞིན་ཐན་ཞོད་ཆེ་རྒྱུར། ལོ་ལྷགས་
 ལེགས་ཉེས། བཅའ་སད་སེར་བ་སོགས་རི་ལྷུར་འབྱུང་བའི་སྒྲོར་ལ་ཅིས་འབྲས་
 གཞན་དག་ལས་ཀྱང་། ས་སྤང་གི་འབྲས་བྱ་གཙོ་བོར་དབྱུང་དེ་སྤྱིང་མོལ་དང་དོ་
 སྤང་བྱེད་པའི་གོམས་སྟོལ་ཆགས་ཡོད་སྟབས་སྟོན་གྲགས་ཆེ་ལ་ཡིད་ཆེས་བབ་མོ་

ཡོད། རབ་བྱུང་བརྒྱ་གཉིས་པའི་ཚུ་བྱི་ཉེ་སྤྱི་ལོ་1732ལོར་རྗེ་དཔོན་ཀམ་དེས་
ལེགས་བསྟན་འཛིན་གྱིས་《ཅིས་གྲི་ལག་ལེན་ཉེར་མཁོ་བྱམ་བཟང་》བཅམས་པ་
དང་། 《མཚུར་ལྷགས་གྲུབ་ཅིས་དཔལ་ལྷུངས་ལོ་ཐོ་》ཞེས་པ་སྤར་ལས་རྒྱས་པ་
ཞིག་བཏོན། རུས་གྲི་གཟེར་རྣམས་མཚུར་སྤུ་འཇམ་དབྱངས་ཆེན་པོ་དང་རྗེ་མི་
བསྐྱེད་རྩི་རྗེའི་ལྷགས་བཞིན་བཀོད། འབྲུང་ཅིས་གྲི་ལོ་འགོ་འཛིན་ས་མི་འདྲ་བའི་
ཁྱད་པར་ལས་ས་བདག་གི་རྒྱ་ཁྲ་མི་འདྲ་བ་དང་། རྒྱ་ཁང་རེབ་མིག་ཆོས་ཁོངས་
སྤུ་བཀོད་པ་སོགས་སྤྱག་ལྷགས་གྲུབ་ཅིས་དང་། བཞེད་སྟོལ་རུང་བཟང་ཐ་དད་རུ་
བྱས་པ་འདི་ལ་རུས་བྱིས་《མཚུར་ལྷགས་ལོ་ཐོ་》ཞེས་གྲགས་སྤབས་བཀའ་སྟོལ་
འདི་བཞིན་ལག་ལེན་བྱེད་མཁན་ཡང་མང་རུ་ཡོད། སྐབས་དེར་དཔལ་ལྷུངས་གྲི་
སྟོན་གྱི་ཞེས་པ་ཤིན་ཏུ་གྲགས་ཆེ་བ་ཞིག་བྱུང་བ། དེ་ནས་ཐོན་པའི་སྟོབ་མ་སྟོན་
ཅིས་ལ་མཁས་པ་མང་རུ་ཐོན། རབ་བྱུང་བརྒྱ་བཞི་པའི་ཚུ་བྱི་ཉེ་སྤྱི་ལོ་1852ལོར་
ཀོང་སྤུལ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཆོས་ཅིས་གཞུང་ཉེར་མཁོ་བྱམ་བཟང་གི་ཅིས་འགོ་སྟོན་
ནས། 《སྐར་ཅིས་ལེགས་བཤད་ཀྱན་བརྒྱས་》བཅམས་པ་དེ་ཉིད་རུས་བྱིས་མཚུར་
ལྷགས་ལག་ལེན་བྱེད་མཁན་རྣམས་ཀྱི་ ལག་ལེན་བྱེད་ཐབས་ཀྱི་གཞུང་གཙོ་བོ་
ཞིག་རུ་གྱུར་ཡོད། །

【ལྷག་ལྷགས་སྐར་ཅིས】 དེར་རུས་ལྟོ་ཁ་ས་ཁུལ་རུ་བྱུང་བའི་མཁས་དབང་
རྒྱ་མཆོ་རྣམ་གསུམ་ཞེས་པ། ལྷག་པ་ལྟན་གྲུབ་རྒྱ་མཆོ། གཙང་རྒྱུང་ཆོས་གྲགས་རྒྱ་

མཚོ། བཀའ་གྲུབ་ཅོར་བཟང་ཆུ་མཚོ་བཅས་བྱང་བ་ལ། དེ་རྣམས་ཀྱིས་རབ་བྱང་
 བརྒྱད་པའི་མེ་ཡིས་ཏེ་སྤྱི་ལོ་༡༩༩༧ལོར་《ཆིས་གཞུང་པད་དཀར་ཞལ་ལྷང་》དང་།
 《དྲི་མེད་འོད་ཆུན་》 སོགས་བཅས་ཀྱི་བོད་ཀྱི་ཡུལ་དུས་དང་འཆོམ་པའི་དུས་
 བརྒྱུ་གནས་དབྱེད་གཏན་ལ་ཕབ་སྟེ། ལོ་ཐོ་སྤྱིར་སྤོལ་གྱི་བྱ་གཞག་རིམ་བཞིན་
 བོང་འཁེལ་བྱུང་། ཆིས་སྟོན་བསམ་ཆུལ་པ་སོགས་ཀྱིས་རིམ་བཞིན་སྟེལ་བ་ལ་
 ག་མདའ་ལྷག་པའི་རང་ལུགས་ཞེས་ཡོངས་སུ་གྲགས་པ་བཀའ་སྟོལ་དེ་བྱང་། དེ་
 དག་གི་ཆུན་ལས་ཕྱིས་རབ་བྱང་བརྒྱུ་གཉིས་པའི་མེ་ཡིས་ཏེ་སྤྱི་ལོ་ ༡༩༩༧ ལོར་སྟེ་
 སྤྱི་དྲུང་སྐབས་ཆུས་ཆུ་མཚོས་ཆིས་ཀྱི་བརྟན་བཅོས་ཆེན་མོ་《བེ་དཀར་》བཅས་ཀྱི་
 དཀར་ནག་དབྱངས་གསུམ་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་འགྲེལ་མཛད། ཉི་མར་དང་བསྐྱེད་ཀྱིས་
 རས་དུས་ཀྱི་གཟུང་མང་པོ་གཏན་ལ་ཕབ། སྟོན་གཉིས་དབྱུགས་སྐར་སོགས་ཀྱི་
 ཚོད་གཞི་རི་མོ་རི་སྟོན་ནས་ངེས་གཏན་འཁེལ་བ་གནང་། ལོ་རྒྱུ་ཞག་དུས་ཀྱི་ས་
 བདག་རྒྱ་བ་དང་། སྤར་སྟེ། ཉེན་འབྲེལ་སོགས་ཉེ་བར་མཁོ་བ་རྣམས་ཆོས་
 ཁོངས་སུ་བཀོད་པ་སོགས་ལོ་ཐོ་ཆོམ་སྒྲིག་གི་ཚུལ་ལྟགས། སྤར་ལས་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་
 པར་གཏན་ལ་ཕབ། བོད་ཁམས་ཡོངས་ཀྱི་ཆིས་པ་ཚང་མས་འདྲི་ཞིང་ཚོད་པའི་
 སྟོན་ནས་དོགས་གཙོད་དགོས་པའི་གསུང་བསྐྱེད་མཛད་པར་བརྟེན། བཀའ་པ་
 ཆེན་པོ་ལུ་འགོ་སླ་མཁྱེན་ངག་དབང་གིས། དཀའ་གནད་ཀྱི་དྲི་བ་ཉིས་བརྒྱ་དང་
 བརྒྱད་ལྷལ་བ་ལ། ལྷང་རིགས་མན་ངག་གིས་ཐེ་ཆོམ་ཚོད་པའི་དྲིས་ལན་གཡའ་
 ཁེལ་མཛད། ལྷགས་རི་ལྷ་ཚང་སོགས་འཆད་ཉན་གྱི་སྟོབ་ལྷ་བརྟུགས་ནས་རྒྱད་
 འཛིན་པ་མང་པོ་གསོ་སྤྱོད་གནང་། སྟོན་ཆིས་གཉིས་མཉམ་སྟོབ་མཉམ་སྤྱོད་ཀྱི་
 སྟོལ་ཆུན་དར་སྟེལ་བྱུང་བས་བོད་ཁམས་ཡོངས་སུ་བྱུང་པར་གྱུར། རབ་བྱང་
 བརྒྱུ་གཉིས་པའི་ཤིང་ན་སྟེ་སྤྱི་ལོ་༡༩༩༧ལོར་སྟོན་སྤྱིང་ལོ་ཆེན་རྣམ་ཤིས་《ཆིས་ཀྱི་
 བརྟན་བཅོས་ཉེན་བྱེད་སྤྱང་བ་མ་བུ་ཆ་ལག་》བཅས་དང་། དེའི་《རྣམ་འགྲེལ་
 གསེར་གྱི་ཤིང་ན་》བཅས་ནས་སྟོན་སྟོལ་སྤྱིང་གི་ལོ་ཐོ་ཞེས་པ་བཏོན་ནས་བར་
 སྐབས་སུ་དབྱུག་གཙོང་ལུལ་དུ་ལོ་ཐོ་འདི་ཉིད་གཙོ་བོར་གནང་སྟེལ་ཡོད། སྟོན་
 སྤྱིང་དུ་སྟོན་ཆིས་ལ་སོགས། རིག་གནས་སྟོབ་ལྷ་བརྟུགས་ནས་ངག་དབང་དཔལ་

བཟང་སོགས་ཀྱིས་སྒྲན་ཅིས་གཉིས་ཀ་འཆད་ཉན་དང་། ལག་ལེན་རྒྱ་ཆེར་བྱས་ནས་གསོ་རིག་དང་། གནམ་རིག་སྐར་ཅིས་ཀྱི་བྱ་བ་མཉམ་འབྲེལ་ཐོག་ཆ་ཆར་བ་དང་ཡང་དག་པའི་སྒྲོ་ནས་འཕེལ་རྒྱས་བཏང་། ཅིས་གཞུང་ཆེན་མོ་འདི་ཉིད་ནི་ད་ལྟ་རང་རེས་རྒྱན་དུ་སྒྲོད་པའི། ཅིས་ཀྱི་ལག་ལེན་ཕལ་ཆེར་ཀྱི་ཁུངས་གཏུགས་ས་ཤིག་དུ་གྱུར་སྟབས་ཤིན་དུ་གྲགས་ཆེ་ཞིང་ག་མདའ་ལུག་པའི་རང་ལུགས་དར་ཁབ་འཕྲོ་བའི་ཕྱོད་ལས་ཀྱི་གཙོ་བོར་གྱུར། །

གསུམ། ལྟ་བུ་སྐར་སྒྲན་རྣམ་གཉིས།

[[ཀམ་སྐར་བྱིས]] ཀམ་སྐར་ལུགས་ཞེས་པའི་རི་མོ་འདི་ནི་སྤྱི་ལོའི་རྩ་རབས་བརྒྱ་བཞི་པའི་རྩ་དཀྱིལ་ནས། རྩ་རབས་བརྒྱ་བརྒྱན་པའི་རྩ་དཀྱིལ་བར་དུ་གནས་པའི་ཀམ་པའི་ཆོས་ཆོགས་སྐར་ཆེན་འཇམ་སྤྱིང་རྒྱན། ཞེས་པའི་ཆོས་སྐར་ཆེན་པོ་དེའི་ནང་དུ་རི་མོ་འདི་འབྲི་སྟོལ་གསར་དུ་གཏོད་པས་ན། ཀམ་སྐར་བྱིས་ཞེས་འབོད་སྟོལ་བྱུང་། ལུགས་སྟོལ་འདི་ཉིད་གསར་གཏོད་གནང་མཁན་ནི་སྐར་ཆེན་ཀྱི་སྤྲ་མ་ཡར་སྟོད་སྤྱལ་སྤྱ་རྣམ་མཁའ་བཀྲ་ཤིས་ཞེས་པ་དེ་ཡིན་ཞིང་། དེ་ནི་སྤྱི་ལོའི་རྩ་རབས་བརྒྱ་དྲུག་པའི་རྩ་དཀྱིལ་ཅན་ལ་ཡར་སྟོད་དུ་སྤྱུ་འབྱུངས། ཀམ་པ་སྤྱུ་མེད་བརྒྱད་པ་མི་བསྟོད་དོ་རྗེས་(1507-1554) རྗེ་རང་ཉིད་ཀྱི་སྤྱལ་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤྱུ་གཟུགས་སྟེལ་བའི་ཕྱོད་ལས་པ་ཡིན་པར་ཁུང་བརྟན་ནས། ལྟ་དམར་སྤྱུ་མེད་ལྟ་པ་དགོན་མཆོག་ཡན་ལག་དང་། རྒྱལ་ཆབ་སྤྱུ་མེད་བཞི་པ་

གཞན་པ་དོན་གྱི་གཉིས་ཀྱིས་ཞལ་བཀོད་མཛད་དེ། ཞི་པ་དགོན་མཆོག་ཕན་
 བདེའི་མཛུན་རྒྱ་བཏང་ནས་སྒྲུབ་རིས་ཀྱི་རྒྱུ་བསྐྱབས། རུས་ཚུགས་རྒྱ་གར་ལི་མ་
 དང་། སྒྲུབ་ཐང་ལུགས་གཞིར་བཞག །གངས་རི་དང་། རྒྱལ་ཆོལ། རྒྱ་ཐང་།
 རྒྱུ་རིས། ཆོན་མདངས་རྒྱལ་ཐང་གི་ཡུལ་ལྗོངས་ལ་གཞི་བབྱང་ནས་གསར་
 གཏོད་གནང་ཞིང་སྤར་གྱི་ཐང་ཀའི་རི་མོ་འབྲི་སྒྲིལ་དང་། རུང་ཟད་ཐ་དད་པར་
 ཅན་གྱི་རྒྱ་ཆལ་གྱི་བྱང་ཆོས་གསར་པ་ཞིག་བྱང་བ་དེ་ལ་ཀམ་སྤར་ལུགས་ཀྱི་བྲིས་
 རྒྱུ་ཟེར། དེ་རྒྱུ་ཆོས་བཀྲ་ཤིས་ (ཏ་ལམ། 1670-1725བར་ཅམ།) བྱ་བ་དང་།
 དེའི་རྒྱུ་སྤྱུ་ཆབ་མདོ་ཀར་ཤོད་རྒྱ་འབྱུངས་པའི་ཀམ་བཀྲ་ཤིས་ (1739-1810)
 ཞེས་པའི་སྤར་ཆེན་གྱི་སྤར་མ་དེས། རི་མོ་དེ་རྒྱུ་འཛིན་དང་དར་སྒྲིལ་གནང་།
 ཆབ་མདོའི་སྤྱུ་སྤར་ལུགས་རི་མོ་འབྲི་བའི་སྒྲིལ་མའི་ཆོགས་མང་པོ་བྱང་
 ཞིང་། རྒྱུ་འབྱུང་མཆོར་སྤར་གོན་དང་། ཀམ་དགོན་རྒྱལ་ཐང་གི་ལོགས་རིས་དང་།
 ཞལ་ཐང་མང་པོ་གསར་བཞེངས་གནང་བ་མ་ཟད། དབུས་ལྷ་སའི་སྤྱུ་སྤར་
 སྤར་ལུགས་ཀྱི་རི་མོའི་སྒྲིལ་མ་མང་ཅམ་འཕེལ། དེ་ལྟར་ཡར་རྒྱུད་ནས་མཁའ་
 བཀྲ་ཤིས་དང་། ཆོས་བཀྲ་ཤིས། ཀར་ཤོད་ཀམ་བཀྲ་ཤིས་གསུམ་ལ་སྤར་ལུགས་
 སྒྲིལ་བའི་ལྷ་བཟོ་བ་བཀྲ་ཤིས་རྒྱལ་གསུམ་ཞེས་དེར་རུས་བར་རྒྱུ་གྲགས་
 རྒྱུར། དེ་དག་ཐམས་ཅད་ལས་བྱུང་རྒྱ་འཕགས་པ་ནི་ཀམ་པ་སྤར་བཅུ་པ་
 ཆོས་དབྱིངས་དོན་རྒྱུ་ལྷ་བྱུ་ཆུ་ཁྲེར་རྒྱུ་སྤར་སྤར་ཆོ་རིང་གི་མཛུན་རྒྱ་ཐོག་མར་
 སྤར་ལུགས་ཀྱི་རི་མོ་བསྐྱབས། རྒྱུ་སྤར་ལྷ་བྱུ་ཆུ་ཁྲེར་རི་མོ་དང་སྤར་ལུགས་
 ཀྱི་རི་མོ་འང་བསྐྱབས་པས་ཏ་ཅང་མཁས་པ་ཆེན་པོར་ཡུར། སྤར་ལྷ་བྱུ་རབས་
 བཅུ་བརྒྱུ་པའི་རུས་དཀྱིལ་རྒྱ་དགའ་ལྷན་པོ་བྱང་བཅུགས་མ་ཐག་ཏུ། ཀམ་པའི་
 སྤར་ཆེན་ཐོག་དམག་གིས་གཏོར་སྤོབས། ཀམ་པ་ཆོས་དབྱིངས་དོན་རྒྱུ་འབྱུང་ལྷ་
 རྒྱུ་ཐོག་ནས་སྤོབས་བཅོལ་བཞུགས་པའི་སྤོབས་སུ། ཀམ་པ་ཉིད་ཀྱང་སྤར་ལུགས་
 ཀྱི་རི་མོ་ལ་ཤིན་རྒྱ་མཁས་པ་ཡིན་སྤོབས་བསྤོབས་པའི་སྤོབས་བདག་དང་། ཞལ་སྒྲིལ་
 རྒྱལ་ཐང་ལ་དད་ཅེན་རྒྱ་རྒྱུ་ཉིད་ཀྱིས་ཕྱག་བྲིས་གནང་བའི་རིགས་གསུམ་མགོན་པོ་
 དང་། ཉེ་བའི་སྤར་ཆེན་བཟུང་སྤོབས་ཞལ་ཐང་ཆུང་རྒྱུ་མང་པོ་ཕྱག་བྲིས་གནང་

ཡོད་པ་དེ་དག་ད་ལྟའང་མངལ་རྒྱ་ཡོད།

སྐར་ལྷགས་ཀྱི་ནང་གསེས་དཔལ་ལྷགས་སྐར་བྲིས་ནི། སྤྱི་ལོའི་རྩ་རབས་བཙོ་བརྒྱད་པའི་ནང་རྩ་སི་རྩ་ཆོས་ཀྱི་འབྲུང་གནས་ཀྱིས་སྐར་ལྷགས་རི་མོ་ལ་གསན་སྦྱངས་གནང་ཞིང་། དུལ་བཀོད་དང་། ཆོན་མདངས་སོགས་ལེགས་བཙོས་གང་འཆམས་གནང་སྟེ་ཐུབ་པའི་སྦྱོར་རབས་ཞལ་ཐང་སོ་གཉིས། གནས་བརྟན་བརྟུ་རྩ་ག །བཀའ་བརྒྱད་གསེར་ཕྱེང་སོགས་གསར་བཞེངས་གནང་ཡོད་པ་འདི་ལ་དེང་རྩ་རབས་དཔལ་ལྷགས་སྐར་བྲིས་ཟེར། དེ་རྗེས་རྩ་རབས་བརྟུ་དགུ་པའི་སྟོད་ཅམ་ལ་བྱུང་བའི་ཆབ་མདོ་ཀམ་དགོན་གྱི་ལྷ་བཙོ་པ་བརྟན་འཛིན་དགེ་ལེགས་ཉི་མ་དང་། ནང་ཆེན་བཀར་འབྲུག །བསོད་ནམས་ཉི་མ་ནམས་ནི་སྐར་ལྷགས་འབྲུལ་མེད་ཀྱི་ལྷ་རིས་པ་ཡིན། རྩ་བྲིས་མཆོན་སྟོན་ཆེ་བའི་རིག་པའི་གནས་སྦྱིར་དང་། བྱད་པར་ལྷ་བཙོ་འི་གཞུང་ལྷགས་དང་ལག་ལེན་གཉིས་ཀ་ལ་མཁས་དབང་ཆེན་མོ། ཐང་སྤྱོད་དབང་ནི་སྐར་ལྷགས་དང་། སྟོན་ལྷགས་གཉིས་ཀ་ལ་མཁས་ཤིང་བྱད་པར་སྐར་སྟོན་འདྲེས་མའི་ལྷགས་ཀྱི་རི་མོ་དང་འབག་བཙོ་འི་ལག་རྩལ་སྟོར་དར་སྟེལ་གཏོང་བའི་སྤྱི་ལས་པ་གཙོ་བོར་ཞིག་ཡིན། །

[[སྟོན་ལྷགས་རི་མོ]] རྩ་རབས་བཙོ་ལྷ་པའི་འགོ་ཅམ་ལ་སྟོ་བྲག་སྟོན་ཐང་ཞེས་པའི་ཡུལ་རྩ་སྟོན་སྤྱོད་དོན་གྲུབ་སྦྱེ་འབྲུངས། ལོ་དེར་ཡུལ་དེའི་མཆོལ་ཁ་ཡང་བྱེ་བར་བཤད། སྟོན་སྟོན་པ་དང་བྲིས་ཐབ་ཀྱང་བཞེས། ནམ་ཞིག་ཅན་རང་གི་རྒྱུང་མ་དང་མ་མཐུན་པར་ཡུལ་འབྲུར་ནས་བཞུད་པས། ཡར་འཕྱོག་སྟག་ལྱང་རྩ་

ཡང་མཁུན་བཙེ་ཆེན་མོ་ཞེས་པོར་དགར་སྒྲུབ་སྟོན་ཏུ་འབྱུངས་པ་དེས་ཀྱང་
སྒྲུབ་དང་ལུགས་ཅུང་ཟད་མི་མཐུན་པར་བཟོ་རྒྱུ་མཛད་དེ་སྒྲུབ་མཁུན་གཉིས་
ཞེས་གངས་ཅན་ཏུ། ཉི་ལྔ་ལྟར་གྲགས་པའི་རི་མོ་འགྲི་ཚུལ་གྱི་སྟོལ་སོ་སོར་བྱས།
ཏུས་དེ་སྟོར་ཞིག་ལ་ཡར་སྟོན་ཏུ་སྒྲུབ་སྒྱུ་བྱིའུ་ཞེས་པ་འབྱུངས། ཅུང་ཏུས་ནས་རི་
མོ་ལ་དགའ་ཞེན་གྱིས་བཙོན་པ་ཆེན་དེས་སྒྲུབ་བ་གནང་། རི་མོ་འགྲི་ལྷལ་གྱི་སྒྲུབ་
པོར་དང་ཤོག་དཔེ་ནམས་ལུས་དང་འབྲལ་མེད་ཏུ་བཅངས་ནས་གིས་རྒྱན་གང་
ལེགས་གྱི་སྒྲིང་བཅུད་སྟུང་ལེན་བྱེད་གང་ཐུབ་དང་། ཚུགས་གང་ཏུ་རི་མོའི་གིས་
དཔེ་ལེགས་པོ་ཞིག་ཡོད་པར་སྟོས་ཆེ་དེར་ལེགས་ནས། བཙུན་ཞིབ་བྱེད་ཅིང་དེ་
དག་གི་ལེགས་ཆ་གང་ཡོད་ཞིབ་འདུག་དང་སྟུང་ལེན་བྱེད་པའི་སྟེ་བཟོ་པ་ཞིག་
ཏུ་གྱུར། གནས་དེས་མེད་ཏུ་འགྲིམ་ནས་འཆོ་བ་སྟོན་གྱིན་ཡོད་སྟབས་སྒྲུལ་སྒྲུ་
འདི་ནི་གནས་དེས་པ་མེད་པ་བྱིའུ་ཞིག་དང་མཚུངས་པ་འདུག་ཅེས་གྲགས་པས་

མཚན་ལ་ཡང་སྤྱལ་སྤྱེ་བྱིའུ་ཞེས་ཐོགས། དེའི་ཕྱག་རྩལ་ལས་ཐོན་པའི་བཟོ་རྒྱུན་སྤྱན་མཁུན་གཉིས་དང་ཅུང་མི་མཐུན་ལ། ཚོན་མདངས་ནི་གཞན་ལས་ཁྱད་རུ་འཕགས་པ་ཞིག་ལྟར་བ་བཅས་རུས་དེར་རི་མོ་འབྲི་སྟོལ་ལ་ནང་གསེས་བྱི་དབྱེ་བ་མི་འདྲ་བ་གསུམ་ཅན་ལྟར་།

སྤྱན་གསར་ལྷགས་ནི། དེ་རྗེས་སུ་བྱུང་བའི་གཙང་པ་ཚོས་དབྱིངས་རྒྱ་མཚོ་ཞེས་པས་སྟོལ་བའོ་ད། འབྲི་སྟོལ་འདི་ནི་རྩ་བ་སྤྱན་ལྷགས་རང་རྒྱང་ཡིན་ཀྱང་ཐུན་མིན་བྱི་ཁྱད་ཚོས་ནི། ཞི་སྤྱུ་རྣམས་ལ་སྤྱེ་འཕང་མཐོ་ལ་སྤྲ་བ། ཁྱོ་སྤྱུ་རྣམས་ལ་གཏུམ་ཞིང་རུམ་པ། ས་ཚོ་ལ་བྱི་ནང་གི་ཁྱད་པར་བྱེད་པ། ལོ་མ་དང་རྒྱུན་རིས་རྣམས་ཞིབ་ཅིང་སྤྲ་བ་ཞིག་ཡིན། ལྷགས་འདིའི་རི་མོའི་མཚན་གཞི་ནི་སྟོན་མདོ་ཁམས་སྡེ་དགེ་ལེ་མོག་རྒྱ། བྱ་རུ་མཚན་བརྒྱད་བྱི་ཤིང་པར་ཡོད་པ་དེ་དག་སྤྱན་གསར་རི་མོ་ཡིན་པ་དང་། རུས་རབས་ཉི་ཤུ་པའི་རུས་འགོ་ཅན་རུ་བྱུང་བའི་ཁམས་སྟོགས་འདིར་ལྷ་བཟོ་མཁས་པའི་མཚན་སྤྱན་ཐོབ་པའི་ལེ་མོག་དགོན་རུ་ཕྱག་ལས་གནང་མཁན་གྱི་པ་ཕུར་བུར། འདྲིང་ལྷ་འཇམ་དབྱངས་སོགས་བྱིས་བྱིས་པའི་རི་མོ་རྣམས་དང་། དེར་རུས་གཙང་སྟོགས་སུ་བྱིས་པའི་ཐང་ག་མང་ཆེ་བ་སྤྱན་གསར་བྱི་རི་མོ་ཡིན་འདུག །

བཞི། ལོ་རྒྱུས་ཡིག་ཆ་དང་གྲགས་ཆེན་ཁག

[[ལོ་རྒྱུས་ཞིབ་འཇུག]] རུས་རབས་དེའི་ནང་རུ་བྱུང་བའི་ལོ་རྒྱུས་བྱི་དེབ་ཐེར་རྣམས་དེར་རུས་ཡོངས་གྲགས་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཡིག་ཆ་ཞིག་རུ་རྩི་བའི་《དེབ་ཐེར་དམར་པོ་》དང་། 《དེབ་དམར་གསར་པ་》 《དེབ་ཐེར་སྟོན་པོ་》 《མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་》རྣམས་ཡིན། ༡ 《དེབ་ཐེར་དམར་པོ་》 རྩི་པ་པོ། ཆལ་པ་ཀྱན་དགའ་དོ་རྗེ། རབ་བྱུང་དྲུག་པའི་མེ་ཁྱི་སྟེ་༡༩༤༦ལོར་བཅུམས། འདི་ནི་དེབ་ཐེར་སྟོན་མ་གཞན་དང་མི་འདྲ་བར་བོད་ཀྱི་ཡིག་རྟིང་དག་དཔྱད་གཞི་གཙོ་བོར་བྱས་ཤིང་། རྒྱ་ནག་གི་ལོ་རྒྱུས་ཡིག་ཆ་ཁག་གཅིག་བོད་ཡིག་རུ་བསྒྱུར་པ་ཡང་དཔྱད་གཞིར་བཟུང་བ་དང་། ལྷག་པར་རུ་བོད་ཐང་བར་བྱི་འབྲེལ་བའི་སྟོར་བྱི་ཡིག་ཆ་ཁག་བོད་ཡིག་རུ་བསྒྱུར་ནས་སྤྲེལ་དེའི་ལོ་རྒྱུས་བྱི་བདེན་དཔང་།

གཙོ་བོར་བྱས་ཡོད་པ་སོགས་ཀྱི་བྱད་ཚོས་ལྟོན་ཡོད། །

༡ 《རྒྱ་བོད་ཡིག་ཚང་མཁས་པ་དགའ་བྱེད་》 ཚཱ་པ་པོ། ལྷག་ཚང་རྫོང་པ་
དཔལ་འབྱོར་བཟང་པོ། འབྲུངས་འདས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་མ་རྟེན། འབྲུག་པ་བཀའ་
བརྒྱད་ཀྱི་སློམ་མཁས་པ་ཞིག་ཡིན་པ། ལོ་རྒྱུས་དེབ་ཐེར་འདིའི་མཁུག་བྱང་སྟོན་
ཚིག་ལས་གསལ། བཅམས་པའི་རུས་ནི་རབ་བྱུང་བརྒྱུ་པའི་ཤིང་རྒྱག་སྤྱི་ལོ་
༡༤༩༤ལོར་ཡིན་པར་ར་འཕྲོད། རྒྱལ་རབས་འདིའི་བྱད་ཚོས་གཙོ་བོར་བོད་ཀྱི་ལོ་
རྒྱུས་ལས་ས་སྤྱོད་དང་། ཕག་གུའི་སྐབས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཅུང་ཞིབ་ཆ་དང་། ལྷག་པར་
རྒྱ་ལོ་རྒྱུས་ཡིག་ཚང་གཞན་དག་རྒྱ་མཐོང་བ་དགོན་པའི་གནའ་བོའི་རུས་སྤྱོད་
རྒྱ་རལ་གྱི་དང་། ར་དང་དཀར་ཡོལ་བྱང་ཚུལ་བཅས་བོད་ཀྱི་ཚན་རིག་ལག་ཅུལ་
དར་ཚུལ་གྱི་ལོ་རྒྱུས་དང་། གཞན་ཡང་ཞུའི་དཔོན་དང་། རྒྱལ་ཅེ་ཚོས་རྒྱལ།
ལྷག་སྤྱོད་པ། རྣམ་རྒྱལ་སྤྱི་པ་སོགས་སྐབས་དེའི་ཡུལ་སྡེ་སོ་སོའི་དཔོན་ཁག་
གི་ལོ་རྒྱུས་ཅུང་ཁ་གསལ་བ་བཅས་བཀོད་ཡོད་པའི་དེབ་ཐེར་ཞིག་རེད། །

༢ 《དེབ་ཐེར་སྟོན་པོ་》 ཚཱ་པ་པོ། འགོས་ལོ་གཞོན་ཅུ་དཔལ། རབ་བྱུང་
བརྒྱད་པའི་མེ་སྤྱི་ལོ་ལོ་༡༤༧༤ལོར་བཅམས། དེབ་ཐེར་འདིའི་བྱད་ཚོས་གཙོ་
བོ་ཞིག་ནི། ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་དོན་རྒྱུན་རྣམས་རུས་མཚུངས་ཀྱི་ལོ་ཚིགས་བསྒྲིགས་ནས་
གསལ་བཤད་བྱས་ཡོད་པ་དང་། རུས་མཚུངས་སྤྱི་པའི་ཅིས་གཞི་རྒྱལ་པོ་སྤྱོད་
བཅོན་སྐམ་པོའི་འབྲུངས་ལོ་ལ་བྱས་སྐབས་སྤྱོད་བཅོན་ནས་ལོ་ཚིག་འདི་ཉིད་ཀྱི་
བར་རྒྱུང་བའི་དོན་རྒྱུན་ཆེ་ཤོས་རྣམས་པལ་ཆེར་ལོ་ཚིགས་གསལ་པོར་འཁོད་
ཡོད་པས། དེབ་ཐེར་འདིའི་འཁོད་ཀྱི་བོད་ཀྱི་མི་རྒྱ་པལ་ཆེར་བའི་འབྲུངས་འདས་
ཀྱི་ལོ་ཚིག་ཁ་གསལ་བཀོད་ཡོད་འདུག་པས། བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་དེབ་ཐེར་རྣམས་
ལས་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་རུས་ཚོད་ཁ་གསལ་ཤོས་དང་། འབྲུངས་བཅོན་ཤོས་ཤིག་ཡིན། །

༣ 《དེབ་དམར་གསར་མ་》 ཚཱ་པ་པོ། དགའ་ལྟོན་ཁྱི་ཐོག་བཙོ་ལུ་པ་པཎ་ཆེན་
བསོད་ནམས་གྲགས་པ། དབྱང་ལོ་རྒྱུས་ཅུ་རེ་གཅིག་པ་རབ་བྱུང་དགུ་པའི་ས་ཁྱི་
སྤྱི་ལོ་༡༥༩༩ལོར་བཅམས། དེབ་ཐེར་འདི་ནི་ཚུལ་པའི་དེབ་དམར་ནང་རྒྱ་མ་
འཁོད་པའམ་མ་གསལ་བ་དག་ལ་གསལ་བཤད་དང་། ཁ་རྟོན་བྱས་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་

ཡིན་པར་མ་ཟད། ད་དུང་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་དོན་སློབ་ཀྱི་ཕན་ཐོག་དུས་རབས་དང་ལོ་ཚོགས་གསལ་བཤད་བྱེད་གང་ཐུབ་བྱས་ཡོད་པ་འདི་ཡིས། དུས་རབས་དང་ལོ་ཚོགས་གང་ཡང་མེད་པའི་ལྷ་སྒྲུང་ལྷ་བུའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་འབྲི་སྟོལ་དེ་ལས་གོམ་གང་མཐུན་སྟོས་ཀྱི་འབྲི་སྟོལ་གསར་པའི་སྟོ་འཕར་ཞིག་སྟེན་ཡོད། །

༥ 《ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་》 ཚུམ་པ་པོ། དཔལ་བོ་གཙུག་ལག་མེད་བ། རབ་བྱུང་དགུ་པའི་ཤིང་སྟུང་སྟེ་ལོ་༡༥༥༥ལོར་ཚུམ་པ་པོ་ཚུགས་པ་དང་། སྟེ་ལོ་༡༥༦༥ལོར་བཅུ་མས་པ་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པའི་བར་ལོ་དོ་ཉི་ཤུ་ལྷག་ཙམ་འགོར་ཡོད། ཆོས་འབྱུང་འདི་ནི་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་རབས་ལོ་རྒྱུས་བཤད་པའི་སྐབས་སུ་གྲུབ་མཐའ་རིས་སུ་མ་ཆད་པ་ཐོན་དང་བཅས་པའི་གནད་པོའི་ཡིག་རྒྱུད་ནང་དུ་འཁོད་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་སྟོར་ཕྱི་རྒྱུས་དབྱེད་གཞིར་བཟུང་ཡོད་པ་དང་། དེར་དུས་དུན་ཉིང་ཡིག་ཆ་དང་རིགས་གཅིག་པའི་བཅན་པོའི་དཀོར་མཛོད་ནང་གི་གཅིགས་ཀྱི་ཡི་གེ་དང་། རྩོམ་གྱི་ཡི་གེ་དེ་ལྟར་ཁ་བྱང་སོགས་གནད་པོའི་ཡིག་རྒྱུད་དག་ལ་ཞིབ་འཇུག་གནང་སྟེ་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ཁྱད་སྟངས་བཅོལ་ས་གང་ལེགས་པར་བརྟག་ཡོད་པ་འདི་ནི་ལོ་རྒྱུས་དངོས་གཙོ་སྟེ་བའི་ལྷ་བ་དང་ལྷན་པ་ཞིག་ཡིན་ལ། རྩོམ་གྱི་ཡི་གེ་སོགས་བོད་ཀྱི་ཡིག་རྒྱུད་ཁག་ལ་ཞིབ་འཇུག་བྱས་ནས་ལོ་རྒྱུས་སྟེ་བའི་སྟོལ་སོག་མར་གཏོད་པ་པོ་ཡང་འདི་ཡིན། དེས་ན་དུས་རབས་འདི་ནི་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ལ་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་ཆུང་ལས་ཀ་དེ་རིམ་བཞིན་ཡར་རྒྱས་ལ་སྟོན་ཡོད་ཅིང་། །

ལ། རྒྱུ་མཁར་བས་བཞིའི་ལོ་རྒྱུས་དག་ཐེར་གནང་བ།

ཡུགས་ཡུག་ལ་ཐོག་རྒྱུ་མཁར་བས། །

གསོ་ཤིག་ལོ་རྒྱུས་དག་ཐེར་གནང་། །

རྒྱུ་བཞི་སངས་རྒྱུ་བཟང་རྒྱུ་ལ། །

ཡུང་ཤིགས་གཉིས་ཀྱིས་དགག་པ་གནང་། །

མེད་ཡུང་འཆོ་བྱེད་ཀྱི་ཤིགས་ལ། །

དུས་ལན་སྟོ་གསལ་འཇུག་རྩིས་བཅུ་མས། །

ཀྱན་ལེགས་བཀའ་ལ་དད་ཞེན་ཆེ། །

མོན་ཀྱང་རྒྱལ་བྱེད་ལྱང་རིགས་དཔེན། །

རྒྱུད་བཞི་བཀའ་རྒྱལ་བྱེད་ཆེད་ཀྱང་། །

རྒྱན་དཔང་གཤམ་མོག་རྒྱུ་མ་ཡི། །

རྣམ་ཐར་བཀའ་རྒྱལ་ཞེས་བཙམས། །

མོན་གྱི་དུས་སྤྱི་བོད་གྱི་གསེར་གྱི་རྒྱུད་བཞི་དེ་སངས་རྒྱུ་གྱི་བཀའ་ཡིན་ཟེར་
མཁན་དང་། གཏེར་མ་ཡིན་ཟེར་བ། བོད་གྱི་མཁས་པས་བཙམས་པའི་བསྟན་
བཅོས་ཡིན་ཟེར་བ་བཅས་བཤད་སྟོལ་མི་འདྲ་བ་གསུམ་ཙམ་བྱུང་ཡོད། བོད་གྱི་
མཁས་པས་བཙམས་པའི་བསྟན་བཅོས་ཡིན་ཟེར་མཁན་གཙོ་བོར་ཀམ་པ་གསུམ་
པ་རང་བྱུང་དོ་རྟེན། ལྷག་ཆང་ལོ་ལྷ་བ། བོ་དོང་པའ་ཆེན། ཀམ་ཕྱིན་ལས་པ།
དཔའ་བོ་གཙུག་ལག་ཕྱེད་བ་སོགས་བྱུང་ཡོད་པ་རེད། ལྷག་པར་དུ་རྒྱུར་མཁར་
སྟོ་གོས་རྒྱལ་པོས། རྒྱུད་བཞི་སངས་རྒྱུ་གྱི་བཀའ་ཡིན་པ་བཀག་པའི་ལོ་རྒྱུས་ནི།
རྒྱུར་མཁར་སྟོ་གོས་རྒྱལ་པོས་རབ་བྱུང་བརྒྱ་པའི་ལྷགས་ལྷག་ལོ། སྤྱི་ལོ་༡༥༧༡ལོར་
རྒྱུད་བཞི་བཀའ་བསྟན་འགལ་སྤོང་དང་། བྱུང་པའི་རྒྱུད་བཞི་བཀའ་རྒྱལ་ལ་
དགག་ལན་དཀར་པོ་ཆེན་ཐུབ་བཙམས་ཏེ་བོད་ཁམས་ཡོངས་ལ་དྲིལ་བསྐྱགས།
དེ་ལ་སྟོན་ལྱང་འཆོ་བྱེད་ཀྱན་ལེགས་པས་དགག་པ་ལ། ལྱང་རིགས་གཉིས་ཀྱི་སྟོ་
ནས་དྲི་བ་སྟོ་གསལ་འཇུག་དོགས་ཞེས་པ་བཙམས། སྤར་ཡང་དེ་ལ་ལུ་མཐུད་
ནས་དྲིས་ལན་ལེགས་བཤད་སྐྱགས་པ་དང་། དབྱར་སྟེན་རྩ་གསར་སོགས་ཁྱིས་
ཏེ་ཀྱན་ལེགས་པའི་འདོད་ཚུལ་ལྱང་རིགས་གཉིས་སྟོ་ནས་ཆར་བཅད། དེ་ལ་ཀྱན་
ལེགས་ཀྱིས་ལན་ཁུངས་ལྷན་མ་རྟེན་པའི་ཆོ་རྒྱུར་མཁར་བ་སྐྱ་གཤེགས། དེ་རྗེས་
རྒྱུད་བཞི་སངས་རྒྱུ་གྱི་གསུངས་ཡིན་པ་རྒྱལ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱན་དཔང་དུ། གཤམ་མོག་
རྒྱུ་མའི་རྣམ་ཐར་བཀའ་རྒྱལ་ཞེས་པ་དེ་བཙམས། ཆོས་རྒྱལ་བྱི་སྟོང་ལྟུ་
བཅོན་སྐབས་ནས་དུས་རབས་བརྒྱ་དྲུག་པའི་བར། ལུས་ཀྱང་མ་མཐོང་པའི་རྣམ་
ཐར་བཀའ་རྒྱུ་ཙན་ཞེས་རྟེན་པ་བསྐྱགས། རྣམ་ཐར་དེའི་འགོ་ནས་ཀོང་པོ་བདེ་
རྒྱལ་ཟེར་བ་ཞིག་གིས་གཤམ་མོག་རྒྱུ་མ་ཟེར་བ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་ལ་དྲི་བ་དང་དྲིས་

ལན་གྱིས་ཚུལ་རྒྱ་བྱིས་པའི་རང་རྣམ་ཡིན་ཚུལ་བཤད། དེ་ལ་དར་མོ་སྒྲན་རམས་
 པས་རྒྱད་བཞི་སངས་རྒྱུ་གྱི་བཀའ་སྒྲུབ་པ་ལ་ཕན་པར་མཐོང་ནས། ཤིང་སྤར་
 བཀོས་ཀྱང་། རྒྱལ་བ་ལྷ་པ་ཆེན་པོའི་གསན་ཡིག་རྒྱ་སངས་རྒྱུ་སྒྲན་གྱི་སྤྲ་མས་
 རས་བྱུང་བཤད་ཆོས་དབྱིངས་རང་གྲོལ་གྱི་བར་བར་རྒྱ་རྒྱད་བཞིའི་བཀའ་གཏེར་
 བསྟན་བཅོས་བཅས་ལྷགས་གསུམ་གྱི་བྲིད་རྒྱན་དང་། ལྷང་རྒྱན་གྱི་སྤྲ་བརྒྱད་གང་
 ཡོད་གསལ་པོར་བཀོད་ཡོད་པ་དེ་དག་གི་གྲུལ་རྒྱ་གཡུ་ཐོག་རྟིང་མ་ཟེར་བ་ཞིག་
 བཟངས་མེད། དེ་བཞིན་རྒྱ་སྤྲེ་སྤྲིད་སངས་རྒྱུ་རྒྱ་མཆོས་སྒྲན་ཐང་བརྒྱད་རྒྱ་
 བཞིངས་པ་དེ་དག་གི་ཤོང་སྤང་རྒྱ། སངས་རྒྱུ་སྒྲན་གྱི་སྤྲ་མ་ནས་རྒྱལ་བ་ལྷ་པ་
 ཆེན་པོའི་བར་གསོ་བ་རིག་པའི་སྤྲ་བརྒྱད་རྣམས་བྱིས་པ། དེའི་གྲུལ་རྒྱུང་གཡུ་
 ཐོག་རྟིང་མ་ཟེར་བ་ཞིག་བྱུང་མེད། དེས་ན་སྐབས་དེར་འཆོ་བྱེད་ཀྱན་ལགས་
 པའི་རྒྱན་དེའང་དར་བྱུང་ཆེ་བ་ཞིག་བྱུང་མི་འདུག །

དེ་ནས་རབ་བྱུང་བརྒྱ་གསུམ་པའི་ལྷགས་ཡོས་སྤྱི་ལོ་༡༧༡༡ལོར། འབེ་ལོ་ཆོ་
 དབང་ཀྱན་བྱུང་གྱིས་གསོ་རིག་ཆོས་འབྱུང་རྩོམ་པའི་སྐབས་སུ། 《གསོ་བ་རིག་
 པའི་ཁོག་དབུབ་ཀྱན་གྱི་བྱ་ཡིག་སྒྲོ་བརྒྱ་འབྱེད་པའི་ལྷེ་མིག་》ལས། “གཡུ་ཐོག་
 མགོན་པོ་ནི་རྒྱུ་བྱིས་གསར་རྟིང་གཉིས་ཡོད་ཟེར་བའི་རྟིང་མའི་རྣམ་ཐར་ཐོལ་
 མ་ཞིག་སྤང་བས་འབྲུལ་པ་ལ་ནི་ཐུགས་ཁག་མེད་མོད། འོན་ཀྱང་རྟིང་མའི་རྣམ་
 ཐར་དེ་བྱུང་གཞི་མེད་པའི་བྱུང་ཆོས་རྒྱན་བསྐྱིགས་ལ། རིག་པས་དབྱུང་བཅོད་
 པའི་ཆོག་དོན་གལ་ཡོད་ཅིང་། བྱུང་ཉིད་གྱིས་ཀྱང་དབྱུང་པའི་ཆོ་རྣམ་ཐར་ལོ་
 རྒྱུ་དེ་གསུང་རབ་སྤྱི་དང་མི་མཐུན། ཅ་རྒྱད་དང་འགལ་བ། ཐོན་པོའི་ཟེར་སྒྲོས།
 རིག་བྱེད་གྱི་གཏམ་རྒྱུད་ལྷ་བྱུང་ལས། ཡིད་བརྟེན་རྒྱ་རྒྱུང་བ་དགའ་ནའང་ཞེས་
 མོགས་གྱི་ཡིད་མ་ཆེས་བཞིན་རྒྱ་བཤད་ཁྱུངས་གྱི་རྒྱུ་བརྟེན་རྒྱ་འཆའ་བ་ནི་ནམ་
 ཡང་མི་རིགས་སྐྱམ་སྟེ། དེ་རྩོམ་པའི་གང་ཟག་ནི། བལ་པོ་སེའུ་མ་ཐོས་ཀྱང་། ཁ་
 དོག་ཉིད་ལས་སྤོ་བ་ཤེས། ཞེས་པ་ལྟར་དབྱུང་པས་ཤེས་སྟེ། ཟུར་མཁར་སྒོ་གྲོས་
 རྒྱལ་པོས་སྒྲོགས་སྒྲོགས་གྱི་སྒྲན་པ་རྣམས་ལ་འདྲི་ཡིག་མང་རྒྱ་བྱས་སྟེ། རྟོད་ལྷང་
 གི་ཞེམ་ཆེ་ཀྱན་ལགས་ཟེར་བ་བྱིས་སུ་པ་རྣམ་འཆོ་བྱེད་རྒྱ་འཐོད་པ་ལའང་དྲི་བ་

བྱས་པའི་དྲིས་ལན་དུ། རྒྱལ་པོ་ཁྱིམ་མེད་པའི་བཅན་གྱི་སྒྲ་སྒྲུབ་དགུ་ནི་སྟོང་ན་ཆེ་
 རྒྱུག་པ་བེ་རི་གསུམ། བར་ན་གཡུ་ཐོག་བྱང་ཏི་མེ་ཉག་གསུམ། སྒྲུང་ན་གཉེན་
 པ་མཐའ་བཞི་སྟོང་པ་གསུམ་སྟེ། དགུ་ཅུ་འདོད་པ་རྒྱུད་བཞི་བཀའ་གཏེར་ཡིན་
 པའི་རྒྱལ་བྱེད་བཀོད་པ་སོགས་བྱང་བར། ཟུར་མཁར་བས་སྒྲར་ཡང་དྲིས་ལན་
 ལེགས་བཤད་སྒྲུགས་པ། རྒྱ་ཐིགས་ཉིན་བྱེད་འོད་མཚོ། དབྱར་སྒྲེས་རྩ་གསར་
 རྣམས་བྱས་སྟེ། འདྲེ་རྒྱུར་བཟོ་གོང་ཡན་ལ་གཡུ་ཐོག་ཅས་པའི་མ་སྒྲུང་མེད་
 ཚུལ། ཆོས་རྒྱལ་དང་ཡོན་ཏན་མགོན་པོའི་བར་ལ་མི་ལོ་ཉིས་བརྒྱ་ཅམ་གྱི་སྤྱི་
 ཡོད་ཚུལ། རྒྱུད་གཅིག་གཡུ་ཐོག་མགོན་པོའི་གོང་ཡན་སྤྱི་ལའང་མ་གྲགས་པའི་
 ཚུལ་སོགས་ལྟར་རིགས་དོ་རྒྱུ་ཐེགས་མས། ཆོར་བཅད་དེ་སྤྱི་རྒྱ་མེད་པར་བྱས་པ་
 བ། སྤྱི་རྒྱུས་རང་གི་སྒྲུབ་ཆོག་གི་ལོ་རྒྱུས་རྒྱལ་བྱེད་དུ་གཡུ་ཐོག་མགོན་པོ་རྟེན་མ་
 ཞེས་ཡོད་ཚུལ་རྣམ་ཐར་དེ་ཁོ་པས་སྒྲིག་དུ་བྱས་པ་སྟེ། དེ་ཡན་ཆད་མཁས་སྒྲུབ་
 སྤྱི་ལའང་གཡུ་ཐོག་མགོན་པོ་ཡབ་སྐུ་གསར་རྟེན་གཉིས་ཡོད་པའི་སྒྲིས་གཏན་
 རྣམ་མེད་པའི་སྤྱིར་རོ། ཞེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། “གཡུ་ཐོག་རྟེན་མ་ཟེར་
 བའི་རྣམ་ཐར་དེ་ སྤྱི་གོས་རྒྱལ་པོའི་དྲི་བ་དང་དྲིས་ལན་སྒྲར་བཤད་པ་ལྟར་ཞེས་
 ཆེ་ཀྱན་ལེགས་པའི་མཆོང་ལ་སོག་ནས་ དེས་བྱས་པ་ལས་མ་འདས་ཀྱང་དར་མོ་
 བས་དབང་ཡོད་ཀྱིས་རྒྱུ་པ་ཆེན་པོ་ལ་ཞུས་ནས་པར་དུ་གནང་བ་དང་། རྩེ་
 མིང་ནས་ཀྱང་སྒྲུགས་མ་ཆེས་བཞིན་རྒྱུད་བཞི་བཀའ་རྒྱལ་ལ་ཕན་འདུག་དགོངས་
 རྣམ་སྤྱི་དོན་ཁོག་དབུབ་སོགས་ དེ་དང་བསྟན་པ་ནི་སྒྲུབ་དབུད་ཀྱི་ཆག་སྒྲི་ཆེན་
 པོ་སྟེ། དེའི་ཐོག་མར་སྤྱིར་རྣམ་ཐར་རྒྱན་གྱི་རྒྱལ་བ་ཡིན། ར་གཡུ་ཐོག་རྣམ་ཐར་
 ཡང་དེ་དང་འདྲ། ཞེས་རྣམ་ཐར་ཐམས་ཅད་རྒྱན་དུ་འཕང་བའི་རྒྱལ་སྒྲིར་རྒྱན་
 ལྟར་དང་། མདོར་ན་ཆོག་དོན་ཐམས་ཅད་བཀའ་བསྟན་སྤྱི་དང་འགལ་བ། ལོ་
 རྒྱུས་ཀྱན་དང་འགལ་བ། ལྷལ་དང་དུས་དང་འགལ་བ་སོགས་དཔྱད་ལྟར་དག་
 གིས་ལན་གཅིག་མཐོང་བས་རྒྱན་དུ་རྟོགས་ཤིན་དུ་སྤྱི་བཞིག་འདུག་གོ།” ཞེས་
 《གཡུ་ཐོག་རྟེན་མའི་རྣམ་ཐར་བཀའ་རྒྱུ་མ་》ཟེར་བའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ཡིག་ཆ་རྒྱན་མ་
 བཟོས་པའི་དགོས་པ་དང་རྒྱ་མཆོན་གསལ་པོར་གསུངས་ཡོད་པ་རེད།

ས་བཅད་བཞི་པ། རྟེན་གཟུང་ནང་འབྲུག་གི་སྐོར།

གཅིག །རིན་པག་གཉེན་འབྲེལ་གྱི་གོང་ཆག
 རིན་པག་གཉེན་འབྲེལ་ལས་འབྲུག་གཞིར་སྦྱར། །
 བྱང་ལྷག་ལྷག་ལོ་འུ་མེ་གཟུང་དང་། །
 མེ་པག་ཆེད་ཐང་མེ་གཟུང་དང་། །
 ལྷག་མ་གྱི་པར་སྦྱང་མེ་གཟུང་དང་། །
 རྒྱང་རྩ་མེ་རྒྱུ་རྒྱུ་ལྷག་ལྷག་ལ། །
 ལྷག་འབྲུག་ས་རྒྱུ་མི་ཆད་པའི་མཐུང་། །
 དཔོན་ཆ་བ་ཐེལ་གཏོང་ལོ་དཔྱ་བྱས། །
 ཡག་འབྲུག་ས་རིན་སྦྱང་ས་མེ་པག་འཛིན། །

[[རིན་པག་གཉེན་འབྲེལ་གྱི་གོང་ཆག]] ཡག་གྱུ་ཤུ་རིན་ཆེན་ལ་སྐུ་ལྷག་
 འབྲུངས་པའི་རྒྱང་བ་ཆེ་ས་སངས་རྒྱུ་རྒྱལ་མཆན་ལ། རྫོང་དཔོན་རིན་སྦྱངས་
 པའི་ལྷུ་མ་མོ་ཀུན་དགའ་དཔལ་འཛོམས་ཁབ་ཏུ་བསྟུས། འདི་ནི་རྩ་སི་བྱང་རྒྱལ་
 རྒྱལ་མཆན་གྱིས་གཏན་འབེབས་གནང་བའི་སྒྲིག་སྒྲིལ་ལས། “རྒྱངས་ཀྱི་གཏུང་
 རྒྱུད་སྒྲིལ་བ་པོའི་འདུན་ཐབ་ཀྱང་གྱི་སོ་མེ་པ་ཆེ་གཉེན་བཅུན་གསུམ་དང་། མི་
 ཆེན་གྱི་བྱ་སྤྱིང་ལེན་མི་ཉན། ” ཞེས་པ་དང་འགལ་བ་ཞིག་རེད། རབ་བྱུང་བདུན་
 པའི་ཤིང་ན་སྤྱི་ལོ་༡༧༡༧ལོར་སྐུ་ལྷག་ས་པ་འབྲུང་གནས་འབྲུངས། དགུང་ལོ་བཅུ་
 དགུ་པ་རབ་བྱུང་བདུན་པའི་རྒྱུ་ལོ་༡༧༣༩ ལོར་གོང་མ་གྱུ་ལྷག་ས་རྒྱལ་མཆན་
 སྐུ་གཤེགས་པ་དང་། ཡག་གྱུ་ལོ་སྤྱི་ལོ་འདི་ཡབ་སྐུ་ལྷག་གཉིས་པོ་སྐུ་བཞུགས་གྱི་
 སྐོར་ལ་ཆོད་པ་ལངས། ཡག་གྱུ་སྐུ་ལྷག་སྐུ་བསོད་ནམས་རྒྱལ་མཆན་གྱིས་བཀའ་
 ལྷན་སྤྱི་ལོ་༡༧༩༩ལོར་སྐུ་ལྷག་སྤྱི་ལོ་བཞུང་། རྫོན་པོ་ནམས་སྐྱུ་ལྷག་གཉིས་སྐུ་གྱིས་
 ཏེ་ཡབ་སྐུ་ལོ་སོ་འདི་སྐྱུ་ལྷག་སྐུ་ལངས་ཏེ་སྤྱི་གདོང་གི་གཞུང་སྐྱུ་ལྷག་གཉིས་སྐུ་གྱིས་
 སྤྱི་ལོ་༡༧༩༧པའི་ཤིང་སྤྱི་ལོ་ལོ་མེ་འབྲུག་ཆེན་པོ་ཞིག་ལངས། དེ་ལ་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་

རྟག་ལོའི་ཕྱི་གཟར་ཟེར། དེ་ནས་ཡབ་ཆེ་ས་སངས་རྒྱལ་རྒྱལ་མཆོ་སྤུ་གདོང་དུ་
 བཞུགས་མི་བདེ་བར་གྱུར་དེ་གྲ་ནང་རྫོང་ཡར་རྒྱལ་དུ་ཕྱོན་ནས་ལོ་ངོ་བརྒྱ་ཙམ་
 བཞུགས་དགོས་བྱུང་འདུག། །རིན་ཐུངས་ནོར་བུ་བཟང་པོས་གོ་སྐབས་དེ་དང་
 བསྐྱེད་ཏེ་སྤྱི་ལོ་༡༧༩༥ལོར་གཙང་ཕྱོགས་ཀྱི་དཔོན་རིགས་རྣམས་དང་མཐུན་སྤྱི་
 བྱས་ཏེ་གཞིས་ཀ་ཆེ་བྱངས། གཙང་ཁུལ་ཕལ་ཆེར་དབང་དུ་བྱས། གོང་མ་གྲགས་
 པ་འབྱུང་གནས་ཀྱིས་ཐེལ་དང་ཆེ་ཐང་གཉིས་ཀར་གསུང་ཆོས་གནང་། གསེར་
 དངུལ་གྱིས་བཀའ་འགྱུར་བཞེངས། སྤྱི་ལོ་༡༧༩༩ལོར་ཡབ་སངས་རྒྱལ་རྒྱལ་མཆོན་
 ཡར་རྒྱལ་ནས་ཆེས་ཐང་དུ་གདན་དྲངས། ཞལ་ངོ་ནང་འཆམས་ཀྱི་འཁོན་ཞི་ནས་
 ཐུགས་ཡིད་གཅིག་དུ་འདྲིས། སྤྱི་ལོ་༡༧༩༠ལོར་རྒྱ་མིང་གོང་མ་ཀྱེན་ཐའི་གྲོང་ཐུང་
 གིས་དབང་(王)གི་མཆོན་སྟོན་བརྒྱན་པའི་བཀའ་ཡིག་འབྱོར། དེ་ནས་བཟུང་
 དབང་གྲགས་པ་འབྱུང་གནས་ཞེས་འབོད་སྲོལ་བྱུང་ཡོད་འདུག། །སྤྱི་ལོ་༡༧༩༩
 ལོར་ཕྱི་སྲིད་གྲགས་པ་འབྱུང་གནས་སྐྱ་གཤེགས། སྐབས་དེར་ཆེ་སངས་རྒྱལ་རྒྱལ་
 མཆོན་གྱིས་སྲིད་བསྐྱུངས། དེ་ནས་སྲས་ཀུན་དགའ་ལེགས་པ་དགུང་ལོ་བརྒྱ་
 རྟག་པ་སྤྱི་ལོ་༡༧༩༩ལོར་ཕག་གུའི་ཕྱི་སྲིད་ཀྱི་བྲི་ལ་བསྐྱོས། སྤྱི་ལོ་༡༧༩༩པའི་ཤིང་
 བྲི་ལོར་ཆེ་ས་སངས་རྒྱལ་རྒྱལ་མཆོན་དང་། གོང་མ་ཀུན་དགའ་ལེགས་པ་ཡབ་
 སྲས་བཀའ་བཀྲོས་ཐོག་དག་གི་དབང་པོ་ཐེལ་གྱི་རྒྱན་སྒྲའི་གོ་སར་བསྐྱོས། སྤྱི་ལོ་
 ༡༧༩༩པའི་ས་རྟག་ལོར་གོང་མ་ཀུན་དགའ་ལེགས་པས། དག་གི་དབང་པོའི་རྒྱན་
 སྒྲའི་གོ་ས་ཉལ་ལེན་བྱས། དེ་ནས་བཟུང་དག་གི་དབང་པོ་བྲག་ཁ་དང་། རྒྱལ་
 བཟང་གཉིས་སུ་ལོ་བརྒྱ་རྟག་ཙམ་བཞུགས། གོང་མ་ཀུན་དགའ་ལེགས་པ་འདི་
 ཉིད་བསྐྱབ་སྦྱོང་གི་ཡོན་ཏན་ཅན་ཞིག་ཡིན་ནའང་། མཛོད་སྟོན་ཅུང་ཟད་མ་
 ལེགས་པའི་དབང་གིས་ནང་འཁོན་གྱི་རྒྱ་ཁ་ཤས་བྱུང་ཡོད་འདུག། །ཁོང་གཙང་
 དུ་གཞིས་བསྐྱོར་ལ་ཐེབས་དུས་རིན་ཐུངས་ནོར་བུ་བཟང་པོས་བྱས་འདུད་སྤྱོད་
 མེད་པར་མཛོད་ཀྱང་། གནང་སྟོའི་ཁོག་ལ་མ་མགུ་སྐད། ཁོང་ལ་ཀ་བཞི་པ་སྐྱ་
 མཆེད་ཀྱིས་གང་ཞུས་གསན་པས་ཡབ་ཡུམ་བར་སེལ་ཆེན་པོར་ཞུགས། ཡར་གོང་།
 བྱ་པ། བསམ་སྡེ་བ་སོགས་བདག་མོའི་ཕྱོགས་དང་། སྤུང་དང་། འོལ་དགའ་

ནམས་ཁོང་མའི་ཚུགས་སུ་ཆད་ནས་མི་བདེ་བ་མང་དུ་བྱུང་། རབ་བྱུང་བརྒྱད་
པའི་མེ་ལག་༡༤༧༧ལོར་རིན་ཆེན་རྡོ་རྗེ་ཆེན་ཐང་གི་གདན་སར་བསྐྱོས། དུམ་སྐུ་
ཚུགས་གཅིག་བྱས་ནས་ཆེད་ཐང་གི་སྡེ་གཟར་ཁེས་པ་དེ་ལངས། འོན་ཀྱང་འཕྲོང་
ཀྱས་པ་རྡོ་རྗེ་ཆོ་བརྟན་གྱིས། ཚུགས་པམ་ཚུན་གཉིས་ཀའི་ཚུགས་སུ་མ་ལྷུང་པས་
སྡེ་གཟར་བསྐྱམས་ཤིང་། ཞལ་ངོ་ནང་མཆོམས་ཀྱི་ལེགས་སྡེལ་མཛད་པས་སྡེ་
སྡིད་ཀྱི་ཞབས་ཏོག་དུ་འགྱུར་བ་བྱུང་། དེ་ནས་དུམ་གཤེགས་རྗེས་མཁར་ཐོག་
དགོན་གསར་གཉིས་རིན་སྤངས་པ་མཆོ་སྐྱེས་རྡོ་རྗེས་བཟུང་། ལྷགས་བྱི་བྱི་ལོ་
༡༤༩༠ལོར་རིན་སྤངས་དོན་ཡོད་རྡོ་རྗེས་གཙང་དམག་ནམས་དབྱུས་སུ་དྲངས་ཏེ་
གཞིས་ཀ་སྡེ་ཁུ་པའི་ལག་ནས་བྲག་དཀར་དང་། རྒྱ་ཤལ་ལྷན་པོ་ཆེ་སོགས་རྫོང་
གཞིས་འགའ་ཞིག་སྤངས། །

བྱི་ལོ་༡༤༩༧པའི་ལྷགས་སྤངས་ལོར་སྐུ་སྡེ་རིན་པོ་ཆེ་ལྷ་དམར་སྐུ་སྡེར་བཞུགས་
དང་། རིན་སྤངས་པ་མཆོ་སྐྱེས་རྡོ་རྗེ། རིན་སྤངས་དོན་ཡོད་རྡོ་རྗེ། འཕྲོང་ཀྱས་
པ་ཏོར་ཆོ་དབང་ནམ་ཀྱལ། ཏོར་རིན་ཆེན་ཀྱལ་མཆོག་སྐུ་མཆེད། རྡེ་ཁུ་པ་
དཔལ་འཕྲོར་བཟང་པོ། ཡར་རྒྱལ་པ་རིན་ཆེན་ཀྱལ་པོ། བྱར་པ་བཀྲ་ཤིས་དར་
ཀྱས་སོགས་སྟོན་པོ་ནམས་ཀྱིས་བཀའ་བྱོས་ཐོག་ཁོང་མ་ཀྱན་དཀའ་ལེགས་པ་སྡེ་
སྡིད་ཀྱི་ཁྱི་ལས་བཞོལ་ཏེ་དགོན་གསར་དུ་གདན་དྲངས། ལྷ་རིགས་རྒྱངས་ཀྱི་
གདུང་བརྒྱད་སྡེལ་བའི་ཆེད་དུ་སྐུ་སྡེ་དག་གི་དབང་པོ་སྟོན་གདན་དྲངས་ཏེ་

རྫོང་ཁ་བའི་སྐུ་མོ་ཞིག་བདག་མོར་སྐུ་ནས་ཕག་གཉིས་མིང་གི་ཁྲི་ཁྲི་ལ་བསྐྱོས།
 སྤྱི་ལོ་༡༧༥༥པའི་ཤིང་སྤྱལ་ལོར་རིན་ཐུངས་པས་རྒྱང་ཅིར་དམག་དྲངས་ཀྱང་རྒྱས་
 ཉེས་ཕྱང་བ་དེ་ལ་རྒྱང་རོ་སྤེ་རྒྱའི་རྒྱས་ཉེས་ཞེས་གྲགས། དེ་དང་དུས་མཚུངས་
 ཅམ་ན་དབུས་ཚུགས་སུ་ཡང་སྤེ་གཟར་ཕྱང་ཕྱང་། མོང་མ་ངག་གི་དབང་པོ་ཉིད་
 གང་ལའང་མ་སྤྱགས་པ་སྤྱི་དཔོན་དུ་བཞུགས་ཏེ། བན་ཚུན་འདུམ་པར་མཛད་
 པས་སྤེ་གཟར་ཞི། སྤྱི་ལོ་༡༧༥༥པའི་ས་སྤེལ་ལོར་གདུང་སྐུ་ངག་དབང་བཀྲ་ཤིས་
 གྲགས་པ་འབྱུངས། སྤྱི་ལོ་༡༧༥༧པའི་ལྷགས་ཕག་ལོའི་ཁྱ་བ་དུག་པའི་ཆོས་གཉིས་
 མོང་མ་ངག་གི་དབང་པོ་སྤྱ་གཤེགས། སྤྱ་གཤེགས་ཁར་སྐུ་སྤྱ་ན་ཏ་ཅང་སྤ་བ་
 དེ་ལ་ཐུགས་ཆགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་སྤྱ་ངལ་ཆེན་པོར་གྱུར་སྐབས། སྐབས་དེར་ཐེལ་
 གྱི་གདན་ས་པ་ལུ་དམར་སྤྱ་སྤྱིང་བཞི་པ་སྤྱ་ན་སྤྱ་ཆོས་གྱི་གྲགས་པས། གདུང་རྒྱུད་
 རིན་པོ་ནར་མ་སོན་པའི་རིང་། ཁོང་གིས་ཐེལ་གྱི་སྤྱ་ན་སྤྱིང་ཁྱར་བཞེས་པ་དང་།
 ཐེལ་དང་ཅིས་ཐང་གི་ཆེན་པོ་གོས་ལ་དབང་བའི་སྤོན་པོ་རྣམས་གྱིས་ཕག་གཉིས་
 མིང་གི་ལ་རྒྱ་མི་འཕུག་པའི་ཁས་ལེན་གནང་། དེ་ནས་ཐེལ་གྱི་མཁན་སྤོབ་ཆོས་
 གསུམ། ཅིང་ཐང་གི་ཆེན་པོ་གོས་ལ་དབང་བ་རྣམས་དང་། བཀ་ཁ། སྤྱིང་ཤོད།
 འཆོས་པ་སོགས་གྱི་དཔོན་རིགས་རྣམས་བཤོམ་ནས། རིན་ཐུངས་རྫོང་དཔོན་
 མཆོ་སྤྱིས་རྩོ་རྩེ་ལྷུ་གཤོང་གི་དཔོན་ཆ་བ་གཏོང་བར་དཔོན་ཆ་བ་ཐེལ་གཏོང་གི་
 དུས་ཞེས་པ་དེ་ཕྱང་། རིན་ཐུངས་པས་དཔོན་ཆ་བ་ཐེལ་གཏོང་གི་འགན་བཞེས་
 རྒྱུ་ཡིན། སྤོན་ཆེན་པལ་ཆེར་དང་བཀའ་གོས་མེད་པ་འགའ་ཞིག་གིས་འདོད་དོན་
 ལྟར་མཛད་པས། སྤེ་དཔོན་གཞན་རྣམས་མ་འདོད་པའི་དབང་གིས་དེའི་སྤྱི་ལོར་
 ཡར་ཁྱུང་དུ་སྤེ་གཟར་ལངས་ཀྱང་། འཕྱོངས་རྒྱས་དཔོན་པོས་སྤེ་སྤྱི་ལ་རྒྱ་ལ་
 དཀོངས་ནས་ཐུགས་ཁོག་ཅི་ཆེར་མཛད་པས་ཡོ་ཁྲིམ་ཆེར་མ་ཕྱང་། དེ་ལྟར་རིན་
 ཐུངས་མཆོ་སྤྱིས་རྩོ་རྩེ་ལྷུ་གཤོང་གི་དཔོན་ཆ་བ་བྱས། །

ས་ལུག་མོང་མ་སྤྱིང་ཁྲིར་བཞོང་། །

ལྷགས་ན་ངག་དབང་རྣམ་རྒྱལ་གྱིས། །

སྤེ་སྤྱིང་བཀའ་ཡང་མ་བཅིས་ནས། །

གཡེ་པའི་ཚྭགས་སུ་དམག་བྱངས་པས། །

དཔོན་སློན་འཁོན་གཞི་རེ་ཆེར་མོང་། །

རབ་བྱུང་བརྒྱད་པའི་ས་ལྷག་སྤྱི་ལོ་༡༥༧༧ལོར་རིན་སྲུངས་པ་དང་། འཕྲོང་རྒྱུ་
པ་གཉིས་ཀྱིས་གཙོས་བྱས་པའི་སློན་ཆེན་པོ་རྣམས་བཀའ་བཀོས་ཐོག་ནས་གདུང་
བརྒྱད་རིན་པོ་ཆེ་དག་དབང་བཀའ་ཤིས་གྲགས་པ། སོ་བུར་ཆེན་པོའི་ཁྲིའི་ཐོག་ཏུ་
སྤྱན་དྲངས། སྤྱི་ལོ་༡༥༠༥པའི་ཤིང་བྱི་ལོར་རིན་སྲུངས་པའི་སྤྱིང་མོ་ཞིག་བདག་
མོར་བཞེས། སྤྱི་ལོ་༡༥༠༥པའི་ས་འབྲུག་ལོར་སྲས་འགོ་བའི་མགོན་པོ་འབྲུངས།
དེའི་རྗེས་སུ་སྲས་གྲགས་འབྲུང་བ་འབྲུངས། །

གཉིས། རྩ་བྱི་ཕྱི་གཟར་འགའ་ཞིག་གི་སྟོན།

[[བསམ་སྡེ་བའི་སྡེ་གཟར]] སྤྱི་ལོ་༡༥༠༧པའི་ས་སྤྱལ་ལོར་སྡེ་སྤྱིད་དང་བསམ་
སྡེ་བ་གཉིས་དཔོན་སློན་ནང་འབྲུག་བྱུང་སྐབས། རིན་སྲུངས་པས་བསམ་སྡེ་བའི་
རྒྱུ་རྩ་བྱས་ཏེ་གོང་མའི་དམག་སྤྱིར་བརྒྱུག་བྱས་པས། བཀ་བྱ་དང་རིན་སྲུངས་
པའི་བར་འཁོན་གཞིའི་འགོ་ཚུགས། །

[[རིན་སྲུངས་པའི་སྡེ་གཟར]] བཀ་བྱ་གོང་མ་དག་དབང་བཀའ་ཤིས་གྲགས་པས་
སྤྱི་ལོ་1499-1565 ཅམ་གྱི་བར་སྤྱིད་འཛིན་གནང་ཡོད། སྤྱི་ལོ་1538-1565ཅམ་གྱི་
བར་གཙང་ཁུལ་གྱི་སྤྱིད་ཀྱི་དབང་ཆ། རིན་སྲུངས་པ་ཡབ་སྲས་ཀྱིས་བཟུང་ཡོད་
འདུག །རིན་སྲུངས་དག་དབང་རྣམ་རྒྱལ་གྱིས་ས་སྤྱལ་ལོ་སྤྱི་ལོ་༡༥༤༥ལོའི་རྗེས་
ཅམ་བར་གཙང་ཚྭགས་བཟུང་ཞིང་། དེ་ནས་རིན་སྲུངས་སྲས་དག་དབང་
འཛིགས་གྲགས་ཀྱིས་སྤྱི་ལོ་༡༥༥༥ལོའི་བར་ཅམ་སྤྱིད་བཟུང་། དེ་ནས་རིན་སྲུངས་
པའི་དབང་ཤྲགས་ཞིང་ཤག་པས་བཟུང་ཡོད་འདུག །

རིན་སྲུངས་དག་དབང་རྣམ་རྒྱལ་གྱིས་གོང་མ་དག་དབང་བཀའ་ཤིས་གྲགས་
པའི་ཞབས་ལ་གདུགས་ནས་རྫོང་དཔོན་གྱི་ལས་ཀ་སྤངས་ཡོད་ཀྱང་། རྩགས་ཏེ་
སྤྱི་ལོ་༡༥༧༠ལོར་ནང་སོ་སློན་ཆེན་རིན་སྲུངས་པ་མཆོ་སྤྱིས་རྩི་རྩེ་སྤྱ་གཤེགས་པའི་
འདས་མཆོད་བྱ་བ་འབྲུལ། ཞེ་དང་། གཉལ་གྱི་ཚྭགས་སུ་དམག་གི་འཇུག་སྟོ་
མཛད་པས་སྡེ་སྤྱིད་དག་དབང་བཀའ་ཤིས་གྲགས་པའི་ཐུགས་ལ་ཕོག་སྟེ། དབུས་

རྒྱལ་གྱི་རྒྱུ་རྫོང་གཞིས་ནམས་ཕྱིར་སྤངས་པས། རེ་ཞིག་དབུས་ཁུལ་དུ་རིན་
 སྤངས་པའི་མངའ་ཐང་རུང་ཟུང་ཉམས་པ་བྱུང་། འོན་ཀྱང་གཙང་རྒྱལ་སྤྱི་མཉམ་
 བ་ཆེ་ས་དང་། ལ་སྟོད་སྟོ་རྒྱལ་སྤྱི་མཉམ་ཆབ་འོག་དུ་བཅུག་ཅིང་། རིན་སྤངས་
 སྤྱི་མཉམ་གཤོང་ཕོ་བྲང་གི་མིག་སྟོས་ལ་བརྟེན་ནས་གསང་སྤྱལ་དུས་མཆོད་ཀྱི་སྟོལ་
 ཡང་བཅུགས། དུས་དེར་ཞུ་དམར་སྤྱན་སྤྱི་མཉམ་གྱི་གྲགས་པས། རྒྱ་མོ་དོན་ཡོད་
 རྩ་རྩེ་ལ་ཕག་གཉིས་མིང་སྒྲིང་འདི་སྤྱིར་རྒྱལ་ཁམས་དང་། སྟོས་སྤྱི་དཔོན། ཡང་སྟོས་
 ཁྱིད་རིན་སྤངས་པ་ལ་གཅེས་པས། རྫོང་གཞིས་ཆེ་བ་ཞིག་སྤུལ་ནས་སྤྱི་མཉམ་ལ་
 དགོངས་སེལ་ཞུས་ན་ལེགས་ཚུལ་བསྐྱབ་སྟོན་བྱས་པར་གསན་པ་ལྟར་བྱས་ནས།
 སྤྱན་སྤྱི་མཉམ་གྱི་གྲགས་པ་དང་། སྟོང་མ་ངག་དབང་བཟླ་ཤིས་གྲགས་པ་ནམ་
 གཉིས་སྤྱལ་མདར་གདན་བྱངས་ཏེ། འཕྲལ་གྱི་ཞབས་ཏྲིག་སྤྱན་སྤྱི་མཉམ་ཆོགས་པ་
 བསྐྱབས་པ་དང་། རྒྱས་རྒྱས་ལྟར་མཆོད་ཀྱང་དགོངས་སེལ་འབུལ་བ་བྱར་ལྱང་
 བ་སྤུལ་བར་མཆོད་ཡོན་གཉིས་ཀ་མ་དགེས་ནས་སྤྱན་སྤྱི་མཉམ་གྱི་གྲགས་པ་བྱགས་
 རིངས་པ་བཞིན་དུ་ཡངས་པ་ཅན་ལ་ཐེབས། སྟོང་མ་ངག་དབང་བཟླ་ཤིས་གྲགས་
 པས་ཀྱང་རིན་སྤངས་པས་སྤུལ་བའི་ཞོར་རྩིས་ཕལ་ཆེར་བསམ་ཡས་དང་། སྟོ་
 ཁྲབ་ནམས་ཆོས་སྒྲིང་དང་གཞི་བདག་གི་བསྐྱང་རྩིས་སྤུལ་བ་སྟོགས་འབུལ་བ་
 རྣམས་བསྐྱམས་རིན་མེད་པའི་ནམ་པ་བསྐྱབ། དེའི་སྤྱི་ལོ་དོན་ཡོད་རྩ་རྩེ་དགུང་
 ལོ་ལྔ་བཅུའི་ཉིང་འདས། སྤྱི་ལོ་༡༧༧༥པའི་ཤིང་ཕག་ལོར་བསམ་སྤྱི་བས་བསྐྱངས་
 པའི་སྤྱི་གཟར་གྱིས་སྤྱན་བྱས་པས་རིན་སྤངས་པའི་ཞལ་ངོ་སྤྱི་མ་ནམས་དེའི་རྒྱབ་
 དུ་ལངས་ཏེ་སྤྱི་ལོ་༡༧༧༥པའི་མེ་ཁྱི་ལོར་དབུས་གཙང་འབྲུག་ལོང་ཆེན་པོ་ལངས་
 རུང་། སྤྱི་མཉམ་ཆོན་རུས་རྒྱལ་ཏེ་ཁ་རག་དང་པོད་ལུལ་ཆོས་ལ་ས་མཆོམས་བྱས།
 སྐབས་དེར་སྤྱན་སྤྱི་མཉམ་གྱི་གྲགས་པ། དཔོན་སྟོབ་བཟུང་མདར་ཐེབས་ནས་ཆུ་
 རྒྱལ་ལྟན་པོ་ཆེ་ཆིངས་ཆེན་དུ་སྤུལ་ཏེ། དབུས་གཙང་ལོ་གསུམ་སྤྱི་གཟར་མི་བྱེད་
 པའི་ཆིངས་བསྐྱམས་ནའང་། རིན་སྤངས་པས་སྤྱར་ཡང་སྤྱི་གཟར་བསྐྱངས་ཏེ་
 རྒྱལ་མཁར་ཆེར་བཏོགས་སྐབས། འཕྲོངས་རྒྱས་རིན་ཆེན་རྒྱལ་མཆོག་གིས་གཙོས་
 སྤྱི་མཉམ་གྱི་དབུང་ཆེན་རྣམས་ཉང་སྟོད་བར་དུ་བྱོན། དགའ་ལྷན་པ་དམག་

དཔོན་བསོད་ནམས་རྒྱལ་པོས། སྤྱི་ལམ་ན་གྱི་དཔུང་རྣམས་འཁྲིད་དེ་ཤངས་གྱི་
 བར་རུ་བསྐྱོད་པས། རིན་སྤངས་པས་འབངས་གཉིས་ལྷག་བྱེད་པའི་བྱ་བར་རྒྱང་
 རྟེན་ཆ་བས་ཆེན་པོ་ག་སྟེ་ཅི་བྱ་གཏོལ་མེད་གྱི་གནས་སུ་གྱུར་ནས་འདྲ་
 དང་། བ་སྒྲུལ་པའི་ས་ཆ་ཤོར་བ་རྣམས་ཕྱིར་སྐྱོད་པ་དང་། སྟངས་པ་དཔོངས་
 བསངས་དང་། རྫོང་དཔོན་གྱི་ལས་ཀ་ལྟ་བུ། ཕྱིན་ཆད་མ་རུངས་པའི་སེམས་
 འདོར་བ་སོགས་གྱི་ཁས་ལེན་ལྟས་ཀྱང་། སྤྱི་ལོ་༡༥༩༩པའི་ཆུ་རྩ་ལོར་རིན་སྤངས་
 པས་སྤར་ཡང་སྟེ་གཟར་ཆ་བས་ཆེན་བསྤངས་ཀྱང་སྟེ་སྤྱི་གྱི་མཆོན་རྩས་ལ་སྐྱོན་
 ཆེར་མ་བྱུང་། དེ་ནས་དཔུས་གཙང་ལོ་བཙོ་ལྷར་འཁྲུག་པ་མི་བྱེད་པའི་ཆིངས་
 ཡིག་བཞག །

འོན་ཀྱང་འབྲི་སྟག་དམར་སེར་སོགས།

དཔུས་ཕྱོགས་ནང་འཁྲུག་རྒྱན་མ་ཆད།

ས་ཁྲིར་སྤར་ཡང་རིན་སྤངས་པས།

སྟེ་གཟར་བསྤངས་ཀྱང་སྟེ་མོ་ལོར་རྒྱུད་།

[[སྟེ་གཟར་མོར་བྱ་འགའ]] སྤྱི་ལོ་༡༥༩༩པའི་ཤིང་སྟེ་ལོར་ཕག་མོ་གྱུ་པ་དང་
 རྟག་ལུང་པ་འཐབ་ཅིང་། དེའི་སྤྱི་ལོ་ཤིང་བྱ་ལོར་རྟག་ལུང་པ་དང་ཐོག་ཁ་པ་
 བསྐྱེལ་ཏེ་ཕག་མོ་གྱུ་པ་དང་འཐབ། སྤྱི་ལོ་༡༥༩༩པའི་མེ་ཁྲི་ལོར་ཕག་མོ་གྱུ་པ་
 དང་ལྷ་སར་བ་བསྐྱེལ་པ་དང་འབྲི་རྟག་འཐབ་པ་མ་གཏོགས་དཔུས་གཙང་ཞོད་
 འཇགས་སུ་གནས་ཤིང་། སྤྱི་ལོ་༡༥༩༩པའི་ལྷགས་རྟག་ལོར་ཐོག་མཁར་གཉིས་དང་
 དཔོན་ས་སྟེ་སྤྱི་ལོ་འགའ་མེད་གྱི་ཁྱེ་ཆོག་སྟེ་པའི་རྒྱུ། ལོ་དེ་ལ་སྟོད་རུ་ལྷ་
 དམར་སེར་གྱི་འཁྲུག་པ་ལངས། དེའི་འགྲུག་བརྒྱབ་པས་ཐོག་མཁར་གཉིས་དང་
 སྟེ་སྤྱི་ལོ་འགྲུངས་སུ་སོང་སྟེ། འབྲི་ལོ་གཉིས་དཔོན་སུ་སྟེ་གཟར་ཡོད་པ་གཅིག་
 དང་ལོ་ལ་ཁ་པའི་རྒྱབ་རུ་སྟེ་སྤྱི་གྱི་དཔུང་ཕྱན་ཆོགས་བཞེངས་པ་སོགས་མཛད།
 སྤྱི་ལོ་༡༥༩༩པའི་ས་ལོ་ཁྲི་ལོར། དཔུས་གཙང་ཆིངས་གྲོལ་མཆོན་ལ་སྟེ་སྤྱི་གྱི་
 ཆིངས་མཐུད་ཅི་ཡོད་གྱི་དཔོངས་པ་མཛད་ནས་འདྲ་། རིན་སྤངས་པ་སྤྱི་གཏོགས་
 གྱིས་མ་གསན་པས། སྟེ་གཟར་ཤིན་རུ་ཆེ་བ་ལངས། ས་ཐོབ་ཤོར་ཁམས་ཆེ་བ་ནི་

གཉིས་ཐད་ནས་མ་བྱུང་བ་སོགས་ཀྱི་གནད་དོན་འདི་དག་《དེབ་དམར་གསར་མའི་》ནང་བཀོད་པ་རི་བཞིན་གསལ་བཤད་ལྟས་པ་ཡིན། །

ཕག་གིས་དབྱུས་དང་རིན་ཁྱིམ་གཙང་། །

སྐྱོད་འཕྱུར་མཐུན་གཉིས་ཀ་ཉམས། །

ས་སྒྲེལ་གཞིས་ཆེན་རྫོང་དཔོན་བྱ། །

ཞིང་ཤག་ཆེ་བརྟན་རྩོམ་བསྐྱོས། །

ས་ཁྱི་ལོ་འི་སྡེ་གཟར་སྐབས་སུ་སྒྲིགས་གཉིས་ཀ་ལ་ཐོབ་ཤོར་ཆེར་མ་བྱུང་ནའང་། རིན་སྐྱུངས་པས་གཙང་སྒྲིགས་པལ་ཆེར་ལ་དབང་སྐྱུར་བྱེད་ཐུབ་པ་བྱུང་སྐབས། དབྱུས་སྒྲིགས་ཕག་གཉིས་གཞུང་གིས། གཙང་སྡེ་རྒྱམས་ལ་རྒྱས་གཏོགས་ཆེར་བྱེད་མ་རྒྱས་པར་བྱུར། དོན་དངོས་ལ་ཕག་གཉིས་གཞུང་གིས་དབྱུས་སྒྲིགས་དང་། རིན་སྐྱུངས་དག་དབང་འཛིགས་གཤམ་གྱིས་དབང་སྐྱུར་བྱས།

[[གཞིས་ཆེན་རྫོང་དཔོན་ཞིང་ཤག་པ]] ཞིང་ཤག་པ་ཆེ་བརྟན་རྩོམ་ཐོ་རྩེ་ནི་རིན་སྐྱུངས་པའི་གཉེན་ཆོན་དུ་གཏོགས་པ་ཞིག་ཡིན་ལ། དེས་རིན་སྐྱུངས་པ་དང་སྡེ་གཏོང་པ་གཉིས་ཀའི་ཞབས་འབྲིང་རྒྱང་པ་གཉིས་འཇུགས་བྱས། སྐུས་དགུ་ཙམ་ཞིག་བྱུང་བའི་ནང་ནས་གཤམ་ཆེ་བ་ནི་ཀམ་མཐུ་སྟོབས་རྒྱལ་བྱུང་། ཀུན་སྐྱུངས་སྟེ་དབང་རྩེ། ཀམ་བརྟན་སྒྲིང་དབང་པོ་བཅས་ཡིན། ཞིང་ཤག་ཆེ་བརྟན་རྩོམ་ཐོ་རྩེས་རིན་སྐྱུངས་དག་དབང་རྒྱལ་བྱི་སྐབས་སུ། རིན་སྐྱུངས་པའི་ཆེབས་དཔོན་གྱི་ལས་ཀ་དང་། དེ་ནས་རིམ་པས་ཤངས་དང་ཐུང་སྐྱུང་ལྟལ་གྱི་ལྟལ་སྐྱུང་པ་ལོ་མང་བྱས། རབ་བྱུང་དགུ་པའི་ས་སྒྲེལ་རྒྱུ་ལོ་༡༥༤༥ལོར་རིན་སྐྱུངས་པས་གཞིས་ཀ་བསམ་འབྲུབ་ཆེན་རྫོང་དཔོན་དུ་བསྐྱོས། ཞིང་ཤག་པ་ཆེ་བརྟན་རྩོམ་ཐོ་རྩེ་ནི་སྒྲིང་སྟོབས་དང་། འཛོན་ཐང་ཡོད་པ་ཞིག་ཡིན་པས་རིམ་བཞིན་སྟོབས་འབྱོར་དབང་ཤུགས་རྩེ་ཆེར་སོང་སྟེ་རིན་སྐྱུངས་དག་དབང་འཛིགས་གཤམ་གྱི་རྒྱས་སུ་སྟོབས་སྐབས་རིན་སྐྱུངས་པའི་ཁ་གཏད་དུ་ལངས། ལྷག་པར་རྒྱུ་ལོ་༡༥༥༧པའི་མེ་སྐྱུལ་ལོར་ཤངས་དོན་རབ་པའི་ས་སྡེ་རྩོར་རིན་སྐྱུངས་པ་དང་། ཞིང་ཤག་པ་གཉིས་བར་དག་དབྱུང་གི་སྒྲིབ་བ་བཙུམས་སྐབས། འབྲུག་པ་ཀུན་མཁྱེན་པ་ལྷ་

དཀར་པོས་བར་འདུམ་གནང་བར་ཐེབས་ནའང་། འོན་རབ་པའི་སྟོག་ལ་ཉེན་ཁ་
མ་བྱུང་བ་ཅམ་ལས་ས་ཆ་དང་། མི་སྡེའི་དབང་རིས་ཞིང་ཤག་པར་ཅིས་སྟོང་
གནང་དགོས་བྱུང་།

གོང་མ་འགྲོ་མགོན་གོང་དཀར་བཞུགས། །

གཏུང་ཕྱས་དག་དབང་ཕྱགས་པ་འབྱུངས། །

དཔོན་ས་འཕྱོངས་ཅེས་ཟེར་བུན་བྱིས། །

ཅེ་ལ་དཏུང་གི་སྒྱུར་བ་བཅས་ས། །

ཞབས་བྱུང་རྩ་ཞིག་ཕྱིད་ཁྱིའི་བཞུགས། །

ཕྱགས་འབྱུང་ཐེ་ལ་བྱི་གདན་སར་ཐེབས། །

ཕྱགས་དམ་ཟབ་འཁྱེས་རྟགས་ཐོན་ཟེར། །

རྒྱལ་བ་ལྷ་པ་ཆེན་པོའི་དེབ་ཐེར་དབྱིད་ཀྱི་རྒྱལ་མོའི་སྐུ་དབྱངས་ལས་གསལ་
བ་ལྟར་ན། “དག་དབང་བྱ་གྲུ་ཤིས་གྲགས་པའི་སྐུ་ཆེ་བ་འགྲོ་བའི་མགོན་པོ་གོང་
དཀར་ཏུ་གདན་ས་འཛིན། དཔོན་ས་འཕྱོངས་ཅེས་སྐུ་མོ་ཁབ་ཏུ་བཞེས། དེ་ལས་
སྐུ་ཞབས་བྱུང་དག་དབང་ཕྱགས་པ་འབྱུངས། སྤྱི་ལོ་༡༥༤༠པའི་ལྷགས་སྤེལ་ལོ་
ཅམ་ན་ཞབས་བྱུང་དག་དབང་ཕྱགས་པ་གོང་དཀར་ན་བཞུགས་སྐབས། ཅེར་
ཡུམ་མི་གཅིག་པའི་སྐུ་མཆེད་ཡོད་པར་བརྟེན། དཔོན་ས་འཕྱོངས་ཅེ་མས་གནང་
བཀོད་མ་ལེགས་པའི་ཟེར་བུན་བསྐྱངས་ཏེ། རིན་སྐྱངས་པ་དང་དགའ་ལྡན་པ་

སོགས་ཞབས་བྱུང་ངག་དབང་གྲགས་པའི་ཞབས་ཏྲིག་ཏུ་ཅེར་དཔུང་གི་སྒྲིབ་བ་
 བཤམས། ཏྲིབ་བསོད་ནམས་དར་རྒྱས་སོགས་སློན་པོ་གཞན་ནམས་དཔུང་བྱིར་
 གྱི་སྒྲིགས་སྒྱུར་མདོན་ཚན་ཅན་མེད་ནའང་། གོང་མ་ཆེན་པོས་བཀྲ་ཤིས་ཅེ་པར་
 བློན་བཅོལ་བར་མ་རངས་པའི་བར་ཞུགས་ཁོག་ནས་ཅེར་དཔུང་གིས་བསྐྱོར་
 མ་དགོས་པའི་ངོས། གོང་མ་འོན་རྒྱལ་བཟང་དུ་ཐེབས་བཅུག་ནས། ཞབས་བྱུང་
 ངག་དབང་གྲགས་པ་ཅེའི་བྱི་ཐོག་ཏུ་གདན་དྲངས། འོན་ཀྱང་འབྲུག་པ་སྤྱལ་སྒྲུ་
 པརྒྱ་དཀར་པོས་སྡེ་དཔོན་ནམས་ལ་རྒྱ་མཚན་གནང་ཡང་ཟེར། གང་ལྟར་ཡང་
 འབྲུངས་མེད་དུ་གོང་མ་སྒྱིར་ཅེར་ཐེབས། ཞབས་བྱུང་ངག་དབང་གྲགས་པ་གོང་
 དཀར་དུ་བཞུགས་པ་ལ་ཡང་། བསྐྱོར་རྒྱལ་ཆ་གྲུལ་ཆེ་བ་བྱུང་སྐབས་གོང་དཀར་
 འདི་དབུས་གཙང་གཉིས་གྱི་བདུད་འཛོམ་པའི། རྟེ་བ་ལྷ་བུར་འདུག་པས་རང་
 རེའི་མི་ངོ་ཞིག་གིས་མ་བཟུང་ན་བོད་ཀྱི་བདེ་སྲིད་ལ་གནོད་པས་རྩོད་གཏོད་མི་
 དགོས་ཚུལ་གྱི་གོང་མའི་བཀའ་ཤོག་གོང་དཀར་དུ་གནང་བར་མི་ནམས་གྱི་ལག་
 ཏུ་བརྒྱབ་པས་དམག་ནམས་གྱིས་ཏེ་བདེ་འཇགས་ཆེ་བར་བྱུང་།” ཞེས་གསལ།
 འདིར་གོང་མའི་ཆོ་བོ་ཞབས་བྱུང་ངག་དབང་གྲགས་པ་ལ་རིན་སྤངས་པས་རྒྱབ་
 ཅའི་དཔུང་གོགས་བྱས་ཏེ་ལྷ་ངོ་ཅམ་བྱི་ཐོག་བཞུགས་ཡོད་པར་འདྲ། གོང་མའི་
 སྤྱས་རྒྱུང་བ་སྤྱན་སྒྲ་གྲགས་འབྱུང་བ་ཐེལ་གྱི་གདན་སར་ཐེབས། ཞབས་མི་བདེ་
 བའི་དབང་གིས་ཟབ་བཞེས་སྤྲུགས་དམ་གྱི་རིམ་པ་གཙོ་བོར་མཛད། བྱུང་པར་
 གཤེད་སྐྱོར་དང་མ་མགོན་བྱ་རོག་གདོང་ཅན་རྩལ་དུ་སྟོན་པས་སྡེ་པ་འོལ་ཁ་བ་
 སུན་ཚོགས་རབ་བཅུན་པས་ཐེལ་གྱི་མཚོད་བཞེས་སོགས་ལ་འོག་སྤྱབ་མང་དུ་
 མཛད་པར་མདོན་སྒྱུད་ཀྱི་ལས་སྒྲིབ་གནང་བས་བྱུང་ཉགས་སྟོན་པར་གྲགས། །

ཆ་ལག་གཤམས་དུ་བྱུང་སྡེ་ལ།

ས་རིན་བྱུང་གི་དམག་དཔུང་ཆས།

ཡོད་པར་འབངས་མི་སྒྲིན་ཁོག་གིས།

གཙང་རྩོད་སྒྲིགས་སྒྲ་དམག་འབྲུག་ཡངས།

སྤྲུགས་སྤྱས་པརྒྱ་དཀར་ཡོ་བཤྲོངས།

དེ་རྗེས་རིན་ཐུངས་ཕྱེ་པ་ཡིས། །

སྐར་ཐང་སོགས་ལ་དམག་བྱངས་ཀྱང་། །

གཤམ་ཉེས་བརྒྱུད་མས་རིན་ཐུངས་ཉམས། །

ཤིང་སྤང་ཕྱེ་པ་ཞིང་ཤག་པས། །

གཙང་སྤྱངས་པ་ལ་ཆེར་དབང་བྱ་བལྟས། །

སྤྱི་ལོ་༡༥༦༩པའི་ཁྱུ་ཕག་ལོར་ས་སྤྱ་པའི་རྒྱལ་ཏུ་རིན་ཐུངས་དག་དབང་འཛིགས་
 གྲགས་ཀྱི་དམག་དཔུང་གཡས་རྒྱ་བྱང་པའི་སྤྱགས་སུ་བཏེགས་ཤིང་། དག་དབང་
 འཛིགས་གྲགས་རང་ཡང་དམག་རྒྱལ་ཏུ་ཐེབས། ལམ་ཞོར་ཏུ་བྱ་གྲོ་གཤོངས་པ་
 རྣམས་བརྒྱུད་པས་དགེ་འདུན་པ་ཆོ་ལའང་འོ་བརྒྱལ་ཆེ་བ་བྱུང་། ལོ་དེ་གར་
 འབངས་ཁྱེན་ལོག་བྱས་ཏེ། གཙང་རོང་སྤྱགས་སུ་དམག་འབྱུག་ལངས་པ་དང་།
 དག་དབང་འཛིགས་གྲགས་ཀྱི་སྤྱས་པ་རྒྱ་དཀར་པོ་བཤོངས། རྗེས་རིན་ཐུངས་པས་
 རྒྱལ་ཆེ་པ་དང་། འབྲོང་ཆེ་པ། སྐར་ཐང་པ་སོགས་ལའང་དཔུང་འབྱུག་བྱས་
 ཀྱང་། བྱང་པའི་སྤྱགས་སུ་ཞིང་ཤག་པས་རྒྱལ་སྤྱོད་བྱས་པ་སོགས་གཡུལ་འབྱོར་
 དེ་དག་ནང་ཏུ་རིན་ཐུངས་པར་ཕམ་ཁ་གཅིག་རྗེས་གཉིས་མཐུད་ཏུ་ཕོག་སྟེ་དག་
 དབང་འཛིགས་གྲགས་ཀྱི་མངའ་ཐང་སལ་ཆེར་ཤོར། ཏུས་དེར་སྤྱི་ལོ་ལྟར་ཕག་མོ་གྱ་
 པའི་ཕྱེ་སྤྱིད་ཀྱི་རྣམ་པ་ལ། རྣང་དོན་དངོས་གཙང་སྤྱགས་སུ་ཕྱེ་པ་རིན་ཐུངས་
 པས་དབང་བརྒྱུད་བྱེད་པའི་སྤྱིད་དབང་དེ་ཉམས་པའི་འགོ་ཚུགས། སྤྱི་ལོ་༡༥༧༥
 པའི་ཤིང་སྤང་ལོར་ཞིང་ཤག་པ་རང་གིས་དམག་སྟེ་བྲིད་དེ་པ་རྣམ་ལྟན་གྱལ་ཆེ་
 བསྐྱོར་པ་དང་། རྗེས་གསར་ཕག་རི་བཙས་སྤངས་པར་མ་ཟད། ལྷན་གྱལ་ཆེ་པ་
 སང་ཤོར་གནང་ཤོར་དང་། བྱང་སྟོད་པ་རྣམས་སུ་ཡི་སྤྱགས་སུ་འགོ་བར་དེས་
 གཏན་མེད་པའི་ཁར། རིན་ཐུངས་པ་ལའང་ཉེན་ཁ་ཆེན་པོ་ཆགས་པའི་མཆོམས་
 སུ་སྤྱེབས་ཆོ། རིན་ཐུངས་པས་འབྱུག་པ་པད་མ་དཀར་པོ་གདན་བྱངས་ནས་
 སྤྱར་ཡང་རིན་གཙང་གཉིས་ལ་བར་འདུམ་གནང་བའི་མཐར། པ་རྣམ་པ་ཡོངས་
 རྗེགས་ཞིང་ཤག་པར་སྤྱད་ནས་འབྱུག་ཙམ་བྱུང་བ་བཙས་སྤངས་དེར་ཡང་ཞིང་
 ཤག་པར་རྒྱལ་ཁ་ཐོབ། །

ཕྱི་གཞི་གྲགས་འབྱུང་མིང་གིས་བརྒྱན། །

གཙང་ཕྱི་ཞིང་གསལ་མིས་བརྒྱན། །

རྒྱལ་ཁྱེད་ཀྱི་དམག་གྲ་གིས་ཕྱི་བས། །

ས་ཁྱེད་གྲ་གིས་དམག་དབྱང་གིས། །

ཕྱང་དགོན་ཕྱི་འབངས་བཙན་བྱ་བྱི། །

བྱས་དེར་ཁྱེད་ཆང་ལྷ་མ་མིས། །

ལ་དུགས་རྒྱལ་ལོ་ཤོགས་སྤྲུལ། །

[[བྱི་སྐང་ཕྱི་གཙང་]] བྱི་སྐང་ཕྱི་གཙང་ཞེས་པ་ཞིང་གསལ་པས་གཙང་ཁུལ་དབང་
 ཏུ་བརྒྱུ་པའི་དམག་འབྲུགས་ལངས་སྐབས་ལ་ཟེར། སྐབས་དེར་ཕྱི་གཞི་གྲ་
 ཕག་གུའི་སྲིད་སྐྱོད་གྲགས་འབྱུང་བ་ཞེས་པ་ཞིག་ཡོད་པ་ 《དབྱིད་ཀྱི་རྒྱལ་མོའི་སྤྱི་
 དབྱངས་》 ལས། གྲགས་འབྱུང་མིང་ཅན་ཕྱི་གཞི་གྲ་པོ་འདི་ན། །བདུད་རྒྱལ་མི་
 དགུས་པས་ཆང་ཡོས་ལྷར་རྒྱོད། །ཅེས་པའི་ལུང་བརྟན་ལྷར། རིན་སྐྱངས་དག་
 དབང་རྣམ་རྒྱལ་གྱིས་ཨེ་གཉལ་གྱི་སྤྱགས་སུ་དམག་གི་དབྱང་བྱེད་བྱེད་པ་སོགས་
 གོང་མའི་དགོངས་པར་ཕོག་པ་མཛད་པར་བརྟེན། ལྷ་དམར་བ་བཞི་པས། ཕག་
 མོ་གྲུ་པའི་ཕྱི་སྲིད་འདི། སྤྱིར་རྒྱལ་ཁམས་ཡོངས། སྤོས་ཕྱི་དཔོན་རྣམས། ཡང་
 སྤོས་བྱིད་ནི་རིན་སྐྱངས་པ་ལ། གཅས་པས་དགོངས་བསམས་མཛད་དགོས་ཚུལ་
 གསུངས་ཀྱང་བཞེད་པ་ཞིག་མ་བྱུང་། དེ་ཡང་ལུང་བརྟན་ཏུ་གྲགས་འབྱུང་ཞེས་
 པ་ནི་གོང་མ་གྲགས་འབྱུང་བའི་སྐབས་དུས་མི་བདེ་བ་འགའ་ཞིག་བྱུང་བས་འགོ་
 ཟེན་པ་ལ་དགོངས་ཀྱི། དངོས་གཞི་གོང་མ་འདིའི་དུས་སོ། །ཞེས་པའི་བདུད་རྒྱལ་
 མི་དགུ་ཞེས་པ་ནི་བྱིས་ཀྱི་ལུང་བརྟན་པ་ཆོས་ཞིང་གསལ་པ་ཆོ་བརྟན་རྩི་རྩེ་ལ་སྤྱས་
 ཀམ་མཐུ་སྟོབས་རྣམ་རྒྱལ་སོགས་དགུ་བྱུང་བ་དེ་ལ་ཟེར་ཞིང་། བྱི་སྐང་ཕྱི་གཙང་
 ཞེས་པ་སྤྱི་ལོ་༡༥༦༩ལོའི་རྒྱུ་ཕག་ལོར་ཞིང་གསལ་པས་བྱེན་ལོག་བྱས་ཏེ་རིན་སྐྱངས་
 པའི་སྤྱས་པ་དཀར་པོ་བཀོངས། དེའི་བྱི་ལོ་ཤིང་བྱི་དང་ཤིང་སྐང་སྤྱི་ལོ་གཉིས་ཀྱི་
 རིང་ལ་རིན་སྐྱངས་དང་། རྒྱལ་ཅི། འཕྲོང་པ། ལྷར་ཐང་སོགས་གཙང་སྤྱགས་ཀྱན་
 ཏུ་ཕྱི་འབྲུག་རྒྱུན་མི་ཆད་པ་བྱུང་བའི་མཐར་སྤྱི་ལོ་༡༥༧༥པའི་ཤིང་སྐང་ལོར་ཞིང་

ཤག་པ་ཆོ་བརྟན་རྟོ་རྩེ་རང་ཉིད་ཀྱིས་དམག་སྡེ་བྲིད་ཅིང་རིན་སྤངས་པ་བརྟུལ།
གཙང་སྡེ་ཐམས་ཅད་དབང་དུ་བསྐྱུས་པས་གཙང་སྟོད་རྒྱལ་པོ་ཞེས་གྲགས་པ་དེ་
བྱུང་། །ལྷ་པ་ཆེན་པོའི་འགྲེལ་བཤད་ལས། བརྟུང་སྤུལ་མི་དགའི་ལྷང་བརྟན་
སྐབས་སུ་སྡེ་གཤོང་པོ་བྱང་གི་སྲིད་སྟོང་གྲགས་འབྱུང་མིང་ཅན་ཞེས་པ་དེ། བོང་
མ་གྲགས་པ་འབྱུང་གནས་དང་སྤྱར་བ་ནི་འགྲིགས་ཐབས་མེད་དེ། བོང་མ་གྲགས་
པ་འབྱུང་གནས་ཀྱིས་སྲིད་སྟོང་བའི་སྐབས་ནི་སྤྱི་ལོ་ 1432-1445 ལོའི་བར་ཡིན།
དེ་ནི་ལྷང་བརྟན་བོང་གི་ལོ་བརྒྱ་དང་ཉི་ཤུའི་བོང་དུ་ཡིན། དེས་ན་སྐབས་དེར་
སྡེ་འགྲོ་གཤོང་པོ་བྱང་དུ་བཞུགས་པའི་གྲགས་འབྱུང་བ་ཞེས་པ་དེ་ནི། བོང་མ་བཀྲ་
ཤིས་གྲགས་པའི་བཙུན་མོ་གཉིས་ལ། སྤྱས་རེ་འབྲུངས་པའི་སྤྱས་རྒྱུང་བ་གྲགས་
འབྱུང་བ་ཞེས་པ་དེ་ཡིན་པ་སྟོན་མ་དགོས། །

གནམ་བསྐྱོས་ལྟའི་བྱ་ཁིང་ཤག་ཆོ་བརྟན་རྟོ་རྩེ་ཞེས་བསོད་ནམས་ཀྱི་མངོན་
པར་མཐོ་བ་འདི་ཉིད་ལས་རིམ་པར་བརྒྱུད་པའི་ལྷ་དང་། བེ་སར་དང་། ཀམ་
པའི་ཆོས་སྟོང་སོགས་ཀྱི་སྤུལ་པའི་མི་པོ་རྣམས་བྱོན་ཁིང་། དེ་དག་གི་ཞི་རྒྱས་
དབང་དུ་གྱི་རྣམ་ཐར་དང་སྤུལ་པ་བསྐྱེད་པ་བསམ་གྱིས་མི་བྱུང་པ། བརྟོན་གྱི་
མི་ལང་པ་འདུག་ཀྱང་འབྲི་བར་མ་ལང་ཁིང་རྒྱར་ཅམ་ཞིག་བརྟོན་པ་ལས།

གནམ་ཁྱིན་མིའི་དབང་པོ་ཞིང་ཤག་ཆོ་བརྟན་དོན་རྗེ་དེ་ཉིད་ལ། རྒྱལ་པ་ཀམ་མི་སྦྱོང་དོན་རྗེ་དང་། རྗེ་བཅུན་དམ་པ་ཀུན་དགའ་གྲོལ་མཆོག་གིས་དབུས་གཙང་མངའ་བསྐྱར་བར་ལུང་བསྟན་ནས་མཆོན་དོན་གྱི་དབུ་བརྟེན་ལ། དེ་ལ་སྐས་དབུ་བྱང་བ་ལས་ཡོངས་སུ་གྲགས་པ། བོད་ཆོས་རྒྱལ་གྱི་སྤྱལ་པ་ཀམ་མཐུ་སྟོབས་རྣམ་རྒྱལ་དང་། བེར་ནག་ཅན་གྱི་སྤྱལ་པ་ཀུན་སྤངས་ལྟ་དབང་དོན་རྗེ། གེ་སར་གྱི་སྤྱལ་པ་ཀམ་བསྟན་སྤྱང་དབང་པོ་གསུམ་བྱང་བ་ལས་སྤྱལ་པའི་དབང་པོ་འདི་གསུམ་གྱིས་གཙང་སྟོང་ཏུ་གཞན་སྟོགས་མ་བྱངས་པ་ཚར་བཅད། སྐར་ཆེན་ཀམ་པ་ཡབ་སྐས་སྟན་བྱངས་ནས་འབུལ་ཞབས་དང་། དབུས་གཙང་ཁྲལ་གྱི་རང་གི་དོ་ཆེ་རྒྱང་རྣམས་ལ་ཁྲུང་སྦྱོང་གནང་བ་སོགས་ཞི་རྒྱས་དབང་དུ་གི་རྣམ་ཐར་བསམ་གྱིས་མི་བྲལ་པའི་ལོ་རྒྱུས་གེ་སར་གྱི་སྦྱང་དང་མཆོངས་པར་འདུག །འདི་གསུམ་གྱི་སྦྱོང་དོན་ལས་མཆོན་དོན་གྱི་གཞི་ཚུགས། །

[[ལ་དྲགས་དང་གྲུ་གེ་འབྲུག་སྦྱོང་]] སྤྱི་ལོ་༡༥༧༠པའི་ལྷགས་རྩ་ལོར་གྲུ་གེའི་སྟོགས་སུ་སྡེ་པ་རྣམས་ནང་འབྲུག་བྱང་བ་དང་། ལ་དྲགས་པའི་དམག་དབུང་གྲུ་གེར་བསྦྱོང་ནས་འབྲུག་སྦྱོང་ནང་ཞུགས། ཅ་ར་གི་ཕོ་བྲང་བསྐྱོར་བ་ན། འབྲུག་པའི་སྟག་ཆང་སྤྲེལ་བར་འདུམ་གནང་སྟེ་གྲུ་གེ་ལྟ་སྟེ། མི་སྟེ། འབྲོག་སྟེ་རྣམས་སྐར་རྒྱན་ལྟར་གནས་ཆོག་པར་བྱང་། སྤྱི་ལོ་༡༥༧༤པའི་ས་སྟག་ལོར་འབྲུག་པའི་དགོན་པ་བྱང་པོ་རི་རྩོང་དང་། གྲུ་གེ་ལྟ་སྟེ་མི་སྟེ་གཉིས་དམག་འབྲུགས་བྱས་པས་གྲུ་དམག་གིས་བྱང་པོ་རི་རྩོང་ཡབ། དུལ་མི་དང་གྲུ་སེར་འགའ་ཞིག་བཅོན་ཏུ་བྱིད། སྟག་ཆང་རས་པས་གནད་དོན་དེ་མོས་པ་དང་བྱངས་དཀར་གྱི་སྤྱབ་ཆེན་བདེ་བ་རྒྱ་མཆོ་དང་། གར་ཞུའི་འགོ་མགོན་རྒྱ་མཆོ་བཟླ་ཤིས། ཉེ་མའི་ཆོས་རྗེ་བཅས་ལ་བཅོན་པ་དེ་དག་སྦྱོང་དགོལ་ཡོང་ཐབས་སྦྱོར་ཞུས་པར་ལམ་འབྱོར་སྟབས། ལ་དྲགས་རྒྱལ་པོ་ཆོ་དབང་རྣམ་རྒྱལ་ལ་བཅོན་པ་དེ་དག་ཐར་ཐབས་ཞུས་པར། རྒྱལ་པོས་ལན་དུ། དེད་གྱི་ཏུ་ཐོག་གི་དམག་དབུང་རྣམས་གྲུ་གེའི་ཁྲུང་ཁྲུང་ནས་མར་བཏང་སྟེ། བཟུང་དམག་དེ་དག་ལ་སྤྱབས་འདུག་བྱ་ཆོག་ཅེས་གསུངས། སྤྱི་ལོ་༡༥༧༥པའི་ཤིང་ལྷག་ལོར་སོག་པོའི་དམག་གོ་ཤོད་ནང་འབྱོར་པ་

དང་། ལ་དྲགས་རྒྱལ་པོས་དམག་དྲངས་ཏེ། ལོག་དམག་འགའ་ཞིག་བསད། བརྒྱ་
ལྷག་བཙོན་ཏུ་བབྱང་ཡོད་འདུག །

མ་ཡོས་ལྟ་དབང་རྩོམ་མཁས། །

བྱང་བདག་ཆེན་པོ་གནས་དབྱེར་བྱང་། །

མདོན་རྒྱུད་མཐུ་མིའི་ཞིང་ཤག་ཤོངས།

གཙང་ཤར་གཙུག་ཁྱིམ་གཙང་ཤེ་བབྱང་། །

བརྟན་བྱང་དབང་པོས་འཕན་ཕྱལ་བཙོན། །

ཕག་བྱའི་དབང་ཕྱགས་གཙང་ལ་ཤོར། །

ཁྱིད་མཐུང་དག་དབང་ཕྱགས་ཕམ་བརྟུམ། །

ཕག་བྱའི་ཁྱིད་མཐུག་ཡོངས་ལྷ་ཆད། །

ཕག་བྱའི་ཁྱིད་རྒྱུང་ལོ་རྒྱུས་རྩོགས། །

སྤྱི་ལོ་ ༡༥༧༧ པའི་ས་ལོས་ལོར་བྱང་བདག་ནམ་མཁའ་རྒྱལ་མཆོན་དང་། བྱང་
བདག་བཀྲ་ཤིས་སྟོབས་རྒྱས་སྤྱི་མཆེད་བཤེས་གཞིན་གཞིས་ནང་མ་འཆམས་པའི་
བར་ཏུ་ཞིང་ཤག་པའི་སྲས་ཀྱན་སྲངས་ལྟ་དབང་རྩོམ་བྱང་བདག་ནམ་མཁའ་
རྒྱལ་མཆོན་གྱི་སྟོགས་སུ་ལངས་ཏེ་བྱང་བདག་བཀྲ་ཤིས་སྟོབས་རྒྱས་རང་གི་སྒྲེར་
གཞིས་སུ་བཞུགས་མི་ཆོག་པར་དབྱས་སྟོགས་སུ་རྒྱང་ཕྱད་ལྟ་བུར་ཕེབས་དགོས་
པའི་ཆད་པ་ཕོག་པར་མ་ཟད། ཞིང་ཤག་པས་བྱང་བདག་བཀྲ་ཤིས་སྟོབས་རྒྱས་
ལ་འཕྱ་སྟོད་སྟོག་པ་ཐུགས་ལ་ཕོག་ཆེ་བས། བྱང་བདག་བཀྲ་ཤིས་སྟོབས་རྒྱས་
ཀྱིས་མདོན་རྒྱུད་ཀྱི་ལས་རྒྱུར་མཛད་པས། ཞིང་ཤག་ཆེ་བརྟན་རྩོམ་གཟུང་ནད་
ཀྱིས་གོངས་པར་གྲགས། ཏུས་དེར་ཞིང་ཤག་པའི་སྲས་ཀྱན་སྲངས་ལྟ་དབང་རྩོམ་
རྩོམ་བསམ་འགྲུབ་ཆེར་བཞུགས་པ་དང་། བརྟན་སྲང་དབང་པོ་པ་ནམ་མོར་བྱ་
ཁྱེར་ཆེར་བཞུགས་ནས་གཙང་སྟོགས་ཕལ་ཆེར་དབང་འོག་ཏུ་བཅུག །

མདོར་བཤུས་ན། སྤྱི་ལོ་ 1570 ལོ་སྟོར་ནས་སྤྱི་ལོ་ 1610 ལོ་སྟོར་བར་བཞི་བཅུ་
ལྷག་ཙམ་གྱི་བར་དབྱས་སུ་ཐོད་སྤྱོད་ཉམས་གཏུག་བྱུང་། གཙང་སྟོགས་ཕལ་ཆེར་
ཞིང་ཤག་པ་ཡབ་སྲས་རྣམས་ཀྱིས་བདག་ཏུ་བབྱང་ཡོད་པ་ཞིག་ཡིན། །

ཕག་གུའི་སྤྱི་དུང་རྒྱུ་རྒྱུ་རྒྱུ་མཐའ་མ་ཞབས་དུང་རག་དབང་གཤམ་པ་ནི།
 ཡབ་འགྲོ་བའི་མགོན་པོ་དང་། ཡུམ་དཔོན་ས་འཕྱོངས་ཅེ་དེ་དུང་མོ་གཉིས་ཀྱི་སྲས་
 ལུ་འབྱུངས། འདི་འབྱུངས་དུས་ཀྱི་ལོ་ཆོགས་མ་རྟེན་ཀྱང་འདི་དེ་སྲས་ལ་བག་མ་
 བསུ་སྐབས། རོ་བྲག་རིག་འཛིན་ཆེན་པོ་རྒྱལ་སྲས་ཆོས་རྒྱལ་བག་ཆོག་ལ་ཕེབས་
 རྒྱལ་གསལ་བ་ལྟར་ན་ཕལ་ཆེར་སྤྱི་ལོ་༡༥༩༠ལས་མས་ཅམ་ཞིག་ན་འབྱུངས་ཡོད་
 དགོས། ཡབ་འགྲོ་བའི་མགོན་པོ་གོང་དཀར་གྱི་རྩོང་དུ་སྤྱ་གཤམ་པ་དང་གོང་
 དཀར་གྱི་གདན་ས་བསྐྱུངས། སྤྱི་ལོ་༡༥༩༠ལོ་ཅམ་ན་ཕྱེ་ཉུ་གདོང་ཅེར་ཕེབས་ནས་
 རྟེ་སྤྱི་ཀྱི་ཁྱི་ལ་ཟླ་ཤས་ཅམ་བཞུགས་ཏེ་སྤྱར་གོང་དཀར་དུ་ཕྱིར་ཕེབས། སྤྱི་ལོ་
 ༡༥༩༠ལོ་ལས་མས་ཤིག་ནས་སྤྱན་རྒྱ་གཤམ་འབྱུང་བ་སྤྱ་གཤམ་རྩེས་ཕྱེ་ཉུ་གདོང་
 དུ་ཕག་གུའི་གདུང་རྒྱུ་འཛིན་པ་དང་། ཕག་གུའི་རྟེ་སྤྱི་ཀྱི་མཆོན་བཞེས་ནས་
 ཕྱེ་ཉུ་གདོང་ཅེར་བཞུགས། འདི་ལ་སྲས་བཀའ་བརྒྱུད་པ་རྣམ་པ་རྒྱལ་བ་དང་།
 རྣམ་རྒྱལ་གཤམ་པ་གཉིས་འབྱུངས། གཙུང་རྣམ་རྒྱལ་གཤམ་པ་ལ་ཡར་རྒྱལ་པའི་
 སྲས་མོ་ཁབ་དུ་བསུས་རྩེས་མི་རིང་བར་སྤྱ་གཤམ། དེ་ནས་བཀའ་བརྒྱུད་པ་
 རྣམ་པ་རྒྱལ་བ་དང་འདུས་ཏེ། གདུང་རྒྱུ་སྤེལ་བའི་སྲས་མི་ཕམ་བསོད་རྣམས་
 དབང་སྤྱག་གཤམ་པ་རྣམ་རྒྱལ་དཔལ་བཟང་འབྱུངས། སྤྱི་ལོ་༡༥༩༤པའི་རྒྱ་ལྷག་
 ལོར་རྒྱལ་བ་ལྷ་པས་《དེབ་ཐེར་དཔྱིད་ཀྱི་རྒྱལ་མོའི་སྤྱ་དབྱངས་》ཆོས་སྐབས་དེ་
 ཉིད་ཕྱེ་ཉུ་གདོང་ཅེར་བཞུགས་ཡོད་པར་གསུངས། །

ལེའུ་བརྒྱད་པ།
གཙང་པ་རྒྱལ་པོའི་སྐབས།
1618-1642

ས་བཅད་དང་པོ། གཙང་པ་རྒྱལ་པོའི་མཛད་ཆེན་སྟོར།

གཅིག །གཙང་པ་རྒྱལ་པོས་བོད་ཁམས་དབང་དུ་བསྐྱུས་ཚུལ།
ལྷགས་ཁྱི་ཕུན་ཆོགས་ནམ་རྒྱལ་གྱིས། །
དབུས་ཀྱི་ཕྱོགས་སུ་དབྱང་འབྱུག་བྱས། །
རྒྱལ་བ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོ་ཡིས། །
མངོན་སྟོན་བསྐྱབས་ཀྱང་རྒྱས་མཐུ་བྱས། །

སྤྱི་ལོ་༡༦༠༥ལོར་ཀམ་བརྟན་སྤྱང་དབང་པོས་འཕན་ཡུལ་ལ་དབྱང་འབྱུག་
བྱས། རབ་བྱང་བཅུ་པའི་ལྷགས་ཁྱི་སྤྱི་ལོ་༡༦༡༠ལོར་ཞིང་ཤག་པའི་སྐས་ཀམ་ཕུན་
ཆོགས་ནམ་རྒྱལ་གྱིས་རང་ཉིད་ཀྱི་གཉེན་ཆེན། ཡར་རྒྱལ་པ་བདུད་འདུལ་གྲགས་
པ་ལ་དམག་དྲངས་ནས་ཡར་རྒྱལ་བཟུང་། དེའི་སྤྱི་ལོར་གཙང་པའི་སྤྱི་ལོ་འགན་
བཞེས། སྤྱི་ལོ་༡༦༡༢པའི་ཚུ་བྱི་དང་སྤྱི་ལོ་༡༦༡༣པའི་ཚུ་སྤྱང་ལོར་ཕུན་ཆོགས་ནམ་
རྒྱལ་གྱིས་དབྱང་གིས་སྟོར་བ་ལ་བརྟེན་ནས། དབུས་ཕྱོགས་འཕན་པོ་དང་གཞིས་
ཀ་སྤེའུ་སོགས་སྐངས་ཏེ། གཙང་པས་གཞི་རྩའི་ཐོག་ནས་དབུས་གཙང་ཡོངས་ལ་
དབང་རྒྱུར་བྱས། རྒྱ་ལའི་སྐུ་མ་སྐུ་ཕྱིང་བཞི་པ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོས་གཙང་པ་ལ་
མངོན་སྟོན་དུག་པོའི་ལས་སྟོར་གནང་ཡང་། གཙང་པ་ལ་གནོད་པ་ཞིག་མ་བྱུང་།
སྤྱི་ལོ་༡༦༡༦ལོར་རྒྱལ་བ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོ་སྐུ་གཤེགས། གཙང་པ་རྒྱལ་པོས་རྒྱལ་
པའི་ཡང་སྤྱི་དོན་འཛིན་བྱེད་མི་ཆོག་པ་དམ་བསྐྱགས་བྱས། རུས་དེར་གཙང་

① རྒྱལ་བའི་ཡང་སྤྱི་དོན་སྐྱུ་ལང་སོག་ཡུལ་ནས་བཅའ་དོག་གིས་བཀག་བསྟོཅས་གནང་ཡོད་པར་འདྲ།

པ་རྒྱལ་པོ་ལ་སྤྱད་གཞི་སྤེལ་པོ་ག་པར་སྤྲོན་བཅས་དང་། རིམ་འགྲོ་གང་གིས་ཀྱང་པན་སྐྱོད་མ་བྱུང་བའི་སྐབས་སུ་པའ་ཆེན་སྟོ་བཟང་ཆོས་རྒྱལ་གྱིས་རིམ་གྱོ་མཛད་པས་ནད་ལས་གྲོལ། པའ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེས་གོ་སྐབས་དེ་དང་བསྟུན་ནས་རྒྱལ་བའི་ཡང་སྤྱད་ངོས་འཛིན་ཆོག་པའི་རེ་བ་ནན་ཞུས་བྱས་མཐར། གཙང་པ་རྒྱལ་པོའི་བཀའ་འཁྲོལ་ལྟར་པའ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་དང་། འབྲས་སྤངས་དགའ་ལྡན་པོ་བྱང་པའི་སྤྱུ་ཚབ་སོགས། ཡང་སྤྱད་བཅད་ཆེད་དུ་སྤྲོད་ཀྱང་ཆེར་ཕེབས། སྤྱི་ལོ་༡༦༩༩པའི་ཆུ་བྱི་ལོར་རྒྱལ་བའི་ཡང་སྤྱད་དཔྱད་ལོ་དུག་ལ་སོན་པ་ཞིག་ངོས་འཛིན་ཞུས་ཏེ་འབྲས་སྤངས་སུ་གདན་དྲངས། །

མེ་རྒྱལ་སྤྱིད་ཤོད་མེ་དཔོན་གྱིས། །

གཙང་དམག་འབྲལ་ཆེད་སོག་དམག་བཀྲུག།

འཕགས་པའི་སྤྱུ་རྟེན་དམག་ཡོན་ལུལ། །

ཨོ་དེར་སོག་དམག་དབྱས་སུ་འབྱོར། །

བྱང་ཁམས་ཐམས་ཅད་དབང་དུ་བྱས། །

ལྷ་སའི་གཙུག་ལག་དམག་གིས་བཟུང་། །

གར་ཚྭ་གས་རྩ་ལའི་འབྲལ་ཐམ་བཅད། །

མདོ་ཁམས་བྱ་དྲགས་ཤོར་གསུམ་དང་། །

དབྱས་གཙང་དད་ལྡན་ཆོས་ལམ་བཀག།

དུས་དེར་པོད་དབྱས་གཙང་ཁྲལ་དུ་ཡར་སྤྱོད་གཙང་^① གསུམ་མངའ་ཐང་རྒྱས་པའི་སྤྱིར་ཡོན་ལ་དེའི་ནང་ནས། གཙང་པ་རྒྱལ་པོ་ནི་སྤྱི་ལོ་འགྲན་ཟླ་མིད་པ་རིམ་བཞིན་ལྷ་ས་སོགས་སྤྱིད་སྤྱད་ནམས་དང་། ཡར་རྒྱལ་པའི་མངའ་རིས་ནམས་ཀྱང་དབང་སྤྱར་བྱས་པ་བཅས་ལ་བརྟེན། དགེ་ལུགས་པའི་སྤྱིན་བདག་སྤྱིད་ཤོད་མེ་པ་བསོད་ནམས་རྣམ་རྒྱལ་གྱིས། རྒྱུག་དུ་བང་མི་བཏང་སྟེ་སོག་པོ་ཁལ་ཁ་ཆོ་ཁུར་དཔོན་པོ་སྤྱོད་མཆེད་གཉིས་ལ། ཆེ་པོ་ཏ་ལར་བཞུགས་པའི་འཕགས་པ་ལོ་གེ་

① མེ་པ་ཡར་རྒྱལ་པ་དང་། རྒྱ་རབ་པ། གཙང་པ་རྒྱལ་པོ་གསུམ་ལ་ཟེར།

ཤར་འབྲུལ་རྟེན་ཏུ་བྱས་ནས། གཙང་པ་ལ་དམག་རྒྱལ་དགོས་པའི་རེ་སྒྲུལ་བྱས་
པ་ལ་བརྟེན་ནས། སྤྱི་ལོ་༡༩༡༧པའི་མེ་སྒྲུལ་གྱི་ལོ་མཇུག་དེར་སོག་པོ་ཁལ་ཁ་ཆོ་
ཁུར་དཔོན་པོ་སོགས་འབྲུལ་ཆེན་དང་། སོག་པོ་དམག་སོན་ཆེན་ལྷ་སར་འབྱོར།
《གཙང་པའི་རྒྱལ་རབས་》ལས། “རྟོར་སོག་ལྷ་སྟོའི་དམག་ཆེན་པོ་ཆེ་བོད་ཏུ་
ལུང་། བྱང་ཁམས་ཐམས་ཅད་དམག་གིས་བཙོམ། ལྷ་ས་གཙུག་ལག་ཁང་ཡང་
རྟོར་སོག་གིས་བཟུང་ནས་རྒྱ་གར་གྱི་ཇོ་གི། མདོ་ཁམས་བྱར་དྲགས་གོང་གསུམ་
དབྱུས་གཙང་སོགས་དད་ཆེན་གནས་སྒྲོར་པ་རྣམས་ཀྱང་ཇོ་བོ་ཤུག་ལ་གསོལ་བ་
རྒྱུ་ནས་འདེབས་པ་མ་གཏོགས་སྒྲོར་བ་སྟོན་ལམ་སོགས་དགེ་བའི་ལས་རྣམས་
བགྱིད་མ་ཐུབ། ཤར་གྱི་ར་ལའི་འབྲུལ་གྱི་གསེར་བཟ་ཡང་ཆད་པ་སོགས་དུས་
ཤིན་ཏུ་མི་བདེ་བས་མི་ཐམས་ཅད་གནས་ལུལ་གཞན་ཏུ་བྱོས་བྱོལ་འགོ་བར་རེའི་
སྐབས་སུ། ”ཞེས་གསལ་བ་ལྟར་རོ། །

སྐབས་དེར་དབྱུས་སོག་གཉིས་ཀྱི་དམག་དཔུང་དང་སེར་འབྲས་ཀྱི་གྲ་དམག་
བཅས་དཔུང་སྡེ་བ་བྱས་ནས་ལྷ་སར་བསྐྱད་པའི་གཙང་པའི་མི་དྲག་དང་། དམག་
དཔོན། དབྱུས་སྟོགས་སོ་སྒྱུར་དམག་མི་སོགས་ལ་ཕར་ཚོལ་གྱི་རྩས་ཉེས་ཆེར་
བཏང་བས། གཙང་པས་དམག་གི་དཔུང་ཆེན་བསྐྱུས་ཏེ་གཡུལ་སྤྱད་པས་དེ་དག་
གིས་ཚོལ་ལན་སྟོག་མ་རུས་པར་དབྱུས་སོག་སེར་འབྲས་ཀྱི་གྲ་དམག་དང་བཅས་
པ་བྱང་སྟག་ལུང་ཏུ་བྱོས་བྱོལ་བྱས་ནས་ཁྱེ་ཤས་བར་དེར་འདུག་དགོས་པར་བྱང་
ཡོད་པ་དེ་ནི་དབྱུས་སོག་གཉིས་མཉམ་འབྲེལ་གྱིས་གཙང་པ་ལ་ཕར་ཚོལ་བྱས་པ་
ཐེངས་དང་པོ་དེ་རེད། །

ས་རྩ་ལྷན་ཆོགས་རྣམ་རྒྱལ་གྱིས། །

རྒྱ་རྒྱུ་གཡུལ་གྱི་དཔུང་ཆེན་གཤམས། །

ལྷ་སའི་སོག་དམག་མཐར་བསྐྱད་གཏོང་། །

མདོ་ཁམས་རང་གིས་དབང་བྱ་བས། །

གཙང་པ་རྒྱལ་ཡོ་ཡོངས་སུ་བྱགས། །

ས་པོ་རྟའི་ལོར་སྤྱི་ལོ་༡༦༡༥ལོར་ས་རྒྱུང་མའི་དབང་པོ་སུན་ཚོགས་རྣམ་པར་
རྒྱལ་བས་པས་ཀྱི་ཚོལ་བ་ཚར་གཙོད་པའི་རྒྱ་དམག་དང་། རྒྱ་དམག་གི་གཡུལ་
ཆེན་པོ་བཤམས་ཏེ་དམག་དཔུང་བྲི་ཕྱག་གཅིག་ཅུ་སྟོད་ལུང་མདར་པའ། ལྷའི་
དམག་ཚོགས་ས་ལ་འཕོས་པ་ལྟ་བུའི་གཟི་བརྒྱུད་ཀྱིས་སོག་པོའི་མཐའ་དམག་གི་
དཔུང་རྣམས་ཚར་བཅད། སོག་དམག་དང་སེར་འབྲས་དམག་དཔུང་ལྟན་ཅིག་
ཏུ་གཙང་པའི་དམག་དཔུང་ལ་ངོ་ཚོལ་བྱས་པས། གཙང་པའི་དམག་དཔུང་གིས་
སོག་དམག་ལྟ་ས་ནས་མཐའ་བསྐྱད་སེར་འབྲས་ཀྱི་སྤྱ་དམག་འདུལ། །

དབྲས་གཙང་མདོ་ཁམས་ཤར་བྱས་དང་། །

རྩྭ་ཆོན་ཁ་བཞི་བདེ་ལ་བཞོད། །

རྫོང་དང་རྫོང་ཕྱན་གཏན་འཕེབས་གནང་། །

གཙུག་ལག་ཁང་ལ་ཞིག་གསོས་དང་། །

མཐའ་འདུལ་ཁག་ལ་མཚོད་རྒྱན་སྟེལ། །

འབའ་མེད་ས་བཟུན་བཞིག་དག་རྒྱུང་རྣམས། །

ཆོས་སྡེ་ཁག་ནས་གནས་དབྱུངས་གཏོང་། །

བྱས་དེར་སེར་འབྲས་རྫོང་ཕོག་བྱུང་། །

གཙང་པ་རྒྱལ་པོས་བོད་ཁམས་ཡོངས་ལ་དབང་བསྐྱར་བྱས་ཤིང་། རྩྭགས་

མཆོམས་གྱི་མི་སྐྱེན་པ་རྣམས་ཆར་བཅད་ཅིང་། བཀའ་བྲིམས་བཟང་པོས་ཞན་
 མོ་གསེར་ཁུར་གྱི་རྒྱས་འཇམ་དར་ཡུག་གཅིག་ཏུ་བརྒྱངས། དབུས་གཙང་ཏུ་བཞི།
 མདོ་ཁམས་སྐང་རྒྱག ། རྟོ་མོན་ཁ་བཞི་སོགས་མདོར་ན་རྟོད་རྒྱ་ཏི་དབུག་པས་
 བརྒྱངས་ས་ནས། སྤང་རྒྱ་མོ་དར་ཟབ་འཐག་ས་ཡན་རང་ཞབས་སུ་བརྒྱག །
 གཞིས་ཀ་བསམ་འགྲུབ་ཅེས་གཙོས་པའི་རྫོང་ཆེན་བརྒྱ་བཞི། སའི་མེ་བཙའ་
 གནོན་པའི་རྫོང་ཕྱན་སོགས་ཞལ་འཛིན་གྱིས་སྦྱོང་བ་རྣམས་མ་གཏོགས། རྫོང་ས་
 བཙན་གྱི་རིགས་རྣམས་མ་འོངས་པར། རྒྱས་ཟིང་གི་རྒྱར་འགོ་བར་དགོངས་ནས་
 ཐམས་ཅད་མང་མེད་པར་བཞིག ། ཤིང་ཆ་རྣམས་ལྟ་སས་གཙོས་གཙུག་ལག་
 ཁང་རྣམས་གྱི་ཞིག་གསོས་དང་གྲུ་ཟམ་སོགས་གྱི་རྒྱར་གནང་། ལྟ་སར་རྩོ་ཤུ་
 རྣམ་གཞིས་གྱི་རྒྱར་ཏུ། མཆོད་རྩིན་རབ་འབྱམས་རྒྱ་མཆོའི་ཆོགས་དཔག་ཏུ་མེད་
 པ་ཁོར་ཡུག་སྟར་ཆགས་སུ་འཇུགས་པ་མཛད། མཐའ་འདུལ་ཡང་འདུལ་གྱི་
 གཙུག་ལག་ཁང་སོགས་སུ་འང་མཆོད་པ་རྒྱ་ཆེར་གནང་། སེར་འབྲས་དགེ་གསུམ་
 གྱིས་གཙོས་པའི་ཆོས་སྡེ་རྣམས་གྱི། འབའ་རེངས་པ་བསྟན་བཞིག་རྣམས་གནས་
 བས་དབྱུངས། རབ་བྱུང་དང་དགེ་འདུན་མཁས་ཤིང་བཙན་པ་རྣམས་བསྟུས་ཏེ་
 བསྟན་པའི་གད་བདར་དང་སྡེ་དགོན་བསྟན་པ་ཉམས་ཆག་ཏུ་གྱུར་པ་རྣམས་གྱི་
 ཁ་གསོའི་དབུ་ཚུགས། །

རྒྱགས་སྤྱིལ་གཙང་པ་རྒྱལ་པོའི་ལྷས། །

བསྟན་རྫོང་དབང་པོ་ཤིང་ཁྲིར་འཁོད། །

གཙང་ཤིང་ལོར་ཉེར་བཞིའི་ཤིང་། །

ཆོས་ཤིང་རྒྱར་འབྲེལ་ལམ་སྤྱིལ་ཆད། །

རྒྱལ་པོའི་ལམ་ལྷགས་བསྟུར་ཏུ་དར། །

མཐའ་དམག་འདུལ་ཞིང་མངའ་འབང་བསྟུངས། །

པའ་ཆེན་ལྷོ་པའ་ཆོས་རྒྱན་མཆོག །

པོ་རྒྱལ་པོ་ཆོས་ཁྲིར་བརྒྱགས། །

དེ་ནས་ཀམ་བཞུན་སྤྱོད་དབང་པོ་དགུང་ལོ་བཙུ་ལ་པ་ལ་རྒྱལ་ཁབ་ཆེན་པོ་
 བསམ་འགྲུབ་ཅེ་འི་གདན་སེང་གའི་བྱིར་ཕེབས། རྗེ་བཙུན་དམ་པ་ཀུན་དགའ་
 རྟེན་པོས་བཀྲ་ཤིས་མངའ་གསོལ་བའི་རྟེན་འབྲེལ་མཐའ་དག་བསྐྱིག་པར་མཛད།
 ཀམ་པ་ཡབ་སྲས་གྱིས་བོད་ཆོས་རྒྱལ་གྱི་ཡུང་གནད་། བྱི་འདོན་མངའ་གསོལ་
 བསམ་གྱིས་མི་བྱབ་པ་མཛད། དབུས་གཙང་གི་ཆེ་དགུ་ཐམས་ཅད་གྱིས་ཞབས་
 ལ་བརྟུད། དགའ་སྟོན་ལོངས་སྤྱོད་བསམ་གྱིས་མི་བྱབ་པ་མཛད་ཅིང་། སྤྱི་པོ་
 གནམ་བཞུན་བོད་ཅམ་བཞུན་ཐམས་ཅད་གྱི་རྒྱལ་པོར་གྱུར་པའོ། དེ་ནས་སྤྱི་ལོ་
 ༡༦༤༩ལོའི་བར་བོད་གྱི་རྒྱལ་པོ་བྱས། གཙང་པ་རྒྱལ་པོ་ཡབ་སྲས་གྱིས་ལོ་ངོ་ཉེར་
 བཞིའི་རིང་བོད་སྤྱི་བརྒྱུད་ས་བའི་སྐབས་སུ་རྒྱལ་པོའི་ལམ་ལུགས་བརྒྱུར་དུ་དར་
 བས་ཆོས་སྤྱི་བྱུང་འབྲེལ་གྱི་ལམ་ལུགས་མེད་པར་གྱུར། དེའི་ཕྱི་ལོར་རྒྱལ་བ་ལྷ་
 པའི་ཐུག་མཛོད་བསོད་ནམས་རབ་བརྟན་གྱིས་ཏུ་ལའི་སྤྲ་མ་སྤྱོད་མའི་སྤྱོད་ཆས་
 ལེན་པར་འགྲོ་བ་ལ་ཁ་གཡར་ནས་སྟོག་དུ་ཀོང་པོ་དང་། བཞུན་པོ་དང་བརྒྱུད་མཆོ་
 སྟོན་དུ་ཕྱིན་ནས་ཡུལ་དེའི་དཔོན་རིགས་ཉོང་ཐའི་རི་དང་། ཉོང་རིང་གི་རྒྱལ་
 པོའི་གདུང་བརྒྱད། ལྷ་བཙུན་སྟོ་བཟང་བཞུན་འཛིན་སོགས་ལ་དམག་རོགས་

དགོས་པའི་རེ་བ་ཞུས། སྤྱི་ལོ་༡༥༥༡པའི་ལྷགས་བྱ་ལོར་སྤྱག་མཛོད་བསོད་ནམས་
 རབ་བརྟན་དང་། སོག་པོ་ལྷ་བཅུན་སྒོ་བབང་བསྟན་འཛིན་སོགས་དཔོན་དམག་
 ཉིས་སྟོང་ལྷག་ཙམ་དབུས་སུ་ཡོང་། སྤྱི་དཔོན་ལུང་པར་གནས་བཅས། ལྷ་ས་
 ཟེམ། རོ་ཤུག་རིན་པོ་ཆེའི་མཆོད་སྤྱོད་ལོ་གཉིས་བཅག །དུས་དེར་སྤེལ་སྤྱིད་
 པོད་པའི་དམག་དབུང་དང་སོག་པོའི་རྟ་དམག་མཉམ་བསྐྱེད་སྤྱིས། དབུས་
 སྤྱོགས་སུ་བཅའ་སྤྱོད་བྱེད་པའི་གཙང་པའི་དམག་དབུང་དང་འཐབ་འབྲུག་དྲག་
 པོ་བྱས། གཙང་དམག་ཆིག་སྟོང་ལྷག་ཙམ་བསད་ཆས་ཐེབས་ཏེ་ཡམ་ཉིས་ཆེན་
 པོ་བྱང་བ་དང་། ཁོ་ཆོ་ལྷགས་པོ་རིའི་ཆེར་བྱོས་ནས་བཅན་ས་བབྱང་། འོན་ཀྱང་
 དབུས་སོག་དམག་དབུང་གིས་ལྷགས་པོ་རིའི་མཐའ་ནས་བསྐོར་ཏེ་དམག་གི་ཡོ་
 བྱད་དང་། རྒྱ་ལམ་བཀག་པར་བརྟེན་གཙང་དམག་རྣམས་ལ་བབྱང་བརྟུང་མེད་
 པའི་དཀའ་ངལ་ཆེན་པོར་གྱུར་ཏེ་མགོ་འདྲགས་བྱེད་པ་ལ་ཉེ་བའི་སྐབས་སུ་པའ་
 ཆེན་སྐུ་ཕྱེད་བཞི་པ་སྒོ་བབང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཆོན་དང་། དགའ་ལྷན་གྱི་པ་དགོན་
 མཆོག་ཆོས་འཕེལ། ལྷག་ལུང་ཞབས་བྱུང་དག་དབང་རྣམ་རྒྱལ་སོགས་ཀྱིས་
 གཙང་སོག་བར་འདུམ་མཛོད་པས་འབྲུག་པ་རེ་ཞིག་ཞི། དེ་ནས་གཙང་པ་རྒྱལ་
 པོས་ལྷ་སའི་གཙུག་ལག་ཁང་གི་རྟེན་དང་། བརྟེན་པའི་བདག་སྤྱོད་གི་དབང་ཆ་
 པའ་ཆེན་རིན་པོ་ལ་སྤུལ་ནས་ལོ་ངོ་བརྒྱ་གཅིག་ཙམ་གཙུག་ལག་ཁང་གི་བདག་
 གཉེར་པའ་ཆེན་སྒྲ་བྱང་ནས་གནང་སྤོལ་བྱུང་། དེའི་རྟེན་གྱིས་པའ་ཆེན་རིན་པོ་
 ཆེ་དང་། སྤྱག་མཛོད་བསོད་ནམས་རབ་བརྟན་གཉིས་ཀྱི་བར་དམ་སེལ་ཞུགས་
 ཡོད་ཚུལ་པའ་ཆེན་རིན་པོའི་ཆེའི་རང་རྣམ་ལས་གསལ་བ་ལྟར་རོ། །འདི་ནི་
 དབུས་སོག་མཉམ་འབྲེལ་གྱིས་གཙང་ལ་ཆོ་ལ་ཐེངས་གཉིས་པ་དེ་ཡིན། །

ཡམ་ཆེན་རྒྱལ་པོའི་དགོངས་ཚིགས་སུ། །

དགོན་ཐེ་ཁག་ལ་ཞུས་གསོས་དང་། །

འདུས་ཐེ་ཁག་ལ་མཆོད་འབུལ་སྤྱོད། །

དེ་ནས་ཡམ་རྒྱལ་པོའི་དགོངས་ཚིགས་སུ་རྟེན་བཞེངས་སྐོར་ལ། གྲུབ་མཐའ་
 རིས་མེད་རྣམས་ལ་དུས་མཆོད་དུས་རྩ་སོགས་ཀྱི་ཐེབས་སུ་ས་ཆའི་ཡོང་འབབ་གྱི་

ཆོ་འབུམ་ཆོ་སྒྱུར་བ་གནང་། ཡབ་རྒྱལ་པོའི་མཛད་པའི་འཕྲོས་ཞུལ། རྩུར་ཐར།
ཐར་པ་གླིང་། བསམ་སྤངས་སོགས་བསྟན་པའི་ཞལ་གསོ་ལེགས་པར་བྱབ་པ་
མཛད། རྗེ་བཙུན་དམ་པ་ཀུན་དགའ་སྤྱིང་པོ་ལ་ཟབ་གནད་གྱི་ཆོས་སྒྲོར་རྣམས་
ལེགས་པར་གསན་ནས་ཆོས་ཉིད་གྱི་དོན་བྱགས་སུ་རྒྱུད། རྩུར་ཆེན་འཛམ་གླིང་
རྒྱན་རྒྱལ་ཁབ་ཆེན་པོར་སྒྱུན་དྲངས་ཏེ་ཆིབས་བསྟུ་སེར་སྤྱངས་སོགས། ཁྱི་འབུལ་
སྤྱོད་འབུལ་གྱི་འབུལ་ཞབས་སོགས། བསམ་གྱིས་མི་བྱབ་པས་མཉེས་པར་མཛད་
ཅིང་། མཆོད་ཡོན་བྱགས་ཡིད་གཅིག་འདྲེས་གནས་ལ་ཉི་ཟླ་བྱུང་གཅིག །ས་ལ་
མཆོད་ཡོན་རྣམ་གཉིས་བྲགས་པར་གྱུར་ཅིང་། གཞན་ཡང་དཔལ་ལྷན་ས་སྒྱུ་པ་
ཆེན་པོའི་ཞལ་ངོ་རྣམས་དང་། དཔལ་སྟག་ལྷང་པ་སོགས་བོད་གངས་ཅན་གྱི་
སྤྱོས་ཆེན་དམ་པ་རྣམས་ལ་འང་བཀའ་ཆོས་གྱི་གསན་པ་རྒྱ་ཆེར་མཛད། མཆོད་
གཞིས་དགེ་རྒྱན་ཡང་བརྒྱ་གངས་མང་པོ་འབུལ་སྒྱུར་མཛད། །

གཉིས། བསམ་འགྲུབ་པོ་བྱང་གི་སྤྱོད་མིན་ཁྱད་ཆོས་སྒྲོར།

བརྗེད་ལྷན་བསམ་འགྲུབ་སྤྱང་ལ། །

མི་དབང་དཔུང་གི་ཆོགས་བཅས་བརྗེད། །

ཁོར་ཕྱག་ཡངས་པའི་ཆལ་བཞི་མཛེས། །

སྤྱོགས་བཞིར་མི་འབྱུར་རྗེད་བཞི་བཅན། །

[[པོ་བྱང་གི་རྣམ་བཤད།]] 《གཙང་པའི་རྒྱལ་རབས་》ལས། གཞན་ཡང་ཁི་
རྒྱས་དབང་དྲག་གི་མཛད་པ། སེམས་ཅན་གྱི་བདེ་ཐབས་འབའ་ཞིག་མཛད་པས་
སྤྱིའི་དཔོན་གཙང་སྤྱོད་རྒྱལ་པོའི་མཆོན་དོན་དང་མཐུན་ཞིང་། ཆོས་གྱི་རྒྱལ་པོར་
གྱུར་པ་ནི་ཤབ་དང་ཤོབ་མི་དཔོས་པར་འདི་ཀའོ། །གཙང་རབས་འདི་ཉིད་རིམ་
པར་བྱོན་པའི་པོ་བྱང་གི་ཉེ་བ་ནི། རྒྱལ་ཁབ་ཆེན་པོ་བསམ་འགྲུབ་ཅེ་ཞེས་རྣམ་
པར་རྒྱལ་པོའི་ཁང་བཟང་དམ་པ་འདི་ཉིད་ཡིན་ལ། རི་རྒྱལ་རིན་ཆེན་སྤྱངས་པ་
འདྲ་བ་སྤྱོགས་བཞི་ནས་བྲག་སང་གི་འདྲ་བ་དྲག་གིས་བཏེགས་པ། སྤྱིའི་སྤྱོ་ལྷག་
སང་གི་སྤྱོ་ལོ། ལྷགས་རི་འོབས་ལྷ་ཁྱུད་རྣམས་ནི་སྤྱོན་པོའི་མཁར་ལྷར་བཅན་

ཞིང་རྒྱལ་པ་དང་། དག་པོའི་མགོ་བོ་དང་རྒྱ་མ། མ་རུངས་པ་ཁྲིམས་ལས་
 བསྐྱལ་པའི་མིག་དང་ལག་པའི་ཕྱེང་བ་སོགས་འཛིགས་ཤིང་སྐྱི་གཡའ་བ། བར་གྱི་
 སྒོ་ཕྱོག་ནས་སྤྲོ་གྱི་ཁང་བཟང་ལྟར་འབྲུ་རིན་པོ་ཆེའི་དཀོར་མཛོད་དང་། རྩོ་
 ལེབ་ཁྲི་བ་ལྟར་དཀར་བ་གཙལ་བྱ་བ་གསལ་པའི་ར་བ་ཡངས་པ། སྤྱགས་བཞིར་སྒོ་
 ཁང་བསིལ་ཁང་དང་སྤྲོ་གྱིས་མཛོད་པ། སོ་བྲང་གི་ལྷེ་བ་ནི་ལྷའི་ཁང་བཟང་
 ལྟར་མཛོད་ཤིང་ལྷ་བས་མི་ངོམས་པ། གསེར་གྱི་རྒྱ་ཕུབས་དང་བྱེ་འཕྲོགས་བ་
 རམ་བཅེགས་གྱིས་མཛོད་པ། གསེར་གྱི་རྒྱལ་མཚན་དང་གཏུགས་དང་འཕན་
 གྱིས་བརྒྱན་པ། སྤྲོ་གསུང་ཐུགས་ཆེན། དེ་བཞིན་གསེགས་པའི་འཕེལ་གཏུང་
 རིན་པོ་ཆེ་ལ་སོགས་པ། མཚོད་པའི་བྱེ་བྲག་རོལ་མོའི་སྤྲོ་དཔག་ཚད་གྱི་བར་
 ཁྲབ་པ་སོགས་བདེ་བ་ཅན་ནས་མཛོད་དགའི་ཞིང་ལྷ་བྱའོ། །

[[འཁོར་ར་དང་ཁོར་ཡུག་གི་ནམ་བཤད།]] 《གཙང་པའི་རྒྱལ་རབས་》ལས།
གསེར་གྱི་དབུལ་གྱི་ཁྱིའི་སྒྲིབ་དུ་མི་དབང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་བཅུན་མོའི་ཆོགས་དང་།
མདུན་ན་འདོན་དང་། རྒྱལ་ཕྱན་རྟ་པ་དུང་འཁོར་བསམ་གྱིས་མི་བྱབ་པའི་
འཁོར་དང་བཅས་ཏེ་བཞུགས་པ་ནི། ལྷའི་དབང་པོ་བརྒྱ་བྱིན་གྱི་པོ་བྱང་ལྷ་བྱ།
ཚྭ་གས་བཞིའི་བྱ་ར་བ་རྣམས་ཀྱི་བྱ་མ་རྟའི་ཆོགས་དང་། རྒྱ་གར་རྒྱལ་པོ་ཨར་ག་
པར་བྱ། རྒྱ་ནག་རྒྱལ་པོ། ས་ཐང་མོང་མ། སོག་པོ་གཞུང་དུག་སོགས་ཀྱི་གསེར་
ཡིག་མི་སྤྱི་ཆོགས་ནི། མེ་ཏོག་བྱིལ་དངར་ལ་བྱང་བ་འདུ་བ་བཞིན་འཐིབས་སེ།
ཁོར་ཡུལ་དུ་འདུ་བ་པོ་བྱང་གི་ཚྭ་གས་བཞིའི་ཆོས་བཞི། ཤར་ཅེ་དཀར་ཆལ་ལག་
མཐིལ་ལྷར་སྒྲོམས་ཤིང་ཉམས་དགའ་བ་དང་། ལྷོར་བཀྲ་ཤིས་དགེ་བའི་ཆལ་ཁང་
བཟང་དང་ཁུས་ཀྱི་རྒྱིང་བྱ་མེ་ཏོག་སྤྱི་ཆོགས་སྤྱི་བའི་ལུས་རར། བྱ་སྤྱི་ཆོགས་སྤྱི་
སྤྱན་རྒྱར་ཞིང་རྒྱིང་པ། རུབ་དགའ་བ་ཆལ་བཟང་ཤིང་ར་བས་ཡོངས་སུ་སྒྲོར་
ཞིང་དགེ་འདུན་གྱི་ཀུན་དགའ་ར་བ་སོགས་བག་ཐེབས་པ། བྱང་རྒྱ་ཤོང་དང་ར་
ཆོ་ཆལ་སྤྱན་ལྷོངས། འབབ་རྒྱས་བརྒྱན་ཅིང་ཡིད་དུ་འོང་བས་སྒྲོར་བའི་པོ་བྱང་
འདི་ཉིད་ཀྱི་མ་ལག་དུ་གཏོགས་པ་ཤར་རྒྱལ་མཁར་ཅེ་སེང་གེ་གནམ་ལ་འཕྱོ་བ་
ལྷ་བྱ། པ་རྣམ་ལྷན་གྱུབ་ཅེ་གནམ་ལ་ཕོ་བ་བཏགས་པ་ལྷ་བྱ། གཞིས་ཀ་རིན་
ལུངས་ལྷན་ཆགས་པ་སོགས་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་སྒྲོར་ཞིང་། །

[[ཐྱིའི་སོ་མཁར་གྱི་ནམ་བཤད།]] 《གཙང་པའི་རྒྱལ་རབས་》ལས། ཐྱི་ལྷགས་
རིའི་ཆལ་དུ་ཤར་མི་འཇུར་ཞིང་དུགས་ཀོང་ནི་ཁ་གནོན་འོལ་དགའ་སྟག་ཅེ། ལྷོ་
མི་འཇུར་ཞིང་སྤྱོ་མོན་གྱི་ཁ་གནོན་དོ་པོ་རྒྱང་། རུབ་མི་འཇུར་ཞིང་བལ་པོ་རྒྱ་
གར་གྱི་ཁ་གནོན་རྣམ་རྒྱལ་ལྷ་ཅེ། བྱང་མི་འཇུར་ཞིང་ཏོར་སོག་རྒྱ་ནག་གི་ཁ་
གནོན་གསང་སྟགས་བདེ་ཆེན་དང་། གཞན་ཡང་ས་གནས་མེ་བཅའ་གནོན་པའི་
རྒྱང་མཁར་བཅན་མང་པོས་སྒྲོར་བའི་དབུས་སུ་བོད་ཀྱི་དོ་རྩེ་གདན་ལྷ་ས་འཕྲུལ་
སྤང་གི་གཙུག་ལག་ཁང་དང་། དགེ་འདུན་གྱི་སྟག་འདུ་བའི་ལྷ་སྟེ། མངའ་ཁུལ་
མི་སྟེ་ཤོང་བྱིར་གནམ་གྱི་སྒྲོར་མ་སར་ཆགས་པ་ལྷ་བྱ། དགོས་འདོད་ཀྱི་གཞི་རྒྱ་
བོད་འཕྲུལ་ཟམ་གྱི་ཆོང་འདུས་གང་ལ་གང་འདོད་དུ་འདུ་བ། ལོ་སྟགས་རྟག་དུ་

ལེགས་ཤིང་སྐྱུ་རྒྱས་པ། བཀྱ་ཤེས་སུན་སུམ་ཚོགས་པ་ནི་ཚོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་འདི་
 ཉིད་ཀྱི་སྐྱུ་བསོད་མངོན་པར་མཐོ་བའི་བཀའ་དྲིན་ལས་བྱུང་བ་འདི་ལགས་སོ། །
 ཞེས་པ་ནི་གཙང་པའི་གདུང་རབས་ཀྱི་མ་ཡིག་ངེ་བཞིན་བཀོད་པའོ། །

མཇེད་ཆེན་རྣམ་ལུ་ཕྱིན་ལས་བསྐྱངས། །

ཕྱི་དབྱེ་འབྲུལ་བའི་དམག་བཀོད་དང་། །

ནང་འཁོར་སྤྱང་བའི་སོ་མཁའ་བརྩམས། །

ཞལ་ཕྱེ་བརྩེ་བྱས་གཏན་ལ་ལབས། །

གསུམ། གཙང་པ་རྒྱལ་པོའི་མཇེད་ཆེན་རྣམ་ལུ་དང་དམག་དོན་ཁྲིམས་སྒྲིལ་སྒྲོམ།

གཙང་པ་རྒྱལ་པོས་སྲིད་བསྐྱངས་བའི་སྐབས་ཀྱི་བོད་འབངས་རྣམས་ལ་ཕན།
 བདེའི་མཇེད་རྗེས་གཙུག་པོ་རྣམས་སྤྱགས་བསྐྱོམས་བྱས་པར། 《གཙང་པའི་རྒྱལ་
 རབས་》ལས། སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆེའི་ཞབས་ནས་འདེགས་པ་
 དང་། ཚོས་བཞིན་སྒྲོང་བའི་རྒྱལ་པོའི་ལྷགས་བབྱང་བའི་ཕྱིར་དུ་བན་སེར་མོའི་
 སྤྱག་མི་བཞེས་ཤིང་། གྲུབ་མཐའ་རིས་མེད་ཀྱི་བན་དེ་ཁྲི་ཚོ་མང་པོ་རྒྱལ་ཁབ་
 བསམ་འགྲུབ་ཅེར་གདན་དྲངས་ནས་སེར་ཚོགས་ཚར་གསུམ་ལ་མང་རྩ་གདན་
 བོན་ཀྱི་ཞབས་ཁྱོག་གསེར་དབྱལ། རིན་པོ་ཆེ། རྒྱན་ཆས། གོས་དར། རྟ་ཁྲབ།
 ལྷགས། བུ་རམ། བལ། ཚོས། བཙོང་། མྱ། བས་སོགས་འདོད་དགུའི་
 ལོངས་སྟོན་ཐམས་ཅད་སྤྱངས་ཏེ་འབྱེད་ཆེན་གནང་བས་དགེ་འདུན་རེ་ལ། ལོ་
 རེའི་རྒྱགས་གོས་ཀྱིས་འཚོ་བར་མཇེད་པ་དང་གཅིག །

མངའ་འབངས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བདེ་སྐྱིད་དང་གཉོམ་ཅུང་ཉམ་ཐག་པ་ལ་པ་
 མ་ལྟར་བཅེ་བར་དགོངས་ཏེ། བོད་ཁྲིམས་བར་དུ་ལད་པ་རྣམས་གསོར་འཇུག་
 ཕྱིར་བཀའ་ཁྲིམས་ཀྱི་གཙུ་ལེ་ཆེན་མོ་བསྐྱིགས་པ་གནང་ནས། མངའ་འབངས་
 ཐམས་ཅད་ཞོ་ལ་སྤྱིས་མ་ཆགས་པ་ལྟར་ཞོད་འཇགས་ཤིང་ཉིན་མཚན་གྱི་གཉིད་
 གོ་མ་ལོག་པར་ཉལ་ཚོག་པ་དང་གཉིས། །

མངའ་འབངས་ཁྲལ་མི་རྣམས་ངལ་གསོ་ཞིང་སྐྱིད་པ་ལ་སྐྱིད་པ་རོ་ཤེས་པའི་
 ཕྱིར་གོང་སྤེ་ཆོ་རེར་ལོ་ལོ་བཞིན། ལོ་རེས་སྐྱར་གྱི་རྒྱང་འགྲོ་ལག་འདོན་གྱི་ཁྲལ་

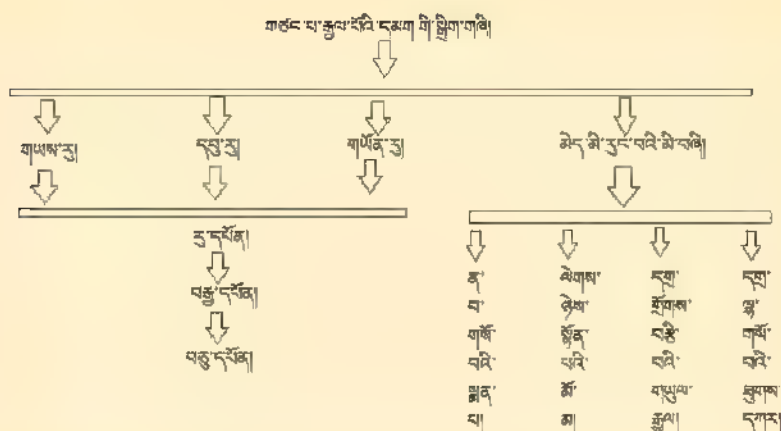
རིགས་ཀྱི་མཉམ་པ་ཅན་པའི་དར་ཆུང་གི་ཡུང་གནང་སྟེ་ལོ་འཁོར་རེར་རྒྱལ་ཁམས་
ཐམས་ཅད་སྤྱི་དུས་ཆར་རེ་སྟོན་པར་གནང་བ་དང་གསུམ། །

མི་འཇིགས་པ་སྐྱབས་ཀྱི་སྤྱི་པས་སེམས་ཅན་བདག་མེད་ཤ་རུས་པགས་པའི་
ཕྱིར་སྟོག་གི་ཉེན་པ་ཀྱམས་སྟོབ་པ་དང་བདེ་བར་འདུག་པའི་ཕྱིར་ཆོ་འཕུལ་རུས་
ཆེན་ནས་ཟླ་བ་བཅུའི་བར་རི་རྒྱ་ཁྱུང་རྒྱ་བསྟོན་པར་གནང་བ་དང་བཞི། །

ར་སའི་འཕུལ་སྒྲུང་གི་གཙུག་ལག་ཁང་ཆེན་པོར་ཇོ་ཤུག་ཡིད་བཞིན་ནོར་བུ་
ལ་ཐག་རིང་མཐའ་འཁོབ་ནས་མཉམ་ན་བཟའ་འབུལ་བ་དང་། ས་མ་དྲིན་ཆེན་
ཀྱི་རུས་པ་སྐྱེལ་བ། མོད་པ་གདུགས་ནས་སྟོན་ལམ་རྒྱལ་པ། གྲུབ་མཐའ་རིས་
མེད་ཀྱི་ཆོས་སྟེ་ཀྱམས་སུ་འབུལ་སྟེལ་སོགས་དགེ་རྒྱན་གསེར་ཟམ་གྱི་བདེ་ཐབས་
ཀྱི་ཕྱིར། བྱང་རུ་རིགས་ཀྱི་སྤྱི་པས་ཁ་བསྐྱམས་པར་མཛད་ནས་བཟའ་འབུལ་
མཐའ་འཁོབ་པ་སྤྱིན་པ་དཀར་པོ་ལ་ཆད་བཅུགས། གངས་དཀར་པོ་ལ་སྟེ་གཏད།
ས་ནག་འདྲོམ་རུ་བཅལ་ནས་ཉམ་ཐག་ཅིང་ག་ཆད་པ་ཀྱམས་ཏྲ་ཆད་བྱང་ཁམས་
སུ་གསོ་ཆོག་པ་དང་། མི་ཆད་སྟོགས་འབྱུགས་ཀྱིས་བཅོས་པ་ཀྱམས་ལ་གྲོ་ཁ་བྱང་
རུ་རིགས་ནས་གཡག་ལུག །དབུས་ཀྱི་རྫོང་གཞིས་ནས་ཅམ་སྟན། གོས་རྒྱའི་སྐམ་
ཕྱག་གནང་སྟེ། བྱམས་བཅེའི་བཀའ་དྲིན་གྱིས་བསྐྱངས་ཏེ་རང་རང་འདོད་པའི་
བཞིད་པ་ཀྱམས་བསྐྱབས་ཏེ་རང་རང་གི་ཡུལ་རུ་བདེ་བར་ལོག་ཆོག་པ། རྒྱ་ནག་
པོའི་བྱང་སྟོ་སོག་ཡུལ་ནས། དབུས་གཙང་གི་བར་ཆུ་མོ་གསེར་འབྱུར་ལྟ་བུའི་
རུས་བདེ་བར་མཛད་པ་དང་ལྷ་བཅས་ཡིན། །

[[དམག་དོན་གྱི་སྟོར་ལ]] གཙང་པ་རྒྱལ་པོའི་སྤྱི་པས་ཡིག་ཞལ་ལྟེ་བཅུ་དྲུག་
པ། དཔའ་བོ་ལྷག་གི་ཞལ་ལྟེ་ཞེས་པ་དེ་དམག་དོན་སྟོར་གྱི་སྤྱི་པས་ཡིག་ཞེས་ཡིན་
པར་མ་ཟད། གཙང་པ་རྒྱལ་པོའི་སྤྱི་པས་ནང་རུ། དམག་དབུང་ཀྱམས་ལ་
གཡས་རུ། གཡོན་རུ། དབུས་རུ་གསུམ་བྱས། དེ་ལའང་རུ་དཔོན། བརྒྱ་དཔོན།
བཅུ་དཔོན་བསྟོས། ཞེས་སོགས་དང་། དམག་འདི་ལ་མེད་རུ་མི་རུང་བའི་མི་
བཞི་དགོས་ཏེ། ར་བ་གསོ་བའི་སྤྱན་པ། ལེགས་ཉེས་སྟོན་པའི་མོ་མ། དག་གོགས་
བཅི་བའི་གཡུལ་རྒྱལ། དག་ལྟ་གསོལ་བའི་ཐུགས་དཀར་དང་བཞིའོ། ཞེས་དང་།

དོན་དེ་མཇུག་ལ་བཟུང་ནས་རང་རང་གི་སྟོག་འཛོལ་བའི་རྟ་པོ། མགོ་མེགས་གྱི་
གྱུར། སྟོག་ཁེབས་གྱི་བྲལ། འཛོར་སྟོར་གི་ལྷས་ཆས་ནམས་ལ་བྲལ་འཇལ་རུ་མ་
སོང་བ་དང་དོད་ཆེ་བར་བྱེད། ཅེས་སྟོགས་འབྱུང་བ་ལྟར་དམག་དོན་སྟོར་ལའང་
སྟར་དང་མི་འདྲ་བའི་དོན་སྟར་བྱུང་ཡོད་འདུག།

ནང་གི་སྟོན་སྟུང་སྟོར། མོང་རུ་བསྟན་པ་ལྟར། སྟོགས་བཞིའི་མཐའ་སྟངས་གྱི་
ལས་ཀ་བྱེད་པའི་སྟེ་ཆོན་ལ་མི་འགྱུར་པའི་རྒྱུ་བཞིར་གྲགས་པ། ཤར་མི་འགྱུར་
བའོལ་དགའ་སྟོན་ཆེ་རྒྱུ་། རྟ་གས་མོང་གི་ཁ་གཞོན་རུ་བཅུགས། རྟ་མི་འགྱུར་
བ་དོ་བོ་རྒྱུ་། རྟ་མོན་གྱི་ཁ་གཞོན་རུ་བཅུགས། རྟ་མི་འགྱུར་པ་ནམ་རྒྱལ་ལྟ་
ཆེ་རྒྱུ་། བལ་པོ་དང་རྒྱ་གར་གྱི་ཁ་གཞོན་རུ་བཅུགས། བྱང་མི་འགྱུར་བ་གསང་
སྟོན་བའི་ཆེན་རྒྱུ་། རྟ་མོན་གྱི་ཁ་གཞོན་རུ་བཅུགས་པ་བཅས་མཐའ་བྲལ་
བཅུན་སྟངས་དང་། རྟ་མི་འགྱུར་པའི་ལས་ལ་བྱུགས་སྟུང་ཆེན་པོ་གནང་།།

[[ཆ་བྲིམས་གྱི་སྟོར་ལ]] གཙང་པ་རྒྱལ་པོའི་དབང་སྟོང་བ་དང་རུས་
མཆོངས་སུ་བྲིམས་ཡིག་ཞལ་ཆེ་བཅུ་རྒྱུ་གཏན་འབེབས་གནང་ཡོད་པ་འདྲི་ནི།
ལོ་རྒྱུ་ལྟ་སྟེ་ཆོན་གྱི་རུས་ལྟ་སྟེ་ཆོན་གྱི་རུས་ལྟ་སྟེ་ཆོན་གྱི་རུས་ལྟ་སྟེ་ཆོན་གྱི་རུས་
ལ་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་པར་བཟུ་གོ་གཅིག་ཆོད་གྱི་དབྱུང་གཞིའི་ཡིག་ཆ་ཞིག་རུ་ངས་

པ་དང་། འདི་ལ་བརྟེན་ནས་ཁོང་གི་མཁུན་པའི་ཡོན་ཏན་དང་སྒྲུལ་པོའི་ཐུགས་
རྒྱ་སྟགས་དཔྱག་ལྟས། །

དང་པོ། དཔའ་པོ་སྟག་གི་ཞལ་ལྷོ། གཉིས་པ། སྤར་མ་ལའི་ཞལ་ལྷོ།
གསུམ་པ། རྒྱལ་པོ་མེ་ལོང་གཏོང་གི་ཞལ་ལྷོ། འཇམ་རྩེ་མོ་ལས་འཛིན་གྱི་ཞལ་ལྷོ།
བཞི་པ། བྱ་བཞེས་བདེན་རྩུབ་གྱི་ཞལ་ལྷོ། ལྷ་པ། བཟུང་བཀྱིགས་ཁྲིམས་རའི་
ཞལ་ལྷོ། རྩལ་པ། ཉག་ཆེན་ཁག་སྦྱོར་གྱི་ཞལ་ལྷོ། བདུན་པ། དུན་འཛིན་ཆད་ལས་
གྱི་ཞལ་ལྷོ། བརྒྱད་པ། རྟོར་འདྲ་བ་རྒྱང་གི་ཞལ་ལྷོ། དགུ་པ། བསང་པ་སྦྱོང་གི་ཞལ་
ལྷོ་དང་། བརྒྱུ་པ། ལྷས་པ་ཁག་གི་ཞལ་ལྷོ། བརྒྱ་གཅིག་པ། བསྟོན་ཏམ་མནའ་
དག་གི་ཞལ་ལྷོ། བརྒྱ་གཉིས་པ། བརྒྱས་པ་འཇལ་གྱི་ཞལ་ལྷོ། བརྒྱ་གསུམ་པ།
ཉེ་འབྲེལ་འབྲེལ་སྟུམ་གྱི་ཞལ་ལྷོ། བརྒྱ་བཞི་པ། ཁྱི་བྱས་ཁྱི་རིན་གྱི་ཞལ་ལྷོ། བཙོ་
ལྷ་པ། ཉམ་པར་ཚུར་གྱི་ཞལ་ལྷོ། བརྒྱ་དྲུག་པ། ལྷ་སྟོ་མཐའ་འཁོབ་གྱི་ཞལ་ལྷོ།
བཙས་ཁྲིམས་ཡིག་དོན་ཆོན་བརྒྱ་དྲུག་གཏན་འབེབས་གནང་ཡོད་པ་རེད། །

ས་བཙད་གཉིས་པ། བོད་ཡུལ་གྱི་གནས་རྒྱལ་སྤྱན་ཆོགས་སྒྲོར།

པའ་ཆེན་སྟོ་བཟང་ཆོས་རྒྱན་མཆོག །

པོ་རྒྱལ་ཡི་ཆོས་ཁྲིར་བཞུགས། །

འབྲུག་པ་དག་དབང་རྣམ་རྒྱལ་གྱིས། །

མོན་ཡུལ་བཀའ་བརྒྱད་བཟུན་པ་ལྷེལ། །

ཆོས་ཁྲིར་བྱུང་ལ་དབང་བརྒྱད་བས། །

མོན་པར་འབྲུག་གི་རྒྱལ་ཁབ་གྲགས། །

དེ་ནས་གཙང་པ་རྒྱལ་པོས་ལྷ་སའི་གཙུག་ལག་ཁང་གི་རྟེན་དང་བརྟེན་པའི་
བདག་སྦྱོང་གི་དབང་ཆ་པའ་ཆེན་རིན་པོ་ལ་ཐུལ་ནས་ལོ་ངོ་བརྒྱ་གཅིག་ཙམ་དུ་
གཙུག་ལག་ཁང་གི་བདག་གཉེར་པའ་ཆེན་སྟོ་བཟང་ནས་གནང་སྟོལ་བྱུང་། དེའི་
ཁྱེད་གྱིས་པའ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་དང་ཐུག་མཛོད་བསོད་ནམས་རབ་བརྟན་གཉིས་

གྱི་བར་དམ་སེལ་ཞིག་ཞུགས་ཡོད་ཚུལ། ཤུ་ཆེན་རིན་པོ་འཛི་ཆེན་རང་རྣམ་ལས་གསལ་བ་ལྟར་རོ། །

གཅིག །འབྲུག་རྒྱལ་ཁབ་བྱང་ཚུལ།

འབྲུག་རྒྱལ་ཁབ་བྱང་ཚུལ། ལྷོ་མོན་གྱི་ཡུལ་ལ་འབྲུག་ཡུལ་ཞེས་པའི་མིང་བྱང་ཚུལ་དང་། འབྲུག་པ་རྒྱལ་ཁབ་བྱང་ཚུལ། མདོར་བསྟུས་ན། ལྷོ་ཕྱོགས་མོན་ཡུལ་གྱི་ཆོ་པ་ཁག་རྣམས། འབྲུག་པ་བཀའ་བརྒྱུད་གྱི་སྤྲུལ་མས་གཅིག་གྱུར་ཏེ་བོད་གཞུང་ལས་ཟུར་དུ་སྤྱོད་གཞུང་བཅུགས་པ་ལ་འབྲུག་པ་རྒྱལ་ཁབ་ཅས་པ་བྱང་། འབྲུག་པ་པད་དཀར་གྱི་ཡང་སྤྱོད་གཉིས་པ་འབྲུག་ཞབས་དྲུང་དག་དབང་རྣམ་རྒྱལ་ནི་རབ་བྱུང་བཅུ་པའི་ཤིང་ན་རྒྱུ་ལོ་༡༥༧༧ལོར་འབྱུངས། ཐོག་མར་ཡང་སྤྱོད་གཉིས་ཀ་གསང་སྟགས་ཆོས་སྤྱིང་གི་གདན་སར་བཤོད་ཀྱང་རེ་ཞིག་ན་སྤྲུལ་རྣམ་གཉིས་གྱི་སྤྱོད་འཁོར་ཞབས་ཕྱི་རྣམས་སྟགས་མ་མཐུན་པའི་རྒྱུ་གྱིས། ཞབས་དྲུང་དག་དབང་རྣམ་རྒྱལ་འབྲུག་ར་ཡུང་དུ་ཕེབས་ནས་བཞུགས། དེ་ནས་དཔལ་ལྷན་ལྷ་མོས་ལྷོ་མོན་གྱི་ཡུལ་དུ་ཕེབས་ན་འགྲོ་དོན་འཕེལ་བའི་ཡུང་བཟླན་པ་ལྟར་རྒྱུ་ལོ་༡༦༡༦ལོར་ལྷོ་མོན་ཡུལ་དུ་ཕེབས། སྐབས་དེར་ལྷོ་མོན་གྱི་རུབ་ཕྱོགས་སུ་འབྲུག་པ་བཀའ་བརྒྱུད་གྱི་ཆོས་ཅུང་ཟད་དར་ཡོད་པ་ལས། ཡུལ་རྒྱུ་ལ་ཆོས་དང་རིག་གནས་དར་སྟོལ་ཏེ་ཅང་ཆུང་བའི་མཐའ་འཁོབ་གྱི་ཡུལ་གྱ་ལྷ་བུ་ཞིག་ཆགས་ཡོད་པ་རེད། རབ་བྱུང་བཅུ་པའི་ས་ལུག་རྒྱུ་ལོ་༡༦༡༧ལོར་འབྲུག་ཐིམ་ཕུ་དཔོན་པ་བཏབས། དེ་ནས་འཁོར་སྟོབ་མང་པོ་འདུས་སྟབས་རབ་བྱུང་བཅུ་གཅིག་པའི་ས་རྒྱལ་རྒྱུ་ལོ་༡༦༣༧ལོར་དབང་འདུས་ཕོ་བྲང་བཞེངས། ལྷོ་མོན་གྱི་ཡུལ་གྱ་པལ་ཆེར་བཀའ་དབང་དུ་འདུས། ལྷོ་མོན་ཡུལ་གྱི་ཆོས་སྤྱོད་གཉིས་གྱི་བདག་པོ་ཞབས་དྲུང་དག་དབང་རྣམ་རྒྱལ་གྱུར་ཏེ། ཆོས་ལ་འབྲུག་པ་བཀའ་བརྒྱུད་དང་། དཔོན་ལ་འབྲུག་པའི་སྤྲུལ་མ་བྱང་སྟབས་དེ་ནས་རིམ་བཞིན་དབུས་གཙང་ལྷོ་མོན་ཀྱན་གྱི་མི་རྣམས་གྱིས་མོན་ཡུལ་ལ་འབྲུག་ཡུལ་ཞེས་འབོད་སྟོལ་དེ་བྱུང་། རྗེས་སུ་འབྲུག་པ་རང་བཅོན་རྒྱལ་ཁབ་ཆགས་ནས། འབྲུག་པ་རྒྱལ་ཁབ་ཅས་པ་འདི་བྱུང་ཡོད། འབྲུག་པ་བཀའ་བརྒྱུད་གྱི་སྤྲུལ་རྣམས་གྱིས་ཆོས་ཉགས་སུ་འབྲུག་རིས་སྦྱོང་སྟོལ་

ཡོད་པ་ལྟར། འབྲུག་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་དར་ཆ་ཡང་འབྲུག་རིས་ཅན་འདི་བྱང་བ་རེད།
 ཞབས་བྱང་ངག་དབང་ནམ་རྒྱལ་གྱིས་ལྟོ་འབྲུག་གི་ཡུལ་དུ་དགོན་པ་གཙུག་པོ་བཞུགས་
 བཅུག་ཡོད་པ་ནི། འབྲུག་ཐིམ་མུ་དགོན་དང་། སུ་ན་ཁ། ཀྲོང་པ་དགོན། དབང་
 འདུས་ལོ་བྱང་བཅས་སོ། །འབྲུག་པ་བཀའ་བརྒྱུད་ཅེས་པའི་མིང་དེ་སྤྱི་ལོ་༡༢༠༥
 ལོར་གཙང་པ་རྒྱ་རས་ཀྱི་འབྲུག་སེ་བ་བྱང་ཚུབ་སྤྱིང་བཅུག་ནས་དེར་གདན་ས་
 བྱས་པའི་རྗེས་སུ་བྱང་ཞིང་། ལྟོ་མོན་གྱི་ཡུལ་ལ་འབྲུག་ཡུལ་ཞེས་པའི་མིང་དེ་སྤྱི་
 ལོ་༡༢༡༧ལོར་འབྲུག་པ་ཞབས་བྱང་ངག་དབང་ནམ་རྒྱལ་གྱིས་མོན་ཐིམ་མུ་དགོན་
 པ་བཅུག་རྗེས་སུ་བྱང་ཡོད་པ། བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཡིག་ཆ་ཐམས་ཅད་ནང་ཚུང་
 མེད་ཡོངས་གྲགས་ཀྱི་གནད་དོན་ཞིག་རེད།

གཤིས། བྱ་གེ་རྒྱལ་རབས་འཛིག་ཚུལ།
 ལ་དུགས་མེད་གེ་ནམ་རྒྱལ་གྱིས། །
 རྩ་ཐོག་དུ་ཐོག་ཐེངས་འགར་བཅོམ། །
 ས་རྒྱལ་ལ་དུགས་དམག་དབྱང་གིས། །
 བྱ་གེ་རྒྱལ་པོ་བཅོན་དུ་བཞུང་། །
 དེ་རྗེས་ལ་དམག་དབྱས་སུ་བྱངས། །
 གཙང་པ་རྒྱལ་པོས་མཇུག་མཐུན་གནད། །
 ས་ཡོས་བྱ་གེའི་རྒྱལ་དམག་གིས། །
 བྱང་རྒྱུ་ལའ་ཅིང་བཅོན་པ་བཏོན། །

[[བྱ་གེ་རྒྱལ་རབས་འཛིག་ཚུལ]] སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་བཅུ་བདུན་པའི་དུས་
 ལྟོད་ཅམ་ནས་ལ་དུགས་རྒྱལ་པོ་མེད་གེ་ནམ་རྒྱལ་ཁྲིར་འཁོད་རྗེས་མངའ་རིས་སྤྱི་
 དང་། རྩ་ཐོག་ནང་བཅོན་འཇུག་ཐེངས་འགར་བྱས་པར་བཞེན་གཏོར་བཅོམ་
 བྱས་ཆེན་བྱས་ཡོད། སྤྱི་ལོ་༡༢༢༩པའི་ཆུ་བྱི་ལོར་བྱ་གེ་དང་། རྩ་ཐོག་། སུ་རིག་
 ཟངས་དཀར། ཉན་གོང་སོགས་ཀྱི་བར་སྤེལ་བྱས་མང་པོར་ལངས། དུས་དེར་
 ལྷ་མ་སྐྱུ་ཆང་རས་པས་བར་འདུམ་མཛད་ནས་འབྲུག་ཚུང་རེ་ཞིག་ཞི། སྤྱི་ལོ་

༡༩༥༥པའི་ས་རྒྱལ་ལོར་ལ་དྲགས་རྒྱལ་པོ་སེང་གེ་རྣམས་རྒྱལ་བྱིས་མངའ་རིས་གྲུ་གེ་
 བྱི་འཕྲོག་ལ་དམག་དྲངས་ཏེ་ཏི་སེའི་བྱང་རྒྱུ་ཚུན་ཆོད་དང་། གྲུ་གེ་བཅས་ལ་
 རྒྱ་རྒྱུ་དམག་དྲངས་ནས་གྲུ་གེའི་མཁར་རྫོང་མེར་སྲིག་གཏོང་། གྲུ་གེ་བདག་
 པོ་བཀྲ་ཤིས་གྲགས་པ་དང་། བཅུན་མོ། རྒྱལ་པོའི་ཁང་པོ་ཐོ་ལིང་མཁན་པོ་སློ་
 བཟང་ཡེ་ཤེས་རྣམས་ལ་དྲགས་སུ་བྲིད་ནས་བཅོན་ཏུ་བཅུག །གྲུ་གེའི་བདག་པོ་
 རྫོ་པོ་དང་། རུ་ཐོག་བདག་པོ་ཨང་པ་གཉིས་པ་ནས་དབང་ཏུ་བཅུས། ཡུལ་མི་
 མང་པོ་བཅོན་ཏུ་བཟུང་། རྟ་གཡག་ར་ལྷག་སོགས་ནོར་རིགས་རྣམས་ལ་དྲགས་
 སུ་དེད་ནས་ལ་དྲགས་ཐམས་ཅད་གཡག་ལྷག་གིས་ཁེངས་པ་བེར་བ་བྱུང་། དེ་
 བཞིན་མངའ་རིས་ཀྱི་གཡུ་བྱུར་གཟི་གསུམ་དང་། གསེར་དབུལ་དར་གསུམ་
 སོགས་རིན་པོ་ཆེའི་རིགས་སྟོ་ཆོགས། བྲངས་ལས་འདས་པ་བཅོམ་འཕྲོག་བྱས་ཏེ་
 ལ་དྲགས་སུ་བྱིར། དེའི་རྒྱུ་ལ་དྲགས་ཀྱི་དམག་དབུང་པོད་ཡུལ་དབུས་སུ་
 དབུང་འཁྱག་བྱས་པར། གཙང་པ་རྒྱལ་པོས་གསེར་དབུལ་ར་སོགས་དེལ་རྒྱུ་
 མང་པོ་སྤུལ་བས། ལ་དྲགས་རྒྱལ་པོ་ཐུགས་དཔྱེས་ནས་དམག་བྱིར་འཐེན་བྱས། །
 རྒྱུ་ལོ་༡༩༥༥པའི་ས་ལོས་ལོར་གྲུ་གེའི་ཡུལ་དམག་གིས་བྱང་པོ་རི་རྫོང་བསྐྱོར། མི་
 རྒྱ་ནོར་གསུམ་བཀག་ཉར་བྱས་པར་སླ་མ་སྟག་ཆང་རས་པས་བར་འདུམ་བྱས་ཏེ།
 རྒྱར་ལ་དྲགས་དམག་གིས་འཛིན་བཟུང་བྱས་པའི་གྲུ་གེའི་བཅོན་པ་ལ་དྲགས་
 དང་། རུ་ཐོག་ཏུ་བཅོན་འཁྱག་བྱས་པ་རྣམས་བྱིར་བཏོང་བས་མཁར་རྫོང་དང་
 བརྗེ་ལེན་བྱས། །

གསུམ། དབུས་སོག་རྫོག་འབྲེལ་བཅུགས་པ།

ཤིང་གི་བསྐྱོད་ནམས་རབ་བརྟན་བྱིས། །

གཙང་རྫོལ་བྱིར་ཏུ་སོག་དམག་ལ། །

རྫོག་འབྲེལ་ཆེད་ཏུ་པར་མི་བཏང་། །

དབུས་པས་སོག་པོ་ལ་རྫོག་འབྲེལ་བྱས་ཚུལ། དེ་རྒྱུ་གཙང་སྲིད་དར་རྒྱས་བྱིན་
 ཏེ་སོག་པོ་ཆོ་ཆེན་ཞེ་དགའི་ཁེངས་གཏོགས་ཆ་ཉར་གྱི་ལེན་ཏན་རྒྱལ་པོ་དང་།

ཁམས་ཚྭགས་ཀྱི་བོ་རི་དོན་ཡོད་ཅོ་རྩེ་སོགས་སྐབས་དེར་སྟོབས་ཚུལ་དང་དམག་
ཤུགས་ཅུང་ཟད་ཆེ་བའི་དཔོན་རིགས་ནམས་དང་། འབྲེལ་བ་ཟབ་པོ་བྱུང་ཞིང་
དེ་དག་གིས་ཀྱང་བཙེ་བཀུར་ཐོབ་པར་བརྟེན། ཏུས་དེར་དབུས་ཚྭགས་ཀྱི་བོ་རི་
རྒྱལ་པོའི་དམག་དཔུང་ལྟ་སར་ཡོང་བའི་བཤད་ཡམས་ཤིག་བྱབ་རྩིས། སྤྱི་ལོ་
༡༩༣༥པའི་ཤིང་བྱི་ལོར་ཕུག་མཛོད་བསོད་ནམས་རབ་བརྟན་དང་། རྒྱུད་ཤོད་ལྷེ་
པ་མཆོ་རྒྱལ་རྩོམ་ཅོ་རྩེ་གཉིས་ཀྱིས་འབྲས་སྤྱངས་པའི་གྲུ་པ་འགའ་ཏུ། ལོ་རྒྱུ་བ་རྣམས་
དང་། སེམས་ཉིད་ཁ་ཆེ་བེར་བ་གཉིས་སྟོག་ཏུ་བཏང་ནས་སོག་པོ་གྲུ་བྱི་ཏན་ལ་
དམག་རོགས་ཡོང་རྒྱུའི་རེ་བ་ཁྱེ་བའི་བང་མི་བཏང་ཡོད་འདུག །

ཤིང་ལག་སོག་པོ་ཡར་ས་ལང་། །

གྲུ་བྱི་ཏན་དང་མནལ་འབྲེལ་བྱས། །

མེ་ཁྱང་གྲུ་བྱིའི་དམག་དཔུང་གིས། །

ཆ་ཏར་ལབ་ཅིང་མཆོ་ལྷན་བཟུང་། །

[[སོག་ཆ་ཏར་ལེན་ཏན་རྒྱལ་པོའི་སྟོར]] སྤྱི་ལོ་༡༩༣༥པའི་ཤིང་ལག་ལོར་སོག་
པོ་ཆ་ཏར་ལེན་ཏན་རྒྱལ་པོའི་གྲུ་པ་ཨར་ས་ལང་དཔོན་དམག་མང་པོ་དང་བཅས་
གཙང་པ་རྒྱལ་པོ་དང་འཇལ་འཕྲད་བྱེད་པའི་ཆེད་ཏུ་བོད་ཏུ་བསྐྱོད་པའི་གནས་
ཚུལ་དེ་སོག་པོ་གྲུ་བྱི་ཏན་གྱིས་ཐོས་འཕྲལ། དཔོན་གཡོག་ཏུང་ཤས་དང་བཅས་
བོད་ཏུ་ཡོང་བའི་ལམ་བར་ཨར་ས་ལང་དང་། འཕྲད་པར་བྱས་ཏེ་རྒྱལ་དབང་ལྷ་
པ་ཆེན་པོ་དང་། ཕུག་མཛོད་བསོད་ནམས་རབ་བརྟན་ནམས་ཀྱི་ཚྭགས་ལ་རྒྱབ་
རྒྱུར་དགོས་ཚུལ་གྲོས་མོལ་བྱས་མཐར། ཨར་ས་ལང་ལྟ་སར་སྟེབས་པ་དང་རྒྱལ་
དབང་ལྷ་པ་ཆེན་པོ་ལ་མཇལ་ཁ་ཞུས། ཕུག་མཛོད་བསོད་ནམས་རབ་བརྟན་ལ་
རྒྱབ་རྒྱུར་བྱས་ཏེ་གཙང་པ་རྒྱལ་པོ་དང་། མཇལ་འཕྲད་བྱེད་རྒྱུའི་འཆར་གཞི་ཅིས་
མེད་ཏུ་བྱས། གནད་དོན་དེ་ཡབ་ཆ་ཏར་ལེན་ཏན་རྒྱལ་པོས་ཤེས་རྟོགས་བྱས་ཀྱི་
ཆེན་པོ་བཞེངས་ཏེ་ཆེད་མངགས་མི་སྣ་བཏང་ནས། སྤྱི་ལོ་༡༩༣༥པའི་མེ་བྱི་ལོར་
ཨར་ས་ལང་དང་དཔུང་རོགས་མི་གསུམ་བཀོད་སྐྱོད། སྤྱི་ལོ་༡༩༣༥པའི་མེ་སྤང་
ལོར་གྲུ་བྱི་ཏན་དང་། ཏུང་ཐའི་རི་མཉམ་འབྲེལ་གྱིས་དམག་དཔུང་བྱི་ཅམ་བྱིད་

དེ་ཆ་ཉར་གྱི་ཆོག་ཕྱ་རྒྱལ་པོར་ཡར་ཆོལ་བྱས་ནས་མངའ་འོག་ཏུ་བཅུག། །མཆོ་
སྟོན་གྱི་ས་ཆ་ཡོངས་ལ་རིམ་བཞིན་དཔུང་འཇུག་བྱས། །ལོ་དེའི་སྟོན་ཀ་གྲུ་བྱི་ཉན་
དཔོན་འཁོར་ཉུང་བསྐྱས་ཤིག། །རྒྱན་འབྲུལ་གྱི་ཟོལ་ལ་བཞེན་ནས་ལྷ་སར་བྱོར།
རྒྱལ་མཆོག་ལྷ་པ་ཆེན་པོས་བསྐྱ་བ་དང་སྡེ་ལོན་གཟབ་རྒྱས་གནང་། །གྲུ་བྱི་བསྐྱན་
འཛིན་ཆོས་རྒྱལ་ཞེས་པའི་མཆོན་དང་། །དམ་ཁ་གནང་བ་རྣམས་བཞེས་ཏེ་ཕྱིར་
མཆོ་སྟོན་ཏུ་ལོག། །

ས་ཁོས་ཁོག་དམག་ཁམས་ཚྭ་གས་འབྱོར། །

སྡེ་དགེ་བྱམས་པ་ཕུན་ཆོགས་གྱིས། །

སྤྱིང་ས་བཙམ་པའི་སྐབས་དང་འབྲེལ། །

སྡེ་ཁོག་མཐུན་འབྲེལ་དམག་དཔུང་གིས། །

ལོ་ཏུ་བཙམ་ཕྱལ་སྡེ་དགེར་ཐོབ། །

བཞི། མོག་པོ་དང་སྡེ་དགེ་མཐུན་འབྲེལ་བྱུང་བ།

[[སྡེ་དགེ་རྒྱལ་པོ་བྱུང་རྒྱལ]] གྱི་ལོའི་རུས་རབས་བཅུ་བདུན་པའི་ལོ་རབས་
སྐུ་ཏུ་པའི་ནང་དེར་སྤྱིང་འགྲུ་བྱི་རྒྱལ་པོའི་མངའ་འོག་ཏུ་ཡོད་པའི་སྡེ་དགེའི་སྡེ་
ཆེན་བྱམས་པ་ཕུན་ཆོགས་གྱིས། སྤྱིང་གི་སྟོབས་ཤུགས་ཉམས་དམན་པའི་སྐབས་
དང་བསྐྱན་ནས་ཆེ་ཤོད་དང་། ལྷགས་ར། སྡེ་མར། གྲུ་ལོ། ཉག་གཤིས། བཀར་
མདོ་སོགས་འབྲི་རྒྱུ་ཤར་རུབ་གྱི་ཆོ་པ་ཁག་རྣམས་རིམ་པ་བཞིན་ཏུ་འགའ་ཞིག་

ཐབས་དང་། འགའ་ཞིག་དཔུང་གིས་དབང་དུ་བྱེད་བཞིན་པའི་སྐབས་སུ། རབ་
བྱུང་བཅུ་གཅིག་པའི་ས་ཡོས་སྤྱི་ལོ་༡༤༣༧ལོར། སོག་པོ་གུ་བྱི་ཉན་གྱིས་ཁམས་
ཚུགས་སུ་དཔུང་འཇུག་བྱས། ཁམས་ཏེ་རྟོ་དཀར་མངོས་ཀྱི་ལྷགས་མོ་མདོ་སྤོང་
དགོན་པ་གཏོར། དགོན་དེའི་བླ་མ་རྣམས་རང་ལམ་གང་ཐོབ་གིས་བློས། དགུང་
ལོ་བཅུས་པ་རྣམས་ཐག་རིང་མ་ཐེར་བ་བན་ཀན་དགོན་པ་བཏབ། ར་མ་དང་ཚུ་
ལེན་རྣམས་གྱིས་འདན་ར་ཚུ་དགོན་པ་བཏབ་ཅིས་ཟེར། སོག་དམག་སྡེ་དགེར་
འཁོར་སྐབས། ལྷ་ཆེན་བྱམས་པ་ཕུན་ཚོགས་གྱིས་སྡེ་ལེན་བྱས་པས་མངོན་གྲོགས་
ཟུར། སྡེ་དགེ་འདན་སྤྱིང་ཆང་། དཀར་མངོས་སོགས་ཀྱི་ས་ཁུལ་མང་པོ་བཙན་
བབྱང་བྱས། དུལ་རེར་འགོ་གཙོ་རེ་བསྐོས་བཞག་བྱས་ཏེ་ལོ་ཁུལ་སྤུང་ལེན་བྱས།
བེ་རི་རྒྱལ་པོས་སོག་དམག་ལ་པར་ཚོལ་བྱས་ཆེན་གྱིས་སོག་དམག་གིས་གཏོར། བེ་
རིའི་ས་སྡེ་འཕྲོག་བཙོམ་བྱས་པ་རྣམས། སྡེ་དགེའི་རྒྱལ་པོ་ལྷ་ཆེན་བྱམས་པ་ཕུན་
ཚོགས་ལ་ཕུལ་སྐབས་སྡེ་དགེའི་མངའ་སྐོངས་དེ་འབྲི་རྒྱའི་ཤར་རུབ་གཉིས་སུ་རྒྱ་
བསྐྱེད། སྤྱིང་འགྲུ་བེ་རྒྱལ་པོའི་མངའ་སྐོངས་སུ་ཡོད་པའི་ས་སྡེ་རྣམས་རིམ་བཞིན་
ལྷ་ཆེན་གྱིས་མངའ་འོག་དུ་བཅུག་སྟེ། སྤྱིང་ཆང་ནི་སྡེ་དགེའི་རྒྱལ་ཕན་ཙམ་ཞིག་
དུ་ཟུར། དེ་ནས་བབྱང་སྤྱིང་ཕུལ་ལ་སྡེ་དགེ་ཞེས་པའི་ས་མིང་ཆགས་པ་རེད། །

སོག་དམག་སྡེ་བྱུང་དབུས་སུ་འཁྱོར། །

ལྷ་ཆོས་དགོངས་བཞེད་ཚང་ཟད་བྱིས། །

ཞལ་རོས་དབུས་ཀྱི་དམག་དབུང་བསྐྱགས། །

དབུས་སོག་གཉིས་གྱིས་གཙང་ཁྱིད་བཙོམ། །

གཙང་པ་རྒྱལ་པོའི་ལོ་རྒྱུས་རྣམས། །

ལ། གཙང་པའི་རྒྱལ་སྤྱིད་ཤོར་བའི་སྐོར།

ལྷགས་སུལ་སྤྱི་ལོ་༡༤༤༡ལོར་སོག་པོ་གོ་བྱིའི་དམག་དཔུང་གིས་བེ་རི་བཙོམ་
བྱིན་པ་དང་། ཕུག་མངོན་བསོད་ནམས་རབ་བརྟན་གྱིས་རྒྱལ་པོ་ལྷ་པ་ཆེན་པོའི་
སྐོག་དུ་སོག་དམག་འཁོད་པར། སོག་དམག་རྣམས་སྡེ་དགེ་ནས་སྤྱིར་མཆོ་སྟོན་

ལོག་པར་བསྐྱགས་ཤིང་། མོ་བྱར་རུ་ལྟ་སར་འབྱོར། སྐབས་དེར་རྒྱལ་བ་ལྟ་བུ་
ཆེན་པོས་དམག་འབྲུག་བཤོལ་དགོས་པ་དགོངས་ཀྱང་། ཟླ་སྟེང་བསོད་ནམས་
རབ་བརྟན་གྱིས་དེ་ལས་ལྟོག་ཟླེ་གཙང་པ་དམག་དྲངས་རྒྱུ་རེ་བ་བྱགས་ཆེན་
བཅངས། རྒྱལ་བ་ལྟ་བུ་ཆེན་པོས་དཔལ་ལྷན་དམག་ཕྱོར་རྒྱལ་མོའི་ཤོ་མོ་ཞིག་
བཏབ་པར། འབྲལ་རྒྱས་འགྲོ། སྐྱགས་ངན་ཟེར་བ་ཞིག་བབས། སྐྱག་མཛོད་གྱིས་
འབྲལ་རྒྱས་སོང་ན་དེ་གས་ཆོག །སྐྱགས་སུ་ཐམས་ཅད་ཤི་འགྲོ་ཟེར་ནས་དམག་
བཤོལ་རྒྱ་བཀག །སྐབས་དེར་རྒྱལ་བ་ལྟ་བུ་ཆེན་པོའི་སྐྱགས་ལ་མཐར། དམག་
འབྲུག་པམ་རྒྱལ་གང་ཡོང་གི་དོགས་གཞི་དང་བཅས་ཡོད་པའི་ཚུལ། 《ནམ་ཐར་
རུ་ཀྱ་ལ་》ལས། “ད་ཆ་ཟླ་བ་དྲུག་བརྟན་ཅམ་ནས་སྤར་འགྲོ་མ་ཟུང་བའི་ཐང་
སྟོང་ཞིག་ལ་ཐལ་བ་རུར་རེར་འགྲོ་དགོས་པ་མི་ཡོང་ངམ་སྟམ་ཞེ་སྟོ་མ་བདེ་ཡང་
འབྲལ་ཉམས་སྤར་མེད་ཁུལ་གྱི་བརྩམ་ནས་བསྟེན།” ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་
རོ། །དེ་ནས་སྐྱག་མཛོད་བསོད་ནམས་རབ་བརྟན་གྱིས་ལྟ་རྒྱལ་རི་བ་དང་། མྱོང་
སྟངས་ལ། བྱག་དཀར་ཆེ་གསུམ། རི་བོ་བདེ་ཆེན། རྩིང་སྤྱི་བཅས་དབུས་ཁུལ་གང་
སར་དམག་སྒྲལ་བྱས། དེ་ནས་དབུས་སོག་གཞིས་གྱི་དམག་དབུང་གཙང་ཕྱོགས་
སུ་ཆས། གཙང་པས་ཀྱང་དམག་དབུང་ཉག་སྐྱག་གིས་དྲག་པོའི་གཡལ་འབྱེད་
བྱས་པས། སོག་དམག་ནམས་ལ་ས་རྒྱས་དང་། ལམ་རྒྱས་མེད་པའི་དཀའ་ངལ་
ཆེ་ཅམ་བྱུང་བ་མ་ཟད། སྐྱག་མཛོད་བསོད་ནམས་རབ་བརྟན་གྱང་སྟིང་སྟོབས་
ཞུས་པས། གཙང་པ་ནང་ནས་ངོ་ལོག་གས། ཟླེ་པ་གཙང་པ་རང་གྲོངས་སམ།
བརྒྱགས་མ་ཟད་གྱི་བར་རུ་བརྒྱགས་ན་མ་གཏོགས་འབྲལ་རུ་ལོན་པའི་རེ་བ་མེད་
ཚུལ་སོགས་ལྟ་བུ་ཆེན་པོ་ལ་ཞུས་པས། ལྟ་བུ་ཆེན་པོས་དེ་ལས་ལྟོག་ཟླེ། ད་ལོན་
པམ་རྒྱལ་ཞི་ལྟར་བྱུང་ཡང་འཐབ་འབྲུག་མཐར་འཁྱོལ་བ་ཞིག་བྱ་དགོས་སོགས་
བཀའ་ཕེབས་གནང་བའི་སྟོན། ནམ་ཐར་རུ་ཀྱ་ལ་ལས་གསལ་བ་ལྟར་རོ། །དེ་
ནས་ཟླ་བ་ལྟ་བུ་ཆེན་པོའི་ནང་དབུས་ཁུལ་རུ་ཡོད་པའི་རྩིང་གཞིས་ནམས་ལ་སེར་འབྲས་
གྱི་དམག་གིས། བར་ཤོལ་བྱས་ཏེ་རྩིང་གཞིས་ནམས་སྤངས་པས་རྒྱས་རྒྱལ་བའི་རྩ་
བ་ཚུགས། དེ་ནས་ཟླ་སྟེང་བསོད་ནམ་རབ་བརྟན་དང་། མྱོང་སྟངས་པ་སོག་གྱིས་

བཀོད་འདོམས་ལྟར་སྤར་ཡང་དབུས་དམག་བསྟུ་ཅུག་བྱས་ཏེ། བྱང་སྟོང་བརྒྱད་
གཙང་དུ་དམག་རྒྱ་གཉིས་ལ། ལྷ་བ་དགུ་པའི་ནང་གཙང་པའི་དམག་ལ།
ཕར་ཚློལ་དུག་པོ་བྱས་ཀྱང་བྱུང་འབྲས་ཆེར་མ་ཐོན། དུས་དེ་ཅུམ་ན་གཙང་པ་
དཔོན་སྟོན་ནས་སྟག་ལུང་ཞབས་དུང་དང་། པའ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ། རྒྱལ་ཚབ་
དུང་པ་གསུམ་ལ་བར་པ་ཐེབས་དགོས་པའི་བཀའ་ཡིག་འབྱོར། སོག་པོ་གྲུ་བྱི་
དང་རྒྱལ་བ་ལྷ་པ་མཆོད་ཡོན་རྣམ་གཉིས་ཀྱིས་ཀྱང་གཙང་པས་མགོ་སྐྱར་ཡོང་
བའི་རེ་བས། པའ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་ལུ་ཡུག་དུ་གདན་ཞུས་བྱས། འོན་ཀྱང་བར་
འདུམ་གྱི་འབྲེལ་བ་དངོས་སུ་མ་བྱུང་པའི་གོང་དུ་སོག་དམག་གིས་ཕར་ཚློལ་རེ་
དུག་དང་། གཙང་དམག་གི་རུས་པ་རེ་ཞེན་དུ་ཡུར་ཅིང་། སྤྱི་ལོ་༡༥༥༩པའི་ཆུ་ན་
ལོའི་ལྷ་བ་གཉིས་པའི་ཆོས་ཉེར་གཉིས་ཉིན། གཙང་གི་ཆོས་སྡེ་གསར་པ་སོག་
དམག་གིས་གཏོར། དབུས་སོག་གཉིས་ཀྱི་དམག་དབུང་གིས་གཞིས་ཀ་བསམ་
འགྲུབ་ཅེའི་མཁར་རྫོང་ཐམས་ཅད་བྲངས། གཙང་པ་རྒྱལ་པོ་ཀམ་བཞུན་སྟོང་
དབང་པོ་དཔོན་གཡོག་ལུང་བསྟུས་བཅས་བྱོལ་དུ་བྱིན། འཕྲོས་ཀྱི་གཙང་
དམག་རྣམས་དབང་ཐེད་དུ་མགོ་སྐྱར་བྱས། དེ་རྗེས་སྟག་ལུང་པ་དང་། ས་སྐྱ་
པས་དབང་པོ་མཛད་དེ་གཙང་པ་རྒྱལ་པོས་མགོ་འབུལ་ཞུས་ན་སོག་ཆད་མི་
གཅད་ཅིང་འཚོ་ཆེན་ཐུན་བྱ་ཞིག་སྤྱད་ནས། རང་ཡུལ་དུ་སྟོང་ཆོག་རྒྱུའི་གན་རྒྱ་
བཞག །གཙང་པ་རྒྱལ་པོས་མགོ་འདོགས་ཞུས་རྗེས་ཆུར་གཡུག་སྟེ་བཀོད་ས་ཞེས་
ཟེར་སྟོལ་འདུག །འདི་ནི་དབུས་སོག་མཉམ་འབྲེལ་གྱིས་གཙང་པ་འོ་ཚློལ་བྱས་
པའི་ཚློལ་ཐེངས་གསུམ་པ་ཡིན། དབུས་སོག་གཉིས་ཀྱི་གཙང་པ་འདུལ་བའི་ལོ་
རྒྱུས་བཤད་ཟིན་ཏོ། །

ལེའུ་དགུ་པ།

དགའ་ལྷན་པོ་བྲང་གི་སྐབས།

1642-1959

ས་བཅད་དང་པོ། རྒྱལ་བ་ལྷ་པས་སྲིད་སྐྱོང་སྐབས།

ཆ་ན་དགའ་ལྷན་པོ་བྲང་བཅུགས། །

མཛད་སྒོ་བསམ་འབྲུག་པོ་བྲང་ཞེས། །

རྒྱལ་བ་ཤོང་ས་ལྷ་པ་མཆོག །

ཆོས་ཀྱི་གཉིས་ཀྱི་ཁྲི་ལ་བཅུགས། །

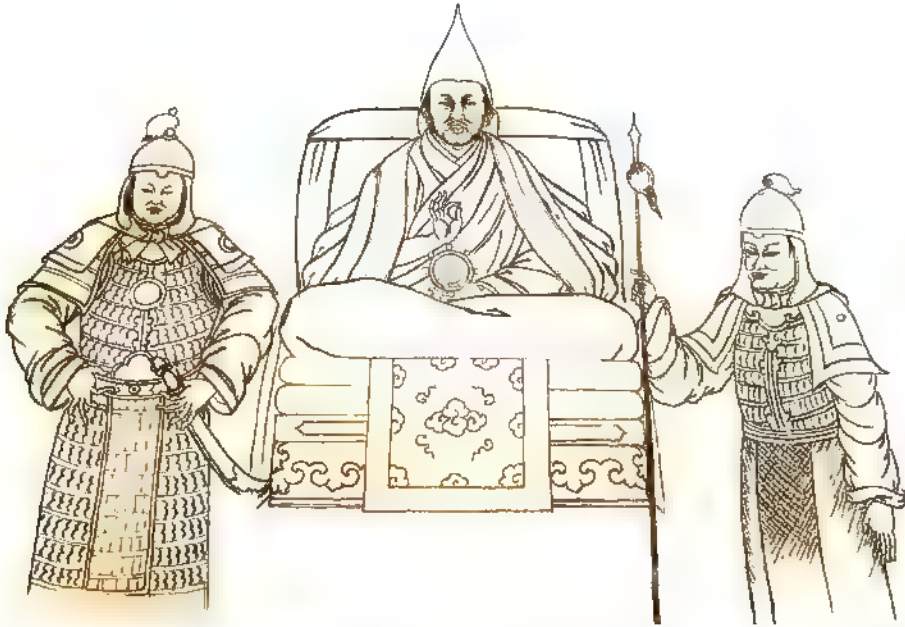
ཡིད་སྐྱོང་བཤེད་ནམས་ཆོས་འཕེལ་བསྐྱོད། །

ཡིད་དོན་གྱི་ཁྲི་ལ་བཅུགས་སྐྱོང་། །

རྒྱ་བཀའ་གཉིས་ཀྱི་བཅུན་པ་བཅུགས། །

རབ་བྱུང་བཅུ་གཅིག་པའི་ཆ་ན་རྒྱུ་ལོ་ ༡༤༤༢ལོར་གཙང་པ་རྒྱལ་པོའི་སྲིད་
 དབང་དངོས་སུ་འཕྲོག་སྟེ་མཛད་བསོད་ནམས་རབ་བཅུན་དང་། སོག་པོ་གྲུ་
 གི་ཉན་ལྷན་རྒྱུ་ལྷ་པས་སྲིད་སྐྱོང་སྐབས་སྲུང་སྲུང་ལོག་མའི་སྐབས་རྒྱལ་བ་སྐྱེ་ཕྱིར་ལྷ་པ་
 དག་དབང་སློབ་བྲང་རྒྱ་མཆོག་གཞིས་ཀར་ཆེར་གདན་དྲངས་ཏེ་བོད་ཀྱི་ཆོས་སྲིད་
 གཉིས་ཀྱི་བདག་པོར་མངའ་གསོལ། མཛད་སྒོ་ཡོངས་སུ་བྱུང་པ་དང་། རྒྱག་
 མཛད་བསོད་ནམས་རབ་བཅུན་ཕྱི་སྲིད་ཀྱི་གོ་གནས་ལ་བསྐྱོབ་བཞག་མཛད། ཕྱི་
 བོད་ཀྱི་སྲིད་ཀྱི་ལས་དོན་མཐའ་དག་གི་འགན་གཙོ་བོ་བྱས། རྒྱལ་ཆ་གྲུ་གི་ཉན་
 ཀྱིས་བྱས། སྐབས་དེར་སྐར་ཕག་གྱུར་གོང་མ་དག་དབང་བཟུང་གིས་གྲགས་པས་
 རྒྱུ་ལོ་ ༡༥༡༧ པའི་མེ་སྐྱང་ལོར་རྒྱལ་བ་དགའ་ལྷན་རྒྱ་མཆོག་སྐྱེའུ་གདོང་དུ་གདན་
 དྲངས། དེའི་ཕྱི་ལོ་སྐར་ཕག་ལོར་འབྲས་སྐྱངས་སུ་ཡོད་པའི་སྐྱེ་གདོང་པའི་གཞིས་
 ཀ་རྒྱུ་ཁང་སྟོན་མོར་གྲགས་པ། དེ་རྗེ་དགའ་ལྷན་རྒྱ་མཆོག་ལ་ལྷ་པས་དེ་བཞགས་
 ལྷ་པ་གཙོ་བོར་གནང་། རྒྱ་ཕྱིར་གསུམ་པའི་སྐབས་དེར་རྒྱ་བསྐྱེད་ནས་དགའ་

ལྡན་པོ་བླ་མ་གྱིས་མིང་བཏགས། རྒྱལ་བ་ལྷ་པ་ཆེན་པོས་བོད་ཀྱི་སྲིད་དབང་སྐྱོང་
སྐབས་སྲིད་གཞུང་གི་མིང་ཏུ་ཆགས་ཏེ། གནམ་བསྐོས་དགའ་ལྡན་པོ་བླ་མ་པ་ཞེས་
དེལ་བསྐྱགས་བྱས་པ་རེད།

ལོ་འདིརི་ལྷ་པ་བཞི་པའི་ཆོས་བཙུ་ལྷ་ཉིན་གཞིས་ཅི་ནས་ཆིབས་ཁ་བསྐྱར་ཏེ་
ས་གནས་འགའ་ཞིག་ལ་སྒྲོར་ཞིབ་གནང་། ལྷ་ཤས་ཀྱི་རྗེས་སུ་ལྷ་སར་སྲིར་ཐེབས།
ཆོས་སྲིད་ལྷགས་གཉིས་ཀྱིས་བོད་ཁམས་སྐྱོང་བའི་ཕྱིན་ལས་ཀྱི་དབུ་བརྟེས། ཏུས་
དེར་འབྲས་སྤངས་སྤྲོ་བླ་མ་མེད་མའི་སྤྲོ་མ་གྱགས་པ་རྒྱལ་མཆོན་དང་སྤྲོ་བླ་མ་འོག་
མའི་སྤྲོ་མ་དྲུ་ལའི་སྤྲོ་མ་གཉིས། འགལ་བར་ཆགས་མཐར་སྤྲོ་བླ་མ་འོག་མའི་ཕྱག་
མཛོད་བསོད་ནམས་རབ་བརྟན་གྱི་རན་རུས་ཀྱིས། འབྲས་སྤངས་གྱགས་པ་རྒྱལ་
མཆོན་བཀོངས། འབྲས་སྤངས་སྤྲོ་བླ་མ་ཏུ་དབུལ་གདུང་བཞེངས་ནས་རེ་ཞིག་
གདུང་རྟེན་དེར་བཞུགས་ཀྱང་། རྗེས་སུ་སྤྲོ་མ་དེགས་པར་སྐྱེས་ཚུལ་བཤད་ནས་

སྐྱེ་གཏུང་མཆོད་རྟེན་བཞིགས། དངོས་ཆས་རྣམས་དོལ་གྱི་རྒྱ་མིག་ཏུ་སྒྲིལ་ནས་
དོལ་རྒྱལ་ཞེས་པའི་ཟེར་སྟོལ་དེ་བྱུང་། །

དེ་ནས་སྟོན་འགྲོ་བ་ཡབ་སྐུ་གྱིས་རབ་སྐྱེལ་འོག་ངོ་ནང་རྟག་བརྟན་ཕུན་
ཚོགས་སྤྱིང་ཏུ་དམག་བྱངས་ཏེ། ལྷ་མང་རྣམས་མདོ་ཁམས་སུ་བྱོས། གསུང་རབ་
སྐར་ཤིང་དང་བཅས་པ་མེར་བསྟེགས། དགོན་པ་དགེ་ལུགས་པར་བསྐྱར་ནས་
དགེ་ལུན་ཕུན་ཚོགས་སྤྱིང་ཞེས་བསྐྱར། དེ་ནས་བབྱང་དབུས་གཙང་ཡུལ་ཏུ་ངོ་
ནང་པའི་བསྟན་པའི་མིང་ཅམ་ཡང་མེད་པར་བཟོས། ཏུས་མཚུངས་སུ་གཟུ་
པའི་ཆོས་ཚོགས་སྐར་ཆེན་འཇམ་སྤྱིང་བརྒྱན་ཞེས་པ་དེ་གཏོར། སྐྱེ་ལེན་གྱི་ཆོ་
མང་པོ་ཞིག་ཤི་རྣམས་བྱུང་ཡོད་པ་གསལ། སྤྱི་ལོ་༡༩༥༥ལོར་གཟུ་པ་ཆོས་དབྱིངས་
ངོ་རྩེ་འཇང་ཡུལ་ཏུ་བྱོས་ནས་འཇང་རྒྱལ་པོ་བསོད་ནམས་རབ་བརྟན་གྱིས་སྤྱིན་
བདག་གནང་། འཇང་པས་བྱི་དམག་གཉིས་དབུས་སུ་བཏང་ནས་དག་ཤ་ལེན་
པའི་ཁས་འཆེར་ཡང་གཟུ་པས་སྤྱིགས་མའི་ཏུས་སུ་སངས་རྒྱུ་བསྟན་པའི་སྤྱིང་
པོ་ནི་ཉམས་ཟེན། བསྟན་པའི་རྣམ་པ་ནི་ཅམ་ལུ་མཐུད་ནས་གནས་ཐུབ། ངའི་
ཆེད་ཏུ་སྒྲུང་བུ་ཞིག་གི་སྟོག་ལའང་གནོད་བྱེད་མི་བྱང་ཞེས་གསུངས་ནས་དམག་
བཞོལ། དབུས་གཙང་དང་མདོ་ཁམས་སྟོགས་གྱི་བཀའ་བརྒྱད་པའི་དགོན་པ་
མང་པོ་ཞིག་དགེ་ལུགས་པར་བསྐྱར་ཡང་། མཚུར་སུ་དགོན་པ་བཅོས་བསྐྱར་
དང་གཏོར་བརྒྱག་མ་བྱས་པ་རང་རྒྱལ་ཏུ་བཞག་པ་ནི་འཇང་དམག་གིས་གནོད་
པ་ལ་དོགས་པ་མིན་ནམ་སྟམས་པས་དབྱུད་དགོས། །

ལ་དེར་ཕུན་ཚོགས་རྣམ་རྒྱལ་གྱིས། །

འབྲས་ལྗོངས་རང་གི་རྒྱལ་ཁབ་བརྩྭགས། །

ཆ་འབྲུག་རྒྱལ་བ་ལྷ་བ་ཆེ། །

རྒྱ་ནག་རྒྱལ་པོས་མགོན་ཏུ་བསྐྱས། །

ཤིང་རྟ་ཤུ་ཤི་ཆེ་ཏུ་ས་བྱས། །

སྐད་པོའི་དབང་ཕྱགས་དབྱིངས་སུ་ཡལ། །

ཡོད་སྐད་དཔོན་རྣམས་འགལ་བར་བྱུང། །

ས་སྤྱེལ་བོད་དམག་འབྲུག་ལ་བྲངས། །

འབྲུག་ལ་དབང་བསྐྱར་དོན་མ་བྱུང། །

[[འབྲས་ལྗོངས་རྒྱལ་ཁབ]] དགའ་ལྷན་པོ་བྲང་གཙུག་པའི་ལོ་དེར་འབྲས་ལྗོངས་པ་ལུན་ཚོགས་ནམ་རྒྱལ་གྱིས་འབྲས་ལྗོངས་ཡུལ་ཕྱི་ཐམས་ཅད་གཅིག་གྱུར་བྱས་ཏེ་འབྲས་ལྗོངས་རྒྱལ་ཁབ་ཅེས་པ་བཙུགས། དེ་ནས་བརྒྱུད་འབྲས་ལྗོངས་རྒྱལ་པོ་ལུན་ནམ་རྒྱལ་ཞེས་པའི་འབོད་སྲོལ་དེ་བྱུང་། །

[[ལྷ་པ་ཆེན་པོ་རྒྱ་ནག་ཏུ་ཕེབས་པ]] མན་ཏུ་གོང་མ་ཤེན་གྱི་^① (顺治) རྒྱལ་པོས་བོད་ཏུ་པོ་ཉ་བ་མངགས་ཏེ་ཏཱ་ལའི་ལྷ་མ་གདན་འདྲེན་ཞུས་པར། རྒྱ་འབྲུག་གྱི་ལོ་༡༦༥༣ལོའི་ལྷ་བ་གསུམ་པའི་ཆོས་བཙེ་ལྷ་ཉིན། རྒྱ་ནག་ཏུ་ཆིབས་བསྐྱར་གནང་། ཕྱི་སྲིད་བསོད་ནམས་ཆོས་འཕེལ་དང་། སོག་པོ་གུ་ཕྱི་ཉན་སོགས་གྱིས་ཕེབས་སྐྱེལ་ཞུས། པེ་ཅིང་ཏུ་འཕྱོར་ཁར་ཕེབས་བྱམས་སེར་པོ་གསེར་རྟ་ཅན་ལ་བཞུགས་ཏེ་རྒྱལ་ས་པེ་ཅིན་ཕྱོགས་སུ་ཕེབས། ཏཱ་པ་སྟོང་ཕྲག་གསུམ་གྱིས་ཕེབས་བསྐྱེལ་ཞུས། ལྷགས་རིའི་གང་ཏུ་འཕྱོར་ནས་རིམ་བཞིན་ཕེབས་སྐབས་རྒྱལ་སྲིད་ལྷ་བདུན་གྱི་མདུན་བསྟར་དང་བཅས་སེར་སྤེང་བསྐྱིགས། མན་ཏུ་གོང་མ་ཁྲི་ལས་བབས་ཏེ་གཞུ་འདོམ་བཙུའི་སར་ཕེབས་ནས་བསུ་བ་མཛད། ལོ་ལྷ་བ་བརྒྱད་ནས་འཆམས་འདྲི་དང་། བཀའ་མོལ་ཡུན་རིང་གནང་། མན་ཏུ་གོང་མས་གསེར་གྱི་བྱང་བྱ་ལ་རྒྱ་བོད་ཏོར་གསུམ་གྱི་ཡིག་རིགས་གསུམ། ཤན་རྒྱར་བའི་ཆེ་བསྟོད་གྱི་མཆོན་བྱང་ཞིག་སྤུལ་པ་དང་། རྒྱལ་དབང་ལྷ་པ་ཆེན་པོས། མན་ཏུ་དང་། སོག་པོ་བོད་ཡིག་གསུམ་ཤན་རྒྱར་བའི་གསེར་གྱི་བྱང་བྱར་འབྱར་དོད་པའི་མཆོན་བསྟོད་བཅས་སྤུལ། དེའི་ཕྱི་ལོ་གྱི་ལོ་༡༦༥༣ལོའི་ལྷ་བ་གཉིས་པའི་ཆོས་བཙུ་བདུན་ཉིན་རྒྱ་ནག་བོད་ཏུ་ཕེབས། རྒྱ་ནག་གོང་མས་ཡིག་རིགས་བཞི་རྒྱར་གྱི་ཐམ་ཁ་སྤུལ། མན་ཏུ་དེ་དམག་གིས་ཐག་རིང་བར་སྐྱེལ་མ་བྱས། ལྷ་སར་འཕྱོར་པ་དང་དབུས་གཉིས་དང་། པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་སོགས་གྱིས་ཕེབ་བསྐྱེལ་ཞུས། །

① བོད་ཡིག་འགའ་ན་ཐབས་སྐྱོང་རྒྱལ་པོ་ཞེས་བོད་མིང་ཡོད་འདུག

[[གུ་ཤི་ཉན་གྲོངས་པ]] སྤྱི་ལོ་༡༩༥༥པའི་ཤིང་རྩ་ལོར་རྒྱལ་དབང་ལྷ་པ་ཆེན་
 སོ་དང་། སོག་སོ་གུ་ཤི་ཉན་ལྷན་རྒྱས་བྱིས་གཙང་ཚྱགས་ས་གནས་ཁག་ལ་སྒྲོར་
 ཞིབ་གནང་བ་དང་། རུས་མཚུངས་དགའ་ལྷན་སོ་བྲང་གི་རྩ་ཁྲིམས་ལ་བརྩི་
 བཀུར་བྱེད་དགོས་པའི་སྒྲོར་གྱི་དྲིལ་བསྐྱགས་རྒྱ་ཆེར་གནང་། རུས་དེར་གུ་ཤི་
 ཉན་ལ་སྒྲོ་བྲུང་རུ་ནད་ཅིག་སོག་སྤྱབས་ལྷ་སར་སྤྱིར་ལོག། ཁོ་དེའི་རྒྱ་བ་བཅུ་
 གཉིས་པའི་ཆོས་བཅུ་བརྒྱན་ཉིན་གུ་ཤི་ཉན་གྲོངས། དེ་ནས་སྐབས་དེར་སོག་སོས་
 བོད་རུ་འཛིན་པའི་དམིགས་བསལ་གྱི་དབང་ཆ་དེ་རིམ་བཞིན་ཤོར། གུ་ཤི་ཉན་
 གྱི་བྲུ་དར་ཡན་རྒྱལ་སོ་ཡིད་མ་རངས་པར་བྱུར་བྱང་། གུ་ཤིའི་རྒྱུད་པ་དང་བོད་
 གྱི་དཔོན་རིགས་རྣམས་གྱི་བར་འགལ་བ་བྱུང་། སོག་སོས་དམག་དོན་གྱི་དབང་
 ཆ་མཐའ་གཅིག་དུ་བབྱུང་ནས་འདམ་གཞུང་དང་། མལ་གྲོ་སོགས་འགག་རྩེའི་ས་
 གནས་ཁག་ལ་རྩ་དམག་བཅའ་སྟོད་བྱས། འོན་ཀྱང་སོག་རིགས་རང་ལ་ནང་
 འགལ་ཆེ་བ་བྱུང་སྟེ་ཕན་ཚུན་དམག་འཁྲུག་བརྒྱབ། སྤྱི་ལོ་༡༩༥༥པའི་ས་ཕག་ལོར་
 སོག་རྒྱལ་སྤྱི་བཅུན་འཛིན་དར་ཉན། སྤྱི་མཆེད་ལ་གཤིན་རྗེའི་དབང་བསྐྱར་ཏེ་
 འཁོར་རུ་བཅུག། ཁམ་ཚོ་སྟོན་བདེ་འཇག་གི་ཆེད་རུ་དོན་གཙོད་བསོད་ནམས་
 དབང་རྒྱལ་བཏང་། སྤྱི་ལོ་༡༩༥༥པའི་ས་སྤེལ་ལོར་སྤེལ་ཁྲིད་ཕྱིན་ལས་རྒྱ་མཚོ་

དང་། སོག་རྒྱལ་བསྟན་འཛིན་དར་ཉན་གཉིས་སྤྲེལ་སྤྲེལ་གཤེགས། །

[[བོད་འབྲུག་འབྲུག་པ།] ས་སྤྲེལ་སྤྲེལ་མོ་༡༩༩༩ལོ་དེར་ཐོག་མར་འབྲུག་པས་མོན་པ་དང་། ཨ་ཚོག་སོགས་སྤྲེལ་གྲོང་སྤྲེལ་འགའ་ཞིག་ལ་བཅོམ་འཕྲོག་བྱས་པ་དེའི་ལ་ཚོལ་ལན་དུ་དམག་དཔུང་ཁག་བཞིར་བཀོས་ནས་འབྲུག་ལ་གཏོང་། འབྲུག་པའི་སྤྲེལ་འབངས་རྣམས་ལ་ཤི་རྩལ་དང་བཅོམ་འཕྲོག་སོགས་གནོད་འཚེ་ཆེན་པོ་ཐེབས། འབྲུག་པའི་དཔོན་བསོད་ནམས་མགོན་པོའི་བང་མཛོད་རྣམས། མེར་བསྐྱེགས་ནས་ཕམ་པར་བྱས་པ་སོགས་སྤྲེལ་འབྲུགས་འགའ་ཞིག་དང་འབྲུང་སྤྲེལ། བསྟན་སྤྲིད་ཀྱི་འགན་གཙོ་བོ་རྒྱ་ལའི་སྤྲེལ་མ་མཚོག་ཉིད་ནས་བཞེས། ས་སྤྲེལ་དང་། བཀྲ་ཤིས་ལྷན་པོ། སྤྲིད་ཤོད་སྤྲེལ་སོགས་ཀྱིས་ཐེངས་འདྲིའི་བོད་འབྲུག་སྤྲེལ་གཟར་ལ་བར་འདུམ་བྱས་པས་སྤྲེལ་འབྲུགས་མཚུག་སྤྲེལ། སྤྲེལ་མོ་༡༩༩༩པའི་ས་བྱ་ལོའི་ཟླ་བ་བརྒྱད་པར་མཚོད་དཔོན་སྤྲེལ་བཟང་མཐུ་སྤྲེལ་སྤྲེལ་སྤྲེལ་ཀྱི་ཁྲི་ལ་བཀོད། སྤྲེལ་མོ་༡༩༩༩པའི་ལྷགས་ཕག་ལོར་སོག་པོའི་སྤྲེལ་རྒྱུད་བ་བསྟན་འཛིན་དུ་ལའི་སོག་པོའི་སྤྲེལ་དཔོན་བསྐོས་ཤིང་ཁྲི་འདོན་ཀྱི་མཛོད་སྤྲེལ་གནང་། །

ཕིང་ལྷག་ཁང་ཕིས་རྒྱལ་སྤྲེལ་འབྲུགས། །

ཐབས་ཀྱིས་གཉིས་གཉིས་ལྷགས་ལས་གཏོང། །

སོག་དཔོན་མཁའ་འཕྲོས་ས་མཚམས་དབྲུགས། །

རྒྱལ་མཚོག་སྤྲེལ་པ་ཆེན་པོ་ཡིས། །

ཁང་ཕིས་བཀའ་བཞིན་མཁའ་འཕྲོས། །

སོག་པོ་དགའ་ལྷན་ཆེ་དབང་གིས། །

བསྐྱེལ་སྤྲེལ་བསྐྱེལ་ཞིང་དམག་དཔོན་བྱས། །

ལ་དྲུགས་རྒྱལ་པོ་དབང་དུ་བསྐྱེས། །

རྒྱ་ཁྲི་སྤྲེལ་པ་ཆེན་པོ་གཤེགས། །

སྤྲེལ་སྤྲེལ་ཁང་སྤྲེལ་རྒྱ་མཚོ་ཡིས། །

གསང་རྒྱ་བྱས་ནས་སྤྲེལ་དབང་བཟུང་། །

སྤྱི་ལོ་༡༩༧༥པའི་ཤིང་སྟག་ལོར་ཁང་ཤིས་དང་། སྟོན་ཆེན་ལུ་ཅུན་གྱི་ (吳三桂) བར་ནང་འབྲུགས་ལངས་པའི་སྐབས་སུ་རྒྱལ་སྟོན་གཉིས་ཀའི་ཚུགས་སོ་སོ་ནས་དམག་རྒྱུ་དགོས་པའི་ཆ་འཕྲིན་འབྱོར་ཡང་། ཐབས་མཁས་ཀྱི་སྟོན་སྟུགས་གཉིས་ཀ་ལ་རྒྱལ་སྟོན་མ་བྱས་པའི་སྟོན་ཞིབ་པ་རྒྱལ་བ་ལུ་པའི་རང་རྒྱལ་དུ་ཁྱུ་ལའི་སྟུགས་བཅ་ཁ་པའི་ནང་དུ་གསལ་བ་ལྟར་རོ། །

སྐབས་དེར་མཆོ་སྟོན་སྟུགས་ཀྱི་སོག་པོ་སྟེ་འབངས་རྒྱུ་རྒྱལ་བ་ལུ་པོ་ཆེན་པོའི་བཀའ་འོག་གནས་ཡོད་པར་གསལ་ཏེ། སོག་པོའི་དཔོན་མཁའ་འགྲོ་ཟེར་བས་རྒྱ་བོད་ས་མཆོམས་སུ་སྟེ་བྱི་བྱིང་ཆ་མང་པོ་བཅོས་པར་བརྟེན། གོང་མ་ཁང་ཤིས་ཀྱིས་རྒྱལ་བ་ལུ་པོ་ཆེན་པོ་ལ་སོག་པོ་མཁའ་འགྲོ་དཔོན་ས་ནས་གནས་དབྱུངས་གནང་བའི་བཀའ་མོལ་ལྟར་དཔོན་ས་ནས་ཕུད་པས། སྤྱི་ལོ་༡༩༧༥ལོར་གོང་མ་ཁང་ཤིས་ཀྱིས་ལུ་པོ་ཆེན་པོ་ལ་བྱ་དགར་གསེར་སྲང་ ༡༩༥ ལས་བྱུང་པའི་མཚུལ་སོགས་བྱ་དགའ་འཕོར་ཆེན་འབྱོར། ལོ་དེར་བོད་འབྲུག་བར་བྱིང་འབྲུངས་ཅུང་ཟད་ལངས་པ་དང་། དེའི་སྤྱི་ལོར་ཆིངས་གྲོས་བྱས།

[[ལ་དྲུགས་ལ་དམག་བརྒྱབ་པ]]སྤྱི་ལོ་༡༩༧༥ལོར་སྟེ་སྤྱིང་སངས་རྒྱལ་རྒྱ་མཆོ་ཁྱིར་འཁོད་པ་དང་། ལ་དྲུགས་རྒྱལ་པོས་དགའ་ལྡན་པོ་བྱང་གི་བཀའ་མ་བཅིས་སྟབས། རྒྱལ་བ་ལུ་པོ་ཆེན་པོས་སོག་པོ་དགའ་ལྡན་ཆོ་དབང་གཙང་བཀྲ་ཤིས་ལྡན་པོར་རབ་བྱང་ཁྱུ་ནས་བཞུགས་ཡོད་པ་དེ་སྟོན་ཡང་བོས་ནས། ལ་དྲུགས་འདུལ་བའི་དམག་དཔོན་བྱ་དགོས་པའི་བཀའ་ཐེབས་ལྟར། སོག་པོ་དགའ་ལྡན་པས་བསྐབ་ཕྱི་ཕྱིར་རྒྱལ་བ་ལུ་པོ་ཆེན་པོ་ལ་ཕུལ་ཏེ། བྱང་གནམ་མཆོའི་འགྲམ་བརྒྱད་དུ་ཡོད་པའི་སོག་དམག་རྩ་པ་ཉིས་བརྒྱ་ལུ་བཅུ་ཅམ་ཁྱིད་དེ་ལ་དྲུགས་སུ་བསྟོད། ལ་དྲུགས་རྒྱལ་པོའི་དམག་དཔོན་ཞོ་ཞོ་ཤུ་དང་། སྟོན་ར་གཉིས་ཀྱིས་བོད་སོག་དམག་རྒྱུ་སོ་ཆ་དང་། རྩ་བཟང་། མཆོན་ཆ་མའི་འབྲུལ་འཁོར་སོགས་འབྱོར་བ་ཆེན་པོ་སྟེ་ལུ་དུ་འོང་བ་ལས། འཛིགས་སྒྲུང་བྱེད་དགོས་དོན་མེད་ཅིས་ཁ་པོ་བཤད། དེ་ནས་དམག་འབྲུགས་བྱས་ལ་དྲུགས་མཐུ། ལ་དམག་སྟེར་འཐེན་ནས་སྤྱི་རང་སྟག་ལ་མཁར་དང་། ཅ་བྱང་བཀྲ་ཤིས་མཁར་ལ་སོགས་པ་

མཁར་རྫོང་བཅན་པོའི་ནང་དུ་འཇུག་ཏེ་རང་སྤྱང་བྱས་ནས་བཞད། སོག་པོའི་
དཔོན་དམག་ནམས་བདེ་ཐང་དུ་དམག་འཐབ་བྱེད་པར་མཁས་ཀྱང་། མཁར་
རྫོང་བཅན་པོ་འབེབས་པ་ལ་ཉམས་ཚུང་མེད་པས་ལན་འགར་འཐབ་ཀྱང་སྤྲགས་
མ་རྟེན་པར་ལུས། སྤར་ཡང་ལྷ་ས་ནས་ཉམས་ཚུང་ཡོད་པའི་དམག་དཔོན་ངམ་
རུ་པ་དང་། ཀོང་པོ་ཙམ་པོ་བཀྲ་ཤིས། པོ་ལྷ་པ་པད་མ་རྒྱལ་པོ། དགོན་སླ་མ་
འཕྱིན་ལས། ལྷག་ཅེ་རྗེ་དུང་བཅས་ཀྱིས་གཙོ་པོ་བྱས་པའི་བོད་དམག་སྟོང་ཕྱག་
ལྷ་ཙམ་ཞིག་ལྷར་སྤབས་ཀྱིས་མངའ་རིས་སུ་མངགས་པར་མཛད། དེ་དག་འབྱོར་
ནས་བོད་སོག་གཉིས་ཀྱི་དམག་དཔུང་གིས། ལ་དྲགས་ཀྱི་རྒྱལ་ས་སྤེལ་གྱི་བར་དུ་
དབང་དུ་བསྐྱུས། །

[[ལྷ་པ་ཆེན་པོ་སྐུ་གཤེགས་རྗེས་ཀྱི་གསང་རྒྱ]] རབ་བྱང་བཅུ་གཅིག་པའི་རྒྱ་ཁྱི་སྤྱི་
ལོ་༡༥༥༥ལོར་རྒྱལ་བ་ལྷ་པ་ཆེན་པོ་སྐུ་གཤེགས། སྐབས་དེར་སོག་པོ་བཟན་འཛིན་
དར་ཡན་གྱི་ཏ་དམག་དང་བཅས་ཏེ་བོད་དུ་བཅའ་སྟོན་བྱས་ཡོད་ཅིང་། བོད་
སོག་བར་འགལ་བ་ཆེ་བས་སོག་པོས་ཆབ་སྲིད་འཕྲོག་པ་ལ་དོགས་ནས་གསང་རྒྱ་
བྱས། རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་སྐུ་སྤྲེག་ཆེ་བས་རིམ་གྱོར་སྐུ་མཆོམས་དགོས་ཚུལ་སོགས་
དྲིལ་བསྐྱགས། ཅེ་ནམ་རྒྱལ་གྲུ་ཆང་གི་སྡེ་པ་བཀྲ་རབ་པ་ཞེས་པ་རྒྱལ་བ་ལྷ་པ་
དང་སྐུ་བྱང་འདྲ་བའི་སླ་མ་ཞིག་ཡོད་པ། དེ་ཉིད་རྒྱལ་བ་ལྷ་པ་ཡིན་པར་བརྟུས་
ནས་སྐབས་འགར་རྒྱ་ནག་གོང་མས་བཏང་བའི་མི་སྣ་དང་། སོག་པོ་སྤྱིན་བདག་
གལ་ཆེན་རིགས་འབྱོར་སྐབས་ལྷ་པ་ཆེན་པོ་ཡིན་རྒྱས་ཀྱིས་མཇུག་ཁ་གནང་ཡོད་
འདུག །སྤྱི་ལོ་༡༥༥༥པའི་རྒྱ་མག་ལོར་རྒྱལ་བ་ཆང་ས་དབྱངས་རྒྱ་མཆོ་སྐུ་འབྱུངས་
ཤིང་། དགུང་ལོ་གསུམ་ལ་ཐེབས་པ་ནས་བྱིས་པ་ཕལ་པའི་རྩོད་ཚུལ་དང་མི་
འདྲ་བའི་ཤིང་ལོ་སོགས་ལ་ཡི་གེ་འབྲི་བ་དང་། ས་རིས། གཏོར་བོ། མཆོད་འབུལ།
རོལ་མོ་བཀོལ་བརྒྱུད་གི་ཚུལ་སོགས་མཛད་རྩོད་ངོ་མཆར་ཆེ་བ་གནང་ཞིང་།
ང་ངག་དབང་སློ་བཟང་རྒྱ་མཆོ་ཡིན། པོ་ཏ་ལར་འགོ་དགོས་སོགས་ལ་མཆོན་
པའི་གསུང་མང་པོ་འབྱོན་སྐབས། མོན་པ་ནམས་ཀྱིས་རྒྱལ་བ་ལྷ་པའི་སྤྱལ་སྐུ་
ཡིན་ཚུལ་གྱི་སྐད་གསུངས་ཀྱིས་བྱུང་། སྐུ་ཞང་གིས་ཕྱག་དོག་གིས་གཙོད་འཆོར་

མང་པོ་བཅུ་མས། སྐབས་དེའི་མཆོ་སྤྲོད་ཐོད་པ་གཉིས་ཀྱིས་གནས་ཚུལ་དེ་
 དག་ཅེ་སྤྱིད་སངས་རྒྱལ་མཆོ་ལ་སྟོན་ཞུ་བུལ་པ་དང་། ལན་རུ་རྒྱལ་བ་ལྟ་པའི་
 བཀའ་ཤོག་ཡིན་ཟེས་བྱིས། གཏམ་འཆལ་ཁྱེད་ཞོགས་ཆེ་བ་རྣམས་བསྐྱོག་ཐབས་
 དགོས་ཚུལ་དང་། ཞ་ལུའི་མཁན་ཆེན་བསོད་ནམས་མཆོག་གྲུབ་ཀྱི་ཡང་སྤྱིད་
 ཡིན་ཅིན་བརྟག་དགོས་ཚུལ་སོགས་ཀྱི་བཀའ་ལན་དང་། དམ་ཇུས་བཅས་གནང་
 འཁྱོར། མཆོ་སྤྲོད་ཐོད་ཀྱིས་སྤུལ་སྤྱོད་ཉེན་ཡོལ་གྱི་ཆེད་རུ་ཨོ་རྒྱལ་སྤྱིད་ནས་ཤ་
 ལུག་རུ་གདན་དྲངས། ཤིང་སྤང་ཟླ་བ་བཅུ་གཉིས་པའི་ཆོས་༡༡ཉིན་ཤ་ལུག་ནས་
 ཐོན་ཏེ་མཆོ་སྤྲོད་རུ་བཞུགས། དེར་ལོ་ངོ་བཅུ་གསུམ་བཞུགས་རིང་འཆོ་བའི་
 ཐད་དགའ་ངལ་མི་ཁྱེད་བ་ཞིག་འབྲད་ཚུལ་རྣམས་ཐར་གསར་གྱི་སྟེ་མ་ལས་གསལ་
 བ་ལྟར་རོ། སྤྱི་ལོ་༡༤༧༧པའི་མེ་སྤང་ལོ་ཟླ་བ་ལྟ་པའི་ཆོས་༤ཉིན་སྤྲོད་ཀྱི་ཆེད་
 གདན་དྲངས། དེར་པའ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་ལས་རབ་བྱུང་གི་སྟོན་པ་བཞེས་པས་
 མཆོན་སྟོ་བཟང་རིན་ཆེན་ཆོངས་དབྱངས་རྒྱ་མཆོ་ཞེས་གསོལ། ལོ་དེའི་ཟླ་བ་བཅུ་
 པའི་ཆོས་༢༥་དགའ་ལྷན་ལྟ་པའི་མཆོད་ཉིན་སོ་བྲང་སོ་ཏ་ལའི་ཆོམས་ཆེན་རུ་གདན་
 དྲངས་ནས་གསེར་གྱི་ལ་མངའ་གསོལ། རྒྱལ་བ་སྤྱོད་ཐོད་ཀྱི་པའི་གྱི་འདོན་གྱི་
 མཛེད་སྟོ་གཟབ་རྒྱས་གནང་། རུས་དེར་ལྟ་པའི་མཆོན་སྟོན་དང་། ཅེ་སྤྱིད་ཀྱི་
 ཐབས་རྒྱས་གཉིས་སྟག་སྟེ་བོད་སོགས་ཐམས་ཅད་བྱིས་བྱིས་གནོན། བོད་ཀྱི་རིག་
 གནས་སྤྱི་དང་ལྷག་པར་རུ་བོད་ཀྱི་གསོ་རིག་སྟོབ་གྲུ་ལ་ཡར་རྒྱས་ཆེན་པོ་གཏོང་།
 རྒྱུད་བཞིའི་དོན་འགྲེལ་གྱི་ཐང་ཁ་བརྒྱད་རུ་བཞེངས་པ། བཀའ་པ་མང་པོ་བསྟུས་
 བྱས་རྒྱུད་བཞིའི་འགྲེལ་པ་བའི་སྟོན་ཆོམ་བསྐྱིགས་བྱས་པ་སོགས་གསོ་རིག་གོང་
 འཕེལ་ལ་མཛེད་ཇེས་ཆེ། སྤྱི་ལོ་༡༤༧༨ པའི་མེ་བྱི་ལོ་རྒྱུགས་པོ་རིང་གསོ་རིག་
 སྟོབ་གྲུ་བཅུ་གསུམ། །

དགའ་ལྷན་པོ་བྲང་བྱིད་ཆོང་ལས། །
 ཐོག་མར་རྒྱལ་བ་ལྟ་པ་བཞུགས། །
 ཅེ་སྤྱིད་བསོད་ནམས་ཆོས་འཕེལ་དང་། །
 ཡུང་སྤྱོད་ཡིན་ལས་རྒྱལ་མཆོན་དང་། །

ཕྱི་ཤིང་ལྷོ་བཟང་མཐུ་ལྷོ་བས་དང་། །
 ཕྱི་གདོང་ལྷོ་བཟང་ལྷོ་བ་དང་། །
 ཕྱི་ཤིང་ལྷོ་བས་ལྷོ་བ་མཆོ་རྣམས། །
 ལྷོ་བའི་སྐབས་ཀྱི་ཤིང་ལྷོ་བ་ཡིན། །

༡ དགའ་ལྷན་པོ་བྱང་གི་སྤྱིང་སྤྱིང་དང་པོ། ལྷོ་བ་ལྷོ་བ། ལྷོ་ལོ་༡༧༣༢པའི་ལྷོ་བ་
 ལོར་ལྷོ་བ་ལྷོ་བ་ཆེན་པོ་བོད་ཀྱི་ཆོས་སྤྱིང་གཉིས་ཀྱི་ཁྱིམ་འཁོད། གནམ་བསྐྱོས་
 དགའ་ལྷན་པོ་བྱང་ཞེས་པའི་སྤྱིང་གཞུང་བཅུགས། གཙང་པ་ལྷོ་བ་པོ་འབྲེལ་
 ཡོད་ལྷོ་བ་འབངས་མཆོད་གནས་དང་བཅས་པ་ཐམས་ཅད། དྲག་གཞོན་བྱས་ཀྱང་།
 རབ་བྱུང་བཅུ་གཅིག་པའི་ལྷགས་ཡོས། ལྷོ་ལོ་༡༧༥༡ལོར་མན་ཏུ་གོང་མ་འཛིན་གྱིན་
 གྱིས་གདན་ཞུས་ཏུ་པའི་ཅིན་ཏུ་ཆེབས་ཞལ་བསྐྱུར། ལྷོ་ལོ་༡༧༥༥པའི་ས་པག་ལོར་
 ལ་མདོ་མཆོ་སྤྱོད་སྤྱོད་ཀྱི་སྤྱོད་པོ་ལྷོ་བ་པོ་དང་དཔོན་རིགས་རྣམས་ཆོས་སྤྱིང་
 གཉིས་ཀྱི་སྤྱོད་སྤྱོད་བཀའ་ལུང་དང་ལས་ཐམས་ཅད་གནང་། ལྷོ་ལོ་༡༧༦༧ལོར་ལྷོ་
 སྤྱོད་ལྷགས་པའི་བར་འདུམ་གནང་། ལྷོ་ལོ་༡༧༧༥ལོར་གོང་མ་ཁང་ཞིའི་^① (康熙)
 བཀའ་འཛིན་བཞིན་མཆོ་སྤྱོད་སྤྱོད་ཀྱི་སྤྱོད་པོ་དཔོན་མཁའ་འཁོའི་དཔོན་ཐོབ་
 བརྟེན་པས་གོང་མས་གནང་སྤྱོད་ཆེན་པོར་ཐོབ། སྤྱིང་སྤྱོད་ཀྱི་བྱུག་ལས་གཙོ་
 པོ་འགན་ཁུར་མཁན་ལྷོ་བ་པོ་སྤྱོད་བཞག་གནང་། །

① བོད་ཡིག་ནང་ཏུ་འདི་ལ་བདེ་སྤྱིང་གོང་མ་ཞེས་བྲིས་འདུག

(1) དགའ་ལྡན་པོ་བླ་མ་གྱི་ཕྱི་སྲིད་དང་པོ་བསོད་ནམས་
 ཚོས་འཕེལ། མིང་གཞན་བསོད་ནམས་རབ་བརྟན་དང་། རྒྱ་
 ལེ་ཚོས་མཛད་ཀྱང་ཟེར། རྒྱལ་བ་ལུ་ཆེན་པོའི་ཕྱག་མཛོད་
 ཡིན། དགའ་ལྡན་པོ་བླ་མ་བཅུགས་རྗེས་ཐོད་བྱི་སྲིད་དབང་
 ལས་ཀ་བྱེད་མཁན་ལ་ཕྱི་སྲིད་ཁྱིམ་མཚན་གསེལ། རྒྱལ་བ་
 ལུ་ཆེན་པོས་ཐོད་བྱི་ཚོས་སྲིད་ལྷགས་གཉིས་ལ་དབང་ཐུར་
 བྱི་ཐོབ་ཐང་དང་། ཕྱི་སྲིད་བྱིས་གཙོ་པོ་ཐོད་བྱི་སྲིད་དོན་ལས་ཀ་བསྐྱབ་རྒྱུའི་འགན་
 བཞེས་ཤིང་ཡོད། ལྷོ་ལོ་1658ལོར་ཕྱི་སྲིད་འདི་སྐུ་གཤེགས། དེ་ནས་ལོ་གཉིས་བྱི་རིང་
 རྒྱལ་བ་ལུ་པ་ཆེན་པོས་ཚོས་སྲིད་གཉིས་ཀའི་གཙོ་འགན་བཞེས།

(2) དགའ་ལྡན་པོ་བླ་མ་གྱི་ཕྱི་སྲིད་གཉིས་པ་ཤོར་སྤྲད་པ་
 ཕྱིན་ལས་རྒྱ་མཚོ། ལྷོ་ལོ་1660པའི་ལྷགས་བྱི་ལོར་དགའ་ལྡན་པོ་
 བླ་མ་གྱི་ཕྱི་སྲིད་བྱི་གོ་གནས་བཞེས། རྒྱལ་བ་ལུ་པ་ཆེན་པོ་དང་
 ལྷགས་འདྲིས་ཆེ་ཞིང་ལྷགས་སྤྲང་མཐུན་པོ་ཞིག་ཡིན་སྟབས། ལུ་
 པ་ཆེན་པོ་ཤོར་སྤྲད་པའི་བྱིས་དུ་རྒྱུན་པེབས་གནང་སྟོལ་ཡོད་པ་
 ཞིག་ཡིན་པར་གྲགས། སྐབས་དེར་ལུ་པ་ཆེན་པོས་རྒྱ་ནག་གོང་
 མའི་བཀའ་ཕེབས་ལྟར་མཚོ་ཐོན་ཕྱོགས་བྱི་སོག་ཕྱི་རྒྱལ་ལ་
 ས་མཚམས་རྒྱལ་ས་ལུ་ཟིང་ཆ་མི་ཚོག་པའི་བཀའ་ཕེབས་དོན་འཁྱོལ་བྱུང་ཞིང་། ས་མཚམས་
 རྒྱལ་ས་བདེ་འཇགས་བྱུང་སྟབས། རྒྱ་ནག་གོང་མ་ཆེན་པོ་ལྷགས་རབ་དུ་མཉེས་ནས་རྒྱལ་བ་
 ལུ་པ་ཆེན་པོ་ལ་གསེར་དབུ་ལ་དར་རས་སོགས་གཟིགས་བཅོས་ཆེན་པོ་གནང་།
 ལྷོ་ལོ་1668པའི་ས་སྤེལ་ལོར་ཐོད་འབྲུག་བར་དམག་འབྲུགས་ལངས། ཕྱི་སྲིད་ཕྱིན་ལས་རྒྱ་
 མཚོ་སྐུ་གཤེགས། སྐབས་དེར་ཐོད་ལུ་རྩྭ་གྱི་ཟིང་ཆེ་བས་རྒྱལ་བ་ལུ་པ་ཆེན་པོས་ཚོས་སྲིད་
 གཉིས་ཀའི་འགན་བཞེས།

(3) དགའ་ལྷན་པོ་བླང་གི་ཕྱི་སྲིད་གསུམ་པ། ཕྱི་སྲིད་
སློབ་ཐབས་མཐུ་སྟོབས། ལྷི་ལོ་1669པའི་ས་བྱ་ལོའི་ཟླ་བ་8པའི་
ཚེས་1ཉིན་ཕྱི་སྲིད་ཀྱི་གོ་གནས་བསྟོན། འདིའི་དུས་སུ་གནད་
པོའི་རྒྱལ་པོའི་ཆས་གོས་བསྐྱར་གསོ་དང་། ར་མོ་ཆེའི་ལྷ་ཁང་
རྒྱ་བསྐྱེད་པ་སོགས་བྱས། ལྷི་ལོ་1674པའི་ཤིང་ལྷག་ཟླ་བ་3
པའི་ནང་། ས་སྐྱའི་བདག་མོ་དང་ལུས་འབྲེལ་སྟོར་སྟེང་ལྷགས་
བྱང་བར་བརྟེན་ཕྱི་ཁྱིམ་པ་ལ་སྟེ་གོང་དཀར་རྫོང་དུ་

བྱར་འཛོག་གནང་། དེ་རྗེས་སུ་མེར་འབྲས་རྒྱུ་མཉམ་དང་དུང་སྤྱི་བཅས་ཀྱིས་རོ་ཆེན་ཞུས་པ་ལ་
བརྟེན་ནས་ཕྱི་སྲིད་བྱར་པའི་གོ་གནས་དང་། ཟངས་རི་རྫོང་སྤྱ་སྐལ་གནང་། སྐབས་དེར་
གོང་སྤྱད་སྐས་སངས་རྒྱལ་རྒྱ་མཚོ་ལ་ཕྱི་སྲིད་ཀྱི་འགན་བཞེས་དགོས་པའི་བཀའ་མཐོངས་ཐོབ་
ཀྱང་། ཁོང་རང་ཉིད་སྤྱ་རྒྱ་སྐབས་རེ་ཞིག་སློབ་གཉེར་ལ་ལུ་མཐུད་ནས་འབད་བཅོམ་བྱ་
བའི་ཐུགས་འདུན་ཆེད་དུ་གནས་སྐབས་སྲིད་དོན་ལ་ཕྱིར་འགྱུར་ཆོག་པའི་རེ་ཞུས་ལྟར་
བཀའ་འཁོལ་ཐོབ།

(4) དགའ་ལྷན་པོ་བླང་གི་ཕྱི་སྲིད་བཞི་པ། སློབ་ཐབས་
རྒྱུན་པ། ལྷི་ལོ་1675པའི་ཤིང་ལོས་ལོར་ཅེ་རྒྱལ་རྒྱལ་གྱ་ཆོང་
གོ་གཉེར་པ་འདི་ཉིད་ཕྱི་སྲིད་ཀྱི་འོས་འགན་གནང་། ལོ་དེར་
མོན་པ་ཨ་ཆོག་གིས་རྒྱུན་པས་བོད་འབྲུག་བར་དམག་འབྲུག་
ལངས། བོད་དམག་གིས་འབྲུག་པའི་སྤྱི་འབངས་ལ་བརྟེན་
གསུམ་ཆབ་ཆེན་བཞོན། འབྲུག་པ་བསོད་ནམས་མགོན་པོའི་

བང་མཛོད་རྒྱུ་མཉམ་མེར་བསྟེགས་བཅང་། འབྲུག་ལུལ་སྤྱར་ཡང་དབང་སྐྱར་བྱ་རྒྱུའི་རེ་བ་
མ་འབྲུབ་སྟབས། དེའི་ཕྱི་ལོར་ཆིངས་གྲོས་བྱས། དེ་ནས་བོད་འབྲུག་སོ་སོར་བྱས། ལྷི་ལོ་
1679པའི་ས་ལྷག་ལོར་ཟླ་བ་ལྷ་པར་ཁོང་གིས་ཕྱི་སྲིད་ཀྱི་ལས་གནས་དགོངས་ཞུས་ལྟར་
བཀའ་འཁོལ་ཐོབ་སྟེ་ཕྱི་སྲིད་བྱར་པའི་གོ་གནས་དང་། སྤྱ་སྐལ་སྟེ་ཕ་གདོང་གནས་བས་
རྗེས་སུ་ཕྱི་སྲིད་སྟེ་ཕ་གདོང་པ་ཡང་འབོད་སྟོལ་ཡོད།

ལྷ་པའི་སྐབས་ཀྱི་མེ་ཁྱིད་ནམས་ཀྱི་སྒྲོང་། དགའ་ལྷན་པོ་བྱང་བཅུགས་པའི་
 སྐབས་སུ་རྒྱལ་བ་ལྷ་པ་ཆེན་པོ་ཆོས་གཉིས་ཀྱི་བདག་པོ་དང་། བོད་ཀྱི་ཁྱིད་དོན་
 ལས་བྱེད་པ་མུར་ཀྱི་མེ་ཁྱིད་བསོད་ནམས་ཆོས་འཕེལ་ཁྱིད་སྒྲོང་ཏུ་བསྐོས། ལྷི་ལོ་
 ༡༥༥༥པའི་ས་བྱི་ལོར་མེ་ཁྱིད་བསོད་ནམས་ཆོས་འཕེལ་གྲོངས། ཆོས་ཁྱིད་གཉིས་
 ཀྱི་འགན་ཡོངས་རྣམས་ལྷ་པ་ཆེན་པོ་རང་ཉིད་ཀྱིས་བཞེས། ལྷི་ལོ་༡༥༥༥པའི་
 ལྷགས་ཀྱི་ལོར་ཤོང་སྐད་པ་ཁྱིད་ལས་རྒྱ་མཆོ་མེ་ཁྱིད་ཀྱི་བྱིར་བཀོད། ལྷི་ལོ་༡༥༥༥

པའི་ས་སྤྱིལ་ལོར་འདས། སྐབས་དེར་བོད་འབྲུག་འབྲུག་པ་མོགས་རྟོག་འཛིངས་
 རུང་ཆེ་བས་གནས་སྐབས་ལྷ་པ་ཆེན་པོས་ཆོས་སྲིད་གཉིས་ཀའི་འགན་བཞེས། རྒྱ་
 ལོ་༡༩༥༩ལོར་མཚན་དཔོན་སློབ་བཟང་མཐུ་སྟོབས་སྲིད་སློང་བསྐོས། དེའི་རྗེས་ལྷ་
 རྒྱ་སྲིད་དང་ས་སྤྱིལ་བདག་མོའི་བར་ལུས་འབྲེལ་ཡོད་པའི་དོན་རྒྱུན་བྱིས་རྒྱལ་བ་
 ལྷ་པ་ཆེན་པོས་བཀའ་ཆད་བྱིས་ལྷ་སྲིད་གོ་གནས་བྱིར་བླངས་ཏེ། གོང་དཀར་
 རྫོང་དུ་བཞུགས་བཅུག །སྐབས་དེར་རྒྱལ་བ་ལྷ་པ་ཆེན་པོས་དམིགས་བསལ་གྱི་
 རྒྱན་གསལ་བ་གོང་སྤྲད་པ་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཚོ་ལྷ་སྲིད་ཀྱི་བྱི་བྱི་ལ་བཀོད་ཀྱང་། ཁོང་
 རང་ཉིད་བྱིས། དེ་ཞིག་རིག་གཞུང་སློབ་གཉེར་བཟུང་བཞིན་པ་དེ་ལ་འཐུས་ཤོར་
 དོགས་ནས་གནས་སྐབས་དམོངས་ཞུས་བྱས་པ། དེ་བཞིན་དམོངས་འཁྲོལ་ཐོབ།
 རྒྱ་ལོ་༡༩༦༥ཆེ་ནས་རྒྱལ་གྱི་ཆོང་གི་གཉེར་པ་སློབ་བཟང་རྒྱན་པ་སྲིད་སློང་བསྐོས།
 རྒྱ་ལོ་༡༩༦༩པའི་ས་ལུག་ལོར་སྲིད་སློང་དམོངས་པ་ཞུས། །

༡ དཀའ་ལྷན་ལོ་བྱང་གི་ལྷ་སྲིད་ལྷ་པ། སྲིད་སློང་
 གཉིས་པ། ས་ལུག་རྒྱ་ལོ་1679ལོར་ལྷ་སྲིད་ཀྱི་ཁྱིམ་
 བཀོད། རྒྱལ་བ་ལྷ་པ་ཆེན་པོས་སྤྲུ་རུས་ནས་
 དམིགས་བསལ་གྱིས་གཟིགས་སློང་འོག་འཆར་
 ལོངས་བྱང་བ་ཞིག་ཡིན་སྟབས་ལུགས་གཉིས་ཀྱི་
 མཐུན་རྒྱ་གཞན་ལས་ཆེ་བ་ཞིག་ཡིན་པ་ཡོངས་སུ་
 བྲགས། རྒྱལ་བ་ལྷ་པའི་གདུང་སྲས་ཡིན་ཚུལ་གྱི་
 བཤད་སྟེལ་ཞིག་ཡོད་ཀྱང་དེ་བ་ཐེར་ཀུན་གསལ་མེ་ལོང་དུ་བཤད་སྟེལ་དེ་ཡང་མ་
 དག་པའི་སྟོར་ལ་འབྲེལ་བཤད་གནང་ཡོད་འདུག །

[[ལྷ་སྲིད་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཚོའི་མཛད་རྗེས་སྟོར]] ལྷ་སྲིད་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཚོས་
 ལྷ་པ་ཆེན་པོ་སྤྲུ་གཤེགས་རྗེས་ལྷ་པ་བཞུགས་ཡོད་ཚོལ་གྱིས་དོན་དུ་ཁོ་རང་གིས་
 སྲིད་དབང་ལྷ་སྲིད་ལོ་ཉེར་བཞི་ཅན་བཟུང་བས་སྲིད་སློང་དངོས་ཡིན། རྒྱ་ལོ་༡༩༥༩
 ལོར་རྒྱལ་བ་ལྷ་པ་ཆེན་པོ་སྤྲུ་གཤེགས་པ་དང་གསང་རྒྱ་དམ་པོའི་སྟོན་ནས་བོད་ཀྱི་
 ཆོས་སྲིད་གཉིས་ཀའི་ཐུགས་འགན་བཞེས། རྒྱ་ལོ་༡༩༥༩ལོར་རྒྱལ་བའི་ཡང་སྲིད་

མོན་རྟ་དབང་རུ་འབྱུངས་པ་གསང་རྒྱུ་ལྟོ་ནས་བདག་སྐྱོར་གནང་། སྤྱི་ལོ་༡༧༥༥
 ལོར་སྤུན་གཞུང་འགྲེལ་ཆེན་གྱི་ཕྱོད་ཚུལ་སྤྲིན་མཛད་། ༡༧༥༧ལོར་པོ་བྲང་པོ་ཏཱ་
 རྒྱ་བསྐྱེད་དང་། རྒྱ་བཞི་ཤིང་པར་བསྐོས། ལོ་དེར་རྒྱ་བཞི་ཤིང་འགྲེལ་བཤད་གྱི་
 ཞལ་ཐང་དོན་དགུ་ཅན་འགྲི་འགོ་བཅུ་མས། སྤྱི་ལོ་༡༧༥༧ལོར་ལྷགས་པོ་རིའི་གསོ་
 རིག་སློབ་གྲྭ་བཙུགས། སྤྱི་ལོ་༡༧༥༧ལོར་རྒྱལ་བའི་ཡང་སྤྱིད་ཁྱི་འདོན་གྱི་མཛད་
 སློབ་ཀྱི་པ་དང་། ས་ཡོས་སྤྱི་ལོ་༡༧༥༧ལོར་སོག་པོ་བསྟན་འཛིན་དུ་ལའི་སྤྲས་
 གཉིས་མ་མཐུན་པར་ཕྱི་སྤྱིད་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཆོས་བར་གསེད་གནང་། སྤྲས་
 རྒྱུང་བ་ལྟ་བུ་བཟང་ལ་གཞུང་ནས་སྐལ་ཐོབ་བལ་མཆོངས་ཤིག་སྤྱིད་ནས་ཕྱིར་མཆོ་
 ཕྱོད་རུ་ཕེབས་རྒྱུ་ལ་གཞུང་ཐག་བཅད། ལྷགས་འབྲུག་སྤྱི་ལོ་༡༧༥༨ལོར་སོག་རྒྱལ་
 བསྟན་འཛིན་དུ་ལའི་གཤེགས། སྤྲས་ཆེ་བ་བསྟན་འཛིན་དབང་རྒྱལ་སོག་ལྷལ་རུ་
 བཞུགས་པར་བརྟེན། སོག་སྤྲས་རྒྱུང་བ་ལྟ་བུ་བཟང་དབུས་སུ་ཕེབས་ནས་ཡབ་གྱི་ཕོ་
 གནས་བཟུང་། དེ་ནས་ལྟ་བུ་བཟང་ཉན་ལ་བོད་ཁམས་དབང་རུ་བཟུ་རྒྱུ་ཉམ་
 སེམས་སྤྲིས་ཏེ། ཕྱི་སྤྱིད་དང་ལྟ་བུ་བཟང་བར་སྤྱིད་དབང་འཕྲོག་རེས་གྱི་འཐབ་ཚོད་
 ཉིན་ལྟར་རྩ་དག་རྩེ་ཆེར་ཕྱིན། རྒྱ་ལྷག་སྤྱི་ལོ་༡༧༥༩ལོར་སྤུན་ལམ་ཆེན་མོ་འི་སྐབས་
 སུ་ལྟ་བུ་བཟང་ཉན་གྱིས་བཀོད་མངགས་ལྟར། སོག་པོ་འི་རྩེས་འབྲངས་རྣམས་གྱིས་
 ཕྱི་སྤྱིད་གྱི་ཞབས་འབྲིང་པ་འགའ་ཞིག་བཟུང་ནས་བསད། ཕྱི་སྤྱིད་གྱིས་དམག་
 བཟུས་ཏེ་གཡུལ་བཀྲོས་པས་ལྟ་བུ་བཟང་ཉན་འཁོར་དང་བཅས་པ་འདམ་གཞུང་
 བར་ཕྱིར་འཐོན་དགོས་པ་བྱུང་། དེ་ནས་སོག་པོས་འདམ་བརྒྱ་ཤིག་བརྒྱད་གྱི་
 དམག་དབུང་བརྒྱར་བསྐྱིགས་བྱས་ཏེ་ལྟ་སར་ཚུར་ཕྱོད་བྱས་པས་བོད་སོག་བར་
 དམག་འབྲུག་ཆོབས་ཆེན་ལངས། སྐབས་དེར་སེ་འབྲས་འབྲས་མི་དང་ལྷག་པར་
 རུ་འབྲས་སྤྱངས་སྤོ་མང་མཁན་པོ། འཇམ་དབྱངས་བཞད་པ་སྤྱི་ཕྱིང་དང་རག་
 དབང་བཙོན་འབྲས་སོགས་གྱིས་བར་འདུམ་གནང་། འཇམ་བཞད་རྣམ་ཐར་
 ལས། ཕྱི་སྤྱིད་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཆོས་སེ་འབྲས་འབྲས་མི་དང་འཇམ་བཞད་སོགས་
 བར་ཕྱོས་སྐབས་སུ་སོག་པོ་ལྟ་བུ་བཟང་འཛིན་བཟུང་བྱ་རྒྱུ་ཕྱོས་གཞི་ཞིག་བཏོན་
 ཡང་འཇམ་བཞད་གྱིས་རོ་ཕྱོད་བྱས་ཞེས་གསལ། དེ་ནས་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཆོ་ཕྱི་

སྲིད་བྱི་ཁྱིམ་ལས་བབས་ཏེ་སྐུ་སྐལ་རུ་གངས་དགར་རྫོང་ལུལ་ཁིང་དེར་བཞུགས་སྐུ་
དང་། དག་དབང་རིན་ཆེན་མེ་སྲིད་བྱི་ཁྱིམ་བཀོད་སྐྱུའི་ཐག་བཅད་པས་རེ་ཞིག་
སོག་ཐོད་བར་བྱི་བྱིང་ཆ་དེ་ཞི།

༡ དགའ་ལྡན་པོ་བྲང་གི་སྲིད་སྐྱོང་གསུམ་པ། དག་
དབང་རིན་ཆེན། རྒྱ་ལུག་སྤྱི་ལོ་1703ལོར་མེ་པ་གཞུང་
གི་སྲིད་ཁྱིམ་བཀོད། སྤྱི་ལོ་1705 པའི་ཤིང་བྱ་ལྷ་བ་དང་
པོའི་ནང་སྐར་ཡང་ཐོད་སོག་དམག་འབྲུགས་ལངས་པ་
དང་། གསེར་གདུང་འཛམ་སྲིད་རྒྱན་གཅིག་གི་མདུན་
རུ་རྒྱལ་བ་ཆངས་དབྱངས་རྒྱ་མཚོ་དང་། སྲིད་ཤོད་མེ་པ།

ལ་མོ་ཚས་ཇེ། གདན་སའི་མཁན་པོ། གཞུང་ཞབས་གཙོ་གནད་ཁག་ཁྱེད་ཆེན་རིན་
ཆེའི་སྐུ་ཚབ་མགྲོན་གཉེར་དགའ་ཆེན་རྩོ་ཇེ། སོག་པོའི་རྒྱན་བདག་ཁག་བཅས་
འཚོགས་ནས། མེ་སྲིད་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཚོས་སྲིད་སྐྱོང་དཔོངས་པ་ལྟ་བུལ་ཅིང་
སྐུ་སྐལ་རུ་གོང་དགར་རྫོང་འབུལ་སྐུ་དང་། སོག་པོ་ལྟ་བུལ་སོག་རྒྱལ་བྱི་ལོ་གནས་
རང་འཇགས་སོག་སྲིད་མཚོ་སྟོན་རུ་འགོ་ནས་བཞུགས་སྐུ་ཐག་བཅད་ཀྱང་། སོག་པོས་
གཡོ་སྐྱུའི་སྟོན་མེ་སྲིད་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཚོ་བཀོད་སྐྱུའི་མེ་སྲིད་དག་དབང་རིན་ཆེན་
རྒྱ་ནག་རུ་ཕྱོགས།

སོག་པོ་ལྟ་བུལ་པའི་ཆེན་
སྲིད་སྐྱོང་། 1705-1717

༢ དགའ་ལྡན་པོ་བྲང་གི་སྲིད་སྐྱོང་བཞི་པ།
སོག་པོ་ལྟ་བུལ་པའི་ཆེན་སྤྱི་ལོ་1705-1717བར་
ཐོད་སྲིད་བཟུང་། སྲིད་དོན་ལས་རྒྱུ་སྐྱེ་
མདུན་ན་འདོན་བྱམས་པ་སྲིད་པ་དང་། མཁན་
པོ་དར་མ་པ། བཀའ་སྟོན་བྱ་རྒྱུང་། ཆོ་བརྟན་
རྩོ་ཇེ། པོ་ལྟ་བུལ་སོགས་ཐོད་བྱི་དཔོན་རིགས་
འགའ་ཞིག་བསྐོ་བཞག་གནང་།

དེ་ནས་རྒྱལ་བ་ཚངས་དབྱངས་རྒྱ་མཚོ་རྒྱལ་བའི་ཡང་སྲིད་ཡང་དག་མ་ཡིན་པའི་བསྟན་བཅགས་ཏེ་པོ་བྲང་པོ་རྒྱ་ལ་ནས་ཕྱིར་སྤྱད། སོག་པོ་ལྷ་བཟང་ཉན་ཁོ་རང་གི་བྱ་དེ་རྒྱལ་བ་སྐྱུ་སྤྱང་བདུན་པར་ངོས་འཛིན་ཏེ་མཚན་ལ་ཡེ་ཤེས་རྒྱ་མཚོ་ཞེས་བཅགས་ཏེ་བྲི་འདོན་བྱས་ཀྱང་། བོད་མི་སྐྱུ་སེར་ཡོངས་ཀྱིས་ངོས་འཛིན་མ་བྱས་ལྟེན་ད་ལྷ་སྐྱུ་སྤྱང་རིམ་བྱོན་གྱི་གལ་ཏུ་བཟངས་སྟོན་མི་འདུག །སྤྱི་མ་དེ་རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེའི་བྲི་ལ་ལོ་བཅུ་གཉིས་ཅན་བཞུགས། དུས་སྐབས་དེར་སེ་རའི་ཚོགས་ཆེན་གྱི་འདུ་ཁང་གསར་དུ་བརྒྱབ། ཚོགས་ཆེན་རྒྱུ་པར་གྱུ་བྲི་ཁང་གི་ཤུར་གེ་གྱ་ཚང་སྟོན་ཏེ་སེ་ར་སྤྱགས་པ་གྱ་ཚང་གསར་འཛུགས་བྱས། སོག་པོ་ལྷ་བཟང་ཉན་གྱིས་ལོ་ངོ་བཅུ་གཉིས་རིང་བོད་སྲིད་བཅན་བཟུང་བྱས། །

[[ལྷ་བཟང་ཉན་གྱིས་ཟླ་སྲིད་འདུལ་བའི་སྟོར]] ཟླ་ལོ་༡༧༠༥པའི་ཤིང་བྱ་ཟླ་བ་དང་པོར་སྤྱང་ཡང་དམག་འབྲུགས་ལངས་པ་དང་། ཟླ་སྲིད་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཚོ་དང་། སོག་པོ་ལྷ་བཟང་ཉན་བར་གྱི་རྟོག་དྲ་ཐག་གཅིད་པའི་ཆེད་དུ། གསེར་གདུང་འཛམ་སྒྲིང་རྒྱན་གཅིག་གི་མདུན་དུ་རྒྱལ་བ་ཚངས་དབྱངས་རྒྱ་མཚོ། རྒྱུ་ཤོད་ཟླ་པ། ལ་མོ་ཚས་རྗེ། གདན་སའི་མཁན་པོ། གཞུང་ཞབས་གཙོ་གནད་ཁག་དང་། པཌ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེའི་སྐྱ་ཚབ་མགོན་གཉེར་དཀའ་ཆེན་རྟོ་རྗེ། སོག་པོའི་རྒྱན་བདག་ཁག་བཅས་ལྷན་རྒྱས་འཚོགས་ནས། ཟླ་སྲིད་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཚོས་སྲིད་སྤྱོད་དགོངས་པ་ཞུས་ནས་སྐྱ་སྤྱང་ཏུ་གོང་དཀར་རྩྭ་འབུལ་རྒྱ་དང་། སོག་པོ་ལྷ་བཟང་ཉན་སོག་རྒྱལ་གྱི་གོ་གནས་རང་འཇགས་ཐོག་ཕྱིར་མཚོ་སྟོན་དུ་ཕེབས་ནས་བཞུགས་རྒྱ་ཐག་བཅད། སྐབས་དེར་ཟླ་སྲིད་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཚོས་སྤྱི་མ་ཚོ་ལ། ལྷ་བཟང་འཛིན་བཟུང་བྱས་ན་རི་ལྷོ་ཡོང་དྲིས་པས། གཞན་རྣམས་ཅི་ཡང་མ་གསུངས། འཇམ་དབྱངས་བཞད་པས། རྗེ་འདིས་རྒྱལ་པོ་འཛིན་བཟུང་བྱ་རྒྱུ་ཡིན་ན། ང་དེའི་གྲོས་ནང་མེད། མཚོ་ཁ་ན་རྒྱལ་པོའི་ཉེ་རིང་ཐམས་ཅད་ཡོད་པས་དེ་རྣམས་ཀྱིས་རིང་ཚོ་ལ་ཡག་པོ་བྱ་མི་ཡོང་ཞེས། བཤད་རྒྱལ་འཇམ་བཤད་རྣམ་ཐར་ངོ་མཚར་བསྐལ་བཟང་འཇུག་དོགས་ནང་དུ་གསལ། སོག་པོ་

ལྷ་བཟང་ཕྱིར་མཆོ་སྟོན་ལོག་ཁྲལ་གྱིས་ལྷ་ས་ནས་རྟོག་ཐོན། རྟོག་ཆུ་སོགས་བྱང་
ཁྲལ་དུ་ཡོད་པའི་སོག་དམག་རྣམས་བསྐྱུ་རུབ་གྱི་དམག་གྲ་བསྐྱིགས་ནས་ལོ་དེའི་
ཟླ་བ་ལྷ་བར་འདམ་གཞུང་ནས་དམག་ཁག་གཉིས་སུ་བཞོས་དེ། ཁག་གཅིག་ལྷ་
བཟང་རང་གིས་བྲིད་ནས་འཕམ་པོ་བརྒྱད་ནས་དཔུང་འཇུག་བྱས། ཁག་གཅིག་
དཔོན་མོ་ཆོ་རིང་བཟླ་ཤིས་གྱིས་བྲིད་ནས་སྟོད་ལུང་ནས་དཔུང་འཇུག་བྱེད་པའི་
སྐབས་དེར། རྩེ་སྲིད་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཆོ་གོང་དཀར་དུ་ཕེབས་པའི་ལམ་བར་
སོག་དམག་གིས་བཟུང་ཞིང་། སྟོད་ལུང་སྤང་ཆེར་དུ་མགུལ་བཅད་ནས་བཀོངས།
རྩེ་སྲིད་དག་དབང་རིན་ཆེན་རྒྱ་ནག་དུ་སྐོས། དེ་ནས་སོག་པོ་ལྷ་བཟང་གིས་རྒྱལ་
བ་རྒྱག་པ་བྲི་ལས་ཕབ་དེ་ཡུལ་ཕྱད། ཕད་དཀར་འཛིན་པ་ཡེ་ཤེས་རྒྱ་མཆོ་ཞེས་
པ་ཞིག་རྒྱལ་བ་སྐྱེ་བྱེད་རྒྱག་པའི་བྲི་ལ་ལོ་བཅུ་བཞག ཁོད་གྱི་སྲིད་དབང་ལོ་རོ་
བཅུ་གཉིས་བཅན་བཟུང་བྱས། །

༥ དགའ་ལྷན་པོ་བྱང་གི་སྲིད་སྐྱོང་ལྷ་པ། ལྷ་ག་ཆེ་ལྷ་
རྒྱལ་རབ་བརྟན། གྱི་ལོ་1717ལོར་སོག་པོ་རུན་གར་བའི་
དམག་གིས་སོག་པོ་ལྷ་བཟང་ཉན་བསད་དེ། ལྷ་ག་ཆེ་
ཞབས་རྒྱང་ལྷ་རྒྱལ་རབ་བརྟན་པོད་གྱི་སྲིད་སྐྱོང་བསྐྱོས།
ཐོད་གྲི་ལོ་རྒྱུས་ཡིག་ཚང་ནང་སྲིད་སྐྱོང་ཞེས་པའི་མིང་
སོག་མར་འདི་ནས་བྱང་ཡོད་པར་འདྲ། སྐབས་དེར་ལྷ་

བཟང་ཉན་གྱི་ཞབས་འབྲིང་གཙོ་བོ་རྣམས་བཅོན་དུ་བཅུག རྫིང་མའི་དཔོན་པ་རྟོ་
རྩེ་བྲག་དང་། སྤུན་གྲོལ་སྲིད་སོགས་དཔོན་རྩེ་རྣམས་གཏོར་བརྒྱག་ཚབ་ཆེན་བཅོས།
ལྷ་གས་གྱི་གྱི་ལོ་1720ལོའི་མཇུག་དེར་རྒྱ་ནག་གོང་མའི་དམག་དཔུང་ལྷ་སར་འབྱོར་
པ་དང་སྲིད་སྐྱོང་ལྷ་ག་ཆེ་བ་སོགས་རུན་གར་སྐབས་གྱི་དཔོན་རྣམས་སྤེ་བཅད།

[[རུན་གར་བས་ལྷ་བཟང་འདུལ་བའི་སྐོར]] སོག་པོ་རུན་གར་བ་ཆོ་དབང་
རབ་བརྟན་ནི་དེང་རུས་གཡི་ལའི་ས་ཁྲལ་གྱི་འགོ་དཔོན་ཞིག་ཡིན། ཁོང་གི་པ་
ཡལ་སོག་པོའི་དམག་དཔོན། དགའ་ལྷན་པ་ནི་རྩེ་སྲིད་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཆོ་དང་

བཟང་འབྲེལ་ཡོད་པ་ཞིག་ཡིན། རུས་དེར་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཚོའི་ཞབས་འབྲིང་
བ་འགའ་ཞིག་གིས་སོག་པོ་རྩལ་གར་བར་སྒྲིག་འབྲེལ་བྱས་ཏེ་དམག་རྒྱུ་ལྷན་
པའི་བཤད་སྲོལ་ཞིག་ཡོད་ཀྱང་། འབྲེལ་བ་བྱེད་མཁན་སྤྱི་ཡོད་ཡིག་ཆ་གསལ་པོ་
ཞིག་མ་ཆེད། གནས་རུས་དང་བསྟན་ན་པལ་ཆེར་སྟག་ཅེ་ལྟ་རྒྱལ་རབ་བརྟན་གྱི་
སྐུ་འཁོར་རྣམས་ཡིན་ངེས། །

སོག་པོ་ལྟ་བུ་བཟང་ཉན་ལ་སྲས་གཉིས་ཡོད་པའི་ཆེ་བ་དགའ་ལྷན་བསྟན་འཛིན་
གིས་རྩལ་གར་ཆེ་དབང་རབ་བརྟན་གྱི་སྲས་མོ། ཁབ་རུ་བསུ་རེ་བཅངས་ནས་པོ་
ཉ་ཡང་བཏང་ཡོད་ཀྱང་། རྩལ་གར་ཆེ་དབང་རབ་བརྟན་གིས་ལྟ་བུ་བཟང་ཉན་
དབང་རུ་བསུ་རེ་ལས་གཉེན་འབྲེལ་གྱི་འཆར་གཞི་གང་ཡང་མེད་པ་རེད། མེ་
ཟླལ། སྤྱི་ལོ་༡༧༡༦ལོར་རྩལ་གར་བའི་དམག་དཔོན་ཆེ་རིང་དོན་གྲུབ་གིས་དམག་
དཔུང་གོ་ཉལ་རྒྱལ་སྟོང་བྲིད་ནས་བོད་རུ་ཡོང་བའི་སྐབས་དེར། མངའ་རིས་སྤྱི་
ཁབ་ཁང་ཆེན་བསོད་ནམས་རྒྱལ་པོས་རྩལ་དམག་སྟོང་ཕྱག་ལུ་ཅམ་མངའ་རིས་
ཕྱགས་སུ་ཐོན་སྐད་ཐོས་པས། དེ་དག་གཉེན་གང་ཡིན་རྟོགས་དཀའ་བས་སྒྲོར་
གསུམ་གྱི་ཡལ་དམག་བསུས་ན་འོས་མིན་སྒྲོར་གྱི་སྟན་ཁྱེ་ལྟ་བུ་བཟང་ཉན་ལ་བཏང་
ཡང་། ལྟ་བུ་བཟང་ཉན་རྒྱལ་སྟོན་རྣམས་བཀའ་བསྐོས་སྐབས་གཉེན་འབྲེལ་ཡོང་
བའི་རེ་དོགས་གྱི་ཐེ་ཆོམ་མ་ཆོད་པ་དང་། ལ་མོ་ཆངས་པ་ལ་ལུང་བརྟག་ཁྱེས་
པས་འགོར་བ་སོགས་གིས་འགོག་སྲུང་གི་ག་ཞིག་ཆགས་སུ་རྩྭ་ད་པ་ཞིག་མ་ཐུབ།
མེ་བྲ། སྤྱི་ལོ་༡༧༡༧ལོར་འཕྲུལ་སྟོང་རུ་རྩལ་དམག་སྟོང་རུ་བྱང་གནམ་མཚོའི་
རྒྱུད་རུ་ཐོན། ཡལ་དེའི་འཕྲོག་པ་རྣམས་ལ་ཁོ་ཆོ་ལྟ་བུ་བཟང་གི་སྲས་ཆེ་བ་བཅུན་
མོ་དང་བཅས་པ། བོད་རུ་ཐེབས་པའི་ཞབས་འདེགས་པ་ཡིན་ཚུལ་སྤྲས་པས།
འཕྲོག་ཐེ་རྣམས་མགོ་ཚོངས་ནས་སྤེ་ལེན་ཡང་བྱས། །

སྐབས་དེར་ལྟ་བུ་བཟང་ཉན་འདམ་གཞུང་རུ་བཞུགས་ཡོད་ཅིང་། སྲས་རྒྱུད་བ་
སྤྱུ་བག་མ་གསར་པ་དང་བཅས། མཚོ་སྟོན་ནས་འདམ་གཞུང་རུ་འཕྱོར་བའི་
དགའ་ལྷན་གྱིས་བྲེལ་བཞིན་པའི་སྐབས། བྱང་གནམ་མཚོའི་འགམ་རུ་དམག་
དཔུང་ཆོན་ཆེན་ཞིག་སྤེབས་པའི་གནས་ཚུལ་ཐོས་འཕྲལ། དཔུས་གཅོང་དུགས་

ཀོང་གི་དཔུང་ཚོགས་རྣམས་ལྷུང་སྐྱལ་གྱིས། དག་འགོག་དམག་འབྲུགས་ཐངས་
འགའ་བྱས་ཀྱང་། མདའ་དཔོན་ཨོ་རོང་པ་དང་། འབུམ་ཐང་པ་གཉིས་དམག་
ཐོག་ཏུ་བཀོངས། སོ་ལྷ་བ་ཀྱང་མས་སྟོན་སོག་པ་སོགས་པམ་ཉིས་བྱང་། དེ་
ནས་རྒྱན་དམག་ལྷ་སར་བསྐྱོད་གྲབས་བྱེད་པ་ཤེས་པ་དང་། ལྷ་བཟང་དཔུང་
བཅས་བེལ་སྐྱབས་གྱིས་ལྷ་སར་ཕེབས། གོང་ཁྱིམ་གྱི་མཐའ་རྣམས་བོད་སོགས་
དམག་སྐར་བཏབ་ནས་སྤྱང་བར་བསྐྱོས། །

རྒྱན་དམག་ཀྱང་དེའི་རྩིས་སྟེགས་ཏེ་ལྷ་སར་འཁྱོར། ཁག་གཅིག་ལྷ་སའི་ཤར་
སྟོགས་སྐྱིད་ཆུའི་འགམ་ཏུ་སྐར་བཏབ། ཁག་གཅིག་བྱང་སྟོགས་ཀྱི་གོང་སྤྱང་དང་
ག་བཞིའི་ཐང་ཏུ་སྐར་བཏབ། ཁག་གཅིག་རུབ་སྟོགས་སྐྱིད་ཚལ་སྤྱི་ཐིངས་ཀྱི་
འདབས་སུ་སྐར་བཏབ་ཏེ་སྤྱི་ནས་བསྐྱོར། འདམ་གཞུང་དམག་འབྲུག་སྐབས་སུ་
འཛིན་བཟུང་བྱས་པའི་བོད་དམག་རྣམས་སྤྱིར་བཏང་སྟེ། ང་ཚོ་འདྲིར་ལྷ་བཟང་
ཏན་གཏོར་བའི་ཆེད་ཏུ་འོང་བ་མིན། མཚོ་སྟོན་ནས་རྒྱལ་བ་བསྐླལ་བཟང་རྒྱལ་
མཚོ་ལྷ་སར་གདན་དྲངས་བར་མི་རིང་བ་མཁྱེགས་ལྷུང་ཕེབས་གྲབས་ཡོད་པ་དེ་
དང་སྟོགས་མཐུན་ཏུ་བོད་འབངས་སྤྱི་དང་། རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་ལ་ཕན་པའི་
སྤྱིར་འོང་བ་ཡིན། བྱོང་ཅག་རང་རང་གི་ནང་ཏུ་བདེ་བར་ལོག་ཅིག །ཅིས་
བཤད། གཏམ་དེ་ག་ས་གང་ལ་བྱབ་པས་བོད་འབངས་རྣམས་འབྲུག་ཟིང་ནང་
ཏུ་ཞུགས་འདོད་མེད་པར་སྦྱར། དེ་བཞིན་མདའ་དཔོན་བཟླ་ཤིས་ཆེ་པ་སོགས་
སོག་སོ་ལྷ་བཟང་ཏན་ལ་མི་དགའ་བའི་བོད་ཀྱི་དཔོན་རིགས་རྣམས་གྱིས་སྟོག་ཏུ་
རྒྱན་གར་བའི་དམག་དང་འབེལ་བ་བྱས། ཉིན་ཤས་རྩིས་སུ་རྒྱན་དམག་གིས་
སྟོགས་ཡོངས་ནས་རྩིས་རྒྱལ་བྱང་བ་དང་ཤར་སྟོགས་ཀྱི་རྒྱན་དམག་རྣམས་སོ་ལྷ་
བས་གཙོ་བྱས་པའི་དཔུང་གིས་རེ་ཞིག་སྤྱིར་བསྐྱོད་ནའང་། བྱང་སྟོགས་ནས་རྒྱན་
དམག་གོང་ཁྱིམ་ནང་ཏུ་ཤོར་ཏེ། ལྷ་བཟང་ཏན་སྐྱེ་འཁོར་ཁྱུང་བསྐྱས་སོ་བྱང་པོ་
ཏུ་ལའི་ནང་ཏུ་འརྱལ་ཏེ་བཅའ་ས་བཟུང་། བོད་དམག་རྣམས་རིམ་བཞིན་འཐོར།
སོ་ལྷ་བའང་འབྲས་སྤངས་སྟོ་མང་གྲ་ཚང་ཏུ་བྱོས། །ལྷ་བཟང་ཏན་ཆེ་སོ་བྱང་ནང་
ཏུ་སྟོ་རྣམས་བསྐྱམས་ནས་བསྐྱངས་པས་རྒྱན་དམག་གིས་སྐྱགས་མ་རྟེན། འོན་

ཀྱང་དེ་ལྟར་ཡུན་རིང་དུ་གནས་ཐབས་བྲལ་བས་སྤྱི་ཚུང་བ་སྤྱུ་འཁོར་ཉུང་ཤས་
གསང་སྤྱབས་གིས་མཆོ་སྒོན་དུ་བྱོས། ལྷ་བ་༡༡པའི་ཆོས་༡ཉིན་ལྷ་བབྲང་ཉན་
དང་། སྒོན་པོ་སྒོ་བབྲང་ཆོས་འཕེལ་གཉིས་ཞེས་གྲི་ལྷགས་རིའི་ཤར་སྒོ་ནས་ཐོན་
ཏེ་སྤྱུ་སྤྱུག་ན་རྒྱན་གར་གྱི་དམག་དང་། འཐབ་པས་དམག་མི་འགའ་ཞིག་བསད།
མཐར་རྒྱན་དམག་གིས་རུབ་ནས་རྗེ་སྒོན་གཉིས་ཀ་དེར་བསད། སོག་པོ་ལྷ་བབྲང་
གིས་ཐོད་སྤྱིད་བབྲང་བའི་ལོ་རྒྱུས་དེ་ནས་རྗེ་གས་པ་རེད། །

[[རྒྱན་གར་བས་ཐོད་འབངས་མནར་བའི་སྒོར]] སྤྱི་ལོ་༡༧༡༧ལོར་སོག་པོ་རྒྱན་
གར་བའི་དམག་གིས་ལྷ་བབྲང་ཉན་བསད། སྤྱུག་ཅེ་ཞབས་བྱང་ལྷ་རྒྱལ་རབ་
བརྟན་ཐོད་གྱི་སྤྱིད་སྒྲོང་གི་བྲི་ལ་བཤོད་། རྒྱན་གར་བས་རྗེ་རྗེ་བྲག་དང་། སྤྱིན་
ལོ་སྤྱིད་གི་སྤྱུ་མ་གཙོ་པོ་རྒྱལ་དང་། ལྷ་བབྲང་ཉན་གི་ཞབས་འབྲིང་མི་སྤྱི་
གཙོ་གནད་རྒྱལ་འཛིན་བབྲང་བྱས་ཏེ་བཙོན་དུ་བཅུག། བོད་གྱི་དཔོན་རིགས་
རྒྱལ་ལ། ཡེ་ཤེས་རྒྱ་མཆོ་རྒྱ་ལའི་སྤྱུ་མའི་ཡང་སྤྱིད་ཡིན་མིན་སྒོར་ལ་འདྲི་བཅད་
ནན་པོ་བྱས་མཐར། ཡང་སྤྱིད་མ་ཡིན་པར་ཐག་བཅད་དེ་པོ་རྒྱ་ལའི་བྲི་ལས་ཕབ་
ཏེ་ལྷགས་པོ་རིའི་དགོན་པར་དོ་དམ་བྱས། དེ་ནས་ལྷ་ས་སྤྱུ་བྲང་སྤྱིད་དུ་དབྱས་
གཙང་གི་སེར་སྤྱུ་ཆེ་རྒྱ་རྒྱལ་འཛོགས་ནས། རྒྱན་གར་བའི་དམག་དཔོན་ཆོ་
རིང་དོན་གྲུབ་དང་། གཏུགས་དཀར། ཆོས་འཕེལ་རྒྱལ་ཡོང་ནས་སྤྱིད་སྤྱིན་
ཆད་གསང་སྤྱབས་སྤྱིད་མའི་ཆོས་ལྷགས་བྱ་མི་ཆོག་པའི་བྲིམས་བསྒྲགས། དེའི་
རུབ་མོར་སྤྱིན་སྤྱིད་ལོ་ཆེན་རྒྱུ་སྤྱིད་དང་། སྒོ་བབྲང་བརྟན་པའི་རྒྱལ་མཆོན།
གཏུང་སྤྱི་པ་སྤྱུ་འགྲུར་མེད་རྒྱ་མཆོ་རྒྱལ་སྤྱི་སྤྱིད་རྒྱུ་འགྲུམས་དོགས་སུ་
བྲིད་དེ་བཤོད་ས། དེ་ནས་མི་རིང་བར་སྤྱིན་སྤྱིད་གཏུང་སྤྱི་ཚུང་བ་དང་། ལྷག་
མཛོད་ཞབས་བྱང་ལྷགས་གྲུབ། རྗེ་བྲག་རིག་འཛིན་ཆེན་མོ་པ་སྤྱུ་འབྲིན་ལས། ལྷ་
བབྲང་ཉན་གྱི་ཞབས་འབྲིང་གཙོ་གས་སུ་རྒྱུང་དང་། པ་སྤྱུ་ཆོ་རིང་། ཆད་བྲིམ་པ་
སོགས་རིམ་གྱིས་ཉེས་ཆད་བཅད། རྒྱལ་ཅེ་ལྷང་ལོ་ཅན་པ་དང་། གཉའ་ནང་ལྷང་

① ཐོད་གྱི་ལོ་རྒྱུས་ཡིག་ཆའི་ནང་དུ་སྤྱིད་སྒྲོང་ཞེས་པའི་མིང་ཐོག་མར་འདི་ནས་སྤྱིད་འདུག

སྐྱུག་པ་གཉིས་སར་རྒྱན་དམག་མངགས་ཏེ་ས་གནས་དེར་དམར་གསོད་བྱས། མོ་
སྐྱ་བསོད་ནམས་སྟོབས་རྒྱལ་ཡང་ཡུན་རིང་ཅམ་བཅོན་རུ་བརྟུག་ཅིང་ལྷག་ཆོན་
བཞུས་པ་སོགས་མནར་གཅོད་མང་པོ་བྱས་མཐར་སྲིད་སྦྱོང་སྐྱུག་ཅེ་བས་ངོ་ཆེན་
ནན་པོར་ཞུས་པས་བཅོན་ལས་བཏོན་ཏེ་སྲིད་སྦྱོང་སྐྱུག་ཅེ་བ་ལ་ཅིས་སྦྱོང་། བྱ་ཅ་
པསྒྲ་འབྱུང་གནས་ཀྱི་རྒྱུབ་སྐྱུག་བྱས་ཆེན་ནམས་སྟོ་བཅིགས་ནས་འདག་ཞལ་བྱས།
རྩོ་རྩེ་བྱག་དང་། སྒྲིན་གྲོལ་སྲིད་། རྒྱ་ཤར་ཐར་པ་སྲིད་། གསང་སྐྱུགས་བྱང་རྒྱབ་
སྲིད་སོགས་རྒྱིང་མའི་དགོན་སྡེ་མང་པོ་གཏོར་བཞིགས་བྱས། སེར་འབྲས་དགའ་
གསུམ་གྱི་ཞོལ་རུ་ཡོད་པའི་གོང་པ་ནམས་བཞིགས་ནས། རྒྱང་གྲགས་གཅིག་གི་
བར་རུ་གནས་སྟོར་བྱེད་བརྟུག་པ་སོགས་སྡེ་འབངས་སྦྱི་ལ་བརྒྱབས་གསུག་ཆེན་
པོར་བྱས། །

[[རྒྱ་གར་པོ་ད་ནས་ཕྱིར་སོན་པ]] ལྷགས་ཀྱི་སྤྱི་ལོ་༡༧༩༠ལོར་རྒྱ་གར་པོ་ད་མ་
ཁང་ཞིའི་དམག་དཔུང་གིས་རྒྱལ་བ་བསྐལ་བཟང་རྒྱ་མཚོ་མཚོ་སོན་ནས་ལྷ་སར་
གདན་དྲངས་ཡོང་ཚུལ་སྟོན་པར། རྒྱ་གར་བའི་དམག་དཔོན་ཐའི་ཇི་དང་།
ཐའི་སང་སོགས་དྲག་རིགས་ནས་རིན་ཆེན་རྒྱན་ཆས་གཙོས་པའི་གཞུང་གི་དངོས་
གལ་ཆེན་རིགས་དང་། ཅེ་པོ་བྲང་པོ་ཏ་ལའི་འཕགས་པ་ལོ་གེ་ཤུ་ར་སོགས་ནང་
ཉེན་ཁ་ཤས་ཕྱིར་ནས་མངའ་རིས་བརྒྱུད་ཕྱིར་ལོག་བྱེད་སྐབས། མངའ་རིས་སྐར་
དཔོན་ཁང་ཆེན་པས་གཡོ་ཐབས་གྱིས་གྱུར་ནང་དུ་མགོན་སྟོན་བཤམས། སྤྱི་ལོར་
དུ་གྱུར་རྒྱུ་གཏིག་ནས་གྱུར་ནང་མེད་པའི་དཔོན་རིགས་རེ་གཉིས་མ་སྟོན་ཐར་
བ་མ་གཏོགས་གཞན་ཐམས་ཅད་དེར་བསད། ལོ་གེ་ཤུ་ལོ་རའི་སྤྱི་བརྒྱན་སོགས་
དངོས་རྒྱས་རྣམས་ཕྱིར་བྲངས། རྒྱལ་བ་བསྐལ་བཟང་རྒྱ་མཚོ་པོ་ད་དུ་འཕྱོར་ཉེ་
བའི་སྐབས་མངའ་རིས་སྐར་གསུམ་གྱི་གཙོ་བོ་ཁང་ཆེན་པས་དཔུང་དམག་བྲིད་
ནས་ཕྱོ་ཤོད་ཁུལ་དུ་འཕྱོར། ཕོ་ལྷ་བས་གཉའ་ནང་ནས་དམག་དྲངས་པའི་དམག་
དཔུང་དང་། རྒྱལ་ཅེ་རྫོང་དཔོན་རབ་བརྟན་ཤར་པའི་དམག་དཔུང་། ལྷོ་དཔོན་
གྱི་དམག་དཔུང་བཅས་ཀྱང་ལྷ་ཅེར་འཛོམས། དུས་དེར་ཁང་ཆེན་པའི་ཞབས་
འབྲིང་གས་ངག་དབང་ཡོན་ཏན་གྱིས། མངའ་རིས་གྱི་དམག་དཔུང་ཆ་ཤས་ཤིག་
བྲིད་ནས་ཤལ་དཀར་ཕྱོགས་སུ་འཕྱོར་པ་དེས། མི་སེར་ལ་བརྟུགས་གསེག་དང་།
རྒྱང་འཕྲོག་བྱས་པར། ཕོ་ལྷ་བས་དེ་ལྷར་མི་ཚོག་པའི་བསྐྱགས་གཏམ་སྟེལ། དེ་
ནས་རྒྱ་གར་བའི་དམག་རྣམས་བྱང་ནག་ཚང་གི་སོན་མོ་ཁུ་ལྱང་ཟེར་བ་བརྒྱུད་
ནས་ཕྱིར་སྟོན། དུས་མཚུངས་སུ་ང་པོ་ད་རྒྱུ་པོས་རྒྱ་དམག་མགོ་གཡོག་
ནས་ཆིང་དམག་འགོག་སར་འགོ་རྒྱར་ཁ་གཡར་ཏེ། མདོ་ཁམས་ཕྱོགས་སུ་བརྒྱུད་
དེ་དྲུ་ལའི་སྤྱ་མ་ཐེབས་བསུའི་ག་སྤྱིག་བྱས། ལུམ་པ་བཀྲ་ཤིས་རྒྱལ་པོས་དྲུ་ལའི་
སྤྱ་མ་སྤྱི་ལོར་དུ་བཞུགས་སྐབས་ནས་གསང་སྤྱབས་གྱིས་འབྲེལ་བ་ཞུས་ཟིན། ལོ་
དེའི་རྒྱ་བ་དགུ་པའི་ཆོས་༡༥ཉིན། པོ་རྒྱའི་དམག་དཔུང་གིས་བསུ་བ་སེར་ཐོང་
དང་བཅས་ཏེ་ཕོ་བྲང་པོ་ཏ་ལར་གདན་དྲངས། གསེར་བྲིར་ཞབས་འཁོད་པ་དང་
གཡས་ཕྱོགས་སུ་སྤྱིད་སྤྱིད་སྤྱག་ཅེ་ལྷ་རྒྱལ་རབ་བརྟན་སོགས་དུང་འཕོར་རྣམས་

དང་། གཡོན་སྟོགས་སུ་ཅང་རྒྱ་ཆེན་པོ་གཉིས་གཙོས་པའི་རྒྱ་ནག་གོང་མའི་མི་
 དྲག་རྣམས་བཞེངས་པའི་དབུས་སུ། སྟོགས་ཐ་ནས་ཡོང་པའི་མི་ཆེན་དང་།
 དཔོན་རིགས་རྣམས་བྱིས་མཚོད་སྤྱིན་དང་། གསོལ་འདེབས་ཁྲུལ། ཟླ་བ་བཅུ་
 པའི་ནང་པར་ཆེན་སྟོ་བཟང་ཡེ་ཤེས་གདན་ཁྲུལ་གནང་། ཆོས་བཙུ་ཉིན་ཡབ་
 སྤྱུ་གསེར་ཞལ་དགེས་འཛོམས་ཐོག་གཟིམ་ཚུང་ཉི་འོད་རུ་ཏུ་པར་ཆེན་རིན་པོ་
 ཆོས་ཏུ་ལའི་སྤྱ་མ་ལ་དགེ་ཚུལ་བྱིས་སྟོན་པ་བསྟུལ། དེ་ནས་ཡུན་རིང་མ་འགོར་
 བར་རྒྱ་ནག་གོང་མའི་ཅང་ཚུང་རྣམས་བྱིས། སྟག་ཅེ་ལྷ་རྒྱལ་རབ་བརྟན་དང་།
 བཀའ་སྟོན་བཀྲ་ཤིས་ཅེ་པ། ཨ་ཆོས་སོགས་རྒྱ་གར་བའི་སྐབས་བྱི་དཔོན་རིགས་
 རྣམས་དང་། དཔོན་སྟེ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་རྒྱ་གར་བའི་ལྷ་རིགས་རྣམས་འཛིན་
 བཟུང་བྱས། ཏུ་ལའི་སྤྱ་མ་དང་། པར་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ། སོ་ལྷ་བ་སོགས་བྱིས་དེ་
 དག་ལ་སྟོག་ཆད་མེད་པར་ཁྲུལ་ཀྱང་གོང་མའི་བཀའ་ལ་བསྟོན་ཐབས་མེད་ཅེས་
 ཁས་ལེན་མ་ཐོབ་པ་སྟག་ཅེ་བ་སོགས་སྦྱིད་རྒྱུ་འགྲམ་རུ་སྟེ་བཅད། སྟག་ཅེ་བའི་
 སུ་རྒྱུད་རྣམས་དང་རྒྱ་གར་བའི་ལྷ་རིགས་འགའ་ཞིག་རྒྱ་ནག་རུ་བྱིད།

ས་བཅད་བཞི་པ། བསྐལ་བཟང་རྒྱ་མཚོའི་སྤྱིད་སྦྱོང་འཕོ་འགྱུར་སྟོར།

རྒྱལ་བ་བསྐལ་བཟང་རྒྱ་མཚོ་ཆེ།
 ཆོས་སྤྱིད་གཉིས་བྱི་བྱི་ལ་བཞོད།
 ང་ལྷམ་རྒྱུར་གསུམ་ཁང་ཆེན་པ།
 བཀའ་མི་སྟོན་པོ་ཆེ་བཞི་བསྟོན།
 མེ་ལྷག་བཀའ་སྟོན་ནང་འགལ་བྱི།
 ནང་དམེ་བྱས་མཐར་མོ་རྩ་བས།
 གཙང་དམག་དབུས་བྱི་སྟོགས་སུ་བྱངས།
 རྒྱ་དམག་དབུང་གི་རྒྱལ་སྟོར་ལོས།

༤ དགའ་ལྷན་པོ་བྲང་གི་སྤྱིད་སྤྱོད་རྒྱལ་པ། རྒྱལ་བ་བསྐལ་
མཚོ། ལྷགས་སྤང་སྤྱི་ལོ་1721ལོར་སྤྱིད་ཁྱིམ་བཞུགས། རྒྱལ་ག་
ཁོང་མའི་ལྷང་ལྷར་དེའི་ཆིང་བ་ཐུར་ཁང་ཆེན་བསོད་ནམས་
རྒྱལ་པོ་དང་། ང་མོད་རྟོ་རྩེ་རྒྱལ་པོ། ལུམ་པ་བཀྲ་ཤིས་རྒྱལ་པོ།
ཐུར་ར་བ་སློ་ཤོས་རྒྱལ་པོ་བཅས་བཀའ་སློན་ཀན་གཞིན་རྒྱ་
བསྐོས་ནས་སྤྱིད་བསྐྱབས། མེ་ལུག་སྤྱི་ལོ་1727ལོར་དབུས་

གཙང་གཉིས་ཀྱི་བཀའ་སློན་ནམས་ཀྱི་བར་འགལ་བ་ཅེར་སོན། ང་ལུམ་ཐུར་
གསུམ་གྱིས་ཁང་ཆེན་པ་བཟུང་ནས་བསད། པོ་ལྷ་བ་གཙང་རྒྱ་སྐོས་པས་མ་ཟེན།
དེ་ནས་པོ་ལྷ་བས་གཙང་དམག་བརྩམས་ཤིང་དབུས་ཚོལ་བྱས་པ་དང་རྒྱས་མཚུངས་
སུ་རྒྱ་གཙང་ཁོང་མ་ལ་དམག་རྒྱས་ཁུས། རྒྱ་དམག་གཅིག་ཁྱིམ་ཁོ་སྤྱོད་ལྷ་བརྒྱ་
པོད་རྒྱ་འབྱོར་བ་དང་། ང་ལུམ་ཐུར་གསུམ་གཙོས་པའི་དཔོན་རིགས་ཉེར་གཅིག་
སྤེ་བཅད། ས་སྤྱི་ལོ་1728ལོར་རྒྱལ་བ་ཡབ་སྐུ་ཁམས་མགར་ཐར་རྒྱུལ།

【བསྐལ་བཟང་རྒྱ་མཚོའི་སྐབས་ཀྱི་སྤྱིད་དོན་སྐོར】 ལྷགས་བྱི་ལོར་སྤྱི་ལོ་
རྒྱལ་རབ་བརྒྱུ་ལ་སོགས་བྱིས་མང་བཅད་རྩེས་སུ། རྒྱལ་བ་བསྐལ་བཟང་རྒྱ་
མཚོས་པོད་ཀྱི་ཆོས་སྤྱིད་གཉིས་ཀྱི་འགན་བཞེས། ལྷགས་སྤང་སྤྱི་ལོ་1727ལོར་རྒྱ་
གཙང་ཁོང་མ་ལ་ཁོ་ལྷང་ལྷར་དེའི་ཆིང་བ་ཐུར་ཁང་ཆེན་བསོད་ནམས་རྒྱལ་པོ་
ལ་པས་ཁེའི་ཆོ་ལོ་དང་རྒྱགས་པོད་ཀྱི་བཀའ་སློན་གཙོ་བོ་དང་། ང་མོད་རྟོ་རྩེ་
རྒྱལ་པོ་ལ་པས་ཁེའི་ཆོ་ལོ་དང་རྒྱགས་བཀའ་སློན་ལས་རྒྱས། ལུམ་པ་བཀྲ་ཤིས་
རྒྱལ་པོ་ལ་གུང་གི་ཆོ་ལོ་དང་རྒྱགས་བཀའ་སློན་དང་། པོ་ལྷ་བ་བསོད་ནམས་
སྤྱོད་རྒྱལ་དང་། ཐུར་ར་བ་སློ་ཤོས་རྒྱལ་པོ་ནམ་གཉིས་ལ་སོ་སོར་ཐའི་རིའི་ཆོ་ལོ་
དང་རྒྱགས་བཀའ་སློན་རྒྱ་བསྐོར་བཞག་གནང་། པོ་དེར་བཅོན་པ་ནམས་ཐུར་
སྤྱོད་པ་དང་། ཅེ་པོ་བྲང་གི་མཁུན་ཞོལ་རྒྱ་ཆིང་ཁོང་མའི་དམག་གིས་རྒྱ་གར་
མཐར་བསྐོད་བྱས་པ་དང་། རྒྱ་ལའི་བླ་མ་ལྷ་སར་གདན་དྲངས་པའི་མཛད་རྩེས་

སྟོར་བོད་རྒྱ་མན་རྩ་གསུམ་ཤན་སྒྱུར་གྱི་ཡི་གེ་བརྟོག་པའི་དོ་རིང་བསྐྱུན་^①ཁྱུ་ཡོས་
 སྒྱི་ལོ་^②༡༧༢༩ལོར། རྒྱལ་བ་བསྐྱལ་བཟང་རྒྱ་མཚོ་སྟོན་ལམ་ཆེན་མོའི་དབུ་བཞུགས་
 སེམས། ཆིང་གོང་མའི་བཀའ་སེམས་སྟར་བོད་རྩ་ལྷགས་པའི་རྒྱ་དམག་ནམས་
 སྒྱུར་ལོག། ལོ་དེར་མཚོ་སྟོན་མོའི་འགམ་རོགས་ཀྱི་རྒྱལ་རིགས་སྟོ་བཟང་བསྟན་
 འཛིན་གྱིས་གོང་མའི་བཀའ་ལས་རྒྱབ་གྱིས་སྟོགས་དེ་རང་རུས་གྱིས་གཡུ་སྒྲད་པ་
 མ་ཟད། ཁམས་སྟོགས་གྱི་ཡུལ་ཤུལ་དང་། འོར་ཁ་བཞིའི་སྡེ་པ་ནམས་བཅོམ་
 པའི་སྐབས་སུ། མངའ་རིས་སུ་དེའི་ཆིང་བླ་མུར་འབོད་པ་མོ་ཉ་བཏང་བས་མི་
 རིང་བར་ལྷ་སར་འབྱོར། དེ་དང་རུས་མཚུངས་སུ་ཨ་ས་ཁན་ཨམ་པ་ཡང་ལྷ་སར་
 འབྱོར། དེ་ནས་རྒྱལ་བའི་ཡབ་རྗེ་དང་། དེའི་ཆིང་བླ་མུར་དང་བཀའི་གྲང་སྟོན་
 རྒྱམས་ཨ་ས་ཁན་ཨམ་པའི་སྟོན་གནས་སུ་འཛོགས་ནས། སྟོས་ཚད་བྱས་མཐར་
 བཀའ་སྟོན་མོ་ལྷ་བ་དང་། དམག་དཔོན་སྟོ་བཟང་དར་རྒྱས་གཉིས་གྱིས་བོད་
 སོག་གི་དམག་མི་ལྔ་བརྒྱ་བྲིད་ནས་གཡུལ་རྩ་བསྟོན་པས་གཡུལ་ལས་རྒྱལ། སྟོ་
 བཟང་བསྟན་འཛིན་རྩན་གར་གྱི་ཡུལ་རྩ་བོས། གཙོ་བོ་ཨེར་དེ་ནི་རི་ཁོང་དང་།
 ཁོ་ཡོན་ནང་སོ་དང་། མེ་དའི་ཆི་ལ་སོགས་བཟུང་ནས་ལྷ་སར་བྲིད་^③། ཤིང་
 འབྲུག་སྒྱི་ལོ་ ༡༧༢༩ ལོར་ཆིང་གོང་མ་གཡུང་གེན་གྱིས་རྒྱ་ལའི་སྤྲ་མར་གསེར་གྱི་
 སྟོགས་བུ་སྤབ་མཐུག་གོ་བ་ཅམ་བཅུ་རྩ་ཡོད་པའི་འཇའ་ས་དང་། རྒྱ་དང་།
 མན་རྩ། བོད། སོག་གི་ཡིག་རིགས་བཞིས་སྤྲས་པའི་གསེར་ཐམ་ཆེན་མོ་གནང་
 སྒྱིན་འབྱོར། ཤིང་རྒྱལ་སྒྱི་ལོ་^④༡༧༢༥ལོར་སྟར་མཚོ་སྟོན་གྱི་རུས་བེད་སྐབས། ཨ་
 མདོའི་ས་ཁུལ་གྱི། དགོན་ཁག་ཆེན་པོ་མང་པོ་ཞིག་རྒྱ་དམག་གིས་སྟོར་རྒྱུན་བྱས་
 པ་ནམས་ཉམས་གསོ་གནང་། མེ་རྟ་སྒྱི་ལོ་^⑤༡༧༢༩ལོར་རྒྱལ་བ་བསྐྱལ་བཟང་རྒྱ་
 མཚོས་བསྐྱབ་སྟོན་བཞེས་ཆེད་གཙང་བཀྲ་ཤིས་རྒྱུན་པོར་སེམས་པ་གཏན་འཁེལ་

① ད་ལྟ་རྒྱང་རྒྱབ་སྒྲུ་ཁང་ནང་སྟོས་ཡོད་འདུག

② མི་དབང་རྟོགས་བརྗོད་ལས་གསལ།

གནང་བ་དེ་སྒོ་བྲང་འགྱུར་ཕྱོག་ཕྱོག་ནས། ཕམ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་ལྷ་སར་གདན་
འདྲེན་བྱས་ཡོད་འདུག །

མེ་ལུག་སྒྱི་ལོ་༡༧༩༧ལོར་དབུས་གཙང་གཉིས་ཀྱི་བཀའ་སློན་ཚུགས་སོ་སོར་བྱས་
པའི་འགལ་བ་ཆེར་སོན། སྒྱིར་བཏང་དབུས་གཙང་གཉིས་དཔོན་རིགས་བར་གྱི་
འགལ་བ་དེ་བཀའ་ཤག་ཐོག་མར་བཅུགས་དུས་ནས་བྲང་ཡོད་པར་ངེས་ཏེ། རྗེས་
སྒྱུ་བཀའ་སློན་གཉིས་གསར་བསྐྱོད་སྐབས། ཨ་ས་ཁན་ཨམ་པས། གཅིག་ནི་ཕོ་
ལྷ་ཐའི་ཇི་འདི་འོས་སམ་ཞེས་མིང་བཏོན་སྐབས། དགྲང་སློན་སོགས་གཞན་དག་
ན་རེ། དགའ་ལྷན་པོ་བྲང་པའི་གནའ་བོའི་ལུགས་སྒོལ་ལ་ཡུལ་གཙང་སྒྲོང་ས་ཀྱི་
སྒྱེ་བོ་དག་སྡེ་མོ་ལས་འཛིན་ཆེན་མོའི་གོ་སར་འཁོད་པའི་རྒྱུན་མེད། ཞེས་གཙང་
ཚུགས་མི་སྡེ་དཔོན་སར་བསྐོ་བ་ལ་བཀག་འགོག་བྱས་ཡོད་འདུག །དེ་ལྟར་བོད་
ཀྱི་འཛིན་སྒྲོང་གི་རྒྱུན་ལྷན་ལས་ཀའི་ནང་། གཙང་ཚུགས་ཀྱི་དཔོན་ཁང་ཆེན་པ་
དང་། ཕོ་ལྷ་བ་གཉིས་ཚུགས་གཅིག་དང་། ང་པོད་པ། ལུམ་པ་བ། སྒྱུར་ར་བ་
གསུམ་ཚུགས་གཅིག་ཆགས་ཏེ། རྗེ་འབངས་སྒྲོང་བའི་སྤྱི་རྒྱུ་ཡང་གཅིག་གྱུར་
མེད་པ་དབང་ཤུགས་སུ་ཆེད་ལས་ཀ་བྱེད་ཅིང་ཡོད་པར་མངོན་པ་ནི། དཔེར་ན།
ཁང་ཆེན་པ་དང་ཕོ་ལྷ་བ་སྟོད་སྟོད་སོ་སྒྲུང་ལ་ཐེབས་པའི་སྐབས་སྒྲུ་ང་ལུམ་སྒྱུར་
གསུམ་གྱིས་རྗེ་འབངས་ལ་ཚུགས་རིས་བྱས་ཏེ། གཙང་ཁུལ་གྱི་མི་རྗེ་ལ་དབུལ་
ཁུལ་འཕར་མ་འགེལ་བར་གཙང་སྒྲོང་ས་རྣམས་ཀྱིས་དའི་ཆེང་བྱ་སྒྱུར་ལ་འོ་དོད་
འཁོད་པ་དང་། ལྷ་ས་ལ་ཡང་རྗེ་འབངས་ཉམ་ཐག་པ་རྣམས་ལ་དབུ་ཁུལ་བཟོད་
དགའ་བས་ཀྱུན་ཏུ་གཙོས་པ་དང་། སྒྲོབས་འབྱོར་ཡོད་པའི་བོད་འབངས་རྣམས་
ཐབས་མཁས་ཀྱི་སྒྲི་ནས། བཀའ་ཡིག་བཅན་པོ་བྲངས་ཏེ་དབུ་ཁུལ་ཆ་ཤས་ཅམ་
ཡང་མི་བརྒྱབ་པ། སྒྲོང་བྱུར་གཅིག་ལ་ལུགས་སྒོལ་ཐ་དད་པ་གཉིས་བྲང་བ་ལ།
ཁང་ཆེན་པ་དང་ཕོ་ལྷ་བའི་ཚུགས་ཀྱིས། བདེ་སྤྱད་མི་སྒྲོམས་པར་དེ་དག་ལ་
གཟིགས་ནས་དབང་ཤུགས་བཅན་པོས། མི་ཆང་བཞི་བརྒྱར་ཉེ་བ་ཞིག་ལ་རྗེ་

འབངས་སྤྱི་དང་མཚུངས་པའི་དབྱ་ཁལ་བསྐྱབ་བཅུག་པའི་སྟོན། མི་དབང་ཉོགས་
བརྗོད་རྒྱ་གསལ་བ་ལྟར་རོ། །

དབྱུག་པའི་བཀའ་སྟོན་གསུམ།

༡ ང་མོ་དང་ཁྱེད་ཀྱིས་

༢ ལྷན་པ་བཅས་ཀྱིས་རྒྱུ་ལོ།

༣ ལྷན་པ་མཐོང་སྟོན་ལོ།

གཙང་པའི་བཀའ་སྟོན་གསུམ།

༡ ལང་ཆེན་བཅོད་ནམས་རྒྱལ་ལོ།

༢ སོ་སྤྱོད་བཅོད་ནམས་རྒྱལ་ལོ།

ཡང་ཁང་ཆེན་པ་དང་སོ་སྤྱོད་པའི་སྟོན་གསུམ། ཆིང་གོང་མ་གཡུང་གེན་ལ་སྟོན་
རྒྱ་ཡི་གེ་བཏང་སྟེ། ང་ལུམ་སྐྱར་གསུམ་ལ་སྟོན་འཇུགས་བྱས་པ་དེ་བོད་འབངས་
སྤྱིའི་རེ་ལྷ་ཡིན་ཚུལ་དང་། རྒྱལ་ཡལ་བསོད་ནམས་དར་རྒྱས་ཀྱིས་ཀྱང་ང་ལུམ་
སྐྱར་གསུམ་ལ་རྒྱབ་ཅར་བྱས་ཚུལ་གྱི་ཡི་གེར་བཏང་བར། ཆིང་གོང་མས་ཡུང་
གེན་གྱིས་མངོན་ཆུང་གི་སྟོན་ནས་དོར་ཁེ་ལམ་པན་བོད་རྒྱ་ཁིབ་གཙང་བཏང་།

[[ང་ལུམ་སྐྱར་གསུམ་གྱིས་གཙང་གོང་བྱས་པ]] མི་ལྷག་ལོའི་སྐབས་དེར་སྤྱོད་
སའི་སྟོན་གསུམ། ང་ལུམ་སྐྱར་གསུམ་གྱི་སྟོན་ལ་སྟོན་བསྐྱབས་ཆེ་བ་ཡོད་སྟབས།
སོ་སྤྱོད་པས། ཁང་ཆེན་པ་ལ་དོགས་ཐོན་དགོས་ཚུལ་ཡང་ཡང་སྐྱས་ཀྱང་སྐྱང་མེད་
དོར། སོ་སྤྱོད་པའི་ཆུང་མ་ལ་མངལ་སྐྱམ་ཆགས་ཤིང་ལུས་མི་བདེ་བའི་བརྟ་ལན་
འཕྱོར་བ་དང་། སོ་སྤྱོད་པས་དམག་རྒྱལ་བ་རིན་སོ་ཆེ་དང་། དའི་ཆིང་བླ་མུར་ལ་
གཞིས་སྟོར་འགྲོ་ཆོག་པའི་དགོངས་འཕྲོལ་ཞུས། དམག་དཔོན་གྱི་བཟང་དར་རྒྱས་
དང་། བཤེར་དཔང་ངག་དབང་བདེ་ཆེན། རང་གི་གཉེན་ཉེ་སྦྱིད་སྐྱུག་དབང་
འདུས་བཅས་ནང་མ་སྟོས་ཐུབ་ནམས་ལ། ལྷ་སར་སྤྱི་དོན་གྱི་འགྱུར་ཅི་བྱུང་དོ་
སྐྱང་སྟོན་མེད་བྱས་ཏེ་གསང་འཕྲིན་རྒྱས་ཐོག་རྒྱ་བཏང་པའི་བཀོད་མངགས་བྱས་

ཏེ་ཉེན་ཡོལ་གྱི་ཆེད་དུ་རང་བྱིམ་དུ་ལོག། རང་གི་སྐུ་སྒྲུབ་ཀྱང་ལྟ་ས་ནས་སྤྱིར་གཙང་
 ཏུ་འབོད་པ་བཅས་ཉེན་མོན་སྟོད་མེད་གནང་། སྐབས་དེ་ཙམ་ན་རབ་འབྱམས་
 པ་ཚུལ་བྱིམས་ཐར་པ་སོགས་པེ་ཅིང་ནས་ཡར་ལོག་པ་ནམས་གྱི་ངག་ནས། ཆིང་
 ལོང་མས་དཔེ་ཆིང་བླ་ཐུར་ལུང་གི་གཟེངས་བསྟོད་དང་། ཤེལ་གྱི་ཐམ་ག་བཅས་
 བསྐལ་བ་དང་། ཆབས་ཅིག་བོད་དུ་ལས་ཀ་བྱེད་མཁན་ཏུ་ཞིན་གཉིས་འཁོར་
 དང་བཅས་པ་རིང་མིན་འཕྱོར་ཚུལ་བཤད་པ་དང་། ང་ལུམ་སྤྱར་གསུམ་གྱིས་
 ཐུར་ནས་བཀའ་སློན་གཙང་པ་གཉིས། སློག་བསད་བྱ་རྒྱུ་འཆར་གཞི་ཡོད་པའི་
 གཞིར་བཅས། ཆིང་ལོང་མ་གཡུང་གིན་གྱི་ལུང་དང་ཐམ་ག། །ལས་བྱེད་པ་
 སོགས་མ་སློབ་པའི་ལོང་དུ་ལས་ཀ་དེ་བསྐྱབ་འོས་པར་སེམས་ཏེ། ཟླ་བ་དྲུག་པའི་
 ཆོས་ཀྱི་ཉིན། གཙུག་ལག་ཁང་གི་གཞུང་སློའི་སློ་མཆོར་སྟེང་གི་གཟིམ་རྒྱུང་ཁམས་
 གསུམ་དུ། བཀའ་ནམས་ཆོགས་འདུས་འཆོགས་སྐབས། ཐུར་ནས་གྲ་སླིག་ཡོད་པ་
 ལྟར། ལྟ་སའི་ཞོལ་ས་ཁུལ་གྱི་ལས་སྟེ་པ་ང་མོད་དུ་གན་པ་སློ་བཟང་དེར་སྟུན་ཞུ་
 ཡོང་ནས། ཡི་གེ་རིང་པོ་ཞིག་དཔེ་ཆིང་བླ་ཐུར་ལ་སྤྱན་བསྟར་ཞུས། དཔེ་ཆིང་
 གིས་དེ་ལ་གཟིགས་ནས་སྟོད་གཡོང་གི་སྐབས་སུ། མགོན་གཉེར་སློ་བཟང་དོན་
 ཡོད་གྱིས་སྤྱ་རྒྱལ་ནས་དབུ་སྒྲར་བཟུང་མ་ཐག་དུ། ང་ལུམ་སྤྱར་གསུམ་གྱི་སྤྱ་
 འཁོར་ནམས་གྱིས་གྱི་རུབ་བརྒྱབ་ཏེ་བཀོངས། དེ་དང་དུས་མཆུངས་སུ་གཙུག་
 ལག་ཁང་གི་བར་ཁུམས་སུ་ཡོད་པའི། དཔེ་ཆིང་གི་ཞབས་གས་མང་པོ་བསད།
 ཞབས་གས་གཞན་པ་ནམས་བཟུང་། དཔེ་སྤྱི་ཉེན་དཔེ་ཆིང་བླ་ཐུར་གྱི་བཞུགས་
 གནས་སུ་སྤྱན་ཏེ་ལུམ་ཆེ་རྒྱུང་གཉིས་ཀ་བསད། བྱང་སྟོགས་ནག་རྒྱ་ཁར་དམག་
 གཏོང་སྟེ། དཔེ་ཆིང་བླ་ཐུར་གྱི་སྟོགས་གཏོགས་ནག་རྒྱ་མཁན་པོ་སོགས་བསད།
 དུགས་ཀོང་སྟོགས་སུ་དཔེ་ཆིང་བླ་ཐུར་སྟོགས་ལ་རོ་ཆོལ་བྱ་དགོས་པའི་བདེ་ཁུབ་
 བསྐྱགས། སྤྱིད་པ་ཐང་པ་དང་། བཀྲ་ཤིས་དཔལ་བ། སྤྱུ་ཁང་པ་སོགས་དམག་
 དཔུང་དང་། བཅས་པ་གཙང་སྟོགས་སུ་བཏང་ནས་སོ་སྟེ་བ་ཆར་གཙོད་དགོས་
 པའི་བཀའ་ཕེབས། སྐབས་དེར་སྤྱིད་སྤྱུག་དབང་འདུས་ལྟ་ས་ནས་རང་གཞིས་སུ་
 ཕེབས་པའི་ལམ་བར་དུ། དཔེ་ཆིང་བླ་ཐུར་ཁང་ཆེན་པ་བསད་པའི་གནས་ཚུལ་

ཐོས་མ་ཐག་དུ། རྒྱ་ལའོར་སྟོན་པ་རིངས་སྟབས་བྱིས་པོ་ལྟ་བུའི་མདུན་དུ་བང་མི་
བཏང་བ་འཁྱོར་ཏེ་ལྟ་སར་དོན་ཆེན་བྱང་པའི་སྒོར་སྟོན་བྱ་བ་ལ། །

[[པོ་ལྟ་བས་དབུས་ཆོལ་བྱས་པ]] པོ་ལྟ་བས་བསམ་གཞིག་ནན་ཏན་བྱས་མཐར་
འཆར་གཞི་གསུམ་བཤོད་པར། ༡ བྱང་ལམ་དུ་ཐོན་ཏེ་ཟིང་ལིང་བརྒྱད་ཆིང་ཤོང་
མ་ཆེན་པོའི་ཞབས་དྲུང་བཅར་རྒྱ། ༢ སྟོང་མངའ་རིས་སྒོར་གསུམ་དང་། གཙང་
ཁུལ་གྱི་མི་མང་སྐལ་སྦྱོང་བྱེད་ཅིང་དག་པོ་ལ་དམག་འཐབ་བྱེད་རྒྱ། ༣ རེ་ཞིག་ས་
དགའ་དྲོ་ཤོད་ཁུལ་གྱི་ས་ཆ་བཟུང་སྟེ། སྤང་སྟོན་རིམ་བཞིན་པར་ཆོལ་བྱེད་རྒྱ།
བཅས་འཆར་གཞི་གསུམ་པོ་ཤོག་དྲིལ་བྱས་ཏེ་རྟེན་གསུམ་གྱི་དྲུང་དུ་བཟག་སྒྲིལ་
ཞུས་པར། དོན་ཆེན་གཉིས་པ་སྟོང་གཙང་གཉིས་གྱི་དྲག་ཤུགས་བསྐུལ་རྒྱ་བབས་
པ་དེ་ཉིད་ཐུགས་ཐག་བཅད། སྟོས་གཞིས་ལ་དྲག་པོའི་འཕྱོག་སྤང་གི་བཤོད་
འདོམས་གནང་ཞིང་རིངས་སྟབས་བྱིས་གཤེགས། དེ་ནས་དབུས་དམག་རྣམས་
དེར་འཁྱོར་པ་དང་པོ་ལྟ་བུའི་རྗེས་མ་ཟིན་པ་སྤྱིར་ལོག་དགོས་པ་བྱུང་། པོ་ལྟ་
བས་སྐས་བགྲེས་གཞིན་གཉིས་དང་། རྒྱ་ལའོར་ཏུག་རྒྱུག་ན་དམག་དྲུག་ཅུའི་སྒོར་
བྱིད་ནས་ལ་སྟོང་དེང་རིའི་ཕྱོགས་སུ་ཐེབས། དེ་ནས་ཤེལ་དཀར་རྫོང་གི་དམག་
དཔོན་ལྷང་ལོ་ཅན་དང་། བསམ་གྲུབ་སྤྱིང་པ། ངམ་རིང་རྫོང་གི་དམག་དཔོན་
རུ་མ་བ་སོགས་ལ་ཡི་གེ་བཏང་སྟེ། དམག་དབུང་བསྐྱེད་ནས་དུས་འཛོམས་དགོས་
པ་དང་། ལྟ་ཅིའི་རྫོང་དཔོན་ལྟ་ས་བ་ས་གྲུ་ཤར་པ་དང་། བཅན་ལུལ་བ་གཉིས་
བྱུངས་ཤིག་ཅེས་གནང་བར། རུ་མ་བས་ཁས་མ་སྤངས་པ་མ་ཟད། ལྟ་ཅིའི་རྫོང་
དཔོན་གཉིས་ལ་གསང་བརྟེན་བཏང་ནས་བྱོས་བཅུག་པ་རེད། ལྷང་ལོ་ཅན་པ་ནི་
སྤྱིར་སྟབས་བྱིས་ཞབས་རྗེས་སྟེགས་ནས་འཁྱོར། དེ་ནས་སྟོ་རོང་དུ་ཐེབས་པ་དང་
འགོ་དཔོན་ཨ་རྩོས་ན་དམག་བརྒྱ་ཤུག་གཅིག་གཏོང་རྒྱུའི་ཁས་ལེན་བྱས། དེ་ནས་
དཔལ་ཁུད་དུ་སྟེབས་པ་དང་། སྤྱིར་ར་བའི་ཆོང་པ་ར་སྤིག་གཡག་རྒྱབ་བརྒྱད་ཅུ་
ཅན་གྱི་ཆོང་པ་དང་འཕྲད་པས་ཆོང་རྩས་རྣམས་བཅོམ། ལག་དོན་སྤྱི་བཤེར་
སྟོང་། དེ་ནས་རྫོང་དགའ་དུ་འཁྱོར་པ་དང་སྟེ་འབངས་འཁྱོར་ལྟོན་རྣམས་ལས་

ན་བཞི་བཅུ་ཙམ་བཟུས། རྫོང་དཔོན་ས་ལྷ་བ་ང་ལུམ་ཐུར་གསུམ་གྱི་གོགས་ཡིན་
སྐབས་བབྱང་སྟེ་མངའ་རིས་སུ་བཅོན་རུ་བཅུག། །ཡུལ་དེར་ང་པོ་ད་པའི་ཆོང་
དེའུ་ཉིར་གསུམ་ཙམ་ཐུག་པ་དེ་བཅོམ། །ལག་དོ་ནམས་སྦྱིད་གོང་དང་། གནའ་
ནང་རུ་བཟངས་ནས་བཅོན་རུ་བཅུག། །དེ་ནས་ས་དགར་རུ་འཁྱོར་པ་དང་འགོ་
དཔོན་ལུང་ཅི་ནོ་ཡོན་གྱིས་པོ་ལྷ་བའི་བཀའ་བཞིན་བསྐྱབ་རྒྱ་དམ་བཅས། ད་ཆིང་
བླ་ཐུར་གྱི་གཅིན། དགའ་བཞི་ཆོ་བརྟན་བཀྲ་ཤིས་མངའ་རིས་སྦྱོར་གསུམ་གྱི་སྦྱི་
ཁབ་རུ་ཡོད་པ་དེ་ལ་ལྷ་སའི་དོན་ཁྱེན་ནམས་ཞིབ་སྤྲ་སྟན་ཁྱེད་དང་། ཐུར་རུ་
དམག་དབྱང་འདེགས་དགོས་པའི་ཡི་གེ་ཞིག་བྲིས་ཏེ། ཡིག་སྦྱེལ་ཀུན་ར་ཤར་པ་
བང་མི་བཟངས། ཟླ་བ་བརྟན་པའི་ཆོས་ཀྱི་ཉིན་པོ་ལྷ་བས་དམག་སྤྱངས་ཏེ་
ས་དགའ་དང་། རྫོང་ཤོད། ཟང་ཟང་སོགས་གྱི་དབྱང་ཆོགས་དང་བཅས། བྱང་
ངམ་རིང་དང་། ལྷ་ཅེ། ལུན་ཆོགས་སྤྱིང་སོགས་གྱི་དམག་དབྱང་ནམས་བཟུ་
ཞང་རིམ་གྱིས་ཤེབས། རུས་དེར་སྦྱིད་པ་ཐང་པ་དང་། རྒྱང་ཁང་པ་སོགས་གྱི་
དམག་དབྱང་། འབྲུམ་པོ་ལྷ་ནས་ཕྱིར་ལོག་པའི་སྐབས་སུ་རྒྱལ་ཅེའི་བཅོན་རྫོང་
བབྱང་བ་དང་། མི་རིང་དབྱས་དམག་དང་། དུགས་ཀོང་གི་དམག་གཙན་རུ་
འཁྱོར་གྲབས་ཡོད་པའི་གནས་རྒྱལ་ཐོས་རྒྱུ་གཙང་ཁུལ་གྱི་དཔོན་རིགས་འཁྱོར་
ཅེ་བཟུན་འཛིན་ནོ་ཡོན་དང་། རྫོང་དཀའ་བ། དགའ་པོ་པ་སོགས་ཡུལ་སོ་སོའི་
དཔོན་རིགས་ནམས་དང་། རུ་དཔོན། སྤྱིང་དཔོན་དང་བཅས་པས་གཙང་དམག་
བྲིད་དེ་ཁ་རོ་ལ་ཁར་འཛིང་རྒྱས་བརྒྱབ་ནས་འགོག་སྤྱང་བྱས། དབྱས་དམག་དེར་
འཁྱོར་པ་དང་། འཐབ་འབྲུང་ཐངས་འགའ་བྱས་ཏེ་ཕམ་རྒྱལ་དབྱེ་མ་འབྱེད་པའི་
སྐབས་དེར་གཙང་དམག་ནམས་མདེའུ་རྫོགས་ནས་ཕྱིར་འཐེན་བྱ་དགོས་བྱུང་བ་
དང་། འཕྲལ་རུ་པོ་ལྷ་བའི་ཅར་དམག་རིགས་ཁྱེད་སྤུལ་བང་མི་ཀུན་བཟང་སོགས་
མངགས། ཁོ་ཆོས་ལམ་བར་རུ་གཙང་ལྗོངས་གྱི་དམག་དཔོན་ལུ་མ་བས་དབྱས་
ཐོགས་སུ་བཏང་བའི་བང་མི་ཞིག་འཛིན་བབྱང་བྱས་ཏེ་བསྟོན་བཤེར་བྱས་པར།
རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་ལ་འབུལ་རྒྱུའི་དར་དཀར་པོ་ཞིག་གི་སྟེར། ཁོ་པོ་ནི་བསམ་རྒྱ་
དང་བྱ་རྒྱ་སྤྲ་མ་བྲིད་གྱི་དོན་ལས་མ་མཆིས་སོ། །ཞེས་ཤོག་ལྟེན་ཅིག་བཏགས་

ཡོད་པ་དང་། ཡབ་རྗེ་ལ་ལུལ་རྒྱུ་འཕྲིན་ནང་། ཐོ་ལྷ་ཐའི་རི་མངའ་རིས་སུ་
 དབྱང་ཚོགས་བསྐྱལ་བར་སོང་ངེས། འདམ་གཞུང་གི་སོག་རིགས་དེའི་ཆིང་བླ་
 ཐུང་ལ་དགའ་བ་རྣམས་དང་ལག་འབྲེལ་མ་བྱས་གོང་ལ་གཙང་སྡེ་ངས་ཡོངས་སུ་
 ཚར་གཙོད་དགོས། ཞེས་སོགས་བྱིས་པ་ལག་ཏུ་འཕྱོར་བས་ཐོ་ལྷ་བ་རབ་ཏུ་བྱོས་
 བས། ཞབས་གས་བསྟན་འཛིན་དགོས་སྐྱེས་སོགས་སྟོན་པོ་བརྒྱ་ཅམ་མངགས་
 བས། གཞིས་ཅེར་ལྷིང་ཆེན་པ་པ་བྱ་གཉིས་སར་སོང་ལ། ལྷིང་ཆེན་པས་ན་རྩ་
 བཏབ་སྟེ། དོན་གལ་ཆེ་ཞིག་གོས་མོལ་ཁྱེད་གོས་ཞེས་མགོ་བསྐྱོར་གཏོང་དགོས་
 པའི་བཀའ་མངགས་གནང་། ཁོ་ཚོས་དེ་བཞིན་བྱས་པས་རྩ་མ་བ་དོགས་པ་མེད་
 པར་གཞིས་ཅེ་རྫོང་ཏུ་འཕྱོར་པ་དང་། ཐོ་ལྷ་བའི་ཞབས་འབྲིང་རྣམས་སྟོ་བྱར་ཏུ་
 ཐོན་ཏེ་འཛིན་བཟུང་བྱས། ཡན་ལག་རྣམས་བསྐྱམས་ཏེ་གཞིས་ཅེ་རྫོང་གི་ཡང་
 རྟེན་ནས་གཡུག་སྟེ་བསད། དེ་ནས་རྩུང་ལོ་ཅན་པས་དམག་དབྱང་ཉང་རྒྱུ་ལྷོ་
 རྒྱུད་དང་། ཐོ་ལྷ་བའི་དམག་དབྱང་རྣམས་བྱང་རྒྱུད་ནས་བཏོགས་ཏེ་རྒྱལ་ཅེརི་
 རྩྱགས་བཤར། དབུས་དམག་ཁག་གཅིག་འབྲོང་ཅེར་སྟེབས་ཡོད་པ་དང་འཕྲད་དེ་
 དམག་འཐབ་དང་པོ་བྱས། སྐབས་དེར་པའ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེས་སྐྱ་ཚབ་གཏོང་སྟེ་
 དམག་བཤོལ་བཏབ་བྱང་། དང་ལེན་མ་ཁུས་པ་ལུ་མཐུད་དམག་འབྲུག་ཐེངས་
 འགའ་བྱས་མཐར་ཐོ་ལྷ་བའི་རྩྱགས་པམ་ཉེས་རུང་བྱང་སྟེ། དམག་དབྱང་རེ་ཞིག་
 རྩུང་འཐེན་བྱས་ཏེ་ས་དགའི་རྩྱགས་སུ་བཏོགས། དབུས་དམག་གིས་ངམ་རིང་
 བར་དེད། དེ་ནས་རྩུང་ལོག་སྟེ་གཙང་ཁུལ་གྱི་རྫོང་གཞིས་སོ་སོའི་འགོ་དཔོན་
 དབུས་གོང་གི་དཔོན་རིགས་རྣམས་བསྐྱོས་ཤིང་། དམག་བྱིངས་རྣམས་རང་ལུལ་
 ཏུ་ལོག། །ཡུན་རིང་མ་འགོར་བ་ཐོ་ལྷ་བའི་དམག་དབྱང་སྐར་ཡང་ངམ་རིང་ཏུ་
 འཕྱོར། དེ་ནས་ལྷའི་ཅིང་ནོ་ཡོན་དམག་དབྱང་བརྒྱ་ཕྱག་གཅིག་དང་བཅས་ཏེ་
 ཉིན་མཚན་ལྷོས་མེད་ཏུ་རྒྱལ་ཅེར་ཕྱིན་ནས་མཁར་རྫོང་བཟུང་། མི་དབང་ཐོ་ལྷ་
 བས་གཙང་སྡེ་ངས་ཡོངས་ལ། དབུས་རྩྱགས་པར་གྲོལ་བྱ་རྒྱུ་འབྲས་ལྷགས་ཡིག་ཆ་
 བཞུགས་ཏེ། དབུས་པའི་གཙང་དཔོན་རྣམས་ལ་ལ་སྐྱག་སྟེ་བྱོས། ལ་ལ་མི་སེར་
 གྱིས་བསད་བཟུང་བྱས་པས་ཁོ་ཚོས་རྩུས་པ་ཅི་ཡང་མ་ཐོན། དེ་ནས་ཉིན་ཤས་

རྗེས་དབྱུས་དམག་རྒྱལ་ཅེར་འཕྱོར་ཡང་། མཁར་རྫོང་བཟུང་བྱིན་པས་རྫོང་གི་ཉི་
 འདབས་སུ་སྐར་བཏབ། ཟླ་བ་བརྒྱ་པའི་ཆེས་ལྷན་པོ་ལྷ་བའི་དམག་དབྱུང་རྒྱ་
 ཅི་རྫོང་དུ་འཕྱོར། དེ་ནས་བཟུང་ཉིན་ལྷར་དམག་འབྲུག་བྱས། གཙང་དམག་
 གིས་དབྱུས་དམག་ལ་མཆོན་འགྲོལས་བརྒྱབ་ཀྱང་། གཙང་ནང་དུལ་པས་གསང་
 བར་བཏང་བས། དབྱུས་དམག་གིས་དམག་འགྲོག་གྲ་སྒྲིག་བྱས་ཟིན་སྐབས་རྒྱས་
 ཉིས་མ་ཐུབ། དགའ་བཞི་ཆེ་བརྟན་བཀྲ་ཤིས་གཙོས་པའི་གཙང་དམག་ཉི་ཤུ་ཙམ་
 དང་། དེ་མོ་དཔོན་པོ་གཙོས་པའི་དབྱུས་དམག་བརྒྱ་གཉིས་ཙམ་ཕན་ཚུན་བསད་
 རེས་བྱུང་། སྐབས་དེར་པའ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་དང་། ས་སྐྱ་བདག་ཆེན་བཅས་ཀྱི་
 རྒྱ་ཆབ་བཏང་སྟེ་སྟེ་གཟར་འདུམ་དགོས་པའི་བཀའ་ཡིག་གནང་བ་དེ་ལ་ལྟམ་པ་
 བས་དབྱུས་དམག་རྗེས་སྟོན་ངང་སྐྱག་ཆེད་དུ་གྲོས་མོལ་དང་ལེན་ཁྱུ་ལྟལ་གྱིས་ཉི་
 མ་གང་འཁྱོལ་བྱས། པོ་ལྷ་བས། སྟེ་གཟར་འདི་ལ་རྒྱལ་བའི་དགོངས་པ་ངེ་བཞེད་
 ཉམས་སད་པའི་ཆེད་དུ། རྒྱལ་བ་བསྐལ་བཟང་རྒྱ་མཆོའི་སྐྱ་མདུན་དུ། སྟེ་གཟར་
 ཡོང་རྒྱུ་གྱི་རྒྱ་མཆོན་ཞིབ་གསོལ་དང་། ཐག་གཙང་གང་འོས་བཀའ་ཐེབས་ཁྱུ་
 བའི་ཁྱུ་ཡིག་ཅིག་ཐུལ། རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེའི་བཀའ་ལན་དུ། མི་དབང་རྟོགས་
 བརྗོད་དུ་བཀོད་པར། པོ་ལྷ་ཐའི་ངེ་རང་ལ་མི་འཆོམས་པ་གང་ཡང་མེད། རྒྱ་ནག་
 གོང་མས་བཀའི་གནང་བ་ངེ་ལྷར་མ་བསྐྱལ་གྱི་བར་དུ་དོན་འདི་རང་འཇགས་སུ་
 འཛོག་པ་དང་། པའ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེའི་བཀའ་མ་བཅག །དམག་དབྱུང་རྣམས་
 གཡུལ་ལས་བཤོལ་ཏེ་སོ་སོའི་བྱིམ་དུ་ལོག་ཅེས་པའི་བཀའ་ཤོག་ཅིག་གནང་ཡོད་
 འདུག །དེ་ལ་ཆ་བཞག་ནས་དབྱུས་དམག་རྣམས་སྤྲ་དཀར་ཅི་བར་དུ་སྤྱིར་འཐེན་
 བྱས། གཙང་དམག་རྣམས་རེ་ཞིག་པ་རྣམ་བར་སྤྱིར་གྱེས། དེ་ནས་པོ་ལྷ་བས།
 པའ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་ལ། ཆིངས་དོན་དེ་ལྷར་ལག་ལེན་བསྐྱར་དགོས་ན་བདག་གི་
 རེ་བའི་འབྲས་བུ་མེད་པར་འཇུར་བས་བཀའི་གནང་བ་སྟོལ། ཞེས་པའི་ཁྱུ་ཡིག་
 གཅིག་འབྲལ་བའི་བང་མི་བཏང་། དེ་ནས་དམག་བཀོད་བྱས་པར། མཐོང་ལྷགས་
 རྫོང་དུ། སྐམ་རྒྱ་དཔོན་དབྱུང་བཅས་ཡོད་པ་ལ་དམག་མི་སྐམ་བརྒྱ་ཙམ་དབྱུང་
 རོགས་བཏང་། ད་ཡན་ཐའི་ངེ་ལ་སྟོང་དམག་གཅིག་དང་བཅས་རིན་སྤངས་རྫོང་

རུ་མངགས། ལྷ་ལྷུང་ཅེ་པ་ལ་དམག་ལྷ་བརྒྱ་དང་བཅས་འདྲུག་གི་སྤྱིང་དཀར་
 རུ་བཏང་། དམག་དཔོན་ལྷུང་ལོ་ཅན་པ་ལ་དམག་ཉིས་སྟོང་དང་བཅས་རྒྱལ་
 ཅེར་བཏང་། སྤྱུང་ཆེ་བ་ཤེལ་དཀར་ནས་འཕྱོར་པ་དང་ལྷུང་ལོ་ཅན་དང་ལྷན་
 རུ་རྒྱལ་ཅེའི་དམག་དཔུང་བྲིད་ནས། ཡར་འབྲོག་བརྒྱད་དབུས་སྤྱགས་སུ་བསྐྱོད།
 སོ་ལྷ་བས་རང་ཉིད་དམག་དཔུང་དང་བཅས། ཉིན་མཚན་སྟོས་མེད་རུ་བྱང་ལམ་
 བརྒྱད་ནས་ཡངས་པ་ཅན་རུ་སྤྱིབས། །

རུས་དེར་ང་སོད་པ་སོགས་ཀྱིས་གནས་ཚུལ་དེ་ཐོས་འཕྲལ་འཛིག་དངངས་དང་
 བཅས་དབུས་ཀོང་གི་དམག་རྣམས་སྤྱ་དཀར་ཅེ་ནས་ཕྱིར་འབོད་དེ་སོ་རྒྱ་ལའི་ཉི་
 འདབས་སུ་དམག་སྐར་བཏབ། སོ་ལྷ་བས་བྱང་རྒྱུད་ཀྱི་སོག་རིགས་ཐམས་ཅད་
 དབང་རུ་བསྐྱུས་ཏེ་དཔུང་སྟོབས་ཆེན་པོར་གྱུར། སྤྱུང་དེར་གཙང་ནས་པའ་
 ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་དང་། ས་རྒྱ་བདག་ཆེན་གྱི་སོ་སོའི་སྤྱ་ཆབ་དང་། དབུས་ནས་
 དགའ་ལུན་བྲི་པ། སེ་འབྲས་དགའ་གསུམ་དང་། རྒྱུད་གྲ་སྟོད་སྟོད་བཅས་ཀྱི་
 ལས་སྡེ་རྣམས་ཆིངས་མོལ་གནང་བར་ཐེབས་རྒྱའི་འཕྲིན་འཕྱོར་ཡང་། སོ་ལྷ་བས་
 ཁས་མ་སྤངས་པ་འཕན་ལྷལ་བརྒྱད་དཔུང་འཁྱུག་བྱས། རུས་དེར་དམག་དཔོན་
 བྱིང་པ་བས་དབུས་ཀོང་གི་དམག་དཔུང་བྲིད་དེ། སྐར་འོང་བརྒྱད་ནས་ཡོང་བའི་
 གཙང་དམག་དང་གཡུལ་འཁྱུག་བྱས་པས། དབུས་དམག་རྣམས་ཐལ་ཕྱང་རྒྱང་
 གིས་བྱིར་བ་ལྟར་ཐམ་པ་གྱུར། སོ་ལྷ་བའི་དཔུང་གིས་དགའ་མོའི་འཕྲང་སྤྱང་གི་
 དབུས་དམག་རྣམས་ཐམ་པར་བྱས་ཏེ། འཕན་པོ་བརྒྱད་གར་པ་ཤོང་ཆོར་སྐར་
 བབ། ལུམ་པ་བས་དམག་དཔུང་བྲིད་ནས་སྤྱར་ཡང་དགའ་མོ་འཕྲང་སྤྱང་བར་
 བསྐྱོད་ཀྱང་། དབུས་དམག་རྣམས་སེམས་ཤུགས་ཉམས་ཏེ་དམག་འཐབ་པ་ཅམ་
 ཀྱིས་སྤྱགས་བཞིར་བྲོས། ལུམ་པ་བ་འཁོར་ཉུང་ཤས་ཅེ་སོ་བྲང་གི་ཆབ་སྟོན་རུ་
 བྲོས། ས་རྒྱལ་རྒྱུ་ལོ་༡༧༩༥ལོའི་ཟླ་བ་ལྷ་པའི་ཆོས་༢༤ཉིན་སོ་ལྷ་བས་ལྷ་ས་ཤོང་
 བྱིར་ཡོངས་རྫོགས་བབྱང་། །དེ་ནས་གཙང་དམག་གིས་ལྷ་སར་བབྱང་རྫེས། ང་
 ལུམ་སྤྱར་གསུམ་དང་དབུས་ཀོང་གི་དམག་དཔུང་ལྷག་མ་ཉུང་ཤས་ཅེ་སོ་བྲང་གི་
 ཆབ་སྟོན་རུ་འཁྱུལ་ནས་སྟོ་བསྐྱམས། སོ་ལྷ་བའི་དམག་གིས་སོ་རྒྱ་ལའི་

མཐའ་ཞོལ་དམ་པོར་བསྐྱོར་ནས་སྤྱང་པའི་ཉིན་གཉིས་པ་དེར། འོན་ཀྱང་སྤྱི་སྤྱི་
 སྤྱི་སྤྱི་དང་། བཅན་པོ་ནོ་མིན་ཏན། དགའ་ལྷན་གྱི་པ། གདན་ས་གསུམ་གྱི་ལྷ་
 མ་རྒྱལ་སྤྱན་རླབས་པོ་ལྷ་བའི་རྒྱང་རྒྱ་མིན། ང་ལྷམ་སྤྱར་གསུམ་སོགས་
 གྱི་ཆེད་རྒྱ་རྒྱུ་མ་ལགས་ཀྱང་། རྒྱ་ལའི་ལྷ་མ་མཆོག་དང་ཡབ་རྗེ་གཉིས་གྱིས་
 དའི་ཆེད་བྱ་ཐུར་བསད་པ་དང་། ལྷ་ས་ལ་སྤེལ་བཟུང་སྤྱོད་བ་སོགས་ལ་ཐེ་རྒྱས་
 གནང་རིགས་མེད་པ་ང་ཆོ་རང་གི་ཁག་ཐེར་དང་དག་འབྱུང་འགན་ལེན་ལྷ་ཐུབ་
 པ་ཡོད་ན། འདྲིའི་ཐད་ལ་མི་དབང་མཆོག་ནས་དགོངས་བཞེས་རྒྱ་ཆེར་མཛད་
 དགོས་ལྟས་པར། སོ་ལྷ་བས་ཀྱང་ཁྱོད་ཆོས་གསུང་པ་དེ་བཞིན་ཡིན་ན། རྒྱ་
 སྤྱི་སྤྱི་བྱའི་མི་རན་དེ་དག་དང་ལྷན་རྒྱ་བཞུགས་མི་རུང་བས། ཡབ་སྤྱི་སྤྱི་
 འཁོར་དང་བཅས་པ་རེ་ཞིག་སེའབྲས་གང་རུང་རྒྱ་ཐེབས་སམ། ཡང་བཀའ་སྤྱོད་
 གསུམ་དབྱང་དང་བཅས་པ་ཆབ་སྐྱོན་ནས་སྤྱིར་འབྱུང་དགོས། ཞེས་ལན་ཐུལ་བར།
 རྒྱལ་བས་བཀའ་སྤྱོད་གསུམ་གྱི་སྤྱི་ལ་འགན་སྤྱང་བྱུང་ན་ང་གང་བྱས་ཆོག་ཅེས་
 དང་། སོ་ལྷ་བ་ལ་གོས་ལྷག་གསུམ་དང་དབྱལ་སྤྱང་ལྷ་བརྒྱ་བསྐྱུལ། སོ་ལྷ་བས་
 ཀྱང་དའི་ལན་རྒྱ། རྒྱལ་བའི་བཀའ་བཞིན་བདག་གིས་སོ་ཆོའི་སྤྱི་འཕྲོག་པ་པར་
 བཞག །འཁོར་གཡོག་ཡོངས་སྤྱོད་སོགས་ལའང་གོད་ཆག་མེད་པར་བྱ་ཆོག །
 སྤྱང་ནས་འཇམ་མགོན་མའི་རྒྱལ་རོལ་གོང་མ་བདག་པོ་ཆེན་པོའི་དབྱང་ཆོགས་
 འདྲིར་ལྷགས་ན། དའི་ཆེད་བྱ་ཐུར་སྤྱོད་གྱི་དོན་རྒྱུན་སོགས་ཞིབ་ལྟས་བྱ་དེས་ཡིན།
 ཞེས་སོགས་ལན་ཐུལ། དེ་ནས་ང་ལྷམ་སྤྱར་གསུམ་སོ་སོའི་རང་བྱིས་རྒྱ་ཅི་བདེར་
 འདུག་བརྒྱུ་ཅིང་། ལུལ་གཞན་རྒྱ་སྤྱི་བྱལ་མི་ཤོར་པའི་ཆེད་རྒྱ་དམག་མི་སྤྱི་
 བརྒྱ་རེས་བསྤྱང་ནས་བཞག །ཁྱེ་བ་རྒྱུག་པའི་ནང་སོ་ལྷ་བ་དང་། སྤྱི་ལྱང་བཞད་
 པའི་དོ་རྗེ། འོན་ཀྱང་སྤྱི་སྤྱི་ དགའ་ལྷན་གྱི་རིན་པོ་ཆེ། སེའབྲས་གྱི་མཁན་པོ་
 བཅས་ཅེ་པོ་བྲང་རྒྱ་མིན་ནས། རྒྱལ་བ་བསྐལ་བཟང་རྒྱ་མཆོ་མཇལ་ཁར་བཅར།
 པན་རྒྱུན་དག་སེལ་དང་། སྤྱང་ནས་མཆོད་ཡོན་ཐུགས་ནང་དཀར་གཅོང་བྱ་རྒྱུའི་
 སྤྱོད་ལལ་བཞེས་དབྱ་སྤྱང་གིས་རྒྱས་པར་གྲགས། །

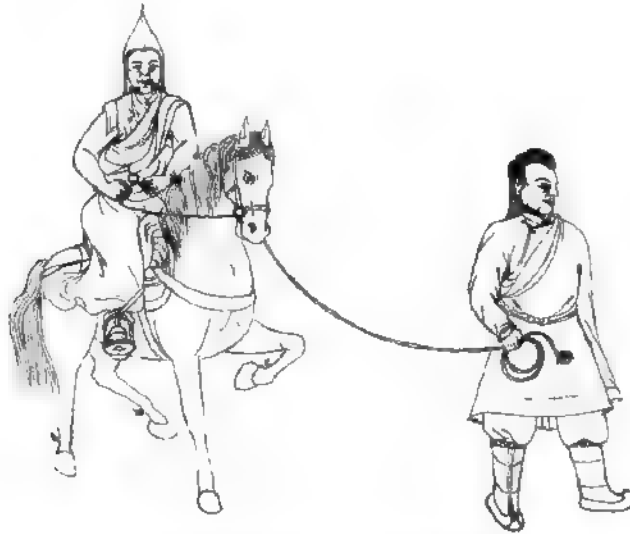
མ་ཞེལ་ཐོད་ཡུལ་ཕྱོགས་གསུམ་ནས། །
 རྒྱ་དམག་ཆིག་གི་ལྷ་སྟོང་འཁྱོད། །
 ར་ཡམ་རྒྱུ་གསུམ་ཁྱིམ་ལ་ལྷུར། །
 མོ་ལྷ་རྒྱན་ལྷང་མཆན་བྱིས་བརྒྱན། །
 རྒྱལ་ལ་ལམ་ལྷས་རང་ཡུལ་བརྒྱུངས། །

ལ་དགའ་སྟོན་མོ་གང་གི་སྤྱིད་སྟོང་བརྒྱན་པ། མོ་ལྷ་བ་
 བསོད་ནམས་སྟོངས་རྒྱལ། སྤྱི་ལོ་1727-1757 བར་སྤྱིད་
 བརྒྱུངས། མན་རྩ་གོང་མས་ཐོད་སྟོང་ལས་བྱེད་པ་ཨམ་
 བན་གཏོང་བའི་ལམ་ལྷགས་བཅུགས། རྒྱལ་བ་བསྐྱལ་
 བཟང་རྒྱ་མཆོ་ཐོད་གྲི་ཆོས་སྤྱིད་གཉིས་གྲི་བྲི་ལས་བཞོལ་
 ཏེ་ཁམས་མགར་ཐར་རྩ་གདན་དྲངས། སྤྱི་ལོ་1747ལོར་
 སྤྱིད་སྟོང་མོ་ལྷ་བ་སྤྱི་གཤེགས། །

སྤྱི་ལོ་1724པའི་ས་སྤེལ་ལོ་རྒྱ་ནག་གི་དམག་དཔོན་ཆ་ལུའུ་སོགས་བྱིས་སྟེ་བྲིད་
 པའི་རྒྱ་དམག་4000ཙམ་ཟེ་ལིང་བརྒྱད་དེ་ལྷ་སར་བསྐྱོད། སྟོན་ཆེན་གྲུ་དབྱིང་
 གིས་སྟེ་དྲངས་པའི་སི་ཁོན་གྱི་དམག་4000ལྷག་ཙམ་ཁམས་ཕྱོགས་བརྒྱད་ནས་ལྷ་
 སར་བསྐྱོད། དམག་དཔོན་ཆེན་མོ་ནན་ཐན་ཞང་གིས་སྟེ་བྲིད་པའི་དམག་
 4000ལྷག་ཙམ་ཡུན་ནན་བརྒྱད་དེ་དབུས་ཕྱོགས་སུ་བསྐྱོད་པར། བསྐྱེམས་པས་
 ཆིག་གི་ལྷ་སྟོང་བཞི་བརྒྱ་ཙམ་དབུས་སུ་འཁྱོད། ཟླ་བ་དགུ་པའི་ཆོས་40ཉིན་མོ་
 བང་ཆེན་ཐོད་ཉེ་འདབས་ནེའུ་གསིང་གི་སྤྱོདས་རྣམས་སུ་དམག་སྐར་བཏབ། དེ་
 རྣམ་ང་ལུམ་རྒྱར་གསུམ་རྩིས་འབྱངས་དང་བཅས་པ་དམག་སྐར་རྩ་བྲིད་ཅིང་།
 ལུས་མོ་བཅུགས་ཏེ་འདུག་བཅུག་ཁོ་ཆོས་གོང་མ་ཡུང་གེན་ལ། དའི་ཆིང་བླ་མུར་
 གྱི་ནག་ཉེས་ཞིས་པའི་དོན་ཆོན་བརྩ་བརྒྱན་ལྷག་ཙམ་བཀོད་པའི་དབྱེན་སྦྱར་གྱི་
 སྟོན་ཞུ་ཡུལ་བ་རྣམས་རེ་རེ་བཞིན་འདྲི་ཞིབ་བྱས་པར། མོ་ལྷ་བས་རྒྱ་མཆོན་དང་
 བཅས་པས་ལན་དྲངས་ནས་དག་ཐེར་བྱས། དེ་ནས་ང་ལུམ་རྒྱར་གསུམ་སོགས་

འབྲེལ་ཡོད་གྱི་མི་བརྒྱ་བརྒྱུ་བ་མ་རིའི་འགྲམ་གྱི་སྤར་ཐང་རུ་སྒྲིབ་ཅད། གཉིན་
 ཉེ་སྔགས་འགའ་ཞིག་རྒྱ་ནག་རུ་བརྒྱུངས། ཕོ་ལྷ་བ་ལ་བསྐྱགས་བརྒྱུ་དང་བཅས་
 དེའུ་སྤར་སྤྱི་སྤྱི་གསུམ་རུ་གཅིག་རུ་གནང་། བོད་གྱི་ཆབ་སྲིད་གྱི་དབང་ཆ་
 ཡོངས་རྒྱུགས་ཕོ་ལྷ་བས་འགན་བཞེས། འབྲེལ་རུ་མི་སེར་གྱི་དབུ་ཁྲལ་ཆག་ཡང་
 གི་སྲིད་རུས་སྤྲེལ། རྒྱལ་ཡུལ་བསོད་ནམས་དར་རྒྱས་ཐངས་འདིའི་ནང་ད་ལུས་
 རྒྱར་གསུམ་དང་འབྲེལ་བ་ཤིན་རུ་བྱུང་སྤྱུགས་ལྷ་བ་བརྒྱ་གཉིས་པར་རྒྱལ་བ་ཡུལ་
 སྤྱི་སྤྱི་འཁོར་ནམས་རང་ལུལ་ཁམས་ལི་ཐང་རུ་དྲངས། དེ་ནས་ལྷགས་བྱི་སྤྱི་ལོ་
 ༡༧༣༠ ལོར་ཆིང་གོང་མས་འགྲོ་སོང་བཏང་ནས་མགར་ཐར་དགོན་པ་གསར་རུ་
 བཞེངས་ཤིང་། རྒྱལ་བ་བསྐལ་བཟང་རྒྱ་མཚོ་དེར་གདན་དྲངས་ནས་བཞུགས་སུ་
 བརྒྱག། དེ་རྗེས་མན་རུ་གོང་མས་ཕོ་ལྷ་བ་ལ་ཕི་སིའི་ཆོ་ལོ་དང་། རུན་ཐང་ཞེས་
 པའི་འཇའ་ས། གསེར་ཐམ་ཆེན་མོ་ཡི་གེ་སུམ་སྤྱར་རུ། དབུས་གཙང་གི་བཀའ་
 སློབ་གྱི་བྱ་བ་བྱེད་མཁན་རྣམས་ཕི་སིའི་ཐམ་གཅིས་པ་བཅས་གནང་། །

ཡིད་རྒྱོད་ལས་རྣམས་ཡུལ་བརྒྱུ་བརྒྱུ་།

དེ་ལ་རྒྱོད་དམག་གསུམ་བྱིས་བསྐྱུངས། །

མི་ལོན་རབ་བྱུང་བཅུ་གསུམ་པར། །

ཕྱི་ལོ་གཉི་ལྔ་པ་ལྟར་དེ་མི་ལྟར།

འཕྲུལ་མེད་ཀྱ་མ་གྱུར་ཡིད་ཁིར་པོད། །

ཡ་ཤལ་ཤལ་འཛིན་ཏེ་བསྐོད་གནང་། །

བོད་དུ་གོང་མའི་ལས་བྱེད་པ་ཨམ་བན་མངགས་བོད་ཀྱི་ལས་ལུགས་བཅུགས།
 བོད་མྱོད་ཨམ་བན་དང་པོ་ལྷ་ལ་(马喇)དང་། དེའི་ལས་རྒྱལ་ལ་མེན་གོ་(僧
 格)བསྟོན། མི་ཁྱོད་དང་། རྩན་མེའི་ ཡུན་ནན་བཅས་ཀྱི་དམག་མི་སུམ་སྟོང་
 ཅམ་དབུས་དང་ཁམས་སྟོགས་སུ་བཞག །ས་བྱ་སྟེ་ལོ་༡༧༣༠ ལོར་སྡེ་དགའི་བཀའ་
 འབྱུང་ཀྱི་ཤིང་སྤར་བའོ་རྒྱའི་འགོ་བཅུགས། ལུགས་ཀྱི་སྟེ་ལོ་༡༧༣༠ ལོར་པོ་ལྷ་བ་
 རང་གིས་རྒྱན་བདག་གནང་སྟེ། རྒྱལ་བའི་བཀའ་འབྱུང་ཀྱི་ཤིང་སྤར་འཕྲོ་ཅན་དེ་
 ཡོངས་སུ་འབྱུང་བའི་ལས་འགོ་བཅུགས། སྤར་ཤིང་དེ་ཉིད་ཀྱུ་བ་རྗེས་སྤར་ཐང་དུ་
 བཞུགས་སུ་གསོ་ལ། ལུགས་པག་སྟེ་ལོ་༡༧༣༡ ལོར་ཅམ་ན་འབྲུག་པ་རྒྱབས་མགོན་
 ཡང་མིད་ངོས་འཛིན་སྟོར། སྟོགས་ཁག་གཉིས་ཆགས་ཏེ་འབྲུག་ལུལ་ནང་འབྲུག་
 ལངས། དེའི་རྒྱུ་གིས་བོད་འབྲུག་བར་དམག་འབྲུག་ལངས་ཡང་རྒྱལ་བ་ཀམ་པ་
 དང་། ས་རྒྱ་བདག་ཆེན། པར་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་སོགས་ཀྱི་སྤྱུ་ཆབ་བཏང་སྟེ་ཆིངས་
 འདུམ་གནང་བ་ལེགས་འགྲིག་བྱུང་། རྒྱ་བྱི་སྟེ་ལོ་༡༧༣༢ ལོར་པོ་ལྷ་བས་ཆེ་པོ་བྱང་
 བྱང་དུ། གསང་བདེ་འཛིགས་གསུམ་གྱི་སྟོན་བསྐྱབས་གསེར་ཟངས་ལས་ཀྱུ་བ་པ་
 བཞེངས། རྒྱ་སྤང་སྟེ་ལོ་༡༧༣༣ ལོར་པོ་ལྷ་བས་ཆིང་གོང་མ་ལ་བོད་མྱོད་རྒྱ་དམག་
 རྒྱང་འཕྲི་དགོས་པའི་རེ་ཞུས་ལྟར། གོང་མས་མ་རྒྱ་ཞིན་དང་། མེན་རྒྱ་ཞིན་གཉིས་
 གཙོས་པའི་དམག་མི་གཅིག་སྟོང་གཅིག་བརྒྱ་ཕྱིར་འཐེན་བྱས། བོད་དུ་ཅི་ཅུ་རྒྱ་
 ལོ་ལེ་གཙོས་པའི་དམག་མི་སྤྱ་བརྒྱ་བཞག་ཅིང་། ལྷ་བཞིར་དམག་སྤར་གསར་པ་
 བརྒྱབ་སྟེ་དེར་གནས་སྟོན། ལོ་དེར་རྒྱལ་བ་བསྐལ་བཟང་རྒྱ་མཚོའི་སྤྱིའི་གཙུང་
 མོ་ཆེ་རིང་དབང་མོ་སྡེ་དགའི་སྤས་དབང་ཆེན་མགོན་པོའི་ཁབ་དུ་སྟེན། ཤིང་
 ཡོས་སྟེ་ལོ་༡༧༣༥ ལོར་རྒྱ་བ་བདུན་པའི་ཆོས་༡༡ཉིན་རྒྱལ་བ་བསྐལ་བཟང་རྒྱ་མཚོ་
 དབུས་སུ་ཕེབས། ལྷ་སར་སྟེབས་པ་དང་བསུ་བ་སེར་སྤང་བཟབ་རྒྱས་གིས་ཕེབས་
 བསུ་ཞུས། འོན་ཀྱང་མིད་ཀྱི་ཐད་ནས་སྤྱ་དབང་གང་ཡང་མེད་པར་སྤྱ་མ་ཁོ་ནའི་

ངོ་པོའི་ཐོག་ནས་སྤྱི་ལོ་༡༧༥༠ལོའི་བར་རྩ་ལྷ་སར་བཞུགས། ལོ་ངེར་སི་རྩ་ཆོས་ཀྱི་
 འབྲུང་གནས་ལྷ་སར་ཐེབས་ཤིང་མི་དབང་པོ་ལྷ་བས་མཇལ་འཕྲད་གནང་། བོད་
 ཀྱི་ལོ་སར་ཀྱི་ཆོགས་གྲལ་རྩ་གདན་དྲངས་ཤིང་། བཞུགས་ཁྱིམ་ལང་འོས་འཆོམས་
 བཀོད། མདོ་མཁར་ཞབས་བྲུང་ཆོ་རིང་དབང་རྒྱལ་ལ་དབྱངས་ཅན་སྤྱ་གཞུང་རྒྱ་
 དཔེའི་ཐོག་ནས་ཞལ་བྲིད་སྟལ། མདོ་མཁར་ནས་ཀྱིས་ཞལ་བཀོད་ལྟར་བོད་ཀྱི་
 སྤྱ་དག་རྣམས་དང་སེར་འབྲས་སོགས་ལ་སྟུམ་རྟགས་ལྷགས་བྲིད་གནང་། །མེ་
 འབྲུག་ སྤྱི་ལོ་༡༧༥༤ལོར་འབྲུག་པ་སྟེ་སྤྱི་ལོ་ཀྱིས་རྒྱལ་བ་རིན་པོ་མཇལ་ཁ་ཞུས་པ་
 ལྟར། པོ་ལྷ་བས་སྟེ་ལེན་གཟབ་རྒྱས་གནང་། ལོ་ངེར་སི་རྩ་ཆོས་འབྲུང་ལ་མདོ་
 མཁར་ནས་ཀྱིས་སྟུམ་རྟགས་འགྲེལ་པ་བཅུ་མ་པའི་བསྐྱལ་མ་གནང་། ལྷགས་
 རྒྱལ་སྤྱི་ལོ་༡༧༤༠ལོར་གྲུང་རྣམ་རྒྱལ་ཆོ་བརྟན་སྤྱ་གཤེགས་པ་དང་། དེའི་གཙུང་
 གྲུང་པ་རྟེན་ལ་བཀའ་རྒྱོན་ཀྱི་སོ་གནས་དང་། པོ་ལྷ་བ་རྩོམ་རྩ་མང་གི་ཆོ་ལོ་
 གནང་། མེ་རྟག་སྤྱི་ལོ་༡༧༤༤ལོར་པོ་ལྷ་བའི་སྟུམ་གཉིས་ལ་གོང་མའི་བཀའ་གྲུང་
 གིས་སོ་སོར་ཆོ་ལོ་བསྟུལ། གཅེན་འགྱུར་མེད་ཆོ་བརྟན་ལ་གྲུང་གི་ཆོ་ལོ་དང་
 མངའ་རིས་རྒྱུར་གསུམ་ཀྱི་སྤྱི་བྱལ་པ་བསྐྱོས། གཙུང་འགྱུར་མེད་རྣམ་རྒྱལ་ལ་མའི་
 རི་ཆོ་ལོ་བསྟུལ་ཞིང་བྲང་འཁོག་ཆོ་པ་སོ་དགུ་དང་། འདམ་བརྒྱ་ཤོག་བརྒྱད་ཀྱི་
 སྤྱི་དཔོན་བསྐྱོས། སྤྱི་ལོ་༡༧༤༧པ་མེ་ལོས་ལོའི་རྒྱ་བ་གཉིས་པར། པོ་ལྷ་བའི་
 མཇིང་པ་ལ་གཉན་འབྲུམ་ཐོན་པས་སྟན་དབྱེད་དང་རིམ་གྱོ་གང་གིས་མ་ཐན་པ་
 སྤྱ་གཤེགས། དེ་ནས་རྒྱ་བ་བཞི་པར་མི་དབང་བསོད་ནམས་རྟོབས་རྒྱལ་གྱི་རིགས་
 སྟུམ་རྒྱུང་བ་དྲུ་ལས་བྲུ་ལྟར་འགྱུར་མེད་རྣམ་རྒྱལ་ལ་གོང་མའི་ལྷང་གིས་བོད་ཀྱི་
 རྒྱལ་སྤྱི་ཀྱི་ཁྲིར་འཁོད། ཅེས་དགའ་བཞི་བའི་བྲང་བ་བརྗོད་པའི་ནང་གསལ། །

རྒྱལ་རྩོད་རྒྱ་ཆེན་དམག་དབྱང་དང་། །

རྒྱ་ནག་ཞིང་ཆེན་བརྒྱད་ཀྱི་དམག །

འཕམ་འབྲུག་མི་ལོ་གསུམ་ལ་བྱས། །

མེ་ཡོས་རྒྱུ་ལོ་༡༧༩༧ལོར་རྒྱལ་རོང་ཆུ་ཆེན་ཆོ་ཁོ་རབ་བརྟན་རྒྱལ་པོ་དང་རྒྱ་ནག་
མན་ཏུ་གོང་མའི་ (乾隆) བར་དམག་འབྲུག་ལངས། རྒྱ་ནག་ཁིང་ཆེན་བརྟན་
གྱི་དམག་མི་བྲི་བརྒྱད་ལྷག་ཙམ་བཏང་ཁིང་འགྲོ་སོང་དེུལ་དཀར་པོ་སྤང་བྱི་བ་
གཉིས་ལྷག་ 20,000,000བཏང་། དམག་འབྲུག་ལོ་གཉིས་ལྷག་ཙམ་བྱས། རྒྱ་
དམག་ཆིག་བྲི་ཉིས་སྟོང་ཉིས་བརྒྱ་ལྷག་ཙམ་ཤི། བོད་དམག་བྲི་གསུམ་ལྷག་ཙམ་
ཤི་ཞེས་ཆིང་རྒྱལ་རབས་གྱི་ལོ་རྒྱུས་ལས་གསལ།

ལྷོ་མེ་1730-1749བར་ཁྱིམ་འཇམ་འཇམ་གྱི་རྒྱ་བ་མང་པོས་བཟུམ་གྱི་ལྷན་ཐང་ཞིང་པ།

ཏུ་མང་འབྲུག་མེད་ནམ་རྒྱལ་བྱས། །
རྒྱལ་རྒྱུད་ཞུལ་ཁིང་སྤྱ་འཁོར་མནར། །
ཡམ་བན་རྒྱུད་པའི་རྒྱས་བཀོད་བྱི། །
བསམ་རྒྱུད་རྟོགས་རྒྱས་ཀྱི་ཁིན་བྱས། །
ཁྱིམ་གཞིགས་ཁང་ཏུ་བབས་བྱས་བཀོངས། །

༡ དགའ་ལྷན་མོ་བྲང་གི་སྲིད་སྐྱོང་བརྒྱུད་པ། འབྲུར་མེད་
རྒྱལ་ཀྲུལ། སྤྱི་ལོ་ 1747-1750ལོའི་བར་སྲིད་བསྐྱུངས། སྲིད་
སྐྱོང་འབྲུར་མེད་རྒྱལ་ཀྲུལ་གྱིས་རིག་གནས་དར་སྤེལ་གྱི་
མཛེད་སྤྱོད་གཙོ་བོར་སྤྱོད་རབས་དཔག་བསམ་འབྲི་ཤིང་
ལྷན་ལྷགས་རི་མོའི་ཤིང་སྤར་དང་། གནས་བརྟན་བཅུ་དྲུག་
གི་ཤིང་སྤར་བཅས་བཞེངས། དགའ་ལྷན་གསར་སྤྱི་འདུ་
ཁང་རྒྱ་བསྐྱེད་གནང་། སྤྱི་ལོ་ 1750ལོར་ཨམ་བན་གྱིས་བཞོངས། །

འབྲུར་མེད་རྒྱལ་ཀྲུལ་བོད་ཀྱི་སྲིད་སྐྱོང་གི་འགན་བཞེས་པ་དང་། སྤྱི་ལོར་
ཞབས་འབྲིང་རྒྱལ་ལ། མཐུན་ལམ་གྲས་ཞབས་མེད་པའི་རྩལ་སྤྱོད་མང་པོ་བྱས་
པ་མི་དབང་རྟོགས་བརྗོད་དུ་གསལ་བ་རྒྱལ་མདོར་བསྐྱུས་ནས་བརྗོད་ན། ཡ་
རབས་སྤྱོད་བཟང་གི་བསྐྱེད་བྱ་བྱེད་མཁན་རྒྱལ་ལ་མི་དགའ་ཞིང་། རན་པ་
བཟང་པོ་སྤྱོད་པའི་གཡོ་སྤྱོད་གཏམ་སྤྱོད་ལ་ཐུགས་དམུས་པ། བྱ་བ་གང་ལ་བརྟག་
དཔུང་མེད་པར་བྱང་རྒྱལ་དུ་སྤྱོད་པ། གཞན་གྱི་སྤྱོད་པ་ལ་འཛིགས་སྤང་
དང་འཆེར་སྤང་མེད་པའི་རང་གཤིས་ཅན་ཞིག་ཡིན་པ་དང་། གདུག་རྩལ་ཅན་
གྱི་སྤྱོད་པ་གཙོ་བོར། ༡ ས་སྤྱོད་དང་། ཐུགས་རྟོག་པོ་དོ་གཉིས་ལ་བྱང་སྤྱོད་སྤྱོད་
རི་དྲགས་བདར་ས་སྤྱོད་ཅིང་འབྲོང་དང་། ཤ་བ། དགོ་བ། གཙོད་སྤྱོད་སྤྱོད་
མང་བསད་པ། སྐབས་ཤིག་རི་དྲགས་སྤང་མ་ཐུབ་པ་ཁ་གཡར་ནས་མདོ་མཁར་
བ་ལ་གཏད་ཅིང་མདའ་འཕངས་པར་རྟོག་མཛེད་པར་ཕོག་སྤྱོད་ཐུག་མང་ཟག་པ་
དང་། མདའ་གཉིས་པ་ཞིག་འཕངས་པ་དེ་གཞོན་ཅུ་ཕྱུ་ཆོགས་དོན་གྱུབ་ལ་
ཐེབས་ཏེ་ཆོ་འཕོས། དེས་ཐུགས་ཆོམས་པ་ལྷར་བྱས་མདོ་མཁར་རང་ཉིད་ལ་
ཉེས་སྤྱོད་མ་བྱུང་ཞེས་གསུངས། ༢ ཡང་འབྲུར་མེད་རྒྱལ་ཀྲུལ་གྱིས་ཁོ་རང་གི་སྤྱོད་
པོ་འབྲུར་མེད་ཆོ་བརྟན་ལ་དོ་ལྷག་པ་ཡིན་ཞེས་རྒྱུ་ཁག་བཀལ་ནས། ཐུགས་
འཆོལ་བའི་དམག་བཏང་ནས། ཐབས་ཀྱིས་འཆོ་བར་བྱས་ཏེ་ནད་ཀྱི་ཤི་སྤང་ཞེས་

རྒྱུན་ཁྲིམ་འདུག^① ། ཅིས་གསུངས། ༡ མདོ་ཁམས་ཞབས་བྱུང་དང་། རོ་ཡོན་པརྟེ་
 ཏ་གཉིས་ལ་ཨམ་བན་དང་ཁོང་རང་བར་ན་དཀྱག་ཤིང་བྱས་ཡོད་པའི་བསྟན་
 བཏགས་ཏེ་བཏོན་པ། ༢ ས་སྐྱལ་སྤྱི་ལོ་༡༧༥༥ ལོར་སྐུ་ས་བཅའ་སྟོན་གྱི་རྒྱ་དམག་
 རྒྱུང་འཕྲི་དགོས་པའི་ཁྱེད་ལྟར། རྒྱ་ནག་གོང་མས་དམག་དཔུང་ཁག་གཅིག་
 ཕྱིར་འཐེན་བྱས། ཨམ་བན་དང་འབྲེལ་ལམ་རྩེ་སྤྱག་ཕྱིན་ཏེ་ཆིང་གོང་མའི་
 དཔོན་དམག་རྣམས། བོད་དུ་འཛོག་རྒྱུར་མ་འདོད་པའི་རྣམ་འགྱུར་སྟོན་པ་
 བཅས་སྟོན་བརྗོད་མང་པོ་ཞིག་བྱས་འདུག ། འོན་ཀྱང་ཡིག་ཆ་འདི་དག་ནི་འགྱུར་
 མེད་རྣམ་རྒྱལ་གྱི་ཁ་གཏད་སྟོགས་ཀྱིས་བཙམས་པ་ཤ་སྟག་ཡིན་པས་ད་ཀྱང་ཁོ་
 རང་སྟོགས་གྱི་བྱིས་པའི་ཡིག་ཆ་རྟེན་ན་དེར་ལའང་ཞིབ་འཇུག་དགོས་པ་ཞིག་
 རེད། ལྷགས་ཏེ་སྤྱི་ལོ་༡༧༥༥ལོར་ལྷ་བ་བཅུ་པའི་ཆོས་༡༩་ཉིན་རྒྱ་ཞིན་གཉིས་ནས་
 མང་འགྱུར་མེད་རྣམ་རྒྱལ་གཡོ་ཐབས་ཀྱིས་ཁྱོམ་གཟིགས་ཁང་དུ་བོས་ནས་
 བསད། དེ་ནས་གོང་མའི་བཀའ་བྲིམས་ཆད་ཡིན་ཚུལ་དེལ་བསྟགས། དེ་འབྲེལ་
 རྒྱ་ཞིན་གཉིས་ནས་གོང་མའི་བཀའ་ཡིན་ཚུལ། བྱང་པརྟེ་ཏ་ལ་འཕྲིན་སྤྱེལ་མཁན་
 སྤྱ་ཚང་ཞིག་བཏང་། བྱང་པརྟེ་ཏས་པོ་རྒྱ་ལར་རྒྱལ་བའི་སྤྱ་མདུན་དུ་སྟོན་གསན་
 ལུལ། །

རྒྱལ་བའི་བཀའ་ཡང་མ་བཙུགས་པ། །

སྤྱ་བཟང་བཟླ་ཤིས་སྤྱ་ལྟོངས་རྒྱས། །

བོད་རྒྱ་འབྲེགས་པས་བར་བསྐྱེད་ཁེངས། །

ཨམ་བན་སྤྱ་ཆིན་གཙོས་བྱས་པའི། །

ཞབས་འབྲིང་བརྒྱ་རྩ་ཉིན་གཅིག་བསད། །

སྐབས་དེར་མང་འགྱུར་མེད་རྣམ་རྒྱལ་གྱི་སྤྱ་འཁོར་སྤྱོ་བཟང་བཟླ་ཤིས་སྟགས་
 ཀྱིས་རྒྱ་དཔོན་རྒྱ་ཞིན་གཉིས་ཀྱི་སྟོག་ལ་ཁྲོལ་བར་བཙམས་པའི་གཏམ་རྒྱལ་བའི་

① ཞེས་པ་རྒྱལ་བའི་རྣམ་ཐར་དཔག་སྟེ་མ་ལས་གསལ་བ་ལྟར་རོ།

སྒྲོན་དུ་གསན་པ་དང་། མགོན་གཉིས་གཉིས་གཙོས་པའི་བྲང་འཁོར་པ་ལ་ཆེར་
དང་། སེར་འབྲས་གཉིས་ཀྱི་སྒྲ་མ། ལས་སྒྲེ། སྒྲ་མང་དང་བཅས་པ་ལ་ཆེད་
མངགས་སུ་རྒྱ་དཔོན་རྣམས་ཀྱི་སྒྲོག་ལ་སྒྲོན་མི་འགྲུར་བའི་བཀའ་བསྒྲུ་ཡང་། ཁོ་
ཆོས་བཀའ་ལ་མ་བཅིས་པའི་སྐབས་སུ། སྒྲར་ཡང་བྲི་ཆེན་དོ་རྩེ་འཆང་སྐྱ་དངོས་
ཐེབས་ནས། བོད་སོག་བྲིངས་ལ་སྐྱར་ཡིག་སྒྲིམ་བསྐྲགས་གནང་དོན། འགྲུར་
མེད་རྣམ་རྒྱལ་གོང་མའི་དགོངས་པ་དང་། འགལ་ནས་དུ་ཞིན་གཉིས་ནས་བཀའ་
བྲིམས་བཅད་པ་ཡིན་སྟབས། བྲིད་ཆོ་ཆང་མ་རང་ཆོད་བབྲང་ནས་སྔོན་ཅིག །
གོང་མ་ཆེན་པོའི་སྐྱ་ཆབ་ལ། དོ་བསྔོ་བ་སོགས་སུས་ཀྱང་ཐལ་ཆ་བྱེད་མི་རུང་པ་
བསྐྲགས། གྲོ་བཟང་བཀྲ་ཤིས་འཁོར་དང་བཅས་པས་བཀའ་ལ་མ་བཅིས་པས་བྲི་
ཆེན་སོགས་ལའང་མཆོན་ཅེ་གཏད། མི་འཆོམས་པའི་ཆོག་མང་དུ་ལབ། བཀའ་
ཤོག་སྐྱར་ཡིག་ཀྱང་དབྲལ། ཨམ་བན་གྱི་སྔོན་གནས་སྒྲིམ་གཟིགས་ཁང་གི་མཐའ་
བསྒྲོར། དམག་འཐབ་རྒྱ་ཆོད་ཁ་ཤས་བྱས་མཐར་ཨམ་བན་སྐྱ་ཆེན་(傅清)དང་།
ལས་རོགས་པ་ལྷ་ཕུ་ཏུན་(拉布敦)དམར་གསོད་བྱས། སྐྱ་སྐྱང་བ་དང་ཞབས་
འབྲིང་པ་མི་གངས་བརྒྱ་ལྷག་ཅུ་ལྷག་ཏུ་སྒྲིམ་གཟིགས་ཁང་གི་ཉེ་འགམ་
དུ་བཀོད་ས་པས་ས་ཆ་དེར་བྱིས་རྒྱ་འབྲུམ་སྤང་ཞེས་མིང་ཆགས། །སྐབས་དེར་
བོད་སྔོན་ཨམ་བན་གྱི་ཆེད་དུ་བོད་ཀྱི་སྐྱ་སེར་སྒྲོགས་གཉིས་སུ་བྱེས། སྒྲ་དཔོན་
རྣམས་ཀྱིས་གོང་མའི་བཀའ་ལ་བཅི་སྐྱར་དགོས་པའི་འབོད་སྐྱལ་དང་། རྒྱེ་བོ་
རྣམས་ཀྱིས་དགའ་ལན་དགོས་པའི་ཟིང་ཆ་དྲག་པོ་སྒྲོང་། །

བསྐལ་བཟང་རྒྱ་མཆོའི་བཀའ་ཤོག་ལྟར། །

བཀའ་སྒྲོན་རྣ་ཤིང་སྐྱ་འཁོར་གྱིས། །

འཕྲོས་འཕྲུམ་རྒྱ་དཔོན་ཆོང་པ་མོགས། །

ཁོ་རྒྱ་ལམ་བརྒྱུག་སྐྱར་སྒྲོབ་གནང་། །

གྲོ་བཟང་བཀྲ་ཤིས་སྐྱ་འཁོར་འཛིན། །

མན་ཆིང་དཔོན་ལ་ཆིས་འབྲལ་བྱས། །

སྐབས་དེར་རྒྱལ་བ་བསྐལ་བཟང་རྒྱ་མཆོ་བྱེད་སྒོ་དེ་ལ་ཐུགས་གྱིས་མ་བཟོད་

ནས་དབུས་གཙང་དང་། དུགས་ཀོང་། འདམ། རྒྱ་ཆུ་སོགས་ས་གནད་ཆེ་བའི་
 རྫོང་དང་གཞིས་ཀ་ཐམས་ཅད་ལ། སྤྱིད་རྫོང་འགྱུར་མེད་རྣམ་རྒྱལ་ཕྱོགས་ཀྱིས་
 གོང་མའི་བཀའ་ལྟར་ལ་མི་རྩི་པའི་རྒྱལ་མིན་བྱས་པའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་འུར་
 ཤོག་སུས་ཀྱང་བྱ་མི་ཆོག་པའི་བཀའ་ཤོག་བཀའ་ནས་དྲིལ་བསྐྱགས། དེའི་ཆེ་རྒྱུན་
 མ་བུར་པའི་སྤྱི་ཆའི་ཆེ་གཉིས་དང་། ཕྱགས་དཔོན། ཡམ་བན་གཉིས་ཀྱི་ཟླ་བོ།
 དམག་མི། རྫོང་པ་སོགས་བཅས་ཁྱོད་རྒྱ་རིགས་ཉིས་བརྒྱ་སྟོར་པོ་རྒྱ་ལར་བརྟུས་
 ཉི་འཆོ་བའི་ཡོ་བྱད་ཟས་གོས་སོགས་ལགས་པར་གནང་། གྲུང་པརྟེ་ཏ་ལ་གོང་མ་
 ཆེན་པོའི་བཀའ་མ་ཐེབས་ཀྱི་བར། སྤྱིད་རྫོང་གི་ལས་དོན་བྱེད་དགོས་པའི་བསྐྱབ་
 རྟོན་དང་ལས་ཐམ་ཞིག་གྲུང་བསྐྱེལ་། དེ་ནས་བཀའ་བློན་གྲུང་ནོ་ཡོན་རྩོ་རིང་
 པརྟེ་ཏས་རྒྱལ་བའི་བཀའ་ཡིག་བསྐྱགས་ཤིང་། བོད་ཀྱི་ཡུལ་དམག་བཏང་ནས་སློ་
 བཟང་བཀྲ་ཤིས་སྐུ་འཁོར་རྣམས་རི་ལྟར་འཛིན་བཟུང་བྱས་པ་དང་། མི་རིང་ཆིང་
 གོང་མས་མངགས་པའི་ཨ་ལི་ཁན་ཡམ་བན་འཁྱུར་ཏེ། སློ་བཟང་བཀྲ་ཤིས་ཀྱིས་
 མཆོན་པའི་དྲག་མང་པོ་ཞིག་ལ་འདྲི་བཅད་ཞིབ་མོར་བྱས་ཏེ། ཉེས་པ་ཐོག་ཏུ་
 བབ་པ་རྣམས་བྲིམས་ལུགས་སྤྱི་ཆོགས་པའི་སློ་ནས་ལྷང་ལོ་ཅན་གྱི་སློ་རར་བཀའ་
 བྲིམས་ཀྱིས་ཆར་བཅད། ཅིས་《མདོ་མཁར་བའི་བྱང་བ་བརྗོད་པ་》ལས་གསལ། །

ས་བཅད་ལྔ་པ། མན་ཆིང་གོང་མས་བཀའ་ཤག་

སྤྱིད་གཞུང་བཅུགས་པ།

ལྷར་ཡར་བསྐལ་བཟང་རྒྱ་མཆོ་མཆོག །

ཡིད་ཁྱིམ་འཁོད་ནས་ཡིད་རྫོང་གི། །

ཡིག་ཁྱིམ་འགའ་ཞིག་གཏན་འཕེབས་བྱས། །

བོད་ཁམས་ཏུ་ཕ་ལྗེ་ཏུ་བཅད། །

ཏུ་ས་དེར་བཀའ་ཤག་ཡིད་གཞུང་བཅུགས། །

① རྣམ་ཐར་དཔག་བསམ་སྟེ་མ་ལས་གསལ་བ་ལྟར་རོ།

སྲིད་སྦྱོང་ཐེངས་གཉིས་པ། 1750-1757

༡ དགའ་ལྷན་པོ་བྲང་གི་སྲིད་སྦྱོང་དགུ་པ། རྒྱལ་བ་བསྐལ་བཟང་རྒྱ་མཚོ།
འདི་ནི་རྒྱལ་བ་བསྐལ་བཟང་རྒྱ་མཚོ་ལ་ཐེངས་གཉིས་པ་སྲིད་སྦྱོང་གི་ལས་གནས་
ཐོབ་པ་ཞིག་རེད། སྤྱི་ལོ་༡༧༥༠ལོའི་ཟླ་བ་བཅུ་གཉིས་པར་རྒྱ་ཡམ་བན་པན་ཏིས་
དམག་མི་ལུ་བརྒྱ་དང་བཅས་བོད་རྒྱ་འབྱོར། ཡམ་བན་བསད་མཁན་མི་བཅུ་
གཉིས་བསད། མི་མང་པོ་བཅོན་རྒྱ་བཅུག། བོད་ཀྱི་སྲིད་དབང་རྒྱལ་བ་བསྐལ་
བཟང་རྒྱ་མཚོས་བསྐྱུངས། ལྷགས་ལྷག་སྤྱི་ལོ་༡༧༥༡ལོར་བཀའ་ཤག་སྲིད་གཞུང་
དངོས་སུ་བཅུགས། བཀའ་སློན་བཞི་བསྐྱོས་པར། བྱང་པ་རྩེ་ཏ། རྩ་སྐུ་མདོ་
མཁར་ཉལས་རྒྱུང་ཆེ་རིང་དབང་རྒྱལ། རྩ་སྐུ་མདོ་པ་སྤྱི་གཙོད་ཆེ་བརྟན་བཅས་
བཀའ་སློན་སྐྱོ་བོ་གསུམ་དང་། ཉི་མ་རྒྱལ་མཚན་ལ་རྩ་སྐུ་སྤྱི་མདོ་ཆེ་ལོ་བསྐལ་
ཏེ་བཀའ་སློན་ལེན་སྐྱོ་བཞི་བསྐྱོས། བོད་ཀྱི་སྲིད་སྦྱོང་ཙ་འཛིན་དོན་ཚན་བཅུ་
གསུམ་གཏན་འབེབས་གནང་། ལ་དྲགས་རྒྱལ་སློན་མ་མཐུན་པའི་ཆེང་ས་འདུམ་
རྒྱ་ཀ་ཐོག་རིག་འཛིན་ཆེ་དབང་ལོ་རྒྱུ་བཏང་། དེ་ནས་སྤྱི་ལོ་བཟང་རྒྱལ་བ་
བསྐལ་བཟང་རྒྱ་མཚོས་བོད་ཀྱི་ཆོས་སྲིད་གཉིས་ཀྱི་འགན་ཚུལ་སྐོར་ལ། 《ནམ་
ཐར་དཔག་སྤྱི་མ་》ལས། “གོང་མ་ཆེན་པོ་འཇམ་དཔལ་ལ་སྤྱི་ལོ་མན་ཆད་བོད་ཀྱི་

① གོང་མ་ཆེན་པོ་འཇམ་དཔལ་ལ་

དཔོན་པོ་ཆམས་ནས་སྲིད་གྱི་འགན་ལེན་བྱས་ཀྱང་། རྡོ་རྗེ་འཆང་རྒྱ་ལའི་སྤྱོད་མའི་
 ཞབས་འདེགས་མི་ཡོང་བར་མ་ཟད། ཆབ་སྲིད་གྱི་ལ་རྒྱ་ལའང་མི་འཆོམས་པ་རུ་
 མ་བྱུང་ཞིང་། བོད་འབངས་སྤྱི་ལའང་ཕན་པ་མ་བྱུང་འདུག་པས། ད་ནས་ཆོས་
 སྲིད་ཐམས་ཅད་གྱི་འགན་འཁུར་རྗེ་སྤྱོད་མ་ཉིད་ནས་བཞེས་ན། ཞུ་སེར་གྱི་བསྟན་
 པ་དང་ཆབ་སྲིད་ཆེན་པོར་ཕན་སྤེལ་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བར་ངེས་པར་དེ་ལྟར་མཛད་
 དགོས་ཤིང་། ཞབས་སྤྱི་བཀའ་སློན་བཞི་བསྐོས་ཞེས་པའི་བཀའ་དོན་བཞིན། སྤྱི་
 མདུན་རུ་མི་དྲག་ཆམས་དང་། བཀའ་བསྐོས་ཐོག་གྱུང་པ་རྗེ་ཏ་ལ་ལས་རྟོགས་རུ།
 རྩ་སྐད་མདོ་མཁར་ཞབས་རྒྱུ་ཆེ་རིང་དབང་རྒྱལ་དང་། རྩ་སྐད་ཐོན་པ་སྤྱི་
 གཙུག་ཆེ་བཟན་གཉིས་དང་། རྗེ་རང་གི་སྤྱི་མདུན་གྱི་ཞབས་སྤྱིའི་གྲས་ནས་
 མགོན་གཉེར་ཉི་མ་རྒྱལ་མཆོན་ལ་རྩ་སྐད་སྤྱོད་མའི་ཆོ་ལོ་བདག་རྒྱུན་བསྐྱུལ།” ཞེས་
 གསལ་བ་ལྟར་རོ། །

རུས་དེར་ཟིང་ལིང་གཙོས་པའི་མདོ་ཁམས་ཤར་མཐའ་རྣམས་མཆོ་སྟོན་ཞིང་
 ཆེན་མངའ་ཁོངས་སུ་བཅད། ཀོང་པོ་རྒྱལ་མདའ་མན་ཆད་ཁམས་སྤྱོགས་རྣམས་
 སི་ཁྲོན་ཁོངས་སུ་དང་། ཁམས་ལྷོ་སྤྱོགས་རྣམས་ཡུན་ནན་ཞིང་ཆེན་གྱི་ཁོངས་
 དང་། གཙང་སྤྱོགས་ཐམས་ཅད་པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆའི་བདག་སྐྱོང་གནང་བའི་
 ཁོངས་སུ་སྤྱུལ། བོད་ཀྱི་བཀའ་ཤག་སྲིད་གཞུང་གི་མངའ་ཁོངས་སུ་སྤྱོད་ས་དང་།
 ལྷོ་ཁ། བཀ་རྒྱུ་སྤྱོགས་གྱི་ས་ཁུལ་འདི་དག་བཅད་ནས་བདག་སྐྱོང་གནང་རྒྱུའི་
 བཀའ་ཐག་བཅད་ཅིང་། བཀའ་སློན་བཞི་དང་ཨམ་བན་བཅས་བསྐོས་ནས་སྤྱད་
 སྤྱོད་བོད་ཀྱི་སྲིད་དོན་འཛིན་སྐྱོང་ཐད་གྱི་སྤྱི་གྲིས་ཐོན་ཆོན་བཅུ་གསུམ་ཅན་
 ཞིག་བྱིས་ནས་རྒྱལ་བ་བསྐྱེད་པ་བཅས་རྒྱ་མཆོ་ལ་གཟིགས་ཞིབ་སྤྱུལ། སྤྱི་གྲིས་གཞི་
 དང་སྤྱི་གྲིས་ཐོན་གསར་པ་འགའ་ཞིག་གཏན་འབེབས་བྱས་པ། འོག་གི་རེ་འཁྱུ་མིག་
 ལས་གསལ་ལྟར་རོ། །ལོ་དེར་ལ་དྲགས་དཔོན་སློན་མི་མཐུན་པའི་བར་འདུམ་རུ་
 ཀ་ཐོག་རིག་འཛིན་ཆེ་དབང་ནོར་ལེབས་དགོས་པའི་བཀའ་ཤོག་གནང་བ་ལྟར་
 ཀ་ཐོག་རིན་འཛིན་ཆེ་དབང་ནོར་ལ་དྲགས་སུ་ལེབས་ནས་ཡུལ་ཁམས་ཞི་འདུམ་
 གནང་། རྒྱ་བྱ་སྤྱི་ལོ་༡༧༥༩ལོར་གཙང་བཀ་ཤིས་ལྷན་པོའི་འཆོམས་གྱི་སློབ་དཔོན་

[[ཡབ་གཞིས་ཞེས་པའི་སྒྲོམ་]] བསམ་འགྲུབ་པོ་བྱང་ཞེས་པ་རྒྱལ་བ་ལྟ་བུའི་
སྐབས་སུ་སོག་པོ་གྲུ་མྱི་ཉན་བཞུགས་གནས་གསར་བསྐྱུན་བྱས་པའི་པོ་བྱང་ཞེས་
ཡིན། དེ་རྗེས་རྒྱལ་བ་བསྐལ་བཟང་རྒྱ་མཚོའི་སྤྱི་གཙུང་པོ་བྱང་ཀུན་དགའ་
བསྐྱེད་འདོན་དང་། ཡབ་ཚང་སྤྱ་ལྟོས་རྣམས་བཞུགས་ཡུལ་དུ་སྤུལ་བ་ཞེས་རེད།
དེས་ན་ཡབ་གཞིས་བསམ་འགྲུབ་པོ་བྱང་ནི་རྒྱལ་བ་བསྐལ་བཟང་རྒྱ་མཚོའི་ཡབ་
གཞིས་ཡིན་ལ། བོད་ཀྱི་པོ་རྒྱས་སོག་གི་ཡབ་གཞིས་དང་པོ་ཡང་དེ་ཡིན་པ་འདྲ།
འདི་ལ་གཞུང་ནས་སྟོ་ཁ་གྲ་ནང་དང་། ཟངས་རི་སོགས་གཞིས་ཁ་རྒྱ་ཆེ་གནང་
བས་དུས་སྤྱིར་གཞུང་ཞབས་སྡེ་དཔོན་ཆེ་གས་ཤིག་ཡིན་འདུག །

ཕྱི་ལྷན་ཁྲིམས་ལྷན་གྱི་ཕྱན་ལྷན་།

ཕྱི་གན་ཕྱི་མ་ཀྱ་དང་ཀྱུ་མོ་བར། །

[illegible]

ལྷ་དཔལ་མེད་ཁྱིམ་ཁྱིམ་པའི་ཕྱི་དཔལ་དང་། །

ལྷ་དང་མ་ཆ་ལྷ་དཔྱ་བལྟ་མི།

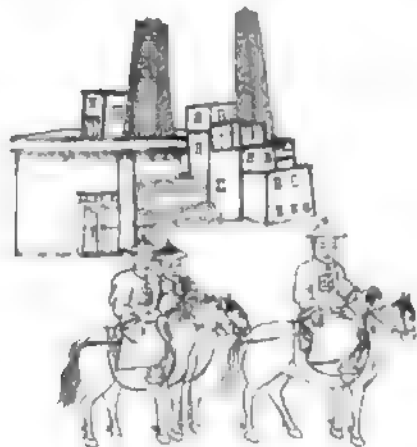
ਸ੍ਰੀ ਮਾਤਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਦੇਵੀ ਜੀ

ཁོད་དམག་ཉི་འུ་ཅམ་ཞིག་བྱངས། །

ཐུ་མཐར་ཀྱི་མིང་དཔར་བྱ་བཏུང་། །

མདོན་ཤེས་ཡོད་པའི་རེ་བས་བརྟག་ཡུང་ཁུས་ཀྱང་། ཡོང་བའི་ལམར་བ་ལྟ་བུ་
 ལས་མི་འདུག །ཡུང་ཕེབས་ཚད་ཚད་མ་པོ་ཏ་ལའི་ཁྲིར་ལ་སྐབས་གཅིག་བསྐྱལ་
 བས་ནི་མ་འཇུག། འདི་ལྷན་ཡུན་རིང་འགྲངས་ན་སྐྱ་གཤམ་ཇི་ཡོང་མི་ཤེས་པའི་
 ཁར། གོང་མ་ཆེན་པོས་ཀྱང་ཅི་གསུང་མི་ཤེས། དེས་ན་པརྟེ་ཏ་བྱིད་ལ་ཆོས་སྦྱོང་
 སྐྱ་གསོལ་ཞིག་ཁྱེད་གོས་རྒྱ་ཞེ་ཡིན་ཞེས་གསུངས་པ་ན། པརྟེ་ཏས་ལན་དུ། སྐྱན་
 འདྲིན་ཇི་ཅམ་བྱས་ཀྱང་ལྟ་འདྲེ་ཁོག་ཁྱགས་ནི་ཕན་ལ་གཏན་ནས་མི་ཡོང་། དེ་
 བས་གོང་མ་ཆེན་པོས་ཀྱང་ང་ཆོ་མདའ་ལ་ཡིད་མ་ཆེས་ནས། མདུང་ལ་སྤང་
 གང་སྤང་དེ། བཀའ་ཡིས་མངགས་པ་ནི་སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་བྱིད་ཉིད་ཡིན་
 སྐྱབས་བྱིད་ཀྱིས་ཡེ་ཤེས་སྐྱན་ཀྱིས་གཟིགས་པས། ཐག་ཆོད་པ་ཞིག་མཛད་ན།
 ཞེས་ཞུས། ལྷགས་འབྲུག་སྤྱི་ལོ་༡༧༥༠ ལོར་མཐར་ལུང་སྐྱ་རིན་པོ་ཆེས། ད་ནི་
 རང་ཅག་ཐམས་ཅད་ཀྱིས། པརྟེ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་ལ་གསོལ་བ་ཅེ་གཅིག་ཏུ་བཏབ་
 བས་བཀའ་གང་ཕེབས་ཆ་བཞག་བྱིད་པ་ལས་འོས་མི་འདུག་གསུངས་པར། འོས་
 སྐྱལ་རྣམས་ཀྱི་ནང་ནས་བསྐྱར་འདེམས་བྱས་ཏེ་གཙང་པ་གཅིག །འོལ་དགའ་བ་
 གཅིག །ཁམས་པ་གཅིག་བཅས་བྱེད་གསུམ་པོ་གང་འོས་པརྟེ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་ལ་
 ཞུས་པས། པརྟེ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེས་གཙང་ཐོབ་རྒྱལ་ལྟ་རི་སྤང་དུ་འབྱུངས་པའི་
 བྱེད་དེ་ཡང་སྤྲིད་འབྲལ་བུལ་ཡིན་པར་ཐུགས་ཐག་བཅད། ལྷགས་སྐྱལ་སྤྱི་ལོ་
 ༡༧༥༡ལོར། ལྷ་བ་དང་པོའི་ནང་རྒྱལ་བའི་ཡང་སྤྲིད་གཙང་བཀའ་ཤིས་ལྷན་པོར་
 གདན་དྲངས་ནས་པརྟེ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེའི་མདུན་ནས་གཙུག་ལུང་བཞེས། རྒྱ་ཏ་
 སྤྱི་ལོ་༡༧༥༢ ལོར་ལྷ་བ་བདུན་པའི་ཆོས་༡༠ཉིན། པརྟེ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེའི་དབུས།
 སྤྲིད་སྦྱོང་བདེ་ལེགས་རྒྱ་མཚོ་དང་། རྒྱ་བོད་ཀྱི་དཔོན་རིགས་རྣམས་ལྷན་འཛེམས་
 པའི་གདན་ཁྲིར་མངའ་གསོལ་གྱི་མཛད་སྒོ་གཟབ་རྒྱས་མཛད། རྒྱ་ལྷག་སྤྱི་ལོ་
 ༡༧༥༣ལོར་དེ་མོ་སྤྲིད་སྦྱོང་ལྟ་སར་བཞུགས་གནས་བསྐྱན་རྒྱས་སྤྲིད་བྲང་གསར་
 དུ་བཞེངས། ལྷགས་སྤྱི་ལོ་༡༧༥༠ལོར་ཆིང་གོང་མས་བཞད་ཏྲར་(热河) པོ་
 ཏ་ལའི་རྟེན་བཞེངས་ཆེད་དུ། བཀའ་བཙུན་བཟང་གསུམ་འཛེམས་པའི་དགོ་
 བཤེས་དང་། དབུ་མཛད་བཅས་གཏོང་དགོས་པའི་བཀའ་ཕེབས་ལྟར། བཀའ་

པོ་སངས་རྒྱལ་འོད་ཟེར། ཞབས་བྱང་དག་དབང་ཚོས་གྲགས། རྒྱུད་སློ་བཟང་
 དག་ལེགས། དབུ་མཛེད་དག་དབང་རིན་ཆེན་རྣམས་ལ་རྫོང་བདེའ་སོ་སོའི་བབ་
 ཐོབ་དང་བསྐྱེད་པ་གཟབ་རྒྱས་གནང་སྟེ་ཕེ་ཅིང་རུ་བཏང་། །

ལྷགས་ཡོས་སྤྱི་ལོ་༡༧༧༡ལོར་སྤར་ཡང་རྒྱལ་རོང་དང་རྒྱ་ནག་བར་དམག་
 འབྲུག་ཐེངས་གཉིས་པ་ལངས། རྒྱ་ནག་གོང་མས་བྱང་ཤར་ས་ཁུལ་ཚུན་ཆད་ཀྱི་
 རྒྱལ་ཡོངས་ཀྱི་དམག་ཁྲེད་བསྐྱས་ཏེ་དམག་མི་འབུམ་ཕྲག་གཅིག་དང་བྲི་གཉིས་
 རྟོང་ཕྲག་ལྷ་ལྷག་ཙམ་ 125,000 རྒྱལ་རོང་ས་ཁུལ་རུ་བཏང་། འགྲོ་སོང་རྒྱ་དརུལ་
 དཀར་པོ་སྤང་བྱེ་བ་བརྒྱན་70,000,000 ལྷག་ཙམ་བཏང་། ༡༧༧༤ལོའི་ཟླ་བ་བཞི་
 པའི་བར་ལོ་ལྷ་ལྷག་རིང་དམག་འཐབ་བྱས། རྒྱ་དམག་ཆིག་བྲི་བཞི་རྟོང་བརྒྱན་
 བརྒྱ་ཙམ་གྱི། དེའི་ནང་རྒྱ་དཔོན་ཆེ་ཆུང་དགུ་བརྒྱ་ཙམ་གྱི། བོད་དམག་བྲི་གཉིས་
 གྱི། བོད་ཤིང་ཁང་ཅན་གྱི་གོང་ཚོ་ཉིས་བརྒྱ་ཙམ་མེར་བསྐྱེད་སྤྱོད། ཞེས་ཆིང་རྒྱལ་
 རབས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་རྒྱ་ཡིག་པར་མའི་ནང་རུ་གསལ། སྐབས་དེར་ཏ་ཅང་འདུལ་
 དཀའ་བའི་སྤྲ་མཁྲིགས་ཅན་གྱི། རྒྱལ་རོང་བོད་མི་རུད་ཆང་ཉིས་བརྒྱ་ལྷག་ཙམ་
 འཛིན་བཟུང་བྱས་ཏེ་ཕེ་ཅིང་རུ་བྲིད་ནས་ཤང་ཉུན་རུ་བཞག་པ་དེང་སངས་ཡང་
 བོད་ཀྱི་རྒྱུད་པ་ཡིན་པའི་གོང་ཚོ་ཞིག་འདུག །མི་བྱ་༡༧༧༧ལོའི་ཟླ་བ་དང་པོའི་
 ཆོས་ལཱ་ཁྲིན་སྤྱི་དུང་བདེ་ལེགས་རྒྱ་མཚོ་ལྷ་སར་སྤྱོད་གཤེགས། །

མེ་བྲུ་ཤར་ཅིའི་མཁན་ཆེན་མཆོག།
 རག་དབང་ཚུལ་ཁྲིམས་ཡིད་ཁྲིར་འཁོད།
 རྒྱལ་ས་ལྷ་པོ་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཚོ་མཆོག།
 ཡིད་ཁྲིར་འཁོད་བྲུང་ཡིད་དོན་ཉམས།
 ཉ་ཆ་ག་རྩེ་བྲང་ཡིད་རྒྱས་འཕྲོས།

༡༡ དགའ་ལྷན་པོ་བྲང་གི་ཡིད་སྦྱོར་བཅུ་གཅིག་པ།
 ཆེ་སྟོན་སྤྱིར་པ་སྤྱུ་ཡིང་དང་པོ་རག་དབང་ཚུལ་ཁྲིམས།
 1777-1781ལར་ཡིད་བསྐྱུངས། ཁོང་གི་འཁྲུངས་ལུ་ལ་
 མདོ་སྤྱད་ཅོ་ནེ་ཡིན། གཞིན་རུའི་སྐབས་སུ་ཤུ་དགུས་
 རོག་ཁྲིས་ཁྲིར་ནས་ལྷ་སར་ཕེབས། སེར་སྤྱད་ཤུ་ཆོང་
 རུ་སྤྱིག་བཞུགས་གནང་ནས་སློབ་གཉེར་མཛད། རིམ་

བཞིན་མཁས་པའི་མཆོན་སྟན་རྒྱས། རྒྱུད་སྦྱོར་ཤུ་ཆོང་རུ་ཕེབས་ཤིང་མདོ་སྤྱད་ས་
 ཡོངས་རྫོགས་ཀྱི་བཤེས་གཉེན་གྱིས། དེ་ནས་དགའ་ལྷན་ཤར་ཅིའི་མཁན་པོ་གི་
 འདོན་མཛད་པ་དང་པོ་ཅིང་རུ་ཕེབས། ལུང་རུ་དགོན་གྱི་མཁན་པོ་ལོ་བརྒྱད་
 དགུ་ཙམ་མཛད།

[[ཆེ་སྟོན་སྤྱིར་པས་ཡིད་སྦྱོར་བ]] མེ་བྲུ་སྤྱི་ལོ་༡༧༧༧ལོའི་ལྷ་བ་ནཔར་ཆིང་གོང་
 མའི་བཀའ་ལུང་ལྟར། ཤར་ཅིའི་མཁན་པོ་རག་དབང་ཚུལ་ཁྲིམས་པེ་ཅིང་ནས་ལྷ་
 སར་འཕྱོར། ལྷ་བ་བརྟན་པའི་ཆེས་༡༩ཉིན་ཡིད་སྦྱོར་གི་བྲི་ལ་འཁོད། ཤར་ཅིའི་
 མཁན་པོ་ཡིད་སྦྱོར་གི་བྲི་ལ་འཁོད་ཚུལ་སྟོར། “དེ་རུས་པོད་རུ་དེ་མོ་རུ་ཐོག་ཐུ་
 བི་བར་གཤེགས་པས། གོང་མ་ཆེན་པོས། ཁོང་གི་ཆབ་རུ་བོད་ཀྱི་ལས་དོན་བྱེད་
 མཁན་ལྷ་མ་ཞིག་གཏོང་དགོས་འདུག་པས། ལུ་ཞིག་བཏང་ན་ལེགས་ཞེས་བཀའ་
 ཕེབས་པར། ལུང་རྒྱ་རིན་པོ་ཆེས། སྤྱིན་གྲོལ་སྤུལ་སྤུ་བཏང་ན་ཞུས་པར། གོང་
 མའི་དགོངས་པ་མ་སོན། དེ་ནས་ལུང་རྒྱ་རིན་པོ་ཆེས། རང་ཉིད་ན་ཆོད་སྤྱིན་
 བཤང་གོང་མའི་སྤྱ་དོན་ཡིན་པས་འགྲོ་ཆོག་ཅེས་གསུངས་པར། གོང་མས། པོད་

ས་ཐག་རིང་བ་དང་ལོ་ཡང་མང་ཙམ་འགོར་བས་རུ་ཐོག་ཐུ་ཉིད་གཏོང་མི་པོད།
ཤར་ཅེ་མཁན་པོ་ནོ་མོན་ཏན་བཏང་ན་ངེ་འདྲ་གསུངས་པར། ལྷང་རྒྱ་རིན་པོ་
ཆེས། དེ་གས་འཐུས་ཞུས། དེ་ནས་རྒྱལ་ཡུམ་གཤེགས་པའི་དགོངས་རྒྱལ་སྐྱབ་
མཁན་དང་བོད་ཀྱི་ལས་དོན་བྱེད་པ་ཐུན་མོང་དུ། ཅོ་ནེ་ནོ་མོན་ཏན་དག་དབང་
ཚུལ་གྱིས་གཏོང་བ་གནང་། ” ཞེས་ལྷང་རྒྱའི་རྣམ་ཐར་ལས་གསལ། ཁོང་ཐོག་
མར་བོད་རུ་འབྱོར་པ་དང་དགའ་སྟོན་ཁང་གསར་རུ་བཞུགས་ཞིང་། དེ་རྗེས་ཆེ་
སྟོན་གྲིང་རུ་སྟོར་བཞུགས་མཛད་པས་ཆེ་སྟོན་གྲིང་པ་ཞེས་འབོད། གྲིང་སྟོང་
དེའི་ཡང་གྲིང་ངོས་འཛིན་བྱས་པ་ལ། ཆེ་སྟོན་གྲིང་པ་སྐུ་ཕྱེང་རིམ་བྱོན་རྣམས་
བྱང་། །རུས་དེར་རྒྱ་ནག་གོང་མ་ཆོན་ལུང་གི་མ་ཡུམ་གཤེགས་པར་བྱ་ངན་ཞུས་
པའི་སྟོར་ལ། རྩོམ་པ་རྩེ་ཏའི་རྣམ་ཐར་ལས། “ འདི་སྐབས་ཨམ་བན་རྣམ་
གཉིས་སོགས་རྒྱ་དཔོན་རྣམས་རྒྱ་ལུགས་བྱ་ངན་གྱི་གྱོན་པ་དཀར་པོ་དང་། ལྷ་
མོ་ར་ལར་མེད་པ་གྱོན་ཞིང་། བྱང་། བཀའ། མདའ། རྩོམ་སོགས་གོང་མའི་
མིང་དང་ཆོ་ལོ་འཛིན་པ་རྣམས་ཀྱང་དེ་དོན་ལྟར་བྱེད་དགོས་པ་ཨམ་བན་གཉིས་
ནས་གསུང་འདུག་དོན་ལྟར། འདི་སྐབས་བོད་ཀྱི་མི་དྲག་རྣམས་ཞག་ཤས་བར་
དབུ་ལྷ་འབོག་དོད་དང་། ལ་བཟའ་འགོ་རྣམ་དཀར་པོ་དང་། ལྷམ་ཕྱག་དཀར་པོ་
ཞེ་གཅིག་གྱོན་བཞེས་མཛད་དགོས་པ་བྱང་སོང་གཤིས། རྒྱ་ནག་གི་བྱ་ངན་ཆ་
ལུགས་བོད་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་ལེགས་ཆས་སུ་གྱུར་པའི་ཡ་མཆོན་པ་ཞིག་བྱང་།” ཞེས་
གསལ། ས་ལག་སྐྱེ་ལོ་༡༧༧༧ལོའི་ལྷ་བ་དྲུག་པར་པའ་ཆ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་རྒྱ་ནག་རུ་
ཆིབས་བསྐྱར་གནང་། ལོ་དེའི་ལྷ་བ་བརྒྱུ་པར་ས་ངན་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཆིང་གོང་
མས་རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་ལ་གནང་རྟེན་སྐྱེལ་བའི་བདལ་པ་བཅོམ་འཕྲོག་བྱས་པར།
རྒྱ་བོད་ལྷ་དཔོན་བཀའ་མོལ་གྱི་སྟེང་ནས་རྒྱ་བོད་ཕྱོགས་སོ་སོ་ནས་ཁམས་ཕྱོགས་
སུ་དམག་དཔུང་བཏང་། བོད་ནས་མདའ་དཔོན་ལྷང་ལོ་ཅན་པ་བཀྲ་ཤིས་ཐུན་
ཆོགས་དང་། པ་ལྷ་བསྟན་འཛིན་རྣམ་རྒྱལ། ལྷ་བུ་སྤང་ཆེན། མེ་རུ་རྒྱལ་པ་
བཅས་ཀྱིས་དམག་དཔུང་དྲངས་ཏེ་ས་ངན་རི་ཁ་གཤིས་པ་རྣམས་ཀྱི་སྟོད་བརྒྱག་
མེར་བསྐོག །ས་ངན་འགོ་གཙོ་སྡེ་རོ་ཨ་ཆོགས་ཟེར་བ་ཡང་བྱང་པརྩ་ཏས་བསྐྱེད་

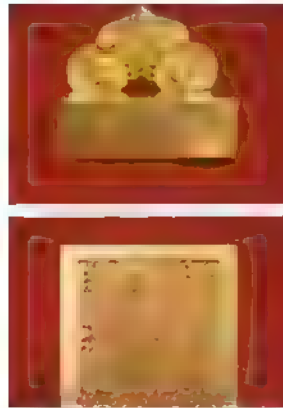
བྲིད་གྱིས་གསོན་བཟུང་བྱས་ཏེ་སི་ཁྲོན་ཅང་རུང་ལ་ཅིས་སྤྱད། རྒྱ་དམག་ནམས་
ཕྱིར་ལོག་རྗེས་ཐོད་གྱི་དམག་དཔོན་ཐའི་ཇི་མེ་རུ་རྒྱབ་པས་ཐོད་དམག་བྲིད་ནས་
ས་ངན་རྟ་རྟོད་བྱམས་པ། རྒྱང་མི་ཡོངས་རྫོགས་གསོན་བཟུང་བྱས་ཤིང་རྟ་རྟོད་
བྱམས་པ་དང་། བུ་ཆེ་བ་གཉིས་སྟོག་ཆད་བཅད། བུ་རྒྱུད་བ་དང་། རྒྱུད་མ། མ་
ཀན། བུ་མོ་བཅས་གསང་རྫོང་རི་མ་ལུང་རར་རྒྱུད་འབུད་བཏང་། ས་ངན་པ་
ནམས་སྟོན་ཆད་ཐོད་གཞུང་ལ་མར་ཁལ་འཇལ་དགོས་པ་ནམས་སྤྱར་གསོ་བྱས།
ལྷགས་བྱི་སྤྱི་ལོ་༡༧༥༠ལོའི་ལྷ་བ་བརྩུ་གཅིག་པའི་ཆོས་ཀྱི་ཉིན། པཌ་ཆེན་དཔལ་
ལྷན་ཡི་ཤེས་པེ་ཅིང་ལྷ་ཁང་སེར་པོར་སྐྱ་གཤེགས།

༡༩ དགའ་ལྷན་ལོ་བྱང་གི་སྤྱིད་རྫོང་བརྩུ་གཅིག་པ། རྒྱལ་བ་
འཇམ་དཔལ་རྒྱལ་མཚོ། 1781-1804པར་སྤྱིད་བསྐྱེད་སྤྱོད་ལྷགས་
སྤྱང་སྤྱི་ལོ་1781ལོར་རྒྱ་ནག་གོང་མ་ཆོན་ལུང་གི་བཀའ་བཞེན་
རྒྱལ་བ་འཇམ་དཔལ་རྒྱལ་མཚོ་ཐོད་གྱི་ཆོས་སྤྱིད་གཉིས་བྱི་བྲིར་
བཀོད། སྤྱིད་རྫོང་དག་དབང་ཚུལ་བྲིམས་བྲི་བྱར་མཛད།

[[རྒྱལ་བ་འཇམ་དཔལ་རྒྱལ་མཚོས་སྤྱིད་རྫོང་བའི་སྐབས།]] ལྷགས་སྤྱང་སྤྱི་ལོ་
༡༧༥༡ལོ་ལྷ་བ་བརྩུ་གཅིག་པའི་ཆོས་ཀྱི་ཉིན། རྒྱལ་བ་འཇམ་དཔལ་རྒྱལ་མཚོ་སྤྱིད་རྫོང་གི་
བྲིར་འཁོད། དེ་ཡང་པོ་རྟ་ལའི་ཆོས་ཆེན་དུ། སྤྱིད་རྒྱུར་ཆེ་སྟོན་སྤྱིད་པ་དག་
དབང་ཚུལ་བྲིམས་དང་། བཀའ་སྟོན་ནམས་པ། སེར་འབྲས་དགའ་གསུམ་གྱི་སྐྱ་
ཚབ། དགོན་སྡེ་ཁག་གི་འབྲས་མི་དང་། ཐོད་བཞུགས་ཨམ་བན། འབྲུག་ལ་
དུགས། ཉེར་སོག་ཁྲོ་པོ། བལ་པོ་སོགས་སྟོགས་མཐའི་སྐྱ་མཁོན་བཅས་གྱིས་
དབུས། མདུན་ན་འདོན་སྐྱུག་འཛིན་ཆེན་པོ་བསྐལ་བཟང་བསྟན་དར་ནས། རྒྱ་
ནག་གོང་མས་གནང་བའི་གཞེངས་བསྟོད་གྱི་བཀའ་ལུང་སྤྱད་གསང་མཐོན་པོས་
བསྐྱེད་སྤྱོད། ཐོད་བཞུགས་ཨམ་བན་བརྒྱུད་ནས་གོང་མས་གནང་བའི་གསེར་སྤྱང་
བདུན་རུ་ལས་ཐུབ་པའི་པང་ལེབ་བརྩུ་བདུན་ལ། འཇམ་སའི་ཡི་གེ་གཞིང་བཀོས་

ཀྱི་མན་རྩ་དང་། རྒྱ་ཡིག །སོག་ཡིག །བོད་ཡིག་བཞི་སྟུར་ཅན་དང་། གསེར་
ཐམ་བཅས་ལུལ།

ལོ་དེའི་ལྷ་བ་བརྩུ་པའི་ནང་རྒྱ་ནག་གོང་མས་སྐུ་མཆོད་རྩི་ལགས་ལ་གྱུང་གི་
 ཆོ་ལོ་དང་། །ཁུ་པོ་རྩེ་རྩུང་སྟོ་བཟང་ལུན་ཆོགས་ལ་ཨ་ཆི་བྱ་མཁན་པོའི་ཆོ་ལོ་
 གནང་། བཀའ་སྟོན་ར་ག་ཤག་པ་དང་། མོན་པ་གཉིས་ལ་བྱེ་རུའི་རྟོག་དང་།
 དམར་བྱའི་སྟོ་མདོངས་འཕར་མ་བསྟུ་ལ། རྒྱ་སྟག་སྟེ་ལོ་༡༧༥༥ལོར་གོང་མས་བོད་
 ཡིག་སྟོ་བ་སར་མངགས་པའི་རྒྱ་དཔོན་བཞི་བོད་རུ་འབྱོར་པ་དེ་དག་གི་དགེ་ཆུན་
 ཅེ་རྩུང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱ་མཆོད་དང་། སྐུ་ཁང་བསྐྱེད་བཟང་བདེ་ལེགས་གཉིས་བསྟོ་
 བཞག་གནང་། རྒྱ་ཡིས་སྟེ་ལོ་༡༧༥༥ལོར་རྩི་རིང་པ་རྩི་ཏེ་བཀའ་སྟོན་དགོངས་ཁྲུས་
 བྱས་ཤིང་། དེའི་ཆོ་བ་རུ་སྟུ་རྩི་རྩི་རིང་བསྟན་འཛིན་དཔལ་འབྱོར་བཀའ་སྟོན་རུ་
 བསྟོས། ཤིང་འབྱུག་སྟེ་ལོ་༡༧༥༥ལོར་ལྷ་སའི་ནོར་བུ་སྤྱིང་ཁར་བསྐྱེད་བཟང་ལོ་
 བྱང་གསར་བཞེངས་མཛད་པ། འདི་ནི་ནོར་བུ་སྤྱིང་ཁའི་ནང་གི་ཕོ་བྱང་དང་ཕོ་
 ཡིན། འོན་ཀྱང་ཁོང་གི་གཉེན་ཉེ་རྒྱལ་སྤྱི་གཞུང་ཞབས་ལས་དོན་ལེགས་གྲུབ་
 མ་བྱུང་སྐབས་འགའ་ཞིག་གནས་དབྱུང་བྱུང་བ་དང་། སྟེ་ལོ་༡༧༥༧ལོར་རྒྱ་ནག་
 གོང་མས་ན་ཆོག་རྩེ་རྩུང་སྟོ་གི་ལས་རོགས་པ་བསྟོས། །

ཤིང་སྐུ་སྟེ་ལོ་༡༧༥༥ལོར་བོད་ནས་བལ་ཡུལ་མཆོད་རྟེན་རྒྱལ་གསུམ་ལ་སྐུ་
 དཀར་གསོལ་མཁན་དང་། ཁར་རུ་སྟོས་སྟུན་ཉེ་སྐུ་བྱེད་མཁན་ཅེ་རྩུང་དགའ་
 ལུན་བཀའ་བརྩུ་པ་དང་། ནང་ཟན་ཨེམ་ཆི་གཉིས་བཏང་བ་རེད། ཁོ་ཆོ་བལ་

ཡུལ་དུ་འཕྱོར་པ་དང་གོར་ཁ་རྒྱལ་སྒོན་ཚོས་བཟུང་ནས། བལ་པོ་ཡམ་བུ་རྒྱལ་
 པོའི་སྐབས་སུ་འགྲེམ་སྤེལ་བྱས་པའི་བལ་ཏམ་ནམས་ལྟ་ཅན་ཤ་སྟག་རེད། གོར་
 ཁའི་སྤྱིད་གཞུང་གསར་པའི་སྐབས། དཔར་འགྲེམ་བྱས་པའི་ཏམ་ཀ་ནམས་ལྟ་
 མེད་ཡིན་ཡང་། བོད་དུ་དེ་གཉིས་བྱང་མེད་འགོ་རྒྱལ་བྱེད་པ་མ་འོས་པའི་ལས་
 ཡིན། བལ་ཏམ་རྟིང་པ་འགོ་རྒྱལ་མེད་པ་བྱ་རྒྱུའམ། ཡང་ན་གཉའ་ནང་དང་།
 རོང་ཤར། རྒྱུང་གོང་གསུམ་གོར་ཁ་ལ་ཆེས་སྤྱོད་བྱ་དགོས་པའི་གདམ་ཁ་གྱིས།
 བོད་ནས་དེའི་ལན་མ་འཕྱོར་པ་བྱེད་གཉིས་མི་བཏང་ཉར་རྒྱ་ཡིན་ཞིས། བཀག་
 སྤོམ་བྱས། སྐབས་དེར་ཞུ་དམར་ཚོས་ཀྱབ་རྒྱ་མཚོ་དང་། འབྲུག་པ་བདེ་ཆེན་
 རྒྱལ་སྐྱ་གཉིས་བལ་ཡུལ་དུ་ཡོད་སྐབས་དང་འཁེལ། གནས་ཚུལ་དེ་གོ་འབྲལ་
 འབྲུག་བདེ་ཆེན་རྒྱལ་སྐྱ་རྟོག་དྲའི་ནང་དུ་ཚུད་དོགས་ཀྱིས་མཚན་གུང་དེ་རང་ལ་
 བལ་ཡུལ་ནས་ཐོན་དེ་བོད་དུ་ཕྱིར་ལོག། ཞུ་དམར་རིན་པོ་ཆེས་གོར་ཁ་ལ་ཞུ་
 བ་ཕུལ་ཞིང་རྟེན་བཞེངས་པ་ཕྱིར་བོད་དུ་བཏང་ཞིང་བོད་ནས་ལན་མ་བྱུང་བར་
 ཁོང་རང་ཉིད་བལ་ཡུལ་དུ་མི་བཏང་བཞུགས་རྒྱ་ཁས་བྲལ་ས། རྟེན་བཞེངས་པ་
 གཉིས་ལ། བྱེད་གཉིས་ནས་རྒྱ་ཐོན་ཟམ་དཔེ་མ་སོང་བ་རྒྱ་བོད་བྲལ་དཔོན་ནམས་
 ལ་གོར་ཁས་བསྐྱར་བའི་གདམ་ཁ་དེའི་ལན་གསལ་པོ་ཡོད་པ་དང་། ཞུ་དམར་
 རང་ཉིད་བལ་ཡུལ་ནས་འདོན་ཐབས་བོད་གཞུང་གིས་གནང་རྒྱ་ཆད་དོན་བྱས་
 ཚུལ་གྱི་ཞུ་ཤོག་བཀའ་ཤག་ལ་ཕུལ་ཏེ་བོད་དུ་བཏང་། མེ་རྩ་ལོའི་ལོ་འགོ་སྤྱིད་
 རྒྱུང་བྱར་པ་ཚོ་སྒོན་སྤྱིང་པ་པེ་ཅིང་དུ་མ་ཐེབས་པའི་སྒོན་ཅམ་ན་ཁོང་གཉིས་ལྟ་
 ལར་འཕྱོར། ཁོང་གཉིས་ཀྱིས་ཞུ་དམར་བའི་སྟན་ཞུ་ལས་ལྷོག་སྟེ། ཞུ་དམར་
 བའི་ཡིག་དོན་ཐམས་ཅད་མཛོམས་ཐོལ་གཡོ་སྐྱོར་ཁོ་ན་ལས། དོན་དུ་གོར་ཁ་རྒྱལ་
 པོའི་ཨ་ཁུ་དང་ཞུ་དམར་བ་མཚོད་ཡོན་རྒྱུད་རྒྱལ་གཅིག་པའི་འབྲེལ་བ་ཡིན་པས།
 རྟོག་དྲ་འདི་གོར་ཁ་རྒྱལ་པོ་ལ་ཤོག་སྐྱུག་རྒྱང་འཛིང་བྱེད་མཁན་བྲམ་མ་ཞུ་དམར་
 བ་ཡིན་ཚུལ་སོགས་ཞུས་འདུག། མེ་རྩ་སྤྱི་ལོ་༡༧༥༥ལོ་རྒྱུ་བ་གསུམ་པའི་ནང་།
 རྒྱང་རྒྱ་སྐྱ་གཤེགས་པའི་བྲམ་མ་དུ་སྤྱིད་རྒྱུང་བྱར་པ་དག་དབང་ཚུལ་བྲིམས་གོང་
 མའི་དབུ་བྲམ་ཐེབས་དགོས་པའི་བཀའ་ཡུང་འཕྱོར་པ་ལྟར། ཚོ་སྒོན་སྤྱིང་པ་པེ་

ཅིང་རུ་ཕེབས། བོད་ནས་ལྷ་དམར་བལ་དོགས་གཞི་དང་བཅས་སྐྱ་བོད་སྤྱ་ཆེན་
 བཅས་ཚང་མས་གྲོས་མཐུན་བྱས་ཏེ་གོར་ཁས་བཏོན་པའི་གྲོས་གཞི་ནམས་འགྲིག་
 རེ་བྲལ་བའི་ཡིག་ལན་བཏང་། །

མེ་ལྷག་གོར་①དམག་བོད་རུ་འཇུག།
 རྫོང་བཞི་བཟུང་རྒྱུ་ཞི་ཆེང་ས་འབྲིགས། །
 རྒྱལ་ས་ཕག་གཉའ་ནང་འབྱམ་མ་གཏམ། །
 བོད་རྒྱལ་དཔོན་རིགས་བལ་ལྷལ་བཟུང་། །
 བོད་དམག་རྒྱབ་སྐྱོར་རྒྱ་དམག་དབྱང་། །
 ཆིག་ཁྱི་བཟུན་སྒྲོང་མཐའ་མཚམས་སྤེབས། །
 གོར་དམག་ཕམ་པས་མི་རྒྱ་ནམས། །
 གཏོར་བརྒྱལ་མེད་པར་གནང་རུ་བྱངས། །

མེ་ལྷག་གྱི་ལོ་༡༧༥༧ལོར་གོར་དམག་སྤོ་བྱར་རུ་བོད་ནང་འཇུག་ནས་གཉའ་
 ནང་དང་། རྫོང་ཤར། རྒྱུད་རྫོང་། རྫོང་དགའ་བཅས་རྫོང་འགོ་བཞི་བཟུང་བའི་
 རྩ་ཟམ་འབྱོར་པ་དང་། གཙང་ཁུལ་རུ་ཁུལ་དམག་བརྩ་བསྐྱལ་ཁག་བཞོས་ནས།
 གཉའ་ནང་དང་ཤེལ་དཀར་སྤྱོགས་ཀྱི་འགོ་འདོམས་གཙང་མདའ་དཔོན་ལྷུང་ལོ་
 ཅན་དང་། རྫོང་དགའ་དང་། རྒྱུད་རྫོང་སྤྱོགས་ཀྱི་འགོ་འདོམས་པ་མདའ་དཔོན་

① འདིར་གོར་ཁ་ཞེས་པ་བལ་ལྷལ་ལ་ཟེར། རྒྱལ་ས་དེར་བལ་པོ་ཡམ་རུ་རྒྱལ་པོའི་དབང་གོར་ནས་
 གོར་ཁ་རིགས་བྱིས་སྤྱིད་བསྐྱེད་ས་ཡོད་པས་ན། བོད་ཡིག་ནང་རུ་གོར་བོད་འབྲུག་པ་ཞེས་བྱིས་འདུག

པད་ཚལ་བ་བསྐྱོ་བཞག་གནང་། ཡམ་བན་གཉིས་ནས་ཆིང་གོང་མ་ལ་གནས་
 ཚུལ་སྟན་ཞུ་ཡུལ་མཁན་བཏང་། དབུས་གོང་གི་ཁྲལ་དམག་བསྐྱས་པ་ནམས་
 གཡུ་ཐོག་བཀྲ་ཤིས་དོན་གྲུབ་ཀྱིས་བྲིད་དེ། གཙང་ཚྭ་གསུམ་སུ་བཏང་ཞིང་དབུས་
 གཙང་དུག་དབུང་གྱི་བྱལ་དུ་བསྐྱོས། ས་སྤྱིལ་གྱི་ལོ་༡༧༥༥ལོར་རྒྱ་དཔོན་བྲིན་
 ཐའི་ཐུ་དཔོན་དམག་རྣམས་ལྟ་སར་འཁྱོར། དེ་ནས་བཀའ་སློན་རྩོམ་རིང་བསྟན་
 འཛིན་དཔལ་འཁྱོར་གྱིས། རྒྱ་བོད་ཀྱི་དམག་དབུང་རྣམས་བྲིད་ནས་གཞིས་ཆེར་
 འཁྱོར། འོན་ཀྱང་དབུན་དུས་ཤར་བས་གཉའ་ནང་མཐོང་ལ་ཁ་བས་འགག་བྱེན་
 ཀྱིས་ཕན་ཚུན་འབྲེལ་བ་བྱ་མ་ཐུབ་པ་དབུན་དཔྱིད་ཟླ་བ་བརྒྱད་ཙམ་ལུས། ས་བྱ་
 གྱི་ལོ་༡༧༥༥ལོར་དུས་དྲོས་མཚམས་མཐོང་ལའི་ཁ་བ་ཞུ་ནས་བཤོད་ལམ་དོད་མ་
 ཐག །བཀྲ་ཤིས་ལྷན་པོ་དང་། ས་སྤྱིལ་སྤྱི་ཚབ་རྣམས་བལ་ཡུལ་དུ་བཏང་ནས་
 གོར་བོད་ཆིངས་གོས་བྱ་རྒྱུའི་བརྒྱུ་ཡིག་བཏང་། གོར་གཞུང་ནས་ལན་གང་ཡང་
 མ་ཐོབ། ཞུ་དམར་པས་ཡིག་ལན་ཞིག་བཏང་བའི་ནང་། “རང་ངོས་ནས་ད་ཕན་
 གོང་མ་མཆོད་ཡོན་གྱི་བཀའ་དྲིན་སྟོང་བཅངས་བོད་ཀྱི་སྤྱི་དོན་དང་། གཞུང་
 བསམ་མ་བྱས་པའི་སློ་འཁྱོད་མེད་རུང་། རྟེན་བཞེངས་པ་སྤྱིལ་པོས་རྒྱ་ཐོན་ཟམ་
 དཔེ་བྱས་ཁར། གཞུང་སླ་དཔོན་རྣམས་ནས་ཀྱང་ཚྭ་གསུམ་གཅིག་གི་ཞུ་བར་བདེན་
 འཛིན་གྱིས་བྱིའུ་ཐུག་ཐང་སྐྱར་དུ་བཞག་པར་བརྟེན། ད་ཆ་ཁོ་བོའི་ལུས་སྟོག་
 ཡོངས་སྤྱོད་ལ་ལེགས་ཉེས་ངེ་བྱེད། གོར་རྒྱལ་གྱི་ལག་དུ་ཡོད་སྟབས་ཞུ་ནན་ཆེ་
 བའང་བྱེད་མི་རུས་ཤིང་། གལ་ཏེ་འབད་བཅོན་བྱས་ན་འགྲིག་ཙམ་བྱུང་གིད་
 ཀྱང་རྒྱ་བོད་སླ་དཔོན་རྣམས་ངེ་གསུང་ངེ་དགོངས་མི་ཤིས། ” ཞེས་བྲིས་པ་བྱིར་
 འཁྱོར། དེ་ནས་ཆིངས་མོལ་བྱེད་ཡུལ་ཕན་ཚུན་ལབ་སྐྱོང་མཐར་སྐྱིད་གོང་རྩོང་
 དུ་བྱ་རྒྱ་ཐག་བཅད། བོད་ཚྭ་གསུམ་ནས་བཀའ་སློན་བསྟན་འཛིན་དཔལ་འཁྱོར།
 ཆིས་དཔོན་ལྷེ་ཐུག་པ། ཆེ་མཁོན་དོན་གྲུབ་ཐུན་ཚོགས། ཆེ་དུང་སློ་བཟང་ཚུལ་
 བྲིམས། པཎ་ཆེན་སྤྱི་ཚབ་ཡབ་རྗེ་ཨ་ལི་དཔལ་ལྷན་དོན་གྲུབ། ས་སྤྱིལ་མཁོན་
 གཉེར་བཅས་ཆེན་མོ། གོར་ཚྭ་གསུམ་ནས་གོར་ཁའི་རྒྱལ་རྒྱུད་རྣམས་ཉེབ་དང་།
 མཆོད་གནས་བུམ་ཟེ་ཏ་རི་ཡུལ་དེ་བ། ཨ་ཆབ་སུ་རྟི་ར། ཏ་སིང་རོ་མ་ར། བོད་

གྱི་མི་བཏའ་ལྷ་དམར་རིན་པོ་ཆེ་བཅས་སྤྱིད་རོང་དུ་འཛོམས། བན་ཚུན་ཚྭ་
 གླིང་མང་ཙམ་བྱས་མཐར། ཞོར་སྟོགས་ནས་གཉའ་ནང་སོགས་རྫོང་ཁག་བཞི་
 ཟུར་སྟོག་དགོས་ཆེ་རྫོང་འགོ་རེ་ལ་སྤྱི་རིན་ལོ་ལྟར་རྒྱ་དཔུལ་དོ་ཆོད་སྟུམ་བརྒྱ་རེ་
 སྤྱད་དགོས་པ་དང་། དུལ་དེར་གསེར་ཁ་དང་། ཚྭ་ཁ་ལེན་མི་རྣམས་གྱིས་གོར་ཁ་
 ལ་ཡོང་འབབ་གྱི་བརྒྱ་ཆ་བཅུ་ཁྲལ་སྤྱད་དགོས་པ། བོད་དུ་གོར་ཁའི་ཆོང་པ་
 རྣམས་ལ་ཆོང་ཁྲལ་འགེལ་མི་ཆོག་པ་བཅས་གྱི་དོན་ཆོན་བཏོན་པར། མཐར་
 ཆིངས་ཁྲ་གསར་པ་ཞིག་བཟོས་ཏེ། ལོ་དེར་རྫོང་འགོ་སྤྱི་རིན་རྒྱ་དཔུལ་དོ་ཆོད་
 སྟུམ་བརྒྱ་གོ་ཁ་ཅིས་སྤྱད་རྒྱ་དང་། རྩི་ལོར་བལ་ཡུལ་རྟེན་བཞེངས་པ་དང་དུས་
 མཚུངས་གཞུང་གི་སྤྱི་ཚབ་དོ་ཆོད་ཟུང་འབྲེལ་ཞིག་ཆེད་དམིགས་བལ་ཡུལ་ཡམ་
 དུ་རྒྱལ་པོའི་ཁབ་དུ་འབྱོར་པ་དང་། ཆག་ཡང་ལྷ་རྒྱ་དང་། དེ་སྐབས་རྩ་ཆག་ཡོང་
 བའི་འགན་ལེན། སྤྱི་མ་ལྷ་དམར་པས་གནང་རྒྱ་བྱས་ཏེ་གནས་སྐབས་ཞི་ཆིངས་
 ལེགས་འགྲིགས་ལྟ་བུ་བྱུང་། །

ལྷགས་བྱི་སྤྱི་ལོ་༡༧༧༠ལོར་ཅེ་མགོན་དོན་གྲུབ་ཕུན་ཚོགས་སྤྱི་འཁོར་བལ་ཡུལ་
 དུ་རྫོང་འགོ་སྤྱི་ཡོན་རྩ་ཆག་གི་བཀའ་ཚོལ་བྱེད་སར་བཏང་། ཞོར་ཁའི་རྣམ་ས་
 ཉེབ་སྤྱི་འཁོར་དང་བཅས་པ་རྒྱལ་པཅ་གཉིས་དང་། བོད་ཨམ་བན་བཅས་ལ་
 འཇལ་ཁ་ཕུལ་བར་ཡོང་ཚོལ་གྱིས་ལྟ་སར་འབྱོར། དེ་རྗེས་བལ་ཡུལ་བཀའ་ཚོལ་
 འགོ་མཐན། ཅེ་མགོན་དོན་གྲུབ་ཕུན་ཚོགས་སྤྱི་འཁོར་དོན་འབྲས་གང་ཡང་མ་
 གྲུབ་པ་ཟུར་འབྱོར། ཆིང་གོང་མས་སྤྱི་ཟུར་ཆེ་སྟོན་སྤྱིང་པ་སྤྱིར་ཡང་བོད་དོན་
 འཛིན་སྤྱོད་གི་ཆེད་དུ་བོད་དུ་བཏང་ཡང་། ལྷགས་ཕག་སྤྱི་ལོ་༡༧༧༡ལོའི་ཟླ་བ་
 གསུམ་པའི་ནང་སྤྱི་གཤེགས། སྐབས་དེར་བོད་ཀྱི་དུས་བབ་བརྟན་མྱིང་མེད་
 པར་བརྟེན་གོང་མ་ཆན་ལུང་གིས། རྒྱ་ལའི་སྤྱི་མའི་ཆབ་སྤྱིད་ཀྱི་ཞབས་ཞུས་པ་རྟ་
 ཆོག་བརྟན་པའི་མགོན་པོ་བསྐོ་བཞག་གནང་། ཟླ་བ་དུག་པའི་ཆོས་ལུ་རྟེན་གྱི་
 དགོང་མོར་ལྷ་ཆེན་དབང་ཕུག་གི་འབྲུབ་སྟོན་བྱས་ཤིང་འུར་སྤྱི་མང་པོར་བཟོས།
 རྣམ་ས་ཉེབ་དང་། བོད་ཀྱི་བཀའ་སྟོན་བསྟན་འཛིན་དཔལ་འབྱོར་ཟུར་མཇལ་
 བྱས་པ་དང་། བསྟན་སྤྱིང་རྩ་སག་འབྲུམ་དུ་འབྱོར་མ་ཐག་ཆོང་མ་འཛིན་བཟུང་

བྱས། གཉའ་ནང་གི་བཀའ་མདའ་ཚང་མ་གཡོ་ཐབས་ཀྱིས་འཛིན་བཟུང་བྱས།
 བོད་དམག་ནམས་ཀྱིས། རང་སྟོག་སྒྲོས་བཏང་སྟེ་འཐབ་འཛིངས་བྱས་ཏེ་ཤི་ཆས་
 གང་མང་བྱང་རྩེས། བཀའ་མདའ་གསུམ་དང་། རྒྱ་དཔོན་ལང་དང་། བོན་
 གཉིས་བཅས་གོར་དམག་གིས་བལ་ཡུལ་རུ་བྱིད། རྒྱ་དཔོན་གཉིས་པོ་སི་ཁོན་
 བོན་རུ་ནས་ཡིན་སྐབས་ཚ་བ་ཐེག་ཐུབ་པས་བལ་ཡུལ་རུ་བྱིད། བོད་ཀྱི་བཀའ་
 མདའ་གསུམ་པོ་ཚ་རུས་མ་ཡོལ་བར་མ་རྒྱ་དེ་མ་སྟེ་ལི་ཞེས་པའི་རི་རྩེ་དེ་ཁང་
 པ་གསར་པ་ཆེད་རུ་བཟོ་བཅུག་ནས་ལྷ་བ་གཅིག་ལྷག་བཞག །གཉའ་ནང་རུས་
 ཉེས་བྱང་བའི་སྒྲོར་གོང་མ་ཆན་ལུང་ལ་སྒྲན་ཞུས་འབྱོར་འཕྲུལ། གོང་མའི་བཀའ་
 བཀོད་ལྟར་རྒྱ་བྱི་སྟེ་ལོ་༡༧༩༥ལོ་ལྷོ་བ་གསུམ་པར་གོང་མའི་དམག་དཔོན་རྒྱ་ཁང་
 ཡན་དཔུང་དང་བཅས་པ་ལྷ་སར་འབྱོར་། དེ་ནས་ཞབས་པད་བཤད་སྟེ་བ་དང་།
 མགོན་གཉེར་ཆོས་རྒྱ་མཆོ་བས་ཀྱིས་དཔུང་རོགས་ཐོག །བོད་རྒྱའི་དམག་དཔུང་
 བསྐྱམས་པས་ཆེག་བྱི་བརུན་སྟོང་ཅམ་བྱིད་ནས་བལ་ཡུལ་རུ་ཆས། དེ་ནས་རིམ་
 བཞིན་བལ་ཡུལ་ནང་རུ་འཕྱུལ་པས། གོར་དམག་གིས་ཡ་ལན་སྤྲད་མ་ཐུབ་པར་
 མི་བཏའ་ནམས་ཕྱིར་སྤྲད། བོད་རུ་བཅོམ་འཕྲོག་བྱས་པ་ནམས་ལ་གུད་གསབ་
 ལུལ་བས། མཐར་ལྷ་བ་དགུ་པའི་ཆོས་ཀྱི་ཆེད་དམག་ཡོངས་རྫོགས་བལ་ཡུལ་
 གྱི་མངའ་ཁོངས་ནས་ཕྱིར་འཐེན་བྱས། །ལོ་དེར་ཆན་ལུང་གོང་མས་གསེར་བུམ་
 ད་ཀྱག་ནས་ཡང་སྤྲོད་འདེམ་སྟུག་བྱ་སྟོལ་གཏོད། ཤིང་སྟག་སྟེ་ལོ་༡༧༩༥ལོར་ཀུན་
 བདེ་སྤྲིང་དཔོན་པ་གསར་རུ་བཏབ། ས་ཏྲ་སྟེ་ལོ་༡༧༩༥ལོར་རྒྱལ་ནག་གོང་མ་ཆན་
 ལུང་བྱི་ལོ་རྒྱལ་རུ་བཞུགས་རྩེས་རབ་རུ་བྱང་བའི་ཆ་ལུགས་ཅན་གྱི་ཞལ་ཐང་ཞིག་
 བོད་རུ་གསོལ་རས་གནང་བ་ཞལ་ཐང་དེའི་བཞུགས་གནས་སུ་ཆེ་པོ་བྲང་ནང་རུ་
 མཆོད་ཁང་བསྐྱབ། ཤིང་བྱི་སྟེ་ལོ་༡༨༠༥ ལོའི་ལྷོ་བ་བརུན་པའི་ཆོས་༡༨ཉིན་རྒྱལ་
 བ་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཆོ་སྟེ་གཤེགས། །

ཤིང་བྱི་རྩ་ཆག་སྤྲིང་བྱིར་འཁོད། །

ས་འབྲུག་མགོ་ཡོག་དཔོན་ཁག་གིས། །

བོད་གཞུང་བཀའ་ཡིག་རྒྱང་མེད་གཏོང་། །

བཅའ་སྒྲ་དོན་བྱུང་རྒྱུ་ཡིས། །
དབུས་དམག་དབུང་དང་ཕྱེ་དགེ་ཡི། །
ཕུལ་དམག་ཆོ་བཅས་མགོ་ལོག་འབྱུག། །
ཕུད་ཅམ་ཞིག་ན་ཞི་འཇགས་བྱས། །
བྱེད་གཏེ་འགའ་ཞིག་གནས་དབྱུང་བཏང་། །

༡༩ དགའ་ལྷན་པོ་བྱང་གི་སྲིད་སྐྱོང་བཅུ་གསུམ་པ།
རྩ་ཆག་བསྟན་པའི་མགོན་པོ། 1804-1811 ལོའི་བར་
སྲིད་བསྐྱེད་སྤྱོད། ཁོང་གིས་མཛད་རྒྱུ་གཙོ་བོར་སྤྱི་ལོ་
1808 ལོར་རྒྱལ་བ་སྐྱེ་ཡོང་དགུ་པ་ལུང་རྟོགས་རྒྱ་མཆོ་
ངོས་འཛིན་གནང་ཞིང་གི་འདོན་མཛད། ལྷགས་རྩ་སྤྱི་
ལོ་1810 ལོར་པོ་བྱང་པོ་རྩ་ཉམས་གསོ་མཛད།

[[རྩ་ཆག་བསྟན་པའི་མགོན་པོས་སྲིད་སྐྱོང་སྐབས།]] ཤིང་བྱི་སྤྱི་ལོ་༡༨༠༤ ལོར་རྩ་
ཆག་རྒྱུ་བྱང་གིས་བོད་བྱི་སྲིད་སྐྱོང་བྱས། ཆོས་སྲིད་གཉིས་ལས་འགན་མཐའ་དག་
བཞེས། མེ་ལོས་སྤྱི་ལོ་༡༨༠༧ ལོའི་ལྷ་བ་དགུ་པ་རྒྱལ་བའི་ལོས་སྤྱི་ལོ་ཡབ་ཆང་སྐྱ་
འཁོར་དང་བཅས་པ་ཁམས་ཕྱེ་དགེའི་ལྷན་ཁོག་ནས་དབུས་སུ་གདན་དྲངས། རྩ་
ཆག་སྲིད་སྐྱོང་དང་། བཀའ་སྒྲོན་རྒྱུ་པ། གསོལ་གཟིམ་མཛོད་གསུམ། དྲུང་
ཡིག་རྒྱུ་བཞི་སོགས་འཛོམས་པའི་སར། སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་བསྟན་མ་དང་། རྒྱུ་ཆོང་
ཁ་པའི་སྐྱ་བརྟན། སྐྱ་གོང་མའི་ཕྱག་དྲིལ། ཕྱག་ཁམ་རྒྱུ་མས་དང་། དེ་མཆོངས་རེ་
ཕྱག་རྩ་སྤྱི་ལོ་ནས་དངོས་རྒྱན་སོ་སོར་འབྱེད་བཅུག་པས་ཉེར་སྤྱད་ངོ་མ་གང་ཡིན་
འདི་ངའི་ཡིན་ཞེས་ངོས་འཛིན་བྱུང་པར་བྱུང་། བྱིས་པ་ལ་སྐྱ་ཆས་ངོས་འཛིན་བྱ་
བཅུག་ནས་ཡང་སྲིད་འདེམ་སྤྱི་ལོ་ཐོག་མ་འདི་ནས་བྱུང་འདུག །ས་འབྲུག་སྤྱི་ལོ་
༡༨༠༩ ལོའི་ལྷ་བ་དགུ་པའི་ཆོ་ཆོ་༡༩ ཉིན་ཆེ་པོ་བྱང་ཆེན་པོའི་གཟིམ་རྒྱུང་ཉི་འོད་རྩ་
ཞབས་སོར་འཁོད། སྐབས་དེར་མགོ་ལོག་ཁང་གསར་དང་ཁང་རྒྱན་གཉིས་བྱིས་

① རྒྱལ་བའི་རྒྱུ་མར་དང་པའི་ཡིད་འཕྲོག་ལས་གསལ།

དགའ་ལྷན་པོ་བྲང་གི་བཀའ་མ་བཅིས་པར། ཞིབ་དབྱང་དུ་ཞབས་པད་བཤད་ཟླ་
 འོན་ཀྱང་རྩོམ་དང་། ཐོགས་དཔོན་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མཆོ་སོགས་ཀྱིས་དམག་བྲིད་དེ་
 དབྱས་དམག་ཐོག་ནི་དགོའི་འབྲི་ཆུ་ཤར་ཐུབ་ནས་ཡུལ་དམག་མི་ཉུང་བ་བཅས་
 ཀྱིས་མགོ་ལོག་དུ་དབྱང་འཇུག་བྱས། དམག་འབྲུག་ཆེན་པོ་བྱེད་མི་དགོས་པར།
 ཁོང་ཆོས་གཞུང་ས་དགའ་ལྷན་པོ་བྲང་གི་བཀའ་སྤྱི་བཅི་བཀའ་ཁྱུ་རྒྱུའི་ཁས་ལེན་
 དམ་བཅའ་འཛིན། །སྐབས་དེར་བྱེད་གཏི་འགའ་ཞིག་ཡུལ་ཕུད་བཏང་། མཆོ་
 རྩོན་ཕྱོགས་སུ་འགའ་ཞིག་གིས་རྟག་ཀྱང་བྱས་སྟབས། མདོ་སྟོད་སྤང་གཉིས་ཀར་
 བདེ་འཇགས་ཀྱི་དོན་དུ་སྤར་དཔོན་རེ་བཞག །ལྷགས་ན་སྤྱི་ལོ་༡༥༡༠ལོའི་ཟླ་བ་
 བརྩ་གཉིས་པའི་ཆོས་༣༠ཉིན། ན་ཆོག་བརྟན་པའི་མགོན་པོ་ཀུན་བདེ་སྤང་དུ་སྤྱ་
 གཤེགས། །

ལྷགས་ལྷག་དེ་མ་སྤྱིད་ཁྱིའི་འཛོད། །
 ཤིང་ལག་རྒྱལ་པའི་ཆུང་སྤྱིད་གཤེགས། །
 རང་ལྷགས་ཡང་སྤྱིད་བཅའ་འཛོལ་སྟོང་། །
 གོང་མ་ཅ་ཆིང་སྟན་སྟོན་ལྷགས། །
 ཡང་སྤྱིད་བཀའ་ཐག་མ་ཆོད་པར། །
 ས་ཡོས་དེ་མ་ཞིང་དུ་གཤེགས། །

༡༥ དགའ་ལྷན་པོ་བྲང་གི་སྤྱིད་སྟོང་བརྩ་བཞི་པ།
 དེ་མོ་འཛིགས་མེད་ཀྱི་མཆོ། 1811-1819ལོའི་བར་
 སྤྱིད་བསྐྱུངས། ཤིང་ལག་སྤྱི་ལོ་1815ལོར་རྒྱལ་བ་
 ལུང་རྟོགས་ཀྱི་མཆོ་སྟོན་བྱར་སྤྱ་གཤེགས། དེ་ནས་རྒྱལ་
 བའི་ཡང་སྤྱིད་བཅུད་འཛོལ་བྱེད་བཞིན་པའི་སྐབས་
 དེ་མོ་སྤྱིད་སྟོང་སྟོན་བྱར་སྤྱ་གཤེགས།

[[དེ་མོ་སྐྱེ་ཐང་བརྟན་པས་སྤྱིད་སྦྱོང་སྟོར།]] ལྷགས་ལུག་སྤྱི་ལོ་༡༥༡༡པའི་ཟླ་བ་
 གསུམ་པ་དེ་མོ་ཐུབ་བརྟན་འཛིགས་མེད་ཀྱི་མཚོ་སྤྱིད་སྦྱོང་གི་ལ་བཞུགས། ལོ་
 དེའི་ཟླ་བ་བརྟུ་པར། རྒྱ་གར་བསྐྱད་པའི་དབྱིན་ཇིའི་དཔོན་མན་ཉིང་ཟེར་བ་རྒྱ་
 ལའི་སྤྲ་མ་ལུང་རྟོགས་ཀྱི་མཚོ། མངལ་ཁར་བཅར་ཁིང་གུས་བཀྱར་ཆེན་པོའི་སྟོ་
 བས་ཐུག་རྟགས་རྣམས་སུལ། རྒྱ་བྱ་སྤྱི་ལོ་༡༥༡༣ལོར་པའ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེས་ལྷ་སའི་
 གཙུག་ལག་ཁང་གི་ཚོ་བོའི་མདུན་དུ་བསྐྱབ་སྟོན་སུལ། ལོ་དེར་བོད་ཀྱི་མཁས་
 གུབ་ཡོངས་ཀྱི་གཙུག་རྒྱུ་ཀོང་སྤྱུ་ཡོན་ཏན་ཀྱི་མཚོ་འབྱུངས། ཤིང་ཕག་སྤྱི་ལོ་
 ༡༥༡༥ལོའི་ཟླ་བ་གཉིས་པའི་ཆེས་༡་ཉིན་རྒྱལ་བ་ལུང་རྟོགས་ཀྱི་མཚོ་སྐྱེ་གཤེགས།
 དེ་ནས་བོད་ལུལ་མཐའ་དབུས་ཀྱན་ནས། ཡང་སྤྱིད་བཅད་ཞིབ་བྱིད་སྐབས་
 ཁམས་ལི་ཐང་དུ་ཡང་སྤྱིད་འབྱུངས་ཡོད་ཚུལ་སྤྱིང་སྤྱོགས་གང་སར་བྱུང་བ་དང་།
 ལི་ཐང་ཆོས་རྒྱུད་ནས་ཀྱང་བཀའ་རྒྱ་རིམ་འཕྱོར་བྱུང་བར་བརྟེན། ས་སྤྱག་སྤྱི་ལོ་
 ༡༥༡༥ལོའི་ཟླ་བ་གཉིས་པའི་ནང་། བཀའི་སྤྱིང་སང་ལྷན་རྒྱས་ཀྱིས་གཙོས། ཆེ་ཤོད་
 ནང་མ་ལས་ཚན། དུང་དག་འབྱིང་དཔྱུས་གསུམ། མེ་འབྲས་དགའ་གསུམ། རྒྱུད་
 རྟོད་སྦྱང་། རྣམ་རྒྱལ་གྱི་ཆོང་སོགས་ཀྱི་ལས་སྟེ་བཅས་ཆོང་མས་བཀའ་བཀོས་
 གཅིག་ཀྱུར་གྱིས་སྤྱིད་སྦྱོང་དེ་མོ་འཛིགས་མེད་ཀྱི་མཚོ་ལ་སྟོན་ཞུ་སུལ་དོན། “སྐ་
 ཏུས་མེ་ཡོས་ལོ་སྐྱབས་མགོན་དབྱ་པ་ཆེན་པོ་གསེར་ཞལ་ངེས་པ་རྟེན་པའི་ལམ་
 སྟོལ་ལྷར་གསེར་བུམ་རིན་པོ་ཆེར་བརྟག་དབྱང་ཞུ་མི་དགོས་པར། ལི་ཐང་ཤོག་
 དུག་སྟོ་གདོངས་སུ་འབྱུངས་པ་འདི་གར་ངོས་འཛིན་གདན་ཞུ་ཆོག་པ་ཞིག ཤོང་
 མ་བདག་པོ་ཆེན་པོར་སྟོན་སྟོན་བརྒྱུད་འབྱུངས་མིན་སྟགས་རྩེ་ཆེ་དགོས་ཞུ་རྒྱའི་
 སྟོར་ལ། ལྷ་ལྷན་སྤྲ་བྱང་གཟིམ་ཚུང་ཉི་འོད་དུ་ས་སྤྱག་ཟླ་བ་བརྟུ་པའི་ཆེས་དགེ་
 བའི་ཉིན།” ཞེས་པར་སུལ། སྤྱིད་སྦྱོང་འཛིགས་མེད་ཀྱི་མཚོས་ཀྱང་སྟགས་འགན་
 སྤྲ་ལྷག་དུ་བཞེས་ནས། ལམ་བན་རྣམ་གཉིས་བརྒྱུད་ཆིང་ཤོང་མ་རྩ་ཆེན་ལ་སྟོན་
 ཞུ་སུལ་དོན། “རྒྱ་ལའི་སྤྲ་མ་རིན་པོ་ཆེའི་སྐུའི་ཡང་སྤྱིད་དོགས་གནས་ལི་ཐང་སྟོ་
 གདོངས་སུ་འབྱུངས་པ་འདི་ཉིད་སྐྱེ་ཐིར་ལྷས་རྟགས་དང་། སྐྱེ་གསུང་སྟགས་ཀྱི་
 མཛད་སྦྱོང་སོགས་ངོ་མཚར་ཆེ་ངེས་ཡོད་ལུགས་དང་། ལྷ་སྤྲ་མ་རྣམས་ཀྱི་ལུང་

བསྟན་ཁག་ཀྱང་འདི་ཉིད་རང་ལ་གཅིག་ཏུ་སྒྲགས་ཆེ་མཐུན་ཚུལ། དེར་བརྟེན་
བོད་ཀྱི་སེར་སྐྱ་སྤྱི་ཡང་། འདི་ཉིད་ཁོ་ནར་མོས་འདུན་འཁྱུར་མེད་ཆེ་གཅིག་པ་དེ་
ལྟར་ལ། གསེར་བུམ་རིན་པོ་ཆེར་བརྟག་དབྱེད་ཁྱ་མི་དགོས་པར་མེ་ཡོས་ཀྱི་ལམ་
ལྟར་ངོས་འཛིན་ཁྱ་འབྲས་སྒྲགས་རྗེ་ཆེ་དགོས།” ཞེས་པ་སུལ། །

འཇམ་དཔལ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཤིང་སྤྱོད་བསྐྱོང་།

ཆ་ན་ཏཱ་ལོ་གང་བཀའ་ཡིག་ལྟར། །

གཤེར་བུམ་དབྱུགས་ནས་ཡང་ཤིང་བདམས། །

ལྷགས་ལྷག་ཁལ་ཞིབ་ཡིག་ཆར་བསྟན། །

ཤིང་འབྲུག་སྤྱོད་ཤིང་ཤིང་འབྲུགས་ཡངས། །

ལྷགས་སྤྱོད་ཆུལ་བའི་ཡང་ཤིང་མཆོག་ །

མཁས་བྱུང་ཆུ་མཆོག་གཤེར་བུམ་དབྱུགས། །

ཆ་ཡོས་ཁོད་ཤིང་དམག་འབྲུག་ཡངས། །

ཁོད་དམག་ཆུལ་བས་བསྐྱོར་གཏམ་བཟུང་། །

ཤིང་འབྲུག་ཤིང་སྤྱོད་གནས་དབྱེད་བཟུང་། །

གནས་སྐབས་པཌ་ཆེན་ཤིང་ཁྲིམ་བཟུགས། །

༡༥ དགའ་ལྷན་པོ་བྲང་གི་སྤྱོད་སྤྱོད་བཅོ་ལྔ་པ།

ཆོ་སྟོན་སྤྱོད་འཇམ་དཔལ་ཚུལ་ཁྲིམས། 1819-1844

ལའི་བར་སྤྱོད་བསྐྱུངས། མཛད་སྤྱིན་གཙོ་བོར། སྤྱི་

ལོ་1822ལོར་ཆུལ་བ་སྤྱོད་བཅོ་ལྔ་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་

མཆོག་གསེར་བུམ་དབྱུགས་ནས་བདམས། སྤྱི་ལོ་1837

ལོར་ཆུལ་བ་སྤྱོད་བཅོ་ལྔ་པ་སྤྱོད་ཏུ་སྤྱོད་གཤེགས།

སྤྱི་ལོ་1841ལོར་ཆུལ་བ་སྤྱོད་བཅོ་ལྔ་པ་གཅིག་པ་མཁས་བྱུང་ཆུ་མཆོག་གསེར་བུམ་

དབྱུགས་ནས་བདམས། ཤིང་འབྲུག་སྤྱི་ལོ་1844ལོར་སྤྱོད་སྤྱོད་འཇམ་དཔལ་

ཚུལ་ཁྲིམས་གནས་དབྱེད་བཟུང་ཞིང་སྟོས་གཞིས་གཞུང་བཞེས་བུས། །

[[ཆེ་སྟོན་སྤྱིང་སྤྱུ་ཕྱིང་གཉིས་པས་སྤྱིང་སྤྱུང་སྟོན།]] ས་ཡོས་སྤྱི་ལོ་༡༧༡༧ ལོའི་
 ཟླ་བ་གསུམ་པའི་ཆེས་ལྗོན། སྤྱིང་སྤྱུང་དེ་མོ་འཛིགས་མེད་རྒྱ་མཆོ་སྤྱུ་གཤེགས།
 དེའི་ཕྱི་ཉིན་བཀའི་སྟོན་ཆེན་རྣམས་དང་། ཆེ་ཤོད་ནང་མ་ལས་ཆན། ཏུང་བྱིངས།
 སེ་འབྲས་ཀྱི་བྲ་མ་ལས་སྤྱི་འཛོམས་ཀྱི་ཐོག་ནས། དེང་སྐབས་རྒྱལ་བའི་ཡང་
 སྤྱིང་གསེར་ཁལ་ངེས་རྟེན་མ་བུང་པའི་ཁར་དེར་དེ་མོ་སྤྱིང་སྤྱུང་ཡང་སྟོ་བུར་སྤྱུ་
 གཤེགས་པས། དེས་ན་ཆེ་སྟོན་སྤྱིང་སྤྱུ་ཕྱིང་གཉིས་པ་འཇམ་དཔལ་ཚུལ་བྲིམས་
 འདི་ཉིད་དེང་སྐབས་གོང་མ་ཆེན་པོ་དགུང་ལོ་དྲུག་ཅུར་ཐེབས་པའི་མཛད་སྟོའི་
 མཁན་པོར་ཐེབས་ཉེར་གྱུར་ནའང་། བོད་ཀྱི་ལས་དོན་ཅ་འགངས་ཆེ་གཤིས་སྤྱ་
 ཡེར་མཁན་པོ་གཞན་ཞིག་གཏོང་འཇུག་དང་། སྤྱལ་བའི་སྤྱུ་འདི་ཉིད་དེ་མོ་སྤྱིང་
 སྤྱུང་གི་ལས་ཆབ་ཏུ་བསྟོ་བཞག་དང་བཅས་གོང་མ་ཆེན་པོའི་གསེར་སྟོན་དུང་
 སྟོན་བརྒྱད་ཐུགས་རྩེ་ཆེ་དགོས་ཞེས་མགྲིན་གཅིག་གི་གྲོས་མཐུན་ལྟར། ས་ཡོས་
 ཟླ་བ་གསུམ་པའི་ཆེས་ལྗོན་ཆེ་སྟོན་སྤྱིང་འཇམ་དཔལ་ཚུལ་བྲིམས་སྤྱིང་སྤྱུང་གི་
 བྲིར་འཁོད། རྒྱལ་བའི་ཡང་སྤྱིང་སྟོར་གྱི་བཀའ་ལན་མ་འབྱོར་བའི་གོང་ལྷགས་
 འབྲུག་ལོར་ཆིང་གོང་མ་རྩ་ཆེན་(嘉庆)འདས། དེའི་ཕྱི་ལོ་ལྷགས་སྤྱལ་ལོར་གོང་
 མ་ཏའོ་གོང་(道光) བྲིར་ཐེབས་པ་དང་རྒྱལ་བའི་ཡང་སྤྱིང་སྟོར་གྱི་སྟོན་ལྷ་ལུལ་
 བའི་བཀའ་ལན་དུ། “ཏུ་ལའི་བྲ་མའི་སྤྱིང་སྟོར་ལ་སྤྱུ་ཏུས་གོང་མ་ཡབ་རྩེ་ཆེན་
 པོའི་བཀའ་བཞིན་གསེར་བུམ་བརྟག་དབུང་བུས་ན་ལྷགས་སྟོལ་དང་མཐུན་ཅིང་།
 སྤྱུ་ཆེ་ཡང་བརྟན་པ་ཡོང་རེ་ལ། ལི་ཐང་གི་སྤྱིང་དོགས་གནས་སྟོན་ཡོད་ཐོག །
 ད་དུང་བསྐྱར་འཆོལ་བུས་པའི་དོགས་གནས་ཁག་གཉིས་བྱང་བསྟན་གསེར་སྟོན་
 སྟོན་ཐོག་ནས་གསེར་བུམ་དུ་བརྟག་པ་བྱེད་དགོས།” ཞེས་པའི་བཀའ་ཐེབས། དེ་
 འབྲལ་སྤྱིང་སྤྱུང་ཆེ་སྟོན་སྤྱིང་པ་འཇམ་དཔལ་ཚུལ་བྲིམས་ཀྱིས། བོད་དབུས་
 གཙང་དང་། སྤྱིང་མངའ་རིས། བྱང་རིགས། བྱར་དྲུགས་གོང་གསུམ། མདོ་
 ཁམས་སྤྱིང་སྤྱུང་སོགས། བོད་ཡུལ་གྱི་རྫོང་གཞིས་འགོ་ཡོད་ཆང་མར་བསྐྱར་དུ་
 མཆོག་སྤྱལ་དོགས་གནས་ཀྱི། བྱུ་རོ་མཆར་བ་རི་ཡོད་དང་འབྲེལ་གྱི་སྟོན་ལྷ་
 འབྲལ་དགོས་པའི་བྲ་མ་འདོམས་གནང་བ་ལྟར། གོང་པོ་དང་། རིན་སྤངས།

ཁྱེད་པོ་དཀར་ཏུ། ཆབ་མདོ་ཨ་ཐང་། ཆབ་མདོ་ས་སྐང་བཅས་ནས་བྱུ་རེ་རེ་
སྟོན་ཞུ་འགྲོ། བྱུ་དེ་དག་དང་སྟོན་ཡོད་མིང་ཐང་གི་འོས་སྒྲུལ་བཅས་པའི་
ཆེན་བསྟན་པའི་ཉི་མ་ལ་བརྟག་པ་ཞུས་པར། ལི་ཐང་གི་ཚུང་སྲིད་དང་། ཆབ་
མདོ་ནས་ཡིན་པའི་ཚུང་སྲིད་གཉིས་ཡིན་ཏེ་ཆེ་ཞེས་ཐེབས། ཚུ་རྟ་སྤྱི་ལོ་༡༥༩༩ལོའི་
ཟླ་བ་དང་པོའི་ཆོས་༡༥ཉིན། ཆང་མ་གྲོས་ཁ་གཅིག་མཐུན་ཏུ། སྟོན་ཡོད་ལི་ཐང་
གི་ཚུང་སྲིད་དང་། ལྷ་སྤེལ་ལུང་བསྟན་ལ་བབས་པ་ཆབ་མདོའི་ཚུང་སྲིད་གཉིས་
བཅས་འོས་སྒྲུལ་གསུམ་པོའི་མིང་ཡིག་ཤིང་བྱང་གི་དོས་གཉིས་སུ་བོད་ཡིག་དང་།
མཚུའི་ཡི་གེ་གཉིས་སོ་སོར་བྲིས་ཏེ་གསེར་བུམ་དུ་བརྩམ། །ཀྱན་གཟིགས་པའི་
ཆེན་རིན་པོ་ཆའི་དབུས། བོད་ཀྱི་སྤྲ་སྒྲུལ། དཔོན་རིགས་རྣམས་དང་། བོད་
བཞུགས་ཨམ་བན་བཅས་འཛོགས་པའི་དབུས་སུ་གསེར་བུམ་ནང་ནས་མིང་བྱང་
གཅིག་འཐེན་པར་མཛད་པ་ལི་ཐང་གི་འོས་སྒྲུལ་དེ་ཉིད་ཐོབ། དེ་ལ་རྒྱལ་བ་སྐྱུ་
ཐིང་བརྩེ་པ་རྒྱལ་བྲིམས་རྒྱ་མཚོ་ཞེས་མཚན་གསོལ། བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་ཐིང་ས་
དང་པོ་གསེར་བུམ་དཀྱུགས་ནས་བདམས་ཐོན་བྱང་པའི་སྒྲུལ་སྐྱེད་དང་། རྒྱལ་
བའི་ཡང་སྲིད་ཀྱང་ཡིན། །

[[ལྷགས་སྟག་ཞིབ་གཞུང་]] སྤྱི་ལོ་༡༥༩༩པའི་རྒྱུག་ལོ་ནས་༡༥༩༠པའི་ལྷགས་
སྟག་ལོའི་བར་དབུས་གཙང་ཁུལ་དུ་འབངས་མི་སྤྱི་ལ་ཁུལ་འུ་ཆད་སྟག་མེད་པར་
ལེགས་བཅོས་ཡོང་ཆེད་སྡེ་ཤོག་དང་། རྫོང་འགོ་སོ་སོའི་མངའ་ཁོངས་སུ་ས་ཞིང་
དང་། རུད་གྲངས། མི་གྲངས། ལས་རིགས་བཅས་རི་ཡོད་དང་། གཞུང་སྐྱེར་
ཆོས་གསུམ་སོ་སོར་དབང་བའི་ས་ཞིང་དང་། སྡེ་འབངས་རི་ཡོད་ཞིབ་ཐོག་གསར་
བཀོད་བྱས་པ་དེ་དག་ལ་ལྷགས་སྟག་ཞིབ་གཞུང་ཞེས་གྲགས། འདི་ནི་བོད་ཀྱི་སྤྱི་

ཚོགས་ཉིད་པའི་ཐོན་སྐྱོད་བདག་དབང་ལམ་ལུགས་ལ་ཞིབ་འཇུག་བྱ་རྒྱུའི་དཔུང་གཞིའི་ཡིག་ཆ་གལ་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡིན། ཞེས་གཤམ་ཡི་བྲེང་བ་ལས་གསལ། །

[[སྤྱི་བོའི་སྡེ་གཟར་སྐོར]] མེ་བྱེལ་སྤྱི་ལོ་༡༤༣༦ལོར་སྤྱི་བོ་ཀ་གནམ་སྡེ་པས་གཞུང་ལ་བཅའ་ཁྲལ་རིགས་མ་སུལ་བས་བཀའ་སློན་བཤད་སྤྱོད་ཀྱི་ཐོབ་ཐང་དེ་རྗེས་དམག་དཔུང་ཁག་གཅིག་བྲིད་དེ་སྤྱི་བོར་ཕྱིན། ཞི་དྲག་བྱུང་འབྲེལ་གྱི་སྤོ་ནས་ཁྲལ་འདོད་དང་བསྐྱབ་བྱ་བྱས་པར་ཀ་གནམ་སྡེ་དཔོན་ཚང་མས་སྤྱོད་ཕྱིན་སྤང་སྤང་འཛེལ་མེད་ཞུ་རྒྱུ་ཁས་ལེན་དམ་བཅའ་བཞག་པས་རེ་ཞིག་འགྲིག་པ་བྱུང་། དེའི་ཕྱིར་ལོ་མེ་བྱེལ་འདི་དཔུ་ཁྲལ་ནམས། སྤར་བཞིན་མ་སུལ་བའི་སྤྱོད་བྱིས་བཀའ་སློན་སོ་སྟེ་བས་དམག་དཔུང་བྲིད་ནས་སྤྱི་བོར་ཕྱིན། སྤྱི་བོ་སྡེ་པས་བྱིན་ལོག་གི་སྡེ་འབྲུག་ལངས་པས་སྤྱི་བོ་མི་མེར་ལ་བརྟུགས་བསུགས་ཆེ་ཅམ་བྱུང་། མཐར་བྱེད་གཏེ་ནམས་མཐར་སྐྱོད་བྱས། སྡེ་བྱིངས་ནས་ཕྱིན་ཆད་གཞུང་གི་བཀའ་བཞིན་སྤང་སྤང་བྱ་རྒྱུའི་ཐག་གཅོད་བྱས་པར་གྲགས། །

[[རྒྱལ་བའི་ཡང་སྤྱི་སྡེ་རྗེས་སྐོར]] མེ་བྱེལ་སྤྱི་ལོ་༡༤༣༧ལོའི་ལྷ་བདུན་པའི་ནང་ནས་གསལ་བས་བཞེས་འདོད་མེད་པའི་སྤྱང་གཞི་ཞིག་བཞེས་ཏེ་རིམ་བཞིན་རེ་རྒྱུག་ཏུ་སོང་། ལྷ་བ་དགུ་པའི་ཆོས་ཀྱི་ཉིན་སྤྱོད་གསེགས། དེའི་ཡང་སྤྱི་བཙུང་འཛེལ་གྱི་སྐོར། པཱ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་སོགས་ལྟ་སྤྱི་ལྷང་བབས་ཁམས་སྤྱོགས་སུ་བཟང་བས་ལྷགས་བྱི་ལྷ་བ་དགུ་པའི་ནང་དེར་འབྲས་སྤངས་འདུལ་བ་མཁན་པོ་སྤྱོད་པོས་བརྟན་པ་དང་། ཆེའི་གཟིམ་འགག་པ་སངས་རྒྱས་དཔལ་སོགས་ཏེ་ཉི་བརྒྱད་ཁམས་མགར་ཐར་དུ་ཕེབས། མཚན་རྟགས་བཟང་བའི་བྱིའུ་ཞིག་ཉིད་པ་འོས་སྤྱུལ་གས་སུ་བརྟུག་ནས་མགར་ཐར་དཔོན་དུ་གདན་དྲངས་ནས་རེ་ཞིག་དེ་གར་བཞུགས་སྟོན་ཆགས། ལྷགས་སྤང་སྤྱི་ལོ་༡༤༣༧ལོར་འོས་སྤྱུལ་ཁག་གསུམ་སྤར་ལམ་གསེར་བུམ་དགུག་འདོན་ཞུ་རྒྱུར་ལྟ་སར་གདན་དྲངས་པ་ལྟར། འོས་སྤྱུལ་འདི་ཡང་ལྷ་བ་གཉིས་པའི་ནང་མགར་ཐར་ནས་ཆེབས་བཏེགས། ལྷ་བ་ལྷ་བ་ལྟ་སར་འབྱོར་ཏེ་བདེ་ཆེན་གསང་སྤགས་མཁར་དུ་བཞུགས། ཆོས་ཉིད་བཞི་ཉིན་

གསེར་བུམ་དགྲུག་པས་མགར་ཐར་གྱི་འོས་སྤྲུལ་དེ་ཉིད་ཐོན། དེ་ལ་རྒྱལ་བ་སྤྱི་
ཐེང་བཅུ་གཅིག་པ་མཁས་གྲུབ་རྒྱ་མཚོས་ཞེས་མཚན་གསོལ། །

[[བོད་སིང་དམག་འབྲུག་སྐོར]] རྒྱ་རྒྱལ་སྤྱི་ལོ་༡༥༧༧ལོར་བོད་དང་སིང་པ་
དམག་འབྲུག་ལངས། ཤིང་རྩ་སྤྱི་ལོ་༡༥༧༧ལོར་ཀ་སི་སྒྲིར་གྱི་རྒྱལ་པོས་སིང་པ་ལ་
རོགས་རམ་བྱས་ཏེ་སིང་པའི་དམག་དཔོན་མ་རྩིར་མོ་ར་མར་གྱིས་དམག་དཔུང་
འཁོར་ཆེན་བྲིད་ནས་ལ་དུགས་ལ་བཅན་འཇུལ་བྱས། སྐབས་དེའི་ལ་དུགས་
མཁར་དཔོན་ས་ཐུད་བཀྲ་ཤིས་དབང་ལྷག་པ་བྱ་དང་། བཀའ་སློན་རྡོ་རྗེ་རྣམ་
རྒྱལ་མོགས་གྱིས་ལ་དུགས་ལྷལ་དམག་བརྩམས་ཏེ་སིང་དམག་དང་འཐབ་གྲང་གོ་
མཚོན་བཟང་ཞན་གྱིས་བྱུང་པས། མཐར་ཐོད་གྱི་འགོ་དཔོན་གསུམ་པོ་བསད།
སློན་པོ་དངོས་གྲུབ་བསྟན་འཛིན་ཆས་པ་འཛིན་བཟུང་བྱས། དམག་དཔུང་
བྱིངས་འཐོར་ཏེ་སིང་དམག་ལ་མགོ་འདྲེགས་བྱས། དེ་ནས་བཟུང་ལ་དུགས་སིང་
པས་བཟུང་ཡོད་པའི་སྐབས་དེར། སྤྱི་ལོ་༡༥༧༧ལོར་སིང་པའི་དམག་དཔོན་མ་
རྩིར་ལ་དུགས་ལ་མོང་ཞིང་ལ་སིང་གཉིས་གྱི་དམག་དཔུང་བྲིད་ནས་མངའ་རིས་
སྐོར་གསུམ་གྱི་ནང་དུ་འཇུག། ཐོག་མར་རུ་ཐོག་བཅོམ། དེ་ནས་སྐར་དང་སྤྱར་དང་
རྣམས་དབང་དུས་བརྩམས་ཤིང་། དེ་དག་ལ་སིང་དམག་བཞག་ཅིང་མཁར་དཔོན་
བསྐོས། དམག་འབྲུག་བྱས་པས་བོད་དམག་པམ་སྟེ་ལ་སིང་གི་དམག་དཔུང་ས་
སྐར་དང་། རྩོ་ཤོད་མོགས་སུ་སྒྲིབས། བོད་ནས་སྐར་ཡང་དམག་དཔུང་བརྩམས་
ཤིང་བཀའ་སློན་ཚེ་བརྟན་རྡོ་རྗེས་དམག་དཔོན་བྱས་ཏེ་སིང་པའི་དམག་དཔོན་
མ་རྩིར་དམག་དཔུང་དང་འཐབ། སྐབས་དེར་དགུན་དུས་གང་སྐར་སྒྲིབས་ཁར་
ཁ་བ་ཆེན་པོ་བབས་པས་སིང་དམག་རྣམས་གང་ཟུག་མི་ཐེག་པས། བོད་དམག་
གིས་གོ་སྐབས་དེར་བཟུང་ནས་སིང་དམག་པམ་པར་བཅོས། དམག་དཔོན་ཡ་
མོར་མིག་དམག་གྱིས་སིང་པའི་དམག་དཔོན་མ་རྩིར་བསད་དེ་མགོ་བོ་བཅད་དེ་
བྲིང་། མངའ་རིས་སྐོར་གསུམ་སྐར་ཡང་བདག་དུ་བཟུང་། ཤིང་འབྲུག་སྤྱི་ལོ་
༡༥༧༧ལོར་ལྷ་བ་བདུན་པར་གྲིད་སྐྱོང་མཚོ་སློན་གྲིང་པ་དང་། ལམ་བཅ་ཆེ་མོན་
དང་པའ་ཆེན་རྣམ་གཉིས་དང་འགལ་བར་གྱར་སྐབས་གྲིད་སྐྱོང་ཆེ་སློན་གྲིང་པ་

བོད་རྗེའི་བྲི་ལོ་ཉི་ཤུ་ཙུག་བསྐྱུངས་རྗེས་སྤྱི་བྲི་ལས་པ་བ། ཡམ་བན་ཆེ་
 རོན་ (大臣 琦善) གྱིས་སྤྱི་ལོ་རྒྱུང་ཆེ་སྟོན་གྱི་པ་ལས་དབང་ཆ་སྐོར་གཙོ་བོ་བྱེད་
 ཅིང་ས་ཁོང་བདག་བཟུང་བྱས་པའི་སྐོར། ཞོང་མ་ལ་ཁྱེད་ཀྱི་གསུངས་བྱས་སྟབས་སྤྱི་
 ལོ་རྒྱུང་གནས་དབྱུངས་བཏང་ནས་ཉི་ལྷང་ཅང་གི་ཡུལ་དུ་བཞུགས། ཆེ་སྟོན་གྱི་པ་
 པའི་སྐོས་གཞིས་ཚང་མ་གཞུང་བཞེས་བྱས། སྤྱི་ལོ་༡༨༥༠ལོར་ཆེ་སྟོན་གྱི་པ་སྐུ་
 རྩེད་གཉིས་པ་རང་ཡུལ་ཙོ་ན་དུ་བཏང་སྟེ་དོ་དམ་བྱས། སྤྱི་ལོ་༡༨༥༠ལོར་ཆེ་སྟོན་
 གྱི་པ་ཤིན་ཅང་སྐུ་ཡེར་དུ་སྟེ་ཐེ་ཐེར་བའི་ས་ཆ་དེར་སྐུ་གཤེགས།

༡༥ དགའ་སྟོན་པོ་བྱང་གི་སྤྱི་ལོ་རྒྱུང་བཅུ་དྲུག་པ། པའ་
 ཆེན་བསྟན་པའི་ཉི་མ། 1844ལོའི་ཟླ་བ་8པ་ནས། 1845ལོའི་
 ཟླ་བ་4པའི་བར་སྤྱི་ལོ་བསྐྱུངས། ཆེ་སྟོན་གྱི་པ་སྤྱི་ལོ་རྒྱུང་
 གནས་དབྱུངས་བཏང་བ་དང་། ཆིང་ཁོང་མ་ཉའོ་ཀར་གིས་
 བཀའ་ཡིག་ལྟར། པའ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་ལྟ་སར་གདན་དྲངས།

སྐབས་དེར་པའ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེས་ཟླ་བ་སྟེད་དགུ་ཙུག་གཞུང་ཞབས་ཆཔ་སྤྱི་
 གྱི་ཐུགས་འགན་ཡོངས་རྫོགས་བཞེས། སྐབས་དེར་ཆེ་སྟོན་གྱི་པ་གི་དམ་ཕུག་ཆེ་
 རྒྱུ་ཆེས་འབྲུལ་མཛད་པ་ལྟར། སྤྱི་ལོ་རྒྱུང་སྤྱི་ལོ་རྒྱུང་ཐམ་ཉོར་ཡིག་གྲུ་བཞི་
 མ་ཞོང་སྟོས་དང་དེའི་འགྲམ་དུ། པའ་ཆེན་རང་ཉིད་ཀྱི་ཐུགས་དམ་སྟོར་མོ་ཆོས་
 དུང་རིས་ཅན་རྒྱུང་བ་དེ་གཉིས་བྱང་འབྲེལ་དུ་བསྐྱུལ། ཞེས་གསུངས། དེ་ནས་
 བཟུང་དགའ་སྟོན་པོ་བྱང་གི་གཙོ་བོ་སྐྱོགས་ཀྱི་དབང་ཆ་པལ་ཆེར་པའ་ཆེན་རིན་
 པོ་ཆེའི་ཐུག་དུ་ཤོར། གཙོ་བོ་སྐྱོགས་ཀྱི་ཁྲལ་རིགས་ཐམས་ཅད་པའ་ཆེན་སྐུ་
 བྱང་གིས་བསྐྱུ་ལེན་བྱེད་པ་ལས་བོད་གཞུང་ལ་སྤྱད་མི་དགོས་པ་ལྟར། །

ས་བཅད་དུག་པ། ར་བཤད་སྟེ་གསུམ་ལོགས་ཀྱི་དུས་འཁྲུག་སྐོར།

ཤིང་རྒྱལ་ར་རྒྱུང་སྤྱི་ལོ་འཁོད། །

དུལ་སྐྱུངས་དཔོན་པོའི་ཁྲལ་ལོག་གིས། །

མིང་འབངས་ཉམས་ཐག་མཐར་ཕྱུང་ཆེ། །
 མེ་ལྷག་ཁྲལ་མོ་ཞིབ་གཞུང་བཞེས། །
 ས་མཚམས་ཀྱན་ལ་ཟུར་ཟིང་ཡངས། །
 མོན་ལ་ཤེས་རབ་བྱགས་ལ་ཡིས། །
 དབྱིན་དམག་ཁྱིད་ནས་རྟ་དབང་སློབས། །

༡༧ དགའ་ལྷན་མོ་བྲང་གི་སྤྱིང་སྦྱོང་བཅུ་བརྒྱུ་པ།
 ར་སློང་རག་དབང་ཡེ་ཤེས། 1845-1855ལོའི་བར་
 སྤྱིང་བསྐྱུངས། སྤྱི་ལོ་1845ལོའི་ཟླ་བ་4པར་རྒྱ་ནག་
 སོང་མ་ཉལ་ཀང་གིས་ར་སློང་རག་དབང་ཡེ་ཤེས་
 སོང་བྱི་སྤྱིང་སྦྱོང་གི་བྱིར་བཤོད་པའི་བཀའ་ཡིག་
 གནང་། བཀའ་སློན་བཤད་སླ་བ་སོགས་བསྟོས། །

ཤིང་སྐུལ་སྤྱི་ལོ་༡༨༥༥ལོའི་ཟླ་བ་བཞི་པའི་ཆེས་༢༥ཉིན། ཆིང་མོང་མའི་བཀའ་
 ཡིག་ཐེབས་པ་ལྟར། ར་སློང་ཚུལ་བྱིས་སྐུལ་མཚན་སྤྱིང་སྦྱོང་གི་བྱིར་འཁོད།
 རྒྱལ་ཡབ་དང་། ཞབས་པད་རྣམ་པ། སྤྱི་ཁབ་མཁན་པོ་སོགས་དཔོན་རིགས་
 རྣམས་ཀྱིས་ལེགས་སློབ་སྟུང་། མེ་ལྷག་སྤྱི་ལོ་༡༨༥༧ལོར་གཙང་རྒྱལ་ཆེ་དང་། པ་
 རྣམ་ཁྲལ་རྣམས་སུ་གཞུང་རྒྱགས་ཁྲལ་པ་རྣམས་ཁྲལ་ཁྱེད་དང་། རུ་ལོན་སོགས་
 ཀྱིས་གཙོས་དྲག་པས་སྡེ་འབངས་མང་ཆེ་བ་ཉམ་ཐག་མཐར་ཕྱུངས་དང་། ཁྲལ་
 འཆོ་མི་ཟིན་པའི་གནས་སུ་གྱུར་ཆེན་གྱིས་མེ་ལྷག་ལོ་གཞུང་ནས་ཞིབ་དཔྱད་ཆེད་
 གཏོང་བྱས་ཏེ། རུལ་སུན་དཔོན་རིགས་རྣམས་ཀྱིས་སྡེ་འབངས་ཉམ་ཐག་མཐར་
 ཕྱུང་རྣམས་ལ་ཁྲལ་ལོག་འགལ་པ་དང་། ཆེ་བཅན་ནས་ས་ཞིང་བར་ཐོས་བྱས་
 པ་དང་། དཔོན་རིགས་དང་འབྲེལ་ཡོད་པ་རྣམས་དང་། རྒྱ་འབྲལ་ཟས་སྐྱུལ་
 བྱེད་མཁན་རྣམས་ལ་ཁྲལ་ཆག་ཡོད་རིགས་ཞིབ་དཔྱད་བྱས་ཏེ། མེ་ལྷག་ཞིབ་
 གཞུང་ཞིས་པའི་ཁྲལ་མོ་གསར་འཁོད་བྱས། །

[[རུས་ཟིང་ཕྱན་ཆོགས་སྟོར]] མེ་ལྷག་སྤྱི་ལོ་༡༨༥༧ལོར་ཁམས་སྤྱོགས་སུ་བྱག་

གཡལ་ཆེ་ཆང་སྐྱལ་སྐྱལ་དང་། ཆུང་ཆང་སྐྱལ་སྐྱལ་གཉིས་མ་མཐུན་པའི་ཞིབ་དབྱེད་
 ཏུ་བཀའ་སློན་བཤད་སྐྱོད་དབང་ཕྱག་རྒྱལ་པོ་ཁམས་སྟོགས་སུ་ཐེབས། ཟླ་དགའི་
 གཉེར་ཆེན་དགེ་ལེགས་བར་འདུམ་བྱེད་སར་བཏང་། ཏུས་དེ་ཅམ་ན་བོད་ཀྱི་
 རྩལ་སྟོགས་སྟོད་ཁུལ་ཏུ་འཆར་ཅན་གཞུང་གི་ཆོང་པ་རྒྱམས་ལ་དྲགས་པས་སྐར་
 སྟོལ་གྱི་རྟ་ཁུལ་མ་བཏང་བ་དང་། ཏུ་ཐོག་ཡོད་ཟེར་བའི་ས་ཆ་ལ་དྲགས་པས་
 བཟུང་བ་སོགས་ཟིང་ཆ་ཅུང་སྟོང་། དེ་བཞིན་ཏུ་མོན་པ་ཤེས་རབ་གྲགས་པས་
 ཁལ་བྱིམས་མ་ཁུར་བས། མོན་ས་གནས་རྫོང་སྟོད་ཀྱིས་འཛིན་བཟུང་བྱེད་གྲབས་
 སྐབས། རྒྱ་གར་ཏུ་བྱོས་ནས་དབྱིན་རིའི་ལ་མགོ་བཏགས་ཁྲུས། དེ་རྗེས་དབྱིན་
 རིའི་ལས་བྱེད་པ་བྲིད་ནས་མོན་ཁུལ་ཏུ་ཡོང་ནས་ཟིང་ཆ་སྟོང་། སྐབས་དེའི་མོན་
 རྟ་དབང་གི་བོད་ཀྱི། རོན་གཅིད་བཀའ་སློན་བཤད་སྐྱོད་དབང་ཕྱག་རྒྱལ་པོས་ཞི་
 སྟོན་ལེགས་གྲུབ་བྱུང་ཡོད་འདུག།

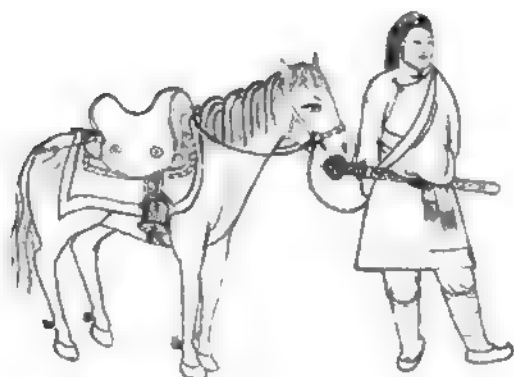
ས་བྱ་ཉག་སྟེད་ལ་མགོན་བྱིས། །

ཉག་སྟེ་ཡོངས་རྫོགས་དབང་ཏུ་བརྒྱས། །

ཡོད་སྟེད་བཙོས་པའི་རྒྱས་གཞི་བཞོད། །

རྒྱ་ཡོད་གཉིས་ལ་མགོ་མ་སྐྱར། །

མདོ་ཁམས་དཔོན་རིགས་འཛིགས་ཐུངས་ཆེ། །

[[ཉག་རོང་གཡུལ་འབྲུག་སྒོར]] ༡༥༥ལོར་ཉག་སྒྲིང་བྱ་ལོང་མས་ཉག་སྒྲིང་ཡོངས་
 རྫོགས་དབང་རྒྱ་བསྐྱས། ༡༥༥༥ལོར་ལྷགས་ལ་རྒྱལ་པོས་རོར་ཁྱུ་ལྷར། སི་ཁྱོན་རྒྱ་
 དཔོན་གྲོང་ཐང་ () གིས་དམག་མི་ལྔ་བརྒྱ་དང་བཅས་ཉག་ཁོག་རྒྱ་སྒྲིབས།
 རྟོར་སེར་ཁག་ལྔ། ལྷགས་ལ། ལི་ཐང་། སྒྲིང་གི་བཅས་ཀྱི་དམག་གིས་རམས་
 འདེགས་བྱས་ཏེ། ཉག་རོང་ཡུལ་ལ་རྒྱ་བ་ལྔ་འི་རིང་དམག་བརྒྱབ་ཀྱང་རྒྱལ་པོས་
 དབྱེ་འབྱེད་མ་ཐུབ་པའི་སྐབས་དེར། རྒྱ་ནག་ནས་གསེར་ཡིག་པ་འཕྱོར་ཏེ་དམག་
 སྒྲིབ་འཐེན་དགོས་པའི་བཀའ་ཡིག་འཕྱོར། དེས་དེར་རྒྱ་དཔོན་གྲོང་ཐང་གིས་སེ་
 བོ་ཀམ་འབྲུམ་བརྒྱད་ནས་། ལྷ་རྟོག་ཅན་དང་། ཐམ་ཀ། བཀའ་ཡིག་བཅས་
 བསྐྱར་ནས་མགོན་པོ་རྣམ་རྒྱལ་ལ། ཁྱོད་མི་བསོད་ནམས་ཅན་ཡིན་པས་ཉག་
 རོང་གི་དཔོན་རྒྱ་བསྐྱས་དགོས་ཟེར་ནས། སེ་བོ་ཀམ་འབྲུམ་ལ། ལྷ་རྟོག་ཅན་
 དང་། ཐམ་ཀ། བཀའ་ཡིག་བཅས་བསྐྱར་ནས་མགོན་པོ་རྣམ་རྒྱལ་ཅར་བཏང་།
 མགོན་པོ་རྣམ་རྒྱལ་གྱིས། བེ་ལེ། རྒྱ་གྲོང་ཐང་། རོ་ཆ་རྒྱ་མེད་མཁན། མ་
 བཅོར་མ་རྩ་སྒྲིམ་པོ་མ། བཅོར་ན་མ་རྩ་ཆག་གང་རེད། བེ་ལེ། རྒྱ་ཡི་ཐོབ་ཐང་
 ང་ལ་མི་དགོས། བོད་ཀྱི་ཐོབ་ཐང་ང་ལ་མི་དགོས། སོག་ལྷ་མགོ་ལ་མི་ཁྱོད། བྱ་
 སྒྲིམ་མགོ་ལ་མི་བཅུགས། སྒྲིམ་པ་པོ་ལ་འཛོན་ཐང་ཡོད་ན། དགའ་ལྷན་གྱི་ལ་
 བདག་པོ་མེད། ཅེས་ཟེར་ནས་བཀའ་ཡིག་རྣམས་ཉག་རྒྱའི་ནང་རྒྱ་གཡུག་པ་
 རེད། ཅེས་དཀར་མཛེས་ཁྲལ་གྲིང་གོས་དབྱེད་ཡིག་ལས་གསལ། དེ་ནས་རྒྱ་
 དཔོན་གྲོང་ཐང་སྒྲིབ་ཁྱོད་རྒྱ་ལོག །ཁམས་སྒྲིགས་ཀྱི་དཔོན་རིགས་རྣམས་བྱིབ་
 རྒྱག་ཐང་ལྷང་ལྷ་བྱའི་འཛིགས་སྐངས་ཏེ་ཅང་ཆེ་བར་བྱུང། །

ཕྱིང་མོས་རྒྱལ་བ་བརྒྱ་གཅིག་ལ།

མིང་ཁྱིར་བཞུགས་ཀྱང་ཡོད་ཀྱི་ཡིགས།

སྐར་ཡང་རྩ་སྒྲིང་མིང་ཁྱིར་བཞུགས།

ཀྱམ་དེར་གོར་དམག་མོད་རྒྱ་འབྲུལ།

ཡང་ཆ་ལ་དཔའ་མོས་གོར་དམག་འབྲུལ།

མོ་འབྲུག་གོར་མོད་ཆེད་སྐྱོད་ཡིག་བཞག།

ས་ཏྲ་ཁྱལ་གའི་ཡང་ཁྱིད་མཆོག །

གཤེད་ལྷན་དབྱུགས་ནས་གཤེད་བྱིད་བཞོད། །

༡༤ དགའ་ལྷན་པོ་གྲང་གི་སྤྱི་དུང་པའོ་བརྒྱད་པ། རྒྱལ་པོ་
 རལས་ཀྱལ་རྒྱ་མཚོ། 1855ལོར་ཤོད་ཀྱི་སྤྱི་དུང་བརྒྱད་པ། རྒྱལ་པོ་
 རྒྱ་སྤྱི་དུང་བཅུ་གཅིག་པ་ལས་ཀྱལ་རྒྱ་མཚོ་ནི། རྒྱ་ལོ་1838ལོར་
 རལས་ལགར་ཐར་ཏུ་སྤྱུ་བརྒྱད་པ། རྒྱ་ལོ་1841ལོར་གསེར་ལུ་
 དུ་ལྷན་ནས་རྒྱལ་པོ་ཡང་སྤྱི་དུང་བཅུ་གཅིག་པ་
 ཤོད་ཀྱི་ཚོས་སྤྱི་དུང་གཅིག་ཀྱི་ཤིར་བཞོད་ཀྱང་ལོ་དེར་སྤྱུ་གཤེགས།

རྒྱལ་བ་སྐུ་ཤིང་བརྒྱ་གཅིག་པ་སྤྱིད་སྤྱོད་གི་ཁྱིལ་བཞུགས་ནས་མི་རིང་བ་སྐུ་
 གཤེགས་པ་འདྲིའི་འདས་སྐྱེན་སྤྱོད་ལ་ཚོམ་པ་པོས་དོགས་གཞི་རྩུང་ཟད་སྤྱིང་བ།
 ཤིང་ཡོས་ལོ་སྤྱི་ལོ་ ༡༥༥༥ ལོར་རྩ་སྤྱིང་གིས་པོད་ཀྱི་ཚོས་སྤྱིད་སྤྱོད་བཞིན་པའི་
 སྐབས་དེར། རྒྱ་ནག་གོང་མ་ཤན་ལྷང་གི་བཀའ་ཕྱོངས་ལྟར་རྒྱལ་བ་སྐུ་ཤིང་བརྒྱ་
 གཅིག་པ་མཁས་གྲུབ་རྒྱ་མཚོ་མཚོག་གིས་པོད་ཀྱི་ཚོས་སྤྱིད་གཉིས་ཀྱི་ལོས་འགན་
 ཡོངས་རྒྱུགས་བཞིས། ལོ་རྒྱུ་བརྒྱ་ཅམ་ལ་པོད་ཀྱི་སྤྱིད་སྤྱོད་གནང་མཁན་གྱི་རྩ་
 སྤྱིང་དག་དབང་ལེ་ཤེས་སྤྱིད་ལྷུང་བཞུགས་དགོས་པ་བྱུང་བ་ལ་ཐུགས་སློ་མི་བདེ་
 པའི་ཚོར་སྣང་གང་འཚམས་ཤིག་བྱུང་ཡོད་པ་ནི་སྤྱོས་མ་དགོས་པ་རེད། རྒྱ་ནག་
 གོང་མའི་བཀའ་ཡིག་ལ་གྱེན་ལོག་མ་རུས། སྤྱིད་སྤྱོད་གི་གོ་གནས་བཞག་དགོས་
 པ་ལའང་ཐུགས་སློ་མི་བདེ་བའི་སྐབས་སུ་རྒྱལ་བ་རིན་པོའི་ཕྱག་ནས་ཚོས་སྤྱིད་ཀྱི་
 དབང་ཆ་སྤྱོད་ཡང་ཐོབ་པའི་ཐབས་སུ་ཟས་སྤྱོད་གང་ཅུང་ལ་སྤྱུར་རྟག་བཞེས་ཏེ་
 ཕུལ་བའི་སྐྱེན་གྱིས་ལོ་དེའི་རྒྱ་བ་བརྒྱ་གཉིས་པའི་ཚོས་ཉེར་ལྟ་ཉིན་སྤྱོ་བྱུང་རུ་སྐུ་
 གཤེགས་པའི་འདས་སྐྱེན་དེ་བྱུང་པ་མིན་ནམ་སྟེ། དེ་ནས་རྒྱ་ལའི་སྤྱོ་མའི་ཡབ་
 ཚང་ལ་ཡབ་གཞིས་གསར་སྤྱོད་བྱས་པ་ལ་སྤྱོད་ཚོགས་ཁང་གསར་རུ་གྲགས་པས་
 ཡབ་གཞིས་སྤྱོད་ཁང་པ་ཞེས་པ་དེ་བྱུང་ཡོད། །

[[གོར་བོད་དམག་འཁྲུག་ཐེངས་གཉིས་པའི་སྐོར]] ཤིང་ཡོས་སྤྱི་ལོ་༡༥༥༥ལོར་གོར་ཁས་དམག་མི་སྟོང་སྟངས་ཁ་ཤས་བཏང་ནས་སྤྱི་ལོ་དང་། གཉའ་ནང་། རྫོང་དགའ་བཅས་བཅན་བཟུང་བྱས། རུས་དེ་བོད་སྟོང་ཨམ་བན་རྟོ་ཐེ་ཤེལ་དཀར་རུ་ཕྱིན་ཏེ་གོ་དམག་དཔོན་དང་ཐུག་འཕྲད་བྱས། བོད་ནས་གོར་ཁ་ལ་དབུལ་སྤང་། ཆིག་བྲི་ལྷ་སྟོང་འཇལ་པ་སྤྱད་ཅིང་དམག་མཆོམས་འདྲིལ་རྒྱུ་འཐག་བཅད་ཀྱང་། གོར་ཁས་ལེན་མ་བྱས་པ་དམག་དབུང་ཁ་སྟོན་བརྒྱབ་སྟེ་མངའ་རིས་སྤྱ་རངས་དང་། གཙང་རོང་ཤར་རྣམས་བཅན་བཟུང་བྱས། སྐབས་དེར་བོད་དམག་གིས་གོར་དམག་བརྒྱ་ཕྲག་ཁ་ཤས་བསད། གཉའ་ནང་གི་གོར་ཁའི་དམག་སྐར་མིང་མེད་བཏང་། རུས་དེར་བོད་དམག་འགོ་འདོམས་སུ་དབུས་མདའ་དཔོན་རང་བྱོན་པ་དང་། གཙང་གི་མདའ་དཔོན་པད་ཆལ་བ་ཡོད་ཅིང་། བོད་ཀྱི་དམངས་ཁྲིད་རག་རྒྱན་ལ། པད་ཆལ་དཔའ་བོའི་རྒྱུད་རེད། གོར་ཁ་ར་ལུག་གསོས་གསོད། ཅེས་པ་ཞིག་ཡོངས་སུ་གྲགས་ཡོད་པ་སྐབས་འདིར་མདའ་དཔོན་པད་ཆལ་བས་དམག་ཐོག་རུ་བྱས་ཤིང་ཆེ་ཆུང་བཞག་ཡོད་པ་འདྲ། ཞེས་གཡུ་ཡི་ཐོང་བ་ལས་གསལ། ཐེངས་འདིར་གོར་དམག་པམ་ཤིང་སྤྱར་ཡང་བལ་ཡུལ་ནས། དམག་མི་ཕྲག་རྒྱབ་བརྒྱན་སྟོང་ཅམ་འཕར་སྟོན་བཏང་སྟེ་ཐད་ཀར་གཉའ་ནང་རུ་འཇུལ་ཏེ་སྤྱར་ཡང་གཉའ་ནང་པར་སྤངས། སྐབས་དེར་རྒྱ་ནག་ནང་འཁྲུགས་དབང་གིས་རྒྱ་དམག་རྒྱབ་སྐྱོར་ཡོང་མ་ཐུབ་པ་དང་། མདོ་ཁམས་ཡུལ་གྱི་རྣམས་ལ་དམག་བཀོད་བྱེད་མ་ཐུབ་པས། དབུས་ཁུལ་གྱི་རྒྱ་བོད་མེར་སྐྱོད་དམག་མི་ཉིས་སྟོང་ཅམ་བསྐྱུས་ཏེ་གཙང་རུ་བཏང་བ་ལས་དམག་སྟོབས་བསྐྱེད་མ་ཐུབ། འོན་ཀྱང་གོར་ཁའི་ཐོགས་ནས། མདོ་དབུས་ཁམས་གསུམ་རུ་དམག་བསྐྱེད་ཀྱི་ཡུལ་དམག་བྲི་སྟོང་མང་པོ་དང་། མེར་འབྲས་དགའ་གསུམ་ནས་དང་སྤང་མེར་དམག་པོན་ཆེར་འབྱོར་ཡོང་རྒྱལ་གྱི་སྤྱད་གྲགས་ཆེན་པོ་ཞིག་ཐོས་ཁར། བམ་རུས་སྟོན་འགོ་རྒྱལ་པས་གངས་ལོད་མ་འབབ་པའི་གོང་རུ། གོས་མོལ་བྱ་རྒྱུ་འཐག་ལེན་བྱས། བོད་ནས་བཀའ་སྟོན་བཤད་སྤྱོད་པ་སྤྱོད་མ་གཉའ་ནང་རུ་ཐེབས་ཀྱང་། གོར་དམག་གི་གོས་མོལ་བྱེད་མཁན་བལ་ཡུལ་རང་རུ་འགོ་དགོས་

ཚུལ་ནན་ཏན་ལུ་ཚུགས་བྱས། མི་འབྲུག་སྤྱི་ལོ་༡༩༥༥ལོའི་ཟླ་བ་གཉིས་པར་ཆེ་
མགོན་ངག་དབང་རྒྱལ་མཚན། བཀའ་མགོན་ཆུང་པའི་སྲས། བཀའ་ཁྲོན་སོ་སོའི་
ངོ་ཚབ། བཀྲ་ཤིས་ལྷན་པོ་དང་། ས་སྐྱ། གདན་ས་གསུམ་གྱི་འབྲུས་མི་བཅས་
བལ་ཡུལ་དུ་བྱིན། ཞི་འཕྲོས་ཉིན་བསྐྱེད་བྱས་ཀྱང་དམག་རྒྱབ་ཞན་པའི་དབང་
གིས། མཐར་འདྲ་མཉམ་མིན་པའི་ཆིངས་ཡིག་དོན་ཚན་བཅུ་བཞག་དགོས་བྱུང་
བ་རེད། ཅིས་གཡུ་ཡི་ཕྱིང་བ་ལས་གསལ། །

༡༦ དགའ་ལྷན་པོ་བྱང་གི་སྤྱི་དུང་བཅུ་དགུ་པ། ར་སྐྱོང་
ཐེངས་གཉིས་པ། 1855-1862ལོའི་བར་སྤྱི་དུང་བསྐྱེད་སྐྱེད་པ། ཁོང་
སྤྱི་ལོ་1816ལོར་སྐྱེ་འབྱུང་སྐྱེ། མཚན་ཆ་ཆོང་ལ་ངག་དབང་ཡེ་
ཤེས་ཚུལ་ཁྲིམས་རྒྱ་མཚོ་ཟེར། སྤྱི་ལོ་1855ལོའི་ཟླ་བ་12པའི་
ཆོས་25ཉིན་རྒྱལ་བ་སྐྱེ་ཕྱིང་བཅུ་གཅིག་སྟོ་བྱུར་སྐྱེ་གཤེགས་པ་
དང་ཆོས་26ཉིན་སྐར་ཡང་སྤྱི་དུང་ཐེངས་གཉིས་པ་བྱས།

སྤྱི་དུང་ཐེངས་གཉིས་པའི་སྐབས་ཀྱི་མཛད་སྤྱི་དུང་གནས་བསྐྱེད་ནི། ར་སྐྱོང་
གིས་ཐེངས་གཉིས་པའི་སྤྱི་དུང་སྐབས་ལུ་སྐྱེ་དབང་ཆེ་དྲག་པ་དང་། སྤྱི་དམ་
སྐར་བདག་བྱས་སྐབས་བཀའ་ཤག་ནས་སྤྱི་དམ་བཀའ་ཤག་གིས་བདག་དགོས་
ཚུལ་གོས་འགོ་བཏོན་པས། སྤྱི་དམ་བཤད་སྐྱེ་དབང་སྐྱེ་རྒྱལ་པོ་གནས་
དབྱུངས་བཏང་། དགའ་ལྷན་ཤར་ཆེའི་སྐྱེ་མཛོད་དཔལ་ལྷན་དོན་གྲུབ་ཀྱིས་
བཤད་སྐྱེའི་རྒྱབ་ཆ་བྱས་ཏེ་ར་སྐྱོང་ལ་ངོ་ཚྭ་ཀྱི་ལས་འགུལ་སྟེལ། རྒྱ་བྱི་སྤྱི་ལོ་
༡༩༥༥ལོར་དགའ་ལྷན་དང་། འབྲས་སྐྱེངས་གཉིས་ཀྱིས་སྐྱེ་དམག་གིས་ར་སྐྱོང་ལ་
བྱིན་ལོག་བྱས་པས་ར་སྐྱོང་སྤྱི་དམ་བྱིར་ནས་ཕེ་ཅིང་དུ་བྱོས། བཤད་སྐྱེ་བ་སྤྱི་དུང་
སྤྱི་དུང་གི་བྱིར་འཁོད། བཀའ་ཁྲོན་བཤད་སྐྱེ་བ་གནས་དབྱུངས་བཏང་། དགའ་
ལྷན་སྐྱེ་མཛོད་ཀྱིས། བཤད་སྐྱེ་བའི་རྒྱབ་ཆ་བྱས་ཏེ་ར་སྐྱོང་ལ་བྱིན་ལོག་བྱ་རྒྱུའི་
འཆར་གཞི་བཟོས། དགའ་ལྷན་དང་འབྲས་སྐྱེངས་གཉིས་ཀྱིས་སྐྱེ་དམག་གིས་ར་
སྐྱོང་ལ་ངོ་ཚྭ་བྱས། ར་སྐྱོང་སྤྱི་དམ་བྱིར་ནས་ཕེ་ཅིང་དུ་བྱོས་བྱོལ་ཐེབས། །

རྩ་སྒྲིབ་གིས་ཐེངས་གཉིས་པའི་སྲིད་སྐྱོང་གི་ལས་འགན་བཞེས་པ་དང་ཁོང་གི་མཛུན་རྩལ་གས་པའི་འོས་འགན་གལ་ཆེ་ཤོས་དེ། རྒྱལ་བའི་ཡང་སྲིད་བཅད་ཞིབ་བྱ་རྒྱུ་དང་། བོར་བོད་བར་གྱི་རྩོག་འཛིང་ཐག་གཅོད་བྱ་རྒྱུ་དེ་རེད། དེ་ལས་བོར་བོད་བར་ཆིངས་ཡིག་རི་ལྟར་བཞག་པ་གོང་རྩལ་ཤུད་ཟེན་པ་ལྟར་རོ། །

[[རྒྱལ་བ་སྐུ་ཐོང་བཅུ་གཉིས་པའི་སྐོར།]] དེ་ནས་རྒྱལ་བའི་ཡང་སྲིད་བཅད་འཆོལ་བྱེད་པ་ལ་སྤར་ལུགས་ལྟར་བོད་ཁམས་ཡོངས་ནས་ཁྱེུ་ངོ་མཆར་ཅན་རི་ཡོད་བཅའ་འཆོལ་བྱས་པའི་སྐོར་ཁྱེུ་རིམ་འགྱུར་བྱུང་བ་ནམས་ལས་རེ་གནས་ཆེ་བ་དང་། ཀུན་ལ་གྲགས་ཆེ་བ་ནམས་རྒྱན་སྒྲིལ་ལྟར་ལྟ་སྒྲུབ་ལྟར་བཞག་ཁྱེུ་པས། ཟངས་རི་དང་། འོལ་དགའ། དུགས་པོ་གསུམ་གྱི་ཁྱེུ་གསུམ་བཟང་བའི་ལྟར་ཐེབས་ལྟར། སྒོ་མང་མཆོན་ཞབས་དགེ་བཤེས་ངག་དབང་ལོ་རྒྱུད་དང་། མེར་སྤྲེད་ཀོང་པོ་དགེ་བཤེས་ངག་དབང་ཚུལ་ཁྲིམས་ནམ་གཉིས་ཀྱིས་ཁྱེུ་གསུམ་གྱི་འབྲུངས་གནས་སུ་ཐེབས་ཏེ་ཞིབ་དཔྱད་བྱས། མེ་སྐུལ་སྒྱིལ་༡༥༥ལོར་འོས་སྐུལ་གསུམ་པོ་ལྟ་སར་གདན་དྲངས་ཏེ་ལོ་རྒྱུད་བསྐལ་བཟང་པོ་བྲང་ནང་རྩལ་གདན་འདྲེན་ཁྱེུ་ཏེ། སྤྱི་དཔོན་ཆེ་རྒྱ་ལྷན་འཛུགས་སར་རྒྱལ་བ་སྐུ་ཐོང་རིམ་བྱོན་གྱི་ཐུགས་དམ་རྟེན་དང་། སྐུ་ཆས། ཐུག་ཐོང་སོགས་ངོ་མ་རེ་དང་། འདྲ་རེ་བཤམས་ནས་ངོས་འཛིན་གནང་བཅུག་པས་འོལ་དགའི་བྱ་རྒྱུད་འོས་སྐུལ་དེས་ཅ་ལག་ཆང་མ་ལོར་འབྲུལ་མེད་པ་ངོས་འཛིན་གསལ་ཐག་བྱས་པར་གྲགས། ས་རྩ་སྒྱིལ་༡༥༥ལོར་ཁྱེུ་བ་དང་པོའི་ཆོས་༡༩ ཉིན། སྲིད་སྐྱོང་རྩ་སྒྲིབ་སོགས་བོད་རྒྱུའི་དཔོན་རིགས་ལྷན་རྒྱས་འཛུགས་པའི་ཐོག་བྲང་བྱ་ངོས་གཉིས་སུ་བོད་ཡིག་དང་། མན་རྒྱུའི་ཡི་གེ་གཉིས་ཀྱི་མཆོན་བྱང་གིས་ཏེ་གསེར་བུམ་དཀྲུག་པས་འོལ་དགའི་འོས་སྐུལ་དེ་ཉིད་ཐོན་ཏེ། རྒྱལ་བ་སྐུ་ཐོང་བཅུ་གཉིས་པ་ཤིན་ལས་རྒྱ་མཆོ་ཞེས་པའི་མཆོན་གྱིས་བརྒྱན་ཞིང་དེའི་ལ་བསྐྱགས། །

བཤད་སྐྱུས་རྩ་སྒྲིབ་ཐོར་གཅོད་འགོག །

རྒྱལ་སྐུལ་བཤད་སྐྱུ་བཅོན་བྱ་བཅད། །

ལྟ་དེར་དགའ་ལྷན་ཐུག་མཆོད་ཀྱིས། །

དགའ་འབྲས་བྱང་སྒྲིལ་གསུམ་པ་བཅུགས། །

རྩ་སྒྲིང་བྱེན་ལོག་ལས་འབྲུལ་སྒྲེལ། །

[[རྩ་བཤད་འབྲུག་པའི་སྒྲོར]] རྒྱལ་དེར་སྲིད་སྒྲོར་རྩ་སྒྲིང་གིས་རང་སྒོ་སྒྲིང་གཙོད་གྱི་དབང་ཆ་དང་། སྲིད་ཐམ་བཤེད་སྒྲོན་བྱེད་ཐལ་ཆེ་དྲག་པས་བཀའ་སྒྲོན་གྱི་པ་བཤད་སྒྲོན་དབང་ལྷན་ཀྱུ་ལ་པོས་གྲོས་བརྟོན་ནས་སྲིད་ཐམ་བཀའ་ཤག་གིས་བདག་དགོས་པའི་གྲོས་གཞི་བརྟོན་རྒྱུ་གིས། སྲིད་སྒྲོར་རྩ་སྒྲིང་གིས་སྲིད་ཐམ་མི་སྒྲུའི་ལག་རྒྱ་འཛིག་འོས་མེད་པ་དང་། དོན་འདི་སྲིད་དབང་འཛིག་པའི་བྱ་སྒྲོན་ཡིན་པར་བསྟོན་ནས། ལྷན་སྒྲེལ་སྒྱི་ལོ་༡༩༦༠ལོ་ཙམ་ན་བཀའ་སྒྲོན་གྱི་གོ་ས་ལྷན་དེ་སྒྲིང་མོར་བསྒྲེལ་ནས་བཞུགས་བཅུག། །སྒྲར་གོར་བོད་ཆེངས་མོ་སྐབས་དོ་ཤེས་གོར་ཁའི་སྒྲོན་ཆེན་ཚང་ག་སྐུར་ཟེར་བ་དེས་བཏང་བའི་འཆོམས་འདྲི་ཡི་གེ་ཞིག་འཁྱོར་བའི་ལན་དུ། བཤད་སྒྲས་ཁོང་གི་གནས་ཚུལ་ནམས་འཁྱོར་བའི་ཡིག་ལན་བྲིས་པ་དེ། བཤད་སྒྲུའི་ལྷ་ལྷམ་གྱིས་སྒྲོག་རྒྱ་བྱིར་ཏེ་ལྷན་མཛོད་དབང་འདུས་བརྒྱད་ནས་རྩ་སྒྲིང་ལྷན་རྒྱ་སྒྲོན་པས། རྩ་སྒྲིང་གིས་མདའ་དཔོན་ཐོན་པ་བ་དམག་དཔུང་དང་བཅས་པ་བཤད་སྒྲ་བ་འཛིན་བཟུང་ཆེད་དུ་སྒྲི་མོར་བཏང་། དམར་གསོད་དགོས་པའི་བརྗེ་གཏམ་གནང་ཡང་། ཐོན་པ་བ་སྒྲི་མོར་བཤད་སྒྲ་བའི་ནང་དུ་སྒྲིབས་པ་དང་བཤད་སྒྲ་བས་ཁོང་རང་ཉིད་གྱི་མི་ཆེ་གང་པོར་བོད་

དོན་དུ་ལྷག་བསམ་རྣམ་དག་གིས་ཞབས་ཞུས་བྱས་པའི་སྐོར་ལས། ལ་སིང་དམག་
འབྲུག་སྐབས་རང་སྟོན་སྟོན་བྱང་གིས་འཐབ་འཛིང་བྱས་པ་དང་། མོན་པ་ཤེས་
རབ་ཀྱིས་རྟོག་ཟིང་སྟོང་པའི་མོན་རྟ་དབང་གི་གནད་དོན་ཞི་འཇགས་བྱས་ཚུལ།
བྲག་གཡལ་དང་། སྤར་ཁམས། ས་རན་སྟགས་ལ་ཞིབ་དཔྱད་ཐེབས་ཚུལ། ཤིང་
ཡོས་གོར་བོད་མེ་འབྲུགས་སྐབས་ཀྱི་འབད་བཅོན་སྟགས། གཞུང་ཞབས་མཛད་
རྗེས་བཀའ་མོལ་གནང་མཐར། ད་ནི་གསོད་བརྒྱུད་བསྐྱེད་གསུམ་གང་དགོས་
ཁྱེད་ཀྱི་ཕྱག་ན་ཡོད་གསུངས་པར། མོན་པ་བའང་བསམ་སྟོ་འབྱུར་ནས་རྒྱལ་བྱེད་
དགོན་པའི་འདུ་ཁང་གི་ཡང་ཆེར་བཅོན་ཁང་རྒྱུད་དུ་ཞིག་བཅོས། གསང་སྐབས་
ཀྱིས་དེར་བརྟུག །སྐབས་དེར་ལྷ་སར་ཁུལ་དུ་བཀའ་སྟོན་བསད་ཆོར་བ་རེད་
ཟེར་བ་སྟགས་སྟེང་སྟགས་སྟེང་ཆོགས་བྱུར། བཤད་སྒྲ་བའི་སྟགས་པོ་དགའ་ལྷན་
ཤར་ཆེད་ཕྱག་མཛོད་དཔལ་ལྷན་དོན་གྲུབ་ཀྱིས། གསང་སྐབས་ཀྱིས་བཅད་ཞིབ་
བྱས་པར་བཤད་སྒྲ་བ་རྒྱལ་བྱེད་དགོན་དུ་བཅོན་འཇུག་བྱས་ཡོད་པ་ཤེས། །

རྒྱ་བྱི་སྤྱི་ལོ་༡༩༦༢ལོར་དགའ་ལྷན་ཤར་ཆེད་ཕྱག་མཛོད་ཀྱིས་བཀོད་འདོམས་
ལྟར། དགའ་དང་འབྲས་སྤངས་གཉིས་ཀྱིས་རྩ་སྟེང་ལ་གྱེན་ལོག་བྱས། དགའ་
འབྲས་གཉིས་ཀྱི་གྲ་ཤར་བརྒྱ་ཕྱག་ཁ་ཤས་རྒྱག་འདེམས་ཀྱིས་གི་མདུང་མེ་མདའ་
སྟགས་ཁྱེར་ནས་རྒྱལ་བྱེད་དགོན་དུ་སོང་ནས་བཀའ་བྱུར་བཤད་སྒྲ་བཅོན་འཕྲོག་
བྱས་ཏེ་ལྷ་སར་གདན་དྲངས། དེ་འབྲལ་ཆེ་པོ་བྲང་དུ་ཐེབས་ནས་རྒྱལ་བ་རིན་པོ་
ཆེ་ལ་མཇལ་དར་ཕྱལ། ལྷ་ལྷན་སྤྱི་བྲང་དུ་བཞུགས་ནས་དགའ་འབྲས་ཀྱི་སྐུ་སྤྱང་
པ་བཅུགས། དེའི་དགོང་མོར་བརྟ་མོ་བསྐྱར་ནས་ལྷ་སར་ཡོད་པའི་གཞུང་ཞབས་
སེར་སྐུ་དང་། དགའ་འབྲས་ཐོབ་ཁུངས་ཀྱི་ཁམས་རིགས་ཆོང་པ་རྣམས་དང་།
དེའི་ཐོག་དུ་ཆོགས་དོན་གང་ཡིན་མི་ཤེས་པའི་ཆེ་ཤོད་གཞུང་ཞབས་མང་པོ་ཞིག་
ཀྱང་འདོམས་པའི་ནང་བཤད་སྒྲ་བས་རྩ་སྟེང་གྱེན་ལོག་གི་འཆད་བཤད་གནང་།
དེ་ལ་ “དགའ་འབྲས་དྲུང་སྤྱི་” ཟེར་བའི་ཆོགས་པ་དེ་ཆགས། དེ་ནས་དགའ་
འབྲས་གཉིས་ཀྱི་གྲ་མང་དང་། སྤྱི་ནག་དང་། ཞོལ་གྱི་ཁམས་པ་རྣམས་བསྐུ་བྱེད་
ཀྱིས་མིད་སྟོང་རྩ་སྟེང་བཞུགས་སའི་སྤྱི་བྲང་གི་མཐའ་བསྐོར་ནས། མོལ་འཛིངས་

བྱས། ར་སྒྲིང་སྤྱ་ལའོར་ཉུང་ཤས་སྲིད་ཐམ་བྱིར་ནས་རྒྱ་ནག་དུ་བྱིམས་གཏུགས་
 ལྷ་ཆེད་སྟོས་བྱོལ་གནང་། ཐོན་པ་མདའ་དཔོན་གྱིས་སྤྱང་སྟོགས་ནས་ར་སྒྲིང་
 སྟོས་བྱོལ་བྱིན་པ་ཡིན་སྟབས། དམག་སྟོལ་ལྷར་མདའ་དཔོན་ཐོན་པ་བ་སྟོག་
 ཆད་གཙོད་རྒྱུ་གཏན་ལེལ་སྐབས། བཀའ་ཤག་གཞུང་ལ་བཤད་སྒྲས་ལྷ་བ་
 ལུལ་བས་ཐོན་པ་སྟོག་ཉེས་ལས་ཐར་ཏེ་མདའ་དཔོན་གནས་དབྱུངས་བཏང་བར་
 གྲགས་པ། །

ཆ་ཁྱི་བཤད་སྤྱ་སྲིད་ཆིང་འཁོད། །
 ཉེར་ལོར་ཐག་རྩ་ཡི་རྒྱུགས་གཉིས། །
 རྩ་དགོ་བཅས་པས་ཁོད་གཞུང་ལ། །
 ཉག་ཁོར་འབྲུལ་རྒྱུ་ཡི་རྩ་རྒྱས་ལྷར། །
 ཆ་ལག་མདའ་དཔོན་ཁྱི་སྟོན་པས། །
 དམག་དབྱུང་དང་བཅས་ཐམས་ལྷ་ཆས། །
 རྩ་དགོ་ཡི་དབྱུང་དང་རྩན་ཅིག་ཏུ། །
 ཉག་ཁོར་མགོན་པོ་རྣམ་རྒྱལ་འབྲུལ། །
 བེང་ཁྱི་མདོ་སྤྱི་ཉག་ཁོག་བཅུགས། །

༡༠ དགའ་ལྡན་ལོ་བྱང་གི་སྲིད་སྤྱང་ཉི་ཤུ་ལ། བཤད་སྤྱ་
 དབང་ལྷག་རྒྱལ་པོ། 1862-1864ལོའི་བར་སྲིད་བསྐྱུངས།
 སྤྱི་ལོ་1863ལོར་ཉག་དམག་གིས་ལྷེ་དགོ་རྒྱལ་པོ་མ་སྟེས་
 རྣམས་འཛིན་བཟུང་བྱས། ལོ་དེར་བཀའ་སྟོན་སྤྱ་ལུང་པ་
 ཆོ་དབང་རྟོ་རྗེས་དམག་དབྱུང་བྲིད་དེ་ཉག་ཁོག་དུ་ཆས།
 བེང་བྱི་སྤྱི་ལོ་1864ལོའི་ཟླ་བ་8པར་སྤྱ་གཤེགས། །

① ར་སྒྲིང་དང་། བཤད་སྤྱི་སྟོར་ལོ་རྒྱུས་གཙོ་མོ་གཤམ་ཡི་སྤྱང་པ་ལས་གསལ་བ་ལྟར་རོ།

ཆུ་བྱི་སྤྱི་ལོ་༡༥༦༢ལོར་རྒྱུང་ལྷ་ས་ནས་བོས་ཟེན་པ་དང་བཤད་སྒྲུབ་དབང་ཕྱུག་
 རྒྱལ་པོ་སྤྱི་དུང་གི་བྲི་ལ་བཞུགས་ནས་བོད་ཀྱི་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་འགན་ཡོངས་རྫོགས་
 བཞེས། བཀའ་སློན་བཀྲ་ཤིས་ཁང་གསར་གནས་དབྱུང་གཏོང་ཞིང་། ཤར་ཆེའི་
 ཕྱག་མཛོད་དཔལ་ལྷན་དོན་གྲུབ་སྤྱི་དུང་གི་ཆེ་སྐོར་དཔོན་རིགས་ཁོངས་སུ་
 བཅུག་པ་མ་ཟད། གལ་ཆེའི་ལས་རིགས་རྣམས་ཀྱི་འགན་གཙོ་བོར་བཞེས་བཅུག་
 ལྟམས་རིམ་བཞིན་དབང་ཤུགས་ཆེན་པོར་ཆགས་པའི་འགོ་ཚུགས། །

[[བོད་དམག་ཉག་ཁོག་དུ་ཆས་པའི་སྐོར]] གོང་ཁྱེས་ལྷན་སྤྱི་ལོ་༡༥༦༢ལོར་སི་
 ཁོན་རྒྱ་དཔོན་གོང་ཐང་སྤྱིར་རྒྱ་ནག་དུ་ལོག་པ་ནས་བཟུང་། ཏོར་སེར་ཁག་ལྷ་
 དང་། ལྷགས་ལ། ལི་ཐང་། རྩེ་དགེ་བཅས་རྣམས་ཟིན་རྒྱུ་ཆད་མེད་པར་བཟོས་
 ཤིང་། བོད་ཡུལ་དབུས་དམག་དྲངས་ནས་བོད་ཀྱི་བཀའ་ཤག་སྤྱི་དུང་གཞུང་བཙས་
 བཞུར་བྱ་རྒྱ་དང་། ལྷ་སའི་རོ་བོ་ཁམས་སྤྱོད་སུ་གདན་དྲངས་ཤིང་ཉག་ཁོག་དུ་
 བཞུགས་གནས་གསར་སྤྱོད་བྱ་རྒྱའི་འཆར་གཞི་བྱས་པར་གྲགས། དུས་དེར་བྲག་
 འགོ་དཔོན་དབང་ཆེན་དག་འདུལ་དང་། ཁང་གསར་དཔོན་དངོས་གྲུབ་ཕུན་
 རྒྱུ་ཆེན་ལ། རྩེ་དགེ་རྒྱལ་པོ། དཔོན་ཆེན་སྒྲ་བྲང་བཅས་ཀྱིས་སྤྱི་རྒྱུ་ཆེས་སུ་དབུས་དམག་
 རྒྱལ་སྤྱིར་ཡོང་རྒྱའི་རེ་ཁྱེས་བསྐྱེད་མར་འཕྱོར་པ་དང་། རྒྱ་སྤྱི་ལོ་༡༥༦༣ལོར་
 ཉག་སྤྱི་དུང་མགོན་པོ་ཆེ་བཟན་གྱིས། ཡུལ་དམག་བྲིད་ནས་ལི་ཐང་དུ་ཕྱིན་ཏེ།
 མདོ་རྒྱར་ཀྱི་གཞུང་ར་བཙས་འཕྲོག་དང་། རྒྱ་བོད་བར་ཀྱི་གསེར་ཡིག་པའི་གཞུང་
 ཡིག་འཕྲོག་ཅིང་ཁ་སྤྱོད་བ། རྒྱ་སྤྱི་དུང་བཞུགས་བྱེད་པ་མོགས་བྲིམས་མེད་
 ལུང་མེད་མང་པོ་བྱས་པ་དང་། ཁམས་སྤྱོད་ཀྱི་དཔོན་རིགས་རྣམས་ཀྱིས་སྤྱིར་
 ཡང་ཉག་རྒྱུ་ཆེད་མགོན་པོ་རྣམས་རྒྱལ་འདུལ་ཐབས་ཀྱི་རྒྱུ་བཀོད་བྱས། ལྷག་པར་དུ་
 རྩེ་དགེའི་མདུན་སྐོར་བྱ་ཆོད་པ་སྤྱི་ལོ་ལྷགས་གྲུབ་ཀྱིས་གཡོ་རྒྱུ་བཏོན་ཏེ། སྤྱོད་སུ་
 གཅིག་ནས་ཉག་རོང་ལུ་གུ་མ་དང་ཕྱོགས་པོ་མནའ་ཤག་བསྐྱིགས་ནས་ཉག་རོང་
 དཔོན་ཀྱི་འདོད་པ་ལྟར་བྱས། སྤྱོད་སུ་གཞན་ཞིག་ནས་ཉག་དམག་གི་བསམ་སྤྱོད་
 རྣམས་རན་སྒྲུབ་དང་སྤྱོད་འདོགས་ཀྱིས་དབྱིན་སྤྱོད་དང་། སྤྱི་མ་མང་པོ་བཟོས་ཏེ་
 བོད་ལྷོ་པ་གཞུང་གི་བཀའ་ཤག་ལ་སྤྱོད་ལུ་དང་འབྲེལ་ཉག་རོང་འདུལ་རྒྱའི་རེ་ཁྱེ་

ཡི་གེ་བསྐྱུད་མར་སྤུལ་བར་བརྟེན། ལོ་དེའི་ཟླ་བ་གསུམ་པར་བཀའ་སློན་སྤུལ་བ་
 བ་ཆོ་དབང་རྟོ་རྟེ་དང་། མདའ་དཔོན་གྱི་སློན་བ་འཆི་མེད་རྟོ་རྟེ། དབྱུང་མདའ་
 དཔོན་མདོ་མཁར་ཆོ་དབང་ལོ་ར་བྱ་བཅས་བྱིས་དམག་དབྱང་བྲིད་དེ་རྟོག་སོན།
 སོག་མར་སྡེ་དགའ་འཕྱོར་བ་དང་། སྡེ་དགའི་ཡུལ་དམག་དང་བོད་དམག་དབྱང་
 བསྐྱེད་སྤྱོད་ཟླ་བ་དགུ་པའི་ནང་ཉག་ཁོག་ཏུ་འཕྱོར། ཤིང་བྱི་སྤྱི་ལོ་༡༨༤༤ལོའི་ཟླ་
 བ་བརྒྱད་པའི་ཆེས་ལྔ་ཉིན། སྤིང་སྤྱོད་བཤད་སྤྱོད་བ་སྤྱོད་གཤེགས། །

ཤིང་བྱི་མཆོན་རབ་དབང་རྒྱུག་གིས། །
 བོད་བྱི་ཆོས་སྤྱིད་དབང་རྒྱུར་བྱས། །
 ཤིང་སྤྱོད་མཆོན་ཡོ་རྩམ་རྒྱལ་བུལ། །
 མདོ་ཁམས་སྤྱི་བྱེད་ཉག་ཁོག་བརྒྱགས། །
 མདོ་སྤྱི་ཡོགས་དཔོན་ཡུན་རབ་བསྐྱོས། །
 དཔོན་ཤིགས་ཁག་གཅིག་གོ་གནས་ལྗང། །
 སྤྱི་མཁན་དཔལ་རྒྱན་དོན་ལྱུང་བསྐྱོས། །
 གཞུང་ཆོས་ཞིབ་བཤེར་ལས་ཁྲུང་སྤྱོད་བརྒྱགས། །
 ལུ་སྤྱོད་སྤྱོད་དཔོན་ལ་བཀའ་ཆད་སྤྱི།

༡༡ དགའ་སྟོན་ལོ་བྱང་གི་སྤིང་སྤྱོད་ཉེར་གཅིག་ལ། སྡེ་རྒྱལ་
 མཁེན་རབ་དབང་སྤྱུག 1864-1873ལོའི་བར་སྤིང་བསྐྱུངས།
 སྤྱི་ལོ་1865ལོར་མདོ་ཁམས་ཉག་ལོང་ཏུ་མདོ་སྤྱོད་སྤྱི་བྱེད་
 ཁང་བཅུགས། ལྷགས་སྤྱི་ལོ་1872ལོར་མདོ་སྤྱི་སྤྱོད་རབ་

པས་སྤྱོད་བདག་གནང་ཞིང་ཀོང་སྤུལ་རིན་པོ་ཆེ་སྤྱོད་འཁོར་རྣམས་ཉག་ལོང་ཏུ་གདན་
 ཉིད་དུལ་ཆུ་བཙོ་བཀྱ་ཆེན་པོ་སྤྱུག་ལེན་མཛད།

ཟླ་བ་དགུ་པའི་ཆེས་ལྔ་ཉིན། ལུ་བའི་ཡོངས་འཛིན་སྡེ་རྒྱལ་མཁེན་རབ་དབང་
 སྤྱུག་བོད་བྱི་སྤིང་སྤྱོད་གི་ཁྲིར་འཁོད། ཆུ་ལག་ཟླ་བ་དགུ་པ་ནས་ཤིང་སྤྱོད་སྤྱི་ལོ་

ལྷུ་ལ། བཀའ་སློན་ཕུ་ལུང་ཆོ་དབང་དོ་རྩེ། བཀའ་སློན་ཆོ་དབང་དཔལ་འབར།
 སྤྱི་བྱུང་མཁན་པོ་སློ་བཟང་དཔལ་ལྷན། སྤེ་བྱང་སློ་བཟང་ཡོན་ཏན། བཤད་སྤྱི་
 ཆོ་རིང་དབང་ལྷུག། །དབུས་མདའ་དཔོན་སྤྱི་སློན་འཆི་མེད་དོ་རྩེ། ཅི་ལྷུག་
 མཛེད་ནམ་མཁའ་རྒྱལ་མཆོན། རིམ་གསུམ་པ་རྣམ་རྒྱལ་དོ་རྩེ། དབུས་མདའ་
 དཔོན་མདོ་མཁར་ཆོ་དབང་ལོ་རྩེ། གཙང་མདའ་དཔོན་བྱ་རིགས་འགྱུར་མེད་
 དོ་རྩེ། ཅིས་དཔོན་བྱུར་ཁང་པ་དབང་ཆེན་ལོ་རྩེ་རྣམས་གོ་གནས་དང་གོ་
 རྟགས་རིམ་པ་རེ་སྤར་ཡོད་འདུག། །ཐེངས་འདིར་དཔལ་ལྷན་དོན་གྲུབ་སྤྱི་བྱུང་
 མཁན་པོར་བསྐོ་བཞག་བྱས་པས་སྤྱི་དབང་ལྷུག་པར་ཆེ་བར་གྱུར། །ཁོང་རྒྱུང་
 ཏུས་ནས་ཁམས་རྒྱ་སྤིང་ནས་ཡོང་ཞིང་དགའ་ལྷན་ཤར་ཅེ་འི་གྲ་ཁོངས་སུ་ཞུགས་
 པ་ཞིག་ཡིན་ལ་སློ་སྟོབས་དང་། ཁ་ཤུགས་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡོད་པས་མིང་ཆང་མས་
 འཛེམ་ཐོན་བྱེད་དགོས་པ་ཞིག་ཡོད་འདུག། 《གཡུ་ཡི་ཐེང་བ་》ནང་འཁོད་པའི་
 དག་རྒྱན་ལོ་རྒྱུས་ལྟར་ན། གཞུང་འབབ་ཞིབ་ཅིས་ལས་ཁུངས་ཤིག་བཙུགས་ཏེ་
 སེར་སྤྱི་དཔོན་རིགས་ཁོངས་ནས། གཞུང་ལ་ཅིས་ཞུ་དགོས་རིགས་ཆང་མ་དག་
 བཤེར་ཆད་འདེད་དགོས་པའི་གྲོས་འཆར་ཞིག་བཏོན་པ་ལྟར། ཆོག་མཆན་ཐོབ་
 བས། གཞུང་ཅིས་ཞིབ་ཁང་། ཞེས་པའི་ལས་ཁུངས་ཤིག་བཙུགས་པ་དང་། དེའི་
 འགོ་གཙོ་འང་དཔལ་ལྷན་དོན་གྲུབ་བསྐོ་བཞག་བྱས། ལས་ཁུངས་དེ་བཙུགས་ནས་
 སྤྱི་ནང་ལས་ཁུངས་ཁག་དང་། རྫོང་གཞིས་སོགས་གཞུང་ལ་ཅིས་ཞུ་དགོས་རིགས་
 ཆང་མར་ཞིབ་བཤེར་ནན་པོ་དང་། ཆད་རིགས་ཆོ་འདེད་བྱས་ཤིང་། བཤད་
 སྤྱི་ལ་ལྟར་ན་ཞིབ་ཁང་ལས་ཁུངས་ཀྱི་སློ་འགྲམ་དུ་བྱངས་ཆེན་བཙུགས་པའི་ནང་
 གཡལ་གོ་བྱུབ་ཁ་ཤས་སྤངས་བཞག་སྟེ། གཞུང་ཆད་རྒྱ་དུས་ཆོས་ཆ་བཀག་ཚུན་
 གཙང་སེལ་མ་བྱས་ན། གོ་བསྐྱམ་བརྒྱབ་ནས་རྒྱ་སྤྱི་གཏོང་རྒྱ་ཡིན་ཞེས་འདིགས་
 སྤྱུལ་བྱས་སྟེ། སོགས་གང་ལྟར་གཞུང་ཞབས་རྣམས་འདིགས་སྤྱུག་སྤྱི་བ་ཞིག་
 དང་། ཁོར་མ་བརྟེན་ཀ་མེད་ཅིག་བཟོས་པར་གྲགས། རྒྱན་དུ་ཨ་སྤྱུག་སེར་སྤྱི་
 སློས་འཁེལ་བཙུ་སྤྱུག་ཁ་ཤས་གསོ་ཉར་དང་། དགའ་འབྲས་བྱང་སྤྱི་ཞེས་པའི་
 ཆོགས་པ་དེ་སྟོབས་ཤུགས་ཀྱི་རྒྱང་གཞི་ཆགས་པ་རེད། ཅིས་གསུངས། གང་ལྟར་

ཡང་ཁོང་གིས་སྐབས་དེའི་བོད་ཀྱི་དཔོན་རིགས་རྣམས་ཀྱི་རུལ་སྲུན་གྱི་ལས་ཀ་ལ་
མོལ་བརྒྱུད་དྲག་པོ་ཞིག་བྱས་ཡོད་པར་གསལ། །

ཞི་མཁན་དཔལ་རྒྱལ་དོན་གྲུབ་ཀྱིས། །
མཉམ་གཟུང་ཆུ་ལ་མཉམ་ཞིང་དོན་དུ་གསལ། །
མིང་རྒྱུད་བཀའ་མི་ཆུང་བ་བཞུགས། །
མ་རྒྱལ་ཞུ་འཁོར་དགའ་རྒྱལ་ལོ། །
ཆུ་ཞུ་འཁོར་མཁན་ཤོད་རྒྱལ་གྱིས། །
མཉམ་ཞི་རྒྱལ་དཔལ་བཀའ་ལྟར་ལྟར། །
ཉག་ཤོད་དུ་ལ་ཆུ་བཙོ་བུ་ཞུ་ལ། །

[[དཔལ་ལྷན་དོན་གྲུབ་ཀྱི་སྒྲིག་དྲ་སྒྲིག]] 《གཡུ་ཡི་སྤེང་བ་》ནང་གསལ་གནད་
བརྒྱུས་པར། གཞུང་ཞབས་ཆེ་གས་སོགས་ནས་ཤེས་ཡོན་འཛོན་མང་ཆེ་བ་དང་།
ལྷག་པར་ཁོ་པའི་ཁ་དབང་རྒྱ་མི་འགྲོ་བ་རྣམས། རེ་རེ་བཞིན་མེད་པ་བཟོ་ཐབས་
བྱས་པར་གྲགས། དཔེར་ན། བཀའ་སློན་ཕུ་ཕུང་པ་ཉག་ཤོག་ནས་ཡར་ལེབས་
སྐབས་ལམ་རྒྱ་ཐམ་པའི་སྤྱིང་ནས་ཕུང་སྤྱི་ཆུར་གྲོངས་པ་དང་། བཀའ་སློ་མཆོ་སློ་
བ་མིག་དམར་ཆེ་རིང་གཅིང་ཆུའི་ནང་གྲོངས་པ་སོགས་སྤྱི་བྱས་མཁན་པོ་དཔལ་
ལྷན་དོན་གྲུབ་ཀྱིས་སྒྲིག་གཡོ་བརྒྱུད་ནས་བྱང་བ་ཡིན་པ་དང་། རྒྱལ་བའི་ཡང་
སྤྱིང་བྱང་པ་བོང་ཁའི་རི་ཁོད་རྒྱ་ལ་ནས་བཀའ་བཞི་ཁྱེ་ཞིང་། སྤྱིང་སྤྱིང་གི་

དབང་ཆ་འཕྲོག་རྒྱ་བཅས་ཀྱི་འཆར་གཞི་བཅོས་པ་དང་། གཞུང་ཞབས་འགའ་
 ཞིག་གར་སོང་ཆ་མེད་ཏུ་སྐྱར་པ་ཡང་དཔལ་ལྷན་དོན་གྲུབ་ཀྱིས་ཨ་ཕུག་བཏང་
 བས་རྒྱུར་རྒྱུར་སྒྲོག་བསད་བྱས་པའི་སྤྱིང་སྒྲོགས་རིམ་ཐོན་སྐབས། སྤྱིང་སྒྲོང་སྡེ་
 ཏུག་མཁུན་རབ་དབང་ཕུག་གིས་འབྲས་སྤྱངས་བྲ་སྤྱི་ལ་བཀའ་པལ་སྡེ་སྤྱི་མཁན་
 དཔལ་ལྷན་དོན་གྲུབ་འཛིན་བཟུང་བྱ་རྒྱུའི་ག་སྒྲིག་མཛད། སྤྱི་བྱུང་མཁན་པོ་
 དཔལ་ལྷན་དོན་གྲུབ་ལ་བརྟེན་ཅི་འབྱོར་པ་དང་། ཁོ་རང་གི་གྲོགས་པོ་བཀའ་
 མོན་བཤད་སྒྲ་ཆོ་རིང་དབང་ཕུག་དང་། ཨ་ཕུག་འགའ་ཤས་བཅས་བྲིད་ནས་
 མཆོན་ཤག་བརྒྱབ་སྡེ་དགའ་ལྷན་ཏུ་བྲོས། དེ་ནས་ས་ཡུལ་ཏུ་ལོག་ཅིས་བྱས་ཀྱང་
 དགའ་ལྷན་དགོན་པ་རང་གིས་སྤྱང་སྒྲོབ་གང་དགོས་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། ཞེས་མ་བཏང་
 ཞིང་། དགའ་ལྷན་ཏུ་སྤྱང་བྱའི་རིམ་པ་བཅུགས་ནས་སྤྱང་སྒྲོབ་བྱས། སྤྱིང་སྒྲོང་
 སྡེ་ཏུག་བས། ལྷ་སར་ཡོད་པའི་རྒྱ་པོད་གཞུང་དམག་གང་ཡོད་བཏང་ནས་ལམ་
 སང་དགའ་ལྷན་ལ་དཔུང་འཁུག་བྱས་ཤིང་། ཉེ་འདབ་ཀྱི་ཡུལ་དམག་ཀྱང་བསྐྱུས།
 ལྷག་པར་ཁོ་རང་དགོན་པ་ནས་དེ་སྡེ་རྩ་སྤྱིང་སྐབས་ཀྱི་འབྲས་གཞི་ཡོད་སྐབས། མ་
 བསྐྱལ་དང་བྲངས་ཀྱིས་ཁོར་དམག་མང་པོ་གདོང་ལེན་ཏུ་ཐོན། དགའ་ལྷན་
 དགོན་པའི་སྒྲོགས་མཐའ་དག་ནས་བསྐོར་ཞིང་འཐུང་རྒྱ་དང་། བཟའ་ཆ། མེ་
 ཤིང་སོགས་བཀག་བསྐྱུས་བྱས་མཐའ། ཡུན་རིང་སྡོད་ཐབས་བྲལ་བས་དཔལ་
 ལྷན་དོན་གྲུབ་དང་། ཨ་ཕུག་མཁོན་གཉེར་མགོན་པོ་གཉིས་མཆོན་གྱང་ཞིག་ལ་
 ཁང་སྡོང་ནས་སྤྱིར་མཆོངས་ཏེ་ས་ཡུལ་ཏུ་བྲོས་ཅིས་སྐབས། གཞུང་དམག་གིས་
 རྗེས་འདྲེད་བཏང་བར་། བྱན་ཞེས་པའི་ཡུང་པའི་མདར་སྤྱིབས་པ་དང་རྗེས་བྱིན་
 གྲུབས་སྐབས། ཁོང་གཉིས་ཕན་ཚུན་ཏུས་མཉམ་ཏུ་མེ་མདའ་བརྒྱབ་ནས་རང་
 སྟོག་གཅད་རྒྱ་བྱས་ཡང་། ཏུས་མཉམ་ཏུ་མེ་མདའ་བརྒྱབ་པ་དང་དཔལ་ལྷན་
 དོན་གྲུབ་དེར་གྲོངས། སྤྱི་མཁན་དཔལ་ལྷན་དོན་གྲུབ་ཀྱིས་མེ་མདའ་བརྒྱབ་མེད་
 པས་མགོན་པོ་མ་ཤི་པ་ལྟས་པར་གྲགས། །

སྤྱི་ལོ་༡༩༥༩པའི་རྒྱུ་ལོར་མདོ་སྤྱི་ཕུན་རབ་པས་ཞལ་བཞོད་ལྷར་གོང་སྤྱལ་
 ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཆོ་ཉག་རོང་ཏུ་ཕེབས། ཉག་ཤོད་རྫོང་ཏུ་མདོ་སྤྱི་ཕུན་རབ་པས་

ཐུན་བདག་བྱས་ཏེ་ཀོང་སྤུལ་རིན་པོ་ཆེའི་དབྱུང་རྫོང་སར་འཇམ་དབྱངས་མཁུན་
བཅེ་དང་། གཏེར་སྟོན་མཆོག་གྱུར་བདེ་ཆེན་གླིང་པ། འཇུ་མི་པམ་སོགས་མཁས་
པ་མང་པོ་འཛོམས་ནས། རིན་ཆེན་དབྱུང་རྫོང་བཙོ་བཀྱ་ཆེན་མོ་ཕྱག་ལེན་བྱས་པ་
ལེགས་གྲུབ་བྱང་བ། འདི་ནི་རྣམ་རབས་གཅིག་གི་པོད་ཀྱི་དབྱུང་རྫོང་བཙོ་བཀྱའི་
ཕྱག་ལེན་རྒྱན་མཐུད་པའི་མཛད་རྗེས་གལ་ཆེན་ཞིག་རེད།

ཆ་བྱར་རྒྱལ་དབང་ཤིང་ཁྱིམ་འཛོད་། །

སྤྱོ་བའི་ཕྱགས་སྤྱ་གནས་གཟིགས་ཕེབས། །

དབྱུང་རྫོང་བཙོ་བཀྱའི་ཕྱ་ལོན་གནང་། །

འཇམ་མཛོན་ཀོང་རྒྱལ་སྟན་སྦྱོར་ཆེད། །

དབྱུང་ཕེབས་དགོས་པའི་བཀའ་ནན་ཕེབས། །

ཤིང་ཡག་རྒྱལ་བ་སྟོ་བྱར་གཤེགས། །

ཤིང་དོན་བཀའ་བག་གཞུང་གིས་བསྐྱུངས།

ལྷ་དེར་རྟ་ཆ་ག་ཤིང་སྦྱོར་བསྐྱོས། །

པཱ་ཆེན་རིན་པོ་འཇུག་པའི་བཀའ་ལྟར་བཞིན། །

རྒྱལ་བའི་ཡང་ཤིང་ཁྱིམ་སྟན་གནང་། །

༢༩ དགའ་ལྷན་པོ་བྲང་གི་སྤྱིད་སྦྱོང་ཉེར་གཉིས་པ། རྒྱལ་
བ་ཤིན་ལས་རྒྱ་མཆོ། 1873-1875ལོའི་བར་སྤྱིད་བསྐྱུངས།
མེ་འབྲུག་སྤྱི་ལོ་1856ལོར་སྤྱོ་འབྲུངས། སྤྱི་ལོ་1858ལོར་
གསེར་བུམ་དགྲུགས་ནས་རྒྱལ་བའི་ཡང་ཤིང་བདམས། སྤྱི་
ལོ་1860ལོར་པོ་རྒྱ་ལའི་གསེར་བྱིར་མངའ་གསོལ། རྟེ་རྒྱག་
མཁུན་རབ་དབང་ཕྱག་རྒྱལ་བའི་ཡང་འཛོན་བསྐྱོས། སྤྱི་
ལོ་1873ལོར་སྤྱིད་སྦྱོང་རྟེ་རྒྱག་སྤྱོ་གཤེགས་པ་དང་། པོད་
པོད་ཀྱི་ཆ་སྤྱིད་གཉིས་ཀྱི་ཁྱིམ་བཞུགས།

ཀྲུལ་བ་སྐྱ་ཕྱིང་བརྩ་གཉིས་པའི་སྟོན། རྒྱ་བྱ་སྤྱི་ལོ་༡༨༧༩ ལོར་སྤྱི་ལོ་སྟོང་ཕྱེ་དྲུག་
མཁུན་རབ་དབང་ཕྱག་ལོར་སྤྱིང་བསྐལ་བཟང་ཕོ་བྲང་རྩ་སྐྱ་གཤེགས། ལོ་དེའི་
ཟླ་བ་གཉིས་པའི་ཆེས་༡༩ཉིན་ཀྲུལ་བ་ཕྱིན་ལས་ཀྱི་མཆོ་ཆས་སྤྱིང་གཉིས་ཀྱི་བྲི་ལ་
ལམོད། ཤིང་བྱི་སྤྱི་ལོ་༡༨༧༩ལོར་ཀྲུལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་དགའ་ལྡན་དགོན་དང་། རྩ་
ཁ་སྐོག་སྐྱ་གནས་གཟིགས་ཐེབས། ཁམས་སྡེ་དགོ་དཔལ་སྤངས་དགོན་རྩ་རིན་
ཆེན་གཉིར་མཛོད་དང་། ཤེས་བྱ་ཀྱན་བྱབ་ནམས་སྤར་ཤིང་བཞོ་རྒྱུ་ལས་འགོ་
བརྩམས། ལོ་དེར་སྟོ་བྱར་རྩ་དཔལ་སྤངས་དགོན་ཆུན་དམ་གྱི་བ་རྒྱུན་གྱིས་སྐྱ་
གཤེགས། ཀོང་སྤྱལ་རིན་པོ་ཆེས་དགྲ་རྩྭ་རྩྭ་མཐར་ཕྱིན་པ་མཛོད། དེ་ནས་ལོ་
དོ་བརྩ་བཞི་ཅུ་དཔལ་སྤངས་དགོན་རྩ་མ་ཐེབས། ཤིང་ཕག་སྤྱི་ལོ་༡༨༧༥ལོ་
འགོར་ཀྲུལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་ནས། ཀོང་སྤྱལ་རིན་པོ་ཆེར་དབུ་ལ་རྒྱ་བཙོ་བྱ་རིན་
ཆེན་རིལ་བུའི་བསྐྱ་སྟོར་ལག་ལེན་བྱེད་ཆེད་ལྟ་སར་འོང་དགོས་པའི་བཀའ་ཉག་
སྤྱི་ཕུན་རབ་པ་བརྒྱད་ནས་ཐེབས། ལུས་ཁམས་མི་བདེའི་རྒྱ་རྒྱུན་གྱིས་དགོང་
ཞུས་ཀྱང་ཐོབ་རེ་མེད་པའི་སྐབས། ཀྲུལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་སྐྱ་གཤེགས་ནས་དོན་དེ་
རང་ཡལ་རྩ་སོང་། ཞེས་ཀོང་སྤྱལ་ནམ་ཐར་ལས་གསལ། ལོ་དེའི་ཟླ་བ་གསུམ་
པའི་ཆེས་༡༩ཉིན། ཀྲུལ་བ་ཕྱིན་ལས་ཀྱི་མཆོ་ཆེ་ཕོ་བྲང་གི་གཟིམ་རྒྱུང་རྩ་སྐྱ་
གཤེགས། །

༡༩ དགའ་ལྡན་ཕོ་བྲང་གི་སྤྱི་ལོ་སྟོང་ཉེར་གསུམ་པ།
རྩ་ཆོག་དག་དབང་དཔལ་ལྡན། 1875-1886ལོའི་བར་
སྤྱིང་བསྐྱངས། པཌ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེའི་ཐུགས་དམ་དང་།
སྤང་མ་གནས་རྒྱུང་གི་ལུང་ལ་བཞེན་ནས་དུགས་པོ་སྤྱང་།

མཁུན་ཆང་སྐུ་དེ་ཀྲུལ་བ་སྐྱ་ཕྱིང་བརྩ་གཉིས་པའི་ཡང་སྤྱིང་དོས་འཛིན། མཆོན་
ཐུབ་བསྐྱན་ཀྱི་མཆོ་ཆེས་གསོལ།

ཀྲུལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་སྐྱ་གཤེགས་པ་དང་ཟླ་ཤས་རིང་བོད་ཀྱི་ལས་དོན་གྱི་འགན་
ཡོངས་རྩྭ་རྩྭ་བཀའ་ཤག་ནས་བཞེས། དེ་ནས་བཀའ་ཤག་གིས་འཐུས་པའི་བོད་

ཕྱོད་མ་འཛོགས་འདུས་རྒྱུ་འཛོམས་ཐོག་ནས། སྤྱི་མོས་ཐོག་ན་ཆོག་ངག་དབང་
 དཔལ་ལྷན་སྤྱི་ཚོང་གི་ཁྲི་ལ་བསྐྱོས། མེ་སྤང་སྤྱི་ལོ་༡༩༧༧ལོར་རྒྱལ་བའི་ཡང་
 སྤྱི་དབུ་འཛོལ་ཆེད་དུ་ཐོག་མར་པའ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་ལ་བརྟག་ལུང་ཁྱུས་པར།
 ཡང་སྤྱི་ལྷ་སའི་ཤར་ཕྱོའི་མཆོམས་སུ་སྤྱི་བལྟམས་བྱིན་པའི། བཀའ་ལུང་གསལ་
 བོར་གནང་། རུས་དེར་ཆོས་འཁོར་རྒྱལ་གཞིར་ཕྱོད་ཀྱིས་དུགས་པོ་སྤང་མདུན་
 དུ་བྱེད་འོ་མཆོར་ཅན་ཞིག་སྤྱི་བལྟམས་ཚུལ་སྒྲོར་སྟན་ཁྱེ་འཁྱོར་པ་དང་། བཀའ་
 རྒྱུང་ངག་དབང་ནོར་བུ་སྤྱི་འཁོར་བཅས་བཅུད་ཞིབ་བཏང་། ཟླ་བ་བརྟུ་གཅིག་
 པའི་ཆོས་ཤར་བཀའ་སྟོན་གཡུ་ཐོག་གིས་དབུ་བྱིད་དེ་རྒྱལ་བའི་ཡང་སྤྱི་དགའ་ན་
 འདྲིན་ཁྱུས་ཏེ་ཆོལ་གྱང་ཐང་དུ་བཞུགས་སུ་གསོལ། ས་སྟག་སྤྱི་ལོ་༡༩༧༥ལོར་ཟླ་
 བ་དང་པོའི་ཆོས་ལྷེན། པའ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་མེས་ཏེ་མཇལ་དར་སུལ། པན་
 ཆེན་རིན་པོ་ཆེས་གཙུག་ལུང་བཞེས་ཏེ། མཆོན་ངག་དབང་སྒོ་བཟང་ལུབ་བལྟན་
 རྒྱ་མཆོ་ཞེས་གསོལ། སྤྱི་ཚོང་ངག་དབང་དཔལ་ལྷན་དང་། སྤྱི་སྤྱུལ་ཁག །
 དུང་རིགས་མེར་སྤྱི་སོགས། ཆེབས་ཞབས་དུ་མའི་དབུས་ཆོལ་གྱང་ཐང་གི་གཙུག་
 ལག་ཁང་ནས་ཆེབས་ཁ་བསྐྱར་ཏེ། དཔེན་གནས་རི་རྒྱལ་བསམ་གཏན་སྤྱི་དུ་
 མེབས་ཏེ་ལོ་འཁོར་གཅིག་ཅུ་དེར་བཞུགས། ས་ཡོས་སྤྱི་ལོ་༡༩༧༧ལོར་ཟླ་བ་ལྷ་
 པའི་ཆོས་༡༤ཉིན། ཆེ་པོ་བྲང་ཆེན་པོར་ཁྲི་སྟོན་གྱི་མཇེད་སྒོ་རྒྱ་ཆེར་སྟེལ། །

ས་སྟག་དབྱིན་ཇིའི་ལྷ་ཞིབ་ལ། །

ཐོད་དུ་ཡོང་རྒྱའི་རེ་བྱ་བཀག །

ས་ཡོས་རྒྱ་ནག་གོང་མ་ཡིས། །

དབྱིན་མཁྱོན་ཐོད་པསྒྲོད་ཆོག་མཆན་ལྟེར། །

ཟིང་མིང་འཁྱོར་སྐབས་ཐོད་ཀྱིས་བཀག །

[[དབྱིན་མཁྱོན་འཁོག་པའི་སྒོར]] ས་སྟག་སྤྱི་ལོ་༡༩༧༥ ལོར་པའ་ཆེན་རིན་པོ་
 ཆེའི་ཐུགས་དམ་དང་། སྤང་མ་གནས་རྒྱུད་གི་ལུང་སོགས་ལ་བརྟེན་ནས་སྤང་
 མདུན་ཆོང་གི་སྤྱི་རྒྱལ་བ་སྤྱི་བྱིད་བརྟུ་གཅིག་པའི་ཡང་སྤྱི་དོས་འཛིན། མཆོན་
 ལུབ་བལྟན་རྒྱ་མཆོ་ཞེས་མཆན་གསོལ། ལོ་དེར་དབྱིན་ཇིའི་ལྷ་ཞིབ་པ་ཁག་གཅིག་

འབྲས་ལྗོངས་བརྒྱད་ནས་བོད་རྒྱལ་ཡོང་གྲུབས་བྱས་པར་བོད་ནས་ཚོག་མཆན་མ་
 གྲུང་པས་ཡོང་མ་ཐུབ། དེ་ནས་ས་ཡོས་སྤྱི་ལོ་༡༨༧༥ལོར་དབྱིན་ཇི་གཞུང་གིས་རྒྱ་
 རག་གཞུང་ལ་འབྲེལ་བ་བྱས་ཏེ། བོ་ཅིང་ནས་ཟི་ལིང་བརྒྱད་དེ་ལྷ་སར་འགྲོ་རྒྱུ་
 ལམ་ཡིག་ཁྲུས་པར། བོ་ཅིང་ནས་བོད་བཞུགས་ཨམ་བན་སོང་ཀུའི་ (松桂) ལ་
 ཡི་གེ་ཞིག་བཏང་སྟེ། བཀའ་ཤག་ལ་རྒྱ་བོད་དམག་གིས་ལྷ་རྟོག་དང་བཅས་ཏེ་
 དབྱིན་ཇིའི་ལྷ་ཞིབ་པ་རྣམས་བོད་རྒྱལ་གྲོད་དགོས་པའི་བཀའ་ཡིག་འཁྱོར་པ་དེ་
 བཞིན་བཀའ་ཤག་ལ་འབྲེལ་བ་བྱས་ཀྱང་། བཀའ་ཤག་གིས་མོས་མཐུན་མ་བྱས་
 པས་དབྱིན་ཇི་ལྷ་ཞིབ་པ་རྣམས་བོ་ཅིང་བརྒྱད་ནས་ཟིང་ལིང་འཁྱོར་སྐབས་བོད་
 གཞུང་ནས་དེར་བཀག་སྒྲུབས་བོད་རྒྱལ་ཡོང་རྒྱུ་རེ་བ་ཡང་མ་ཐུབ། །

མ་ཁྲིར་དེ་མ་ཁྲིད་རྒྱུང་བསྐྱེས། །
 བོད་འབྲས་བར་བྱི་ཡོང་ཐུབ་ལར། །
 མ་ཁང་བཞེངས་པར་དབྱིན་ཇི་ཁྲིས། །
 རྒྱ་རག་གཞུང་ལ་བཀའ་ཡིག་བཏང་། །
 མན་ཆིང་ཨོང་མ་ལྷངས་སྐྱུག་གིས། །
 མ་ཁང་གཏོར་རྒྱུ་བཀའ་ལེབས་ཀྱང་། །
 མེ་པ་གཞུང་གིས་ཁས་མ་ལྔངས། །

༡༩ དགའ་ལྷན་ལོ་བྱང་གི་སྤྱི་ལོ་རྒྱུང་ཉེར་བཞི་པ།
 དེ་མ་ཁྲིན་ལས་རབ་རྒྱས། 1886-1895ལོའི་བར་སྤྱི་
 བརྒྱུད་སྤྱི་ལོ་རྒྱུང་ཉེར་དབྱིན་དམག་གི་རྟོག་ཟིང་སྤྱི་
 ཞིང་། སྤྱི་ལོ་1888ལོར་དབྱིན་བོད་དམག་འབྲུགས་ཀྱང་།
 སྐབས་དེར་བོད་ཀྱི་དཔོན་རིགས་རྣམས་སྤྱི་དབང་ཐོབ་
 ཚོད་ཀྱི་འཐབ་ཚོད་རྫོང་ར་ཆེན་པོར་གྱུར།

མེ་བྱི་སྤྱི་ལོ་༡༨༩༥ལོའི་ཟླ་བ་བཞི་པའི་ཆེས་པོ་ཉིན། སྤྱི་ལོ་རྒྱུང་རྩ་ཆོག་དག་དབང་
 དཔལ་ལྷན་ཅེ་མོད་གཟིམ་རྒྱུད་རྒྱ་སྐྱེགས་སྤྱི་ལོ་རྒྱུང་ཉེར་ཟླ་བ་ལྷ་པའི་ཆེས་པོ་ཉིན།

དེ་མོ་ཕྱིན་ལས་རབ་རྒྱས་སྲིད་སྐྱོད་བསྐོས། སྐབས་དེར་བོད་དང་དབྱིན་ཇིའི་བར་
 རྟོག་བྱིང་ལངས། བོད་དམག་གིས་ལུང་ཐུར་ལ་ཁར་སོ་ཁར་ཞིག་བཅིགས་ཏེ་དེར་
 སོ་ལྟ་བུས། མེ་པག་སྤྱི་ལོ་༡༨༩༧ལོར་དབྱིན་ཇིའི་གཞུང་ཚབ་ཆེན་མོ་བ་ལུ་སིན་
 གྱིས། ཆིང་གུང་དབྱང་སྲིད་གཞུང་ཕྱི་དོན་སྤྱི་ཁབ་ལ་ཡི་གེ་བཏང་སྟེ། ང་ཚོ་
 དབྱིན་ཇིར་ཆ་མཚན་ན་ལུང་ཐུར་ལ་ཁའི་སོ་ཁར་དེ་གཏོར་ལས་སྤྱོད་པོ་ཡོད་ཅུང་།
 ང་ཚོའི་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱིས་རྟོག་དུ་བྱེད་འདོད་མེད་པས་དེ་ག་ནས་བོད་བཞུགས་ཨམ་
 བན་ལ་བརྟུག་ནས་བོད་པས་རང་སྤྱང་གང་ཤར་གྱིས་ཏམ་པ་ཆ་པོ་བྱེད་མི་
 ཅུང་བ་བརྟུད་བསྐྱགས་བྱེད་རོགས། ཞེས་པའི་བརྟུག་འཁྱོར་འབྲུལ་དུ། ཆིང་
 གུང་དབྱང་སྲིད་གཞུང་དངངས་སྒྲག་རབ་དུ་སྒྲིལ་ཏེ། བོད་སྤྱོད་ཨམ་བན་མེན་
 ཡེ་ (文碩) བརྟུད་ནས་བཀའ་ཤག་ལ་སོ་ཁར་གཏོར་དགོས་པའི་བཀའ་པལ་
 གུང་། བོད་སྤྱོད་པ་གཞུང་གིས་ཁས་ལེན་བྱས་པ་རེད། །

མདའ་དཔོན་ལྷ་ལྷིང་སྤྱོད་འཁོར་གྱིས། །

ཁམས་དམག་ཁྲིད་དེ་ས་མཚམས་བསྐྱོད། །

འབྲས་ལྗོངས་མཐུ་ལྷོ་ལས་ནམ་རྒྱལ་གྱིས། །

མོད་དབྱིན་བར་ལ་འབྲམ་མ་བྱས། །

མེ་པག་སྤྱི་ལོ་༡༨༩༧ལོ་ལྷ་བ་བདུན་པར་འབྲས་ལྗོངས་འབྲས་ལྗོངས་ས་མཚམས་
 སུ་བོད་ཀྱི་དམག་སྐར་གྱི་ཁབ་པ་བཀའ་སྟོན་ལྷ་སྤྱོད་པ་དང་། མདའ་དཔོན་ལྷ་ལྷིང་
 སྤྱོད་ཆེ་མགོན་བསོད་ནམས་རྒྱལ་མཚན་སོགས་ཀྱིས་དབུས་དང་། ཀོང་པོ་དང་།
 ཁམས་ཕྱོགས་སོགས་ཀྱི་དམག་ལ་བརྟུག་ལྟག་བྲིད་དེ་འབྲས་ལྗོངས་ཀྱི་ས་མཚམས་
 སུ་དབྱིན་ཇིས་བོད་ལ་བཅན་འཇུག་བྱེད་པར་དག་འགོག་དུ་བྱིན་ཏེ། ས་མཚམས་

གྱི་གནས་ཚུལ་ཉིན་ལྟར་རྩ་ཁྲིའི་ཆེར་འགྲོ་བའི་སྐབས་དེར། འབྲས་ལྗོངས་རྒྱལ་
 བོ་མཐུ་སྟོབས་ནམ་རྒྱལ་བྱིས་པོ་ཉ་བཏང་སྟེ་དབྱིན་བོད་ནི་བའི་སྟོས་མོལ་ཡོང་
 བའི་རེ་བ་བཏོན་ཡང་དབྱིན་དམག་གིས་ཉན་འཛོག་མ་བྱས། །

ས་ཁྱིར་བོད་དབྱིན་འབྲུག་པ་ཡང་ས། །

རྒྱ་དཔོན་ཤེང་ཐའེ་རྒྱ་གར་བྱིན། །

དབྱིན་ཇིའི་གཞུང་དང་རྒྱ་དཔོན་བར། །

བོད་དོན་ཆེད་ས་ཡིག་ནམ་གཉིས་ཡ། །

སྐུ་མེད་ཀྱན་བྱིས་ཁས་མ་ལྷང་ས། །

ས་བྱི་སྐྱི་ལོ་༡༨༥༥ལོའི་ཟླ་བ་གཉིས་པའི་ཆེས་མཁོ་ཉིན་དབྱིན་དམག་བཞི་བརྒྱ་ལྷ་
 བརྒྱ་ལྷག་ཙམ་སྟོ་བྱར་དུ་ལུང་བྱར་ལ་གཤམ་ནས་བོད་དམག་ལ་རྩར་རྒྱལ་བྱས།
 དམག་འཐབ་ཐེངས་མང་བྱས་མཐར་དབྱིན་དམག་བརྒྱ་ལྷག་ཙམ་དང་། བོད་གྱི་
 དུལ་དམག་ཉི་ཤུ་ཙམ་བསད་པར་གྲགས། དེ་ནས་གོ་མཚོན་སོགས་གྱི་ཆ་རྒྱུན་
 བཟང་ཞན་གྱིས་དབང་གིས་བོད་རྒྱ་སྤྲོད་སྟེ་བྱང་བར་བྱིར་འཐེན་བྱ་དགོས་པར་
 བྱང་ཞིང་། གནས་ཚུལ་ཉིན་ལྟར་རྩ་ཁྲིའི་ཆེར་བྱིན་སྐབས་ཟླ་བ་བདུན་པའི་
 ཆེས་ཉེར་བརྒྱད་ཉིན་བཀའ་སྟོན་ལྟ་སྟེ་ཡེ་ཤེས་ནོར་བུ་དམག་སྐྱི་བསྟོ་བཞག་བྱས་
 ཏེ། དབུས་དམག་ཉིས་སྟོང་བརྒྱད་བརྒྱ་རྒྱུ་ལྷན་དུ་བཏང་། དུས་དེར་བོད་སྟོང་
 ཞམ་བན་འཛེན་མེད་དང་ཆེད་ཀྱང་དབྱང་སྤྲོད་གཞུང་བར་ལྟ་རྒྱལ་མི་གཅིག་པའི་
 དབང་གིས་འཛེན་མེད་བོད་ནས་བྱིར་འཐེན་བྱས་ཏེ། དེའི་ཆབ་དུ་ཞམ་བན་མེད་

ཐའེ་ (升泰) མངགས། ཟྱེང་ཐའེ་ཡིས་བོད་དམག་ནམས་ཕག་རིར་བཀའ་སྐྱུག་
 རྟེ་སྟོད་དགོས་པ་ལས། དབྱིན་རིའི་འགོག་ཚོལ་བྱེད་མི་ཚོག་པའི་བཀའ་ཕབ།
 ལྷང་ཐུང་ལར། སོ་ཁང་བཅུགས་པ་བོད་ཚྱུགས་ཀྱི་འོར་བ་ཡིན་པར་བཤད་ནས་
 ཐབས་སྒྲ་ཚོགས་ཀྱིས་དབྱིན་དམག་འགོག་རྒྱ་བཀག་འགོག་བྱས། དེ་ནས་དབྱིན་
 འགོག་སྟོར་ལ་སྲིད་སྟོང་དེ་མོ་དང་། བཀའ་ཤག་གིས་འཚོགས་འདུའི་བསམ་གྲོས་
 གཞིར་བཟུང་། ཨམ་བན་ཟྱེང་ཐའེ་ལ་ནང་མོལ་རི་ལྟར་བྱས་ཀྱང་། ཁོས་དེ་དག་
 ཚང་མ་འཁྱིག་གི་མ་རེད། བོད་དམག་ཁག་གཅིག་ཕག་རིར་འཛོག་པ་ལྟར། དེ་
 བྱིངས་ཕྱིར་འཐེན་དགོས་ཞེས་མཐའ་གཅིག་ཏུ་བཤད་ཅིང་ཨམ་བན་ཟྱེང་ཐའེ་གོ་
 མོར་དབྱིན་རིའི་དམག་སྐར་ཏུ་བསྟོད་ནས། དབྱིན་གཞུང་སྤྱི་ཚབ་སྟེར་དང་བོད་
 འབྲས་ཚོང་འགྲུལ་ས་མཚམས་དབྱེ་ཚྱུགས་སྟོར་ལ་གྲོས་མོལ་བྱས། ས་སྤང་སྤྱི་ལོ་
 ༡༥༥༥ལོར་བཀའ་སྟོན་རམ་པ་བཀྲ་ཤིས་དར་རྒྱས་གོ་མོར་ཕྱིར་ཕེབས་སྐབས། སྲིད་
 སྟོང་དེ་མོ་མཚོག་དང་། གདན་ས་གསུམ། སེར་རྒྱ་དཔོན་རིགས་ཐུན་མོང་ནས།
 ཨམ་བན་ཟྱེང་ཐའེ་ལ་ཡི་གེ་ཞིག་བཏང་སྟེ། བོད་ནས་དམག་མི་ཕྱིར་འཐེན་བྱེད་
 ཚྱུགས་སྟོར་དེ་བཞིན་ཁས་ལེན་ཁྱེལ་ཀྱང་། ས་མཚམས་དབྱེ་ཚྱུགས་ཚོང་འགྲུལ་
 སྟོར་བོད་ནས་མོས་མཐུན་མེད་པའི་སྟོར། གསལ་བཤད་བྱས་ཀྱང་ཉན་འཛོག་ཙུ་
 བ་ནས་མ་བྱས་པར། ལོ་དེའི་ཟླ་བ་གཉིས་པར་ཆིང་ཀྱང་དབྱང་སྲིད་གཞུང་གིས་
 བསྟོ་བཞག་བྱས་པ་ལྟར། ཟྱེང་ཐའེ་དབང་ཆ་ཆ་ཚང་ཡོད་པའི་སྟོན་ཆེན་གྱི་མིང་
 བྱིར་ཏེ་ཀ་ལི་ཀ་ཏར་བསྟོད། དབྱིན་རིའི་སྤྱི་ཚབ་ཉན་ཏུ་ཁག་ལཱའི་སྤྱི་བྱུང་ལས་
 དོན་བོན་ཆེན་ཨང་དང་པོ་དང་མཉམ་ཏུ་ཆིངས་ཡིག་དོན་ཚན་བརྒྱད་བཞག །
 དེ་རྗེས་སྟེ་གདོང་འགག་སྟོའི་སྟོར་ཆིངས་ཡིག་དོན་ཚན་དགུ་བཞག་པ་བཅས་ལ་
 བོད་ཀྱི་སེར་རྒྱ་མི་དམངས་ཡོངས་ནས་ངོ་ཚོལ་བྱས། །

ས་བཅད་བདུན་པ། རྒྱལ་བ་ཐུབ་བཅུན་རྒྱ་མཚོའི་སྐབས།

ཤིང་ལྷག་ཐུབ་བཅུན་རྒྱ་མཚོ་ཆེ།

ཆོས་ཤིད་གཉིས་ཀྱི་བྱི་ལ་འཁོད།

༢༥ དགའ་ལྷན་མོ་བྲང་གི་སྤྱིད་སྐྱོད་ཉེར་བརྒྱད་པ། རྒྱལ་བ་ཐུབ་བཏུན་རྒྱ་
མཚོ། སྤྱི་ལོ་1896-1933ལོའི་བར་སྤྱིད་བརྒྱུད་སྤྱོད། དབྱུང་ལོ་ཉི་ཤུ་པའི་ཤིང་ལྷག་
སྤྱི་ལོ་1895ལོར་རྩ་ལྷན་གཙུག་ལག་ཁང་གི་རྩོམ་གྲུ་མུ་མེད་ལྷན་རྒྱུ་ཡོངས་
འཛིན་ཐུར་ཕྱོག་བྱམས་པ་རྒྱ་མཚོས་མཁན་སྟོབ་སྐྱེས་མ་དང་། ཡོངས་འཛིན་
སྤྱིད་རྒྱལ་གློ་བཟང་ལུང་རྟོགས་སྤྱིན་ལས་ཀྱིས་གསང་སྟོན་པ། རྒྱུ་ཁང་རྒྱལ་རྒྱས་
རྒྱལ་བསྟོ་བ་བཅས་མཛད་དེ་རབ་བྱུང་བཅུན་རྟོགས་ལྷན། ལོ་དེར་བོད་འབངས་
དཔོན་རིགས་མེར་རྒྱ་ཡོངས་ཀྱིས་རེ་རྒྱལ་ལྷན་རྒྱ་ལོ་གླ་མ་ཐུབ་བཏུན་རྒྱ་མཚོས་
བོད་ཀྱི་ཆོས་སྤྱིད་གཉིས་ཀྱི་ཐུགས་འགན་ཡོངས་རྟོགས་བཞེས། དཔྱེས་སྟོན་གཟབ་
རྒྱས་སྤྱིལ།

རྒྱ་རྒྱལ་སྤྱི་ལོ་༡༩༣༥ལོར་རྒྱས་སྤྱོད་རྩོམ་གཞི་ལ་ཕྱེ་དགའི་སྐྱོད་གི་གོ་སར་
བཀྲར་ཏེ་བོད་ཀྱི་རྒྱ་རྒྱུ་སྤྱོད་རམ་པའི་སྤྱོད་མོ་ཁབ་རྒྱ་བཟུས། རྒྱས་རྒྱུང་བ་ཐུན་
ཆོགས་རྩོམ་གྱི་ལྷན་པར་མཚན་ལ། དག་དབང་འཇམ་དཔལ་རིན་ཆེན་ཞེས་
གསེལ། ཤིང་ལྷག་སྤྱི་ལོ་༡༩༣༥ལོའི་རྒྱ་བ་བརྒྱད་པའི་ཆོས་བརྒྱད་ཉིན། རྒྱལ་བ་ཐུབ་
བཏུན་རྒྱ་མཚོས་བོད་ཀྱི་ཆོས་སྤྱིད་གཉིས་ཀྱི་འགན་བཞེས། ལོ་དེར་ཉག་རྩོད་སྤྱི་
ཐུབ་དང་ལྷགས་ལ་རྒྱལ་པོའི་བ་འགལ་བར་ལངས། མེ་ཞེལ་སྤྱི་ལོ་༡༩༣༦ལོར་སི་
ཁོན་ཚུང་རྒྱུ་ཡིས་ལྷགས་ལ་རྒྱལ་པོའི་རྒྱལ་ཆ་བྱས་ཏེ་རྒྱ་དཔོན་ཀྲང་ཇིའི་དམག་
དཔུང་བཅས་ཉག་ཁོག་བཏང་སྟེ་གཡུལ་བཀྲས་ཤིང་འཕྲོག་བཅོམ་ཆད་མེད་བྱས།
ཕྱེ་དགའ་རྒྱལ་པོ་ཡུམ་སྤྱོད་འཁོར་བཅས་མགོ་བསྟོར་གཏོང་སྟེ་ཁོན་རྒྱུ་ལ་གདན་
ཞུས་བྱས་རྗེས་དེར་བཟང་བཅོན་རྒྱ་ཉར། མེ་བྱ་སྤྱི་ལོ་༡༩༣༧ལོར་བོད་ནས་མཁན་
རྒྱུང་མཁུན་རབ་ཐུན་ཆོགས་དང་། ཆབ་མདོ་མདའ་དཔོན་བསོད་ནམས་སྟོབས་
རྒྱལ་བཅས་རྒྱ་ནག་བཏང་། ཕྱོགས་གཅིག་ནས་ཆེ་མགོན་སྟོ་བཟང་སྤྱིན་ལས་
དང་། གདན་འཐུས་བཅས་རྒྱ་གར་བརྒྱུད་མཚོ་ཐོག་ནས་པེ་ཅིང་རྒྱ་བཏང་སྟེ།
གོང་མ་ལ་སི་ཁོན་ཚུང་རྒྱུ་ཡིས། རྒྱས་མེད་རྒྱས་ཁྱིད་བྱས་རྒྱལ་ཀྱི་སྟོན་ལྷན་ལྷན་
བར་བཏང་། གོང་མས་རྒྱ་དཔོན་ཀྲང་ཇི་ལ་ཉེས་ཆད་དྲག་པོར་བཅད་ཅིང་
དམག་འཐུལ་རྒྱ་ཕྱིར་འཐེན་དགོས་པའི་བཀའ་ཕབས། ལོ་དེར་ཕྱེ་དགའ་རྒྱལ་པོ་

དང་བཅུན་མོ་གཉིས་ཀ་ཁྲིན་རྩུ་མོངས། སྲས་ཀྱན་པ་ལ་རྩོ་རྩེ་སེང་གེ་དང་
གཅིས་མིང་ལ་ཨ་ཇ་ཟེར། སྲས་ཆུང་བ་འཇམ་དཔལ་རིན་ཆེན་དང་གཅིས་མིང་
ལ་བ་བ་ཟེར། ཟླ་དགེའི་རྒྱལ་སྲས་ཞབས་སྤྱི་སྤྱི་འཁོར་རྣམས་ཐོད་གཞུང་སྤྱི་ཚབ་
ཀྱིས་ཟླ་དགེར་གདན་དྲངས། ཐོད་གཞུང་ནས་སྲས་ཀྱན་པ་ཨ་ཇ་རྩོ་རྩེ་སེང་གེ་ལ་
སྲར་སྲོལ་བཞིན་ཟླ་དགེ་རྒྱལ་པོའི་གདན་ཐོབ་སྤྱལ་བ་དང་། རྒྱལ་པོ་ཨ་ཇ་རྩོ་རྩེ་
སེང་གེ་བཅུན་མོ་ཡོད་བཞིན་དུ་རྒྱལ་པོས་རྒྱལ་ཚུགས་མ་བཟུང་བར་འཆལ་སྟོང་
མཛད་པ་སོགས་པས་བཅུན་མོ་དང་མ་འགྲིགས་པ་སོགས་སྤྱི་འཁོར་རྣམས་ཡིད་
མ་རངས་པའི་མཛད་སྟོང་འགའ་ཞིག་བྱུང་། མདུན་སྐྱོར་ཁག་གཅིག་སྲས་ཆུང་
བ་རྒྱལ་པོའི་བྲི་ལ་བསྐོ་འདོད་ཀྱི་རེ་བ་བྱུང་སྟབས། སྐབས་དེར་ཟླ་དགེའི་མདུན་
སྐྱོར་རྣམས་སྟུགས་ཁག་གཉིས་སུ་བྱས་ཤིང་། སྤྱིད་དབང་ཐོབ་ཚྲོད་བྱེད་པའི་ཆ་
རྒྱུན་དུ་སྲས་གཉིས་པོ་རེ་རེ་བཞིན་སྟུགས་སོ་སོས་བདག་དུ་བཟུང་ནས་བེད་སྟོང་
བྱས་ཏེ་འབྲུགས་ཚྲོད་བྱས་པ་རེད། སྲས་ཆེ་བ་ཨ་ཇ་རྩོ་རྩེ་སེང་གེའི་སྟུགས་སུ་
མདུན་སྐྱོར་གཙོ་བོ་བྱང་ཁང་བདེ་ཆེན་དང་། རྩུགས་རྟ་སེང་གེ་གཉིས་ཀྱིས་བྱས་
པར་ཨ་རྩུགས་བྱང་གསུམ་ཞེས་པའི་ཤོག་ཁག་དེ་བྱུང་། སྲས་ཆུང་བ་བ་འཇམ་
དཔལ་རིན་ཆེན་གྱི་སྟུགས་སུ་མདུན་སྐྱོར་གཙོ་བོ་བྱ་ཚྲོད་ཚང་དང་། བྲེ་འཕོད་
ཚང་གཉིས་ཀྱིས་བྱས་པར་བ་བྱ་བྲེ་གསུམ་ཞེས་པའི་ཤོག་ཁག་དེ་བྱུང་། ཤོག་ཁག་
དེ་གཉིས་པན་ཚུན་དགའ་ཁ་གཏད་དུ་ཆགས་པར། མངའ་སོངས་ཀྱི་མདུན་སྐྱོར་
དང་། རྟོར་འདྲ་ཁག་རྣམས་རིམ་བཞིན་ཁག་གཉིས་སུ་བྱས། །

ས་ཁྲི་བྱལ་བཟུན་རྒྱུ་མཚུ་ཡིས། །

ཨ་རྩ་ཁྲི་དང་འབྲེལ་བ་ལ། །

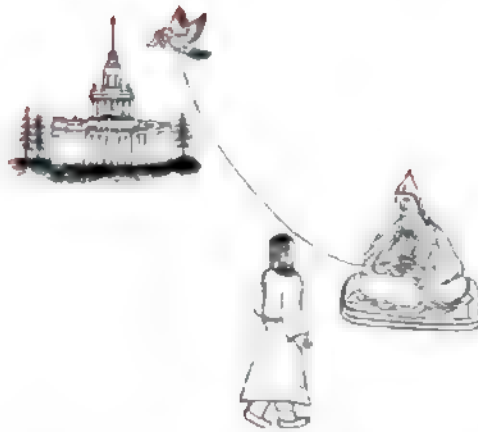
བཀའ་རྒྱུན་རྣམས་ཀྱིས་བཀག་འཁོག་བྱས།

ས་ཐག་དེ་མོ་སྤྱི་འཁོར་གྱིས། །

སྤྱི་འདུན་བཀོད་ཆོས་གཙོ་རྒྱལ་བཟོ་ལ། །

བཟུན་རྒྱུ་སྤྱིར་པ་གཞུང་བཞེས་དང་། །

ཤྱིད་བྱུང་བཟུང་བཙོན་ཁྲིམས་ཐག་བཅད། །

[[ཨོ་རོ་སོག་དང་འབྲེལ་བ་བཅུགས་པ]] སྐབས་དེར་མན་རྩ་གོང་མས་དབྱིན་རི་
 དང་འབྲེལ་བ་མཐུན་པོར་ཡོང་ཆེད། བོད་ཀྱིས་དབྱིན་འགོག་ལ་རོགས་རམ་མ་
 བྱས་སྐབས་བོད་བཞུགས་ཨམ་བན་དང་འབྲེལ་བ་རི་ལྟག་ཏུ་གྱུར། དེར་བརྟེན་
 ཐུབ་བསྟན་རྒྱ་མཆོས་ཨོ་རོ་སུ་དང་འབྲེལ་བ་གནང་ནས་དབྱིན་འགོག་བྱེད་རྒྱའི་
 ཐུགས་འདུན་བཅངས། ས་ཁྱི་སྤྱི་ལོ་༡༥༥༥ལོར་རྒྱལ་བ་ཐུབ་བསྟན་རྒྱ་མཆོས་ཨོ་རོ་
 སོག་དང་འབྲེལ་བ་བཅུགས། སོག་པོ་རྣེ་རྣེ་གཡིབ་བརྒྱད་ཨོ་རོ་སོག་དང་མན་
 རྩ་དྲེལ་ལམ་གནང་། བཀའ་ཤག་དང་། སེར་རྒྱ་དཔོན་རིགས་སུ་ལའང་
 བཀའ་གོས་མེད་པ་གསང་བའི་སྒོ་ནས་ཨོ་རོ་སོག་ལ་ཕེབས་ཅིས་གནང་བ་བཀའ་
 ཤག་ནས་ཤེས་འབྲལ་གོང་ས་མཆོག་ལ་སྟན་ཞུ་ཐུག་ཏེ། གལ་སྲིད་ཨོ་རོ་སོག་གིས་
 བོད་ལ་རྒྱབ་སྐྱོར་བྱེད་པའི་བསམ་པ་ཡོད་ནའང་གཞུང་དོན་གལ་ཆེན་འདི་ལྟ་བུ་
 རྣེ་རྣེ་གཡིབ་གཅིག་ཤུར་བཀའ་བསྟར་མཛད་དེ་ཐག་གཅོད་གནང་བ་ནི་སྒྲིཊ་
 གི་དབང་ཆ་ལས་བཀལ་བ་ཡིན་ཚུལ་སོགས་ཞུས་ཏེ། དཔོན་རིགས་རྣམས་ཀྱིས་
 བཀའ་འགོག་བྱས་པས། རྒྱལ་བ་སྐྱ་དངོས་ཕེབས་མ་ཐུབ་ཀྱང་དེའི་སྤྱི་ལོ་ས་པག་
 ལོར་སོག་པོ་རྣེ་རྣེ་གཡིབ་སྐར་ཡང་མོ་སི་ཁོ་ལ་བརྒྱུད་པ་ལ། དབྱིན་རི་ལ་སོགས་
 རྒྱལ་ཁབ་མང་པོས་དོ་སྣང་ཆེན་པོ་བྱས། ལྷི་རྒྱལ་གྱི་ཆགས་པར་ཐོག་ཏུ། ཏཱ་ལའི་
 རྒྱ་མས་བཏང་བའི་མོ་ཉ་དེར། ཨོ་རོ་སོག་གིས་དགའ་བསུ་ཆེན་པོ་ཞུས་པ་རེད།
 ཅིས་བཀོད་པ་རེད། རྣེ་རྣེ་གཡིབ་བོད་ཏུ་སྤྱིར་ལོག་པའི་སྐབས་སུ་ཨོ་རོ་སོག་གོང་

མས་རྒྱ་ལའི་སྤྲ་མ་ལ་ཡི་གེ་དང་ཕྱག་རྟེན་བཅས་ཕུལ་བ་འབྱོར། ཟླ་བ་གཅིག་ཙམ་
 གྱི་རྗེས་སུ་རྒྱ་ལའི་སྤྲ་མས། བཀའ་ཤག་སེར་རྒྱ་དཔོན་རིགས་ཆམས་ཀྱི་སྒྲིག་རུ་སྒྲི་
 མང་མཁན་པོ་སྤྱོད་བཟང་དག་དབང་དང་། ཅེ་མཁོན་རྒྱལ་མཆོན་ཕུན་ཚོགས།
 སོག་པོ་རྩོམ་གཡིབ་བཅས་ལྟན་རུ་སོག་ཡུལ་བརྒྱད་ཨོ་རོ་སོག་ལ་གསེར་དབུལ་
 ཟངས་ལྷགས་ཀྱི་བཟོ་རིགས་ཁ་ཤས་གཏོང་གནང་མཛད། ཁོ་ཚོ་ཨོ་རོ་སོག་ལ་
 འབྱོར་རྗེས་གོང་མས་མཇལ་འཕྲད་དང་གྲོས་མོལ་མང་ཙམ་བྱས། ལྷགས་སྤང་
 སྤྱི་ལོ་༡༧༠༡ལོར་ཁོ་ཚོ་ལྷ་སར་བྱིར་ལོག་རྗེས། གོང་ས་མཆོག་ལ་ཁོ་ཚོས་ཨོ་རོ་སོག་
 གོང་མ་དང་བཀའ་མོལ་བྱས་པའི་སྐོར་གྱི་སྟན་ཁྱུང་། བོད་ཀྱི་འཕུས་མི་ཚོས་
 ཕུལ་བའི་ཨོ་རོ་སོག་དང་བོད་དབར་གྱི་ཆིངས་བེན་ནང་། ཨོ་རོ་སོག་གིས་བོད་
 ལ་སྒྲིལ་བ་དང་། ལྷ་སྤྱགས་ཉེ་འབྲེལ་དང་བྱེད་དཀའ་བའི་དོན་ཅ་བྱུང་ཆེ་ཨོ་རོ་
 སོག་ནས་ཁས་ལེན་རོགས་རམ་བྱེད་རྒྱ། ཨོ་རོ་སོག་ནས་ཨའེ་ཤི་ཡ་དབུས་མའི་
 རྒྱལ་ཁབ་ཁོངས་སུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་འཕེལ་རྒྱས་གཏོང་རྒྱ། ཞེས་འཁོད་པ་
 དེ་ཕུལ་ཏེ་རྟགས་འཕྲགས་གཏན་མཛད་ཀྱང་། བོད་ས་གནས་སྤྱིད་གཞུང་གིས་
 ཁས་མ་སྤངས་ཤིང་། ཡང་རྒྱ་ལའི་སྤྲ་མ་མཆོག་དགོངས་འགལ་ཡོང་དོགས་ཀྱིས་
 བབ་སེལ་མང་ཙམ་ཁྱུས་པ་མ་བཟ། རྒྱ་ལའི་སྤྲ་མའི་དགོངས་དོན་འགའ་ཞིག་མི་
 རྒྱལ་ཐབས་མེད་རུ་གྱུར་ཏེ། མཆོན་ཆ་གྲུབས་གཤམ་བྱེད་ཆེད་རྩོམ་གཡིབ་སྤྲར་
 ཡང་ཨོ་རོ་སོག་ལ་བཏང་སྟེ། དེམ་བཞིན་མཆོན་ཆ་འཕོར་ཆེན་བོད་རུ་དཔོར་
 རྟེན་ལོར་བྱ་སྤྱིང་ཁར་ཉར་ཆགས་གནང་། རུས་དེར་རྩོམ་གཡིབ་དང་བཀའ་
 སྟོན་བཤད་རྒྱ་དཔལ་འབྱོར་རྩོམ་འབྲེལ་བ་དམ་ཟབ་ཆགས་ཤིང་། བཤད་
 རྒྱ་བ་ཡང་ཨོ་རོ་སོག་དང་འབྲེལ་བ་བྱས་ཏེ་དབྱིན་རི་ལ་རོ་རྒྱལ་བྱེད་པར་མས་
 མཐུན་བྱུང་། །

ས་ཕག་སྤྱི་ལོ་༡༧༧༧ལོར་དེར་དེ་ཨོ་སྤྱིད་བྱུར་དང་། ཆ་བོ་ལོར་བྱ་ཆེ་རིང་སོགས་
 ཀྱིས་རྒྱལ་བ་ཕུབ་བསྟན་རྒྱ་མཆོ་སྒྲིག་རུ་བཀོངས་ཅིས་བྱས་པའི་ནང་ཉེས་ལྟངས་
 བྱུང་རྗེས། བོད་རྒྱུངས་ལྟན་རྒྱས་ཚོགས་འདུ་སོག་ཐམས་ཅད་སྤྱོད་གཅིག་རུ་
 མཐུན་ཏེ་ཉེས་ཅན་ཁག་ལ་བྱིས་པ་གཅོད་དང་། བསྟན་རྒྱས་སྤྱིང་གི་སྟོན་བཅུད་

ནམས་གཞུང་བཞེས་དང་། དེ་མོ་སྲིད་བྱུང་ཉིད་ཀྱང་བསྟན་སྲིད་ཆོས་རར་
མཆོམས་བཅད་བཞུགས་སུ་བཅུག་པ་སོགས་ཀྱི་བྲིམས་ཐག་བཅས། །

ཆུ་ཡོས་དབྱིན་དམག་ཐོད་ཏུ་སླེབས། །

དབྱིན་འཁོག་གམ་པ་རྫོང་ཏུ་སོང་། །

ཞི་ཆེངས་འདྲོད་པའི་བཀའ་སློན་ལ། །

བཀའ་ཆད་ཕོག་ཉི་ཟླ་ཏུ་བཀར། །

ཕིང་འབྲུག་ཐོད་དབྱིན་དམག་འབྲུག་ལངས། །

ཐོད་དམག་པམ་ཉི་ཟླ་ཆེ་ཤོད། །

ཐུབ་བརྟན་རྒྱ་མཚོ་སོག་ཕུལ་ཏོས། །

སྒྲི་བཟང་རྒྱ་མཚོ་སྲིད་དོན་བསྐྱངས། །

[[དབྱིན་དམག་ཐོད་ཏུ་འཕྱལ་བ]] ཆུ་ཡོས་སྤྱི་ལོ་ ༡༧༠༥ ལོར་དབྱིན་གཞུང་ཕྱོགས་
ནས་ཐོད་འབྲས་ས་མཆོམས་ཞི་གྲོས་དགོས་པའི་རེ་བ་ལྟར། ལོ་དེའི་ཟླ་བ་གསུམ་
པའི་ཆེས་ ༡༧ ཉིན། རྒྱ་ཐོད་དཔོན་རིགས་ཁག་གཅིག་གྲོས་མོལ་གྱི་ཆེད་ཏུ་གཏོང་
ཡང་། དབྱིན་དམག་ཉིས་བརྒྱ་ལྷག་ཙམ་ཐོད་ལ་འབྲེལ་བ་ཙམ་ཡང་མ་བྱས་པ་
གམ་པ་རྫོང་ཏུ་སླེབས། ས་གནས་རྫོང་སྤོང་གིས་བཀག་འཁོག་བྱས་ཀྱང་ཉན་
འཇོག་མ་བྱས། རྒྱ་ཐོད་དཔོན་རིགས་ནམས་གམ་པ་རྫོང་ཏུ་འབྱོར་པ་དང་དབྱིན་
ཕྱོགས་དང་འབྲེལ་ཐུགས་བྱས། གྲོས་མོལ་བྱེད་ཡུལ་གྱི་མོར་ཕྱིར་འགྲོ་དགོས་པ་

ལས་གམ་པ་ཚོང་དུ། མི་འགྲིག་ཚུལ་བཤད་པ་དབྱིན་ཕྱོགས་ནས་ཉན་འཛིག་མ་
བྱས་པའི་ཁར། བེ་ཅིང་དུ་དབྱིན་ཇིའི་གཞུང་ཆབ་གྱིས་ཆིང་གུང་དབྱང་སྲིད་
གཞུང་ལ་གྲོས་མོལ་བྱེད་མཁན་བོད་སྡོད་ཨམ་བན་དང་། བཀའ་སློན་ཞིག་
གཏོང་དགོས་ཚུལ་བཏོན་པ་ལྟར། གུང་དབྱང་སྲིད་གཞུང་གིས་བོད་སྡོད་ཨམ་
བན་ཡུས་ཀང་(裕刚)འཕུལ་དུ་གམ་པ་ཚོང་དུ་བསྐྱོད་དེ་ཞི་བའི་གྲོས་མོལ་ཐོག་
འཐབ་འཁྲུག་མི་ཡོང་པར་བྱ་དགོས་པའི་བཀའ་ཕབ་གུང་། བཀའ་ཤག་དང་།
སེར་འབྲས་དགའ་གསུམ་གྱིས་ཨམ་བན་གམ་པ་ཚོང་དུ་འགོ་རྒྱ་རོ་རྒྱལ་བྱས་ཏེ་
བཏོན་དོན། སྡོན་ཆད་ལུང་ཐུར་ལ་ཤོར་ཡང་ད་ལྟ་བསྐྱར་གསོ་བྱེད་ཐུབ་ཡོད།
སྡོན་ཆད་ཨམ་བན་ཕྱིང་ཐའེ་(升泰)ཡིས་དམག་འགོག་མ་བྱས་པས་ས་ཆ་མང་
པོ་ཤོར་པ་རེད། ད་རེས་སྐར་ཡང་བཀག་འགོག་མ་བྱས་ཆོ་ལས་ཀ་འཕུས་ཤོར་
ཡོང་གི་རེད། ཅིས་བཤད། སྐབས་དེར་ཨམ་བན་ཡུང་ཀང་བྱ་ཐབས་བལ་ནས་
གོང་མ་ལ་སྟོན་གསན་ཞུས་པ་དང་ཆབ་གཅིག་ལས་གནས་དགོང་ཞུས་བྱས། དེའི་
ཆབ་དུ་ཨམ་བན་ཡུའུ་ཐའེ་བསྐྱོས། བཀའ་སློན་བཤད་སྐྱུས་གཙོས་པའི་བཀའ་
ཤག་གིས་དབྱིན་ཇིའི་ལ་ཞི་བའི་གྲོས་མོལ་ལས་དྲག་པོའི་འཐབ་འཛིང་བྱ་རྒྱ་མོས་
མཐུན་མ་བྱས་སྟབས། རྒྱལ་བ་ཐུབ་བསྟན་རྒྱ་མཚོས་བཀའ་སློན་ནམས་གནས་
དབྱངས་བྱས་ཏེ་ཞོར་བྱ་སྤྱིང་ཁར་དོ་དམ་བྱས། ཆོགས་འཕུས་ཐུར་བཅུགས་གྱིས་
ཞིབ་གཙུག་གནང་རྒྱ་གཏན་འབེབས་མཛད། ལོ་དེའི་ལྷ་བ་བརྩུ་པར་དབྱིན་
དམག་རང་འགུལ་གྱིས་སྤྱོད་འཐེན་བྱས། ལྷ་བ་བརྩུ་གཅིག་པར་སྐར་ཡང་དབྱིན་
ཇིའི་དམག་དཔོན་ཅུང་ཉེ་སྤྱང་གིས་དམག་སྡེ་བྲིད་དེ་དབྱིན་དམག་བརྒྱ་ལྷག་
ཅམ་དང་། སིང་པ་དང་། ཤོར་ཁ་བཅས་ཀྱི་དམག་དཔུང་བྲི་གཅིག་ལྷག་ཅམ་
ནག་ཐང་དུ་འཛོམས་ནས་མཐུན་བསྐྱོད་བྱས་པས་གོ་མོ་དང་། སག་རི་སོགས་སུ་
སྤྱོད་སྟེ། སྐབས་དེར་ཁམས་ཁུལ་ཤོ་སྐར་ལྟོ་གསུམ་དང་། སྐར་མཛོ་གསང་གསུམ།
རི་ཆབ་དཔའ་གསུམ། དུགས་གོང་ཚོང་གཞིས་ཁག་བརྒྱད། དབྱས་གཙང་ཚོང་
གཞིས་བརྒྱད། ལྟོ་ཁ་ཚོང་གཞིས་ཁག་བཙུ་བརྒྱད། བཀ་ཆང་ཆོ་དུག །བྱང་
རིགས་སྡེ་བཞི་སོགས་ཀྱི་ཡུལ་དམག་དང་། འདོན་དམག་སུམ་སྟོང་ལྷག་ཅམ་

ཕག་རིར་འབྱོར་ནས་འགོག་ཚེ་མཐའ་གཅིག་དུ་བྱས་ཀྱང་། མཐའ་གོ་མཚན་
དང་། འཚོ་བའི་ཡོ་བྱད་སོགས་ཅི་གང་ཐད་དབྱིན་དམག་གི་ཁ་གཏད་མ་ཚོག་
པར་དབྱིན་དམག་གིས་རྒྱལ་ཅི་རྫོང་བཅན་བཟུང་བྱས། །

(1) དགའ་ལྷན་པོ་བྲང་གི་སྤྱིང་ཚབ་དང་པོ། བྱི་ཆེན་
སློ་བཟང་རྒྱལ་མཚན། རྒྱ་ལའི་སླ་མ་སོག་ཡུལ་དུ་ཉེན་ཕྱོལ་
ཐེབས་རྗེས་སྤྱིང་རྫོང་གི་ལས་ཚབ་གནང་། སྤྱི་༡༩༠༧ལོར་རྒྱ་
ལའི་སླ་མ་བོད་དུ་ཕྱིར་ཐེབས་པ་དང་སྤྱིང་བྱི་ལས་བབས།

[[བྱི་ཆེན་སློ་བཟང་རྒྱལ་མཚན་གྱི་སྐབས།]] ཤིང་འབྲུག་སྤྱི་ལོ་༡༩༠༧ལོར་ཟླ་བ་
ལྷ་པར་དབྱིན་དམག་ལྟ་སར་དཔུང་འཁྲུག་བྱས་པའི་ལམ་བར། ལྷ་དཀར་ཅེར་
འབྱོར་སྐབས་ཡུལ་དམག་གིས་འགོག་ཚེ་གང་ཐུབ་བྱས་ཀྱང་མ་ཐུབ། དབྱིན་
དམག་ནམས་རྒྱ་ཤར་རྫོང་དུ་སླེབས་གཏུགས་སྐབས་སུ་བཀའ་ཤག་དང་། གདན་ས་
གསུམ་གྱི་འཁྲུག་མི་སོགས་གྲོས་བསྟུར་བྱས་མཐའ། རྒྱལ་བ་ཐུབ་བསྟན་རྒྱ་མཚོ་སྤྱི་
འཕོར་ཉུག་བསྟུས་ལྟ་ས་ནས་ཐོན་ཏེ། བྲང་ལམ་བརྒྱུད་ཉེན་གཡོལ་དུ་ཐེབས།
དགའ་ལྷན་བྱི་པ་སློ་བཟང་རྒྱལ་མཚན་སྤྱིང་རྫོང་གི་བྱི་ལ་བསྐོས་ནས། དབྱིན་
དམག་ལྟ་སར་འབྱོར་པ་དང་བོད་སྤྱོད་ཨམ་བན་ཡུལ་ཐའེ་(有泰) ཡིས་སྤྱོ་ལེན་
གང་ལེགས་བྱས། འོན་ཀྱང་བཀའ་ཤག་དང་དབྱིན་དམག་བར་ཐད་ཀར་འབྲེལ་
བ་བྱེད་དཀའ་བར་གྱུར། དེ་ནས་བོད་ཀྱི་གནམ་གཤིས་དང་འཚོ་བ་སོགས་མ་
འཕྲོད་པའི་སྐབས་ཀྱིས། དབྱིན་དམག་གིས་ཅི་མགྱོགས་ཀྱིས་བོད་དབྱིན་བར་གྱི་
ཆིངས་ཡིག་འཛིག་དགོས་པའི་རེ་བ་བཏོན་པར། ཨམ་བན་ནས་བཀའ་ཤག་ལ་
བཅན་ཤེད་ཀྱིས་ཆིངས་ཡིག་འཛིག་དགོས་པའི་བཀའ་ཕབ་རྗེས། སྤྱིང་ཚབ་སློ་
བཟང་རྒྱལ་མཚན་ལ་དགོངས་སྐོར་སྟན་སྟན་ཁྱུས་པའི་བཀའ་ལན་དུ། བོད་
སྤྱོད་འཚོགས་འདུར་གྲོས་བསྟུར་བྱས་ཏེ། ཆིངས་ཡིག་འཛིག་མིན་ལན་གསལ་
སྤྱད་བྱས་ན་འཁྲུག་ཀྱང་། ད་ལྟ་སྐབས་མགོན་རྒྱ་ལའི་སླ་མ་མཚོག་བཞུགས་མེད་
སྐབས་ང་ཚོས་ཐག་གཅོད་ག་ལ་ཐུབ། ཅིས་ལན་གསུངས་པར། རྒྱ་ཨམ་བན་ཡུལ་

ཐའེ་རབ་རྩ་ཁྲིས་ཏེ། སྐད་ཆ་དེ་དག་དབྱིན་ཇིའི་དམག་དཔོན་རུང་ཏའོ་རྒྱང་ལ་
 བཤད་སར་འགྲོ་དགོས་ཟེར། དེ་ནས་ལྷ་སར་བཅའ་སྟོད་ནི་པ་ལའི་སྤྱ་ཆབ་པ་ཏ་
 ཟུལ་དང་། འབྲུག་པའི་སྤྱ་ཆབ་ཨོ་རྒྱན་དབང་ཟུག་གཉིས་ཀྱིས་འཇམ་ཐབས་ལ་
 བརྟེན་ནས་གྲོས་མོལ་བྱས་ན་དགོ་མཆོན་ཆེ་ལྷགས་བསམ་འཆར་བཏོན་པ་དང་།
 དབྱིན་ཕྱོགས་ནས་འཇིགས་སྤྱལ་དང་། འཇམ་རྩལ་ཐབས་སྤྱ་ཆོགས་སྤྱད་ཉལ་ས།
 མཐར་ཁྲི་བ་དགུ་པའི་ཆོས་ཀྱི་ཏེན། ལྷ་སའི་ཆིངས་ཡིག་ཅེས་པ་དོན་ཆོན་བཅུ་
 ཡོད་པ་ཞིག་འཇོག་དགོས་ཐུང་ཡོད། ཤིང་རྒྱལ་རྒྱུ་ལོ་ ༡༧༠༥ ལོར་སོག་ཡུལ་གྲོང་
 བྱིར་དུ་ཁྱ་རལ་རུ་ཕེབས། དེར་ངོ་ལོ་བཞི་ཙམ་བཞུགས། ཡུལ་དེའི་སྤྱོད་ཐམས་
 ཅད་ཀྱིས་དད་གུས་དང་། སྤྱི་ཞུ་གང་ལེགས་ཞུས། རྒྱལ་བ་ཐུབ་བཞུན་རྒྱ་མཆོས་
 དད་ལྷན་སྤྱོད་ཐམས་ལ་ཆོས་འབྲེལ་དང་བཀའ་དབང་བསྟུལ། དེ་ནས་རྒྱུ་ལོ་
 ༡༧༠༥ ལོར། སོག་ཡུལ་དུ་ཁྱ་རལ་ནས་ཆིངས་ཁ་བསྐྱར་ཞིང་ལམ་བར་གནས་ཆེན་
 ཁང་ལ་གནས་གཟིགས་བསྐྱོར་དང་འབྲེལ་བེ་ཡིང་རུ་ཕེབས།

རྒྱ་དཔོན་ཕྱིན་ཆོན་འབའ་པས་བསད། །
 མེ་རྒྱུ་གོང་མས་གཤོང་ལོར་ཕྱིན། །
 ཁམས་ཕྱོགས་བཏང་ཉེ་ཁམས་པ་འབྲལ། །
 ཆོས་ཕྱོད་ཐོན་དང་དགོ་འབྲུན་བཅས། །
 སྐད་ཅིག་ཙམ་ཤིས་མེ་ལ་བཞེགས། །
 ཡུལ་དཔོན་རྒྱ་བཞུར་ལས་འབྲལ་ཤིང་། །
 ཡོད་འབངས་ཉེས་མེད་སྤོ་ཤོག་བཅད། །
 ལྷ་མོར་བཞུར་ཞིང་རྒྱ་སྐད་བསྐྱབས། །

[[གའ་ཨེར་ལྷེང་གི་སྐྱེར]]ཤིང་སྐུལ་སྤྱི་ལོ་༡༧༠༥ལོར་མན་ཆིང་གོང་མས་གཏོང་
 པའི་བོད་སྟོན་སྟོན་ཆེན་ཆེན་ཆོན་ (凤全) སྐུ་འཁོར་ནམས་ལྷ་སར་འགོ་སྐབས་
 ཁམས་འབའ་ཐང་སྤེལ་སྐབས་འབའ་སྤེ་ཤོག་གིས་བསད། དེའི་དགུ་ལན་ཆེད་
 ཏུ་གོང་མས་གའ་ཨེར་ལྷེང་བཏང་། མེ་རྟ་སྤྱི་ལོ་༡༧༠༥ལོར་སི་ཁོན་ཅུང་ཏུ་ཏུ་གའ་
 ཨེར་ལྷེང་(赵尔丰)གིས་དར་མདོ་གཙོས་པའི་ཁམས་སྟོ་སྟགས་བོད་འབངས་ཁྱུ་
 བསད་བྱས། བཤད་སྟོལ་ལྷར་ན་ལོ་གཉིས་ཀྱི་རིང་ལ་བོད་མི་བྱི་ཆོ་ལྷ་ལྷག་ཅམ་
 ཏམ་བསད་བྱས་པར་གྲགས། ཐོག་མར་འབའ་བསྟན་གཉིས་དགོན་པའི་ནང་གི་
 སྐ་གྲུ་ལྷ་བརྒྱ་ཅམ་འདུ་ཁང་ནང་ཏུ་ཏུས་གཅིག་ལ་མེ་བསྟེགས་བཏང་། དེ་ནས་
 རིམ་བཞིན་འབའ་དང་། ལི་ཐང་། སྤེ་རོང་། རྒྱག་ཕྱིང་། སྤྱར་ཁམས། རྒྱག་
 གཡལ། ཆབ་མདོ་སྟགས་ཀྱི་ས་ཁུལ་ཏུ་བཅན་ཤིང་ཀྱི་སྟོ་ནས་བོད་པ་ནམས་ལ་རྒྱ་
 མིང་འདོགས་པ་དང་། རྒྱ་ཡིག་སྟོང་བཅུག་ཅིང་། རྒྱ་མིང་ཅན་ལ་སྟོབ་གསོ་དང་།
 འཆོ་བའི་ཐོག་དམིགས་བསལ་གྱི་ཐོབ་ཐང་སྟོན་ཅིང་། རྒྱ་མིང་མེད་པ་ནམས་ལ་
 དགའ་ངལ་ཆེན་པོ་གཏོང་འདུག །འདིར་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་ལུལ་དཔོན་རྒྱ་བརྒྱར་གྱི་
 ལས་འགུལ་ཞེས་གྲགས། སྤྱི་ལོ་༡༧༠༥ལོར་མན་ཏུ་གོང་མས་གའ་ཨེར་ལྷེང་ལ་བོད་
 སྟོན་ཨམ་བན་གྱི་ལས་འགན་བསྐོས་ཏེ་བོད་ཏུ་བཏང་བ་དང་། བོད་ནས་ཀྱོ་ཨེར་
 ལྷེང་གིས། ཁམས་སྟོགས་སུ་བྱིམས་མེད་ལུང་མེད་གྱི་བྱ་སྟོན་མང་པོ་བྱས་པ་རྒྱ་
 མཆོན་ཏུ་བྱས་ཏེ་བོད་ཏུ་ཡོང་རྒྱ་རོ་རྒྱལ་བྱས་སྐབས། གོང་མས་ཀྱོ་ཨེར་ལྷེང་ཆབ་
 མདོར་སྤེལ་པ་དང་ཕྱིར་བྱིན་ཏུར་སྐད་བཏང་། །

[[ཀྱལ་བ་སྐུ་འཁོར་པེ་ཅིང་ཐེབས་པ]] ས་རྒྱལ་རྒྱུ་ལོ་ ༡༠༠ ལོར་ཀྱལ་བ་ཐུབ་
བསྟན་ཀྱི་མཆོ་སྐུ་འཁོར་ལོག་ཡུལ་ནས་ཆིབ་བསྐྱར་གནང་ཞིང་། ཀྱ་ནག་རི་བོ་ཅེ་
ལུ་ལ་གནས་མཇལ་ཐེབས་པ་དང་འབྲེལ། རྩ་བ་བརྒྱད་པའི་ཆོས་གསུམ་ཉིན་པེ་
ཅིང་རུ་ཐེབས། ཀྱ་ནག་གོང་མ་དང་བཅུན་མོ་ཆོ་ཞི་ཐེ་རུ་ (慈禧太后) རྣམ་
གཉིས་དང་མཇལ་འཕྲད་གནང་དང་མཇལ་ཉེན་སྤུལ་རེས་གནང་། པེ་ཅིང་རུ་
བཞུགས་རིང་། ཀྱ་ནག་གོང་མ་ལ་བོད་དོན་རྒྱབ་སྐྱོར་དགོས་པའི་སྐོར་གྱི་རེ་ཁྲུས་
ལྷ་ཆོགས་སྤུལ་བ་ལ་རྒྱབ་སྐྱོར་གནང་རྒྱུའི་བཀའ་ལན་མ་གང་ཡང་མ་ཐོབ་སྟབས།
ཐུགས་སྟན་པའི་རྣམ་པ་དང་། བཅས་རྩ་བ་བཅུ་པའི་ནང་པེ་ཅིང་ནས་ཆིབས་ཁ་
བསྐྱར་ཞིང་ཕྱིར་བེང་ལིང་རུ་ཐེབས། རྗེ་སྐུ་འཁུམ་རུ་ལོ་གཅིག་ཅུམ་བཞུགས། །

ཨ་ར་དབྱུས་ཐེབས་རང་སྤུལ་འབྱོར། །

མཇེད་རྒྱུད་འཆལ་བས་འབྲུལ་སྐོར་ཁག །

ཐོགས་གཉིས་བྱིས་པས་ནང་འབྲུག་བྱང་། །

བ་བྱའི་དམག་གིས་ཕོ་བྲང་འཛོར། །

ཨ་ར་སྐུ་འཁོར་འབའ་ཐང་ཁྱོས། །

ཀྱའོ་ཨོར་ཐོང་ལ་རོགས་སྐྱོར་ཁྲུས། །

མེ་རྩ་ཀྱའོ་དམག་ཐེ་དཀོར་འབྱོར། །

སྤུལ་དཔོན་རྒྱུ་བསྐྱར་འབྲུལ་ཐོལ། །

བ་བྲས་ཨོར་སྤུལ་སྤུལ་ཐེ་བཞུང་། །

ཐེ་འབྲུག་ཐེན་བྱིས་མ་ཞིང་ཐོངས། །

ཨ་ལྷགས་བྱང་དང་ཀྱའོ་དམག་གིས། །

བ་བ་འཛིན་ཞིང་བཙོན་རུ་བཅུག །

[[ཐེ་དགའི་ནང་འབྲུག་སྐོར]] སྐབས་དེར་ཐོན་ཐེ་དགའ་ཀྱལ་པོ་ཁྱིན་རུར་
གོངས་ཤིང་སྐས་གཉིས་པོ། ཐེ་དགའ་གདན་དྲངས་རྗེས་སྐས་ཆེ་བ་ཨ་ར་རྩོ་རྗེ་
སེང་གེ་ལ་སྐར་བཞིན་ཀྱལ་པོའི་གདན་ཐོབ་བསྐྱུལ་ན་ཡང་། ཀྱལ་པོ་རྩོ་རྗེ་སེང་
གེ་ནས་ཀྱལ་པོའི་ངང་ཚུལ་རི་བཞིན་མ་བཟོད་པར། རྒྱན་རུ་མངའ་སྤུལ་གྱི་ཕོ་

གཞིན་མང་པོ་བརྒྱུས་ཤིང་དེ་དག་ལྷན་ཏུ་སློབ་འབྲམ་བྱེད་ཅིང་། མདུན་སྐྱོད་
 རྣམས་ལ་འབྲེལ་བ་ཅིས་མཐོང་ཆེར་མི་གནང་བ་དང་། སྤྱོད་གི་བྱུང་མེད་མང་པོ་
 ལ་འཆལ་སློབ་གྱིས་གང་སར་བྱིས་ཕྱག་བརྟོན་པ་སོགས་དེ་ལྟ་བུའི་མཛད་སློབ་མི་
 ལེགས་པ་མཛད་པའི་དབང་གིས། རྗེ་དགའི་རྒྱལ་སྤྱི་དཔྱད་མཁན་སྲས་རྒྱུད་བ་
 དག་དབང་འཇལ་རིན་ཆེན་ལ་འབྲལ་དགོས་ཞེས་བཤད་མཁན་ཁག་ཅིག་དང་།
 སྲས་ཆེ་བ་དོན་རྗེ་སོང་གི། རང་འཇགས་བྱ་དགོས་བཤད་མཁན་ཁག་ཅིག་བཅས་
 བྱུང་སྟེ་ཚོད་ལྷགས་རེ་ཆེར་གྱུར། དེ་རྗེས་རིམ་བཞིན་ནང་སློན་མདུན་སྐྱོད་
 རྣམས་སློབ་ཁ་མ་མཐུན་པས་སློགས་ཁག་གཉིས་གྱིས། སྲས་ཆེ་བ་ཨ་ཇའི་སློགས་ལ་
 བྱུང་ཁང་བདེ་ཆེན་དང་། ལྷགས་རྟ་སོང་གི་གཉིས་གྱིས་བྱས་པས་ཨ་ལྷགས་བྱུང་
 ① གསུམ་ཤོག་ཁག་གཅིག་ཏུ་ཆགས། སྲས་རྒྱུད་བ་འཇམ་དཔལ་རིན་ཆེན་གྱི་
 སློགས་ལ་བྱ་ཆོད་དང་། བྲེ་འཁོད་གཉིས་གྱིས་བྱས་པར་བ་བྱ་བྲེ་གསུམ་ ② ཤོག་
 ཁག་གཅིག་ཆགས། སྤྱི་ལོ་༡༧༠༦ལོར་ཨ་ཇ་དོན་རྗེ་སོང་གི་དབུས་ལྷ་སར་གནས་
 གཟིགས་པེབས་ནས་བྱིར་སྟེ་དགའ་པེབས། ཏུས་དེར་རྒྱལ་བཅུན་བསོད་ནམས་
 མཆོ་མོ་ལ་རིགས་སྲས་མེད་སྟབས། ལྷ་ས་རྒྱུ་བུལ་ནོར་བུ་སྤང་བེར་བ་དེར་སྤར་
 རྒྱལ་རོང་ནང་སོ་བའི་སྲས་མོ་ཞིག་མནའ་མར་སོང་བ། དེའི་སྲས་མོ་རྣམ་རྒྱལ་
 དཔལ་འཛོམས་བེར་བ་དགྲུང་ལོ་བཅུ་བཞི་ཅན་ཞིག་ཡོད་པ་དེ། བཅུན་མོ་བསུ་
 བའི་མཛད་སློབ་སོགས་གང་ཡང་མེད་པར་མཉམ་ཏུ་བྲིད་ནས་བཅུན་མོ་རྒྱུད་བར་
 གྱུར། རྗེ་དགའ་ཞབས་འཁོད་རྗེས། བ་བྱ་བྲེ་གསུམ་གྱིས་རྗེ་དགའི་མོ་བྲང་ལ་
 དམག་བརྒྱབ། རྒྱལ་བཅུན་སྤྱི་འཁོར་འབའ་ཐང་ཏུ་བྲོས་བྱོལ་བྱིན། གཡོ་ཨོར་རྩེང་
 ལ་རྒྱབ་སྐྱོར་གྱི་རེ་བ་ཞུས། དེ་རྗེས་ཨ་ལྷགས་བྱུང་གསུམ་གྱི་ཤོག་པས་བྲེ་འཁོད་
 ལ་དམག་བརྒྱབ། བ་བྱ་བྲེ་གསུམ་གྱི་ཆོ་པས་ཆེ་ཤོད་སོག་མོ་མོ་བྲང་ནང་ཏུ་

① ཨ་ལྷགས་བྱུང་གསུམ་ཞེས་པ། རྗེ་དགའི་སྲས་ཆེ་བ་ཨ་ཇ་དོན་རྗེ་སོང་གི། མདུན་སྐྱོད་ལྷགས་རྟ་ཆོང་
 དང་བྱུང་འཁོར་ཆོང་གཉིས་བཅས་སློགས་ཁག་གཅིག་བྱུང་བ་ལ་བེར།
 ② བ་བྱ་བྲེ་གསུམ་ཞེས་པ། རྗེ་དགའི་སྲས་རྒྱུད་བ་བ་འཇམ་དཔལ་རིན་ཆེན་དང་། མདུན་སྐྱོད་བྱ་
 ཆོད་ཆོང་དང་བྲེ་འཁོད་ཆོང་བཅས་སློགས་ཁག་གཅིག་གྱུར་པ་ལ་བེར།

བཞུགས་པའི་གྲང་ཁང་བདེ་ཆེན་མགོ་བསྐྱོར་བཏང་སྟེ་བསང་། དེ་ནས་ལོ་མཇུག་
 དེར་གོ་དམག་སྡེ་དགེར་འབྱོར། ལ་ལྷགས་གྲང་གསུམ་གྱི་ཡུལ་དམག་དང་ལྷན་ཏུ་
 བ་བྱ་བྲེ་གསུམ་དང་འཐབ་འཛིང་བྱས། འོན་ཀྱང་སྐྱུ་སྐྱ་གཞོན་འཇམ་དཔལ་
 རིན་ཆེན་སྐྱ་འཁོར་ནམས་ལྷ་ཆུ་ཁར་སྤྱོད་སྟེ་དགེའི་བྱང་གི་འབྲོག་སྟེ་གཙོ་བོ་བྱང་
 སྟེ་ལྷ་ཆུ་ཁག་ལྷར་བདག་ཏུ་བཟུང་། སྤྱི་ལོ་༡༧༠༧ལོར་མཐར་ལ་ལྷགས་གྲང་གསུམ་
 གྱི་དམག་གིས། བ་བ་འཇམ་དཔལ་རིན་ཆེན་འཛིན་བཟུང་བྱས་ཏེ་སྟེ་དགེའི་ཕོ་
 བྱང་དཀར་གདུང་མའི་ནང་ཏུ་བཀག་ཉར་བྱས། སྟེ་དགེའི་རྒྱལ་ཁམས་ཡོངས་ལ་
 དབང་སྐྱུར་བའི་ལས་རིམ་བཀོད། སྟེ་དགེ་རྒྱལ་པོའི་ལམ་ལྷགས་བསྐྱུར་ཏེ། འདན་
 ཁོག་དང་། རྩ་རྒྱུད་མེར་བྱལ། དུལ་མདའ། ཐང་ཕུག། དཔལ་ཡུལ་བཅས་ས་
 སྟོང་ལ་ཡུལ་བཞག་སྟེ་ཡུལ་དཔོན་རྒྱ་བསྐྱུར་གྱི་ལས་འགུལ་སྟེལ། དེ་ལྟར་སྤྱི་
 འབྲུག་དང་། ནང་འབྲུག་གི་ཁྱར་བྱིང་ཁེངས། ཡུལ་མི་པལ་ཆེ་བ་ནགས་རི་དང་།
 རྩ་རི་ལ་སོགས་རི་སྐལ་དང་། ལྷང་སྟོང་གང་སར་ཁྱོས་པས་ས་ཁིང་ལ་ལོ་ཐོག་
 འདེབས་མཁན་དང་། ཁིང་ལས་བྱེད་མཁན་མེད་པའི་གནས་རྒྱལ་ཡ་ང་བའི་
 གནས་རྒྱལ་གྱུར། །

བ་བྱ་བྲེ་གསུམ་དམག་དབྱང་གིས། །

ཐབས་བྱིས་རྒྱལ་བྱས་བཙོན་ནས་བཏོན། །

རྩ་ཡུལ་མ་མོའི་མཁར་མདོལ། །

ཁྱོད་དམག་པམ་ཉེས་ཆབས་ཆེན་བཏང་། །

བ་བ་སྐྱ་འཁོར་སྐྱ་འབྲུམ་བཙོན། །

ཐུབ་བཙུན་རྒྱ་མཚོའི་རྒྱབ་མ་འོག་རྒྱུ། །

བ་བར་ཚོད་བྱི་མདའ་དཔོན་ཚོ། །

བྱ་རྒྱུ་ཆེ་དབང་རྒྱལ་མ་སོགས། །

སྐྱ་འཁོར་ཁྱུང་བཙུས་དབྱས་སྟོང་། །

སྤྱི་ལོ་ ༡༩༠༥ ལོར་སྤེ་དགའི་མཆོད་སྐྱོར་གྱི་འཕོད་དང་། བྱ་ཆོད་ཀྱི་ས་དཀར་འདིར་
མཁར་སོགས་ཀྱིས་དམག་ཤྱགས་ཆེན་པོ་བརྒྱབ་སྟེ། སྤེ་དགའི་པོ་བྲང་དཀར་
གཏུང་མའི་ནང་དུ་བ་བ་འཇམ་དཔལ་རིན་ཆེན་བཀག་ཉར་བྱས་ཡོད་པ་དེ་ཉིད་
པོ་བྲང་ལྗོངས་འཇའི་ཐོང་ཀ་ནས་སྐམ་ཤན་རྒྱུད་སྟེ། ཡང་སྤེ་དུ་འཐེན་ནས་རྒྱབ་
སྤྱགས་སུ་བབས་ཏེ་ཡུལ་བྱོལ་དུ་གདན་དྲངས་ནས་ཐེབས། སྤྱགས་གང་ཐད་ནས་
སྤེ་དགའི་ལས་དམག་རྩ་རྒྱུད་སྤྱགས་སུ་འདུས། ཡམ་བན་གྱི་དམག་གིས་ཀྱང་
སྤོན་བཀག་རྩེས་འདེད་བྱས། དེ་ནས་རྩ་མ་མོའི་མཁར་མདོ་ཐེར་བའི་སའི་
སྤྱགས་རྒྱ་བོད་གཉིས་དམག་འཐབ་གདོང་ཐུག་གིས་ཤ་ཡི་རི་བོ་དང་། རྒྱག་གི་རྒྱ་
མཆོ་ཐེར་བ་ལྟར་གསོད་རིས་བརྗོད་ལས་འདས་པ་ཞིག་བྱས། དེ་ནས་དམག་
འབྲུག་མཆོག་རྩེས་ཏེ། བ་བྱ་བྱེ་གསུམ་གྱི་མི་སྣ་བརྒྱ་སྟོར་ཞིག་ཨ་མདོ་རྒྱ་འབུམ་
སྤྱགས་སུ་རྒྱལ་བ་ཐུབ་བསྟན་རྒྱ་མཆོ། སོག་ཡུལ་ནས་ཕྱིར་ཐེབས་ཡོད་པར་ཐོས་
པས་དེར་བརྟུན། ཡུལ་དུ་རྒྱ་མཁར་ཨ་དགའ་དང་། འོག་མ་ཆོ་ཤེས་གཉིས་ཀྱིས་སྤོ་
ལའི་ཡུལ་དམག་ཁག་གཅིག་བྲིད་དེ། བྱ་ཆོད་ཆོ་དབང་སྟོལ་མ་དང་སྤེ་བྱ་ཆོད་
སྟོབས་ལྷན་སྟན་མཆེད་གཙོས་པའི་བྲིམ་མི་རྣམས་དང་བྲིད་དེ་ལམ་བར་འཐབ་
འབྲུག་གི་གཡུལ་ལས་རྒྱལ་ཏེ་ལྷ་སར་འཁྱོར།

ཁོ་ཆོ་ཨ་མདོའི་སྤྱགས་སུ་བྱོས་བྱོལ་གྱི་གནས་ཚུལ་ཐོས་པ་དང་ཀྱའོ་དམག་གི་
རྒྱ་དཔོན་དེ་དྲག་རབ་དུ་བྲིས་ནས། འཇམ་དཔལ་རིན་ཆེན་གྱི་སྤྱགས་སུ་དམག་

དྲངས་པ་དང་། ཏུས་མཚུངས་སུ་གྱང་ཁང་བཟ་ཤིས་ཀྱིས་བྱི་ལིང་དུ་བསྐྱད་པའི་
 ཆིང་གོང་མའི་སྲིད་གཞུང་གི་དོན་གཙོད་ལ། འདིའི་ཚུགས་སུ་བ་བ་དང་། བྱ་
 རྟོད་། བྱེ་འཕོད་བཅས་ཀྱི་དཔོན་རིགས་རྣམས་ནི་མན་རྩ་གོང་མའི་དམག་དབྱང་
 བཅོམ་མཁན་གྱི་དགྲ་པོ་ཤ་སྟག་ཡིན་ཞིང་། དེར་དེར་ཚུགས་བྱོས་བྱུང་ཕྱིན་པའི་
 གོ་ཚེས་བྱང་བས། དེ་གར་འཇུ་བབྱང་བྱས་ནས་ཐག་གཙོད་ནན་པོར་བྱེད་དགོས་
 པའི་ཡི་གེ་ཞིག་བཏང་བ་དེ་ལམ་སང་། བ་བ་འཇམ་དཔལ་རིན་ཆེན་ཚུགས་ཀྱིས་
 ཤེས་ནས། ཁོང་རྣམས་སྤྱོད་བཟ་ཤིས་འབྱིལ་དུ་འཇམ་དབྱངས་བཞད་པའི་སྐུ་
 མདུན་དུ་བཅར་ནས་སྐབས་འཇུག་ཞུས། སྐབས་དེར་རྒྱལ་བ་སྐུ་མེད་བཅུ་གསུམ་
 པ་པེ་ཅིང་ནས། སྤྱིར་བོད་དུ་ཐེབས་པའི་ལམ་བར་སྤྱོད་བཟ་ཤིས་འབྱིལ་དུ་
 བཞུགས་ཡོད་པ་དང་མཇལ་འཕྲད་ཐོབ་པས། འཇམ་དབྱངས་བཞད་པས་ཁྱེས་
 བྱས་ཏེ་རྒྱལ་བ་སྐུ་མེད་བཅུ་གསུམ་པ་ལ་སྦྱིད་སྟག་སྟན་ཞུ་ཡོད་མཐར་ཁོང་དང་
 ལྷན་དུ་ལྷ་སར་བྲིད་ནས་གཞུང་སའི་ཞབས་གས་སུ་ཚུད་ཅིང་གཞིས་ཀ་གནང་བ་
 མ་ཟད། རིམ་ལྡན་པའི་དཔོན་གནས་ཤིག་གྱང་གནང་། དེ་ནས་བབྱང་བ་བ་
 འཇམ་དཔལ་རིན་ཆེན་བོད་གཞུང་སྐུ་དྲག་གི་གོ་གནས་ཐོབ། དེའི་སྐོས་བསྐལ་
 བབྱང་དབང་འདུས་ལ་ཏ་དང་མདའ་དཔོན་གྱི་གོ་གནས་དང་། རྩིས་སུ་བོད་
 རང་སྤྱོད་སྤྱོད་སྲིད་གོས་ཀྱི་གྲུ་ཞིའི་གཞོན་པའི་གོ་གནས་ཐོབ་པ་རེད། །

ཨ་ཇ་གནས་སྐབས་འབའ་ལ་བཞུགས། །

འབའ་མང་མན་ཆེན་སྒྲོབ་བྱ་ལ། །

རྒྱལ་སྤྱོད་གནང་བས་ཤོང་མ་ཡིས། །

གཞིངས་བསྟོད་ས་སྡེ་འགའ་ཞིག་དང་། །

རྒྱལ་རྒྱུད་འཛིན་པའི་ཆོག་མཆན་གནང་། །

ཤིང་རྩྭ་རང་ཕྱལ་སྡེ་དགེར་ཐེབས། །

ཨ་ཇའི་སྒྲོར་ལ། དེ་ནས་ཁོ་ཆོ་སྡེ་དགེར་པོ་བྱང་བྱོས་བྱུང་སོང་རྩིས། རྒྱལ་པོ་
 དང་། བཅུན་མོ་ཆེ་བ་མཆོ་མོ། རྒྱུང་བ་རྣམ་རྒྱལ་དཔལ་འཛོམས། བར་སྟོན་
 གནས་གཞི་བྱ་ཀམ་བྱ་རྒྱལ། དྲུང་ཡིག་ཨ་བུན་བྱ་རིན་ཆེན་དར་རྒྱས། མདོ་

གཞུང་ལྷ་བ་བྱ་ལ་སྒྲི། ཏ་ན་མདའ་དཔོན་གྱིས་བཞག་པ་ལྷ་ས་བ་ཆོ་རིང་སྒྲིལ་
 དཀར་དང་། འབས་ཕྱི་འགའ་ཞིག་བཅས་རྒྱ་བསྐྱས་ཤིག་རྒྱལ་རྩོད་ནང་སོ་
 དང་། འབའ་གཉའ་ལམ་སྡེ་པ་གཉིས་ཉེ་འབྲེལ་ཡིན་པའི་ཆ་ནས་ལུ་མཐུད་ཉེས་
 གཡོལ་དུ་འབའ་ལ་ཕེབས་ཏེ་བཞུགས། འབའ་ལའང་རྒྱ་ཡིས་དབང་བསྐྱར་པའི་
 འགོ་ཚུགས་པ་དང་སྐབས་འཁེལ། མཐའ་མར་གྲོ་ཨེར་སྤྱོད་གི་དམག་དབུང་
 གིས་འབའ་སྡེ་པ་གཉིས་ཆ་མེད་བཏང་བའི་རྗེས་སུ་སྡེ་དགའི་རྒྱལ་བཅུན་འཁོར་
 བཅས་འབའ་ལ་བཟང་བཅོན་དུ་ཉར། དེ་ནས་སྡེ་དགའི་རྒྱལ་པོ་ལ་མིང་གི་དཔོན་
 ཐོབ་མ་གཏོགས་དོན་གྱི་དབང་ཆ་རྒྱ་ས་སྒྲིའི་ལག་དུ་ཤོར་ཡོད་པའི་སྐབས་དེར།
 སྤྱི་ལོ་1909པའི་ས་བྱ་ལོའི་ལྷ་བ་རྒྱལ་པར་མན་རྒྱ་གོང་མ་ཤན་ཐོང་གིས་སྡེ་དགའི་
 རྒྱལ་བཅུན་གཉིས་གྱིས་མན་རྒྱ་གོང་མས་བཅུགས་པའི་འབའ་ཐང་གི་སྒྲོབ་གྲུ་ལ་
 རྒྱབ་སྒྲོབ་གནང་བ་དང་། མན་རྒྱ་གོང་མའི་ལམ་ལུགས་རྣམས་ལག་བསྟར་ནན་
 ཏན་དུ་བྱས་པའི་གཟེངས་བསྟོད་དུ་འབའ་དང་སྡེ་དགའི་གཉིས་གྱི་ས་མཆོམས་སུ་
 ཡོད་པའི་ཁང་གཞིས་དང་། ཏ་ར་དང་། ས་ཞིང་། འབྲོག་ར་བཅས་རྒྱ་ཆེན་ཡོད་
 པ་རྣམས་གནང་སྤྱོད་དང་། ལ་ང་རྩོ་རྩེ་སེང་གའི་རྒྱུད་པས་སྡེ་དགའི་གཏུང་
 རབས་འཛིན་ཆོག་པའི་ཆོག་མཆན་གནང་། ཤིང་རྒྱག་སྤྱི་ལོ་ལོ་རྒྱུ་1914ཆིང་སྤྱིད་
 གཞུང་ཉམས་ཉེས་བྱུང་བ་དང་། འབའ་སྡེ་དང་རམག་རྣམས་ཀྱི་རུས་ཤུགས་ཉམ་
 པའི་དབང་གིས་སྡེ་དགའི་རྒྱལ་པོ་སྤྱི་འཁོར་རྣམས་འབའ་ནས་ཕྱིར་སྡེ་དགའི་ལོག །

ས་བྱ་རྒྱལ་བཅུན་རྒྱ་མཆོ་མཆོག །
 ལྷ་ལྷན་དབུས་སུ་འབས་མོར་འཁོད། །
 རྒྱ་ཁྱི་གྲོ་དམག་དབུས་སུ་ཆས། །
 དབུས་ཚྭ་གས་མི་བདེ་ཁག་བཞིན་དབུགས། །
 རྒྱལ་བ་བྲུབ་བཅུན་རྒྱ་མཆོ་མཆོག །
 ཉེན་མོལ་ཆེད་དུ་རྒྱ་གར་ཁྱོས། །
 རག་དབང་རྒྱལ་མཆན་ཁྱིད་ཆ་བ་བསྟོས། །
 ལྷ་རྩ་མོག་དང་དབྱིན་གཞུང་ལ། །

རིགས་སྐྱོར་ཐོབ་པའི་རེ་བྱས་མཛད། །

[[ཐུབ་བསྟན་རྒྱ་མཚོ་ལྷ་སར་ཞབས་སོ་འཁོད་པ]] ས་བྱ་སྤྱི་ལོ་༡༡༠༧ལོའི་ཟླ་བ་བཞི་པའི་ཆེས་བཙོ་ལྷ་ཉིན། རྒྱལ་བ་ཐུབ་བསྟན་རྒྱ་མཚོ་སྤྱི་འཁོར་ནམས་སྤྱི་འབྱམ་ནས་ཆེབས་ཁ་བསྐྱར་ཞིང་། ཟླ་བ་ལྷ་པའི་ཆེས་༡༨ཉིན་ནག་ཆུའི་ཁ་ཚང་ལ་ཁར་ཕེབས་འཁོར་སྐབས་སུ་པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་དང་། རྒྱལ་བ་ཀམ་པ། ས་སྤྱི་བདག་མོ་སོགས། བོད་ཀྱི་བླ་སྤྱུལ་དཔོན་རིགས་ཆེ་རྒྱ་ནམས་ཕེབས་བསྐྱར་འཁོར། དེ་ནས་བསྐྱོར་བ་སེར་ཕྱིང་དང་བཅས་པའི་མཛད་སྟོབྱི་ཁྲིད་དུ་ནག་ཆུ་སྤྱུལ་ཁང་དགོན་པར་གདན་འདྲེན་བྱས་ཏེ། དཀར་སྟོ་སོགས་གཟབ་རྒྱས་ཆེན་འབྲེལ་བྱས། ཏཱ་ལའི་བླ་མ་ཕྱི་ཕྱོགས་སུ་ལོ་རྒྱུག་ཅམ་བཞུགས་པའི་རིང་གནས་ཚུལ་འགྲུར་སྟོན་ཏེ་ཅང་ཆེན་པོ་བ་ནི། 《གཡུ་ཡི་ཕྱིང་བ》ལས། “ཀྱང་དབྱིན་ཐང་(张荫) བོད་དུ་འཁོར་རྗེས་བོད་ནང་ཁུལ་དུ་བཙོས་སྤྱི་ག་ཐོག་བོད་སྐྱོང་པའི་བྱེད་ཐབས་གསར་པ་དོན་ཚན་བརྒྱ་དགུ་བཏོན་ཏེ་སྤྱིད་དབང་རྒྱུར་ལེན་དགོས་ཟེར་བ་དང་། བཙན་གྲེད་ཀྱི་སྟོན་སྐྱོད་ལྷན་དང་གོམས་གཤིས་དང་ལེན་བྱེད་འཇུག་པ་སོགས་ཀྱང་དབྱང་གོང་མའི་སྤྱིད་གཞུང་ན་རིམ་གྱི་སྤྱིད་རྒྱས་དང་རྒྱལ་འགལ་གྱི་བྱ་བ་མང་ཅམ་སྟེལ་ཞིང་། དེ་རྗེས་ལན་ལུས་ཀྱིས་ཨམ་བན་བྱས་རྗེས་ཆ་བའི་ཆ་ནས་ཀྱང་དབྱིན་ཐང་གི་སྤྱིད་བྱས་གསར་པ་ལག་ལེན་བསྟར། དེ་མཚུངས་ཀྱའོ་ཨེར་ཕྱིང་གིས་ལུལ་དཔོན་རྒྱུར་གྱི་ལམ་ལུགས་བཅུགས་པའི་བྱེད་ཐབས་དེ་དར་ཅེ་མདོ་དང་། ལི་ཐང་། འབལ། སོགས་བོད་རིགས་ས་ཁུལ་དུ་དྲག་ཤུལ་ལ་བཞེན་ནས་ལག་བསྟར་བྱས་སྐབས་རྒྱ་བོད་མི་རིགས་བར་འགལ་བ་ཆེས་ཆེར་བྱིན།” ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཟླ་བ་བརྒྱུ་པའི་ཆེས་༡༠ཉིན་ཏཱ་ལའི་བླ་མ་སྤྱི་འཁོར་ནམས་ལྷ་སའི་ཉེ་འདབས་སུ་ཕེབས་སྐབས། ཨམ་བན་ལན་ལུས་(朕豫) དང་དེ་མིན་ལས་རིགས་ནམས་ཕེབས་བསྐྱར་བཅར་ཡང་ཏཱ་ལའི་བླ་མས་སྤྱན་གྱིས་མ་གཟིགས་པའི་རྒྱུལ་མཛད་དེ་ཁ་ཡ་ཅམ་ཡང་མ་གནང་བར་ཕེབས་པར་གྲགས། ཨམ་བན་ལན་ལུས་ཁོང་ཁོ་མི་ལྟར་འབར་ནས། ཏཱ་ལའི་བླ་མས་ཨོ་རྒྱའི་མཚོན་ཆ་དབོར་ཡོད་ཅེས་བརྗོད་

ནས་ཅི་མོ་བྲང་དུ། ཡམ་བན་ངོ་བསྐྱོད་ཐོག་སྐྱ་ཆས་བསྐྱོག་བཤེར་བྱས་ཀྱང་གང་
 ཡང་མ་ཐོན་ཞིང་། སྐར་ཡང་ནག་རྩུར་མི་སྒྲ་ཆེད་མངགས་བཏང་ཐོག་སྐྱ་ཆས་
 ཡོངས་རྫོགས་བསྐྱོགས་བཤེར་བྱས་ཀྱང་། མཚོན་ཆ་སྒྲི་གཅིག་ཀྱང་མ་ཐོན་པར་སྐྱ་
 ཆས་མང་པོ་པོར་བརྒྱག་དུ་མོང་། དེ་ནས་རྒྱ་ལའི་སྤྲ་མས་བོད་བཞུགས་ཡམ་བན་
 ཐོགས་ལ་འབྱུ་རིགས་དང་གཟན་ཆས་སོགས་མཐོ་འདོན་བྱེད་མི་ཚོག་པའི་བཀའ་
 ལའ་སྤྱི་ལན་ཚུན་པར་མེ་དང་རྩུ་ལྟ་བུར་མཐུན་ཐབས་མེད་པར་གྱུར། །
 སྐབས་དེར་གྲའོ་ཨེར་རྒྱེད་གི་དམག་དཔུང་ཆབ་མདོ་ནས་ལྷ་སར་བསྐྱོད། ལྷགས་
 བྱི་སྤྱི་ལོ་༡༧༡༠ལོའི་རྒྱ་བ་གཉིས་པར། ཁྲོན་དམག་གོང་པོ་རྒྱ་མདར་འབྱོར་སྐབས་
 ས་གནས་དེའི་བོད་དམག་གིས་འཕྲོག་རྒྱུ་བྱས་ཀྱང་། བོད་དམག་བརྒྱ་ལྷག་ཙམ་
 བསད། དམག་དཔོན་བཙུང་སྤྱི་བཙུང་དེ་མགོ་བོ་ཁྲོན་རྒྱུན་བྱས་པས་མི་
 རྣམས་སྤྱིར་ཅ་འདར་བཞིན་མགོ་སྐྱར་བྱས། གྲའོ་ཨེར་རྒྱེད་གི་དམག་རྣམས་ཕུ་
 མཐུད་དེ་ལྷ་སར་ཡོང་སྐབས། རྒྱ་ལའི་སྤྲ་མས་རང་འགྲུལ་ངང་ཡམ་བན་ལས་
 རིགས་ལྷན་ཅུང་ཡོད་ཅེ་མོ་བྲང་དུ་གདན་དྲངས་ཏེ། སི་ཁྲོན་དམག་མི་བོད་དུ་
 ཡོང་བའི་ལམ་འཁེལ་བའི་ས་གནས་ཁག་གིས་བོད་དམག་རྣམས་ཕྱིར་འཐེན་བྱེད་
 རྒྱ་དང་། ཡམ་བན་ལན་ལུས་ལ་བཙུང་བཀུར་ཞུ། གང་ཅིའི་མཐོ་སྤྱོད་རྣམས་
 སྐར་ལམ་བཞིན་འབྲུལ་རྒྱ་བཙས་ཞལ་བཞེས་གནང་། ཁྲོན་ཆེན་ལྷན་ཅུང་ཡོད་
 ནས་ཀྱང་སི་ཁྲོན་དམག་དཔུང་རྣམས་ལྷ་སར་འབྱོར་རྗེས་སྤྱི་ཚོགས་བདེ་འཇགས་
 ལ་སྤྱང་སྤྱོད་དང་། ཟིང་ཆ་མི་སྤྱོད་པ། རྒྱ་ལའི་སྤྲ་མའི་ཚོས་ཀྱི་དབང་ཆར་གནོད་
 འཆེར་མི་བྱེད་པ། ཚོས་བྱེད་མི་སྒྲ་དམར་གསོད་མི་བྱེད་པ། བོད་ཀྱི་བྱ་གཞག་
 ཐམས་ཅད་ཞི་གོས་བརྒྱད་ནས་ཐག་གཅོད་བྱ་རྒྱུ་ཁས་ལེན་མཛད། འོན་ཀྱང་གྲའོ་
 དམག་ལྷ་སར་འབྱོར་འཕུལ་གོང་པ་ནང་གི་ས་སྤྱང་དམག་མི་ལ་མི་མདའ་བརྒྱབ་
 ནས་བསད། ཕུན་ཁང་ཐའི་རི་ལ་མི་མདའ་བརྒྱབ་ནས་འདྲིན་བཟུང་བྱས། ཞབས་
 འབྲིང་རྣམས་དམག་གསོད་བཏང་། དེའི་སྤྱི་ལོར་ལྷགས་བྱི་ལོར་གྲའོ་ཨེར་རྒྱེད་
 གི་དམག་མི་འགའ་ཤས་ལྷ་སར་འབྱོར། གང་བྱུང་གིས་མི་བསད་མས་བྱས་ཤིང་
 ཅི་མོ་བྲང་ཆེན་མོར་མི་མདའ་བརྒྱབ། ལོ་དེར་རྒྱ་ལའི་སྤྲ་མ་ཉེན་གཡོལ་ཆེད་དུ་

ཁྱ་གར་དུ་བྱོས། ཆེ་ཕོ་བྲང་ལ་ཁར་གཏད་དེ་མེ་མདའ་འཕངས་པ། མི་མང་གི་
 དངོས་བོག་ན་མས་འཕྲོག་བཅོམ་བྱས་ཤིང་ལྷ་ས་ཡོངས་ལ་བིང་ཆ་ཆེན་པོ་ལངས།
 ཏཱ་ལའི་སླ་མས་ཁྱ་གར་ནས་མཆོ་སོག་དུ་གྲུ་གཟིང་བརྒྱད་དེ་པེ་ཅིང་དུ་ཆིང་གོང་
 མ་ལ་བོད་ཀྱི་ཆོས་སྲིད་གནས་ཚུལ་སྤྲི་བྱང་བ་ན་མས་ཞིབ་མོལ་དང་གྲོས་ཆོད་
 ཆེད་དུ་ཕེབས་གཤམས་ཀྱི་ལྷ་ས་རྒྱུ་མོན་གནང་། །

(2) དགའ་ལྷན་པོ་བྲང་གི་སྲིད་ཆབ་གཞིས་པ། ཁྱི་ཆེན་དག་དབང་རྒྱལ་
 མཆོན་ ཆོ་སྟོན་སྲིད་ཅོ་སོག་ཐུའི་སྤྱུ་ཕྱེང་གསུམ་པ་ཡིན། མདོ་སྤྱད་ཅོ་ནེ་རྫོང་
 གི་ཉེ་འདབས་ཐང་སྐང་ཤ་ཞེས་པའི་བྱིས་དུ་རབ་བྱང་བཅུ་བཞི་པའི་ཆུ་ཕག་སྤྱི་ལོ་
 ༡༥༦༩ ལོར་སྤྱི་འབྱུངས། དབྱང་པོ་ཞེ་ལུ་པ་རབ་བྱང་བཅོ་ལུ་པའི་མེ་ལྷག་སྤྱི་ལོ་

༡༦༠༢ལོར་དགའ་ལྷན་ཁྲིར་ཕེབས། རྒྱ་བྱི་སྤྱི་ལོ་༡༦༡༩ལོའི་ཟླ་བ་ལུ་པ་ཏཱ་ལའི་སླ་མ་ཐིམ་བོད་
 དུ་ཕེབས་པ་དང་སྲིད་ཁྲི་ལས་བབས།

[[ཏཱ་ལའི་སླ་མ་ཁྱ་གར་དུ་བྱོས་བྱོལ་སྟོར]] ལྷགས་བྱི་སྤྱི་ལོ་༡༦༡༠ལོའི་ཟླ་བ་དང་
 པོ་ཆོས་ཤེན་ཆོ་སྟོན་སྲིད་པ་བསྟན་པའི་རྒྱལ་མཆོན་རྒྱལ་ཆབ་དུ་བསྟོས། རྗེ་འུ་
 ཤག་མཁུན་རབ་ཐུན་ཆོགས་ཕྱག་རོགས་བསྟོ་བཞག་མཛད་དེ། མཆོན་མོ་ན་མ་
 ཐུད་ཡོལ་ཅམ་དུ་སྲིད་སྟོན་བཤད་སྤྱད་པལ་འབྱོར་རྩོ་རྩེ་དང་། ཞོལ་ཁང་དོན་
 གུབ་ཐུན་ཆོགས། ཆང་བྱིས་པ་མཁུན་རབ་དཔལ་བཟང་། བཀའ་སྟོན་གསར་
 བྱང་ཆོ་བརྟན་དབང་རྒྱག །བཀའ་སྟོན་བསམ་པོ་བ། བཀའ་ཆབ་བྱང་ཐང་
 བསྟན་འཛིན་དབང་པོ་བཅས་ལྷན་དུ་ར་མ་སྐང་གི་གྲུ་ཁ་སོན་དེ་ཁྱ་གར་དུ་ཉིན་
 གཡོལ་དུ་ཕེབས། དེའི་ཕྱི་ཉིན་ཨམ་བན་བྱིས་ཏཱ་ལའི་སླ་མ་བྱོས་བྱོལ་ཕེབས་པའི་

གནས་ཚུལ་ཤེས་འབྲལ་ན་དམག་སྲུང་བརྒྱ་ཙམ་རྗེས་འདི་ད་དུ་བཏང་། སི་ཁྲོན་
 དམག་མི་རྣམས། གཙང་པོའི་རྒྱ་ཁར་འབྱོར་འབྲལ་གྱི་འཆོལ་ཐབས་བྱེད་སྐབས།
 གཙང་པོའི་ཕ་རོལ་དུ་སྐྱེས་དམག་མི་རྒྱ་སྤྱོད་ཕྱི་ཤོག་གི་མི་བཅུ་ལྷག་ཙམ་གྱིས་
 རྒྱག་ཡོད་པ་དེ་དག་གིས་འཕྲོག་ཆོལ་བྱས་པས། རྒྱ་དམག་བཅུ་ལྷག་ཙམ་བསང་།
 དེ་བྱིངས་དམག་རྣམས་གཙང་པོ་བརྒྱལ་མ་ཐུབ་པ་དེར་ལུས། སྐབས་དེར་དབྱིན་
 ཇི་དམག་དཔོན་མ་ཁྲ་ཐང་གིས་རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་རྒྱ་གར་དུ་གདན་དྲངས། ཀ་
 ལིན་རྒྱག་དུ་ཐེབས་ཏེ་ཞག་བདུན་བཞུགས་པ་དང་། ཆིང་གྲང་དབྱང་སྲིད་གཞུང་
 གིས་རྒྱ་ལའི་སྤྱི་མ་སྤྱི་མེད་བཅུ་གསུམ་པ་གནས་དབྱངས་བཏང་བ་དང་། ཡང་
 སྲིད་གསར་པ་གསེར་བུམ་དཀྱུགས་ཏེ་བསྐྱོ་བཞག་བྱས་དགོས་པའི་བྱུང་བསྐྱགས་
 བྱས། བོད་ཕྱི་མ་མཐོང་བཅུ་ལྷག་ཡུས་ཀྱིས་གྲང་རྩ་ཆོག་དེ་ག་ས་ག་ལ་སྦྱར། བོད་ས་
 མཆོག་དང་ལྷན་དུ་རྒྱ་གར་བོས་བྱོལ་འགྲོ་མཁན་རྣམས་གནས་དབྱངས་དང་
 འཛིན་བཟུང་བྱ་དགོས་པའི་བྱུང་བསྐྱགས་བྱས་ཚུལ་རྣམས་གསལ་པོར་མཁྱེན་པ་
 དང་། ཤེ་ཅིང་དུ་ཐེབས་རྒྱུ་དེ་བ་ཡོངས་སུ་དོར། དབྱིན་ཇིའི་དཔོན་རིགས་
 རྣམས་ཀྱིས་སྡེ་ལེན་དང་བསྐྱེན་བཀྱར་གང་ལེགས་བྱས་ཤིང་། བོད་དོན་སྐོར་ལ་
 གསང་བའི་གྲོས་མོལ་མང་ཙམ་བྱས། རུས་དེར་ཆིང་གྲང་དབྱང་སྲིད་གཞུང་གི་
 རྒྱ་ལའི་སྤྱི་མཐོང་སྲིད་རྒྱས་ལ་རྒྱལ་ནང་གི་དད་ལྷན་མང་པོས་ངོ་ཆོལ་བྱས་པ་དང་།
 རྒྱགས་གཞན་ཞིག་ནས་བོད་ས་མཆོག་ཡུན་རིང་ཕྱི་རྒྱལ་དུ་བཞུགས་ནས། ཕྱི་རྒྱལ་
 ཁག་དང་ཆིངས་ཡིག་བཞག་ནས། བསམ་ཡུལ་ལས་འདས་པའི་མཐའ་འབྲས་རན་
 པ་ཡོང་དོགས་ཀྱིས། རྒྱར་གྱི་སྲིད་རྒྱས་འགའ་ཞིག་ཡོ་བསྐྱང་བྱས་པར། ཀྲའོ་ཨོར་
 རྒྱུད་གི་དམག་བོད་ནས་ཕྱིར་འཐེན་རྒྱ་དང་། རྒྱ་གར་དུ་ཕོ་ཉ་མངགས་ཏེ་བོད་
 ས་མཆོག་ཕྱིར་ཐེབས་དགོས་པའི་སྐུལ་མ་ཞུས་པ་སོགས། བྱ་ཐབས་གསར་པ་སྤེལ་
 བ་དེས་དགེ་འབྲས་གང་ཡང་མ་ཐོན། ལྷགས་ཕག་སྤྱི་ལོ་༡༩༡༡ལོར་འབྲུག་པ་རྒྱལ་
 པོས་རྒྱ་གར་ཀ་ལིན་རྒྱག་དུ་ཡོད་པའི་རྒྱ་ཁང་ཞིག་ཡོད་པ་དེ། རྒྱལ་བ་ཐུབ་བཅུན་
 རྒྱ་མཆོ་ལ་གཏན་བཞུགས་བྱ་ཡུལ་བུལ། སྐབས་དེར་སྡེ་དགའི་གྲང་ཁང་སྲས་རྒྱ་
 གར་ཀ་ལིང་ཀ་ཏ་ན་ཕྱི་ཡོད་པས། བོད་ས་མཆོག་ལ་དཔལ་འབྱོར་གྱི་འགྲོ་སང་

ཐད་ཞབས་ཁྱུ་གར་དྲག་ཞུས་སྟབས། རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་བོད་དུ་སྤྱིར་ཐེབས་པ་
 དང་གྲུང་ཁང་བུ་ལ་གཟིགས་བཅོས་ཆེན་པོ་གནང་བར་གྲགས། ལོ་དེར་ཨོ་རོ་སྤུ་
 གོང་མ་ལ་བོད་དོན་རྒྱལ་རྒྱུར་དགོས་པའི་རེ་ཞུའི་ཡི་གེ་ཞིག་བཏང་བ་དེའི་ལན་
 ཡང་འབྱོར། །

ལྷགས་པག་རྒྱལ་པོའི་གཞུང་རྫོགས་ཤིང་། །

ཡུར་དུ་མི་མེད་རྒྱལ་ཁབ་བཅུགས། །

ཆ་ཁྱིར་རྒྱལ་བ་བོད་དུ་ཐེབས། །

ལོ་དེར་བོད་མོག་ཆེང་ས་ཡིག་དང་། །

ཆ་སྤང་མིམ་ལའི་ཆེང་ས་ཡིག་བཞག །

འབངས་ལ་ས་ཞིང་འདེབས་སྤྱལ་དང་། །

ལྷག་ཁང་ཏར་ཁང་ལ་སྟགས་བཅུགས། །

རིམ་བཞིན་དེར་རབས་སྤྱིད་ལྷགས་བཙོན། །

[[གྲུང་དུ་མིན་གོ་བཅུགས་པ]] ལྷགས་པག་སྤྱི་ལོ་༡༧༡༡ལོར་གྲུང་གོའི་རྒྱལ་ནང་
 དུ་སྤྱི་ཞབས་སུན་གྲང་རྩན་གྱིས་ཟླ་བྱིད་པའི། གསར་བརྗེའི་ལས་འགུལ་ལ་རྒྱལ་
 ཁབ་ཐོབ་སྟེ། མན་ཆེང་བཀའ་བཀོད་རྒྱུན་འཛིན་གྱི་ལམ་ལྷགས་མགོ་རྟིང་སྟོག་
 རས་གྲུང་དུ་མི་མེད་རྒྱལ་ཁབ་བཅུགས། རྒྱལ་བ་ཐུབ་བསྟན་རྒྱ་མཚོས་སྟབས་
 དེར་བོད་ནང་སི་ཁྲོན་དམག་མིས། བརྒྱབས་གསེག་ཆོབ་ཆེན་བྱས་དང་བྱེད་
 བཞིན་པ་ལ་འགོག་རྒྱུ་བཀོད་འདོམས་པ་སྤྱན་བསལ་ཟླ་བཟང་དག་འདུལ་
 བོད་དུ་སྤྱིར་ཐེབས། དུས་དེར་བོད་ནང་དུ་སི་ཁྲོན་དམག་མི་དང་རྒྱ་རིགས་རོ་
 རྒྱལ་བྱེད་པའི་བྱིང་ཆ་ལྷགས་ཆེན་ལངས། ལྷག་པར་དུ་སི་ཁྲོན་དམག་མིས་གང་
 བྱང་གིས་བཅོམ་འཕྲོག་དང་། བྱད་མེད་ལ་ལོག་གཡེང་། ཆོང་བློག་བཅོམ་
 འཕྲོག་། ཁང་པ་མེད་བསྟེགས་པ་སོགས་བྱིམས་མེད་ལྷགས་མེད་མང་པོ་བྱས་
 སྟབས་བོད་མི་ཚོས་མཐའ་གཅིག་དུ་རོ་རྒྱལ་བྱས། སི་ཁྲོན་དམག་མི་རྣམས་ནང་
 ལུལ་ལའང་། རང་མི་མཐུན་པའི་འཐབ་འབྲུག་གྲུང་ལངས་ཤིང་བོད་ནང་ཚྭ་གས་
 རས་གྲུང་ཆ་རོང་དབང་ལྷག་རྒྱལ་པོ་དང་། བཀའ་རྒྱང་ཆ་ཞག་པ། བསྟན་རྒྱས་

སྤྱི་མོགས། སེ་ཁྱོན་དམག་མི་ལ་རྒྱུ་སྤྱོད་བྱེད་མཁན་ཡང་བྱང་བ་སོགས་རྟོག་
འཛིངས་ཆེ་བའི་གནས་སུ་སྤྱོད། ལྷ་སའི་གྲོང་གི་བྲང་ཕྱགས་པོད་དམག་གིས་
བཟུང་ཞིང་། ལྷ་སྤྱོད་ཁོ་སྤྱོད་ཁོས་བཟུང་ནས་པན་ཚུན་མེ་སྤྱོད་ཁོས་བཟུང་ཏེ་
དམག་འབྲུག་བྱས། མཐར་མེ་ཁྱོན་དམག་རྣམས་པམ་ཉེས་ཚབས་ཆེན་བྱང་། །

ཆུ་བྱི་ལོ་༡༧༡༥ལོ་ཟླ་བ་ལྔ་པའི་ཆེས་༡༠ཉིན་གོང་ས་མཆོག་རྒྱ་གར་ཀ་ལིན་
སྤྱག་ནས་པོད་རུ་ཆེབས་བརྒྱར་གནང་། རྒྱ་གར་རུ་ཡོད་པའི་པོད་རིགས་སྤྱ་མེར་
རྣམས་ཀྱིས་ཐེབས་སྤྱེལ་གཟབ་རྒྱས་དང་། དབྱིན་རིའི་དཔོན་རིགས་འགའ་ཞིག་
གིས་རྩ་སྤྱི་ལ་ལྷ་མུད་ཀྱིས་ལྷ་མུད་དང་མཇལ་ཁ་ཞུས། དེ་ནས་ཤར་གསེང་མ་
ཐེབས་ཏེ་ཞག་བརྒྱན་བཞུགས། དེར་མེར་འབྲས་དགའ་གསུམ་གྱི་མེར་དམག་
ཉིས་བརྒྱ་དང་། སྤྱི་མ་མདའ་ཆང་དང་། འཕྲོང་པ་ཆང་གི་ཁམས་དམག་བཅས་
གྱི་ཐེབས་བསྟུ་དང་སྤྱང་སྤྱོད་འོག་པག་རི་བརྒྱད་དེ་ཐེབས། སྐབས་དེར་ལྷ་སར་
དམག་འབྲུག་མཇུག་སྤྱི་ལ་མེད་སྤྱབས་བསམ་སྤྱིངས་དགོན་པར་ཟླ་བ་གཉིས་ཙམ་
བཞུགས། རུས་དེར་ཨམ་བན་ལན་ལུས་དང་། དམག་དཔོན་མན་གྱང་རྣམ་
གཉིས་ནས་རུ་ལའི་སྤྱ་མ་བསམ་སྤྱིངས་ཐེབས་ཡོད་པ་ཤེས་འཕྲལ་བང་མི་བཏང་
སྟེ། རྒྱ་པོད་ཆེངས་འདུམ་གྲོས་མོལ་གནང་བར། གོང་ས་མཆོག་ནས་སྤྱ་ཆབ་ཅིག་
འཕྲལ་རུ་བཏང་གནང་མཛད་རྒྱུ་འདི་ལ་བཏོན་པ་ལྟར། ཆང་བྱིམ་མཁྱེན་རབ་
དཔལ་བཟང་དང་། སེ་སྤྱོད་ཆོ་བ་ཁྲི་པ་སྤྱལ་སྤྱེ། ཆེ་མགོན་བསྟན་འཛིན་ཕུན་
ཆོགས་བཅས་ནང་དོན་བཀའ་སློབ་ཞིབ་རྒྱས་དང་འབྲེལ་ལྷ་སར་མངགས། པན་
ཚུན་ཞི་བའི་གྲོས་མོལ་བྱས་པར་བརྒྱད་པོད་བཞུགས་ཨམ་བན་དང་། ཕོགས་
དཔོན་སོགས་འབྲེལ་ཡོད་དཔོན་རིགས་དང་སྤྱ་སྤྱང་ཉུང་ཤས་སུད། དེ་མིན་སེ་
ཁྱོན་དམག་ཡོངས་རྫོགས་རྒྱ་གར་བརྒྱད་ཕྱིར་ལོག་དགོས་པ་དང་། རྒྱའི་དཔོན་
རིགས་དང་སྤྱ་སྤྱང་པ་རྣམས་ལ་དགོས་ངེས་གྱི་མེ་མདའ་བརྒྱ་ལྷག་ཁ་ཤས་སུད།
དེ་བྱིངས་མཆོན་ཆ་ཡོངས་རྫོགས་ལྷ་སར་སྤྱི་དགའ་ལྷན་གྱི་གོ་མཛོད་རུ་དམ་འབྲུང་
གྱིས་ཉར་ཆགས་བྱ་དགོས་པའི་ཆོད་ཡིག་བཞག །དེ་ནས་ལྷ་སའི་གནས་ཚུལ་
ཡང་རིམ་བཞིན་སྤྱིང་འཇགས་སུ་སོང་། ཆུ་བྱི་ལོ་ཟླ་བ་བརྒྱ་གཉིས་པའི་ཆེས་

༡༥ཉིན་ལྷ་སར་ཞབས་སྐོར་འཁོད། བོད་ས་མཚན་སྐྱར་ཡང་བོད་ཀྱི་ཚེས་སྲིད་གཉིས་ཀྱི་ཁྲིར་འཁོད་རྗེས། བསྟན་ཆུས་སྤྱིར་པས་ཁྱོན་དམག་ལ་རྟོགས་རམ་བྱས་སྟབས། དཔོན་པའི་རྒྱ་དངོས་ཡོངས་རྫོགས་གཞུང་བཞེས་གནང་ཞིང་སྟོ་བརྒྱབ། དགེ་འདུན་པ་རྣམས་རང་རང་སོ་སོའི་གནས་སུ་སྟོག། ཁྲི་བཟང་དག་འདུལ་ཁྱོན་དམག་འགོག་པ་ལ་མཇུག་རྗེས་ཆེ་བས་བོད་ཀྱི་དམག་སྤྱི་བསྟོས། ཆ་རྩོད་དབང་སྟུག་རྒྱལ་པོ་དང་། སྐུ་སྐུ་བཀའ་མགྲོན་གཉིས་ཀྱི་ཁྱོན་དམག་གིས་མེ་མདའ་བརྒྱབ་སྟེ་བསད་སྟབས། ཁྲི་བཟང་དག་འདུལ་གྱིས་ཆ་རྩོད་ཤུལ་འཛིན་བསྟུལ་བས་བྱིས་ཆ་རྩོད་ཁྲི་བཟང་དག་འདུལ་ཞེས་གྲགས། ཆེ་སྟོན་སྤྱིར་བསྟན་པའི་རྒྱལ་མཚན་ལ་གཟེངས་བསྟོད་དུ་སྟོས་གཞིས་མང་པོ་གསོལ་རས་གནང་། ཁོ་དེའི་སྡེ་ལོ་རྒྱུ་བྱི་ལོར་བོད་སོག་བར་ཆིངས་ཡིག་དོན་ཚན་དགུ་ཡོད་པ་ཞིག་འཛིན་ཡོད། །

【སོག་བོད་ཆིངས་ཡིག】 གྲུང་གོ་ལྷགས་པག་གསར་བརྗེའི་རྗེས་སུ་བོད་དང་སོག་པོའི་དཔོན་སྟོགས་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་པའི་སོག་ནས་སྤྱི་ལོ་༡༧༡༩ལོའི་ཁྲི་དང་པོའི་ཆེས་༡༡ཉིན། སོག་པོའི་ཁུ་ལུན་དུ་བཞག་པའི་ཆིངས་ཡིག་བཞག་ནས་པན་ཚུན་གཉིས་ཀ་ལ་རང་རྒྱལ་ཐུབ་པའི་བདག་དབང་གི་སྟོབ་ཐང་ཡོད་པར་འཛིན་བྱས་ཡོད། ཡིན་ནའང་མི་མང་པོ་ཞིག་གིས་བོད་སྡེངས་སྟོགས་ཀྱི་ཆིངས་ཡིག་བཞག་མཐུན་ཀྱི་མི་ལ་སྟོབ་ཐང་ཡོད་མེད་དོན་གཞི་དང་། ཆིངས་ཡིག་འདི་ལ་པན་རུས་ཡོད་མེད་དོན་པ་བྱས་ཡོད། ཉིན་འདིར་མིན་གོ་ལོ་གཉིས་པ། བོད་རྒྱུ་བྱི་ལོའི་ཁྲི་བ་༡༩ པའི་ཆེས་ཡིན།

【སིམ་ལའི་ཆིངས་ཡིག】 སྤྱི་ལོ་༡༧༡༩པའི་རྒྱ་སྐང་ལོའི་ཁྲི་བ་བརྒྱ་པའི་ཆེས་བརྒྱ་གསུམ་ཉིན། རྒྱ་གར་གྱི་བྱང་ཕྱོད་སིམ་ལ་ཞེས་པའི་ས་ཆ་དེར་རྒྱ་ནག་གྲུང་དབྱང་སྲིད་གཞུང་གི་སྤྱི་ཚབ་དབྱི་ལྷན་དང་། མང་ཉའེ་པིན། དབྱིན་རིའི་སྤྱི་ཚབ་སྟོན་ཆེན་ཆེ་ཁ་མ་རུང་དང་། བོད་ཀྱི་སྤྱི་ཚབ་སྲིད་སྟོན་བཤད་སྤྱོད་དཔལ་འབྱུར་རྩོུ་རྗེ་སོགས་ཀྱིས་གཙོ་བྱས་ནས་སིམ་ལའི་གྲོས་ཚོགས་ཞེས་པ་དེ་འཚོགས།

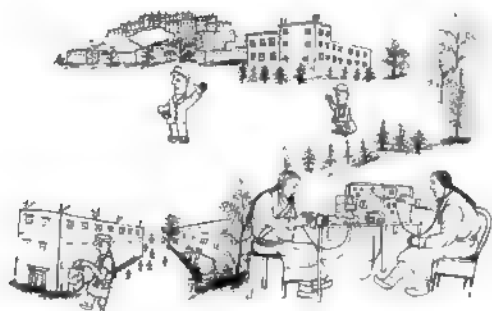
① རྒྱ་ཡིག་མ་དཔེ་པེ་རུའི་བྱ་བའི་སོག་ནས་བཤུས།

པོད་ཀྱི་སྤྱི་དུང་སྒོན་བཤད་སྒྲུ་དཔལ་འབྱོར་རྩོམ་གྱིས་ཚོགས་ནང་དུ་རེ་འདུན་
 རྟོན་ཚན་རྒྱག་བཏོན་པ་དེ་ལ། གྲུང་དབྱང་སྤྱི་གཞུང་གི་སྤྱི་ཚབ་དབྱི་ཚུན་གྱིས་
 དགག་ལན་རྟོན་ཚན་བརྟན་བཏོན་པས་གྲུང་དབྱང་གི་སྤྱི་ཚབ་དང་། པོད་ཀྱི་སྤྱི་
 ཚབ་བར་འཁོན་ཚུད་བྱུང་། དབྱིན་རིའི་སྤྱི་ཚབ་ཆེ་ཁ་མ་རུང་གིས་བར་འདུམ་གྱི་
 ཚུལ་དུ་རྟོན་ཚན་བརྟན་གཅིག་བཏོན་ཡོད། མཐར་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་༡༩༡༤པའི་ཤིང་སྟག་
 ལོར་ལྷ་བ་བརྟན་པར་མེ་ཀེ་མར་རུང་གིས་ཐིག་བཏབ་པ་དེ་གྲུང་གི་གཞུང་ནས་
 ཁས་ལེན་བྱས་མིང་། །

[[འཛིན་སྐྱོང་བཅོས་སྒྱུར་སྒྲོར]] དེ་ནས་རིམ་བཞིན་འཛིན་སྐྱོང་ལམ་ལུགས་
 སྤྱི་མཐུན་ལྟར་དགོས་པའི་དགོངས་པ་སང་ནས། ཤིང་སྟག་སྤྱི་ལོ་༡༩༡༤ལོར་སིམ་
 ལའི་གོས་ཚོགས་གོ་ལ་རྒྱུ། མི་རིང་བ་ཞིག་ནས་པོད་དམག་བཅོས་སྒྲིག་དང་རྒྱ་
 བསྐྱེད་བཏང་སྟེ། དམག་སྐར་གཅིག་ལ་ཉི་ཉོང་དམག་ལུགས་ཀྱི་དྲག་ཅིང་སྐྱོང་
 བརྟར་དང་། དམག་སྐར་གཅིག་ལ་ཨོ་རོ་ལུང་ལུགས་སྟོལ་གྱི་དམག་ཅིང་སྐྱོང་
 བརྟར་དང་། དམག་སྐར་གཅིག་ལ་དབྱིན་རིའི་ལུགས་ཀྱི་དམག་ཅིང་སྐྱོང་བརྟར་།
 སྐར་ཡོད་རྒྱ་སྐྱོང་དམག་ཅིང་བཅས་དམག་དཔུང་ཁག་སོ་སོ་ལ་དམག་སྐྱོང་བྱེད་
 བརྟག་ནས་དམག་སྟོབས་ཡར་བསྐྱེད་བཅོན། དེ་ནས་པོད་དམག་གི་གོ་མཚན་གྱི་
 འབྱུང་ཁུངས་ཡར་བསྐྱེད་གཏོང་བའི་ཆེད་དུ། གྲུ་བཞི་སྟོག་འཕྲུལ་ཁང་གསར་
 བརྟགས་ཐོག་མེ་མདའ་དང་། མདེུ་འཁོར་ཚད་དང་། སྤྱི་ཚབ་གཉིས་ཀ་ཁག་
 ཐོགས་བྱུང་པ་ཞིག་མ་བྱུང་སྟབས། རྒྱུ་སྤྱི་གྲུ་བཞི་དཔུལ་སྐར་ཁང་དུ་བསྐྱར་
 བསྐྱེད་པོད་རང་གི་དཔུལ་ལོ་དཔར་ཞིང་འགྲེམས་སྟེལ་བྱས། །

པོད་དུ་སྟོག་དང་། གཏེར་ལས། རྒྱག་ཏར་ལས་རིགས་སོགས་གསར་འཛུགས་
 ཆེད་དུ་བྱང་རོས་པ་རིག་འཛིན་རྩོམ་རྩོན་དང་། སྟོན་གྲོང་མཁུན་རབ་ཀྱན་བཟང་།
 སྤྱི་དབྱུག་དབང་འདུས་ཞོར་དུ། སྟོག་མཁར་བསོད་ནམས་རྒྱལ་པོ་བཅས་དཔོན་
 རིགས་ཀྱི་གཞོན་ནུ་བཞི་དབྱིན་རིའི་རྒྱལ་ས་ལན་རྟོན་དུ་བཏང་ནས་སོ་སོར་སྟོབ་
 སྐྱོང་བྱེད་བརྟག་པ་རེད། ཁོ་ཚོ་སྤྱིར་པོད་དུ་ལོག་རྒྱུ་རང་རང་གི་ཆེད་སྐྱོང་དང་།

མཐུན་པའི་ལས་དོན་བསྐྱབས། ཤིང་སྒྲུང་སྤྱི་ལོ་༡༩༥༥ལོར་སྤྱད་ཏེ་ཁང་གསར་
 ཏུ་བཅུགས་པ་དང་། དེའི་འགོ་འཛིན་ཅེ་རུང་གྲགས་པ་ཚོས་རྒྱལ་སྤྱི་གསལ་བསྐྱོས། །

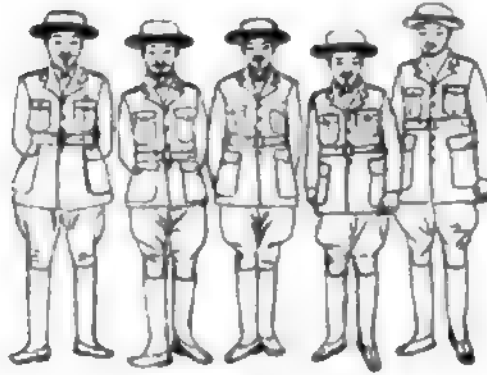

དེ་ནས་ཞིང་ལས་རྒྱ་བསྐྱེད་པའི་ཆེད་དུ། རི་སྒྲུང་གི་ས་སྟོང་ནམས་ཁྱིམ་པ་ཚོ་ལ་
 ལྷན་སྐྱེས་ཞིང་ཁ་གསར་གཏོད་ཀྱིས་ཚོ་བཞོན་བྱས་ན། གཞུང་སྤྱི་ལོ་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱང་བཀག་
 འགོག་བྱ་མི་ཚོགས་པ་དང་། དེའི་འབྲས་བུ་ལ་ལོ་གསུམ་རིང་ཁྲལ་མེད་བེད་སྤྱོད་
 བྱ་ཚོགས་པ་སྤྱི་ལོ་དམིགས་བསལ་སྤྱི་ལོ་སྤྱོད་ཀྱིས་ཞིང་ལས་སྐྱེས་སྤྱོད་བྱས།
 རྒྱ་ལས་སྤྱི་ལོ་༡༩༥༥ལོར་རྒྱ་རྒྱུ་རྒྱ་ལོ་ཤིང་འདེབས་འཇུགས་ཀྱི་ཆོད་ལྷ་གནང་
 ཞིང་། དེའི་འགོ་འཛིན་བྱམས་པ་བསྐྱེད་བཟང་བསྐྱོད་བཞག་བྱས། །

ཆོད་ལས་ཐོན་སྐྱེད་སྐོར། སྐབས་དེར་བོད་ཀྱི་ཆོད་རྒྱས་གཙོ་བོ་ལྷག་བལ་ཡིན་
 ཞིང་། བོད་ལྷལ་གྱི་བལ་ཤོང་གཅིག་ཀྱང་གྱི་བསྐྱེད་ལེན་བྱ་ཞིང་རྒྱ་གར་ལ་སྤེབས་
 ཆོད་བྱ་རྒྱ་དང་། བལ་ཆོད་སྐྱེས་འདྲེན་སྤྱི་ལོ་སྤྱོད་ཀྱིས་མངའ་ཆོད་ལ་ལས་འགན་
 སྤྱོད་ཡོད་ཀྱང་། ཤོང་ས་མཚོག་གི་སྤྱི་ལོ་སྤྱོད་ཀྱི་མཇུག་སྤྱོད་ནང་དུ་ཨ་རི་སྤྱི་ལོ་
 ལའང་། བལ་ཆོད་སྐོར་ལ་འབྲེལ་ལམ་གནང་ཡོད་པ་སྤྱི་ལོ་སྤྱོད་ཀྱིས་རྒྱལ་སྤྱི་
 རྒྱལ་ཐར་དུ་གསལ་བ་ལྟར་རོ། །

- ཀ་དང་ནམ་མཁུ་མ་དང་བར། །
- དམག་གི་རྒྱ་མཚར་བཅོ་ལྔ་ཕྱེས། །
- ས་ན་ཉག་ཁོག་རྒྱ་ཡིས་བཟུང་། །
- མདོ་སྤྱི་ཆབ་མདོར་གནས་སྤྱོད་བྱས། །

བསྐལ་པ་ལ་རྟེན་ཏེ་དུས་འབྱུང་ཞེས། །
 དེར་དུས་ཚན་པོ་མི་ཁ་ལ་སློང་། །
 དུས་གཙང་ཁལ་གྱི་འགལ་བ་ཡིས། །
 མིང་གྱིར་ལཱ་ཆེན་རྒྱ་ནག་གྱིས། །

དགའ་ལྷན་མོ་བྱང་གི་དུས་སྐབས་འདིར་སྤྱིར་བཏགས་ཤག་གི་སྤྱིག་གཞིའི་ནང་
 དུ་མདའ་དཔོན་ལ་སོགས་དམག་དཔོན་གྱི་མོ་ཐོབ་ཅན་གྱི་དཔོན་རིགས་ཀྱི་ལས་
 གནས་ཡོད་ཀྱང་། སྤྱི་སྤྱང་ལ་སོགས་ཉེར་མཁོའི་རྒྱན་དམག་ཁྱེད་ཤས་ལས་མེད་
 པ་དང་། རྟེན་གཟར་ལ་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་ཉེར་མཁོ་དང་བརྟན་ལུལ་སོ་སོའི་ཁྲལ་
 དམག་བསྐོངས་ཏེ་གནས་སྐབས་ཀྱི་དམག་དཔུང་ཙུ་འཁྱགས་བྱེད་ཅིང་ཡོད་པར་
 གསལ་ཏེ། སྤྱི་ལོ་༡༩༥༧ལོར་མོར་ཁའི་དམག་འཁོག་གྱི་སྤྱིག་བྱེད་སྐབས་ནི་རིང་
 བརྟན་འཛིན་དཔལ་འབྱོར་གྱིས་གསུངས་པར། 《དགའ་བཞི་བའི་བྱང་བ་བརྗོད་
 པ་》ལས། “ དུས་གཙང་དུས་ཟིང་བྱང་རྒྱན་ནས་འདི་ལོ་ཕན་དམག་གི་མིང་
 ཅམ་ཡང་མི་གྲགས་པའི་དུས་བདེ་ཞོད་འཇགས་སོང་སྐབས། བསྐོར་རིས་གཟིམ་
 རྒྱུར་སྐར་པའི་རྒྱུད་དམག་དང་། བཀའ་མདའ་ལས་ཆེན་སོགས་ཀྱི་རྟ་དམག་ཁུ་
 བརྟན་སྤྱི་ལྷན་སྤྱོན་ལམ་ཆེན་མོའི་རྗེས་འབྲེལ་གཏོར་རྒྱག་དུ་ཡོང་སྟོལ་དེ་ཅམ་མ་
 གཏོགས་དེར་དུས་དང་མི་འདྲ་བར། བོད་འདིར་ཁྲལ་དམག་ཉིས་འཛིན་བྱེད་མི་
 ཤ་སྤྱག་ལས། དམག་མི་ཞེས་དག་བྱང་ན་དོན་ཆོག་མ་ནི་གཏན་ནས་མེད།” ཅས་
 གསུངས་པ་ལས་ཤེས་བྱུང་། རྒྱལ་བ་སྤྱི་བྱེད་བརྟན་གསུམ་པ་ནི་དུས་ལུན་བྱང་དུ་

མི་ལོ་ངོ་བར་ཅམ་གྱི་རིང་ལ། བོད་ནས་ཡུལ་བྱོལ་ཐངས་གཉིས་འགྲོ་དགོས་ཐུང་
བའི་ཉམས་སྦྱོང་ལ་གཞིགས་ནས་དམག་དོན་གྱི་གལ་ཆེ་བའི་རང་བཞིན་གཟིགས་
ཡོད་པ་འདྲ། །

《གཡུ་ཡི་ཐེང་བ་》ལས། “ཤིང་སྟག་སྤྱི་ལོ་༡༡༡༧ལོར་སེམ་ལའི་གྲོས་ཚྭ་གས་གྲོལ་
ནས་ཡུན་རིང་མ་སོང་བར་བོད་དམག་བཅོས་སྤྱིག་དང་རྒྱ་བསྐྱེད་བཏང་ཏེ་བོད་
དམག་དམག་སྐར་གཅིག་ལ་ཉི་ཉོང་གི་དམག་དཔོན་རྟེན་པ། ཡ་ཁུ་མ་ཇི་ཡ་ནས་
ཉི་ཉོང་གི་དྲག་པོའི་ལྷགས་སྒོལ་གྱི་དམག་ཅེད་དང་། དམག་སྐར་གཅིག་ལ་ལུ་
ཅུ་ལུའི་དྲག་པོའི་སྒོལ་སྦྱོང་ཐོན་པ་སོག་པོ་བསྟན་པ་རྒྱལ་མཆོན་ནས། ལུ་ཅུ་ལུའི་
ལྷགས་གྱི་དམག་ཅེད། དམག་སྐར་གཅིག་ལ་དབྱིན་ཇིའི་ལྷགས་གྱི་དམག་ཅེད།
སྐར་ཡོད་རྒྱ་སྦྱོང་དམག་ཅེད་བཅས། ཁག་སོ་སོར་སྒོལ་སྦྱོང་བྱེད་ཅུ་བརྒྱུ་ཉི་
དམག་ཚལ་འགན་བསྐྱར་གྱིས་དམག་ཅེད་གང་ཞིག་དགེ་མཆོན་ཆེ་བ་ཡོད་མེད་
གཟིགས་ཞིབ་དང་འབྲེལ་དམག་ཆིག་གི་ཅམ་འཇུགས་རྒྱུའི་འཆར་འཁོད་གནང་
ཞིང་དེའི་སྤྱི་ཁབ་དམག་སྤྱི་ཆེ་བ་བཀའ་སྟོན་ཆ་རོང་ཟླ་བཟང་དག་འདུལ་དང་།
དམག་སྤྱི་གཞོན་པ་ཐའི་ངེ་གི་སྟོན་མོར་བུ་དབང་རྒྱལ་ལ་བསྐོ་གཞག་བསྟུལ། དེ་
རྗེས་དམག་སྐར་གསར་རྟེན་རྒྱམས་ཀ་སྟེའི་མོ་རིམ་སྟེ་ཆོན་བསྐྱིགས་ཤིང་། དམག་
དར་དང་། དམག་སྤྱི་ལས་ཁུངས་གྱི་ཆ་འཇུགས་སྤྱིག་གཞི། དམག་ཁྲིམས་སོགས་
གཏན་འབེབས་གསལ་བསྟུགས་གནང་། མོང་གསལ་དམག་སྐར་ཁག་དེ་རྒྱམས་
ལ་དེ་སྟེའི་རྒྱ་སྦྱོང་། སྤྱིག་གཞི་གཞིར་བཟུང་དམག་མི་ལྟ་བུ་རེར་མདའ་དཔོན་
རེ་དང་། དེ་འོག་ཅུ་དཔོན་གཉིས་དང་། བརྒྱ་དཔོན་བཞི། ལྷིང་དཔོན་ཉི་ཤུ།
བརྒྱ་དཔོན་ལྟ་བུ་རེ་བཅས་རིམ་བཞིན་བསྐོ་གཞག་བསྟུལ། དེ་ནས་དམག་
དོན་མི་སྟེ་གསོ་སྦྱོང་ཆེད་རྒྱལ་ཅེར་དབྱིན་ཇིས་དམག་དཔོན་གྱི་སྒོལ་གྱ་བརྒྱལས་
ཏེ་དམག་དོན་མི་སྟེ་ཁག་གཅིག་གསོ་སྦྱོང་གིས། རིམ་བཞིན་དམག་སྐར་སོ་སོར་
ཁག་བཀོས་ཐོག་དམག་དཔོན་གྱི་ལས་འགན་འཁུར་བ་རེད། ” ཅས་གསུངས།
ཞིབ་པར་དམག་སྐར་འདི་དག་གི་ལོ་རྒྱུས་དང་སྐབས་དེའི་གནས་སྟངས་ལ་ཞིབ་

འཇུག་བྱེད་འདོད་ཡོད་ན་བོད་ལྗངས་ཡིག་ཚགས་ཁང་དུ་ཉར་ཚགས་བྱས་པའི་
ཡིག་ཆ་དག་ལ་གཟིགས་དགོས། །

【ཀ་དང་དམག་སྐར་སྐར་】 མདའ་ཤོག་དང་པོ་སྟེ་ཉེན་སྲུང་དམག་དཔུང་ཡིན་
ལ། ཉ་དམག་མི་གྲངས་ཆིག་སྟོང་ཡོད་པ། དེའི་མདའ་དཔོན་པོ་ལྷ་བའི་སྐུ་རྩྭ་རྩྭ་
དབང་འདུས། སྲུང་ཡུལ་གཙོ་བོ་ལྷ་ས་ལོ་རྒྱུ་ལ། དྲག་ཆས་ལག་ཆ་ལ་མེ་
སྐྱོགས་དང་ཨི་སིན་གླང་བཞི། སྟེ་རིན་གླང་ཞེ་དུག། ཨི་སིན་གྲེན་གླང་ཉིས་བརྒྱ།
དབྱིན་རིའི་ཁ་ཐུང་དུག་བརྒྱ། ལག་བོགས་རྒྱུང་བ་འགའ་ཡོད། ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་འཕེལ་
རིམ་སྒོར། མདའ་ཤོག་དང་པོ་ནི་རབ་བྱུང་བཙོ་ལྷ་པའི་ས་བྱ་སྟེ་ལོ་1909ལོར་
བཅུགས་ཤིང་། དེའི་དྲག་ཆས་དང་སྟོན་ཆས་ལེགས་ལ། ཏཱ་ལའི་བླ་མའི་སྐུ་སྲུང་
དམག་མི་ཡིན་པར་མ་ཟད། བོད་དམག་གི་གཙོ་ཁག་ཅིག་ཡིན། མདའ་དཔོན་
པོ་པོའི་ཆུན་པ་ཆོ་དེའི་མདའ་དཔོན་ལ་བཞག་ཅིང་། 1946ལོར། བཅིངས་འགོལ་
དམག་ལ་བསྐྱར་ནས། མདའ་དཔོན་སྟག་ལྷ་ཐུན་ཆོགས་བཀྲ་ཤིས་ལ་བྱང་ཞུ་
དམག་དཔོན་གྱི་ཐོབ་ཐང་བསྐྱུལ། 1949ལོར་ཟིང་འབྲུག་ལ་ཞུགས་པས་ཆར་དུ་
གཅད་བྱར་འཕེལ་པས་བྱོས་བྱོལ་བྱིན། །

【ཁ་དང་དམག་སྐར་】 མདའ་ཤོག་གཉིས་པ་སྟེ་ག་སྟེ་དམག་དཔུང་ཡིན། ཀང་
དམག་མི་གྲངས་ཆིག་སྟོང་ཡོད་པ། དེའི་མདའ་དཔོན་བཀྲ་དཔལ་བཀྲ་ཤིས་ཐུན་
ཆོགས་དང་། འོས་རྒྱུ་པ་རྩྭ་རྩྭ་རྩྭ་རྩྭ་ལ་གཉིས་ཡིན། སྲུང་ཡུལ་གཙོ་བོ་ལྷ་ས།
དྲག་ཆས་ལག་ཆ་ལ་མེ་སྐྱོགས་བརྒྱད་དང་། སྟེ་རི་སི་མོ་ཏར་དུག། མེ་སྐྱོགས་ཆེ་
བ་བརྒྱད། ལུ་ལུ་སི་གླང་བཅུ་གཉིས། མ་ཁི་ལུས་མེ་ཨི་སིན་གླང་བཞི། སྟེ་རིན་
གླང་བཞི་བརྒྱ། ཨི་སི་གྲེན་གླང་བཞི་བརྒྱ། དབྱིན་རིའི་ཁ་ཐུང་ཉིས་བརྒྱ་བཅས་
ཡོད། ལོ་རྒྱུས་འཕེལ་རིམ་སྒོར། མདའ་ཤོག་གཉིས་པ་ནི་སྟེ་ལོ་1949ལོར་
བཅུགས་ཤིང་། ཆིན་དམག་ལ་དབེ་བལྟས་ནས་བཅུགས་པས་ལོ་རྒྱུས་སྟེང་རྒྱ་
སྟེང་དམག་ཟེར། ཁ་ཆེ་དང་། ལོ་རྒྱུས་དབྱིན་རིའི་བཅོན་འཇུག་བཅས་ལ་རོ་
ལོ་ལྟེ་བྱེད་པའི་གཞུང་འབྲུང་དང་། མཐའ་ཁུལ་དམག་དང་། དར་བེ། སེར་
དགོན་པ་སོགས་ཀྱི་ནང་འབྲུག་ལ་ཞུགས་སྟེང་ཞིང་། ས་གནས་སོ་སོའི་ཅུང་དུང་

སྤྱང་དམག་རྩ་ཁག་ཚང་མ་མདའ་ཤོག་འདིས་མངགས་དགོས་ཤིང་། རྟག་རྩ་
རྒྱལ་བའི་དམག་དཔུང་ཞེས་པའི་མཚན་ཡང་ཡོད། མི་གྲངས་ཆིག་སྟོང་ལ་མདའ་
དཔོན་གཉིས་སྟོག་འཇུགས་བྱས་ཡོད་ལ། ཆབ་མདོ་གཡུལ་འབྱེད་ཁྲོད་ཆ་ཤས་
ཤིག་ལ་གཏོར་སྟོན་ཐེབས། བརྒྱར་སྟོག་བྱས་རྗེས་མདའ་དཔོན་བསམ་པོ་བསྟན་
འཛིན་དོན་འགྲུབ་དང་། བཀྲ་དཔལ་རྩོམ་ཆོ་བརྟན་གཉིས་ལ་གྲུང་ཁའོ་དམག་
དཔོན་གྱི་ཐོབ་ཐང་བསྟུལ། སྤྱི་ལོ་༡༧༥༠ལོར་བེང་འབྲུག་ལ་ཞུགས་རྗེས་ལ་ལ་ཚར་
བཅད། ལ་ལ་བྱོས་བྱོལ་བྱིན། །

【ག་དང་དམག་སྤྱར】 མདའ་ཤོག་གསུམ་པ་གཞིས་ཀ་ཅེའི་དམག་དཔུང་ཡིན།
རྒྱང་དམག་མི་གྲངས་ཆིག་སྟོང་ཡོད་པ་དེའི་མདའ་དཔོན་དཀར་བྱང་པ་ཆོ་རིང་
དོན་འགྲུབ་དང་། ལུ་བྱ་ཆོ་དབང་ནོར་བུ་གཉིས་ཡིན། སྤྱང་ཡུལ་གཙོ་བོ་སྟེ་དགོ།
དྲག་ཆས་ལ་མེ་སྟོགས་བརྩ་བཞི་དང་། ཞི་སིན་སྟང་བཞི། ཀྲའོ་པན་མེ་མདའ་
སྟག་སྟག་བཞི། ཅན་ཏའི་མེ་མདའ་སྟག་སྟག་བརྩ་དྲུག་ཞི་སི་ཀེན་སྟང་པོ་གཉིས།
མདའ་རིང་སྟོང་སྟག་གཅིག་བཅས་ཡོད། ལོ་རྒྱུས་འཕེལ་རིམ་སྒོར། མདའ་ཤོག་
འདི་ནི་བོད་དམག་ཁྲོད་གྱི་དམག་དཔུང་རྒྱལ་པོ་དེ་ཅན་རྩ་ཅི་ལ། མདའ་དཔོན་
ལུ་བྱ་ཆོ་དབང་ནོར་བུས། ཆབ་མདོའི་གཡུལ་འབྱེད་ཁྲོད་འཐབ་འཛིང་གི་བྱས་
རྗེས་བཞག་པས་གཞིས་ཅེའི་ཅུང་རྩ་ལ་འཕར་བ་དང་། གཡུལ་འབྱེད་དེའི་ཁྲོད་
དམག་མི་མང་ཤོས་ཤིག་པ་རོལ་པས་བསད། བཅོས་སྟོག་བྱས་རྗེས་མདའ་ཤོག་
དེའི་མདའ་དཔོན་མི་འགྱུར་རྩོམ་ཆོ་ལ་གྲུང་ཁའོ་དམག་དཔོན་གྱི་ཐོབ་ཐང་བསྟུལ་
ཅིང་། སྤྱི་ལོ་༡༧༥༠ལོར་རོ་ལོག་བེང་འབྲུག་ཞིང་འཇགས་སུ་གཏོང་སྐབས་རང་
ཡུལ་རྩ་ལོག །

【ང་དང་དམག་སྤྱར】 མདའ་ཤོག་བཞི་པ་སྟེ་རྒྱལ་ཅེའི་རྒྱང་དམག་ཡིན། རྒྱང་
དམག་མི་རྒྱང་གྲངས་ལྔ་བརྒྱ་ཡོད་པ། དེའི་མདའ་དཔོན་མཚོ་སྟོ་དངོས་གྲུབ་རྩོ་
རྩེ་ཡིན། སྤྱང་ཡུལ་གཙོ་བོ་ཆོ་པ་སོ་དགྲ་དང་སྟེང་ཆེན། དྲག་ཆས་ལག་ཆ་ལ་ཞི་
སིན་སྟང་གཅིག་དང་། སྟེ་རིན་སྟང་དགུ། ལུ་སི་སྟང་གཅིག །ཞི་སི་ཀེན་སྟང་
བཅོ་ལྔ། དབྱིན་རིའི་ཁ་བྱང་ལྔ་བརྒྱ་ཡོད། ལོ་རྒྱུས་འཕེལ་རིམ་སྒོར། ལོ་རྒྱུས་

འཕེལ་རིམ་དང་གཡུལ་འགྲེད་ཏུ་ཞུགས་པའི་ལོ་རྒྱུས་སོགས་མདའ་ཤོག་གཉིས་པ་
དང་། གསུམ་པར་མཚུངས་ཤིང་། སྤྱི་ལོ་༡༩༥༤ལོར་བཅོས་སྒྲིག་བྱས་རྗེས་དེའི་
དམག་དཔོན་མདོ་མཁར་བསོད་ནམས་རྩོམ་ལ། གྲང་ཁའི་དམག་དཔོན་གྱི་ཐོབ་
ཐང་བསྐྱེལ། སྤྱི་ལོ་༡༩༥༥ལོར་རོ་ལོག་བེད་འབྲུག་ལ་ཞུགས་པས། ལ་ལ་བསང་
པ་དང་ལ་ལ་བྱོས་བྱེད་ཀྱི། དེ་ལ་ལོ་རྒྱུས་སྤྱིང་རྒྱལ་ཅེའི་དམག་དཔུང་བེད། །

【ཅ་དང་དམག་སྐར】 མདའ་ཤོག་ལྷ་པ་སྤྱི་དེང་རི་དམག་དཔུང་ཡིན། ཀར་
དམག་མི་གངས་ལྷ་བརྒྱ་ཡོད་པ། དེའི་མདའ་དཔོན་བྲག་འཇུག་པ་བརྟན་པ་ཆེ་
རིང་ཡིན། སྤང་ཡུལ་གཙོ་བོ་ནག་ཆུ་ས་ཁུལ། རྒྱ་ཆས་ལ་ཞི་སིན་གླང་གཉིས།
སྤྱི་རིན་གླང་བཞི་བརྒྱ། མདའ་རིང་སྤྱ་ཆོགས་སུམ་བརྒྱ་ཉི་ཤུ་ཙུ་ལོད། ལོ་
རྒྱུས་འཕེལ་རིམ་སྒྲིག། མདའ་ཤོག་ལྷ་པ་ལ་ལོ་རྒྱུས་སྤྱིང་དེང་རི་དམག་དཔུང་
བེད་ཞིང་། དེའི་ལོ་རྒྱུས་འཕེལ་རིམ་དང་གཡུལ་འགྲེད་ལ་ཞུགས་པའི་ལོ་རྒྱུས་
སོགས་མདའ་ཤོག་གཉིས་པ་དང་གསུམ་པར་མཚུངས། སྤྱི་ལོ་༡༩༥༥ལོར་བོད་ས་
གནས་སྤྱིད་གཞུང་གི་ཞོར་སྤྱིད་ལ་དཀའ་ངལ་བྱུང་བས་མདའ་ཤོག་འདིའི་དམག་
མི་མང་ཤོས་རང་ཡུལ་ཏུ་ལོག།

【ཆ་དང་དམག་སྐར】 མདའ་ཤོག་རྒྱག་པ་ཡིན། འདི་ནི་མེ་སྒྲིགས་དམག་དཔུང་
ཡིན་ལ་དམག་མི་ལྷ་བརྒྱ་ཡོད་པ། དེའི་མདའ་དཔོན་འཇུག་པ་རག་དབང་པད་
མ་ཡིན། སྤང་ཡུལ་གཙོ་བོ་ཆོ་པ་སོ་དགུ་དང་རི་བོ་ཆེ། རྒྱ་ཆས་ལ་མེ་སྒྲིགས་
རྒྱག་དང་། སྤྱི་རིན་གླང་བརྒྱ། ཞི་སི་གེན་གླང་བཞི་བརྒྱ། མདའ་རིང་བཞི་བརྒྱ་
བཅས་ཡོད། ལོ་རྒྱུས་འཕེལ་རིམ་སྒྲིག། མདའ་ཤོག་རྒྱག་པ་ནི་སྤྱི་ལོ་༡༩༥༩ལོའི་
མཇུག་ཏུ་གཟིམ་ཆུང་བ་ཁ་ཤས་རྒྱུ་ཀར་འཛིན་གྱིས་སྒྲིག་འཇུགས་བྱས་ལ། མིང་ལ་
སྒྲིགས་དམག་དམག་དཔུང་བེད་ཡང་དོན་ལ་མེ་སྒྲིགས་ཆུང་ཆུང་རྒྱག་ལས་མེད།
དེ་སྤྱི་དར་བེད་དང་། འབའ་སོགས་གྱི་གཡུལ་འགྲེད་ཁྲོད་ཆ་ཐོར་ཏུ་སོང་། སྤྱི་ལོ་
༡༩༥༩ལོར་ལྷ་སའི་ཉེན་རྟོག་དམག་དཔུང་ལ་བསྐྱར་ཅིང་། སྤྱིང་ཁྲོད་ནང་ཏུ་ཉེན་
རྟོག་ས་ཆོགས་ཉེར་བདུན་བཅུགས། བཅོས་སྒྲིག་བྱས་རྗེས་མདའ་དཔོན་འཇུག་

པ་ཆེ་རིང་རྩོམ་གྱི་ཁོ་དམག་དཔོན་གྱི་ཐོབ་ཐང་བསྐྱེད། སྤྱི་ལོ་༡༧༥༥ལོར་རོ་
ལོག་བྱིང་འབྲུག་ལ་ཁྱེད་པས་ལ་ལ་ཆར་བཅད་ལ་ལ་བྱོས་བྱུང་བྱིན། །

【ར་དང་དམག་སྐར】 མདའ་ཤོག་བརྟན་པ་ཡིན། ཀར་དམག་ལྷ་བརྟུ་ཡོད་པ་
དེའི་མདའ་དཔོན་ལུ་ལུང་པ་གྲགས་པ་ཆེ་བརྟན་ཡིན། སྤྱང་ཡུལ་གཙོ་བོ་རི་བོ་ཆེ།
དྲག་ཆས་ལ་མེ་སྐྱོགས་བཞི་དང་། ཡི་སིན་གླང་གཉིས། སྤི་རིན་གླང་བཞི་བརྟུ་
དབྱིན་ཐིའི་ཁ་ཐུང་བཞི་བརྟུ་བཅས་ཡོད། ལོ་རྒྱུས་འཕེལ་རིམ་སྐོར། མདའ་ཤོག་
བརྟན་པ་མི་ལྷ་བརྟུས་གྲུབ་ཅིང་། སྤྱི་ལོ་༡༧༥༥ལོར་ལོ་མཇུག་དུ་སྤྱིག་འཇུགས་
བྱས། ཆབ་མདོའི་གཡུལ་འགྲེད་ཁྱོད་དམག་མི་ཁ་ཤས་མགོ་བཏགས། རྗེས་སུ་
ཡོངས་རྫོགས་གྲུལ་འཐོར་དུ་སོང་། །

【ཉ་དང་དམག་སྐར】 བོ་མདའ་ཤོག་བརྟན་པ་ཡིན། ཀར་དམག་ལྷ་བརྟུ་ཡོད་
པ་དེའི་མདའ་དཔོན་སྤྱ་ཡ་བྱ་རིགས་པ་བསོད་ནམས་དབང་ལྷག་ཡིན། སྤྱང་
ཡུལ་གཙོ་བོ་བྲག་གཡམ། དྲག་ཆས་ཡི་སིན་གླང་དང་། སྤི་རིན་གླང་གཉིས་ཁྱོན་
བཅོ་མས་པས་ཞེ་གཉིས། མདའ་རིང་ལྷ་བརྟུ་བཅས་ཡོད། ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་འཕེལ་རིམ་
སྐོར། མདའ་ཤོག་བརྟན་པ་ནི་སྤྱི་ལོ་༡༧༥༠ལོར་ཁྱབ་བརྟུ་པར་ཆབ་མདོའི་གཡུལ་
འགྲེད་ཁྱོད་དུ་ཡོངས་རྫོགས་བཅོན་གྱིས་མགོ་སྐྱར་དུ་བརྟུག་རྗེས། ས་དེ་གར་རྩ་
འཐོར་དུ་སོང་། །

【ཏ་དང་དམག་སྐར】 མདའ་ཤོག་དགུ་པ་ཡིན། ཀར་དམག་ལྷ་བརྟུ་ཡོད་པ་
དེའི་མདའ་དཔོན་སྤེ་དགེ་སྤྱུས་བསྐྱེད་བཟང་དབང་འདུས་ཡིན་སྤྱང་ཡུལ་གཙོ་བོ་
སྤྱར་ཁམས། དྲག་ཆས་ཡི་སིན་གླང་དང་། སྤི་རིན་གླང་གཉིས་ཁྱོན་བཅོ་མས་
པས་བཞི་བརྟུ་ཞེ་གཉིས། ཡི་སི་གེན་གླང་བཅོ་ལྷ། མདའ་རིང་ལྷ་བརྟུ་བཅས་
ཡོད། ལོ་རྒྱུས་འཕེལ་རིམ་སྐོར། མདའ་ཤོག་དགུ་པ་ནི་སྤྱི་ལོ་༡༧༥༠ལོར་ཁྱབ་
བརྟུ་པའི་ཆོས་བརྟུ་གཅིག་ཉིན་སྤྱར་ཁམས་སུ་འོས་ལངས་བྱས་ཤིང་། སྤྱི་ལོ་༡༧༥༧
ལོར་གྱང་གོ་མི་དམངས་བཅིངས་འགྲོལ་དམག་ཀར་དམག་ཐོན་དགུ་པར་བསྐྱར།
སྤྱི་ལོ་༡༧༥༦ལོར་མདའ་ཤོག་དེའི་མདའ་དཔོན་བསྐྱེད་བཟང་དབང་འདུས་ལ་ཏ་
ཁོ་ (大校) དམག་དཔོན་གྱི་ཐོབ་ཐང་བསྐྱེད་ཅིང་། དེ་སྤྱི་ཆབ་མདོའི་ཉེན་

རྟོག་བདེ་སྲུང་ཁུལ་དུ་བསྐྱེད་དེ་སི་ལིན་ཡོན་གཞོན་པ་ (副司令员) སོགས་ཀྱི་
ལས་ཀའི་འགན་བཞེས་ཆུང་། །

【ཐ་དང་དམག་སྐར】 མདའ་ཤོག་བརྩུ་པ་ཡིན། ཀླང་དམག་མི་གྲངས་ལྔ་བརྒྱ་
ཡོད་པ་དེའི་མདའ་དཔོན་ཤག་བྱང་བྱང་པ་དག་དབང་རྒྱལ་མཆོན་ཡིན། སྲུང་
ཡུལ་གཙོ་བོ་རྒྱ་མདལ། དྲག་ཆས་ཨི་སིན་གླུང་དང་། སྤྱི་རིན་གླུང་གཉིས་ཁྲོན་
བསྐྱེམས་པས་ཞི་གཉིས་དང་། མདའ་རིང་ལྔ་བརྒྱ་བཅས་ཡོད། ལོ་རྒྱུས་འཕེལ་
རིམ་སྒྲོར་ལ། མདའ་ཤོག་བརྩུ་པ་ནི་ཆབ་མདོའི་གཡུལ་འབྱེད་ཁྲོད་མགོ་མི་སྐྱར་
ཐབས་མེད་བྱང་རྒྱུས་ས་དེ་ག་ནས་ཐོར་ཏེ་རང་ཡུལ་དུ་ལོག །

【ད་དང་དམག་སྐར】 མདའ་ཤོག་བརྩུ་གཅིག་པ་སྟེ་སྤུ་ལི་སི་ ཉེན་རྟོག་དམག་
ཤོག་ཡིན། ཀླང་དམག་ལྔ་བརྒྱ་ཡོད་པ་དེའི་མདའ་དཔོན་ཆ་རྟེ། སྲུང་ཡུལ་གཙོ་
བོ་གྲོང་བྱིར་ལྷ་ས། དྲག་ཆས་ལ་གང་ཡོད་མ་གསལ། ལོ་རྒྱུས་འཕེལ་རིམ་སྒྲོར།
མདའ་ཤོག་བརྩུ་གཅིག་པ་ནི་བདེ་སྲུང་དམག་དཔུང་ཡིན་ཞིང་། གཙོ་བོ་ལྷ་ས་
གྲོང་བྱིར་གྱི་ཉེན་རྟོག་ལས་ཀའི་འགན་དང་། གྲོང་བྱིར་ལྷ་སའི་མཁར་དཔོན་གྱིས་
མདའ་དཔོན་གྱི་གོ་གནས་གཅིག་ལྷོགས་བྱས་ཡོད་ཅིང་། ལོ་རྒྱུས་སྟེང་སྤུ་ལི་སི་
དམག་དཔུང་ཟེར། །

【པ་དང་དམག་སྐར】 མདའ་ཤོག་བརྩུ་གསུམ་པ་ཡིན། ཀླང་དམག་མི་གྲངས་
ཆིག་སྟོང་ལྔ་བརྒྱ་ཡོད་པ་དེའི་མདའ་དཔོན་མཁར་སྐ་པ་མཁར་བསྐྱོད་བདེ་ཆེན་
དང་། བྱ་བྱར་ཆོ་དབང་རིག་འཛིན། སུན་རབས་པ་ཆོ་རིང་བསྟན་འཛིན་
བཅས་ཡིན། སྲུང་ཡུལ་གཙོ་བོ་འབྲི་རུ། ལྷ་རི། དྲག་ཆས་ལ་གང་ཡོད་དང་།
ལོ་རྒྱུས་འཕེལ་རིམ་སོགས་མི་གསལ། །

【མ་དང་དམག་སྐར】 མདའ་ཤོག་བརྩུ་བཞི་པ་ཡིན། ཀླང་དམག་ལྔ་བརྒྱ་ཡོད་
པ་དེའི་མདའ་དཔོན་དགའ་བདེ་རྣམ་རྒྱལ་རྟོ་རྟེ་དང་། ཆོ་དབང་བསྟན་འཛིན་
བཅས་ཡིན། སྲུང་ཡུལ་གཙོ་བོ་ནག་རྒྱུའི་སོག་སྟེའི་ས་ཁུལ། དྲག་ཆས་གང་ཡོད་
དང་ལོ་རྒྱུས་འཕེལ་རིམ་གང་ཡིན་མི་གསལ། །

【བ་དང་དམག་སྐྱར】 མདའ་ཤོག་བཙུ་ལ་ཡིན། ཀླུ་དམག་མི་གྲངས་ལྔ་བརྒྱ་ཡོད་པ་དེའི་མདའ་དཔོན་ཤག་བྱང་པ་བསོད་ནམས་རྡོ་རྗེ་ཡིན། སྤང་ཡུལ་གཙོ་བོ་དང་། སྤག་ཆས་ལ་གང་ཡོད་བཅས་ཀྱི་ཡིག་ཆ་ལག་སོན་མ་བྱུང་། ལོ་རྒྱུས་འཕེལ་རིམ་སྒོར། མདའ་ཤོག་བཙུ་ལ་ནི་སྤྱི་ལོ་༡༩༣༩ལོར་བཅུགས་ཤིང་། དེ་རྗེས་ཐོར་པ་དང་། བཅིངས་འགོལ་འཐོབ་ཁར་བསྐྱར་གསོ་བྱས་ཏེ་མདའ་ཤོག་བཙུ་བཞི་པ་དང་བསྐྱེས། །

【མ་དང་དམག་སྐྱར】 མདའ་ཤོག་བཙུ་སྤག་པ་ཡིན། དམག་མི་ལྔ་བརྒྱ་ཡོད་པ་དེའི་མདའ་དཔོན་ཞ་སྒྲུབ་པ་སྒོ་བཟང་དོན་གྲུབ་ཡིན། སྤང་ཡུལ་གཙོ་བོ་དང་། སྤག་ཆས་ལ་གང་ཡོད། ལོ་རྒྱུས་འཕེལ་རིམ་གང་ཡིན་སོགས་ཡིག་ཆ་ཁ་གསལ་ལག་སོན་མ་བྱུང་། ཞིབ་འཇུག་གནང་འདོད་ཡོད་ན་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཡིག་ཆ་གསལ་ཁང་དུ་གཟིགས་པར་མཛད། །

བོད་ཡིག་གསལ་བྱེད་བཙུ་གཉིས་པ་ན་ཡིག་ནད་ཀྱིས་ན་བའི་དོན་ལ་ཡང་འཇུག་པས་བྱ་མི་ཤིས་པར་དགོངས་ནས། འདིར་མདའ་ཤོག་བཙུ་གཉིས་པའི་ཨང་རྟགས་བསྒྲིགས་མེད། གཞན་ཡང་མ་དང་ནས་མ་དང་བར་ཏེ་མདའ་ཤོག་བཙུ་སྤག་ནས་ཉི་ཤུའི་བར་གྱི་ཨང་རྟགས་ནི་ཤོ་པ་མདོ་དང་། དཔལ་འབར། ལྷོ་རོང་བཅས་ཀྱི་ས་ཁུལ་གྱི་ཡུལ་དམག་ལ་གནང་ཡོད་པ་རེད། །

【བསྐྱེལ་པ་ས་རྟའི་དུས་འགྱུར།】 ཁམས་ཚྭ་གསུ་ཆ་ཆས་ནམས་ཀྱི་དག་ཐོག་དུ་བསྐྱེལ་པ་ས་རྟའི་དུས་འགྱུར་བེར་ནས། དཔེ་བཞག་ས་འདྲ་པོ་ཞིག་ཆགས་ཡོད་པ་རེད། དེའི་ཡོང་ཁུངས་ནི། སྤར་ནས་མན་ཆེང་སྐབས་སུ་གྲའི་ཨིར་ལྷང་གི་དམག་ཤོག་ལུ་ལུ་ཅུན་ (陆军) ཞེས་པ་ཞིག་ཡོད་པ་དེས་སྤྱི་ལོ་༡༩༠༥ལོར་ཕྱི་དགེ་ས་སྐྱོང་རྒྱལ་པོའི་སྤྱི་དབང་འཕྲོག་སྟེ་ཡུལ་དཔོན་རྒྱ་བསྐྱར་བྱས། ཁམས་ཁུལ་དུ་བཙན་གཏོག་དང་འཕྲོག་བཙོན་མང་པོ་བཟོས། ཆབ་མདོར་ལས་ཁུངས་བཅུགས་ནས་སི་ཁྲོན་ཞིང་ཆེན་ཁོངས་ལ་ཨན་དང་། བོད་ཡུལ་གོང་པོ་རྒྱ་མདའ་མན་ལ་ཤིས་ཁམས་ཞིང་ཆེན་བེར་བ། གསར་དུ་དྲིལ་བསྐྱགས་དང་སྒོ་ཡིག་སྤྱར། ལྷགས་བྱི་སྤྱི་ལོ་༡༩༡༠ལོའི་ཟླ་༡པོའི་ཆོས་༡ཉིན། ལུ་ལུ་ཅུན་སྟོན་འགོའི་རྟ་དམག་

ནམས་ལྷ་སར་འཁྱོར། ལྷ་སའི་ཁྲོམ་རའི་ནང་དུ་ཁྲིམས་མེད་ལུགས་མེད་ཀྱི་བྱ་སྤྱོད་
མང་པོ་སྤེལ་བས། རྒྱལ་བ་སྐྱེས་པའི་བཅུ་གསུམ་པ་ཉེན་གཡོལ་ཆེད་དུ་རྒྱ་གར་དུ་
ཕེབས་དགོས་པ་བྱུང་བ་རེད། དེ་ནས་བཟུང་སྤྱི་ལོ་༡༧༡༧ལོའི་བར་ཅམ་དུ་ཁྲོན་
དམག་གིས་བྱས་པའི་རྣམ་པའི་ལྷག་མ་དེས། ཁམས་ཀྱི་ཚུགས་འདིར་ལུ་མཐུད་
ནས་དུས་ཟིང་བྱུང་བཅུད་པ་ཞིག་རེད། ས་རྒྱ་སྤྱི་ལོ་༡༧༡༨ལོར་ཆིང་གྲུང་དབྱང་
སྤྱིད་གཞུང་གི་རེ་འདུན་ལྷན་ཁྲོན་དུར་ཡོད་པའི་དབྱིན་ཇིའི་གཞུང་ཆབ་པ། མེན་
སོ་ལར། ཞེ་རེག། གྲེ་ཅི་མན་བཅས་ཀྱིས་བར་བཞུགས་གནང་སྟེ་རྒྱ་བོད་བཀའ་
མོལ་གནང་བ་བཞིན། སི་ཁྲོན་ཚུགས་ནས་འབའ་ཁུལ་དུ་བཅུད་པའི་རྒྱའི་ཁི་དུག་
སྤྱི་བྱུང་པ་ལེའུ་ཆོལ་ཏིང་དང་། དབྱིན་གཞུང་སྐྱེ་ཆབ་ཀྱི་ཅི་མན་བཅས་ཆབ་
མདོར་འཁྱོར། ཆབ་མདོར་བཀའ་སློན་སྤྲོ་མ་བྱམས་པ་བཅུན་དར་བཅས་ཉེན་
ཤས་བཀའ་མོལ་གནང་མཐར། གནས་སྐབས་ཀྱི་ས་མཆོམས་འབྲི་ཆུའི་ཤར་རྒྱུད་
སྤྱོད་ཐེ་དགེ་རོང་པ་ཆོ་ཡན་ཆད་དང་། སྤྱོད་ཚུགས་འབའ་སྤྱིང་ཁ་གཤིས་ཚུན་
བོད་ས་གནས་སྤྱིད་གཞུང་གིས་ཉར་རྒྱ་དང་། དེ་མེན་འབྲི་ཆུའི་ཤར་རྒྱུད་ནམས་
སི་ཁྲོན་གྱིས་དོ་དམ་བྱ་རྒྱ་ཐག་བཅད་དེ། ས་རྒྱ་ལོ་ལྷ་བ་བདུན་པའི་ཆོས་ཉེར་
གཉིས། སྤྱི་ལོ་༡༧༡༨ལོའི་ལྷ་བ་པ་པའི་ཆོས་ཉེར་༡༩ཉེན། ཆིངས་ཡིག་དོན་ཆན་
༡༩བཞག་ནས། དག་འགོར་བཅའ་སྤྱོད་བྱས་པའི་བོད་དམག་ཕྱིར་འཐེན་བྱས་ཏེ་
ཐེ་དགེའི་ལྷང་ར་ནང་ལ་སྤོས། ཉག་རོང་གི་ཐེ་པ་གཞུང་གི་མདོ་སྤྱི་ཆབ་མདོར་
སྤོས་ཏེ། གནས་སྐབས་ཁི་འཇགས་བྱུང་བ་ལ་བསྐལ་པ་ས་རྒྱ་ལོའི་དུས་འགྱུར་
ཟེར། །

[[དབུ་ཁུལ་ལམ་ལུགས་ལེགས་བཅས་སྐོར]] ཤིང་སྤྱག་སྤྱི་ལོ་༡༧༡༩ལོར་སྤྱན་
ལ་གཙང་ཐེ་ནམས་ཀྱིས་བཀའ་ཤིས་ལྷན་པོ་ལ་དབུ་ཁུལ་ཁིང་བོགས་གང་འཆོམས་
རེ་འཇལ་བ་ལས་བོད་ཐེ་པ་གཞུང་ལ་དབུ་ཁུལ་ཆེ་རིགས་འཇལ་མི་དགོས་སྐབས།
ཐེངས་འདིར་དབུས་གཙང་གཅིག་གྱུར་གྱིས་བོད་ཐེ་པ་གཞུང་ལ་དབུ་ཁུལ་འཇལ་
དགོས་པར་བཅོས། གཞིས་ཀ་ཆེའི་སྤྱི་རྒྱུད་དུ་མཁན་རྒྱུད་སྤོ་བཟང་དོན་གྲུབ་
དང་། ཤོད་རྒྱུད་ལུ་བསྐོ་བཞག་གནང་ཐོག གཙང་ཚུགས་རྒྱུད་ཁག་བཅུ་དུག་

ལ་དོ་དམ་བྱས། པཌ་ཆེན་མངའ་འོག་གི་རྫོང་གཞིས་ཚང་མ་དེའི་ནང་དུ་འདུས་
 པ་མ་ཟད། རྫོང་གཞིས་དེ་དག་ནས་བལ་ཤོ་དང་། ལྷགས་ཤོ། ཆེ་ཤོ་སོགས་བྲལ་
 རིགས་སྒྲ་ཆོགས་བརྟུ་ལེན་བྱས། དེ་བཞིན་དུ་ལྷགས་བྱ་སྤྱི་ལོ་༡༧༢༡ ལོར་ཞིབ་
 འཕར་ལས་བྲུངས་གསར་དུ་བཅུགས་ཏེ། བཟ་ཤིས་ལྷན་པོར་ལོ་རེ་དམག་ཕྱགས་
 འབྲུ་ཁལ་བྲི་གཅིག་བསྐྱབ་དགོས་པའི་བཀའ་ཕབ་སྟབས་སྡེ་པ་གཞུང་དང་། བཟ་
 ཤིས་ལྷན་པོའི་བར་འབྲེལ་བ་རེ་རྒྱག་དུ་བྱིན། རྒྱ་ཕག་སྤྱི་ལོ་༡༧༢༣ ལོའི་ཟླ་བ་བཅུ་
 གཅིག་པའི་ཆོས་༡༥ཉིན་གྱི་མཆོན་མོར་པཌ་ཆེན་དགུ་པ་ཆོས་གྱི་ཉི་མ་སྤྱི་ལོར་
 རྒྱག་བརྟུས་རྒྱ་ནག་དུ་བྲོས་བྱོལ་ལེབས།

མེ་ལོས་སྐལ་བཟང་ཆེ་རིང་གིས།

ཁམས་པ་དང་རྫོང་ལས་གཞི་བཞོད།

《ཞིའི་ཁམས་གཞོན་ཅུ》 ཉུས་དེབ་ཞེས།

ལྷགས་ལྷག་ཤོ་མིན་མིན་གཞུང་གིས།

ཁམས་དཔོན་སྐལ་བཟང་ཆེ་རིང་བསྐོས།

རྒྱ་ཞུལ་ཁམས་པས་ཁམས་རྫོང་གིས།

ཡིའུ་དམག་འབའ་ཐང་ཕྱལ་ནས་བསྐྱད།

གངས་དགར་ཁྱ་མའི་ཆོ་འབྲུལ་བྱིས།

འབའ་དང་ཐོད་དམག་འབའ་འབྲུག་རྒྱུང་།

མི་ཁྲོན་དམག་དཔུང་ཉེར་བཞི་བས།

སྐར་ཡང་འབའ་པར་མནར་གཅོད་བྱས།

[[འབའ་པའི་གསར་བརྗེ]] སི་ཁྲོན་དམག་དཔོན་ཡིའུ་མེན་ཉེན་(刘文辉)
 གྱིས་ཁམས་སྤྱོགས་དང་། ལྷག་པར་འབའ་ཐང་གི་སྡེ་པ་ལ་ཆབ་སྲིད་ཐོག་གཞུང་
 གཞོན་དང་། དཔལ་འབྱོར་ཐོག་བཟུ་གཞོགས་གྱི་སྲིད་རྒྱུས་ལག་ལེན་བྱེད་ཅིང་སྡེ་
 འབངས་ལ་དཀའ་ངལ་གང་མང་ཞིག་འཕྲད་སྟབས། འབའ་ཐང་མི་དམངས་གྱིས་
 བཀའ་བཞོད་རྒྱན་འཛིན་གྱི་ལམ་ལུགས་ལ་བྱིན་ལོག་བྱས། སྤྱི་ལོ་༡༩༥༢པའི་མེ་
 ཡོས་ལོར་སྐལ་བཟང་ཆེ་རིང་ནན་ཅིང་དུ་བཞུགས་སྐབས། ཤོ་མིན་ཏང་སྲིད་

གཞུང་གིས་ནན་ཅིང་རུ། བོད་སྐད་ཤུ་ཡོན་ལྷན་ཁང་བཅུགས་སྐབས་ཁོང་ལ་རྒྱ་
བོད་སྐད་རྒྱུར་གྱི་ལས་ཀ་ཐོབ། ལོ་དེར་སྐད་བོད་ཤུ་ཡོན་ལྷན་ཁང་གིས་《སྐད་
བོད་རྒྱུ་དེབ་》ཁང་གསར་འཛུགས་བྱས། སྐལ་བཟང་ཆེ་རིང་ཉི་ཤུང་གཞིན་
པའི་གོ་གནས་ཐོབ། ཁོང་དམག་ཤིང་ཅན་གྱིས་དབང་རྒྱུར་ལ་ཞེ་འཁོན་རྒྱུས་
སྐབས། རྒྱུ་དེར་ཁོང་ལ་ཁམས་པས་ཁམས་སྦྱང་དང་། མི་རིགས་འདྲ་མཉམ།
མི་རིགས་རང་སྦྱང་། མི་རིགས་མཐུན་སྦྱིལ་བཅས་ཀྱི་བསམ་བློ་ཐོག་མར་རྟེན་པ་
རེད། སྤྱི་ལོ་༡༩༣༧པའི་སྤྱི་ལོ་ལོ་ལྷོ་མོ་སྐོན་དམག་ཤིང་ཅན་ལིཊུ་མེན་རུའེ་ནས་
ནན་ཅིང་རུ་སྐལ་བཟང་ཆེ་རིང་གོ་མིན་གྱི་དགའ་གིས་གཟིགས་སྦྱང་ཐོབ་པ་ལ་
མ་དགའ་ནས། དར་མདོར་བོད་རིགས་སྦྱོབ་སྤྱད་ཁག་གཅིག་ཙམ་འཛུགས་བྱས་ཏེ་
སྐལ་བཟང་ཆེ་རིང་ལ་རོ་ཁྱོ་ལ་ཆོགས་པ་ཞིག་བཅུགས། སྐལ་བཟང་ཆེ་རིང་ནན་
ཅིང་རུ་ཁམས་པའི་སྤྱི་ཆབ་རྒྱུན་མ་ཡིན་སྐབས་ཁམས་སྦྱོགས་ནས་ཆེད་མངགས་
མི་སྤྱ་གཏོང་དགོས་པའི་སྐད་འབོད་བྱས། འོན་ཀྱང་ནན་ཅིང་རུ་གོ་མིན་ཏང་
ཀྱང་དབྱང་གི་དགའ་གི་ཅང་ཤུ་ཡོན་ཀྱང་གིས་ལིཊུ་མེན་རུའེ་(刘文辉)ལ་རོ་
ཁྱོ་ལ་བྱ་རྒྱུ་བྱུང་སྦྱར་གནང་སྟེ། ལྷགས་ལྷག་སྤྱི་ལོ་༡༩༣༧ལོར་གོ་མིན་ཏང་ཀྱང་
དབྱང་ཏང་སྤུ་ཡིས་བཀའ་བཀོད་ལྟར། གོ་མིན་ཏང་ཀྱང་དབྱང་རྩིས་སྦྱོན་ཤུ་
ཡོན་དང་། ཞི་ཁམས་ཏང་དོན་དམིགས་བསལ་སྤྱི་ཆབ་པ་བཅས་ཀྱི་གོ་གནས་
བསྐྱོས་པ་མ་ཟད། ཁམས་སྦྱོགས་སུ་གོ་མིན་ཏང་གི་ཏང་དོན་འཛུགས་སྤྱད་བྱེད་
སར་གཏོང་གནང་པ་རེད། སྐལ་བཟང་ཆེ་རིང་འབའ་ཐང་རུ་སྤྱོད་པ་དང་། སྤྱི་
ལོ་༡༩༣༩པའི་རྒྱ་སྤྱི་ལོ་ལོ་ལྷོ་མོ་ལོ་ལྷོ་མོ་སྐོན་ཏང་ཞི་ཁམས་ཏང་སུ་
ཞིག་བཅུགས་རྩིས། ཁམས་པས་ཁམས་སྦྱང་གི་ཆེད་རུ། འབའ་ཐང་རུ་བཅའ་
སྤྱོད་བྱས་པའི། སི་ཁོན་རུ་ཉེར་བཞི་པའི་གོ་ལག་ནམས་གཞུང་བཞེས་བྱས་ཏེ་
ཕྱིར་འབུད་བཏང་། ཁམས་ཀྱི་མཐའ་སྤྱང་སི་ལིང་སྤུ་ཞིག་བཅུགས་ནས་ཁོང་
རང་ཉིད་སི་ལྷན་ཡོན་གྱི་འགན་བཞེས། །འབའ་རང་སྤྱི་རང་དཔོན་བྱས་ཏེ་ཡང་
སི་དང་། རྩི་བཅུན་ཆོས་འཕེལ་སྐོར་མི་བཞི་འབའ་པའི་མགོ་དཔོན་བསྐྱོས། །

སྐབས་དེར་སྤྲུང་ཁམས་གོང་དཀར་སྤྲུང་མས་ལིའུ་མེན་རུའེ་ལ་བང་མི་ཞིག་
གཏོང་སྟེ་འབའ་པའི་ལས་ཀ་དང་ཁོང་ཚོ་བར་འབྲེལ་བ་མེད་ཚུལ་དང་། ལིའུ་
མེན་རུའེ་ལ་རྒྱབ་སྐྱོར་དང་བཅུ་བཀུར་ཡོད་པའི་སྐོར་གྱི་ཡི་གེ་ཞིག་བཏང་པ་དེ་
ལམ་བར་རུ་འབའ་པས་འཛིན་བཟུང་བྱས་ཏེ། གནད་དོན་ཁྱིམ་གསལ་བྱང་བ་
དང་། འབའ་པ་རྒྱམས་ཁོང་ཁྱོད་མེད་ལངས་ཏེ་སྤྲུང་ཁམས་གོང་དཀར་སྤྲུང་མ་
ལ་དག་ཆས་ཀྱང་། གོང་དཀར་སྤྲུང་མས་སྤྲུང་ཁམས་སུ་བཅའ་སྟོན་བྱས་པའི་སྟེ་
པ་གཞུང་གི་དམག་ལ་རེ་སྐྱོབ་ཞུས་ཏེ། འབའ་དམག་དང་བོད་དམག་འབྲུགས།
གོ་སྐབས་དེ་དང་བསྐྱུན་ནས་ སྤྱི་ལོ་༡༩༣༩ལོར་ཟླ་བ་དགུ་པར་སི་ཁྲོན་རྩན་ཉེར་
བཞི་པ་སྤྲུང་ཡང་འབའ་ཐང་རུ་སྤྲིབས། བསྐྱལ་བཟང་ཚེ་རིང་ཚོས་བྱོལ་བྱིན།
ཡང་སྤྱི་སྟགས་མགོ་གཙོ་བཞི་པ་བསང་། །དེའི་སྐོར་གྱི་ལོ་རྒྱུས་ཞིབ་པ་འབའ་པ་
ལུན་དབང་གི་རང་རྒྱལ་ལས་གསལ་བ་ལྟར་རོ། །

ལྷགས་རྟ་དར་མེར་དོན་ཁྲིན་བྱིས། །
རྒྱ་བོད་དམག་གི་འབྲུག་ཚོད་སྟོང་། །
ཆུ་ལྷུ་ལྷུ་ལྷུ་ཁ་ཆེའི་དམག།
སྤྲུང་ཁམས་སྟེ་དགའི་མངའ་ཁོངས་འབྲུལ།
སྟེ་དགའི་ལས་དམག་དགུ་ལ་ཆས། །
ཡུང་ཅམ་ཉིད་བྱིས་ཁ་དམག་སྒྲིག།
ལ་དེར་ཁྲོན་དམག་སྟེ་དགའི་འབྲུར། །
འབྲི་རྒྱའི་ཤར་རྒྱལ་སྟེ་མཆམས་བྱིས། །
སྤྲུང་ཁམས་དམག་རང་ལྷུ་བཏང་། །
ཞི་མཐུན་ཀམ་ཐོག་ཆེང་ས་ཡིག་བཞག།

[[དར་བེ་དོན་ཁྲིན]] རབ་བྱང་བཅུ་དྲུག་པའི་ལྷགས་རྟ་སྤྱི་ལོ་༡༩༣༠ལོ་དར་རྒྱུས་
དགོན་པ་དང་། བེ་རི་དགོན་པ་གཉིས་འབྲུགས་པ་ལངས་བེ་རི་དགོན་པ་པམ་
ཁ་ཆེན་པོར་བྱང་། ལྷགས་ལྷག་སྤྱི་ལོ་1931ལོར་བེ་རི་དགོན་པས་སི་ཁྲོན་ནས་རྒྱ་
དམག་རྒྱབ་རྩར་བཀུག་སྟེ་དར་རྒྱུས་དགོན་པ་དང་འཐབ་འབྲུགས་འགོ་བཙུགས་

པ་དང་། དར་རྒྱས་དགོན་པས་ཆབ་མདོ་དང་ཕྱེད་གེ་ལ་ཡོད་པའི་བོད་དམག་
ནམས་ལ་རྒྱབ་ཅ་འཕོད་དེ་དམག་འབྲུགས་བྱས་པས་ལོ་དེར་བོད་དམག་དཀར་
མཛེས་བར་སླེབས། རྒྱ་སྤྱི་ལོ་1932ལོར་ཁོན་ཁམས་མཐའ་སྤྱང་དམག་གིས་
དཀར་མཛེས་ནས་རིམ་བཞིན་དམག་འཐབ་བྱས་ཏེ་ཕྱེད་གེར་བར་འབྱོར། དེ་ལ་
ལོ་རྒྱས་ཐོག་དར་བེར་དོན་རྒྱུན་ཟེར། །

[[ཀམ་ཐོག་ཆེངས་ཡིག]] 《ཕྱེད་གེ་རྫོང་སྲིད་གྲོས་དབུད་ཡིག་》ལས། སྤྱི་ལོ་
1932ལོར་བོད་ལྗེ་ཏུག་པར་སི་ཁོན་དམག་གིས་བོད་དམག་ཀམ་ཐོག་བར་དེད།
ལོ་དེར་རྒྱ་བོད་གཉིས་ཀམ་ཐོག་གྲོས་མཐུན་ཞེས་པའི་ཆེངས་ཡིག་དོན་ཚན་ཏུག་
བཞག་སྟེ། གནས་སྐབས་འབྲི་རྒྱས་བཅད་མཚམས་བྱས་པའི་འབྲི་རྒྱའི་ཤར་རྒྱད་
ཤིས་ཁམས་ཞིང་ཆེན་གྱི་ཁོངས་གཏོགས་དང་། འབྲི་རྒྱའི་རུབ་རྒྱད་བོད་ཕྱེད་
གཞུང་གི་ཁོངས་གཏོགས་བྱས། འོན་ཀྱང་འབྲི་རྒྱའི་ཤར་རུབ་གཉིས་སུ་ཡོད་པའི་
ཕྱེད་གེའི་མངའ་ཕྱེད་ནམས་སྤར་མོར་རང་འཇགས་ཕྱེད་གེ་རྒྱལ་པོའི་མངའ་ཁོངས་
བྱས་ཐོག་ཕྱེད་གེའི་ཤར་རྒྱད་ཏུ་ཤིས་ཁམས་སྲིད་དོན་སྦྲེལ་བྱས་སྟེ་བཞག །
ཕྱེད་གེའི་རུབ་རྒྱད་ས་ཁུལ་ཏུ་མདོ་སྤྱི་ས་དབང་གི་ཁོངས་གཏོགས་བྱས། འབྲི་རྒྱ་
ཤར་རུབ་གཉིས་ཀྱི་ཕྱེད་གེའི་མི་སེར་ནམས་ཀྱིས། ཕྱེད་གེ་རྒྱལ་པོ་ལ་སྤར་སྟེ་
བཞིན་ཁུལ་དང་། འུ་ལག་ཅི་ཡོད་སྤྱོད་དགོས་པའི་ཁར། འབྲི་རྒྱ་རུབ་རྒྱད་པས་
བོད་ཁུལ་དང་། ཤར་རྒྱད་པས་རྒྱ་ཁུལ་སྤྱོད་དགོས་པ་མི་སེར་ནམས་སྤྱག་བསྐུལ་
བཟོད་མེད་སྤྱོད་དགོས་པའི་དུས་སྐབས་ཤིག་བྱུང་། །

ས་བཅད་བརྒྱུད་པ། ར་སྟག་གཉིས་ཀྱིས་སྤྱོད་སྐབས།

རྒྱ་བྲུང་བྲུང་བཅུན་རྒྱ་མཚོ་མཚོག །

དམ་ཐེལ་ཅན་གྱིས་རྒྱུང་རྒྱུང་སྤངས། །

ཕིང་ཁྲིར་ར་སྤྱོད་ཕྱིད་ཁྲིར་འཁོད། །

ཏུས་དེར་བཀའ་རྒྱོན་ཁྲུང་ཤར་བས། །

མཁུག་རྩ་སྤྱོད་རིན་པོ་ཆེས། གནས་སྐབས་སྤྱིད་སྤྱོད་དགོངས་པ་ཁྲུས་ནས་བསྟེན་
མཛམས་བཞུགས། །

[[ལུང་ཤར་བའི་གསར་བརྗེ]]ཐུ་བྱ་སྤྱི་ལོ་༡༧༩༩ལོའི་ཟླ་བ་བརྒྱ་གཅིག་པའི་ཆེས་
ལྷོ་ཉིན་རྩ་སྤྱོད་འཇམ་དཔལ་ཡེ་ཤེས་སྤྱིད་སྤྱོད་གི་ཁྲིར་འཁོད། སྤྱིད་སྤྱོན་སྤྱང་
མཁུག་ཀྱང་དགའ་དབང་ཕྱག་གིས་སྤར་ཕྱས་བཞིན་འགན་བཞེས། རྒྱལ་བ་སྤྱི་
ཤིང་བརྒྱ་གསུམ་པ་ཐུབ་བཅུན་རྒྱ་མཚོ་སྤྱི་གཤེགས་པ་དང་པོད་ཀྱི་དཔོན་རིགས་
རྣམས་ཀྱང་དམངས་གཙོའི་ལྷ་བ་ཅན་གྱི་ཡར་ཐོན་པའི་སྤྱོད་ཀྱིས་དང་། སྤྱིད་དབང་
སྤྱིར་འཛིན་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ཞེན་ཚོགས་པ་སྟེ། སྤྱོད་ཀྱིས་གཉིས་སུ་ཆད་དེ་སྤྱིད་དབང་
འཕྲོག་རེས་ཀྱི་འཐབ་ཚོད་དེ་སྤར་ལས་ཚོ་རར་ཆེ་བར་གྱུར། སྐབས་དེར་ལུང་ཤར་
བས་སྤྱིད་སྤྱོད་ཀྱང་མཐུན། ཞེས་པའི་གསར་བའི་སྤྱིག་འཁུགས་ཤིག་བརྒྱ་གསུམ་
པོད་དམངས་གཙོའི་སྤྱིད་གཞུང་། འཁུགས་དགོས་པའི་དགོངས་འཆར་བཏོན།
བསམ་འཆར་གྱི་ནང་དོན་སྤྱི་ལོག་ཨ་རིའི་ལྷགས་ལྟར། མི་དམངས་འཕུལ་ཚོགས་
བརྒྱ་གསུམ་ཤིང་། འཕུལ་མི་འཚོགས་པས་བཀའ་སྟོན་ཁྲི་པ་གདམ་རྒྱ་དང་། ཁྲི་རེས་
རེར་ལོ་བཞི་རེ་བྱ་རྒྱ་སོགས་སྤྱིད་རྒྱས་གསར་པའི་གོས་གཞི་བཏོན་སྐབས། ཁྲི་
སྟོན་བ་སོགས་རྒྱུད་ཞེན་སྤྱོད་ཀྱིས། ལུང་ཤར་འཛིན་བཟུང་བྱས་ཏེ་མིག་གཉིས་
བཏོན། ལུང་ཤར་བའི་གསར་བརྗེའི་ལས་འགུལ་ལ་ཕམ་ཉེས་ཐེབས་པ་རེད། སྤྱིད་
སྤྱོད་རྩ་སྤྱོད་དང་། སྤྱིད་སྤྱོན་སྤྱང་མཁུག་གཉིས་གཞུང་སྤྱིར་ཕྱག་ལས་གནང་
སྤངས་ཐད་དགོངས་འཆར་མཐུན་མིན་བྱང་བར་བརྟེན། ས་སྤྱིག་སྤྱི་ལོ་༡༧༩༩ལོར་
རྩ་སྤྱོད་གིས་སྤྱིད་སྤྱོད་དགོངས་ཁྲུས་གནང་རྒྱུའི་དགོངས་ཚུལ་གསུངས་ཤིང་། དེ་
འཕྲལ་བཀའ་ཤིག་གིས་སྤྱི་ཁྲབ་མཁན་པོ་དང་། རྒྱུད་ཆེས། གདན་ས་གསུམ་གྱི་
མཁན་པོ་སོགས་མི་སྣ་གལ་ཆེན་རྣམས་ནང་མོལ་སོག་པོད་སྤྱོད་ཀྱིས་འཚོགས་འདུ་
རྒྱ་བསྐྱུས་རྒྱས་པ་སྤྱོད་འཚོགས་གནང་སྟེ་གོས་བསྐྱར་བྱས་པར་བརྒྱད། རྩ་སྤྱོད་
གིས་རྒྱལ་བའི་ཡང་སྤྱིད་མཚོག་སྤྱིལ་རིན་པོ་ཆེས་ལྷགས་གཉིས་ཀྱི་གཙོ་འགན་མ་
བཞེས་བར་དུ་ཕུ་མཐུད་དེ། ཆོས་སྤྱིད་ཀྱི་ཕྱགས་འགན་གཞན་དགོས་པའི་རེ་བ་
ནན་པོར་བཏོན། ས་ཡོས་སྤྱི་ལོ་༡༧༩༩ལོར་སྤྱིད་སྤྱོད་རྩ་སྤྱོད་འཇམ་དཔལ་ཡེ་ཤེས་

གྱིས་སྤྱགས་འགན་བཞེས་ཏེ། རྒྱལ་པའི་ཡང་སྲིད་གདན་ཁྱེས་དང་། གསེར་བྱིར་
མངའ་གསོལ། དབུ་རྒྱུས་གཙུག་སྤྱད་བཞེས་ནས་མཆོད་གསོལ་བ་རྒྱམས་ལེགས་
བརྒྱབས་གནང་། །

ཤིང་ཕག་མགར་ར་སྤྲུམ་དང་། །
སྤྲུམ་མདའ་རྩོུ་ལ་མོགས་པས། །
ཁམས་ཀྱི་སྟོབས་ཤུགས་སྤྲུལ་ཆེད། །
རྒྱལ་ཁམས་ཞོན་ལྷ་སེ་ཞེས་བརྒྱགས། །
ཁམས་པ་རང་བདག་ལས་འབྱུང་ཞེས། །
དེ་ལ་བྱ་རྒྱུ་སྟོབས་ལྡན་ཞེས། །
ལུ་ལྷན་ལུ་ལྷན་ལོ་ལོ་མངགས་པའི། །
ཞེ་དགོ་འདན་ཁོག་རྒྱལ་གཉིས་ཀྱི། །
རྩོད་དཔོན་བསད་རྩོུ་དཔོན་ལ་དག་ཞེས། །

[[ཁམས་པ་རང་བདག་ལས་འབྱུང]] ཤིང་ཕག་སྤྱི་ལོ་ ༡༧༣༥ ལོར་སྤྲུམ་ཡང་
འབའ་པ་སྤོ་བཟང་དོན་གྲུབ་དང་། སྤྲུམ་མདའ་རྩོུ་ལ་མོགས་
ཙ་འཇུགས་བྱས་ཏེ་ཁམས་པ་རང་སྤེ་རང་བདག་བྱ་རྒྱུ་ལས་འབྱུང་སྤེས། བྱ་རྒྱུ་
སྟོབས་ལྡན་ཡང་དེའི་ལས་འབྱུང་དུ་ཞུགས། ལོ་དེའི་ལྷ་བ་པའ་མགར་ར་སྤྲུམ་
གོ་མིན་ཏང་གི་བཀའ་དང་ལེན་ཁྱེས་ཏེ་རྒྱལ་ཁམས་ཞོན་ལྷ་སེ་(宣抚司)སྤྱི་བྱུ་
ཁང་བཙུགས་ནས། ཁམས་ཀྱི་སྟོབས་ཤུགས་སྤྲུལ་བྱས་ཏེ་དམར་དམག་འགོག་
རྒྱུ་ལ་ཕན་ཚུན་གཞོགས་འདེགས་བྱས་པར། བྱ་རྒྱུ་སྟོབས་ལྡན་དར་མདོར་
མགར་ར་སྤྲུམ་ལོ་མོགས་པའི་ཞོན་ལྷ་མོགས་ཆེན་དུ་ཞུགས་ནས། ཁམས་པ་རང་
སྤྲུམ་རང་བདག་ཅེས་པའི་རྒྱས་གཞི་ཉན་འདོག་བྱས། ལུ་ལྷན་ལུ་ལྷན་ལོ་ལོ་
མངགས་བྱས་པའི་སྤེ་དགོའི་རྩོད་དཔོན་བྱིང་ཡིའི་ཀམ་(陈义光) དང་། འདན་
ཁོག་རྩོད་དཔོན་གྲང་ཅི་ལུས་(张子愚)སོགས་དམར་བསད་བཏང་པ་རེད། །

ཤིང་ཕག་དམར་དམག་རྒྱ་ཆེན་འབྱོར། །

དབང་ལྷེ་གནས་ཀྱ་ཏུ་ཕྱི་ཤོག་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཞེས་པ་ཞིག་བཅུགས། (格勒得沙共和国) ཀྱ་ཏུ་ཞེས་པ་རྒྱལ་རྒྱུ་ལྷན་དུ་བོད་པ་ལ་བེད། དམར་དམག་གིས་ཀྱ་ཏུ་ཕྱི་ཤོག་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་སྤྱི་འཐུགས་འོག་དུ། རྒྱལ་རྒྱུ་མི་དམངས་རྒྱམས་ལ་གསར་བརྒྱུ་བསམ་སློབ་སྤྱོད་གསོ་དང་། གོ་མིན་ཏང་ལོག་སྤྱོད་སྤྱོད་ཁག་ལ་ལོ་རྒྱུ་བྱེད་རྒྱུ་ལས་འགུལ་སྤྱོད། སྤྱི་ལོ་༡༩༥༥ལོའི་ཟླ་བ་བདུན་པར་དམར་དམག་ཁུག་ཀན་སྤྱོད་བྱང་བསྐྱོད་བྱས། མོན་པའོ་སངས་རྒྱལ་ཡེ་ཤེས། བསོད་ནམས། ལུ་ཐར། ཤེས་རབ་དོན་གྲུབ་(杨东生) བཅས་དང་། དཀར་མཛེས་ནས་དམག་སྤྱི་ཆེན་མོ་ཀྱུ་ཏེའི་དམག་དཔུང་ནང་དུ་ཉག་རྒྱུ་རྒྱུ་བྱས་ཤིས་དབང་ཕྱག་བཅས་ཁམས་པའི་གཞིན་ཅུ་ཁག་གཅིག་དམར་དམག་ནང་དུ་ཉག་ཁག་ཏེ་གསར་བརྒྱུ་རྒྱུ་ལས་འཛིན་པ་གསོ་སྤྱོད་གནང་། །

མེ་བྱིར་དམར་དམག་དཀར་མཛེས་སྤྱོད། །

དམག་སྤྱི་ཆེན་མོ་བྱུ་ཏེ་ཡིས། །

དཀར་མཛེས་མོད་པ་ཕྱི་ཤོག་བཅུང་བཅུགས། །

དགོ་ལྷུ་ལྷུ་ལྷུ་ཕྱི་ཤོག་གཞི་དང་། །

བྱ་ཆོད་སྤྱོད་སྤྱོད་ལ་སྤྱོད་པའི། །

ཕྱི་ཤོག་སྤྱོད་ཆེན་འགའ་ཞིག་ཤོས། །

[[གཏུ་ཏེ་འོ་པོ་པ་སྲིད་གཞུང་]] མེ་བྱི་སྲི་ལོ་༡༧༣༦ལོའི་ཟླ་བ་༣པའི་ཚེས་༣༡
 ཉིན་དམར་དམག་དཀར་མཛེས་རྫོང་དུ་སླེབས་པར། དགེ་སྟག་སྒྲུལ་སྒྲུས་དམར་
 དམག་ལ་སྡེ་ལེན་གང་དྲགས་བྱས་སྟབས་དམག་སྲི་གཏུ་ཏེ་དང་གྲོགས་པོར་གྱུར།
 བྱ་ཚྭ་དྲོ་བས་ལྷན་དང་། གནས་ར་འངམ་དབྱངས་སོགས་ཀྱིས་དམག་དཔོན་
 བྱས་ཏེ་ཐེ་དགེའི་ལས། དམག་ཉོར་ཁོག་ཏུ་ཆས་ནས་དམར་དམག་དང་འཐབ་
 འབྲགས་བྱས་མཐར་ཐེ་དགེའི་དམག་པམ། བྱ་ཚྭ་དྲོ་བས་ལྷན་དང་གཏུ་ཏེ་ (朱
 德) ཅུང་སི་ལིང་གྲོགས་པོ་གྱུར། སྐབས་དེར་གཏུ་ཏེ་ཅུང་སི་ལིང་གིས་བྲིད་སྟོན་
 འོག་ཁམས་སྒྲོགས་སུ་བོད་པ་སྲིད་གཞུང་བཙུགས་ཤིང་། གཞུང་སའི་ལས་ཁུངས་
 དཀར་མཛེས་རྫོང་དུ་བཙུགས། དགེ་སྟག་སྒྲུལ་སྒྲུ་བོད་པ་སྲིད་གཞུང་གི་གཏུ་ཁི་
 དང་། ཐེ་དགེའི་བྱ་ཚྭ་དྲོ་བས་ལྷན་གྱི་འབྲེལ་སྒྲོན་ཆེན། སྤྱི་མཐའ་དོན་རྒྱུ་རྩེ་
 སྲིད་སྒྲོན་ཆེན། མགོན་པོ་ཆེ་རིང་དང་དམར་དམག་གི་བཀྲ་ཤིས་དབང་ཕྱག་
 དམག་དོན་སྒྲོན་ཆེན་བཅས་བསྐོ་བཞག་དང་བྱབ་བསྐྱགས་བྱས། བོད་པ་གསར་
 བཞེ་ཚོགས་པའི་རྩ་དོན་དོན་ཆེན་བཙུག་ཏུན་འབེབས་བྱས་པ་དེ་གོ་མིན་ཏང་གི་
 བན་ཅིན་གསར་འགྱུར་སོག་སྤེལ་ཡོད་འདུག །

ས་ཡོན་ཕྱན་ཚོགས་དབང་བྱལ་གྱིས། །
 བན་ཅིང་སྡོམ་བྲུ་ཆེན་མོའི་ནང་། །
 སྡོམ་ཕྱགས་མཐུན་ཚོགས་མིང་ཐོག་ནས། །
 རོད་པ་བྱང་ཁྱན་ཚོགས་པ་བཙུགས། །
 ཁྱང་ཆིང་ཕྱུ་ལྷན་གཞུང་ཆབ་དང་། །
 བྱང་མོའི་བྱང་ཁྱན་ཏང་ཚོགས་ལ། །
 འབྲེལ་ནས་གསར་བཞེའི་ལས་འགལ་གྱིས། །
 བྱང་བྱང་ཐོད་ཀྱི་གཞིན་བྲུ་ཆོས། །
 བར་ཐོད་དམར་ས་གཞིའི་སྤེལ་ཡོག་ཞིག །
 ཁམས་ཀྱི་བདེ་ཆེན་ཕྱལ་ནས་བསྐྱགས། །

[བོད་པ་གྲུང་ཁྲན་ཏང་གི་ཚོགས་པ་] ས་ཡོམ་སྤྱི་ལོ་༡༩༣༧་ལོར་འབའ་པ་
 སུན་ཚོགས་དབང་རྒྱལ་གྱིས་ནན་ཅིན་སློབ་གྲྭ་ཆེན་མོའི་ནང་དུ་བོད་པ་གྲུང་ཁྲན་
 ཏང་གི་ཚོགས་པ་བཅུགས་ཏེ་གོ་མིང་ཏང་གིས་འབའ་སྡེ་ཤོག་ལ་དྲག་གནོན་བྱས་
 པར་རྒྱལ་ལན་སློག་རྒྱུར་བཅོན། སྤྱི་ལོ་༡༩༣༧་ལོ་དེར་འབའ་པ་སུན་ཚོགས་དབང་
 རྒྱལ་གྱིས་ནན་ཅིན་སློབ་གྲྭ་ཆེན་མོའི་ནང་དུ་གསར་བརྗེའི་ལས་འགུལ་སྤེལ། ཕྱི་
 རྒྱལ་པ་སློབ་གྲོགས་ཚོགས་པ་ལྟར་དང་། འོན་ཏེ་དོས་གསར་བའི་སློན་ནས་བོད་པ་
 གྲུང་ཁྲན་ཏང་བཅུགས་ཏེ། གོ་མིང་ཏང་གིས་འབའ་སྡེ་ཤོག་ལ་དྲག་གནོན་བྱས་
 པར་རྒྱལ་ལན་སློག་རྒྱུར་བཅོན། ཤོག་མའི་ཏང་གི་ཆ་འཇུགས་ནང་ལ་སུན་དབང་
 དང་། དཀོན་མཆོག་བྲག་ཤིས། ངག་དབང་སྐལ་བཟང་། ཤེས་རབ། རྩ་བུ་དོན་
 གྲུབ་བཅས་མི་ལྡ་ཡོད། ༡༩༤༠་ལོར་སུན་དབང་སློབ་གྲྭ་ནས་ཕྱིར་ཕུད་བཏང་དེ་
 རས་ཁོ་ཚོ་ཁྲུང་ཆིང་（重庆）ལ་སོང་ནས་སུའུ་ལེན་གཞུང་ཆབ་པ་མོན་ཡི་ཤིང་
 དང་། རྩང་ཡིག་ཆེན་མོ་ཕྱིན་ཏེ་ལིན་（费德林）བཅས་སུའུ་ལེན་གྲུང་ཁྲན་ཏང་
 དང་། ཡེ་ཅན་དབྱིང་（叶剑英）སོགས་གྲུང་གོ་གྲུང་ཁྲན་ཏང་གི་འགོ་བྱིད་རྒྱལ་ས་
 དང་འབྲེལ་བ་ཁྱུས་པས་དེ་དག་གིས་མཇུག་འཕྲད་གནང་། དེ་ནས་ཕྱིར་ཐོན་
 ཁར་རྒྱལ་བ་རིན་པོའི་ཆེའི་སྐུ་ཆབ་ལས་ཁྲུང་ས་ཕྱིན་ནས་དབུས་ལྷ་སར་འགོ་ཆོག་

པའི་རོ་རྒྱུད་ཡི་གེ་ཁྱུ་པས་དེ་བཞིན་གནང་བུང་། གྱི་ལོ་༡༧༩༩ལོར་དར་མདོ་
དང་། རྩེ་དགོར་བརྒྱུད་དེ་ཕུན་ཚོགས་དབང་རྒྱལ་རག་དབང་རྒྱལ་བཟང་གཉིས་
ལྷ་སར་ཁྱེན། གྱི་ལོ་༡༧༩༩ལོ་ནས་ལྷ་སར་སྤེལ་ས་པ་དང་། གངས་རྒྱུད་ས་པོད་
རིགས་ཀྱང་ཁྱེན་རིང་ལུགས་གསར་བརྩེ་ཚོགས་པ། ཟེར་བ་བརྒྱགས་ནས་གསར་
བརྩེ་ལས་འབྱུང་དང་རྩིས་བརྒྱགས་སྤེལ། གྱི་ལོ་༡༧༩༩ལོ་མགོར་ཕུན་དབང་
དང་རག་དབང་རྒྱལ་བཟང་གཉིས་རྒྱ་གར་དུ་ཁྱེན་ནས། རྒྱ་གར་གྱང་ཁྱེན་ཏང་
གི་ཚོགས་པ་དང་འབྲེལ་བ་བྱས། ལོ་མཇུག་དུ་ཁྱེར་ལྷ་སར་སྤེལ། །

[[ཤར་བོད་དམངས་གཙོ་ཚོགས་པ]] སུན་ཚོགས་དབང་ཆུལ་ཆུ་གར་ནས་མིར་
བོད་རྩ་མོན་པ་དང་ཁམས་སྤྱོད་སྤྱོད་མེད་ཀྱི་ལོ་ ༡༩༥༥ པའི་ཤར་བྱ་ལོར་བོད་
པ་གྲུང་ཁུན་ཏང་མི་ཚོས་ཁམས་བདེ་ཆེན་རྟེན་གཞིར་བྱས་པའི་ “བོད་ཤར་རྒྱུད་
མི་དམངས་རང་སྤྱོད་མནའ་འབྲེལ་” ཚོགས་པ་བཙུགས་། 《ཤར་བོད་དམངས་
གཙོའི་རང་སྤྱོད་སྤྱི་གཞིའི་ལོ་ ༡༩༥༥ ལོར་ཚོགས་
པ་དེས་འདི་རྒྱའི་ཤར་རྒྱུད་རྩ་ ༥ གཞི་ལོན་ལངས་ཀྱི་གནས་གཞི་འཛུགས་རྒྱའི་
འཆར་གཞིར་ཕམ་ཉེས་ཐེབས་། གོ་མིན་ཏང་སྲིད་གཞུང་གིས་སུན་དབང་སོགས་
གྲུང་ཁུན་ཏང་དང་། འབྲེལ་ཡོད་ཀྱི་མི་སྣ་འཛིན་བཟུང་དགོས་པའི་རྒྱ་བྱུང་བཀའ་
ཡིག་སྒྲུབ་། དག་དབང་ཏང་ཀྱང་རྩ་བུ་སྤྱོད་། སུན་ཚོགས་དབང་ཆུལ་ས་ཐམ་རྩ་རེ་
ཞིག་གསལ་། དེ་ནས་ཀྱི་ལོ་ ༡༩༥༧ ལོའི་ལོ་མཇུག་དེར་སྣ་མར་སླེབས་ནས་གསར་
བརྗེའི་ལས་འགུལ་སྤེལ་། ༡༩༥༩ ལོའི་ཟླ་ ༧ པར་སྣ་མར་བཅའ་སྲོད་ཀྱི་གོ་མིང་ཏང་
གི་དཔོན་རིགས་རྣམས་དང་། གྲུང་ཁུན་ཏང་མི་རྣམས་མིར་འབྱུང་བྱས་། ལོ་དེའི་
ཟླ་ ༧ པ་བརྒྱད་པར་འབའ་ཐང་གསང་བའི་ཏང་བཙུགས་ཏེ་ “ཤར་བོད་གཞིན་རྒྱ་
དམངས་གཙོ་གནའ་འབྲེལ་” ཚོགས་པ་ཞེས་པ་དེ་བཙུགས་།

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ।

मञ्जुपद्ममन्त्रः ॥

ཡུལ་ས་ལྷ་མ་ཉུག་ཁག་ཡིན་ཅིར་འཁོད། །

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ।

མིང་དོན་ཚད་པས་རྩ་སྟག་འགལ།

ལྷ་ལྷར་གཉིས་ཀྱིས་རྩ་སྟོང་བཟུང་།

རྩ་སྟོང་རྒྱལ་ཆ་ལེ་ར་ཡང་སྟ།

མེར་བྲུ་བཟུ་ཕྱག་ཤི་རྩས་རྩེས།

དགའ་དབང་རྒྱ་མཚོ་ཁམས་རྒྱགས་བྱོས།

མི་ལག་རྩ་སྟོང་འུག་གིས་བཀོངས།

[[རྩ་སྟག་དོན་ཚུན]] ལྷགས་འབྲུག་གྱི་ལོ་༡༧༩༠ལོར། རྩ་སྟོང་ལ་ལྷ་ལྷརི་ཡུང་བརྟག་འཆུབ་ཆ་ཆེ་བའི་སྟོར་མང་ཙམ་ཐོན་ཞིང་། ལྷག་པར་དུ་རྩ་སྟོང་རིན་པོ་ཆེས་རྒྱན་དུ་ཡིད་ཆེས་ཆེ་བའི་བྲུ་མཁན་སེང་གི་བྲུ་མ་ལ་ཡུང་བརྟག་ཁྲུས་པ་ཡང་མོ་ཡུང་ལ་འཆུབ་དོ་ཆེ་བས་སྲིད་སྟོང་དགོངས་ཁྲུ་གནང་ན་ལེགས་ཚུལ་ཁྲུས་པར་བརྟེན། རྩ་སྟོང་ནས་གནས་སྐབས་ལས་ཆབ་སྲུ་ཞིག་བསྟོན་ལེགས་མིན་སྟོར་ཇ་སག་འཇམ་དཔལ་རྒྱལ་མཆོན་སོགས་ནང་སྟོར་ནམས་བཀའ་བསྐུར་གནང་བས་མང་ཆེ་བས་གནས་སྐབས་ལོ་གཉིས་གསུམ་ཙམ་རིང་དགོངས་པ་ཁྲུ་གནང་ཞིང་། ལས་ཆབ་དུ་ལྷག་བྲག་བྲུ་མ་བསྟོན་བཞག་གནང་ན། ལྷའི་འགལ་ཆུན་སེལ་མཆོམས་སྲིད་འགན་རང་འཇགས་བཞེས་ཆོག་ལུགས་སྟོར་སོགས་ཁྲུས། གཟིམ་དཔོན་མཁན་པོ་དག་དབང་སྟོན་ལྱིས་སྲུ་སྲུ་འཆུབ་ཆ་ཡོད་ན་ཆུན་སེལ་ཞབས་རིམ་སྲུབ་བཞིན་བྱེད་ཆོག་ཅིང་། སྲིད་སྟོང་དགོངས་ཁྲུ་མ་གནང་ན་དགེ་མཆོན་ཆེ་བ་འདུག་ཅེས་ཁྲུས་ཀྱང་དུ་ལའི་བྲུ་མའི་ཡང་སྲིད་ལ། བསྐྱབ་སྟོམ་འབྲུལ་རན་པར་བརྟེན་ལྷན་ཀ་ཡོང་དོགས་སོགས་ཀྱིས། དེར་གསན་འཛོག་མ་གནང་བར་གྲགས། དེ་ནས་རྩ་སྟོང་རིན་པོ་ཆེས། ཡོངས་འཛིན་རྒྱུང་བ་ལྷག་བྲག་ལའང་ནང་མོལ་གནང་སོག་ལྷགས་འབྲུག་ལོ་མཇུག་དུ། བཀའ་ཤག་ལ་སྲིད་སྟོང་དགོངས་ཁྲུས་གནང་ཉི་སྲིད་དབང་ལྷག་བྲག་ལ་གནང་ཞིང་སྲུ་མཆོམས་བཞུགས།

དེར་དུས་བོད་མི་ཆོས་ལེགས་པར་དབྱུང་དགོས་པ་ཞིག་ནི། སྐབས་འདིར་མོ་ཡུང་གིས་གཡོ་སྐྱའི་འོག་དུ་མ་ཚུད་པར་ལུ་མཐུད་ནས། རྩ་སྟོང་གིས་སྲིད་བསྐྱུང་ན་ཁོང་གི་སྐྱ་ཆོ་ལ་བར་ཆད་མི་འོང་བ་གཏན་འཁེལ་རེད།

༡༧ དགའ་ལྷན་པོ་བྲང་གི་སྤྱིད་རྒྱུང་ཉེར་བརྟན་པ། ལྷག་བྲག་རག་དབང་གསུང་རབ། ལྷགས་ལྷལ་སྤྱི་ལོ་༡༩༡༧ལོའི་ཟླ་བ་དང་པོའི་ཆོས་ཀྱི་ཉིན་ཡོངས་འཛིན་ལྷག་བྲག་རག་དབང་གསུང་རབ་ཀྱིས་སྤྱིད་འགན་བཞེས། ཟུར་ཁང་བ་བཀའ་ལོན་དང་། ལྷ་སྐབ་པ་ཆོས་དཔོན་བསྐོས། སྤྱི་ལོ་༡༩༡༧ལོར་སྤྱིད་རྒྱུང་རྩ་གྲུང་འཛིན་བཟུང་བྱས་མཐར་བཀོངས། ཟླ་བ་༡༠པའི་ཆོས་ཀྱི་ཉིན་ཀྱང་རྩ་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་དབུས་བརྒྱུས་པའི་མཛད་སྒོ་པེ་ཅིང་རུ་སྤེལ། ལྷགས་ལྷག་སྤྱི་ལོ་༡༩༡༠ལོ་མཇུག་བཅིངས་འགོ་ལ་དམག་མི་ཆབ་མདོ་འཁྱོར་སྐབས་ལྷག་བྲག་སྤྱི་འཁོར་ཅི་བྱ་གཏོ་ལ་མེད་ཀྱིས་སྤྱིད་ཁྲི་ལས་བབས། །

[[རྩ་ལྷག་འབྲུག་ཁྲིན་སྒྲོར་ལ།]] དེབ་ཐེར་《གཡུ་ཡི་བྲང་བར་》བཞུག་པའི་ལོ་རྒྱུས་རྣམས་གནད་བསྟུས་ནས་བཤད་པར། ལྷག་བྲག་སྤྱིད་དོན་རྒྱུང་སྐབས་ཀྱི་ལས་ཀའི་སྒྲོར་ལ། རྒྱ་རྒྱ་སྤྱི་ལོ་༡༩༡༩ལོར་ཟླ་བ་བཞི་པར་པོད་ཀྱི་ཕྱི་འབྲེལ་ལས་ཁུངས་བཅུགས། པོད་རུ་བཅའ་སྔོད་དབྱིན་ཇི་དང་། བལ་པོའི་དོ་ཆབ་རྣམས་ལ་

སྤྲོད་ཕྱིན་བྱ་བ་མཐའ་དག་ཕྱི་འབྲེལ་ལས་ཁུངས་མ་བརྒྱད་པར་ཐད་ཀར་བཀའ་
 ཤག་ལ་འབྲེལ་གཏུགས་ཞུ་མི་ཚོག་པ་དང་། དེ་བཞིན་གོ་མིན་ཏང་གྲུང་དབྱང་
 སྤྲོད་གཞུང་གི་བོད་སྐད་སྐད་ལྟ་ཡོན་ལྟ་ཁང་གི་ལྟ་སར་བཀའ་སྤྲོད་ཁང་ལའང་དེ་
 བཞིན་བརྗོད་ཡིག་བཀའ་མས། མེ་ཤག་སྤྱི་ལོ་༡༩༥༧ལོར་རྒྱ་གར་དེ་ལི་གསར་པར་
 བསྐྱེད་ས་འཛོགས་བྱས་པའི་ཨེ་ཤེ་ཡའི་གྲོས་ཚོགས་ཐོག་བོད་ཀྱི་སྤྱི་ཚབ་གདུན་
 ཞུས་བྱས་པར་བོད་ཀྱི་དམག་དར་གངས་རི་སེང་གི་ཅན་དེ་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་དར་རྒྱ་
 བཅིས་ནས་རྒྱལ་ཁབ་ཁག་གི་དར་ཆ་དང་མཉམ་རྒྱ་བཀའ་བ་ལ་གྲུང་དབྱང་སྤྲོད་
 གཞུང་གིས་ཁ་བརྒྱད་དྲག་པོ་བཏང་། །

དེ་ནས་ལོ་གསུམ་གྱི་རྗེས་སུ་སྤྲོད་ལས་འགན་རྩ་སྤྲོད་ལ་སྤྲོད་འབུལ་རྒྱའི་
 ཁ་དན་གྱི་རྒྱུ་ཚོད་ཡོལ་རུང་། རྒྱ་གར་གིས་སྤྲོད་ལོ་གནས་སྤྲོད་འབུལ་
 རྒྱའི་ནམ་པ་ཙུ་བ་ནས་མ་བརྒྱན་སྤྲོད་སྤྲོད་རྒྱུ་དང་སེར་བྱས་མཁན་པོ་དག་
 དབང་རྒྱ་མཚོ་སྐད་ནང་མོལ་གནང་བྱས་ཏེ། སེར་བྱས་སྤྱི་ཚབ་ཉམས་གསོ་བྱིན་
 པའི་རབ་གནས་གྱི་ཆེད་རྒྱུ་ཡིན་པའི་ཐོལ་གྱིས་ལྟ་སར་ཐེབས་ནས། དོན་རྒྱ་གོ་
 སྤྲོད་དེ་དང་བརྒྱན་ནས། རྒྱ་གར་མཁུན་རྒྱ་སྤྲོད་ལས་འགན་ཚུར་བཞེས་
 རྒྱའི་སྤྲོད་ལ་བཀའ་མོལ་གནང་སར་ཐེབས། རྩ་སྤྲོད་རིན་པོ་ཆེ་མཛོད་སྤྲོད་གྲུབ་
 རྗེས་རྒྱ་གར་མཁུན་རྒྱ་ཐེབས་ནས་འཕྲོར་སྤྲོད་ཞུས་ཐོག་ རྒྱ་གར་སྤྲོད་མཛོ་
 བས་སུ་མཐུད་སྤྲོད་འགན་བཞེས་ན་སྤྲོད་ལ་ཆེ་བ་མི་ཡོང་ངམ་སྤྲོད་ནས་ད་རེས་
 ཆེད་མངགས་སྤྲོད་བཅར་ཞུས་པ་ཡིན་གསུངས་ཀྱང་། རྒྱ་གར་གིས་མ་འདོད་
 འོན་པར་བརྒྱས་ཏེ། རྒྱུར་བཏང་གི་འཛམས་འདྲིའི་བཀའ་མོལ་འབའ་ཞིག་ཞུ་བ་
 ཅམ་ལས་སྤྲོད་སྤྲོད་གི་སྤྲོད་འགྲིག་མིན་གང་ཡང་མ་གསུངས་པར་རྩ་སྤྲོད་སྤྲོད་
 འཕྲོད་དང་བཅས་ཏེ་སྤྲོད་ཐེབས། དེ་ནས་སྤྲོད་གསུངས་ཀའི་གཤམ་འོག་གི་
 དཔོན་རིགས་ནམས་སྤྲོད་དབང་འཕྲོག་ཚོད་ཀྱི་འགལ་བ་རྩ་དྲག་རྒྱ་སྤྲོད་ རྒྱ་
 བྱ་སྤྲོད་མཛོད་བརྒྱན་པ་མཐའ་ཕྱིན་གྱིས། སྤྲོད་སྤྲོད་ལས་འགན་སྤྲོད་འབུལ་རྒྱ་
 ལ་རོ་ཚོལ་མཐའ་གཅིག་རྒྱ་བྱས། བཀའ་ཤག་སྐད་སྐད་གལ་གནད་ཆེ་བའི་ལས་
 ཁུངས་ནམས་སུ། རྩ་སྤྲོད་ལ་སྤྲོད་ཀར་ཡོད་པའི་དཔོན་རིགས་ནམས་སྤྲོད་འཐེན་

བྱས་ཏེ། ལྷག་བྲག་ཚྱུགས་གཏོགས་པ་རྣམས་བསྐོ་བཞག་བྱས། སྐབས་དེར་ལྷག་
བྲག་དང་། ཟུར་ཁང་། ལྷ་སྐབ་པ་སོགས་ཀྱིས་རྩ་སྤྱོད་ཚྱུགས་གཏོགས་ཀྱིས་དུས་
བཀག་འབར་མདེལ་ཞིག་སྤྱེལ་བར་བཏང་ནས་ལྷག་བྲག་བཀོད་ཆེས་དང་། རྩ་
སྤྱོད་དང་སེར་དགོན་པའི་གྲུ་པ་རྣམས་ཁ་མཐུན་ནས་ལྷག་བྲག་སྤྱོད་དབང་མགོ་
རྟིང་སྤྱོད་ཆེས་ཡོད་པ་བཅས་ཀྱིས་བསྐྱད་འདོགས་ཀྱི་སྤྱོད་ཚྱུགས་ཤིག་བཟོས་ཏེ།
མ་ལག་སྤྱི་ལོ་༡༧༧༧ལོའི་ལྷ་བ་གཉིས་པར། ཟུར་ཁང་དབང་ཆེན་དགེ་ལེགས་
དང་། ལྷ་སྤྱོད་དབང་རྩོམ་སོགས་ནས་བོད་དམག་ཉིས་བརྒྱ་ཙམ་བྲིད་དེ་རྩ་
སྤྱོད་དགོན་དུ་རྩ་སྤྱོད་འཇམ་དཔལ་ཡེ་ཤེས་འཛིན་བཟུང་བྱེད་སར་བསྐྱོད། རྩ་
སྤྱོད་འཛིན་བཟུང་བྱས་ཏེ་འཕན་པོ་སྤོལ་བརྒྱད་དེ་ལྷ་སར་འཁྱོར་པ་དང་། ལྷ་
བཅར་གསལ་དཔོན་རིག་རྣམ་དང་། གཟིམ་འགག་ཚུལ་བྲིམས་ནོར་བུ། གསལ་
ཐབ་པ་ནོར་འཛིན་བཅས་མི་གསུམ་ཡོད་པ་གྲུ་བཞི་དམག་སྐར་ལ་ཆེས་སྤྱོད་བྱས།
རྩ་སྤྱོད་རིན་པོ་ཆེ་ཆེར་བྲིད་དེ་ཤར་ཆེན་ཚྱུག་དུ་བཙོན་འཇུག་བྱས། སེར་བྱས་གྲུ་
ཐང་གིས་རྩ་སྤྱོད་རྒྱབ་རྩ་བྱས་ཏེ་བོད་དམག་དང་སེར་འཕྲུག་ལངས།
མཐར་སེར་འཕྲུག་པ་རྣམས་གོ་མཚོན་ཞན་པ་དང་། དམག་འཐབ་ཀྱི་ཉམས་ཚུང་
མེད་ལྷབས་ལྷ་བ་གསུམ་པའི་ཆོས་འཁྱིལ། བོད་དམག་གིས་སེར་དབུ་ཆེ་བྲངས།
ཉིན་ཤས་རིང་ལྷ་མཐུད་དམག་འཐབ་དུག་པོ་བྱས་ཏེ་སེར་འཕྲུག་པ་བརྒྱ་ལྷག་ཙམ་
བསད། གྲུ་པ་མང་པོ་ཆས། གཏེ་པོ་བརྒྱ་ལྷག་འགའ་ཞིག་འཛིན་བཟུང་སོག་
བྲིམས་གཙོད་དུག་པོ་བཏང་། ལ་ལ་ཆོ་སྤོལ་ཆོ་སྤོལ་སྤྱུགས་བརྒྱབ་ཏེ་རྒྱངས་ཕྱད་བཏང་།
ལ་ལ་རྒྱང་ལྷགས་ལག་ལྷགས་བརྒྱབ་སྤེ་སྤེ་དུག་ཆེ་ཁག་ལ་ཆེས་སྤྱོད། དགོན་པའི་
ནོར་གལ་ཆེ་བ་མང་པོ་འཕྱོག་ །མཁན་པོ་ངག་དབང་རྒྱ་མཚོ་སོགས་མི་གྲངས་
བརྒྱ་ལྷག་ཙམ་ཁམས་ཚྱུགས་སྤྱོད་པ་རེད།

དེ་ནས་རྩ་སྤྱོད་བཙོན་བརྒྱུ་ཅིང་ལུང་ཤར་ལོ་རྒྱུ་རྩོམ་དོ་རྩོམ་དང་། ཆེ་བྲང་ཡེ་
ཤེས་ཐུབ་བརྒྱན་གཉིས་རྩ་སྤྱོད་ལ་འཁོན་འཛིན་ཡོད་ལྷབས། བཙོན་སྤྱང་བཞག་
རྩ་སྤྱོད་དོ་དམ་ཁོངས་བཞགས་སྐབས། ཆོགས་འདས་དུག་བསྐྱས་སར་འདྲི་བ་
ཐངས་འགའ་ཞིག་ལེན་སྐབས་ཁོང་གིས་སྤྱི་བྲག་གནང་བཞིན་ངས་བོད་ཀྱི་བརྒྱན་

སྲིད་ལ་རྒྱ་ལ་གནོད་པའི་ལས་ཀ་གང་ཡང་བྱས་མིན་གསུངས། སྐབས་དེར་བཀའ་
 ཤག་ཏུ་དཔོན་རིགས་ནམས་རྩ་སྤྱོད་ལ་བྲིམས་གཙང་རི་ལྟར་བྱ་དགོས་པའི་སྐོར་
 གོས་མོལ་བྱེད་སྐབས། རྩེ་མགོན་ཐུབ་བསྟན་ལགས་སྟོན་གྱིས་བྲིམས་དེབ་གཅིག་
 བྲིས་ནས་ཁ་སྤྱོད་ཏེ། བཀ་ཅན་ཁྲག་སྦྱོར་གྱི་ཞལ་ལྗེའི་ནང་ཏུ་འབངས་བྱེད་ལོག་
 བྱས་ན། ཞེས་པའི་ལུང་བྲངས་ཏེ་རྩ་སྤྱོད་སྦྱོར་འབྲས་གཉིས་ཀ་འདོན་དགོས་པའི་
 གོས་འགོ་བཅོམ་པ་དང་། ས་ལྟ་ཐུབ་བསྟན་འོད་ལྡན་ནས་རྒྱུ་རྩེ་ཐོག་བྲིམས་
 ཚད་ནན་པོ་གཙང་དགོས་ཞེས་བརྗོད། ཚ་རོང་ལྷ་བཟང་དགའ་འདུལ་དང་། སེར་
 འབྲས་དགའ་གསུམ་གྱི་མཁན་པོ་ལས་བྱུང་། གཞུང་ཞབས་སེར་སྦྱ་ཁག་གཅིག་
 གིས་བྱེད་ཐབས་དེ་ལ་མོས་མཐུན་མིན་པའི་ནམ་འགྱུར་བསྟན་པ་མ་བཟད། དེའི་
 སྐོར་གྱི་གོས་བསྟར་རྩ་བ་ནས་མ་བྱས། དེ་ནས་རྩ་སྤྱོད་སྦྱོར་གཞི་བཞེས་པའི་
 གནས་ཚུལ་ཅེ་ཕྱག་ནས་ཚོགས་འདུར་སྟན་སྟོན་ཞུས་སྐབས། གཞུང་ནས་སྟན་
 ཅིས་ཁང་གི་སྤྱོད་མཐུན་རབ་ཞོར་བྱ་ལ་བཀོད་མངགས་བྱས། རྩ་སྤྱོད་རིན་པོ་
 ཆེས་བདེ་སྦྱིད་སྦྱིང་ཀའི་ཡེ་ཆེ་བསྟན་རྒྱུའི་རེ་བ་ཞུས་ཀྱང་ལྟག་ཚོད་བྱས། དེ་
 བཞིན་ཁོང་ཉིད་གྱི་གཟིམ་ཤག་ཏུ་རྒྱན་གསོལ་གྱི་ཕྱི་རྒྱལ་གྱི་སྟན་ཡོད་པ་དེ་ཡང་
 གསོལ་མི་ཚོག་པའི་བཀའ་པལ། ཏུས་སྐབས་དེར་རྩ་སྤྱོད་རིན་པོ་ཆེས་ཉེན་ཁའི་
 གནས་སུ་ལྷུངས་པ་གསལ་པོར་མཐུན་ནས་ཡོངས་འཛིན་གྱི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ་དང་།
 ཏུང་ཡིག་འབྲུམ་ཐང་པ་ཚོས་འཕེལ་ཐུབ་བསྟན། བཀའ་སྟོན་ཀ་ཤོད་པ་ཚོས་རྒྱལ་
 ཉི་མ་བཅས་ལ་ཕྱག་བྲིས་གནང་སྟེ་བཅོམ་ནས་སྦྱོབ་ཐབས་ཡོང་བའི་རེ་བ་མཛད་
 ཀྱང་། ཡི་གེ་དེ་དག་ཅེ་ཏུང་ཡི་ཤེས་ཐུབ་བསྟན་དང་། ལུང་ཤར་ཨོ་རྒྱན་རྩི་རྩེ་
 གཉིས་གྱིས་སྟག་བྲག་སྟོགས་ལ་སྤྱད་པས། འབྲུལ་ཏུ་ཐག་གཙང་མ་བྱས་ན་ཤོར་
 འོགས་གྱིས་མེ་པག་ལྷ་བ་གསུམ་པའི་ཚོས་འཉེན་སྟོག་གཡའི་སྟོན་ནས་བཀོངས་སོ། །

[[རྩ་སྤྱོད་འདས་བྱེད་དངོས]] རྩ་སྤྱོད་འདས་བྱེད་སྐོར་ལ་བཤད་སྟོལ་མི་འདྲ་
 བ་འགའ་ཞིག་ཡོད་པ་ལས། ལ་ལས་རྒྱིག་འབྲས་བཅོར་ཏེ་བཀོངས་པ་རེད་ཟེར།
 ཡང་ལ་ལས་མགུལ་ཏུ་དར་བཟངས་བརྒྱབ་སྟེ་བཀོངས་པ་རེད་ཟེར། འགའ་ཞིག་
 གིས་ཏུག་བྲངས་ནས་བཀོངས་རེད་སོགས་ཟེར་སྟོལ་ཏུ་མ་ཡོད་ཀྱང་། བོད་རང་

སྒྲིང་སྒྲིང་སྒྲིང་གི་ལོ་རྒྱུས་དཔུང་ཡིག་དེ་དང་པོའི་ནང་དུ། སྐབས་དེའི་
 བཅོམ་སྤྱང་ལུང་ཤར་ཨོ་རྒྱན་རྩོམ་རྩུབ་ཆེ་དང་། ཅེ་སྤྱང་ཤར་ཅེ་ཡེ་ཤེས་སྤྱབ་བསྟན་ནམ་
 གཉིས་ཀྱིས་མགྲིན་གཅིག་དུ་སྤྲོ་སྟོན་མཁྱེན་རབ་ལོར་བྱས་གསོལ་སྟོན་དྲངས་རྩིས་
 རི་རྒྱལ་དུ་ཕྱིན་ཏེ་གྲོངས་སོང་ཞེས་བཤད་འདུག་པ་དཔེར་ན། ལུང་ཤར་ཨོ་རྒྱན་
 རྩོམ་རྩུབ་ཆེ་དེ། “སྐབས་དེར་དོ་དམ་པ་བསྐལ་བཟང་རག་དབང་དང་མཉམ་དུ་སྤྲོ་སྟོན་
 མཁྱེན་རབ་ལོར་བྱ་གསོལ་སྟོན་འབྲུལ་ཐེངས་གཉིས་མེདས་སོང་། ཁྲག་རྒྱུང་ཐོག་
 རྒྱུང་གིས་ཀྱང་འདུག་གསུངས་ཤིང་། སྤྱི་ཁྱབ་དོ་དམ་བསྐལ་བཟང་རག་དབང་
 བརྒྱད་གསོལ་སྟོན་འབྲུལ་རྒྱ་ཨ་གར་སོ་ལྷ་ཡིན་ཞེས་རིལ་བྱ་གསུམ་འཁྱོར་པ་སྟོན་
 ཏེ་ཕག་ཤ་བཅོས་པའི་ཤ་བྲུས་བྱས་ཏེ། སྤྱི་རྩིས་གཉིས་ལུལ་བར་རྒྱུང་ཁམས་ཏེ་
 ཅང་ལྷི་པོར་བྱུར་སོང་། སྤྱི་ཡང་བསྐལ་བཟང་རག་དབང་ཡོང་ནས་གསོལ་
 སྟོན་དེས་གང་འདུ་བྱུང་སོང་རམ་ཟེར་ཞིང་། རྒྱུང་གཞིང་རྩོམ་ཏེ་སོང་བ་ལས་
 ཕན་པ་གཏན་ནས་མི་འདུག་བྱས་པར་འཕྲོས་རིལ་བྱ་དེ་ལམ་སང་འབྲུལ་དགོས་
 ཟེར་བ་ལུལ་རྩིས་མཆོན་མོའི་རྒྱ་ཆོད་གསུམ་པ་ཅམ་ལ། ལྷགས་དཔུགས་ཀྱི་རྒྱ་བ་
 ཆད་སོང་།” ཞེས་གསལ་བ་ལྟར་རོ། །

ས་ཁྱིའ་ཆིས་དཔོན་ལྷ་སྐབ་དང་། །
 སྟོན་མཉམ་ལུང་ཁང་ལ་སོགས་པ། །
 བཅོམ་ཅིང་ཨ་འི་འགྲུང་ཆ་བ་ལ། །
 སྟོན་འཁྲེལ་བྱས་ཏེ་སྒྲོངས་མཆོན་བྱས། །
 ཨ་འི་འཁྲེལ་དང་དཔེ་རྒྱུན་ལུལ་སོགས། །
 ཆོར་འཁྲེལ་བྱེད་དུ་བསྐྱོར་བསྐྱོད་བྱས། །
 ས་སྤྱང་ཀྱང་ཐོན་ཏེ་གི་གཞུང་། །
 མི་དཔང་ས་སྤྱི་མཁྱེན་རྒྱལ་ཁབ་བརྒྱགས། །

① བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་རིག་གནས་དཔུང་གཞི་རྒྱ་ཆ་བཅས་ས་བསྐྱིགས། དེབ་དང་པོའི་ཤོག་ངོས་༥༣༥པའི་
 རྒྱུང་ལས། སི་ཁོན་མི་རིགས་དཔེ་སྟན་ཁང་གིས། 2009ལོར་བར།

བོད་ཀྱི་སྤྱི་དྲུག་ཁག་གཅིག་ཨ་རིར་སློབ་འབྲུམ་བྱེད་པ། སྤྱི་ལོ་༡༩༥༧ མེ་མག་
 ལྷ་བ་བརྒྱུ་པར་ལྷ་སྐབ་པ་དབང་ཕྱུག་བདེ་ལྷན། མཁན་ཆུང་ཆང་བྱིས་པ་ཐུབ་
 བཏུན་ཆོ་དཔལ། སློམ་མདའ་ཡ་འཕེལ། ཟུར་ཁང་ལྷ་དབང་སྟོབས་རྒྱལ་བཅས་
 ཆོང་དོན་རྟོག་ཞིབ་ཆོགས་པ་ཟེར་བ་ཞིག་སྤྱི་ལོ་འཇུགས་བྱས་ཏེ་ཨ་མི་རི་ཀ་དང་།
 དབྱིན་ཇི་སོགས་ལ་འགྲོ་ཅིས་བྱས་ཀྱང་བྱི་རྒྱལ་དུ་འགྲོ་བའི་ལག་བྱེད་དང་། འགྲོ་
 དབྱལ་སོགས་ལ་དཀའ་ངལ་མང་པོ་འབྱུང་སྟབས། ས་བྱི་སྤྱི་ལོ་༡༩༥༩ལོའི་ལོ་སྟོད་
 དུ་ནན་ཅིང་དུ་བྱིན། སྐབས་དེར་གོ་མིན་ཏང་གྲུང་དབྱང་སྲིད་གཞུང་གིས་བོད་
 ཀྱི་ཆོང་དོན་ཆོགས་པ་བྱི་རྒྱལ་དུ་འགྲོ་དགོས་དོན་མེད་ལྷགས་སྟོར་བྱི་བསྐབ་བྱ་
 བཤད་ཀྱང་མ་ཉན་པ་སྟོག་དུ་ནན་ཅིང་དུ་ཨ་རིའི་གཞུང་ཆོབ་དང་། དབྱིན་ཇིའི་
 གཞུང་ཆོབ་བཅས་ལ་སོང་ཏེ་སྐོངས་མཆན་ལྷན། དེ་ནས་གོ་མིན་ཏང་གྲུང་དབྱང་
 སྲིད་གཞུང་ལ་ཁོ་ཆོ་བོད་དུ་བྱིར་ལོག་རྒྱུའི་སྟོར་སྟན་ལྷན་བྱས་སྟབས། གོ་མིན་
 སྲིད་གཞུང་གིས་ཁོ་ཆོ་ལ་བྱི་རྒྱལ་བྱི་དབྱལ་ལོ་དང་། ལག་རྟགས་གནང་སྤྱིས་གང་
 ལོགས་གནང་བ་མ་ཟད། ཆེད་མངགས་གནས་ཀྱི་བཏང་སྟེ་ཏང་ཀང་བར་དུ་
 བསྐྱལ་པ་རེད། ཁོ་ཆོ་ཏང་ཀང་དུ་སྟེབས་འབྲལ་ཨ་རིའི་རྒྱལ་ས་མག་ཤན་དུ་ན་དུ་
 བྱིན། དེ་ནས་ཨ་རི་ལ་ལྷ་བ་བཞི་ཅམ་བཞུད། དེ་རྗེས་དབྱིན་ཇིར་བསྐྱོད་ནས་ལྷ་
 ཤས་བཞུད། ས་བྱི་སྤྱི་ལོ་༡༩༥༩ལོའི་ལོ་མཇུག་དུ་རྒྱ་གར་བརྒྱུད་ནས་བྱིར་བོད་དུ་
 ལོག། ཁོ་ཆོས་སྐབས་དེར་བཤད་པར། ཨ་རི་དང་དབྱིན་ཇི་སོགས་བརྒྱུད་ནས་
 མཉམ་འབྲེལ་རྒྱལ་ཆོགས་ལ་བོད་དོན་རྒྱབ་སྐྱོར་བྱི་འབྲེལ་བ་བརྒྱུགས་པའི་དོན་
 དུ་བྱིན་རྒྱལ་བཤད་ཡོད་ཀྱང་། དོན་དངོས་ཁོ་རང་ཆོའི་ཆོང་ལས་དང་། ཡུལ་
 བསྐྱོར་སློབ་འབྲུམ་དུ་ཕེབས་པར་འདྲ་མ་གཏོགས། དེང་དུས་སྐབས་དེར་ཁོས་ཆོས་
 མཉམ་འབྲེལ་རྒྱལ་ཆོགས་ནང་དུ་གནང་བའི་མཛེད་བྱིན་སྟོར་བྱི། བཀའ་གཏན་
 རིག་རིགས་གང་ཡང་མཐོང་རྒྱ་མི་འདུག། །ས་སྤང་སྤྱི་ལོ་༡༩༥༩ལོའི་ལྷ་བ་༡༠པའི་
 ཆོས་༡ཉིན་གྱང་དུ་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་དབུ་བརྟེས། རྒྱལ་ས་པེ་ཅིང་
 དང་། རྒྱལ་དར་སྐར་ལྷའི་དར་དམར། རྒྱལ་རྟགས་འཁོར་ལོ་རྒྱུ་པའི་དོས་རྒྱལ་

དར་དང་། གནམ་བདེའི་སྒོ་མའི་པར་རིས། ལོ་ལོགས་སྒྲེ་མའི་མཐར་རིས་ཅན་
གཏན་འབེབས་བྱས། བོད་སྒྲོངས་སུ་དཔའི་རྒྱལ་ཡོངས་བཅིངས་འགོལ་བཏང་།

ཕྱགས་ཕྱག་ཕྱོ་བྱང་ལམ་གཉིས་བརྒྱད། །
བཅིངས་འགོལ་དམག་མི་ཚོ་དཔལ་བརྒྱད་བྱས། །
རྒྱལ་བྱང་དམག་དཔུང་བྱང་བརྒྱད་སྒོར། །
ཞིབ་པ་ནག་ཆང་ཞི་ལྷུང་གཟིགས། །
སྒོ་རྒྱལ་དམག་དཔུང་ཁམས་ནས་ཆས། །
ཞིའི་ཁམས་ཚོད་རིགས་རང་སྒྱོར་སྒྲོངས། །
ཁམས་ཀྱི་དར་ཅེ་མདོ་རྒྱ་བཅུགས། །

1952

图 1-8-1 中国人民解放军在西藏部队使用的武器

སྤྱི་ལོ་༡༩༥༠ལོར་མའོ་ཅེ་རྒྱལ་གིས་ཀྱང་གོ་མི་དམངས་བཅིངས་འགོལ་དམག་
བོད་བརྒྱུད་བྱེད་རྒྱུའི་བཀའ་ཕེབས། སྤྱི་ལོ་༡༩༥༠ལོའི་ཟླ་བ་གཉིས་པར་ཀྱང་གོ་
མི་དམངས་བཅིངས་འགོལ་རུན་ཡོད་པར། ཡ་ཙམ་བཅའ་སྔོན་བྱས་ཤིང་ཞི་ཁམས་
དོན་རྒྱུན་ཆམས་དོད་པ་བྱས། ལོ་དེའི་ཟླ་བ་བཞི་པར་སྒོ་རྒྱལ་དམག་དོན་ལྷུ་ཡོན་
ལྷན་ཁང་གི་འོག་རྒྱ་སྤར་གྱི་ཞིའི་ཁམས་ཞིང་ཆེན། དེ་ཞིའི་ཁམས་ཞིང་ཆེན་མི་

དམངས་སྲིད་གཞུང་ཏུ་བསྐྱར། ལུ་གྱི་ཀའོ་ཞིང་ཆེན་གྱི་ཀྱུ་ཞིའི་དང་། དགེ་
 རྟག་སྐུལ་སྐྱུ་དང་། བྱ་ཚོད་སྟོབས་ལྡན་སོགས་བོད་རིགས་དང་། དབྱི་རིགས་
 སོགས་གངས་ལུང་མི་རིགས་ཀྱི་ཀྱུ་ཞིའི་གཞོན་པ་ཁ་ཤས་བསྐོས། སྤྱི་ལོ་༡༧༥༠
 ལོའི་ཟླ་བ་༡༡པར། ཞི་ཁམས་ཞིང་ཆེན་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་དར་མདོར་
 བཅུགས། ལོ་དེར་དམག་སྤྱི་ཆེན་མོ་གང་གོ་རྣམས་འགོ་བཟུང་པའི་བཅིངས་འགོལ་
 དམག་ལྟོ་རུབ་ཅུན་གྱི་ཅུན་18 པ་དང་། བཅིངས་འགོལ་དམག་དཔུང་རུབ་བྱང་
 བོད་བསྐྱོད་དམག་དཔུང་གི་སི་ལིང་ཡོན་ལྷན་མིང་གིས་དབུ་བཟུང་པའི་ལྟོ་རུབ་རྩ་
 དམག་བཅས་བོད་ཏུ་བསྐྱོད། སྲིད་སྐྱོང་རྟག་བྱག་གིས་མདོ་སྐྱོད་སྤྱི་ཁབ་ལྷ་ལྷ་ཆོ་
 དབང་རྩོམ་ཆེ་ལ་ཆབ་མདོར་ས་ཁུལ་བརྟན་སྲུང་བྱེད་དགོས་པའི་བཀའ་ཕབ། ཟླ་བ་
 བརྟན་པའི་ཆོས་༡༩ཉིན་དཀར་མངའ་དགེ་རྟག་སྐུལ་སྐྱུ་རྒྱ་བོད་མཐུན་ལམ་ཆེད་
 ཏུ་དབུས་སུ་ཕེབས། ཆབ་མདོར་འབྱོར་པ་དང་མདོ་སྤྱི་ལྷ་ལྷ་དང་མངའ་འབྲུང་
 གནང་། ཟླ་བ་བརྒྱད་པའི་ཆོས་༡༩ཉིན་དགེ་རྟག་སྐུལ་སྐྱུ་ལྷོ་བྱང་ཏུ་སྐྱུ་གཤེགས། །
 ཁམས་ཕྱོགས་སུ་རུས་ཟིང་ལངས་པས། ས་གནས་མང་པོ་ཞིག་ཏུ་བྱ་རྩ་ལྷག་སྐྱག་
 བྱས་ཏེ་རི་ལོངས་ཕྱིན་ཞིང་བཅིངས་འགོལ་དམག་དང་འཇབ་ཚེལ་བརྒྱབ། །

གྲང་གྲང་གྲང་དབྱང་ལྟོ་རུབ་ཅུན་གྱི་བཀའ་ཕེབས་ལྟར། སྤྱི་ལོ་༡༧༥༠ལོའི་ཟླ་
 བ་བཅུ་པར་ཆབ་མདོར་དཔུང་འབྲུག་བྱ་རྒྱུའི་ཐག་བཅད། ཟླ་བ་དེའི་ཆོས་༢༩ཉིན་
 བཅིངས་འགོལ་དམག་དཔུང་འབའ་དང་། ཀམ་ཐོག །འདན་ཁོག །སྤྱི་སྐྱ་མདོ་
 བཅས་ནས་ཁག་བགོས་ཏེ་ཆབ་མདོར་དཔུང་འབྲུག་བྱས། ཆོས་བཅོ་བརྒྱད་ནས་
 ཉིར་བཞིའི་བར་ཆབ་མདོའི་རྩོང་སྐྱོར་འཐབ་འབྲུག་དྲག་པོ་བྱས། སྐར་ཁམས་ཏེ་
 དང་མདའ་དཔོན་གྱིས་མགོ་འབུལ་ཞུས། མདའ་དཔོན་ཁག་བཞི་དང་མདོ་སྤྱི་
 སྐྱོ་རོ་དང་མདོ་སྐྱོ་སྐྱོང་དམག་མི་ཉིས་སྟོང་བརྟན་བརྒྱ་དང་བཅས་གྱིས་མགོ་འབུལ་
 ཞུས་ཏེ་ཆབ་མདོའི་དམག་འབྲུག་མཆུག་རྫོགས་པ་རེད། །

ཆབ་མདོའི་མདོ་སྤྱི་དམག་གིས་བརྒྱད་། །
 སྲིད་སྐྱོང་རྟག་བྱག་སྲིད་ལས་གཡོལ། །
 བརྟན་འཇིག་རྒྱ་མཚོ་སྲིད་ཁྱིའི་བཀོད། །

ལྷགས་ཡོངས་པོ་དང་སྒྲིངས་ཞི་བ་ཡི། །

ཁྱོམ་མཐུན་དོན་ཆེན་བཅུ་བརྒྱན་བཞོད། །

༥༩ དགའ་ལྷན་པོ་བྲང་གི་སྤྱི་ཚུངས་ཉེར་བརྒྱད་པ། རྒྱལ་བ་བསྟན་འཛིན་རྒྱ་
མཚོ། ལྷགས་སྟག་སྤྱི་ལོ་༡༩༥༠ལོའི་ཟླ་༡༠པའི་ཆེས་པོ་ཉིན་པོ་དང་ཀྱི་ཆོས་སྤྱི་དགཉིས་
ཀྱི་དབང་རྒྱལ་བ་སྤྱི་ཚུངས་བཅུ་བཞི་པས་བཞེས། སྤྱི་ལོ་༡༩༥༥ལོར་རྒྱལ་པའ་དགཉིས་
ལྷགས་པོ་དང་ཀྱི་སྤྱི་ཆེན་དང་དཔོན་རིགས་རྣམས་པེ་ཅིང་དུ་ཐེབས་ནས། མཉེ་གུའུ་
ཞིའི་ལྷགས་ཀྱང་དབྱང་གི་འགོ་བྱིད་རྣམས་དང་མཇུག། རྒྱལ་ཡོངས་མི་དམངས་
འཐུས་མི་ཆོགས་ཆེན་ཐེངས་དང་པོར། ལྷགས་ཤིང་ཆོགས་ཆེན་ནང་ཁྱེད་ཀྱང་
གཞིན་པའི་གོ་གནས་བཞེས། ཆེས་པོ་ཉིན་མདོ་སྤྱི་ཚུངས་སྤྱི་དབང་བཅིངས་འགོ་ལ་
དམག་གིས་བརྒྱུང་། པོ་དང་ཟླ་༡༡པའི་ཆེས་འགོ་ནས་སྤྱི་དབང་འགའ་ཞིག་གིས་སྤྱི་
ཚུངས་སྟག་བྲག་སྤྱི་དོན་ལས་གཡོལ་ཏེ་རྒྱ་ལའི་སྤྱི་མ་སྤྱི་ཚུངས་བཅུ་བཞི་པས་པོ་
ཀྱི་ཆོས་སྤྱི་དགཉིས་ཀྱི་འགན་བཞེས་པའི་བསམ་འཆར་བཏོན་ཞིང་། པོ་དང་ཟླ་བཅུ་

གཅིག་པའི་ཆོས་པ་ཉིན་རྒྱ་ལའི་སྤྱོད་མས་བོད་ཀྱི་ཆོས་སྲིད་གཉིས་ཀྱི་འགན་བཞེས་
 བཞེས་པ་དྲིལ་བསྐྱགས། སྤྱི་ཟླ་བ་༡༩༥༡ལོའི་ཆོས་༡༩ཉིན་རྒྱ་ལའི་སྤྱོད་མ་ལྟོ་ཁ་གྲོ་མོར་
 སྤོས་བྱུང་ཕྱིན། སྤྱི་ལོ་༡༩༥༡ལོའི་ཟླ་བ་གཉིས་པར་གྲོ་མོར་ནས་རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་
 སྐུ་དངོས་ནས་ཤེ་ཅིང་དང་། ཞི་ཆེང་སྐྱོས་མོལ་བྱེད་རྒྱུའི་ཐག་བཅད་ཅིང་བཀའ་
 ཡིག་གནང་། ང་མོད་ངག་དབང་འཇིགས་མེད་སོགས་འཇུག་མི་ལྟ་ཤེ་ཅིང་དུ་
 ཞི་ཆེང་སྐྱོས་མོལ་དུ་ཕེབས། ཟླ་བ་བཞི་པའི་ཆོས་༢༩ཉིན་བོད་ཀྱི་སྐུ་ཚབ་རྒྱལ་ས་
 ཤེ་ཅིང་དུ་འབྱོར། ཟླ་བ་༥ཆོས་༢༩ཉིན་ཤེ་ཅིན་ཆེན་གྱིང་ཕོ་བྲང་དུ་སྐྱོགས་གཉིས་
 ཀྱི་འཇུག་མི་རྒྱལ་ས་འཇོགས་ནས། བོད་ཞི་བས་བཅིངས་འགོལ་འབྱུང་ཐབས་སྐོར་
 གྱི་གྲོས་མཐུན་དོན་ཆེན་བརྩམས་པུ་བརྩམས་ལ། མིང་རྒྱགས་འགོད་པའི་མཛད་སྐོར་གཟབ་
 རྒྱས་འཇོགས། ཟླ་བ་བརྒྱད་པར་རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་ལྟ་སར་ཕྱིར་ཕེབས། ཟླ་བ་
 བརྩ་པའི་ཆོས་༢༩ཉིན། ཆེང་སྐྱོས་དོན་ཆེན་བརྩམས་པུ་བརྩམས་ལ་བཅི་སྐྱུང་ཡོད་པའི་
 སྐོག་ཏར་བཏང་། །

ཕིང་རྒྱ་རྒྱལ་པུ་རྒྱལ་གཉིས་བཅས། །

སྐུ་འཇོགས་རྒྱ་ནག་ཤེ་ཅིང་ཕེབས། །

ཏང་དང་ཀླུ་ལ་ཁབ་དབྱ་བྱིད་མཇུག།

མི་དམངས་འཐུས་མི་ཚོགས་ཆེན་ཞུགས།།

མེ་ཁྲིལ་ཀླུ་པར་སྐྱ་འཁོར་བཅས།།

ཀླ་གར་ཕེབས་ཏེ་སངས་ཀླས་ལ།།

ཉིས་སྟོང་ལྔ་བརྒྱའི་དྲན་གསེ་ཞུགས།།

ཤིང་ན་སྤྱི་ལོ་༡༩༥༥ལོར་རྒྱ་ལའི་སྤྱི་མ་སྤྱི་ལོར་ནམས་དང་པར་ཆེན་སྤྱི་ལོར་།
 ཀླུ་པ་ཀམ་པ་སོགས། བོད་ཀྱི་སྤྱི་ཆེན་འགའ་ཞིག་བཅས་པེ་ཅིང་རྩ་ཕེབས་ཤིང་
 མའོ་གུའུ་ཞི་དང་། ལིའུ་ཕྱོ་ཆི། གུའུ་ཏེ། གའོ་ཨེན་ལེ་སོགས་ཏང་དང་ཀླུ་ལ་ཁབ་
 ཀྱི་དབྱ་བྱིད་ནམས་མཇུག་འབྲུད་ཞུས། སྤྱི་ལོ་༡༩༥༥ལོར་ཀླུ་ཡོངས་མི་དམངས་
 འཐུས་མི་ཚོགས་ཆེན་ཐེངས་དང་པོར་ཞུགས་ཤིང་། ཀླུ་པ་རིན་པོ་ཆེ་ཡོན་ཀྱང་
 གཞིན་པའི་གོ་གནས་དང་། པར་ཆེན་རིན་པོ་ཆེས་ཀླུ་ཡོངས་སྤྱི་གོས་ཀྱི་གུའུ་
 ཞི་གཞིན་པའི་གོ་གནས་བཞིས། སྐབས་དང་པོར་ཀླུ་ཡོངས་མི་དམངས་འཐུས་
 མི་ཚོགས་ཆེན་ཐེངས་གཉིས་པའི་གོས་ཚོགས་ཐོག་ཞི་ཁམས་ཞིང་ཆེན་མེད་པར་
 ཁྱེད་ཀྱི་དང་། འབྲི་ཆུའི་ཅུབ་ཀྱི་ཁམས་པའི་ཡུལ་སྡེ་ནམས་བོད་རང་སྤྱོད་
 སྤྱོདས་ཀྱི་ཁོངས་དང་། འབྲི་ཆུའི་ཤར་ཀྱི་ཁམས་པའི་ས་ཁུལ་ཐམས་ཅད་སི་
 ཁོན་ཞིང་ཆེན་ཀྱི་ཁོངས་སུ་བསྐྱུ་ཆུའི་གོས་ཚོད་བྱང་བ་རེད། མེ་ཁྲིལ་སྤྱི་ལོ་༡༩༥༤
 ལོར་ཀླ་གར་རྩ་སངས་ཀླས་ལྷ་ངན་ལས་འདས་ནས་ལོ་ངོ་ཉིས་སྟོང་ལྔ་ལོར་བའི་
 དྲན་གསེ་ཚོགས་འདུ་བསྐྱོང་འཚོགས་བྱས་པར། བོད་ནས་ཀླུ་པར་ནམ་གཉིས་
 ཕེབས་ཏེ་ཚོགས་ཞུགས་གནང་། །སྐབས་དེར་བོད་རང་བཅོན་འདོད་མཁན་གྱི་
 སྤྱི་དྲག་འགའ་དང་། ཀླུ་པའི་སྤྱི་མ་ཆེད་གཉིས་ཀྱང་འཚོགས་འདུ་དེར་ཞུགས།
 ཁོ་ཚོས་ཀླུ་པ་རིན་པོ་ཆེ་ཀླ་གར་བཞུགས་དགོས་པའི་སློབ་སྟོན་ལུ། རུས་དེར་
 ཀླ་གར་རྩ་འཚམས་འདྲི་ཕེབས་པའི། ཅུང་ལི་གའོ་ཨེན་ལེ་དང་བསྟོ་སྤྱོད་གནང་།
 གུའུ་ཅུང་ལིས་ཁོང་སྤྱིར་བོད་རྩ་ཕེབས་དགོས་པའི་སློབ་སྟོན་གནང་། ཀླུ་པ་རིན་
 པོ་ཆེས་ཀྱང་དེ་བཞིན་ལྷ་སར་སྤྱིར་ཕེབས་ཀྱི་ཐག་བཅད།།

མི་ཁྲིལ་དོན་ཚན་བཅུ་བརྒྱན་ཏུ།
བོད་དམག་བཅིངས་འགོལ་དམག་ལ་བརྒྱུད།
མི་བྱུང་མདོ་ཁམས་རྒྱུ་མིང་ལངས།
ཡུལ་ཁྲིལ་ཁག་གཅིག་ལྟ་སར་འབྱོར།
ཡི་ཐང་ཡ་འབྲུག་ལ་སྟོགས་ལས།
མདོ་ཁམས་ཚུ་བཞི་སྐར་བྱུག་བཅུགས།
ས་ལག་དམངས་གཙོ་བོས་བརྒྱུད་བྱས།
དགའ་ལྡན་ལོ་བྱེད་གི་སྐབས་སོ།

མི་ཁྲིལ་སྟེ་ལོ་༡༧༥༠ལོར། ཆིངས་ཡིག་དོན་ཚན་བཅུ་བརྒྱན་གྱི་ནང་དོན་ལྟར་
བོད་དམག་ནམས་བཅིངས་འགོལ་དམག་དབྱང་ལ་བརྒྱུད། མི་བྱུ་སྟེ་ལོ་༡༧༥༧
ལོར། ཁམས་དང་ཡ་མདོའི་ཚྭགས་སུ་དམངས་གཙོ་བོས་བརྒྱུར་བྱ་རྒྱུའི་འགོ་
བཅུགས་སྐབས། སྡེ་དངོན་བར་ལ་མི་མཐུན་པ་བྱུང་བས་མཐུན་ཁྲིན་འདྲོམས་
མཁན་ཁག་གཅིག་ལྟ་སར་བྱོས་བྱོལ་བྱིན། སྐབས་དེར་ལྟ་སར་ཡང་རྒྱས་བྱེད་ཆེ་
བས་མི་ལ་ལ་རྒྱ་གར་རྒྱ་ཡུལ་བྱུང་བྱིན། ལ་ལ་ཅི་བྱ་གཏོལ་མེད་རྒྱ་ཆགས་པའི་
སྐབས་སུ་ཡི་ཐང་ཡ་འབྲུག་མགོན་པོ་བཀྲ་ཤིས་དང་། སྡེ་དགའི་སྟོམ་ཁ་ནམ་
རྒྱལ་དོ་རྟེ། ཉག་རོང་རྒྱ་རི་ཉི་མ་སོགས་གྱིས་འགོ་བེད་ནས་མདོ་ཁམས་ཚུ་བཞི་
སྐར་རྒྱུག་གི་དམག་སྐར་བཅུགས། ཚུ་བཞི་སྐར་རྒྱུག་གི་དམག་མི་ཕལ་ཆེར་སྟེ་
ཁའི་ཚྭགས་སུ་གནས་གཞི་བབྱང་། ས་ལག་སྟེ་ལོ་༡༧༥༠ལོའི་རྒྱ་བ་གསུམ་པ་ལྟ་ས་
བྱེད་འབྲུགས་ལངས། ཚུ་བཞི་སྐར་རྒྱུག་གི་དམག་དབྱང་གིས་རྒྱ་ལའི་བྲ་མ་སྐུ་
འཁོར་རྒྱུ་བརྒྱས་རྒྱ་གར་རྒྱ་དང་ནངས་ནས་བྱོས་བྱོལ་བྱིན། བོད་རྒྱ་དམངས་
གཙོ་བོས་བརྒྱུར་བྱས་ཤིང་བཅིངས་འགོལ་དམག་གིས་ལུ་མཐུད་ནས་རི་ལོང་གི་
ཇག་པ་ནམས་རྒྱང་བརྟེགས་བྱས།

